

Stadsfullmäktiges

i

Karlstads

Handlingar

år

1915

Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige var från 1863 till och med 1970 det högsta beslutande valda organet i en stad i Sverige. Vid kommunreformen 1971 ersattes stadsfullmäktige i likhet med motsvarande organ i tidigare landskommuner och köpingar, kommunalfullmäktige, av kommunfullmäktige.

Stadsfullmäktige huvudsakliga uppgift är att fatta beslut och fatta politiska beslut för kommunen. Stadsfullmäktige representerar medborgarna och väljs genom allmänna val vart fjärde år.

De viktigaste funktionerna och uppgifterna för stadsfullmäktige inkluderar:

1. Budget och ekonomi: Stadsfullmäktige ansvarar för att fastställa kommunens budget och besluta om kommunens ekonomi, inklusive skatter och avgifter.
2. Politiska beslut: Stadsfullmäktige fattar beslut om viktiga politiska frågor som påverkar kommunen och dess invånare. Det kan handla om allt från skolpolitik och hälso- och sjukvård till stadsplanering och miljöfrågor.
3. Tillsättning av nämnder och styrelser: Stadsfullmäktige tillsätter vanligtvis olika nämnder och styrelser som ansvarar för specifika områden som utbildning, socialtjänst, kultur och teknik. Dessa nämnder är ansvariga för att genomföra beslut och arbeta med att förvalta kommunens verksamheter inom deras respektive områden.
4. Kontroll och granskning: Stadsfullmäktige har en övervakande funktion och ska se till att kommunens förvaltning agerar i enlighet med de politiska beslut som har fattats och att kommunens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt sätt.
5. Representation av medborgarna: Stadsfullmäktige fungerar som en plattform där medborgarna kan få sina röster hörda genom sina valda representanter. Fullmäktigeledamöterna är förtroendevalda som ska företräda medborgarnas intressen och agera på deras vägnar.

Det är viktigt att notera att exakta befogenheter och ansvarsområden för stadsfullmäktige kan variera något beroende på kommunens storlek och lokala regleringar. Men i allmänhet har stadsfullmäktige en central roll som den högsta beslutande församlingen i en kommun.

Publicering

Karlstads Kommunarkiv har beslutat (2023) att digitalisera och publicera en del av stadens fullmäktige- protokoll/handlingar. Publiceringen sker som sökbara pdf-filer.

Dessa görs tillgängliga i kommunarkivets album hos **wermlandsbilder.se**. Filerna är fritt tillgängliga och går att ladda ner.

Protokollen är en utmärkt lokalhistorisk källa. Långt in på 1900-talet beslutade fullmäktige i så pass "små" ärenden att dess protokoll är en ren guldgruva för lokalhistoriker.

KARLSTADS KOMMUN
KOMMUNARKIVET

REGISTER

till

Stadsfullmäktiges i Karlstad handlingar år 1915.

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
A.				
Allmänna läroverkets byggnadsfond, revisionsberättelse ang.	89	20/5	6	36
Annonskiosker, ang. uppförande av	45	18/2	2	51
Arbetslöshets- och hjälpkommittén, val av revisor för..	82	15/4	—	—
Arbetsstugan, ang. anslag till	153	21/10	9	46
B.				
Badhus, se varmbadhuset.				
Badhusstyrelsen, anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	38	18/2	—	—
Barnhemmet, ang. anslag till	180	18/11	10	53
Barnkrubborna, ang. tilläggsanslag till	175	18/11	10	36
Belysningsingenjören, ang. löne reglering för	195	16/12	11	87
Beregningsutskottet:				
val av ledamöter i	9	2/1	—	—
val av suppleanter i	11	2/1	—	—
beslut ang. ordningen för suppleanternas inkallande	10	2/1	—	—
anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	38	18/2	—	—
Bokföringssystem, se Räkenskapskommittén.				
Brandchefsbefattningen, vice, ang. indragning av	181	18/11	10	57
Brandkåren:				
ang. förhyrande av reparationsverkstad för	26	21/1	1	14
ang. löneförhöjning åt brandmanskapet	44	18/2	2	47
ang. upphävande av bestämmelsen om insättande i sparbank av viss del av avlöningen	198	16/12	11	99

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Brandordningen, ang. ändring av § 54 i	130	16/9	8	2
Brandstationen, ang. anskaffande av ny värmeledningspanna för.....	147	21/10	9	12
Brandstyrelsen, anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i.....	16	21/1	—	—
Brandväsendet, redogörelse för under år 1914	56	18/3	5	1
Byggnader, stadens, ang. reparationsarbeten å	200	16/12	11	103
Byggnadsnämnden, anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	38	18/2	—	—
Brännvin:				
framställning ang. restriktioner för utminuterings- ang. ordnandet av detaljhandeln med under år 1916	48	18/2	2	57
ang. övertagande av samma detaljhandel.....	65	18/3	3	20
146	21/10	9	11	
Böter för förfallolös utevaro från stadsfullmäktigesammanträde, ang. ådömande av.....	97	20/3	—	—
D.				
Domkyrkans uppvärmning, se Transformator.				
Donationsjordskommittén, redogörelse för verksamheten under år 1914	39	18/2	—	—
Drätselkammaren:				
anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	16	21/1	—	—
val av ledamöter i	188	16/12	—	—
Dyrtidstillägg:				
ang. beviljande av åt drätselkammarens och vattenlednings- och belysningsverkens fast anställda arbetare.....	168	18/11	10	1
ang. beviljande av åt polispersonalen	169	18/11	10	8
» » » » brandmanskapet	170	18/11	10	16
» » » » hamnens fast anställda arbetare samt s. k. säsongarbetare	209	16/12	11	123
E.				
Egnahemskommittén:				
redogörelse för år 1914	39	18/2	—	—
avsägelse från samtliga kommittéledamöter av uppdraget	163	18/11	—	—

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
val av nya ledamöter	189	16/12	—	—
uppdrag till	192	16/12	11	61
Egnahemstomter, ang. upplåtande av	192	16/12	11	61
Elektricitetsverket:				
ang. anskaffande av luftfilter till turbogeneratoren å reservstationen	29	21/1	1	25
ang. ändring i verkets taxa	182	18/11	10	61
Elektriska ljusledningar, ang. komplettering av bestämmelserna för installering av	93	20/5	6	51
Elektriskt pumpaggregat för vattenuppföringen till vattentornen, ang. anslag till	114	17/6	7	38
Eneströmska fonden, ang. användande av disponibla räntemedel i	25	21/1	1	13
Expropriation av mark för Karlstad - Skoghalls järnväg, anmälan att stämning delgivits staden såsom markägare	41	18/2	—	—
	76	15/4	—	—
F.				
Fabriksvisslor:				
beslut ang. ordningsstadgande innefattande förbud för signalering med	68	18/3	3	31
förklaring i anledning av besvär över fullmäktiges beslut i ämnet	111	17/6	7	32
Fahlgrenska donationsfonden, ang. användandet av	24	21/1	1	12
Fastigheter, stadens:				
anmälan ang. beslutat register med karta över.... förvärv av, se Markförvärv.	57	18/3	—	—
Fattigvården:				
ang. omorganisation av	49	18/3	2	64
ang. tilläggsanslag för sista kvartalet	177	18/11	10	45
Fattigvårdstillsyningsmännen, ang. lönerreglering för	152	21/10	9	44
Finansplanekommittén, utlåtande och förslag	43	18/2	2	1
Flickskolan:				
ang. anslag för åren 1916—1918	159	21/10	—	—
ang. ökning av skolläkarens arvode	208	16/12	11	120
Flickskolebyggnaden, gamla, ang. disponerande av lokalerna i	66	18/3	3	21
	112	17/6	7	35

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Flickskolestyrelsen, anhållan om entledigande såsom ledamot i	167	18/11	—	—
Folkköket, ang. dess fortsatta verksamhet.....	61	18/8	3	8
Folkskolestyrelsen:				
anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	38	18/2	—	—
anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i styrelsens barnavårdsnämnd	38	18/2	—	—
Frälsningsarmén, ang. anslag till slummens barnkoloni. }	81	15/4	5	38
	178	18/11	10	47
Föreläsningar, se stadsbiblioteket och föreläsninganstalten.				
G.				
Gasledningar, se kokgasledningar.				
Gaspriset, ang. förhöjning av	115	17/6	7	40
Gatuarbeten:				
ang. igångsättande innevarande år av för nästa år föreslagna	156	21/10	9	56
ang. anslag till under år 1916	175	18/11	10	37
Generalförslag till utgifts- och inkomststat för år 1916	216	30/12	12	1
Grundskattekommittén, redogörelse för år 1914	39	18/2	—	—
H.				
Hallmästaren i saluhallen, ang. löneförhöjning åt	210	16/12	11	126
Hamnavgifterna vid Vänern, m. m., yttrande ang. förslag till nya taxor för	134	16/9	8	45
Hamnordning, stadens, ang. ändring av § 5 däri	113	17/6	7	36
Hamnstyrelsen, anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i	38	18/2	—	—
Hamntaxa, antagande av för åren 1916—1920	69	18/3	4	1
Hamnväsendet, berättelse ang.	40	18/2	3	1
Historia, se Karlstads historia.				
Hästuttagingsnämnd:				
anmodan att utse	142	21/10	—	—
val av	189	16/12	—	—
I.				
Inköp för stadens räkning, ang. principuttalande rörande val därvid mellan inhemska och utländska tillverkningar	122	17/6	—	—

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
J.				
Jordförvärv, se Markförvärv, Ägoutbyte.				
Järnvägsspår till Tyggårdsviken:				
ang. terrasseringsarbeten för utläggning av	109	17/6	7	25
ang. upprättande av kontrakt rörande anläggning och trafikering av	110	17/6	7	28
K.				
Karlstad—Munkfors järnväg:				
ang. vidtagande av åtgärder för anskaffande av större antal godsvagnar å	27	21/1	1	16
val av ombud vid bolagsstämmor med	59	18/3	3	7
Karlstads historia, ang. anslag till utgivande av	193	16/12	11	76
Klarälsvattnet, ang. åtgärder till förhindrande av dess förorening genom fabriksavfall	78	15/1	5	10
Kokgasledningar, ang. förskotterande av med indragning därav i smålägenheter förenade kostnader	92	20/5	6	45
Koks, se vattenlednings- och belysningsstyrelsen.				
Kommittén för främjande av tekniskt läroverks inrättande här i staden, redogörelse för år 1914	39	18/2	—	—
Kommittén för uppgörande av förslag till nytt bokförings- system för stadens delegationer, se Räkenskapskom- mittén.				
Kommunalskogar, yttrande ang. behövligheten av stats- understöd för bildande av	51	18/2	2	72
Kommunalutskylder, utredning ang. avskaffande av de personliga avgifterna	32	21/1	1	33
Kommunernas upplåning, yttrande över förslag i fråga om beredande av låtnader för	183	18/11	10	64
Kristinehamns stadsfullmäktige:				
lyckönskningstelegram till	58	18/3	—	—
tacksamhetskrivelse från	87	20/5	—	—
Kronouppbördskontoret, ang. anslag till biträde å	203	16/12	11	110
Kronoutskylder, yttrande ang. magistraternas fritagande från ansvaret för debitering, uppbörd och redovis- visning av	172	18/11	10	27

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Kvinnornas uppbåd:				
ang. anslag till dess verksamhet	64	18/3	3	16
ang. utbetalande av medel till	83	15/4	—	—
L.				
Lamberget:				
ang. ordnande av broförhållandena till	80	15/4	5	36
ang. framdragande av belysningsledningar till	155	21/10	9	52
Landsvägar, stadens, ang. underhåll å	201	16/12	11	106
Lastbryggor vid Tyggårdsviken, ang. anläggande av	207	16/12	11	118
Littereringstabell för stadens kommunalförvaltning, se Räkenskapskommittén.				
Livsmedelskommissionen:				
ang. inköp av reservförråd av vetemjöl	22	21/1	1	6
ang. inköp av ved	158	21/10	—	—
Lungsiktiga, se Sommarkoloni.				
Lyshållningen, allmänna, bestämmelser ang.	118	17/6	7	49
Läsestugorna och folkköket, ang. folkkökets fortsatta verksamhet	61	18/3	3	8
M.				
Mantalsskrivning, yttrande i fråga om tandläkaren G. Runes för år 1915	105	17/9	7	3
Markförvärv åt staden:				
å Orrholmen, se Ägoutbyte.				
i Västra Haga	157	21/10	9	57
i Sundstad	199	16/12	11	101
Materialgård, ang. anläggande av	131	16/9	8	6
Mellqvistska slöjdstipendiet:				
ang. rätt att lyfta	107	17/6	7	22
ang. uppskov med lyftande	108	17/6	7	24
ang. utdelning av	121	17/6	7	60
Mellqvistska studiestipendiet, ang. utdelning av	67	18/3	3	31
Muddringsarbeten inom hamnområdet, ang. tilläggsanslag för	206	16/12	11	117

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
N.				
Nermans, A., donationsfond, ang. överlämnande av,	34	21/1	1	38
Nykterhetsanslaget, ang. användningen av,	148	21/10	9	18
Nykterhetskurs i Arvika år 1916, ang. anslag till,	179	18/11	10	50
O.				
Ordningsstadgande, se Fabriksvisslor, Rak- och frisérstugor.				
P.				
Pension:				
ang. beviljande av åt slöjdlärarynnan Augusta Lundgren	31	21/1	1	29
» » » » vattenverksarbetaren L. G. Andersson	96	20/5	6	60
» » » » f. gasverksarbetaren G. A. Nyqvist	104	17/6	7	10
» » » » stadskamreraren G. Enander	106	17/6	7	18
Pensioneringskommittén:				
redogörelse för år 1914	39	18/2	—	—
ang. anslag för kommittékostnaderna	50	18/2	2	71
Pensionsförsäkringen, allmänna, ang. indrivning av grundavgifterna till,	63	18/3	3	14
Pensionsnämnderna:				
K. Befhdes resolution ang. fastställande av beslutat arvode till ordförandena i	20	21/1	—	—
ang. ersättning åt ledamöterna i	205	16/12	11	113
Personliga avgifter, se Kommunalutskylder.				
Poliskåren, ang. inrättande av en ny överkonstapeltjänst	28	21/1	1	23
Polisstationen, ang. möbelanskaffning till	135	16/9	8	65
Polisärenden, magistratens redogörelse för oförutsedda utgifter i	46	18/2	2	53
R.				
Rak- och frisérstugor, ang. ordningsstadgande för	173	18/11	10	32
Revisionsberättelser:				
ang. spritbolagets räkenskaper	90	20/5	6	37
ang. stadens delogationers räkenskaper	191	16/12	11	1

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Revisorer, stadens, instruktion för	132	16/9	8	35
Romstadsvägen, K. Befhdes utslag ang. stadens underhållsskyldighet å	128	16/9	—	—
Räkenskapskommittén:				
ang. tillsättande av	33	21/1	1	35
val av ledamot i	60	18/3	3	7
förslag till partiella ändringar i bokföringssystemet	117	17/6	7	43
» » instruktion för stadens revisorer	132	16/9	8	35
» » littereringstabell för kommunalförvaltningen	154	21/10	9	50
» » ang. årsavslutning av delegationernas kassor, m. m.	204	16/12	11	112
S.				
Sakkunniga vid upptagande av sjöförklaringar, förslag å Saluhallen, ang. omläggning av rännälarna i saluhallstaket	190	16/12	—	—
Sandgrund, ang. reparation av pålarmen vid	137	16/9	—	—
Scoutkåren, ang. förhyrande av slöjdlokal för	211	16/12	—	—
52	18/2	2	80	
Sjukvård och sjukavlöning, ang. beredande av åt i stadens verk och arbeten anställda personer	62	18/3	3	11
Sjöstadsvägen, ang. iståndsättande av	202	16/12	11	109
Skollovskolonierna, ang. anslag till	151	21/10	9	40
Skolträdgård:				
ang. upplåtande av åt allmänna läroverket och flickskolan	79	15/4	5	32
ang. upplåtande av åt folkskolan	197	16/12	11	97
Småskola å Norrstrand, ang. uppförande av	120	17/6	7	53
Sommarkoloni för lungsjuktiga, ang. uppgörande av förslag till	174	18 11	10	34
Spårvägskommittén, anmälan att uppdraget vore tills vidare slutfört	17	21/1	—	—
Stadsbiblioteket och föreläsningstansten:				
ang. anslag till biblioteket	144	21/10	9	1
» » » föreläsningar, m. m.	145	21/10	9	6
Stadsfullmäktige:				
val av ordförande	4	2/1	—	—
val av vice ordförande	7	2/1	—	—

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
ang. tillsättande av sekreterare	8	2/1	—	—
	13	21/1	—	—
Stadsingenjören, ang. lönerreglering för	195	16/12	11	87
Stadskamreraren:				
ang. instruktion för	149	21/10	9	31
ang. avlöning åt	149	21/10	9	31
Stadskassören:				
ang. instruktion för	149	21/10	9	31
ang. avlöning åt	149	21/10	9	31
Stadsplan för staden:				
K. Maj:ts utslag på besvär av Karlstads Spinneri- och Väveriaktiebolag ang. ändring i	101	17/6	—	—
K. Maj:ts resolution ang. ändring i för stadsdelarna Viken och Berget	127	16/9	—	—
Statförslag för 1915 och 1916, se Finansplanekommittén				
Sundbergsgatan, ang. iordningsställande av	30	21/1	1	27
Sundstalandet, ang. anbringande av strandskoning vid ..	211	16/12	—	—
Swartz, J. G., firma i Norrköping, förklaring i anledning av firmans besvär över taxering i Karlstad	176	18/11	10	42
Svenska stadsförbundets kongress 1915, val av ombud för staden vid	91	20/5	6	43
T.				
Tacksägelseskrivelse:				
från förutvarande ordföranden rektor A. Dahlman .	15	21/1	—	—
från v. häradshövdingen F. Mæchels efterlevande..	141	21/10	—	—
Tandklinik vid stadens skolor:				
utredning ang. inrättande av	194	16/12	11	84
val av ledamot i utredningskommittén	194	16/13	11	84
Taxeringsnämnder för år 1915:				
förklaring i anledning av besvär över fullmäktiges val av	47	18/2	2	54
K. Befhdes utslag med upphävande av valet samt nytt val förrättat	70	18/3	—	—
Tekniska afton- och söndagsskolan, anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande	38	18/2	—	—
Tobaksmissbruk bland minderåriga, underd. skrivelse till K. Maj:t ang. åtgärder mot	23	21/1	1	8

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Transformator för domkyrkans uppvärmning. ang. anskaffande av	95	20/5	6	59
U.				
Utgifts- och inkomststat, se Generalförslag				
V.				
Val, allmänna	189	16/12	—	—
Valdistrikt vid val till riksdagens andra kammare, K. Befhdes resolution ang. stadens indelning i.....	19	21/1	—	—
Varmbadhuset, ang. tilläggsanslag för driften	150	21/10	9	39
Vatten- och gasledningar, ang. framdragande av till tomt, tillhörig Föreningen Soldaternas Vänner	116	17/6	7	41
Vattenlednings- och belysningsstyrelsen: anmälan ang. val av ordförande och vice ordförande i ang. rörelsekapital åt för inköp av koks till kommunala förbrukare	16	21/1	—	—
Vattenlednings- och belysningsverken: berättelse ang. verksamheten under år 1914.....	75	15/4	6	1
ang. avskrivning å inventarier.....	129	16/9	8	1
ang. värdering av anläggningarna samt förslag till amorteringsplan	196	16/12	11	94
Vattenledningsvatten, ang. försök till kemisk rening av älvvattnet samt till erhållande av sådant genom diamantborrning	78	15/4	5	10
Vattenuppfordringen till vattentornen, se Elektriskt pumpaggregat				
Vattenvägar, inre, i Sverige, ang. utredning rörande förbättring eller anläggning av	103	17/6	7	1
Vikariatsavlönning för riksdagsmannen, folkskolläraren E. V. Gelin, beslut ang.	94	20/5	6	56
Vin och öl, yttrande ang. utskänkning av	171	18/11	10	20
Västra bron, K. Maj:ts brev ang. upphörande av stadens privilegium i fråga om byggnadsskyldighet av	165	18/11	—	—
Västra järnvägsstationen, ang. omläggning av platsen framför.....	119	17/6	7	50

	Ser. B		Ser. A	
	§	Dag för beslut	N:o	Sida
Å. Årsavslutning av delegationernas kassor, se Räkenskapskommittén.				
Ä. Ägoutbyte av jordområden å Orrholmen	21	21/1	1	1
Ö. Öl och vin. yttrande ang. utskänkning av	171	18/11	10	20

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 2 Januari.

N:o 1.

Föredragningslista:

1:o) Val av ordförande för år 1915; 2:o) Val av vice ordförande för år 1915; 3:o) Tillsättning av sekreterare för år 1915; 4:o) Val av fyra ledamöter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herrar Ziegler, Ankers, Håkansson, och Zachrisson);	5:o) Val av tre suppleanter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1917 (efter Herrar Svensson, Arne och Karlsson); 6:o) Val av en suppleant i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1916 (efter Herr Swensén).

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 2 januari 1915.

§ 1.

Här skulle till en början antecknas, att enligt behörigen förrättade val hade att under år 1915 såsom stadsfullmäktige tjänstgöra: vice häradshövdingen Sven af Geijerstam, ingenjören A. Svanbom, kaptenen H. Ziegler, lektorn V. Vendel, översten C. O. Ahlmark, lasarettsoverläkaren P. Clarholm, tillsyningsläraren E. V. Gelin, landsfiskalen J. Noréus, buntmakaren J. E. Johansson, handlanden W. Welin, godsexpeditionen J. A. Håkansson, verkmästaren S. Florell, andre stadsläkaren H. Severin, apokaren S. Gullström, byggmästaren C. J. Magnusson, handlanden Karl Fr. Arne, handlanden Alfr. Nyberg, fabrikören Axel Svensson, plåtslagaren O. W. Karlsson, boktryckaren Emil Ankers, översångläraren N. Fr. Lindh, grosshandlaren Josef Löfberg, folkskollärarinnan Anna Ljungkvist, plåtslagaren Olof Eriksson, förste stadsläkaren H. Söderbaum, bankdirektören T. Osterman, byggmästaren Olof Wästlund, fru Gerda Hellberg, fabrikören R. Ternqvist, filaren W. E. Wiktorin, distriktslantmätaren Sten Ström, åkeriägaren Alma Andersson, bankdirektören K. Östman, inspektören E. Forsbäck, vaktmästaren Anders Norsell och sågverksarbetaren Gustaf Hallén.

§ 2.

Sammanträdet öppnades av stadsfullmäktiges till tjänsteåren äldste ledamot, Herr af Geijerstam, som jämväl tillsvidare ledde dagens förhandlingar.

§ 3.

Vid förrättat upprop befanns Herr Arne på grund av sjukdom från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallet av stadsfullmäktige.

§ 4.

Härefter företogs med slutna sedlar val av ordförande för stadsfullmäktige för innevarande år; och utsågs härtill kaptenen H. Ziegler med 34 röster. En röst tillföll vice häradshövdingen S. af Geijerstam.

§ 5.

Övertog Herr Ziegler ledningen av dagens förhandlingar.

§ 6.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 5 innevarande januari klockan 3 eftermiddagen justera dagens protokoll utsågos Herrar Ankers och Lindh.

§ 7.

Vid häruppå med slutna sedlar förrättat val av vice ordförande för stadsfullmäktige för innevarande år utsågs därtill lasaretsöverläkaren P. Clarholm med 18 röster. Apotekaren S. Gullström erhöll 15 röster samt vice häradshövdingen S. af Geijerstam och tillsyningsläraren E. V. Gelin vardera en röst.

§ 8.

Uppdrogo stadsfullmäktige åt Herrar ordföranden, vice ordföranden och ordföranden i beredningsutskottet att utse sekreterare hos stadsfullmäktige och beredningsutskottet för innevarande år.

§ 9.

Till ledamöter i beredningsutskottet för tiden till den 1 januari 1917 utsågos med acklamation Herrar N. Fr. Lindh, H. Söderbaum, E. Ankers och J. A. Håkansson.

§ 10.

På förslag av Herr av Geijersstam beslöto stadsfullmäktige, att suppleanterna i beredningsutskottet skulle inkallas i tjänstgöring efter partigruppering, så att vid förfall för en moderat, frisinnad eller socialistisk ledamot i utskottet skulle i första hand inkallas en moderat, respektive frisinnad eller socialistisk suppleant.

§ 11.

Till suppleanter i beredningsutskottet utsågos härefter med acklamation dels för tiden till den 1 januari 1917 Herrar T. Osterman, Sten Ström och Axel Svensson, dels för tiden till den 1 januari 1916 Herrar K. Fr. Arne och O. W. Karlsson.

På förslag av Herr af Geijersstam bestämde stadsfullmäktige härjämte, att de nämnda valde suppleanterna skulle i första hand i nedan angiven ordning inkallas i tjänstgöring, nämligen:

vid förfall för ledamot tillhörande moderata partiet:

1. Herr T. Osterman;
2. Herr Sten Ström;

vid förfall för ledamot tillhörande frisinnade partiet:

1. Herr Axel Svensson;

2. Herr K. Fr. Arne;

samt vid förfall för ledamot tillhörande socialistiska partiet:

Herr O. W. Karlsson.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Justeradt den 5 Januari 1915.

HUGO ZIEGLER.

EMIL ANKERS. N. FR. LINDH.

Öfentligen uppläst den 5 januari 1915, betygar

På tjänstens vägnar:

ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 21 Januari.

N:o 2.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av drätselkammarens framställning om godkännande av upprättat kontrakt angående utbyte mellan staden och Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen av vissa jordområden å Orrholmen;
- 3:o) D:o d:o över stadens livsmedelskommissions framställning om förslagsanslag till inköp för stadens räkning av ett reservförråd av vetemjöl;
- 4:o) D:o d:o över Herr E. V. Gellins med fleres motion angående underdånig skrivelse till Kungl. Maj:t om vidtagande av lagstiftningsåtgärder till förhindrande av tobaksmissbruk bland minderåriga;
- 5:o) D:o d:o över drätselkammarens förslag angående användandet av de av framlidne boktryckaren C. A. Fahlgren till staden donerade medel;
- 6:o) D:o d:o över drätselkammarens förslag angående användandet av disponibla räntemedel ur Eneströmska fonden;
- 7:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning om anslag till förhyrande av reparationsverkstad för brandkårens räkning;
- 8:o) D:o d:o över Bröderna Löfberg & C:nis med fleres av Herr Håkansson som motion upptagna framställning i fråga om vidtagande av åtgärder till anskaffande av större antal godsvagnar å Karlstad -- Munkfors järnväg, med mera;
- 9:o) D:o d:o över magistratens framställning angående inrättande av en fjärde överkonstapelstjänst vid poliskåren här i staden, med mera;
- 10:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för anskaffande av ett luftfilter till turbogeneratoren å reservstationen;
- 11:o) D:o d:o över åtskilliga fastighetsägares vid Sundbergsgatan av Herr O. W. Karlsson som motion upptagna framställning om iordningställande under år 1915 av nämnda gata;

- 12:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning om pension åt slöjdlärarinnan Augusta Lundgren;
- 13:o) D:o d:o över Herr A. Zachrissons motion angående utredning av frågan om avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun, med mera;
- 14:o) D:o d:o över Herr T. Ostermans motion om tillsättande av en kommitté med uppdrag
- att genomgå stadens samtliga räkenskaper och vidtaga därvid nödiga befunna rättelser samt att uppgöra nytt förslag till bokföringen, m. m.; och
- 15:o) D:o d:o över direktören Hj. Nermans för bokhandlaren A. Nermans stärbhus gjorda framställning i fråga om mottagande av en av bokhandlaren Nerman till staden gjord donation ävensom angående sättet för densammas överlämnande, med mera.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 21 januari 1915.

§ 12.

Vid förrättat upprop befunnos Herrar Ahlmark och Gelin på grund av bortovaro från staden samt Herr Magnusson till följd av sjukdom från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av fullmäktige.

§ 13.

Anmälde Herr ordföranden att han jämte Herrar vice ordföranden och ordföranden i beredningsutskottet antagit undertecknad Stenius, andre länsnotarie, till sekreterare hos fullmäktige och utskottet för innevarande år.

§ 14.

Att jämte Herr ordföranden måndagen den 25 innevarande januari klockan 3 eftermiddagen å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herr Ljöfberg och Fröken Ljungkvist.

§ 15.

Herr ordföranden anmälde, att till honom inkommit följande nu föredragna skrivelse:

Till Stadsfullmäktiges Ordförande.

Härmed får jag anhålla, att vid dagens sammanträde måtte till Stadsfullmäktige från mig framföras ett varmt tack för den vänlighet, som visades mig vid mitt avgående från stadsfullmäktige och ordförandeplatsen, och särskilt för den ståtliga fest, varmed jag vid detta tillfälle hedrades.

Karlstad den 21 januari 1915.

Axel Dahlman.

Och beslöto fullmäktige, att skrivelsen skulle intagas i dagens protokoll.

§ 16.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige inkomna protokollsutdrag angående val av funktionärer inom vissa av stadens styrelser och delegationer:

*Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 12 januari 1915.*

§ 1.

Styrelsen valde till ordförande för innevarande år rådmannen C. Lidberg samt till vice ordförande fabrikören K. A. Falk; och skulle underrättelse härom meddelas stadsfullmäktige genom utdrag af protokollet.

Som ovan.

In fidem:
C. LIDBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 4 januari 1915.*

§ 3.

Vid härefter med slutna sedlar företagna särskilda val utsågos till ordförande för drätselkammaren för innevarande år herr lektorn V. Vendel samt till vice ordförande för samma tid herr ingenjören A. Svanbom.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 8 januari 1915.

§ 1.

s. d. Sammanträdet öppnades av Herr Falk, varefter företogs val av ordförande och vice ordförande för innevarande år.

Valen, sem förrättades med slutna sedlar, utföllo sålunda, att, till ordförande utsågs Apotekaren S. Gullström och till vice ordförande Fabrikören K. A. Falk.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

§ 17.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige ingivna skrivelse:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag värdsamt meddela att den af Stadsfullmäktige år 1907 tillsatta *Spårvägskomitén* under den 15 juni förlidet år ingivit begärt utlåtande över

det väckta förslaget om spårvägars anläggande här i staden, samt därför anser sitt uppdrag tills vidare slutfört.

Karlstad den 13 januari 1915.

HUGO ZIEGLER,
ordförande.

§ 18.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till beredningsutskottet:*

1:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i anledning av J. A. Frimodigs hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över stadsfullmäktiges beslut den 17 december 1914 vid val av ledamöter och suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1915;

2:o) Magistratens skrivelse med redovisning för 1914 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden;

3:o) Magistratens förslag angående rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under år 1916;

B. *Till drättselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av styrelsen för Föreningen Sveriges stadsdomare hos Kungl. Maj:t gjord underdånig anhållan om utredning angående magistraternas fritagande från ansvaret för debitering, uppbörd och redovisning av kronoutskylder och därmed sammanhängande utskylder och avgifter, med mera;

2:o) Styrelsens för föreningen »Kvinnornas uppbåd» framställning om anslag till föreningens verksamhet, vilken framställning vid remissen upptogs såsom motion av Fru Hellberg samt Fröknarna Ljungkvist och Andersson.

§ 19.

Föredrogs och lades till handlingarna Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 29 december 1914, varigenom Konungens Befallningshavande, med föranledande av en av magistraten gjord och av stadsfullmäktige å sammanträde den 19 november 1914 tillstyrkt framställning, förordnat, att staden skulle från och med den 1 januari 1916 tills vidare, intill dess annorlunda kunde vara i behörig ordning bestämt, vid val till riksdagens andra kammare vara, på sätt i framställningen föreslagits, delad i tre valdistrikt.

§ 20.

Föredrogs Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 29 december

1914, varigenom Konungens Befallningshavande fastställt stadsfullmäktiges beslut den 19 november 1914 i fråga om ersättning till ordförandena inom stadens tre pensionsdistrikt; och beslöto stadsfullmäktige, att resolutionen skulle överlämnas till drätselkammaren för kännedom.

§ 21.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort följande framställning om godkännande av upprättat kontrakt angående utbyte mellan staden och Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen av vissa jordområden å Orrholmen:

Se serien A N:o 1; sid. 1.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits:

dels av hamnstyrelsen, så lydande:

Se serien A N:o 1; sid. 5;

dels ock av beredningsutskottet, som anfört:

Se serien A N:o 1; sid. 5.

Vad beredningsutskottet sålunda föreslagit, blev av stadsfullmäktige genom enhälligt beslut bifallet.

§ 22.

Stadens livsmedelskommission hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning angående anslag till inköp för stadens räkning av ett reservförråd av vetemjöl:

Se serien A N:o 1; sid. 6.

I detta ärende hade drätselkammaren, uppå remiss, avgivit följande yttrande:

Se serien A N:o 1; sid. 7.

Härefter hade beredningsutskottet i ärendet utlåtit sig sålunda:

Se serien A N:o 1; sid. 8.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Håkansson* bifall till beredningsutskottets förslag, dels ock av *Herr af Geijersstam* bifall till samma förslag med den ändringen, att orden »eller däremot svarande kvantitet vete» skulle utgå.

Sedan Herr Ordföranden vid framställda propositioner jämlikt berörda yrkanden funnit propositionen om bifall till beredningsutskottets förslag oförändrat vara med övervägande ja besvarat, men votering begärts, avgåvos vid verkställd sådan votering 19 röster för sistberörda förslag och 13 röster för Herr af Geijersstams yrkande. Då emellertid det av magistraten biträdda förslaget såsom innefattande beslut om upplåning sålunda icke blivit antaget med för dylikt beslut föreskriven röstövertikt, verkställdes ånyo votering mellan samma förslag och yrkande om avslag å livsmedelskommissionens förevarande framställning; och avgåvo därvid samt-

liga stadsfullmäktige sina röster för bifall till det av flertalet vid föregående vote-
ringen biträdda förslaget.

Stadsfullmäktige hade alltså antagit beredningsutskottets i ärendet avgivna
förslag oförändrat.

§ 23.

Hos stadsfullmäktige hade Herr E. V. Gelin med flere väckt en så lydande
motion angående underdånig skrivelse till Konungen om vidtagande av de lag-
stiftningsåtgärder, som kunde prövas mest ändamålsenliga och verksamma till för-
hindrande av tobaksmissbruk bland minderåriga:

Se serien A N:o 1; sid. 8.

I ärendet hade hälsovårdsnämnden, uppå remiss, avgivit följande yttrande:

Se serien A N:o 1; sid. 10.

Härefter hade beredningsutskottet avgivit utlåtande över framställningen, vil-
ket utlåtande, med däremot av Herr af Geijersstam med flere avgiven reservation
var så lydande:

Se serien A N:o 1; sid. 10.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Fru Hellberg* bifall till ut-
skottets hemställan, dels ock av *Herr af Geijersstam* bifall till den avgivna reser-
vationen.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan, vilket beslut
fattades, efter omröstning, med 23 röster mot 10, som tillfölla Herr af Geijers-
stams yrkande.

§ 24.

Angående användandet av de av framlidne boktryckaren C. A. Fahlgren till
staden donerade medel hade drätselkammaren hos stadsfullmäktige gjort följande
framställning:

Se serien A n:o 1; sid. 12.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtut sig sålunda:

Se serien A N:o 1; sid. 12.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Vendel* bifall till be-
redningsutskottets förslag, dels av *Fröken Ljungkvist* bifall till utskottets förslag
med tillägg efter orden »till en fond, varav räntan» av ordet »tillsvidare», dels ock
av *Herr Östman* bifall till samma förslag med den ändringen, att det ändamål,
för vilket räntemedlen skulle användas, i stället skulle bestämmas till sådant, »som
icke varit brukligt eller kan anses lämpligt att genom kommunalmedlemmarnas be-
skattning tillgodose.»

I enlighet med Herr Vendels yrkande beslöto stadsfullmäktige bifalla bered-
ningsutskottets förslag oförändrat.

§ 25.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande förslag angående användandet av disponibla räntemedel ur Eneströmska fonden:

Se serien A N:o 1; sid. 13.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A N:o 1; sid. 14.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 26.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort en så lydande framställning om anslag för förhyrande av reparationsverkstad för brandkårens räkning:

Se serien A n:o 1; sid. 14.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A N:o 1; sid. 16.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Håkansson* bifall till utskottets förslag, dels ock av *Herr Johansson* bifall till samma förslag med tillägg efter orden »för förhyrande till reparationsverkstad» av orden »för brandkårens behov.»

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets förslag oförändrat.

§ 27.

Hos stadsfullmäktige hade Bröderna Löfberg & C:o med flere gjort följande av *Herr Håkansson* som motion upptagna framställning om vidtagande av åtgärder till anskaffande av ett större antal godsvagnar å Karlstad—Munkforsbanan, med mera:

Se serien A N:o 1; sid. 16.

I ärendet hade infortrade yttranden avgivits:

dels av hamnstyrelsen, så lydande:

Se serien A N:o 1; sid. 19;

dels av drätselkammaren av följande innehåll:

Se serien A N:o 1; sid. 20;

dels ock av beredningsutskottet, som utlåtit sig sålunda:

Se serien A n:o I; sid. 22.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 28.

Angående inrättande av en ny överkonstapelstjänst vid poliskåren här i staden, med mera, hade magistraten hos stadsfullmäktige gjort följande hemställan:

Se serien A n:o 1; sid. 23.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A N:o 1; sid. 25.

Vad utskottet sålunda föreslagit, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 29.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade till stadsfullmäktige inkommit med begäran om anslag för anskaffande av ett luftfilter till turbogeneratoren å reservstationen, så lydande:

Se serien A N:o 1; sid. 25.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts över framställningen, hade däröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A N:o 1; sid. 26.

Stadsfullmäktige biföllo vad utskottet sålunda hemställt.

§ 30.

Hos stadsfullmäktige hade åtskilliga fastighetsägare vid Sundbergsgatan gjort följande av Herr O. W. Karlsson som motion upptagna framställning angående iordningsställande under år 1915 av nämnda gata:

Se serien A N:o 1; sid. 27.

I enlighet med vad drätselkammaren och beredningsutskottet i avgivna infortrade yttranden i ärendet hemställt, beslöto stadsfullmäktige, att förevarande framställning icke skulle till någon fullmäktiges åtgärd föranleda.

§ 31.

Folkskolestyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning angående pension åt slöjdlärarinnan Augusta Lundgren:

Se serien A N:o 1; sid. 29.

Häröver hade infortrade utlåtanden avgivits av pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 1; sid. 32.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 32.

Herr A. Zachrisson hade hos stadsfullmäktige väckt följande motion angående utredning av frågan om avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun, med mera:

Se serien A N:o 1; sid. 33.

I enlighet med vad drätselkammaren och beredningsutskottet i avgivna infortrade utlåtanden hemställt, beslöto stadsfullmäktige remittera förevarande motion till kommittén för utredning av frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt för att behandlas i samband med frågan om berörda grundskatts avskrivning.

§ 33.

Hos stadsfullmäktige hade Herr T. Osterman väckt följande motion angående tillsättande av en kommitté med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper och vidtaga därvid nödiga befunna rättelser samt att uppgöra nytt förslag till bokföringen, med mera:

Se serien A N:o 1; sid. 35.

Häröver hade infortrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 1; sid. 37.

I enlighet med vad utskottet sålunda i särskilda hänseenden hemställt, beslöto stadsfullmäktige *dels* att tillsätta en kommitté av tre personer med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper och därvid vidtaga nödiga åtgärder till rättelse av eventuella felaktigheter samt inkomma med förslag till nytt system för de olika verkens och delegationernas bokföring, *dels* att ställa till kommitténs förfogande ett förslagsanslag av 1,000 kronor till biträden, som kommittén kunde finna nödigt tillkalla för utförande av detaljarbeten, vilket belopp skulle, där tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medels uttaxering, *dels* ock att till ledamöter i den sålunda beslutade kommittén utse bankdirektören T. Osterman, bankkassören E. Setterberg och stadsingenjören E. Björkman.

§ 34.

Till stadsfullmäktige hade direktören Hj. Nerman för bokhandlaren Axel Nermans stärbhus inkommit med en så lydande framställning i fråga om mottagande från stadens sida av en av bokhandlaren Nerman till staden gjord donation ävensom angående sättet för densammas utbetalande, med mera:

Se serien A N:o 1; sid. 38.

I ärendet hade infortrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 1; sid. 39.

I enlighet med utskottets sålunda gjorda hemställan, beslöto stadsfullmäktige, *dels* att med tacksamhet mottaga donationen, *dels* att förklara sig villiga att i stället

för kontanta medel mottagna en av bokhandlaren Nermans stärbhusdelägare utfärdad revers å 25,000 kronor med fem procents ränta från den 19 juni 1914, ömsesidigt uppsägbar per tre månader och med säkerhet av 40 aktier i Livförsäkringsaktiebolaget Nordstjärnan, deponerade i Wermlands Enskilda Bank, *dels ock* att den Fru Thyra Wallinder, född Nerman, tillkommande räntan av donationsmedlen skall utbetalas kvartalsvis.

§ 35.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 25 januari 1915.

HUGO ZIEGLER.

JOS. LÖFBERG. ANNA LJUNGKVIST.

Offentligen uppläst den 26 januari 1915; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 18 Februari.

N:o 3.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av finansplanekommitténs yttrande med statförslag för åren 1915 och 1916 med mera; 3:o) D:o D:o i återremitterade ärendet angående brandstyrelsens framställning om ökade löneförmåner åt korpraler och manskap vid stadens brandkår; 4:o) D:o D:o över drätselkammarens framställning angående anslag till uppförande av annonskiosker å lämpliga platser inom staden; 5:o) D:o D:o i anledning av magistratens skrivelse med redovisning för 1914 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden; 6:o) D:o D:o i anledning av magistratens resolution med införande av stadsfullmäktiges förklaring över J. A. Frimodigs hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär	över fullmäktiges beslut den 17 december 1914 vid val av ledamöter och suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1915; 7:o) D:o D:o över särskilda kommitterades förslag till enhetliga restriktioner i utminuteriogen av brännvin och andra spirituösa drycker inom länet; 8:o) D:o D:o över vederbörande kommitterades förslag rörande omorganisation av stadens fattigvårdsväsen till så kallat blandat vårdaresystem; 9:o) D:o D:o över pensioneringskommitténs framställning angående anslag till bestridande av de med kommittéuppdraget förenade kostnader; 10 o) D:o D:o i anledning av Konungens Befallningshavandes i länet kungörelse angående rätt för länets kommuner med flere att avgiva yttrande i anledning av underdånig skrivelse från riksdagen med begäran om utred-

ning angående behövligheten
och lämpligheten av åtgärder
från statens sida för beredande
av underald ått kommuner för
bildande av kommunalskogar;
11:o) D:o D:o över över överstelöjt-

nanten M Tisells och löjtnanten
C. Bråbergs av Herr Clarholm
som motion upptagna fram-
ställning om bidrag till förby-
rane av en slöjdlokal för sco-
utkårens räkning

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 18 Februari 1915.

§ 36.

Vid upprop befunnos Herrar Gelin, Karlsson och Wiktorin på grund av bortovaro från staden från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 37.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 22 innevarande februari klockan 3 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Söderbaum och Osterman.

§ 38.

Föredrogs och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige inkomna protokollsutdrag angående val av funktionärer inom vissa av stadens styrelser och delegationer:

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 8 januari 1915.

§ 1.

Till folkskolestyrelsens ordförande för år 1915 utsågs genom omröstning med slutna sedlar herr Rådmannen E. Lundblad.

§ 2.

Till folkskolestyrelsens vice ordförande för år 1915 utsågs genom omröstning med slutna sedlar herr Läroverksadjunkten A. Bergh.

In fidem:
BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll vid sammanträde med styrelsen för Karlstads tekniska afton- och söndagsskola den 14 januari 1915.

§ 1.

Till ordförande i styrelsen för år 1915 utsågs folkskoleinspektören B. A. Larson.

§ 2.

Till vice ordförande i styrelsen för år 1915 utsågs majoren Th. Helleberg.

In fidem:

BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, fört vid sammanträde med Karlstads Folkskolestyrelses barnavårdsnämnd den 18 januari 1915.

§ 2.

Till ordförande i barnavårdsnämnden för år 1915 utsågs Folkskoleinspektör Bror A. Larson.

§ 3.

Till barnavårdsnämndens vice ordförande för år 1915 utsågs Förste Rådman Erik Lundblad.

Som ovan.

In fidem:

DAVID KARLSTRÖM.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 13 Januari 1915.

§ 2.

Förelags val af ordförande och vice ordförande i Nämnden för innevarande år; och utsågs härvid:

till ordförande: Herr Rådmannen R. Rhodin; samt

till vice ordförande: Herr Sysslomannen A. W. Adde;

därom Stadsfullmäktige skulle meddelas underrättelse genom utdrag af protokollet.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll hållet hos nämnstyrelsen i Karlstad den 16 februari 1915.

§ 2.

Vid härefter med slutna sedlar förrättade val utsågs till ordförande herr överste C. O. Ahlmark och till vice ordförande herr handlanden C. F. Berg.

In fidem:

IWAR OLSSON.

*Utdrag av Badhusstyrelsens i Karlstad protokoll
den 27 januari 1915.*

§ 2.

Styrelsen utsåg inom sig till ordförande Rektorn Axel Dahlman, till vice ordförande och kassakontrollant Boktryckaren Albin Forssell samt till sekreterare Råd-
mannen Erik Lundblad, allt för år 1915.

Som ovan.

In fidem:
ERIK LUNDBLAD.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 januari 1915.*

§ 2.

Vid häruppå företagna val av ordförande och vice ordförande inom utskottet
för innevarande år utsågos till ordförande vice häradshövdingen Sven af Geijers-
slam och till vice ordförande lasaretsläkaren Per Clarholm.

Som ovan

In fidem:
ELIAS STENIUS.

§ 39.

Föredrogos och lades till handlingarna följande till stadsfullmäktige ingivna
skrivelser:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Donationsjordskommittén har under 1914 icke haft något ärende att hand-
lägga.

Karlstad den 22 januari 1915.

På Kommitténs vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Egnahemskommitten har under 1914 afgifvit utlåtande med förslag om be-
redande af nya områden för fortsatt egnahemshbyggande.

Karlstad den 22 januari 1915.

På Kommitténs vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed får jag meddela, att den för främjande af ett tekniskt läroverks inrättande i Karlstad tillsatta kommittén icke haft anledning hålla något sammanträde under år 1914.

Karlstad den 31 januari 1915.

AXEL DAHLMAN,
ordförande.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den av stadsfullmäktige tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare får härmed angående sin verksamhet under nästlidet år meddela följande:

Efter av därtill utsedda personer verkställd särskild utredning hava kommitterade å sammanträde i slutet av år 1914 beslutit, att tillsvidare vid sitt arbete utgå ifrån, *dels* att någon kombinerings mellan den ifrågasatta kommunala pensioneringen och den allmänna pensionsförsäkringen icke skulle äga rum, *dels ock* att, då en sammanslutning till en gemensam pensionskassa för svenska städer icke kunde antagas komma till stånd, staden skulle själv genom bildande av egen pensionskassa eller på annat lämpligt sätt sörja för pensioneringen av sina befattningshavare; och uppdrogs åt särskilda ledamöter av kommittén att uppgöra förslag till kommittéutlåtande.

Härjämte har kommittén haft att avgiva infortrat yttrande till stadsfullmäktige i ett hos fullmäktige väckt pensioneringsärende.

Karlstad den 15 februari 1915.

Å kommitterades vägnar:
AXEL DAHLMAN.

Elias Stenius.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Kommittén för behandling af frågan om afskrifning af den på bevillningspliktig fast egendom hvilande grundskatt här i staden har under 1914 sammanträtt och beslutit igångsätta vissa statistiska undersökningar, som ännu pågå.

Karlstad den 22 januari 1915.

På Kommitténs vägnar:
K. J. LINDHOLM.

§ 40.

Beslöto stadsfullmäktige, att i dagens protokoll skulle intagas följande av hamnstyrelsen till drättselkammaren ingivna och av kammaren till stadsfullmäktige överlämnade berättelse:

Se serien A n:o 3; sid. 1.

§ 41.

Föredrogs en med Herr Ordföranden den 2 innevarande februari delgiven stämning å Karlstads stad såsom uppgiven ägare till Lilla Våxnäs 102 öre 1 penning skatt av hemmanet Våxnäs i Karlstads landsförsamling till inställelse inför Mellansysslets häradsrätt den 8 april 1915 klockan 12 på dagen i mål angående expropriation av mark för järnvägsbyggnaden från Karlstad till Vidön; och beslöts att stämningen skulle överlämnas till drättselkammaren för kännedom och vederbörliga åtgärders vidtagande.

§ 42.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till drättselkammaren och beredningsutskottet:

1:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående dels komplettering av den 16 januari 1911 givna bestämmelser i fråga om installering av elektrisk belysning, dels ock anslag till bestridande av vissa installeringsarbeten;

2:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag till förskotterande av kostnader för indragning av kokgasledningar i smärre lägenheter.

B. Till hälsovårdsnämnden och beredningsutskottet:

Tuberkuloskommitténs skrivelse med dels framställning angående uppdrag åt stadens dispensärnämnd att uppgöra förslag till den ifrågasatta sommarkolonien för lungsiktiga, dels ock anmälan i fråga om kommittéuppdragets avslutande.

C. Till beredningsutskottet:

1:o) Drättselkammarrens framställning angående bestämmande av avlöningen för indrivning av grundavgifterna till allmänna pensionsförsäkringen;

2:o) Drättselkammarrens framställning i fråga om sjukvård och sjukavlöning till i stadens verk och arbeten anställda arbetare.

§ 43.

Till Stadsfullmäktige hade finansplanekommittén inkommit med ett så lydande utlåtande med statförslag för åren 1915 och 1916, med mera:

Se serien A n:o 2; sid. 1.

Häröver hade avgivits infordrade utlåtanden,

dels av drätselkammaren, som därvid anförde:

Se serien A n:o 2; sid. 43;

dels ock av beredningsutskottet, vars yttrande var av följande lydelse:

Se serien A n:o 2; sid. 46.

Vad beredningsutskottet sålunda föreslagit, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 44.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 30 december 1913 till brandstyrelsen och drätselkammaren för vidare utredning återremitterat ärendet angående hos fullmäktige gjord framställning om ökade löneförmåner åt korpraler och manskap vid stadens brandkår, hade brandstyrelsen till fullmäktige inkommit med följande förnyade framställning i ärendet:

Se serien A n:o 2; sid. 47.

Härefter hade yttranden i ärendet avgivits av:

dels drätselkammaren av följande lydelse:

Se serien A n:o 2; sid. 50;

dels ock beredningsutskottet, som därvid utlåtade sig sålunda:

Se serien A n:o 2; sid. 51.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Håkansson* bifall till den av brandstyrelsen gjorda framställningen med den ändringen, att den föreslagna löneökningen skulle räknas från och med den 1 januari 1915, dels av *Herr af Geijersstam* bifall till beredningsutskottets hemställan, dels ock av *Herr Welin*, att behandlingen av ärendet måtte, med hänsyn till nu rådande kristider, tills vidare uppskjutas.

Med bifall till sistberörda yrkande beslöt stadsfullmäktige att tillsvidare bordlägga detta ärende; och bestämde fullmäktige tillika, att handlingarna skulle överlämnas till beredningsutskottet, som ägde att vid av utskottet lämplig befunnen tidpunkt åter hänskjuta ärendet till fullmäktiges prövning.

§ 45.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående anslag till uppförande av annonskiosker å lämpliga platser inom staden:

Se serien A n:o 2; sid. 51.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 2; sid. 52.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Welin* avslag å framställningen, dels av *Herr Vendel* bifall till beredningsutskottets hemställan, dels ock av *Herr Norsell*, att ärendet måtte återremitteras till drätselkammaren för

utredning angående uppförande i stället för annonskiosker av erforderligt antal annonspelare å lämpliga platser inom staden.

Efter det stadsfullmäktige först avslagit yrkandet om återremiss, beslöto fullmäktige, genom votering, med 23 röster mot 9, avgivna för det framställda avslagsyrkandet, att bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan.

§ 46.

Sedan magistraten till stadsfullmäktige överlämnat redovisning för 1914 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden, samt beredningsutskottet, uppå remiss, häröver avgivit yttrande, beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med utskottets förslag, att lägga redovisningen med godkännande till handlingarna samt medgiva, att redovisade beloppet finge ur drätselkammararens räkenskaper avföras:

Se serien A n:o 2; sid. 53.

§ 47.

Uppå remiss från magistraten hade fullmäktige att avgiva förklaring i anledning av J. A. Frimodigs hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över av fullmäktige den 17 december 1914 förrättade val av ledamöter och suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1915, vilka besvär voro av följande lydelse:

Se serien A n:o 2; sid. 54.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A n:o 2; sid. 55.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr af Geijersstam* bifall till utskottets hemställan, dels ock av *Herr Norsell*, att stadsfullmäktige måtte på av klaganden anförda grunder, instämma i besvären i vad desamma avsåge val av ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnderna för stadens första och tredje distrikt.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt ovanberörda yrkanden beslöto stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 48.

Till stadsfullmäktige hade särskilda kommitterade för uppgörande av förslag till enhetliga restriktioner för detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker inom länet inkommit med följande förslag till bestämmelser för utminutereringen av dylika drycker:

Se serien A n:o 2; sid. 57.

Häröver hade, uppå remiss, yttranden avgivits,

dels av drättselkammaren, så lydande:

Se serien A n:o 2; sid. 62;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anført:

Se serien A n:o 2; sid. 62.

Under överläggningen yrkades dels av *Herrar Håkansson* och *Osterman* bifall till de av dem mot beredningsutskottets utlåtande i särskilda hänseenden anförda reservationer, dels av *Herr af Geijersstam*, att andra stycket av mom. 4. skulle erhålla följande lydelse: "samma bestämmelse gäller, om sådan angivelse ingått från den angivne närstående personcr och nykterhetsnämnd eller annan kommunal myndighet vitsordat önskvärdheten av det ifrågasatta avstängandet", dels ock av *Herr Lindh*, att i första meningen av mom. 5. skulle mellan orden "särskild" och "förteckning" inskjutas orden "ej för allmänheten tillgänglig."

Ärendet genomgicks punktvis; och beslöto stadsfullmäktige, efter framställda särskilda propositioner jämlikt ovanberörda yrkanden samt i enlighet med kommitterades och beredningsutskottets förslag, att bifalla utskottets förslag med de ändringar och tillägg, som av *Herrar af Geijersstam* och *Lindh*, på sätt ovan angivits påyrkats.

Det antecknades, att dessa beslut fattats efter votering, dels i fråga om mom. 4 andra stycket, därvid *Herr* ordföranden, efter det propositioner framställdts jämlikt kommitterades, utskottets, samt *Herrar Ostermans* och af *Geijersstams* därom gjorda yrkanden, funnit propositionen om bifall till *Herr af Geijersstams* yrkande vara med övertvägande ja besvarad, men votering begärts, varuppå fullmäktige, sedan *Herr Ostermans* yrkande blivit med 19 röster mot 12, avgivna för beredningsutskottets förslag, antaget till kontraposition i huvudvoteringen, med 18 röster mot 13 bifallit *Herr af Geijersstams* yrkande, dels ock beträffande mom. 5 i förslaget, i fråga varom fullmäktige med 22 röster mot 9, avgivna för beredningsutskottets förslag oförändrat, antagit samma moment med det av *Herr Lindh* däri påyrkade tillägget.

Fullmäktige hade alltså beslutat:

dels att ingå till Konungens Befallningshavande med anhållan att för *Karlstads* spritförsäljningsbolag måtte i fråga om utminuteringen av brännvin och andra spirituösa drycker snarast möjligt utfärdas följande föreskrifter:

"1. Utminutering av spirituösa drycker må endast ske till den som hos spritbolag inom länet, med uppgift å sitt fullständiga namn, födelseår och födelsedag, yrke, bostad och hemvist, skriftligen anmält sig önska köpa sådana drycker — anmälningsformulär tillandahålles i bolagets lokaler.

Den som gör sådan anmälan vare på styrelsens anfordran skyldig att till riktigheten styrka de däri lämnade uppgifterna.

2. Göres här ovan nämnd anmälan av kvinna, må bolagets styrelse pröva huruvida och med vilka förbehåll spritdrycker må till henne utminuterast.

Samma bestämmelse skall gälla, om anmälan göres från person, som tillfälligtvis vistas inom bolagets fastställda kontrollområde, därest länet bliver uppdelat i sådana områden.

3. Spritdrycker må icke utminuterast till

- a) den som icke fyllt 21 år eller är i omyndigt tillstånd försatt;
- b) den som under de senaste två åren mer än en gång blivit sakfäld för fylleri;
- c) den som under de tre senaste åren blivit dömd till ansvar eller undergått straff för brott, och som vid brottets begående varit av starka drycker berusad;
- d) den som under de senaste tre åren utan att äga rätt till försäljning av alkoholhaltiga drycker olövligen bedrivit sådan försäljning eller olövligen tillhandagått med anskaffning av sådana drycker och därför aningen fäلتs till ansvar eller undergått straff;
- e) den som under de senaste tre åren undergått tvångsarbete;
- f) den som under de senaste tre åren aningen av Konungens Befallningshavande blivit hänvisad till vård å alkoholistanstalt eller å sådan anstalt åtnjutit vård eller å sjukvårdsanstalt varit intagen för delirium tremens eller annan sinnessjukdom, som otvetydigt uppstått genom omåttligt bruk av spritdrycker;
- g) den som på ett eller annat sätt uppenbart missbrukat sin inköpsrätt;
- h) den som för de två sistförflutna kalenderåren häftar för oguldna kommunalutskylder eller avgifter till allmän pensionsförsäkring eller för åtnjutet understöd från fattigvården för sig eller sin familj, så framt icke bolagets styrelse på grund av särskilda omständigheter finner sig böra medgiva undantag.

4. Har någon genom anmälan från nykterhetsnämnd, polismyndighet, fattigvårdsnämnd, barnvårdsnämnd eller annan kommunal myndighet angivits såsom missbrukare av alkoholhaltiga drycker, äger bolagets styrelse efter prövning till vidare avstänga honom från rätt till inköp å utminuteringsställe.

Samma bestämmelse gäller om sådan anmälan ingått från den angivne närstående personer och nykterhetsnämnd eller annan kommunal myndighet vitsordat önskvärdheten av det ifrågasatta avstängandet.

5. Alla som efter sådan skriftlig anmälan som i punkt 1 säges, funnits berättigade till minutinköp av spritdrycker, skola upptagas i särskild, ej för allmänheten tillgänglig förteckning under visst nummer hos det bolag till vilket anmälan gjorts, samt erhålla samtidigt med att de införas i nämnda förteckning ett med

samma nummer som i denna försett kort. Detta kort är antingen ett enkelkort eller dubbelkort. Det förra upptager utom personens nummer i bolagets förteckning samt hans namn, yrke, födelseår och bostad även bestämmelse om den kvantitet till vars inköp kortet berättigar, förbud mot dess användning till inköp för annans räkning och upplysning om, att vid rekvisition pr post, telegraf eller telefon kortets nummer skall uppgivas, samt jämte ort- och dagteckning vederbörande bolags underskrift. Det senare, dubbelkortet, är likt det enkla men försett med ett vidhängande lika stort motblad, varå varje inköpt kvantitet och dagen för inköpet antecknas, och är företrädesvis avsett för dem, som vilja göra sina inköp växelvis hos olika bolag inom länet.

6. Spritdrycker få ej till någon utminuleras i större myckenhet än 5 liter i månaden.

Från denna bestämmelse äro dock undantagna sådana drycker som betinga ett pris av 5 kr. pr liter eller därutöver; för punsch beräknas tredubbelt större kvantitet motsvara den för brännvin här stadgade.

På skriftlig framställning äger ock bolagets styrelse efter prövning medgiva köpare rätt att för visst tillfälle eller tillsvidare inköpa större mängd av spritvaror än den sålunda bestämda.

7. Bolaget har att för varje i dess förteckning upptagen person anteckna dag och mängd för varje inköp av spritdrycker.

Vid inköp skall kort uppvisas. Vid rekvisition pr post, telegraf eller telefon från plats utom Karlstad skall kortets nummer uppgivas. Har kort glömts eller förlagts, erfordras för inköp särskild skriftlig rekvisition, som av bolaget förvaras — formulär till sådan rekvisition tillhandahålles i försäljningslokalen.

Därest innehavare av dubbelkort så önskar och därom gör anmälan hos bolaget, är bolaget icke berättigat att utlämna sprit för hans räkning annat än mot uppvisande av kortet.

För person som mot uppvisning av dubbelkort, utfärdat av annat bolag inom länet, önskar inköpa spritdrycker antecknas dagen för inköpet och den inköpta mängden, dels i en särskild förteckning hos det bolag där inköpet sker, dels å dubbelkortets motblad.

Huruvida person som har endast enkelkort från annat bolag skall medgivas inköp må bero på bolagsstyrelsens prövning. Om inköp beviljas, skall meddelande därom minst en gång i månaden lämnas till det bolag, som utfärdat kortet“;

dels att hos Konungens Befallningshavande hemställa, att vinhandeln inom staden måtte så begränsas, att vin endast får säljas, av spritförsäljningsbolag till personer, som äro berättigade att där köpa brännvin, och av övriga vinhandlare till sådana, som uppvisa kort från sina respektive spritförsäljningsbolag;

dels ock att med behandlingen av kommitterades utlåtande och förslag i fråga om länets uppdelning i kontrollområden och begränsning av bolagens försäljningsrätt i förhållande till desamma ävensom angående utseende av nykterhetsnämnder och dessas befogenhet finge tills vidare anstå.

Herr Håkansson anhöll att till protokollet få antecknad sin reservation mot det av stadsfullmäktiges beslut i ärendet, varigenom fullmäktige avslagit av honom framställt yrkande, att mom. 3 h) skulle utgå ur förslaget.

§ 49.

Till stadsfullmäktige hade kommitterade för behandling av frågan om införande av det så kallade vårdäresystemet i stadens fattigvård inkommit med följande förslag rörande omorganisation av stadens fattigvårdsväsen till så kallat blandat vårdäresystem:

Se serien A n:o 2; sid. 64.

Häröver hade uppå remiss, avgivits yttranden, *dels* av fattigvårdsstyrelsen, så lydande:

Se serien A n:o 2; sid. 69;

dels av drätselkammaren av följande innehåll:

Se serien A n:o 2; sid. 70;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se serien A n:o 2; sid. 70.

Under överläggningen yrkades *dels* av *Herr Löfberg* bifall till beredningsutskottets förslag, *dels ock* av *Herr Norsell* återremiss till fattigvårdsstyrelsen med uppdrag åt styrelsen att vid lämplig tidpunkt åter underställa förslaget fullmäktiges prövning.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt ovanberörda yrkanden, beslöt stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 50.

Hos stadsfullmäktige hade pensioneringskommittén gjort en så lydande framställning angående anslag till bestridande av de med kommittéuppdraget förenade kostnader:

Se serien A n:o 2; sid. 71.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A n:o 2; sid. 72.

Stadsfullmäktige biföllo beredningsutskottets hemställan.

§ 51.

Genom allmän kungörelse den 12 november 1914 hade Konungens Befallningshavande i länet lämnat länets kommuner med flere tillfälle att avgiva yttrande i anledning av underdånig skrivelse från riksdagen med begäran om utredning angående behövligheten och lämpligheten av åtgärder från statens sida för beredande av understöd åt kommuner för bildande av kommunalskogar; varande Konungens Befallningshavandes berörda kungörelse av följande lydelse:

Se serien A n:o 2; sid. 72.

Efter det denna kungörelse blivit av Konungens Befallningshavande till stadsfullmäktige översänd, hade, uppå remiss, yttranden i ärendet avgivits, dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A n:o 2; sid. 78;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se serien A n:o 2; sid. 79.

Vad beredningsutskottet sålunda hemställt, blev av fullmäktige bifallet.

§ 52.

Hos stadsfullmäktige hade överstelöjtnanten M. Tisell och löjtnanten C. Bråberg gjort följande, av Herr Clarholm som motion upptagna framställning om bidrag till förhyrande av en slöjdlokal för scoutkårens räkning:

Se serien A n:o 2; sid. 80.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se serien A n:o 2; sid. 80.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Clarholm* bifall till utskottets hemställan, dels ock av *Herr Håkansson* avslag å förevarande framställning.

Stadsfullmäktige beslöto, efter votering, med 23 röster mot 6, avgivna för avslag, att bifalla utskottets i ärendet gjorda hemställan.

Som ovan

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat den 22 februari 1915.

HUGO ZIEGLER. HENR. SÖDERBAUM.

T. OSTERMAN.

Offentligen uppläst den 22 februari 1915; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1915
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 18 Mars.

N:o 4.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets förslag till val av ombud för staden vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag; 3:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av bankkassören E. Setterbergs avsägelse såsom ledamot i kommittén för uppgörande av förslag till nytt bokföringssystem för stadens delegationer m. m., ävensom förslag till val av ny ledamot i nämnda kommitté; 4:o) D:o d:o i anledning av styrelsens för Karlstads läscstugor och folkkök utredning angående behovet av folkkökets fortsatta verksamhet; 5:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning i fråga om sjukvård och sjukavlöning åt i stadens verk och arbeten anställda arbetare; 6:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående bestämmande av avlöningen för indrivning av grundavgit-	terna till allmänna pensionsförsäkringen; 7:o) D:o d:o över styrelsens för föreningen »Kvinnornas Uppbåd» av Fru Hellberg med flera som motion upptagna framställning om anslag till föreningens verksamhet; 8:o) D:o d:o över magistratens förslag angående rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under år 1916; 9:o) D:o d:o i anledning av särskilda framställningar från dels Herr Gullström och Fröken Ljungkvist, dels styrelsen för Karlstads tekniska afton- och söndagsskola angående disponerande av lokalerna i gamla flickskolebyggnaden; 10:o) D:o d:o angående utdelandet av Mellqvistska studiestipendiet; 11:o) D:o d:o i anledning av Herr Per Clarholms motion om antagande av särskilt ordningsstadgande, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor inom staden.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 18 Mars 1915.

§ 53.

Vid upprop befunnos Herrar Gelin, Karlsson och Ternqvist samt fröken Andersson på grund av bortovaro från staden ävensom Herr Welin på grund av sjukdom från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 54.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 22 innevarande mars klockan 3 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Wästlund och Östman.

§ 55.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Magistratens resolution med infordrande av yttrande från stadsfullmäktige, huruvida och i vad mån staden vore villig att bidra till bestridande av kostnaderna för ifrågasatt utredning rörande förbättring eller anläggning av inre vattenvägar i Sverige.

B. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

- 1) Föreståndarinnans för frälsningsarméns slumverksamhet framställning angående anslag till slummens barnkoloni;
- 2) Folkskolestyrelsens framställning angående bidrag till avlöande av vikarie för folkskolläraren E. V. Gelin under den tid denne åtnjuter ledighet för fullgörande av uppdrag såsom riksdagsman;
- 3) Brandstyrelsens förslag till ändrad lydelse av 54 § i den för staden gällande brandordning;
- 4) C. Fr. Anderssons m. fl:s av Herr Norsell som motion upptagna framställning om anslag till iståndsättande av den så kallade Sjöstadsvägen.

C. *Till pensioneringskommittén och beredningsutskottet:*

Drätselkammarens framställning angående pension åt stadskamreraren G. Enander.

D. *Till hälsovårdsnämnden, byggnadsnämnden, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Folkskolestyrelsens förnyade framställning i återremitterade ärendet angående uppförande av nytt småskolehus å Norrstrand.

E. *Till beredningsutskottet:*

Vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1914.

§ 56.

Beslöto stadsfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande av brandstyrelsen till fullmäktige ingivna berättelse över brandväsendet i Karlstad år 1914;

Se serien A n:o 5; sid. 1.

Tillika beslöto stadsfullmäktige, på därom av brandstyrelsen gjord framställning, att femtio tryckta exemplar av fullmäktiges handlingar, innefattande den av brandchefen avgivna årsberättelsen, skulle ställas till brandchefens förfogande för utdelning på sedvanligt sätt bland rikets brandchefer och försäkringsbolag.

§ 57.

Föredrogs och lades till handlingarna följande från drätselkammaren till fullmäktige ingivna

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1915.

§ 16.

Sedan stadsfullmäktige den 21 april 1910 beslutat, att specifikation å staden tillhöriga tomter, tomtdelar och stadsjord samt inköpta fastigheter för reglering av förstäder jämte karta, upptagande all stadens fasta egendom och utvisande var den vore belägen, skulle, så fort ske kunde, utarbetas, samt stadsfullmäktige den 19 oktober 1911 för ändamålet ställt ett förslagsanslag av 3,000 kronor till drätselkammarens förfogande, anmälde nu stadsarkitekten, att arbetet vore i huvudsak utfört; så hade förutom kartan upprättats dels ett större register, upptagande all mark, som staden köpt eller sålt, så vitt man av befintliga handlingar kunnat finna, och dels ett register över staden tillhörig mark, sådana äganderättsförhållandena befunnos den 1 januari 1915; och beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med anmälan härom.

Därjämte beslöt drätselkammaren, att den tjänsteman, som hade hand om mätningögromålen inom staden skulle ombesörja registrens vidmakthållande, så att framtida köp och försäljningar bleve införda i registren, och att varje tomtköp eller tomtförsäljning skulle sedan köpebrev utfärdats, anmälas till denna tjänsteman för anteckning i registren.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

§ 58.

På förslag av Herr Ordföranden beslöto stadsfullmäktige att till stadsfullmäktige i Kristinehamn, vilka innevarande dag firade 50-årsdagen av sitt första sammanträde, avsända ett så lydande lyckönskningstelegram:

Till Stadsfullmäktige i Kristinehamn.

Med livlig tillönskan om fortsatt lycka och utveckling för Eder stad sända Karlstads stadsfullmäktige Eder en hjärtlig hälsning på 50-årsdagen;

och uppdrogo stadsfullmäktige åt Herr ordföranden att å fullmäktiges vägnar underteckna telegrammet.

§ 59.

På därom gjord framställning och efter förslag av beredningsutskottet beslöto stadsfullmäktige utse landsfiskalen J. Noréus att såsom Karlstads stads ombud föra stadens talan och utöva dess rösträtt vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag ävensom till suppleant för hr Noréus att, vid förfall för honom, fullgöra uppdraget, grosshandlaren Josef Löfberg.

Se serien A n:o 3; sid. 7.

§ 60.

På därom av beredningsutskottet avgivet förslag beslöto stadsfullmäktige att, med godkännande av en av bankassören E. Setterberg gjord avsägelse såsom ledamot i kommittén för uppgörande av förslag till nytt bokföringssystem för stadens samtliga delegationer m. m., utse hamnkassören Iwar Olsson att i stället för bankassören Setterberg vara ledamot i nämnda kommitté.

Se serien A n:o 3; sid. 7.

§ 61.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 13 september 1913 uppdragit åt styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök att verkställa utredning om behovet av folkkökets fortsatta verksamhet, hade styrelsen till fullmäktige inkommit med följande utredning i ärendet:

Se serien A n:o 3; sid. 8.

Häröver hade infortrade yttranden avgivits av dels nämnden för avgivande av förslag till nykterhetsanslagets fördelning, som utlåtits sig sålunda:

Se serien A n:o 3; sid. 9;

dels drätselkammaren, vars yttrande var av följande lydelse:

Se serien A n:o 3; sid. 10;

dels ock beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se serien A n:o 3; sid. 10.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 62.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående sjukvård och sjukavlönning åt i stadens verk och arbeten anställda arbetare:

Se serien A n:o 3; sid. 11.

Häröver hade drätselkammaren avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A n:o 3; sid. 13.

Under överläggningen i ärendet yrkades:

dels av Herr Severin bifall till beredningsutskottets förslag med det tillägg, att samtliga i stadens verk och arbeten anställda arbetare skola, oberoende av den tid, varunder de varit anställda i stadens tjänst, vid olycksfall, ådraget i stadens arbete, vara berättigade till fri läkarevård;

dels av Herr Håkansson, att stadsfullmäktige måtte bifalla hans hos beredningsutskottet gjorda yrkande;

dels ock av Fröken Ljungkvist, att det i beredningsutskottets förslag innehållna villkoret »och dessutom till staden erlagt sina utskylder», skulle utbytas mot »och fört en hedrande yndel».

Efter det fullmäktige först i fråga om den tjänstetid, som skulle utgöra villkor för de ifrågasatta förmånernas åtnjutande, med avslag å Herr Håkanssons förslag att densamma skulle bestämmas till minst två på varandra följande år, bifallit utskottets därutinnan gjorda hemställan, beslöto fullmäktige, efter framställda särskilda propositioner, att bifalla Herr Severins ovan angivna yrkande.

§ 63.

Angående bestämmande av avlöningen för indrivning av grundavgifterna till allmänna pensionsförsäkringen hade drätselkammaren gjort en så lydande hemställan hos stadsfullmäktige:

Se serien A n:o 3; sid. 14.

Häröver hade beredningsutskottet utlåtit sig sålunda:

Se serien A n:o 3; sid. 16;

och blev vad utskottet föreslagit av stadsfullmäktige bifallet.

§ 64.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för föreningen »Kvinnornas Uppbåd» gjort följande av Fru Hellberg med flera som motion upptagna framställning om anslag till föreningens verksamhet:

Se serien A n:o 3; sid. 16.

I ärendet hade infortrade utlåtanden avgivits,

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A n:o 3; sid. 19;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se serien A n:o 3; sid. 19.

Under överläggningen i ärendet yrkades,

dels av Fru Hellberg bifall till den av styrelsen för »Kvinnornas Uppbåd» gjorda framställningen;

dels av Herr Håkansson, att stadsfullmäktige måtte ställa till stadens arbetslöshets- och hjälpkommittés förfogande ett belopp av 1,000 kronor för att av kommittén användas såväl till anskaffande av arbete som till direkt understöd i sådana fall, där kommittén eljest på grund av sin instruktion vore förhindrad att inskrida;

dels ock av Herr Gullström, att stadsfullmäktige måtte bevilja föreningen »Kvinnornas Uppbåd» för dess verksamhet ett förslagsanslag av högst 1,000 kronor mot förbehåll, att fullmäktige skulle äga rätt att insätta ett ombud hos föreningens styrelse, vilket ombud jämväl skulle delta i revisionen av föreningens räkenskaper.

Sedan herr Ordföranden efter framställda särskilda propositioner jämlikt ovanberörda yrkanden och å bifall till beredningsutskottets förslag funnit propositionen om bifall till sistangivna förslag vara med övervägande ja besvarad men votering begärts, beslöto stadsfullmäktige, efter det Herr Håkanssons yrkande antagits till kontraposition i voteringen, med 20 röster mot 11, avgivna för utskottets förslag, att bifalla Herr Håkanssons yrkande; och bestämde stadsfullmäktige tillika, att det sålunda beviljade anslagsbeloppet skulle utgå av tillgängliga medel.

§ 65.

Angående ordnandet av detaljhandeln med brännvin här i staden under år 1916 hade från magistraten till stadsfullmäktige ingivits en så lydande skrivelse:

Se serien A n:o 3; sid. 20.

Häröver hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 3; sid. 20.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr af Geijersstam bifall till utskottets förslag med den ändringen, att i andra stycket av utskottets utlåtande skulle i stället för orden: »därest — — restriktionerna — — bliva fastställda» insättas orden: »därest — restriktionerna — — bliva i huvudsak fastställda»; och biföllo stadsfullmäktige vad Herr af Geijersstam sålunda yrkat.

§ 66.

Hos stadsfullmäktige hade dels Herr Gullström och Fröken Ljungkvist, dels ock styrelsen för Karlstads tekniska afton- och söndagsskola gjort särskilda framställningar angående disponerandet av lokalerna i gamla flickskolebyggnaden, vilka framställningar voro av följande lydelse:

Se serien A n:o 3; sid. 21.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits,
dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A n:o 3; sid. 29,

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se serien A n:o 3; sid. 30.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr af Geijersstam bifall till utskottets förslag med den ändringen, att den däri innehållna motiveringen för avslag å Herr Gullströms och Fröken Ljungkvists motion skulle i stället avfattas sålunda: »att densamma, ehuru den enligt utskottets åsikt har det bästa syfte, likväl o. s. v.»

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt utskottets förslag oförändrat och Herr af Geijersstams berörda yrkande, beslöto stadsfullmäktige bifalla utskottets förslag oförändrat.

§ 67.

Angående utdelning av tillgängliga räntemedel å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier hade beredningsutskottet, uppå remiss, till stadsfullmäktige inkommit med följande förslag:

Se serien A n:o 3; sid. 31.

Vad utskottet sålunda föreslagit blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 68.

Hos stadsfullmäktige hade Herr P. Clarholm väckt en så lydande motion angående införande av särskilt ordningsstadgande, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor inom staden:

Se serien A n:o 3; sid. 31.

Häröver hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 3; sid. 32.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 69.

Till stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen inkommit med följande förslag till ny hamntaxa för staden för åren 1916—1920:

Se serien A n:o 4; sid. 1.

Häröver hade avgivits infordrade utlåtanden,
dels av drätselkammaren, så lydande:

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 15 mars 1915.*

§ 2.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över hamnstyrelsens förslag till ny taxa å hamnavgifter för åren 1916—1920, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att för sin del antaga det av hamnstyrelsen upprättade förslaget samt därå söka vederbörlig fastställelse.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 18 mars 1915.*

§ 42.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över ett av hamnstyrelsen till fullmäktige ingivet förslag till ny hamntaxa för staden för åren 1916—1920; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i häröver avgivet utlåtande anförde, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del antaga det av hamnstyrelsen upprättade förslaget till ny hamntaxa samt därå söka vederbörlig stadfästelse.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 70.

Sedan J. A. Frimodig i Karlstad hos Konungens Befallningshavande i länet anförde besvär över stadsfullmäktiges den 17 december 1914 förrättade val av ledamöter och suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1915, hade Konungens Befallningshavande på besvären meddelat följande utslag:

*Landshövdinge-Ämbetets i Värmlands län utslag
på besvär av J. A. Frimodig i Karlstad i fråga
om val av ledamöter och suppleanter uti 1915 års
taxeringsnämnder för nämnda stad; Givet, Karlstad
i landskansliet den 16 mars 1915.*

Enligt allmän kungörelse den 28 november 1914 hade Länsstyrelsen bestämt, att Karlstads stad skulle i avseende å taxeringsförrättningar för år 1915 utgöra tre distrikt, nämligen det första omfattande den s. k. Tingvallastaden, det andra omfattande stadsdelarne Klara, Haga med Östra station och Herrhagen samt det tredje omfattande återstående delar av staden och dess områden.

Till ledamöter och suppleanter i 1915 års taxeringsnämnder inom de distrikt, vari staden sålunda indelats, utsågo stadsfullmäktige i Karlstad vid å sammanträde den 17 december 1914 förrättat val följande personer, nämligen:

för första distriktet:

till *ledamöter*: boktryckaren A. Forssell, fabrikören K. A. Falk, kaptenen R. Huss och kopparslagaren M. P. Bandelin; och

till *suppleanter*: handlanden C. G. Olsson, handlanden Alfr. Nyberg, bankkassören G. Mæchel och snickaren Adolf Karlsson;

för andra distriktet:

till *ledamöter*: kassören A. O. Alstermark, godsexpeditören J. A. Håkansson, skomakaren W. Wahlström och gårdägaren K. J. Swensén; och

till *suppleanter*: bokhållaren P. A. Palm, inspektören Joh. Gillstedt, träarbetaren Carl Lundgren och handlanden Carl Nyman; samt

för tredje distriktet:

till *ledamöter*: kyrkoskrivaren J. E. Andersson, fabrikören R. Ternqvist, muraren H. Sjögren och fabrikören Axel Svensson; och

till *suppleanter*: grosshandlanden Fritz Olsson, handlanden Axel Larsson, gårdägaren J. A. Forssén och verkmästaren S. P. Florell.

Över omförmälda val har J. A. Frimodig uti en den 28 december 1914 hit ingiven skrift härstädes besvarat sig samt därvid anfört: Vid valet hade, såvitt klaganden kunnat finna, icke beaktats det beträffande sådana val gällande allmänna stadgandet, att därvid skulle tillses, att, såvitt möjligt vore, såväl ägare av jordbruksfastighet och annan fastighet som näringsidkare, arbetare och andra inkomstagare komma att äga säte och stämma i taxeringsnämnd. Sålunda hade icke någon arbetare invalts såsom ordinarie ledamot uti ifrågavarande nämnder och icke håller bland suppleanterna i taxeringsnämnden för stadens tredje distrikt utsetts någon arbetare. Detta framginge av de valdas titlar, utom möjligen ifråga om

kopparslagaren Bandelin, skomakaren Wahlström och muraren Sjögren. Bandelin vore emellertid fabrikör och näringsidkare och finge därför näppeligen räknas såsom arbetare. Wahlström hade såsom mästare i sitt yrke hos sig anställda arbetare och kunde alltså icke hänföras till arbetare i egentlig mening. Detsamma gällde Sjögren, vilken vore muraremästare och hade flera arbetare anställda. För övrigt ansåge klaganden, att icke heller godsexpeditören Håkansson och verkmästaren Florell kunde, såsom stadsfullmäktige torde hava avsett, betraktas såsom arbetare. Då säkerligen icke heller varit omöjligt, att, därest nödig hänsyn tagits till förut åberopade stadgandet om taxeringsnämnds sammansättning, bereda plats för arbetare uti ovanangivna nämnder, hemställde klaganden till sist, att Konungens Befallningshavande i ändamål att nämnda stadgande skulle vinna tillämpning måtte förordna om förrättande av nya val till merberörda nämnder.

Stadsfullmäktige i Karlstad hava uti infordrad förklaring över besvären huvudsakligen anført: Meningen med bestämmelserna i den av klaganden åberopade näst sista punkten i Kungl. Förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering den 28 oktober 1910 måste närmast anses vara den, att de olika grupperna skattebetalare skulle i taxeringsnämnderna erhålla representanter, som voro lämpade att där föra deras talan. De av klaganden särskilt angivna, kopparslagaren Bandelin, godsexpeditören Håkansson, skomakaren Wahlström, muraren Sjögren och verkmästaren Florell, vilka alla voro kroppsarbetare, vore samtliga såväl genom sin verksamhet som genom sin erfarenhet och personalkänedom synnerligen väl skickade att i taxeringsnämnderna iakttaga arbetarnes intressen, vilket även framginge därav, att de av arbetarne själva utsetts till deras förtroendemän inom olika korporationer, däribland jämväl stadsfullmäktige och stadens delegationer. Då således ifrågakomna taxeringsnämndsledamöter, även om de icke samtliga voro arbetare i annans tjänst, likväl måste anses vara arbetare i den mening, som avsåges i ovananmärkta lagrum, samt klaganden icke ens påstått, att de skulle vara olämpliga för det uppdrag, vartill de genom överklagade valet utsetts, hemställde stadsfullmäktige, att klagandens besvärstalan icke måtte till någon Länsstyrelsens åtgärd föranleda.

Magistraten i Karlstad har uti avgivet utlåtande i ärendet anført: Kopparslagaren M. P. Bandelin hade anmält till handelsregistret, att han ämnade utöva kopparslagareyrket och handel med till yrket hörande artiklar; och syntes för den skull vara att betrakta som näringsidkare och icke såsom arbetare. Skomakaren W. Wahlström och muraren H. Sjögren syntes jämväl vara att anse såsom näringsidkare, enär de utövade sina yrken självständigt och icke innehade anställning hos annan. Däremot syntes godsexpeditören J. A. Håkansson och verkmästaren S. P. Florell böra betraktas såsom arbetare, all den stund de vore såsom sådana hos an-

nan anställda. Att nämnda deras anställning hade förmanskapsnatur torde därvid icke äga inverkan. För magistraten ville det sålunda synas, som om bestämmelserna beträffande arbetares insättande i taxeringsnämnderna icke blivit uppfyllda i fråga om första och tredje taxeringsdistriktens ordinarie ledamöter. Slutligen meddelade magistraten upplysningsvis, att klaganden Frimodig tillhörde första taxeringsdistriktet.

Härafte har klaganden lämnats tillfälle att inom viss, numera förfluten tid hit inkomma med påminnelser i ärendet, utan att emellertid han därav begagnat sig.

Landshövdinge-Ämbetet har tagit handlingarnas innehåll i övervägande och meddelar följande

Beslut.

Det måste anses utrett, att vid ifrågavarande val icke utsetts någon arbetare såsom ordinarie ledamot uti taxeringsnämnderna för Karlstads stads första och tredje taxeringsdistrikt.

Vid sådant förhållande och då stadsfullmäktige lämnat obesträtt, att det vid samma val varit möjligt, att enligt vad uti näst sista punkten av § 25 i Kungl. Förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering den 28 oktober 1910 i allmänhet föreskrives, tillse, det jämväl arbetare kommit att uti omfördälda taxeringsnämnder äga säte och stämma, finner Landshövdinge-Ämbetet valet, i vad det avsett sagda nämnder, hava utfallit i strid emot vad lag förmår.

Efter vad handlingarna utmärka, har däremot nyssberörda föreskrift blivit vederbörligen iakttagen vid ifrågakomna val av ordinarie ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnden för stadens andra taxeringsdistrikt.

Landshövdinge-Ämbetet prövar förty skäligen på det sätt bifalla klagandens härstädes förda besvärstalan, att, med upphävande av överklagade valet beträffande taxeringsnämnderna för stadens första och tredje taxeringsdistrikt, ärendet därutinnan varder till stadsfullmäktige återförvisat för företagande av nytt, laglikmätigt val.

Som ovan.

På Landshövdinge-Ämbetets vägnar:

GEORG SAMUELSON.

KARL HOLMBERG.

I anledning härav hade, uppå remiss, beredningsutskottet avgivit följande förslag till nytt val av ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnderna för stadens första och tredje distrikt.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 18 mars 1915.*

§ 41.

Sedan Konungens Befallningshavande i länet genom utslag den 16 innevarande mars, på av J. A. Frimodig i Karlstad anförda besvär, upphäft stadsfullmäktiges

den 17 december 1914 förrättade val av ledamöter och suppleanter i stadens första och tredje taxeringsdistrikt samt i denna del återförvisat ärendet till fullmäktige för företagande av nytt, laglikmätigt val, hade magistraten genom resolution nästlidne gårdag överlämnat berörda utslag till stadsfullmäktige för kännedom och iakttagande.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktiges Herr Ordförande nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt föreslå, att stadsfullmäktige måtte utse:

Inom taxeringsnämnden för stadens första distrikt:

till ledamöter för år 1915:

boktryckaren A. Forssell,
fabrikören K. A. Falk,
kaptenen R. Huss och
gårdskarlen Magnus Nilsson;

till suppleanter för år 1915:

handlanden C. G. Olsson,
handlanden Alfr. Nyberg,
bankkassören G. Mæchel och
snickaren Adolf Karlsson; samt

Inom taxeringsnämnden för stadens tredje distrikt:

till ledamöter för år 1915:

kyrkoskrivaren J. E. Andersson,
fabrikören R. Ternqvist,
fabrikören Axel Svensson och
plåtslagaren Olof Eriksson;

till suppleanter för år 1915:

grosshandlaren Fritz Olsson,
handlanden Axel Larsson,
gårdsägaren J. A. Forssén och
verkmästaren S. P. Florell.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Vid härefter företagna val, vilka förrättades, beträffande ledamöterna i första taxeringsdistriktet genom omröstning med slutna sedlar och i övrigt medelst acklamation, blevo de av utskottet sålunda föreslagne av stadsfullmäktige utsedde till ledamöter och suppleanter för år 1915 i taxeringsnämnderna för stadens första och tredje taxeringsdistrikt.

§ 71.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

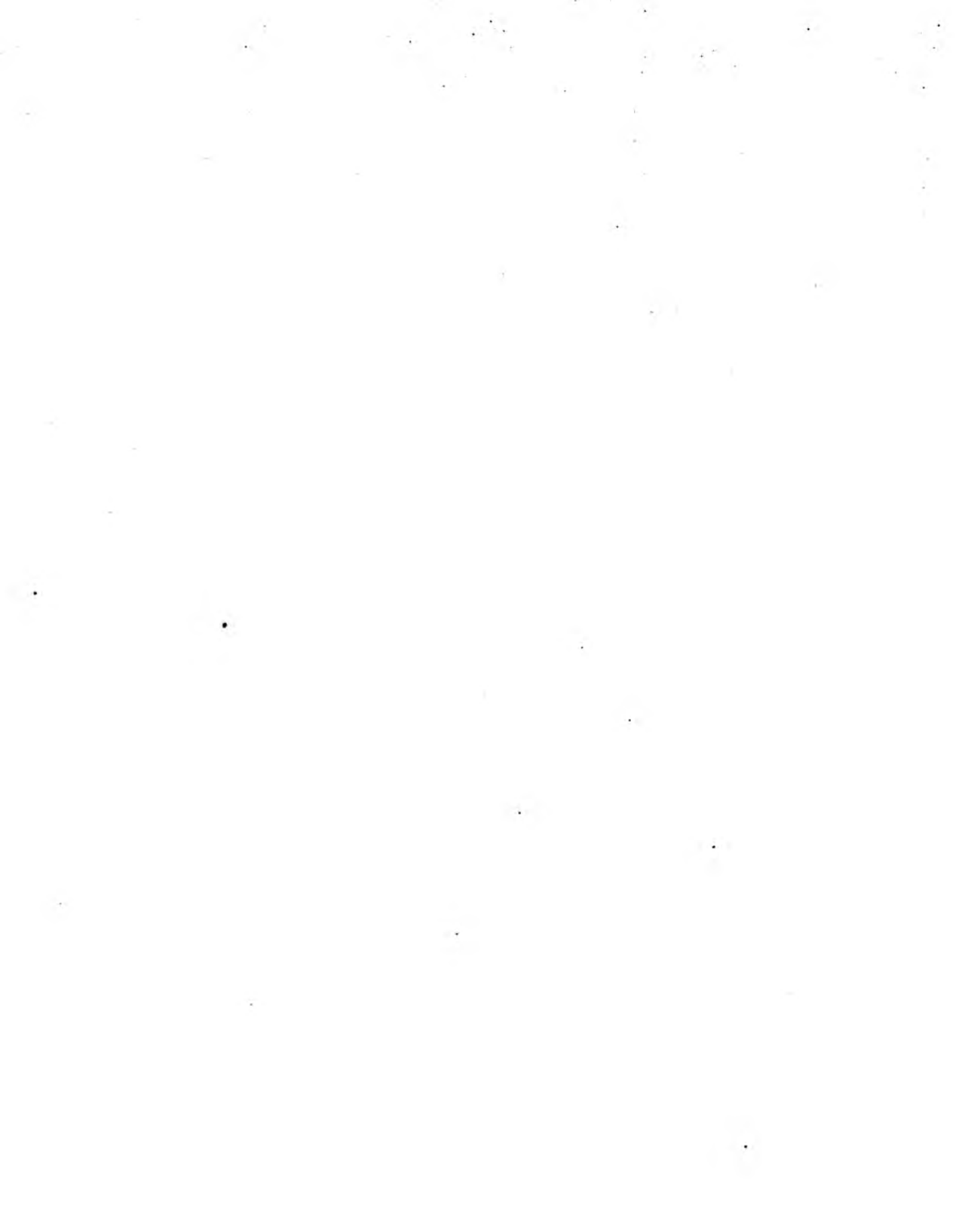
In fidem:
ELIAS STENIUS.

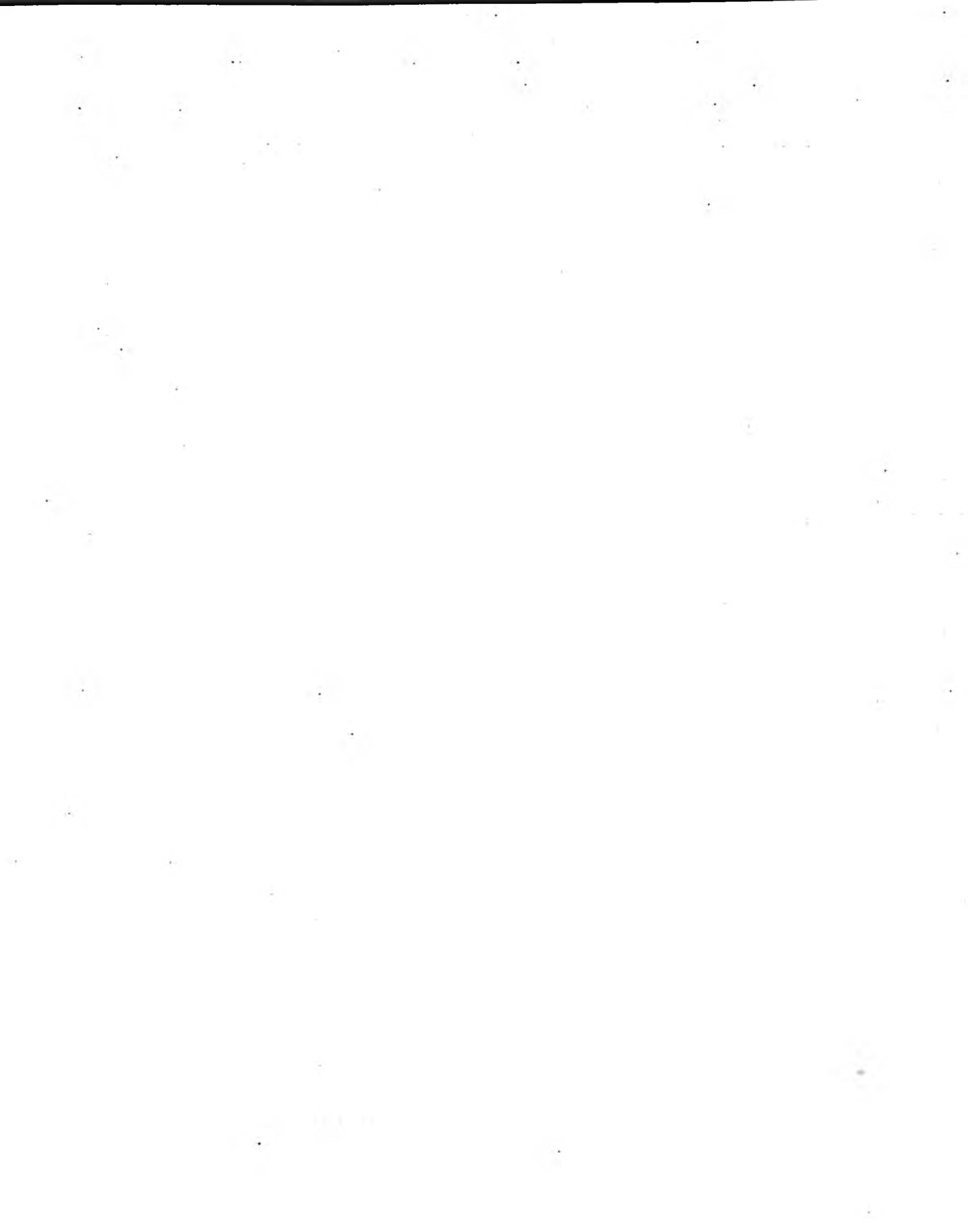
Justerat den 22 mars 1915.

HUGO ZIEGLER. OLOF WÄSTLUND.
K. ÖSTMAN.

Offentligen uppläst den 22 mars 1915; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiefelags tryckeri
1915.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 15 April.

N:o 5.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande angående dels vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om vidtagande av åtgärder till motverkande av Klarälvsvattnets förorenande genom fabriksavfall ävensom om anslag för anställande av försök att kemiskt rena älvvattnet, dels ock hälsovårdsnämndens framställning om anslag för verkställande av undersökning genom diamantborrning huruvida grundvatten i tillräcklig mängd för stadens behov kan erhållas; 3:o) D:o d:o i anledning av särskilda framställningar från	dels styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor, dels ock rektor A. Dahlman med flere angående upplåtande av mark till skolträdgårdar åt elementarläroverket för flickor och högre allmänna läroverket; 4:o) D:o d:o över N. G. Larssons med fleres av Herr W. E. Wiktorin som motion upptagna framställning angående ordnande av broförhållandena till Lamberget; 5:o) D:o d:o över föreståndarinnan för frälsningsarméns slumverksamhet inom staden framställning om anslag för år 1915 till slummens barnkolonier.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 15 April 1915.

§ 72.

Vid upprop befunnos Herrar Clarholm, Gelin, Svensson och Ankers på grund av bortovaro från staden samt Herr Johansson på grund av sjukdom från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 73.

Herr Ordföranden anmälde, att till stadsfullmäktige överlämnats ett exemplar av en i anledning av stadsfullmäktiges i Kristinehamn femtioårsfest utgiven minnesskrift; och beslöts att densamma skulle läggas till fullmäktiges handlingar.

§ 74.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 19 innevarande april kl. 3 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Fru Hellberg och Herr Ternquist.

§ 75.

Beslöto stadsfullmäktige att i dagens protokoll skulle intagas följande av styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken till fullmäktige överlämnade berättelser över nämnda verks verksamhet under år 1914:

Se Serien A. N:o 6; sid. 1.

§ 76.

Föredrogs en med Herr Ordföranden den 13 innevarande april delgiven stämning å Karlstads stad såsom ägare av mark, som toges i anspråk för järnvägsbyggnaden från Karlstad till Vidön att iakttaga inställelse inför Rådhusrätten Karlstad den 26 april 1915 kl. 10 förmiddagen för tillsättande av expropriationsnämnd m. m.; och beslöts, att stämningen skulle överlämnas till drätselkammaren för utseende av ombud att vid nämnda tillfälle föra stadens talan och dess rätt bevaka.

§ 77.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till beredningsutskottet:*

1:o) Vederbörcando revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags ävensom Fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning för år 1914;

2:o) Styrelsens för svenska stadsförbundet anhållan om utseende av ombud för staden vid förbundets ordinarie kongress innevarande år.

B. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående anslag till inköp av transformator för kyrkans uppvärmning;

2:o) Samna styrelsens förslag till allmänna lyshållningen här i staden för nästa lysperiod;

3:o) Hamnstyrelsens framställning angående bemyndigande att med statens järnvägar träffa överenskommelse angående anläggande av järnvägsspår till Tyggårdsviken m. m.;

C. *Till Pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om pension åt f. gasverksarbetaren G. A. Nyqvist.

§ 78.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort en så lydande framställning angående vidtagande av åtgärder till motverkande av Klarälsvattnets förorenande genom fabriksavfall ävensom angående anslag för anställande av försök att kemiskt rena älvvattnet:

Se Serien A. N:o 5; sid. 10.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits, dels av hälsovårdsnämnden, så lydande:

Se Serien A. N:o 5; sid. 24.

dels ock av drätselkammaren, som därvid anfört:

Se Serien A. N:o 5; sid. 24.

Härjämte hade hälsovårdsnämnden inkommit till stadsfullmäktige med följande framställning om anslag för verkställande av undersökning genom diamantborrning, huruvida grundvatten i tillräcklig mängd för stadens behov kunde erhållas:

Se Serien A. N:o 5; sid. 25.

Vattenlednings- och belyningsstyrelsen, vilka hörts över sistberörda framställning hade däröver avgivit följande utlåtanden:

Se Serien A. N:o 5; sid. 27 och 29.

Berädningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige haft att yttra sig i ifrågavarande ärenden, hade i anledning därav anfört följande:

Se Serien A. N:o 5; sid. 30.

Under överläggningen i ärendet yrkades

dels av Herr Gullström, att stadsfullmäktige måtte med bifall till utskottets förslag i vad detsamma avsåge vidtagande av åtgärder till motverkande av Klarälsvattnets förorening genom fabriksavfall och beviljande av förslagsanslag för anställande av försök att vid vattenledningsverket kemiskt rena älvvattnet, ställa till vattenlednings- och belyningsstyrelsens förfogande jämväl ett förslagsanslag å 1,000 kronor för påbörjande av undersökningar angående möjligheten att i stadens närhet erhålla grundvatten för vattenledningsverkets behov, ävensom bestämma att berörda belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

dels ock av Herr af Geijersstam, att stadsfullmäktige måtte, med bifall till utskottets förslag i övrigt, till vattenlednings- och belyningsstyrelsen för vidare utredning återremittera ärendet i vad detsamma avsåge anställande av undersökningar för anskaffande av vatten genom diamantborrningar och från källor i stadens närhet.

Ärendet genomgicks punktvis; och beslöto fullmäktige därvid, efter det först yrkandet om återremiss i vissa delar avslagits, att bifalla Herr Gullströms yrkande.

Stadsfullmäktige hade sålunda beslutit,

att ingå till Konungens Befallningshavande i länet med framställning om vidtagande av åtgärder till motverkande av Klarälsvattnets förorening genom fabriksavfall i huvudsak enligt ett av professor P. Klason den 29 maj 1914 däröver upprättat förslag;

att ställa till vattenlednings- och belyningsstyrelsens förfogande särskilda förslagsanslag dels å 2,500 kronor för anställande av försök att vid vattenledningsverket kemiskt rena Klarälsvattnet, dels ock å 1,000 kronor för påbörjande av undersökning angående möjligheten av att i stadens närhet erhålla grundvatten för vattenledningsverkets behov;

samt att berörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

§ 79.

Hos stadsfullmäktige hade dels av styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor, dels ock av rektor A. Dahlman med flere gjorts följande

framställningar angående upplåtande av mark till skolträdgårdar åt elementarläroverket för flickor och högre allmänna läroverket.

Se Serien A. N:o 5; sid. 32.

I ärendet hade infordrade yttranden avgivits,

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se Serien A. N:o 5; sid. 33.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se Serien A. N:o 5; sid. 35.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Norsell, att ärendet måtte återremitteras till vederbörande delegationer för utredning angående möjligheten att anskaffa en gemensam skolträdgård för stadens samtliga läroanstalter, *dels ock* av Herr Vendel bifall till beredningsutskottets förslag.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden beslöt stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets i ärendet avgivna förslag.

§ 80.

Till stadsfullmäktige hade N. G. Larsson med flere inkommit med följande, av Herr W. E. Wiktorin som motion upptagna framställning angående ordnande av broförhållandena till Lamberget:

Se Serien A. N:o 5; sid. 36.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se Serien A. N:o 5; sid. 38.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av Stadsfullmäktige bifallet.

§ 81.

Föreståndarinnan för frälsningsarméns slumverksamhet inom staden hade till stadsfullmäktige ingivit en så lydande framställning angående anslag till slummens barnkoloni för år 1915:

Se Serien A. N:o 5; sid. 38.

I ärendet hade yttranden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid utskottet anförde:

Se Serien A. N:o 5; sid. 40;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 82.

Efter framställning i ärendet av Herr Vendel beslöt stadsfullmäktige att till

stadens revisor för granskning av stadens arbetslöshets- och hjälpkommittés räkenskaper och förvaltning utse hamnkassören Iwar Olsson.

§ 83.

Med förmälan att styrelsen för «Kvinnornas Uppbåde» hos stadens arbetslöshets- och hjälpkommitté anhållit, att kommittén måtte till Uppbådet för fortsättande av dess verksamhet utbetala det belopp å 1,000 kronor, som stadsfullmäktige vid sitt senaste sammanträde anslagit till kommittén för beredande av arbetstillfälle eller meddelande av understöd i sådana fall, då kommittén eljest på grund av sin instruktion vore förhindrad att inskrida, anhöll Herr Vendel i egenskap av kommitténs ordförande, att stadsfullmäktige måtte göra ett uttalande, huruvida de ansåge, att, ett disponerande av medlen på sätt «Kvinnornas Uppbåde» ifrågasatt, vore i överensstämmelse med fullmäktiges i ärendet fattade beslut.

Stadsfullmäktige funno icke skäl göra något uttalande i anledning av framställningen.

§ 84.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

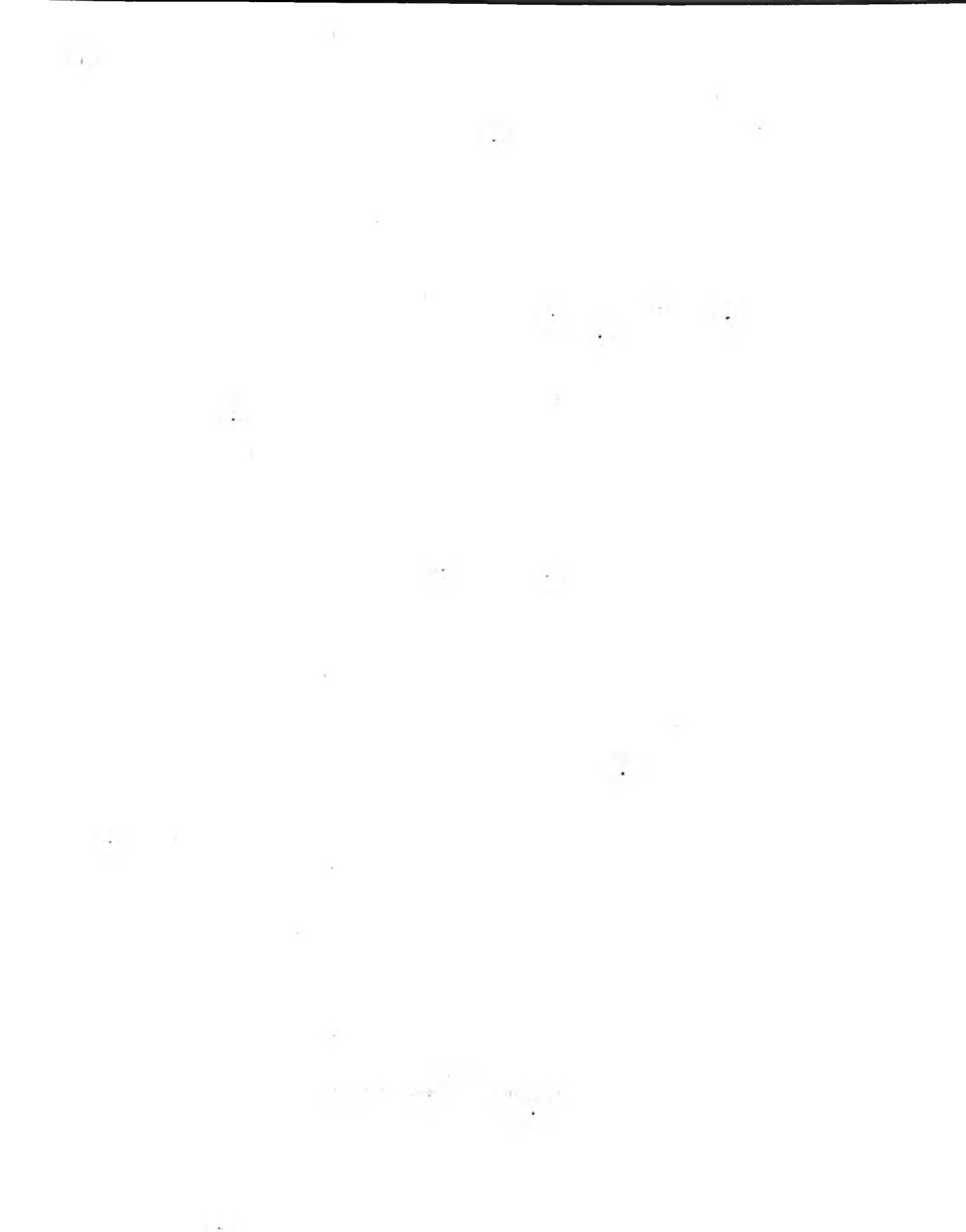
Justeradt den 19 april 1915.

HUGO ZIEGLER.

GERDA HELLBERG. REINH. TERNQVIST.

Offentligen uppläst den 19 april 1915; betygar,

Å tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

KARLSTAD
KARLSTADS-TIDN. A-B. TRYCKERI 1915.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 20 Maj

N:o 5.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1914;
- 3:o) D:o d:o i anledning av vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags ävensom fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning för år 1914;
- 4:o) D:o d:o över styrelsens för Svenska stadsförbundet anhållan om utseende av ombud för staden vid förbundets ordinarie kongress innevarande år;
- 5:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag till förskotterande av kostnaderna för indragning av kokgasledningar i smärre bostadslägenheter;
- 6:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående komplettering av gällande bestämmelser för installation av elektriska ljusledningar i fråga om rätt för styrelsen att i vissa fall förskottera berörda kostnader;
- 7:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning angående bidrag till avlöning åt vikarie för folkskolläraren E. V. Gelin under dennes tjänstledighet för fullgörande av uppdrag såsom riksdagsman;
- 8:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för inköp av en transformator för domkyrkans uppvärmning;
- 9:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning i fråga om pension åt vattenverksarbetaren L. G. Andersson.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 20 Maj 1915.

§ 85.

Vid upprop befunnos Herr Gelin och Fru Hellberg på grund av anmält förfall av bortresa från staden samt Herr Johansson utan anmält förfall från sammanträdet frånvarande; och beslöto stadsfullmäktige att med godkännande av förfallen för de båda förstnämnda, uppskjuta frågan om påföljd för Herr Johansson för utevaron till längre fram under sammanträdet.

§ 86.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 25 innevarande maj kl. 3 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Fröken Andersson och Herr Forsbäck.

§ 87.

Herr Ordföranden anmälde att till honom inkommit följande nu föredragna skrivelse:

Till stadsfullmäktiges Herr Ordförande Kaptenen m. m. Hugo Ziegler,
Karlstad.

Emottag själv och framför till fullmäktige i Eder stad vårt värdsamma tack för visad uppmärksamhet och vänlig hägkomst på stadsfullmäktiges härstädes 50-års-dag.

Med utmärkt högaktning

På stadsfullmäktiges vägnar:

ERIK BRYDOLF.

Albin Dufvander.

och beslöto stadsfullmäktige, att skrivelsen skulle läggas till fullmäktiges handlingar.

§ 88.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande;

A. *Till beredningsutskottet:*

1:o) Rich. Örtendals i Boda ansökan att oavsett underlåtenhet att i föreskri-

ven ordning begära uppskov med lyftande av honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium, komma i åtnjutande av samma stipendium;

2:o) Albert Samuelsons i Ramsberg framställning i fråga om rätt för honom att lyfta ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium;

3:o) Magistratens resolution med infordande av stadsfullmäktiges förklaring i anledning av utav Aktiebolaget Värmlands Trikåfabrik m. fl. anförda besvär över stadsfullmäktiges beslut den 18 mars 1915 i fråga om antagandet av särskilt ordningsstadgande för staden, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor;

4:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande i hos Konungens befallningshafvande i länet anhängigt ärende angående bestämmande av tandläkaren Gunnar Reinhold Runes mantalsskrivningsort för år 1915;

B. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

1:o) Hamnstyrelsens skrivelse med förslag till kontrakt mellan staden och statens järnvägar angående anläggning och trafikering av hamnspår till Tyggårdsviken;

2:o) Hamnstyrelsens framställning angående tillägg till § 5 i den för staden gällande hamnordning samt ändring av mom. 1 i samma paragraf.

3:o) Brandstyrelsens framställning om upphävande av gällande bestämmelse att viss del av brandmanskapets avlöning skall insättas å sparbank;

4:o) Brandstyrelsens förslag till upprättande av en andra reservkår till den fasta brandkåren här i staden;

5:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående framdragande av vatten- och gasledningar till den av Föreningen Soldaternas vänner i Värmland inköpta tomten inom kvarteret Sergeanten;

6:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående tillfällig höjning av gasprisen här i staden;

7:o) Kommitténs för uppgörande av ny plan för stadens räkenskapsväsende förslag om vissa partiella förändringar till förtydligande av nuvarande bokförings-system;

8:o) Folkskolestyrelsens hemställan om upplåtande till folkskolan under läsåret 1915 - 1916 av lärosalar i gamla flickskolebyggnadens övre våning;

9:o) Folkskolestyrelsens framställning angående upplåtande av skolträdgård invid Herrhagsskolan;

C. Till Hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Herr Jos. Löfbergs motion att stadsfullmäktige måtte genom särskilt uttalande instämma i av Handelskammaren i Karlstad gjorda erinringar angående upprättade förslag till nya taxor dels för hamnavgifterna vid och seglationen å Väneren, dels ock för avgifterna i Trollhätte, Seffle och Dalslands kanalar;

D. *Till nämnden för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens främjande, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o Styrelsens för läsestugorna och folkköket begäran om anslag för arbetsåret 1915—1916;

2:o Samma styrelses redogörelse för arbetsåret 1913—1914; samt

E. *Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet;*
Folkskolestyrelsens framställning om ordnande av lärarekårens pensionsfråga.

§ 89.

I enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet utlåtande hemställt, blev revisionsberättelsen angående Karlstads högre allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1914 av stadsfullmäktige lagd till handlingarna.

Se serien A. n:o 6; sid. 36.

§ 90.

I anledning av den utav vederbörande revisorer avgivna berättelse över Karlstads spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för försäljningsåret 1914 ävensom över förvaltningen och räkenskaperna rörande bolagets fond för allmännyttiga ändamål för samma tid, beslöto nu stadsfullmäktige, i enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet utlåtande hemställt, dels att för sin del bevilja styrelsen för Karlstads spritförsäljningsbolag ansvarsfrihet för ovannämnda tid, dels ock att lägga revisionsberättelsen angående fonden för allmännyttiga ändamål utan vidare till handlingarna.

Se serien A. n:o 6; sid. 37.

§ 91.

I enlighet med beredningsutskottets därom avgivna förslag utsågo stadsfullmäktige ordföranden hos fullmäktige, kaptenen H. Ziegler att såsom ombud för staden Karlstad deltaga i Svenska Stadsförbundets kongress innevarande år, samt till suppleant för kaptenen Zeigler att vid förfall för honom fullgöra berörda uppdrag, lektorn V. Vendel.

Se serien A. n:o 6; sid. 43.

§ 92.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning om anslag till förskotterande av med indragning av kokgasledningar i smålägenheter förenade kostnader:

Se serien A. n:o 6; sid. 45.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid utskottet anfört:

Se serien A. n:o 6; sid. 50.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 93.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning angående komplettering av gällande bestämmelser för installation av elektriska ljusledningar:

Se serien A. n:o 6; sid. 51.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts över framställningen, hade däröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A. n:o 6; sid. 55.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla utskottets i ärendet gjorda hemställan.

§ 94.

Till stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen inkommit med följande framställning om bidrag till avlöning åt vikarie för folkskolläraren E. V. Gelin under dennes tjänstledighet för fullgörande av uppdrag såsom riksdagsman:

Se serien A. n:o 6; sid. 56.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A. n:o 6; sid. 58.

Stadsfullmäktige biföllo beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan.

§ 95.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning om anslag till inköp av en transformator för domkyrkans uppvärmning:

Se serien A. n:o 6; sid. 59.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade däröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A. n:o 6; sid. 60;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 96.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade till stadsfullmäktige inkommit med en så lydande framställning angående pension åt vattenverksarbetaren L. G. Andersson:

Se serien A. n:o 6; sid. 60:

Häröver hade infordrade yttranden avgivits,
dels av pensioneringskommittén, så lydande:

Se serien A. n:o 6; sid. 61.

dels av drätselkammaren av följande innehåll:

Se serien A. n:o 6; sid. 61.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförts:

Se serien A. n:o 6; sid. 62.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Håkansson, att fullmäktige måtte, med hänsyn till de små ekonomiska omständigheter, vari Anderssons efterlämnade familj befunne sig, till Anderssons sterbhus utbetala av tillgängliga medel ett belopp av 300 kronor i stället för av utskottet föreslagna 100 kronor; och blev vad Herr Håkansson sålunda föreslagit av stadsfullmäktige bifallet.

§ 97.

Sedan anmälts, att Herr Johansson på grund av sitt arbete varit hindrad närvara vid dagens sammanträde, beslöt stadsfullmäktige att, utan avseende vid det sålunda anmälda förfallet, fälla Herr Johansson att för frånvaro utan giltigt förfall från sammanträdet böta två kronor till stadskassan.

§ 98.

Det antecknades, att Herr borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 25 maj 1915.

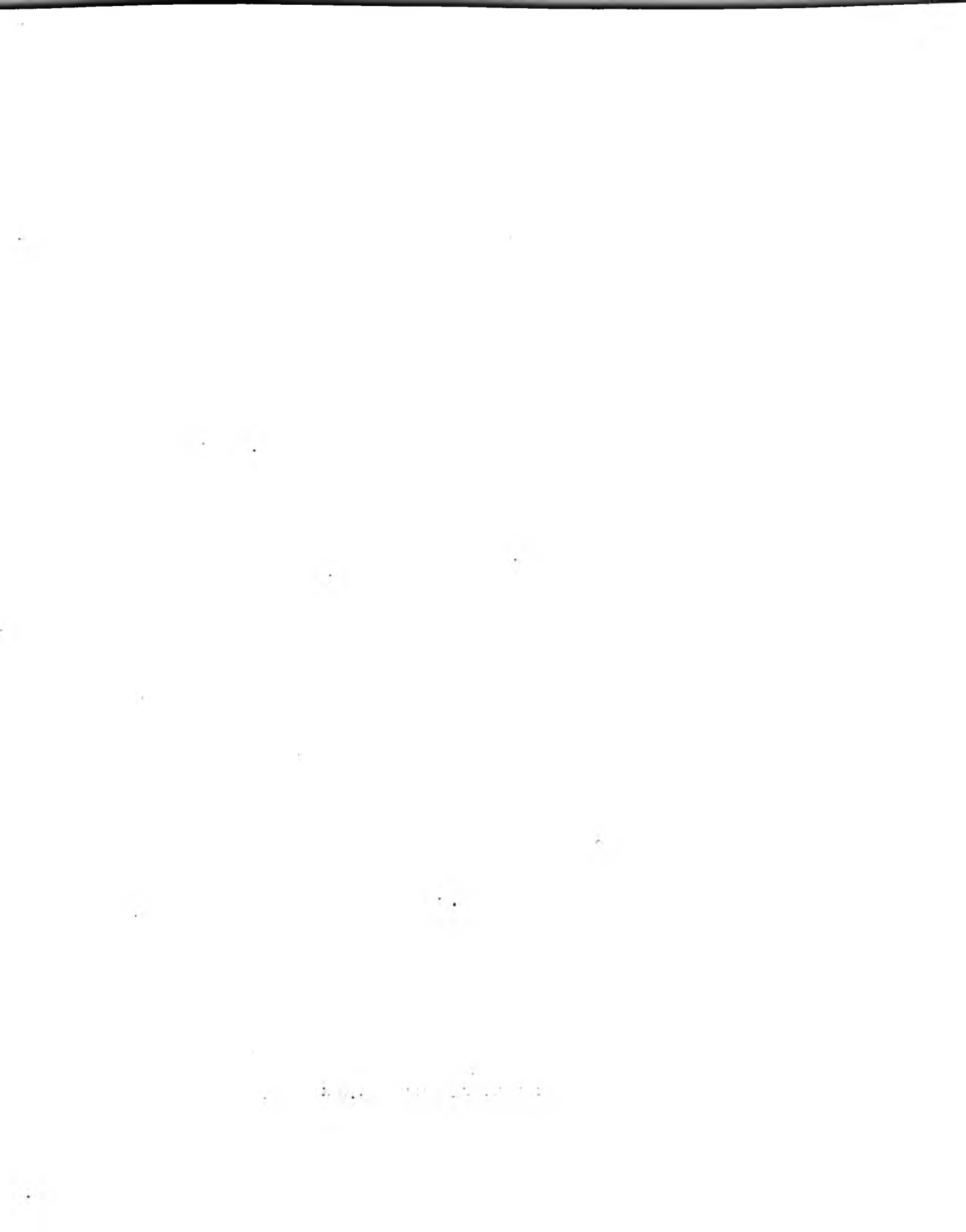
HUGO ZIEGLER.

EDV. FORSBÄCK.

ALMA ANDERSON.

Offentligen uppläst den 26 maj 1915; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1915
Karlstads-Tidningens Aktieförlags tryckeri

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 17 Juni

N:o 7.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av Magistratens resolution med infordrande av yttrande huruvida och i vad mån staden vore villig bidra till kostnaderna för ifrågasatt utredning rörande förbättring eller anläggning av inre vattenvägar i Sverige, m. m. 3:o) D:o d:o i anledning av vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående pension åt förre gasverksarbetaren G. A. Nyqvist. 4:o) D:o d:o i anledning av Magistratens resolution med infordrande av yttrande i hos Konungens Befallningshavande i länet anhängigt ärende angående bestämmande av tandläkaren G. R. Runes mantals-skrivningsort för år 1915. 5:o) D:o d:o i anledning av Drättselkammarens framställning angående pension åt stads-kamreraren G. Enander. 6:o) D:o d:o i anledning av Albert Samuelsons i Ramsberg framställning i fråga om rätt att lyfta ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium.	7:o) D:o d:o i anledning av Rick. Örtendals i Boda framställning angående rätt att lyfta ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium. 8:o) D:o d:o i anledning av Folk-skolläraren Harald Bäckmans ansökan om uppskov med lyftande av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium. 9:o) D:o d:o i anledning av hamnstyrelsens framställning om anslag till utförande av terasseringsarbeten för utdragande av järnvägsspår till Tyggårdsviken m. m. 10:o) D:o d:o i anledning av hamnstyrelsens skrivelse med förslag till kontrakt mellan staden och statens järnvägar angående anläggning och trafikering av hamnspår till Tyggårdsviken. 11:o) D:o d:o i anledning av Magistratens resolution med infordrande av förklaring i anledning av anförda besvär över Stadsfullmäktiges beslut den 18 mars 1915 om antagande av ordningsstadgande för staden, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor.

- 12:o) D:o d:o i anledning av folkskolestyrelsens framställning angående upplåtande till folkskolan under läsåret 1915—1916 av två salar i gamla flickskolebyggnadens övre våning.
- 13:o) D:o d:o i anledning av hamnstyrelsens förslag till tillägg till § 5 och ändring av § 5 mom. 1 i den för staden gällande hamnordning.
- 14:o) D:o d:o i anledning av Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för inköp av ett nytt elektriskt pumpaggregat för vattenuppföringen till vattentornen.
- 15:o) D:o d:o i anledning av Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående tillfällig förhöjning å gasprisen.
- 16:o) D:o d:o i anledning av Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för framdragande av vatten- och gasledningar till den av Föreningen Soldaternas vänner i Värmland inköpta tomten inom kvarteret Sergeanten.
- 17:o) D:o d:o i anledning av kommitténs för uppgörande av ny plan för stadens bokföringsväsende förslag till partiella förändringar av nuvarande bokföringssystemet.
- 18:o) D:o d:o i anledning av Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående allmänna lyshållningen under nästa lysår.
- 19:o) D:o d:o i anledning av drätselkammarens framställning angående omläggning med tuktad sten av den del av platsen framför järnvägsstationen, som är belägen å stadens mark.
- 20:o) D:o d:o i anledning av folkskolestyrelsens förslag till uppförande av ett nytt småskolehus å Norrstrand.
- 21:o) Beredningsutskottets förslag till utdelning av Mellqvistska slöjdstipendiet för innevarande år.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 17 Juni 1915.

§ 99.

Vid upprop befunnos Herr Severin på grund av sjukdom samt Herrar Karlsson och Lindh på grund av bortresa från staden från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 100.

Att jämte Herr ordföranden måndagen den 21 innevarande juni klockan 3 eftermiddagen å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Ström och Norsell.

§ 101.

Föredrogs till stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts utslag den 17 februari 1915 på av Karlstads Spinneri- och Väveriaktiebolag anförda besvär över Konungens Befallningshavandes i länet den 31 december 1913 meddelade utslag i fråga om ändring i stadsplanen för Karlstad; och beslöto fullmäktige, att avskriften av Kungl. Maj:ts utslag skulle överlämnas till drätselkammaren för kännedom.

§ 102.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till drätselkammaren och beredningsutskattet:

1:o) Magistratens framställning om anslag för möbelanskaffning till nya polisstationen;

2:o) Kommitténs för uppgörande av ny plan för stadens räkenskapsväsende förslag till instruktion för de olika slagen av revisorer av stadens kommunala förvaltning och dess räkenskaper;

3:o) Folkskolestyrelsens framställning angående anläggande av en gångbro vid sidan av västra järnvägsbron;

4:o) Folkskolestyrelsens framställning angående plats för skolträdgårdar vid Gamla skolan och Tjädersskolan;

5:o) Styrelsens för Tekniska afton- och söndagsskolan begäran om anslag för skolans verksamhet under 1916;

6:o) Nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning beträffande 1915 års anslag jämte från 1914 kvarstående, odisponerat belopp.

B. *Till pensionskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Förre folkskolläraren E. G. Ferns framställning angående höjning av till honom utgående pension; samt

C. *Till beredningsutskottet:*

Styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning angående avskrivning å under styrelsens vård stående inventarier och materialier.

§ 103.

Genom Magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande i anledning av följande från Kungl. Civildepartementet till Konungens Befallningshavande avlätna skrivelse angående utredning rörande förbättring eller anläggning av inre vattenvägar i Sverge samt bidrag till sådan utredning:

Se serien A n:o 7; sid. 1;

och beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med av hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet i ärendet avgiva utlåtanden, att för den ifrågasatta vattenvägsundersökningen bevilja ett belopp av 2,000 kronor att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

§ 104.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort en så lydande framställning angående pension åt förre gasverksarbetaren G. A. Nyqvist:

Se serien A n:o 7; sid. 10.

Över denna framställning hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av pensionskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A n:o 7; sid. 12.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Norsell bifall till utskottets förslag med den ändringen, att pensionsbeloppet skulle bestämmas till 500 kronor om året i stället för av utskottet föreslagna 400 kronor; och blev vad Herr Norsell sålunda yrkat av stadsfullmäktige bifallet.

§ 105.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande över en av mantalsskrivningsförrättaren i Karlstad hos Ko-

nungens Befallningshavande gjord framställning i fråga om tandläkaren G. R. Runes mantalsskrivningsort för år 1915, vilken framställning med däröver av Grums kommun, t. f. häradsskrivaren i Mellansysslets fögderi samt tandläkaren Rune avgivna utlåtanden var av följande lydelse:

Se serien A n:o 7; sid. 13.

I ärendet hade härefter beredningsutskottet, uppå remiss från fullmäktige, avgivit följande yttrande:

Se serien A n:o 7; sid. 17.

och beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med vad utskottet sålunda föreslagit, att, med uttalande av att tandläkare Rune på grund av sin verksamhet måste anses hava sitt egentliga hemvist här i staden, samt att den rätt att själv välja mantalsskrivningsort, som under vissa förhållanden kan äga rum, följaktligen icke synes härvidlag vara för handen, hemställa, att Konungens Befallningshavande måtte, med bifall till den i ärendet gjorda framställningen, förklara Karlstad stad vara Runes rätta mantalsskrivningsort för år 1915.

§ 106.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning om pension åt stadskamreraren G. Enander:

Se serien A n:o 7; sid. 18.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits, dels av pensioneringskommittén så lydande:

Se serien A n:o 7, sid. 19.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se serien A n:o 7; sid. 21.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr Håkansson* bifall till det av honom i beredningsutskottet framställda yrkandet samt av *Herr Ström*, att den ifrågasatta pensionen måtte bestämmas till 3,000 kronor i ett för allt.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkanden samt å bifall till beredningsutskottets förslag beslöto fullmäktige godkänna utskottets förslag.

§ 107.

På därom av Albert Samuelson i Ramsberg och Rich. Örtendal i Boda gjorda framställningar, däröver beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit tillstyrkande utlåtanden, beslöto stadsfullmäktige förklara, att hinder icke mötte för Samuelson och Örtendal att under innevarande år lyfta dem år 1913 tilldelade Mellquistiska slöjdstipendier.

Se serien A n:o 7; sid. 22 och 23.

§ 108.

I enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet utlåtande tillstyrkt, beviljades folkskolläraren H. Bäckman i Karlstad uppskov till nästkommande år med lyftande av ett honom tilldelat Meilqvits slöjdstipendium.

Se serien A n:o 7; sid. 24.

§ 109.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort följande framställning angående anslag till utförande av terasseringsarbeten för utdragande av järnvägsspår till Tyggårdsviken, med mera:

Se serien A n:o 7; sid. 25.

Häröver hade infortrade yttranden avgivits, dels av drätselkammaren så lydande:

Se serien A n:o 7; sid. 26.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se serien A n:o 7; sid. 27.

Efter det av utskottets ordförande upplysts, att utskottet avsett föreslå, att ifrågavarande anslagsbelopp skulle anskaffas medelst upplåning, beslöto fullmäktige enhälligt bifalla utskottets sålunda rättade förslag.

§ 110.

Till fullmäktige hade hamnstyrelsen för prövning överlämnat ett så lydande förslag till kontrakt mellan staden och statens järnvägar angående anläggning och trafikering av hamnspår till Tyggårdsviken:

Se serien A n:o 7; sid. 28.

Häröver hade, uppå remiss, drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit yttranden, därvid utskottet anförde:

Se serien A n:o 7; sid. 31.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av fullmäktige bifallet.

§ 111.

Genom Magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infortrat stadsfullmäktiges förklaring i anledning av besvär, som av Aktiebolaget Värmlands Träkäfabrik med flere anförts över fullmäktiges beslut den 18 mars 1915 i fråga om antagande av ordningsstadgande för staden, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor, vilka besvär voro av följande lydelse:

Se serien A n:o 7; sid. 32.

Beredningsutskottet hade, uppå remiss, avgivit följande yttrande i ärendet:

Se serien A n:o 7; sid. 34.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Clarholm bifall till utskottets förslag, *dels ock* av Herr Svensson, att den från fullmäktige infordrade förklaringen måtte avfattas på följande sätt:

»Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Såsom infordrad förklaring i anledning av de besvär, som av Aktiebolaget Värmlands Trikäfabrik i Karlstad med flere anförts över stadsfullmäktiges i Karlstad beslut den 18 mars 1915 att för sin del antaga särskilt ordningsstadgande för staden, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor, vilket beslut med skrivelse den 15 april, 1915 underställts Konungens Befallningshavande, få stadsfullmäktige härmed anföra följande:

Innan ifrågavarande beslut fattades av stadsfullmäktige, hade genom fullmäktiges beredningsutskott förfrågningar gjorts hos arbetsledningarna vid en del av stadens större industriella företag för att utröna, huruvida förbudet kunde väntas medföra olägenheter för stadens industri. De erhållna svaren tycktes giva vid handen, att man från industriellt håll intet hade att erinra mot förbudets meddelande.

Då nu emellertid av klagandenas framställning torde framgå, att förbudets genomförande åtminstone på en del håll skulle förorsaka ekonomiska och andra olägenheter, som måhända väl uppväga de obehag, som visselsignalernas fortsatta användande för stadens invånare medföra, finna sig stadsfullmäktige icke böra vidhålla sitt ovannämnda överklagade beslut.

Efter det Herr ordföranden på framställda propositioner jämlikt berörda yrkanden funnit propositionen om bifall till Herr Svenssons yrkande vara med övervägande ja besvarad, men votering begärts, beslöto stadsfullmäktige genom omröstning, med 18 röster mot 14, att bifalla beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan.

§ 112.

Hos fullmäktige hade folkskolestyrelsen gjort följande framställning angående upplåtande till folkskolan under läsåret 1915—1916 av två salar i gamla flickskolebyggnadens övre våning:

Se serien A n:o 7; sid. 35.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid utskottet anförde:

Se serien A n:o 7; sid. 36.

Stadsfullmäktige biföllo vad utskottet sålunda hemställt.

§ 113.

Hamnstyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning

angående tillägg till § 5 och ändring av § 5 mom. 1 i den för staden gällande hamnordning:

Se serien A n:o 7; sid. 36.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid utskottet anförde:

Se serien A n:o 7; sid. 38;

och blev vad utskottet sålunda föreslagit av stadsfullmäktige bifallet.

§ 114.

Till stadsfullmäktige hade från vattenlednings- och belysningsstyrelsen ingivits en så lydande framställning om anslag för inköp av ett nytt elektriskt pumpaggregat för vattenuppföringen till vattentornen:

Se serien A n:o 7; sid. 38.

Uppå remiss hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit yttrande i ärendet, därvid utskottet anförde:

Se serien A n:o 7; sid. 40.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 115.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning angående tillfällig förhöjning å gasprisen:

Se serien A n:o 7; sid. 40.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade, uppå remiss, avgivit tillstyrkande utlåtanden i ärendet, därvid av utskottet anfördes:

Se serien A n:o 7; sid. 41.

Efter överläggning i ärendet, därunder yrkats *dels* bifall till utskottets förslag *dels* ock av Herr Håkansson det tillägg till detsamma, att den ifrågasatta prisförhöjningen icke skulle träda i kraft förrän den 1 nästkommande oktober, beslöt stadsfullmäktige godkänna utskottets förslag oförändrat.

§ 116.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade till stadsfullmäktige inkommit med följande framställning om anslag för framdragande av vatten- och gasledning till den av föreningen Soldaternas Vänner i Värmland inköpta tomten inom kvarteret Sergeanten:

Se serien A n:o 7; sid. 41;

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anfördes:

Se serien A n:o 7; sid. 43;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige genom enhälligt beslut bifallet.

117.

Kommittén för uppgörande av ny plan för stadens bokföringsväsende hade till stadsfullmäktige inkommit med följande förslag till partiella förändringar av nuvarande bokföringsystemet:

Se serien A n:o 7; sid. 43.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A n:o 7; sid. 48.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 118.

Genom magistraten hade till stadsfullmäktige överlämnats vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag angående allmänna lyshållningen under nästa lysår, vilket förslag var av följande lydelse:

Se serien A n:o 7; sid. 49.

Uppå remiss från fullmäktige hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit yttranden över ifrågakvarande förslag, därvid utskottet utlätit sig sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 50.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 119.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående omläggning med tuktad sten av den del av platsen framför västra järnvägsstationen, som är belägen å stadens mark, med mera:

Se serien A n:o 7; sid. 50.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 7; sid. 52.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 120.

Angående uppförande av nytt småskolehus å Norrstrand hade folkskolestyrelsen hos fullmäktige gjort följande framställning:

Se serien A n:o 7; sid. 53.

I ärendet hade infortrade utlåtanden avgivits,

dels av hälsovårdsnämnden, så lydande:

Se serien A n:o 7; sid. 56;

dels av byggnadsnämnden av följande innehåll:

Se serien A n:o 7; sid. 57;

dels av drätselkammaren, som utlätit sig sålunda:

Se serien A n:o 7; sid. 58;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se serien A n:o 7; sid. 59.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Västlund bifall till utskottets förslag med det tillägget, att vid uppförandet av skolhuset måtte, till en ende av lägre byggnadskostnader iakttagas, dels att trapphus och kapprum nä minskades, dels att sockeln sattes med s. k. råkopp, utan huggning, dels ock samtliga invändiga trappor gjordes av cement i blockstag i stället för av moss.

Efter det Herr Västlund emellertid återtagit berörda yrkande, under upp att han till den delegation, som finge i uppdrag att utarbeta slutlig beskrivning skolhuset, ämnade överlämna en promemoria angående de av honom framställda önskemålen i fråga om byggnadens uppförande, beslöto stadsfullmäktige bifalla, beredningsutskottet i ärendet hemställt.

§ 121,

I enlighet med beredningsutskottets i ärendet gjorda hemställan beslöto stadsfullmäktige tilldela folkskolläraren Torsten Olof Westerlund nu tillgängliga räntor på Mellqvistska slöjdstipendiefonden, uppgående till 466 kronor 66 öre, att på villkor åtnjutas.

Se serien A n:o 7; sid. 60.

§ 122.

Efter det Herr Håkansson vid nästföregående sammanträde, med anledning att en elektrisk transformator, vartill fullmäktige då lämnat anslag, anskaffats utländsk tillverkning, av Herr Gullström såsom ordförande i vattenledningsbelysningsstyrelsen begärt upplysning om anledningen till att icke en svensk tillverkning inköpts, anhöll Herr Gullström, i samband med lämna av sålunda begärd upplysning, att stadsfullmäktige måtte i princip uttala sig, hur vid inköp för stadens räkning borde förfaras i fråga om val mellan alster av hemsk och av utländsk tillverkning; men funno stadsfullmäktige emellertid, efter överläggning, icke skäl uttala sig i ärendet.

§ 123.

Det antecknades, att Herr borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Justeradt den 21 juni 1915.

HUGO ZIEGLER.

STEN STRÖM.

A. NORSELL,

Offentligen uppläst den 21 juni 1915; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916.
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 16 September

N:o 8.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden;
2:o) Beredningsutskottets utlåtande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om avskrivning å understyrelsens vård stående inventarier och materialier;
3:o) D:o d:o över brandstyrelsens förslag angående ändring av § 54 i den för staden gällande brandordning;
4:o) D:o d:o över materialgårdskommitténs utredning och förslag angående anläggande av en material- och förrådgård, med mera;
5:o) D:o d:o över räkenskapskommitténs förslag till instruktion för stadens revisorer, med mera;
6:o) D:o d:o över styrelsens för tekniska afton- och söndags- | skolan framställning om anslag för år 1916;
7:o) D:o d:o över Herr Löfbergs motion om uttalande från stadfullmäktige rörande av Handelskammaren i Karlstad gjorda erinringar angående upprättade förslag till nya taxor för seglationen å Vätern och för Trollhätte, Seffle och Dalslans kanaler, med mera;
8:o) D:o d:o över Magistratens framställning om anslag för möbelanskaffning till nya polisstationen;
9:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående erhållande av rörelsekapital för inköp av koks att distribueras till större kommunala förbrukare. |
|---|---|

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 16 September 1915.

§ 124.

I anledning av att Herr Ordföranden på grund av bortresa från staden vore förhindrad närvara vid dagens sammanträde, leddes förhandlingarna av Herr vice Ordföranden.

§ 125.

Vid förrättat upprop befanns, förutom Herr Ordföranden, Herr Östman på grund av bortresa från staden från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 126.

Följanden ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till beredningsutskottet:

Hälsovårdsnämndens förslag till ordningsstadga för rak- och frisérstugor i Karlstad.

B. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

1:o) Komiténs för omläggande av stadens räkenskapsväsende förslag till littereringstabell för stadens kommunalförvaltning med mera;

2:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring över av Karl Pettersson i Dingelsundet med flere anförda besvär över Konungens Befallningshavandes i länet den 15 juli 1915 meddelade utslag i fråga om åläggande för staden Karlstad att underhålla den s. k. Romstadsvägen;

3:o) Magistraten framställning angående dyrtidstillägg åt polispersonalen här i staden;

4:o) Styrelsen för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1916;

5:o) Styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier framställning om anslag för år 1916;

6:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av särskilda kommitterade utarbetat förslag i fråga om beredande av lättnader för kommunernas upplåning;

7:o) Fattigvårdsstyrelsens framställning angående löneförhöjning åt fattigvårdstillsyningsmännen, med mera.

C. *Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

1:o) Hovrättsnotarien Gustaf E. Bergs i Karlstad med fleres av Herr Severin som motion upptagna framställning angående utdragande av vattenledningsnätet till Rosenborgs- och Sommarroområdet;

2:o) E. J. Svenssons i Strömsholm med fleres av Herr Wästlund som motion upptagna framställning angående anläggande av elektrisk belysning utefter vägen från Åttkantens banvaktstuga till Örsholmen och Alvik.

D. *Till hälsovårdsnämnden, vattenlednings- och belysningsstyrelsen och beredningsutskottet:*

Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges påminnelser i hos Konungens Befallningshavaude i länet anhängigt ärende angående åläggande för Aktiebolaget Mölnbacka—Trysil och Forshaga Sulfitaktiebolag att vidtaga åtgärder för motverkande av Klarälvsvattnets förorening genom avfall från bolagens fabriker.

E. *Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, efter inhämtande av erforderliga utlåtanden från vederbörande delegationer, ävensom till beredningsutskottet:*

Drätselkammarens framställning angående gemensamt bränsleinköp för stadens delegationer.

F. *Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

Fattigvårdsstyrelsens framställning angående pension till fattigvårdstillsyningsmannen A. Höglind.

§ 127.

Föredrogs till stadsfullmäktige överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga resolution den 23 juli 1915 angående fastställelse å av fullmäktige den 17 september 1914 beslutad ändring i stadsplanen för stadsdelarna Viken och Berget med vissa undantag; och beslöts att avskrift av berörda handling skulle överlämnas till drätselkammaren och byggnadsnämnden för kännedom och iakttagande.

§ 128.

Föredrogs Konungens Befallningshavandes i länet till stadsfullmäktige överlämnade utslag den 13 juli 1915, varigenom särskilda, av Karl Pettersson med

flere gjorda framställningar om åläggande för staden Karlstad att underhålla den så kallade Romstadsvägen blivit ogillade; och beslöts att utslaget skulle överlämnas till drätselkammaren för kännedom.

§ 129.

På framställning av vattenlednings- och belysningsstyrelsen och i enlighet med vad beredningsutskottet i däröver avgivet utlåtande hemställt, beslöto nu stadsfullmäktige medgiva avskrivning å inventarier och materialier för vattenledningsverket med 678 kronor 8 öre, för gasverket med 712 kronor 22 öre och för elektricitetsverket med 734 kronor 58 öre.

Se serien A n:o 8; sid. 1.

§ 130.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort följande framställning i fråga om ändring av § 54 i för staden gällande brandordning:

Se serien A n:r 8; sid. 2.

Häröver hade avgivits infordrade utlåtanden, dels av drätselkammaren, så lydande:

Se serien A n:o 8; sid. 4;

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

Se serien A n:o 8; sid. 5.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 131.

Till stadsfullmäktige hade materialgårdskommittén inkommit med följande utlåtande med utredning och förslag angående anläggande av en material- och förrådgård, med mera:

Se serien A n:o 8; sid. 6.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits, dels av vattenlednings- och belysningsstyrelsen, så lydande:

Se serien A n:o 8; sid 32;

dels av hamnstyrelsen, av följande innehåll:

Se serien A n:o 8; sid. 32;

dels av drätselkammaren, som därvid anfört:

Se serien A n:o 8; sid. 33;

dels ock av beredningsutskottet, vars utlåtande var så lydande:

Se serien A n:o 8; sid 34.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr Gullström*, att stadsfullmäktige måtte bifalla beredningsutskottets förslag med den ändringen, att av de be-

räknade kostnaderna 3,000 kronor, avsedda för flyttning av plåtskjulet, skulle anskaffas genom uttaxering och återstoden, 9,500 kronor genom upplåning, samt att stadsfullmäktige därjämte måtte anslå ett belopp av 1,440 kronor att anskaffas genom upplåning och överlämnas till hamnstyrelsen såsom ersättning för av styrelsen förskottade kostnader för utflyttning av det för materialgården avsedda området, ävensom bestämma, att samma område skall hädanäfter stå under drätselkammarens förvaltning.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt berörda yrkande samt utskottets hemställan oförändrad, beslöto stadsfullmäktige bifalla, vad Herr Gullström i ärendet yrkat.

§ 132.

Kommittén för omläggande av stadens räkenskapsväsende hade till fullmäktige ingivit ett så lydande förslag till instruktion för de olika slagen av revisorer av stadens kommunala förvaltning och dess räkenskaper:

Se serien A n:o 8; sid. 35.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit utlåtanden, därvid utskottet anfört:

Se serien A n:o 8; sid. 41;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 133.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan gjort följande framställning om anslag för år 1916:

Se serien A n:o 8; sid 42.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A n:o 8; sid 44.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 134.

I en hos stadsfullmäktige väckt motion hade Herr Josef Löfberg hemställt, att fullmäktige måtte genom ett särskilt uttalande instämma i av Handelskammaren i Karlstad gjorda erinringar angående upprättade förslag till nya taxor dels för hamnavgifterna vid och seglationen å Väneren, dels ock för avgifterna i Trollhätte, Säffle och Dalslands kanaler, vilken motion var av följande lydelse:

Se serien A n:o 8; sid. 45.

Över motionen hade hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet varit hörda och avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A n:o 8; sid. 64.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 135.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten gjort en så lydande framställning angående möbelanskaffning till nya polisstationen:

Se serien A n:o 8; sid 65.

Häröver hade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anført:

Se serien A N:o 8; sid. 69.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 136.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort följande framställning angående erhållande av rörelsekapital för inköp av koks att distribueras till större kommunala förbrukare:

Se serien A n:o 8; sid. 69.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts över framställningen, hade däröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A n:o 8; sid. 71;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av fullmäktige bifallet.

§ 137.

Hos stadsfullmäktige hade saluhallsstyrelsen gjort följande framställning angående anslag för omläggning av de fyra rännedalarna i saluhallstaket:

”Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan flera år tillbaka hafva tidt och tätt läckor uppstått i de s. k. rännedalarna i saluhallens tak. Saluhallstyrelsen har därför måst företaga reparationer och provisoriska tätninganordningar. Då emällertid ständigt nya läckor uppstå, och då tätningförsöken oftast misslyckats eller haft kortvarig effekt, anser styrelsen det nu nödvändigt att företaga en mer genomgripande reparation af rännedalarna.

På styrelsens anmodan har ingenjören A. Huse, Karlstad, i samråd med stadsarkitekten uppgjort förslag till omläggning af rännedalarna, hvilket bifogas. Anbud i enlighet med detta förslag komma äfven att infordras från andra firmor.

Förslaget slutar på en kostnad af kr. 850: — för hvar rännadal.

Saluhallsstyrelssen får därför härmed hemställa om ett förslagsanslag af kr. 3,400: — för omläggning af de fyra rännadalarna i saluhallstaket.

Karlstad den 1 September 1915.

För Karlstads saluhallstyrelse:
HUGO BERG.“

Vid framställningen hade bifogats följande skrivelse:

“Karlstad 26 Aug. 1915.

Karlstads Saluhallsstyrelse, Karlstad.

Härmed erbjuder jag mig utföra asfalt- och plåtarbeten för omläggning av 4 st. rännadalar å Saluhallen i Karlstad enl. bifogade skiss hvilken jag förevisat för stadsarkitekten som godkänt samma.

Priset pr st. för rännadalarna fullt färdiga utgör Kronor 850: —.

Högaktningsfullt
ANTON HUSE.“

I ärendet hade avgivits infordrande yttranden,
dels av drätselkammaren, så lydande:

“*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 september 1915.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över saluhallsstyrelsens framställning om ett förslagsanslag av 3,400 kronor för omläggning av de fyra rännadalarna i saluhallstaket.

Drätselkammaren, som fann det begärda anslaget högst avsevärt, ansåg att, särskilt på grund av de nuvarande höga materialkostnaderna och då årstiden vore olämplig för arbetets utförande, stadsfullmäktige icke borde bevilja det begärda anslaget; utan ville drätselkammaren tillstyrka, att saluhallsstyrelsen måtte få i uppdrag att av tillgängliga medel provisoriskt bättra rännadalarna.

Denna § förklades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERIJELM.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 16 september 1915.*

§ 90.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över saluhallsstyrelsens framställning om ett förslagsanslag å 3,400 kronor för omläggning av de fyra rännedalarna i saluhallstaket; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande anfört hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med avslag å den gjorda framställningen, giva saluhallsstyrelsen i uppdrag att av tillgängliga medel provisoriskt bättra rännedalarna.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 138.

Det antecknades, att Herr borgmästaren K. J Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Justeradt den 18 september 1915.

PER CLARHOLM.

O. ERIKSSON.

W. E. WIKTORIN.

Offentligen uppläst den 18 september 1915; belygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 21 Oktober

N:o 9.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
- 2:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av styrelsens för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten framställning om anslag till biblioteket för år 1916;
- 3:o) D:o d:o över styrelsens för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten framställning om anslag för år 1916 till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser;
- 4:o) D:o d:o i anledning av magistratens skrivelse med anhållan om stadsfullmäktiges yttrande över inkommet anbud å övertagande av för år 1916 upplåten rätt till detaljhandel med bränvin här i staden;
- 5:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning om anslag till ny värmeledningspanna inom brandstationen;
- 6:o) D:o d:o över nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om 1915 års anslag till sagda ändamål, med mera;
- 7:o) D:o d:o över drätselkammarens förslag angående dels nya instruktioner för stadskamreren och stadskassören, dels ock avlöningen till samma tjänstemän;
- 8:o) D:o d:o över badhusstyrelsens framställning om förslagsanslag för vidmakthållande av badhusets drift under återstående del av innevarande år;
- 9:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier framställning om anslag för år 1916;
- 10:o) D:o d:o över fattigvårdsstyrelsens framställning angående löneroglering för fattigvårdstillsyningsmännen;
- 11:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1916;
- 12:o) D:o d:o över kommitténs för omläggande av stadens räkenskapsväsende förslag till littereringstabell för stadens kommunalförvaltning;
- 13:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående

framdragande av elektriska belysningsledningar till Lamberget, med mera;

- 14:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående igångsättande under innevarande år av vissa till utförande

under nästa år föreslagna gatuarbeten; samt

- 15:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående inköp av tomten N:o 12 C i Västra Haga.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 21 Oktober 1915.

§ 139.

Vid upprop befunnos Herrar vice ordföranden och Ahlmark samt Fru Hellberg på grund av bortresa från staden från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallen av stadsfullmäktige.

§ 140.

Till justeringsmän av dagens protokoll utsågos Herrar Svabom och Vendel; och bestämde fullmäktige, dels att justeringen skulle äga rum å drätselkammarens sessionsrum måndagen den 25 innevarande oktober klockan halv sex e. m., dels dock, sedan Herr Ordföranden anmält, att han då vore förhindrad närvara, att Herr af Geijersstam skulle i ordförandens ställe delta i justeringen.

§ 141.

Herr ordföranden anmälde, att till honom inkommit följande nu föredragna skrivelse:

”Till Stadsfullmäktiges i Karlstad Ordförande Herr Kaptenen m. m. Hugo Ziegler.

Till Eder Herr Kapten och öfriga ledamöter af Karlstads Stadsfullmäktige får jag framföra de efterlevandes varmaste tack för den hedersbevisning, som egenades vår käre aflidne faders minne och för den vackra krans som nedlades i hans graf.

Karlstad den 9 Oktober 1915.

J. MÆCHEL.”

och beslöts att skrivelsen skulle läggas till fullmäktiges handlingar.

§ 142.

Till stadsfullmäktige hade från magistraten inlämnats en så lydande skrivelse:

”Till Magistraten i Karlstad.

Med anledning av stadgandet i § 7 i lagen den 2 juli 1915 angående anskaffande av hästar och fordon för krigsmaktens ställande på krigsfot får Konungens Befallningshavande härmed anmoda Eder att skyndsamt hit inkomma med förslag å person, som enligt bestämmelserna i nämnda § vore lämplig såsom ordförande i kommunens hästuttagingsnämnd.

Konungens Befallningshavande får därjämte anmoda Eder att fästa vederbörandes uppmärksamhet på det val av ledamöter och suppleanter i samma nämnd som enligt nämnda paragraf skall av stadsfullmäktige under nästa december månad företagas.

Karlstad i landskontoret den 17 september 1915.

GERH. DYRSSEN.

Ture Broström.,

Fullmäktige beslöto, att skrivelsen skulle överlämnas till årets valnämnd.

§ 143.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

- 1:o) Föreståndarinnans för slumverksamheten i Karlstad framställning om anslag till slummens barnkolonier för år 1916;
- 2:o) Fattigvårdsstyrelsens framställning angående ytterligare anslag för fattigvården under innevarande års sista kvartal;
- 3:o) styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag för år 1916;
- 4:o) Brandstyrelsens framställning angående indragande av vice brandchefs-befattningen, med mera;
- 5:o) samma styrelses framställning angående dyrtidstillägg åt brandmanskapet;
- 6:o) vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag angående värdering af och amorteringsplan för under styrelsens förvaltning stående verk och anläggningar, med mera;
- 7:o) samma styrelses framställning angående ändring i elektricitetsverkets taxa;
- 8:o) Kaptenen C. E. Nygrens av Herr Vendel som motion upptagna framställning om understöd för utgivande av staden Karlstads historia under år 1865—1915;
- 9:o) Centralförbundets för nykterhetsundervisning med fleres av Herr Ankers som motion upptagna framställning om anslag till nykterhetskurs i Arvika;
- 10:o) Herr Norsells motion angående bestämmande av arvode åt ledamöterna i stadens pensionsnämnder.

B. Till beredningsutskottet:

- 1:o) Drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag till Karlstads barnkrubbor för år 1916;
- 2:o) Drätselkammarens och vattenlednings- och belysningsstyrelsens gemensamma framställning angående dyrtidstillägg åt i stadens tjänst fast anställda, under nämnda delegationer lydande arbetare;

3:o) Vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1914;

4:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden;

5:o) Drätselkammarens förslag till gatuarbeten under år 1916.

C. Till hamnstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående lönereglering för stadsingenjören och elektricitetsverksingenjören.

D. Till vattenlednings- och belysningsstyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Herr A. Norsells motion angående utdragande av elektrisk ljusledning till Sjöstadsområdet.

§ 144.

Styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten hade hos stadsfullmäktige gjort följande framställning angående anslag till biblioteket för år 1916:

Se serien A N:o 9; sid. 1.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 9; sid. 6.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 145.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten gjort en så lydande framställning angående anslag för år 1916 till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser:

Se serien A N:o 9; sid. 6.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid utskottet anfört:

Se serien A N:o 9; sid. 10;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 146.

Sedan magistraten infordrat anbud å övertagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som blivit medgiven för ett år, räknat från och med den 1 januari 1916, samt inom föreskriven tid dylikt anbud inkommit endast från

Karlstads Spritförsäljningsbolag, så hade magistraten anmodat stadsfullmäktige att över samma anbud avgiva yttrande; och beslöto nu stadsfullmäktige, i enlighet med vad beredningsutskottet hemställt, att till antagande förorda berörda av Karlstads spritförsäljningsbolag avgivna anbud.

Se serien A n:o 9; sid. 11.

§ 147.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort följande framställning angående anslag till ny värmeledningspanna inom brandstationen:

Se serien A n:o 9; sid. 12.

I ärendet hade infortrade yttranden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid hemställt:

Se serien A n:o 9; sid. 17.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 148.

Rörande användningen av 1915 års anslag till nykterhetens befrämjande hade vederbörande nämnd till stadsfullmäktige inkommit med följande förslag:

Se serien A n:o 9; sid. 18.

I samband med detta ärende företogo nu stadsfullmäktige till behandling jämväl styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök framställning om anslag för verksamhetsåret 1 oktober 1915—30 september 1916, vilken framställning var av följande lydelse:

Se serien A n:o 9; sid. 25.

Över sistberörda framställning hade nämnden avgivit särskilt yttrande av följande innehåll:

Se serien A n:o 9; sid. 22.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade härefter avgivits för båda dessa ärenden gemensamma utlåtanden av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde.

Se serien A n:o 9; sid. 30.

Vid ärendenas företagande till behandling anmälde Herr Ordföranden, att till honom inkommit av verifikationer åtföljd redovisning från stadens diakonissor över användningen av föregående års anslag till ifrågavarande ändamål.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Gullström*, att stadsfullmäktige måtte föreskriva, att redovisning för de anslagna medlens användning skall ingivas till nykterhetsnämnden före den 1 maj påföljande år, dels ock av *Herr Ternquist*, att fullmäktige måtte bifalla utskottets förslag med den ändringen,

att det till varmjölksutdelning vid hamnen föreslagna beloppet, 250 kronor, i stället lika fördelades mellan slumsystrarna och stadens diakonissor att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande.

Sedan fullmäktige först bifallit Herr Gullströms yrkande, beslöto fullmäktige att, med avslag å vad Herr Ternquist hemställt, bifalla utskottets förslag oförändrat.

§ 149.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande förslag angående dels nya instruktioner för stadskamreraren och stadskassören, dels ock avlöningen till samma tjänstemän:

Se serien A n:o 9; sid. 31.

Häröver hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 9; sid. 38.

Herr ordföranden i beredningsutskottet påpekade, att i utskottets utlåtande sådant detsamma intagits i de tryckta förhandlingarna, förekomme ett tryckfel, i det att ålderstilläggen för stadskamreraren föreslagits att utgå »efter respektive 6 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring», vilket rätteligen skulle vara: »efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring.»

Under överläggningen i ärendet yrkades, dels av *Herr Osterman* bifall till utskottets förslag med den ändringen, att 11:c punkten af 2 § i instruktionen för stadskassören skulle erhålla följande lydelse:

»att handhava hälsovårdsnämndens och brandkårens kassarörelser ävensom de övriga delegationers kassarörelser, som drätselkammaren kan komma att övertaga, samt att verkställa de utbetalningar för dessa delegationers räkning, vilka av etc.;

dels ock av *Herr Östman* bifall till utskottets förslag med den ändringen, att 25:c punkten av 2 § i instruktionen för stadskamreraren: »att granska inlösta räntekuponger och avföra desamma i vederbörliga amorteringsjournaler», skulle utgå och i dess ställe insättas följande punkt:

»att tillse det inlösta obligationer och räntekuponger bliva i behörig tid till drätselverket avlämnade, att granska och avföra desamma i vederbörliga journaler samt ansvara för deras säkra förvaring.»

Efter framställda särskilda propositioner beslöto stadsfullmäktige bifalla vad utskottet i olika hänseenden föreslagit, med de ändringar däri beträffande instruktionerna för stadskamreraren och stadskassören, som av *Herrar Östman* och *Osterman* påyrkats.

§ 150.

Hos stadsfullmäktige hade badhusstyrelsen gjort en så lydande framställning, om förslagsanslag för vidmakthållande av badhusets drift under återstående del av innevarande år;

Se serien A n:o 9; sid. 39.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket därvid anförde:

Se serien A n:o 9; sid. 40;
och blev vad utskottet hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 151.

Styrelsen för Karlstads skollovskolonier hade till stadsfullmäktige inkommit med en så lydande begäran om anslag för år 1916:

Se serien A n:o 9; sid. 40.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts i ärendet, hade däri avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A n:o 9; sid. 43.

Fullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 152.

Hos stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen gjort en så lydande framställning angående löneroglering för fattigvårdstillsyningsmännen, med mera:

Se serien A n:o 9; sid. 44.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit utlåtanden, därvid av utskottet anfördes:

Se serien A n:o 9; sid. 45;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 153.

Styrelsen för Karlstads arbetsstuga hade till stadsfullmäktige inkommit med följande framställning om anslag för år 1916:

Se serien A n:o 9; sid. 46.

Däröver hade drätselkammaren och beredningusskottet avgivit infordrade yttranden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A n:o 9; sid. 49.

Vad utskottet hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 154.

Kommittén för omläggande av stadens räkenskapsväsende hade till stadsfullmäktige inkommit med förslag till littereringstabell för stadens kommunalförvaltning på sätt framginge av följande skrivelse:

Se serien A n:o 9; sid. 50.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A n:o 9; sid. 51.

Under överläggningen yrkades av Herr Osterman bifall till utskottets förslag med den ändringen, att de sista orden däri: »men senast vid uppgörandet av 1917 års statförslag», skulle utgå; och blev vad Herr Osterman sålunda yrkat av fullmäktige bifallet.

§ 155.

Drätselkammaren hade till fullmäktige inkommit med ett så lydande förslag angående framdragande av elektriska belysningsledningar till Lamberget och anbringande av elektrisk belysning å gångbron över Lambergsådran:

Se serien A n:o 9; sid. 52.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 9; sid. 55.

Stadsfullmäktige biföllo beredningsutskottets hemställan.

§ 156.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort en så lydande framställning angående igångsättande under innevarande år av vissa till utförande under nästa år föreslagna gatuarbeten, med mera:

Se serien A n:o 9; sid. 56.

Uppå remiss hade beredningsutskottet häröver avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 9; sid. 57;

och blev vad utskottet hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 157.

Drätselkammaren hade till stadsfullmäktige ingivit följande framställning angående inköp för stadens räkning av tomten n:o 12 C i Västra Haga:

Se serien A n:o 9; sid. 57.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A n:o 9; sid. 58.

Vad utskottet hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 158.

Hos stadsfullmäktige hade stadens livsmedelskommission gjort en så lydande framställning angående anslag för inköp av ved:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Livsmedelskommissionen i Karlstad, som denna dag till Jägmästaren i Karlstads revir inger anbud att få öfvertaga 5,551,30 kubikmeter ved från kronosko-

garne i reviret, i afsikt att därmed tillhandagå allmänheten i staden med bränsle till billigast möjliga pris, tar sig härmed friheten hemställa, att stadsfullmäktige ville dels godkänna denna åtgärd, dels ock i och för denna affär ställa till Lifsmedelskommissionens förfogande ett rörelsekapitel af 15,000 kronor.

Karlstad den 20 oktober 1915.

För Lifsmedelskommissionen:

K. J. LINDHOLM.

Upptages såsom min motion.

HUGO ZIEGLER.

Häröver hade infordrade utlåtenden avgivits,
dels av drätselkammaren, så lydande:

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 oktober 1915.*

§ 2.

Livsmedelskommissionen för Karlstad hade hos stadsfullmäktige, under förmälan att kommissionen till jägmästaren i Karlstads revir ingivit anbud att övertaga 5,551,30 kubikmeter ved från kronoskogarna i reviret, i avsikt att därmed tillhandagå allmänheten i staden med bränsle till billigast möjliga pris, hemställt, att stadsfullmäktige ville dels godkänna denna åtgärd, dels ock i och för denna affär ställa till kommissionens förfogande ett rörelsekapital av 15,000 kronor.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige, med godkännande av den viddagna åtgärden, måtte ställa ett belopp av 15,000 kronor till livsmedelskommissionens förfogande att mot redovisning användas för inköp av 5,551,30 kubikmeter ved från kronoskogarna i Karlstads revir;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 21 oktober 1915.*

§ 107.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över livsmedelskommissionens framställning angående dels godkännande av kom-

missionens åtgärd att ingiva anbud å övertagande af 5,551,30 kubikmeter ved från kronoskogarna i reviret att därmed tillhandagå allmänheten i staden, dels ock beviljade av ett rörelsekapital i och för denna affär å 15,000 kronor; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande anført, hemställa,

att stadsfullmäktige med godkännande av den vidtagna åtgärden måtte ställa ett belopp av 15,000 kronor till livsmedelskommissionens förfogande att mot redovisning användas för inköp av 5,551,30 kubikmeter ved från kronoskogarna i Karlstads revir till distribuering inom staden;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall av drätselkammaren av tillgängliga medel förskjutas.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 159.

Till stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor inkommit med följande framställning angående anslag till skolan för åren 1916, 1917 och 1918:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till bifogade protokollsavskrift får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor värdsamt anhålla, att Stadsfullmäktige, för att möjliggöra erhållandet av dels ett statsunderstöd av 5,200 kronor årligen till skolans uppehållande under åren 1916, 1917 och 1918, dels ett särskilt understöd av 800 kronor årligen under de nämnda tre åren, ville bevilja dels, liksom förut för 1915, nu även för vardera av åren 1916, 1917 och 1918 ett årligt anslag av 20,000 kronor till skolans uppehållande, dels ock ett anslag av 800 kronor årligen till undervisning i huslig ekonomi under sagda tid samt åtaga sig de övriga förbindelser, som omnämnas i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse av den 9 sept. 1915 angående dylika understöd. (Sv. författningssaml. 1915 n:r 339, momentet 20 å sid. 829).

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.

Nils Bure.

Vid ansökan hade fogats följande protokollsutdrag:

*Protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen
för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den
19 okt. 1915.*

Närvarande: Herrar Tisell, Osterman och Bure, fruarna Dyrssen och Helleberg samt fröken Danielsson.

§ 1.

Med stöd av Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående ansökningen om statsunderstöd åt privatläroverk, given Stockholms slott den 9 September 1915 (Sv. författningssamling 1915 n:o 339, utkommen från trycket den 20 Sept. 1915), beslöt styrelsen ingå till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan om dels ett statsunderstöd av 5,200 kronor årligen till skolans uppehållande under åren 1916, 1917 och 1918, dels ett särskilt understöd av 800 kronor årligen till undervisning i huslig ekonomi under de nämnda tre åren.

§ 2.

I sammanhang härmed beslöts att ingå till Stadsfullmäktige med en vördsam anhållan, att de för att möjliggöra erhållandet av nämnda statsbidrag, vilket måste sökas före den 1 november 1915, ville bevilja dels, liksom förut för 1915, nu även för vardera av åren 1916, 1917 och 1918 ett årligt anslag av 20,000 kronor till skolans uppehållande, dels ock för vardera av de nämnda åren ett anslag av 800 kronor årligen till undervisning i huslig ekonomi samt förklara sig villiga att under ifrågavarande tidrymd bidraga till de vid skolan anställda lärarinnornas ålders-tillägg med hälften av det belopp, staten för samma ändamål tillskjuter, ävensom till lärarinnornas pensionering enligt stadgade grunder (Sv. författningssaml. 1915 n:r 339, momentet 20 å sid. 829).

In fidem:
NILS BURE.

Justeras:
MAURITZ TISELL.

Rätt avskrivet betygar:

NILS BURE.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits,
dels av drätselkammaren, så lydande:

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 oktober 1915.*

§ 1.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hemställt, att fullmäktige, för att möjliggöra erhållandet av dels ett statsunderstöd av 5,200 kronor årligen till skolans uppehållande under åren 1916, 1917 och 1918, dels ett särskilt understöd av 800 kronor årligen under de nämnda tre åren, ville för samma tider bevilja dels ett årligt anslag av 20,000 kronor till skolans uppehållande, dels ock ett anslag av 800 kronor årligen till undervisning i huslig ekonomi samt åtaga sig de övriga förbindelser, som i Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse den 9 september 1915 angående dylika understöd omnämndes.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för vart och ett av åren 1916, 1917 och 1918 bevilja dels ett anslag av 20,000 kronor till skolans uppehållande och dels ett anslag av 800 kronor till undervisning i huslig ekonomi;

att stadsfullmäktige måtte förklara sig villiga att bidra till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften av det belopp, som staten för samma ändamål tillskjuter, så ock till lärarinnornas pensionering enligt stadgade grunder;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att de beviljade anslagsbeloppen skola utgå av tillgängliga medel.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 21 oktober 1915.*

§ 108.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hos fullmäktige gjord framställning angående anslag till skolans uppehållande samt till undervisning i huslig ekonomi under åren 1916, 1917 och 1918; och beslöt utskottet att, i likhet med drätselkammaren, som jämväl yttrat sig i ärendet, med tillstyrkande av den gjorda framställningen, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för vart och ett av åren 1916, 1917 och 1918 bevilja dels ett anslag av 20,000 kronor till skolans uppkällande och dels ett anslag av 800 kronor till undervisning i huslig ekonomi;

att stadsfullmäktige måtte förklara sig villiga att bidra till de vid skolan anställda lärarinnornas ålderstillägg med hälften av det belopp, som staten för samma ändamål tillskjuter, så ock till lärarinnornas pensionering enligt stadgade grunder;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att de beviljade anslagsbeloppen skola utgå av tillgängliga medel.

Denna paragraf förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 160.

Det antecknades, att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem
ELIAS STENIUS.

Justerat den 25 oktober 1915.

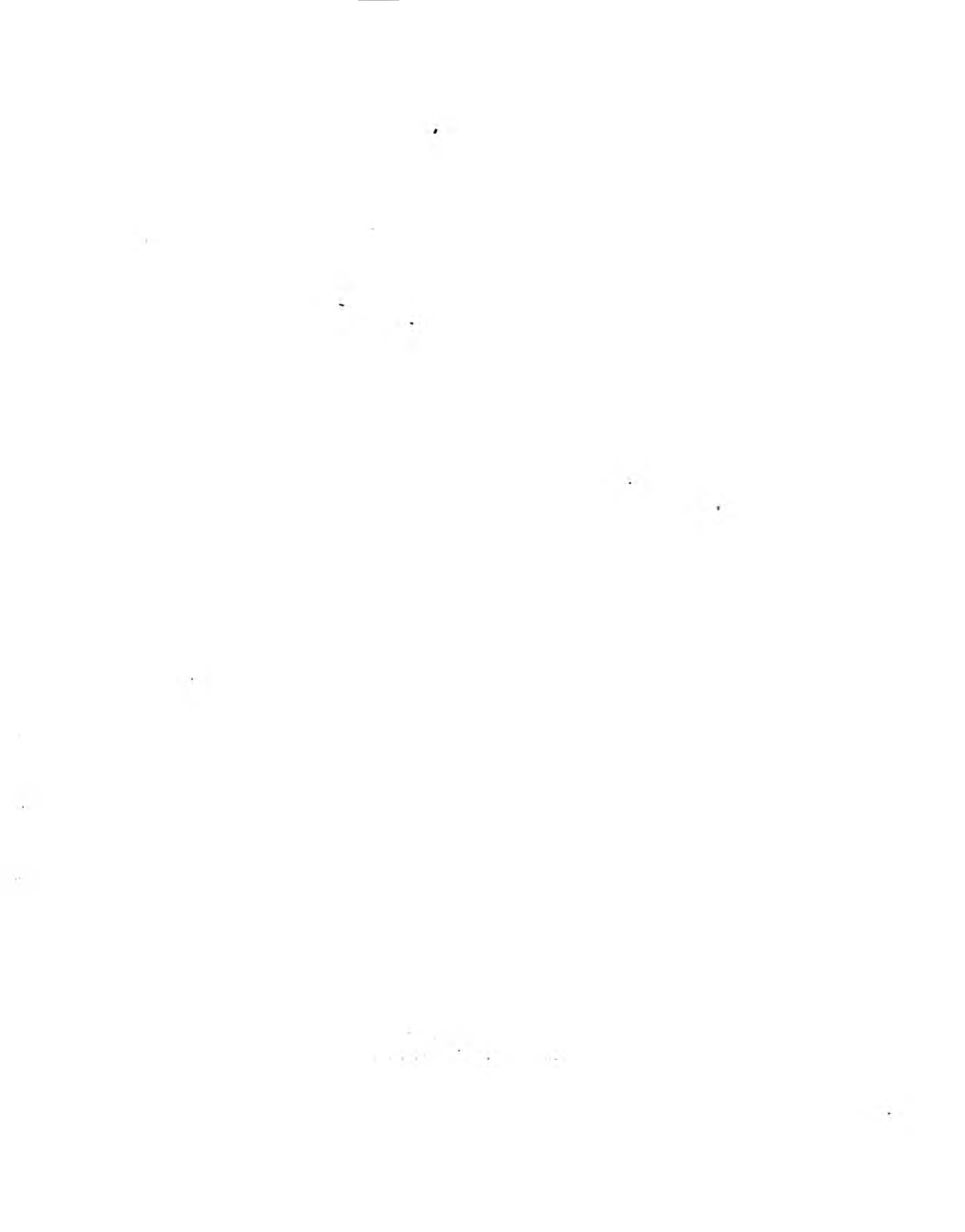
SVEN af GEIJERSSTAM.

VALDEMAR VENDEL.

AXEL SVANBOM.

Offentligen uppläst den 25 oktober 1915; betygar

Enligt uppdrag
ERNST STRIDSBERG.

KARLSTAD
KARLSTADS-TIDN. A.-B. TRYCKERI 1915.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 18 November

N:o 10.

Föredragningslista:

1:o) Remiss av inkomna ärenden; 2:o) Beredningsutskottets utlåtande över drätselkammarens och vattenlednings- och belysningsstyrelsens gemensamma framställning angående dyrtidstillägg åt under kammaren och styrelsen lydande arbete; 3:o) D:o d:o över magistratens framställning i fråga om dyrtidstillägg åt polispersonalen; 4:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt brandmanskåpet vid fasta brandkåren; 5:o) D:o d:o i anledning av infor- drat yttrande över till Konun- gens Befallningshavande i lä- net ingivna ansökningar om rätt till utskänkning av vin och öl här i staden; 6:o) D:o d:o i anledning av infor- drat yttrande över av styrelsen för föreningen Sveriges stads- domare hos Kungl. Maj:t gjord underdånig anhållan om utredning angående magistra- ternas fritagande från ansvaret för kronouppbörderna, med mera;	7:o) D:o d:o över hälsovårdsnäm- dens förslag till särskild ord- ningsstadga för rak- och frisér- stugor i Karlstad; 8:o) D:o d:o över tuberkuloskom- mitténs framställning angäen- de uppgörande av förslag till en sommarkoloni för lungsikti- ga, med mera; 9:o) D:o d:o över drätselkamma- rens framställning angående tilläggsanslag till stadens barn- krubbor för år 1916; 10:o) D:o d:o över drätselkamma- rens framställning om anslag till gatuarbeten under år 1916; 11:o) D:o d:o i anledning av infor- drat yttrande över firman J. G. Swartz' i Norrköping besvär över firmans taxering i Karl- stad för år 1914; 12:o) D:o d:o över fattigvårdssty- relsens begäran om tilläggsan- slag för innevarande års sista kvartal; 13:o) D:o d:o över framställd begä- ran om anslag till slummens barnkoloni för år 1916; 14:o) D:o d:o över Centralförbun- dets för nykterhetsundervis-

- ning med fleres av Herr Ankers som motion upptagna framställning om anslag till en nykterhetskurs i Arvika under nästa år;
- 15:o) D:o d:o över styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag för år 1916;
- 16:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning om indragning av vice brandchefsbefattningen här i staden;
- 17:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående ändring i elektricitetsverkets taxa;
- 18:o) D:o d:o i anledning av infördrat yttrande över av särskilda sakkunniga avgivet förslag i fråga om beredande av lättnader för kommunernas uppläning.
-

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 18 November 1915.

§ 161.

Vid förrättat upprop befanns Herr Östman, på grund av anmält förfall av ortresa, från sammanträdet frånvarande; och godkändes förfallet av stadsfullmäktige.

§ 162.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 22 innevarande november kl. 3 . m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Ahlmark och Gelin.

§ 163.

Till stadsfullmäktige hade ingivits följande nu föredragna skrivelse:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då egnahemskommittén år 1907 tillsattes, fick densamma en sammansättning, som gaf nära förbindelse så väl med byggnadsnämnden och drätselkammaren som även med stadsfullmäktige. Detta förhållande har sedermera undergått ganska stor förändring.

För den vidare fortgången af kommitténs verksamhet vill det emellertid synas örmånligt, om de ursprungliga synpunkterna för kommitténs sammansättning ånyo inge göra sig gällande.

För att möjliggöra detta, bedja undertecknade ledamöter och suppleanter i denna kommitté att få ställa våra platser däri till stadsfullmäktiges förfogande.
Karlstad den 9 November 1915.

K. J. LINDHOLM.

MAURITZ HELLBERG.

J. A. HÅKANSSON.

OSCAR KULLGREN.

ALBERT AURELL.

ALBIN FORSSELL.

KARL JOH. SWENSÉN,

KARL ARRHENIUS.

och beslöto stadsfullmäktige att med godkännande av kommitterades avsägelse överlämna skrivelsen till valnämnden.

§ 164.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

- 1:o) Flickskolestyrelsens framställning angående ökning av skolläkarens arvode;
- 2:o) Magistratens framställning angående anslag till biträde å kronouppbördskontoret;
- 3:o) Magistratens framställning angående anslag till inköp av skrivmaskiner för polisens räkning;
- 4:o) Hamnstyrelsens framställning angående vidtagande av åtgärder för anskaffande av för trafiken i yttre hamnen erforderligt antal godsvagnar å Karlstad-Munkfors järnväg ävensom angående anslag till inköp av en portalkran.
- 5:o) Samma styrelses begäran om tilläggsanslag för fullbordande av beslutade muddringsarbeten;
- 6:o) Grundskattekommitténs betänkande och förslag;
- 7:o) Brandstyrelsens förslag angående ökning av fasta brandkåren, inköp av nya hästar för brandkårens räkning m. m.;
- 8:o) Samma styrelses begäran om anslag till förbättrande av alarmanordningarna inom brandstationen, m. m.;
- 9:o) Saluhallsstyrelsens framställning angående ålderstillägg åt hallmästaren;
- 10:o) Hälsovårdsnämndens framställning angående överförande till drätselverkets inventarium av obduktionslokalen å nya kyrkogården med tillbehör;
- 11:o) Stadsfiskalen A. Nelsons av Herr Håkansson som motion upptagna framställning om löneförhöjning;
- 12:o) Kommitténs för omläggande av stadens räkenskapsväsende förslag angående årsavslutning av stadens styrelser och delegationers kassor m. m.

B. *Till hamnstyrelsen och beredningsutskottet:*

- 1:o) Drätselkammarens framställning angående överflyttande till hamnstyrelsen av "Hamnens reparationsfond";
- 2:o) Drätselkammarens framställning angående anslag för anbringande av strandskoning vid Sundstalandet, m. m.

C. *Till fattigvårdsstyrelsen och beredningsutskottet:*

Karlstads nykterhetsföreningars Centralkommittés m. fl:s av Herr Ankers m. fl. som motion upptagna framställning om tillsättande av särskild nykterhetsnämnd för staden Karlstad.

D. Till beredningsutskottet:

1:o) Drätselkammarens framställning om anslag till reparationer å stadens under kammarens vård stående byggnader;

2:o) Drätselkammarens hemställan om anslag för underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1916;

3:o) Drätselkammarens framställning angående inköp av ägofigurerna N:ris 24, 25 och 26 i Sundstad å stadens område.

§ 165.

Beslöts att till drätselkammaren för kännedom överlämna från Konungens Befallningshavande genom magistraten överlämnad avskrift av Kungl. Maj:ts nådiga brev den 3 juni 1915 angående upphörande av staden Karlstad beviljat privilegium i fråga om skyldigheten att bygga och underhålla bro över Klarälvens västra älvgren i staden.

§ 166.

Beslöts att till drätselkammaren för kännedom och erforderlig åtgärd överlämna Konungens Befallningshavandes i länet allmänna kungörelse den 5 innevarande november med kallelse till vederbörande att inställa sig inför Konungens Befallningshavande lördagen den 11 december 1915 kl. 12 på dagen för att höras över av statens järnvägar gjord framställning angående ändring av järnvägsbron över Klarälvens västra gren i Karlstad.

§ 167.

Till fullmäktige hade inkommit följande skrivelse:

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Undertecknad får härmed anhålla om entledigande från uppdraget att vara ledamot af Styrelsen för elementarläroverket för flickor i Karlstad från och med 1 jan. 1916.

Karlstad den 18 nov. 1915.

T. OSTERMAN.

Efter föredragning härav beslöto stadsfullmäktige att med godkännande av den gjorda avsägelsen överlämna skrivelsen till valnämnden.

§ 168.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren samt vattenlednings- och belys-

ningsstyrelsen gemensamt gjort följande framställning angående dyrtidstillägg åt i stadens tjänst fast anställda, under kammaren och styrelsen lydande arbetare:

Se Serien A. N:o 10; sid. 1.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 6.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Gullström* att stadsfullmäktige måtte bifalla beredningsutskottets sålunda gjorda hemställan ävensom remittera ärendet åter till drätselkammaren, som hade att till nästa fullmäktigesammanträde inkomma med förslag till dyrtidstillägg jämväl åt s. k. säsongarbetare, dels ock av *Herr Norsell* att stadsfullmäktige måtte bifalla vad *Herr Gullström* föreslagit med den ändringen, att dyrtidstilläggen skulle utgå från och med den 1 juli 1915 samt i följd därav öka förslagsanslaget till dyrtidstilläggen med 956 kronor.

Efter framställda särskilda propositioner beslöto fullmäktige bifalla vad *Herr Norsell* sålunda yrkat.

§ 169.

Angående dyrtidstillägg åt polispersonalen i staden hade magistraten till stadsfullmäktige inkommit med följande framställning:

Se Serien A. N:o 10; sid. 8.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 10; sid. 15.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr af Geijersstam*, att fullmäktige måtte bifalla utskottets hemställan med den ändringen, att dyrtidstillägget skulle utgå från och med den 1 juli 1915, och att förslagsanslaget till dyrtidstilläggen följaktligen måtte ökas med 402 kronor.

Vad *Herr af Geijersstam* sålunda yrkat blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 170.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort en så lydande framställning angående dyrtidstillägg åt brandmanskapet vid fasta brandkåren:

Se Serien A. N:o 10; sid. 16.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anført:

Se Serien A. N:o 10; sid. 19.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr af Geijersstam*, att fullmäktige måtte bifalla utskottets hemställan med den ändringen, att dyrtidstillägget

skulle utgå från och med den 1 juli 1915 och att förslagsanslaget därtill följaktligen måtte ökas med 220 kronor.

Vad Herr af Geijersstam sålunda yrkat blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 171.

Genom resolution den 22 september 1914 hade magistraten infortrat stadsfullmäktiges yttrande över följande hos Konungens Befallningshavande i länet gjorda ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden:

Se Serien A. N:o 10; sid. 20.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 25.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr Gelin* att, då den av direktören Bäckman begärda utskänkingsrättigheten i Pensionat Haga vore att betrakta som ny rättighet, stadsfullmäktige måtte avstyrka bifall till Bäckmans berörda ansökan men i övrigt biträda vad beredningsutskottet hemställt; och beslöto stadsfullmäktige, i enlighet med vad Herr Gelin sålunda yrket, *dels* beträffande de av direktören Egnell, kaptenen Huss, fru Martin, fru Leichel, änkefru Sandberg, fröken Åström och Fru Lundqvist gjorda ansökningarna att tillstyrka desamma för en tid av ett år, räknat från och med den 1 januari 1916, under samma villkor som av Konungens Befallningshavande föreskrivits vid meddelande under nästföregående år av dylika rättigheter här i staden, *dels ock* i fråga om f. d. kassören Dahls och direktören Bäckmans ansökningar, att, då skäl för desamma icke kunde anses föreligga, hemställa, att Konungens Befallningshavande icke måtte bifalla dessa ansökningar.

§ 172.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infortrat stadsfullmäktiges yttrande över av styrelsen för Föreningen Sveriges Stadsdomare hos Kungl. Maj:t gjord underdånig anhållan om utredning angående magistraternas fritagande från ansvaret för debitering, uppbörd och redovisning av kronoutsylder, med mera, vilken anhållan var av följande innehåll:

Se Serien A. N:o 10; sid. 27.

I ärendet hade infortrade utlåtanden avgivits,

dels av drätselkammaren, så lydande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 30.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anförde:

Se Serien A. N:o 10; sid. 31.

Fullmäktige beslöto bifalla beredningsutskottets hemställan.

§ 173.

Till stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden inkommit med följande förslag till särskild ordningsstadga för rak- och frisérstugor i Karlstad:

Se Serien A. N:o 10; sid. 32.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 34.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Severin*, att §§ 3 och 9 i nämndens förslag skulle erhålla följande ändrade lydelse;

“§ 3. Den som lider av sjukdom, vilken kan innebära smittofara eller annan risk för omgivningen, eller som å händerna har smittande utslag eller sårnader, får ej å rak- eller frisérstuga betjäna allmänheten, intill dess genom läkareintyg visas, att hinder för yrkesutövningen icke föreligger.”

“§ 9. Knivar skola före användandet noggrannt smittrenas enligt hälsovårdsnämndens föreskrift.

Saxar smittrenas enligt hälsovårdsnämndens föreskrift omedelbart efter användandet vid varje fall av föreliggande hårsjukdom;”

dels ock av *Herr Ahlmark*, att till § 5 i nämndens förslag skulle göras följande tillägg:

“såvida de ej genom läkareintyg styrka, att deras utslag eller sårnader ej äro smittande.”

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt beredningsutskottets förslag och sålunda gjorda yrkanden, beslöto stadsfullmäktige bifalla beredningsutskottets hemställan med det av *Herr Ahlmark* föreslagna tillägget till § 5 i ordningsstadgan, vilket beslut, i vad det avsåg lydelsen av § 3 i samma stadga, fattades efter omröstning med 18 röster mot 17, som avgåvos för bifall till vad *Herr Severin* därutinnan yrkat.

§ 174.

Hos stadsfullmäktige hade tuberkuloskommittén gjort följande framställning angående uppdrag åt dispensärstyrelsen att uppgöra förslag till en ifrågasatt sommarkoloni för lungsiktiga:

Se Serien A. N:o 10; sid. 34.

Häröver hade hälsovårdsnämnden och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts;

Se Serien A. N:o 10; sid. 35.

Och blev vad utskottet föreslagit av stadsfullmäktige beviljat.

§ 175.

Drätselkammaren hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning angående tilläggsanslag till stadens barnkrubbor:

Se Serien A. N:o 10; sid. 36.

Däröver hade beredningsutskottet avgivit detta yttrande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 37.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Vendel, att stadsfullmäktige måtte med bifall till utskottets hemställan, jämväl föreskriva att, därest tilläggsanslag för ifrågasättande ändamål skulle ifrågasättas även för år 1917, framställning därom skulle till fullmäktige ingivas före den 1 oktober 1916.

Stadsfullmäktige biföllo vad Herr Vendel sålunda yrkat.

§ 175.

Angående anslag till gatuarbeten under år 1916 hade drätselkammaren till stadsfullmäktige inkommit med en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 10; sid. 37.

Däröver hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 41.

Under överläggningen yrkades dels av *Herr Västlund*, att ärendet måtte bordläggas för att företagas till avgörande i samband med generalförslaget till inkomst- och utgiftsstat för staden för år 1916, dels ock av *Herr Gullström*, att utskottets hemställan, måtte antagas med det tillägg, att drätselkammaren berättigades att, om så skulle visa sig lämpligt, disponera en del av de anslagna medlen till andra gatuarbeten än de i förslaget upptagna.

Sedan fullmäktige först beslutit att omedelbart företaga ärendet till avgörande, blev, med avslag å det av Herr Gullström framställda yrkandet, beredningsutskottets förslag i ärendet av fullmäktige antaget.

§ 176.

Genom magistraten hade inforrats stadsfullmäktiges förklaring över av firman J. G. Swartz i Norrköping hos Kungl. Kammarrätten anförda besvär över firmans taxering i Karlstad för år 1914, vilka besvär voro av följande lydelse:

Se Serien A. N:o 10; sid. 42.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit detta utlåtande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 44.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 177.

Hos stadsfullmäktige hade fattigvårdsstyrelsen gjort en så lydande framställning om tilläggsanslag för innevarande års sista kvartal:

Se Serien A. N:o 10; sid. 45.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförde:

Se Serien A. N:o 10; sid. 47.

Och blev vad utskottet sålunda föreslagit av stadsfullmäktige bifallet.

§ 178.

Föreståndarinnan för frälsningsarméns slumverksamhet inom staden hade till fullmäktige inkommit med följande framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1916:

Se Serien A. N:o 10; sid. 47.

Däröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda anförde:

Se Serien A. N:o 10; sid. 49.

Stadsfullmäktige biföllo beredningsutskottets hemställan.

§ 179.

Centralförbundet för nykterhetsundervisning hade jämte ett flertal enskilda personer inkommit till stadsfullmäktige med framställning om anslag till anordnande av en nykterhetskurs i Arvika under nästkommande år, vilken framställning, som upplagits som motion av Herr Ankers, var av följande innehåll:

Se Serien A. N:o 10; sid. 50.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade däröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets så lydande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 52.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av fullmäktige bifallet.

§ 180.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads barnhem gjort följande av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag för år 1916:

Se Serien A. N:o 10; sid. 53.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anfördes:

Se Serien A. N:o 10; sid. 56.

Under överläggningen i ärendet yrkades av *Herr Vendel*, att fullmäktige måtte bifalla utskottets hemställan samt därjämte föreskriva, att, därest anslag för ifrågasvarande ändamål skulle begäras jämväl för år 1917, framställning därom skulle ingivas till stadsfullmäktige före den 1 oktober 1916.

Stadsfullmäktige beslöto bifalla Herr Vendels yrkande.

§ 181.

Angående indragning av vice brandchefsbeftattningen här i staden hade brandstyrelsen hos fullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se Serien A. N:o 10; sid. 57.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se Serien A. N:o 10; sid. 60.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 182.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort följande framställning angående ändring i elektricitetsverkets taxa:

Se Serien A. N:o 10; sid. 61.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförts:

Se Serien A. N:o 10; sid. 63.

Och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 183.

Genom magistraten hade Konungens Befallningshavande i länet infortrat stadsfullmäktiges yttrande över av särskilda sakkunniga avgivet förslag i fråga om beredande av lättnader för kommunernas upplåning; och hade i ärendet avgivits infortrade utlåtanden, *dels* av drätselkammaren som därvid anförts:

Se Serien A. N:o 10; sid. 64.

dels ock av beredningsutskottet, så lydande:

Se Serien A. N:o 10; sid. 67.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 184.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 22 November 1915.

HUGO ZIEGLER.

C. O. AHLMARK. E. V. GELIN.

Offentligen uppläst den 22 november 1915; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 16 December

N:o 11.

Föredragningslista:

<p>1:o) Remiss av inkomna ärenden;
2:o) Val av tre ledamöter i drättselkammaren för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel N:o 1);
3:o) Val av en suppleant i drättselkammaren för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel N:o 2);
4:o) Val av en suppleant i hälsovårdsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel N:o 3);
5:o) Val av en ledamot i hamnstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel N:o 4);
6:o) Val av tre suppleanter i hamnstyrelsen för år 1916 (valsedel N:o 5);
7:o) Val av två ledamöter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel N:o 6);
8:o) Val av tre suppleanter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för år 1916 (valsedel N:o 7);
9:o) Val av en ledamot i trädgårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel N:o 8);</p> | <p>10:o) Val av två suppleanter i trädgårdsstyrelsen för år 1916 (valsedel N:o 9);
11:o) Val av en ledamot i brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel N:o 10);
12:o) Val av två suppleanter i brandstyrelsen för år 1916 (valsedel N:o 11);
13:o) Val av tre ledamöter för år 1916 i brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag (valsedel N:o 12);
14:o) Val av två suppleanter i samma kommitté för år 1916 (valsedel N:o 13);
15:o) Val av två ledamöter i styrelsen för Tekniska skolan för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel N:o 14);
16:o) Val av två ledamöter i styrelsen för elementarläroverket för flickor för tiden till den 1 januari 1919 (valsedel N:o 15);
17:o) Val av två ledamöter i styrelsen för elementarläroverket för flickor för tiden till den 1 januari 1917 (valsedel N:o 16);
18:o) Val av två suppleanter i flickskolestyrelsen för år 1916 (valsedel N:o 17);</p> |
|---|---|

- 19:o) Val av tre ledamöter i styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten för tiden till den 1 januari 1920 (valseedel N:o 18);
- 20:o) Val av en suppleant i samma styrelse för tiden till den 1 januari 1920 (valseedel N:o 19);
- 21:o) Val av en ledamot i badhusstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valseedel N:o 20);
- 22:o) Val av två suppleanter i badhusstyrelsen för år 1916 (valseedel N:o 21);
- 23:o) Val av tre ledamöter i saluhallsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valseedel N:o 22);
- 24:o) Val av två suppleanter i saluhallsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valseedel N:o 23);
- 25:o) Val av en ledamot i dispensärstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 (valseedel N:o 24);
- 26:o) Val av två suppleanter i dispensärstyrelsen för år 1916 (valseedel N:o 25);
- 27:o) Val av en ledamot i terminsavgiftsnämnden för tiden till den 1 januari 1918 (valseedel N:o 26);
- 28:o) Val av en suppleant i terminsavgiftsnämnden för tiden till den 1 januari 1918 (valseedel N:o 27);
- 29:o) Val av fyra ordinarie examensvittnen vid realskoleexamen för år 1916 (valseedel N:o 28);
- 30:o) Val av fyra suppleanter för examensvittnen vid realskoleexamen för år 1916 (valseedel N:o 29);
- 31:o) Val av en ledamot i styrelsen för Mariebergsskogen för tiden till den 1 januari 1919 (valseedel N:o 30);
- 32:o) Val av en ledamot i styrelsen för arbetsförmedlingsanstalten för tiden till den 1 januari 1920 (valseedel N:o 31);
- 33:o) Val av en suppleant i styrelsen för arbetsförmedlingsanstalten för tiden till den 1 januari 1920 (valseedel N:o 32);
- 34:o) Val av en revisor för granskning av arbetsförmedlingsanstaltens räkenskaper för år 1916 (valseedel N:o 33);
- 35:o) Val av en revisorssuppleant för granskning av samma räkenskaper (valseedel N:o 34);
- 36:o) Val av två ledamöter i nykterhetsnämnden för tiden till den 1 januari 1918 (valseedel N:o 35);
- 37:o) Val av ledamöter i stadens taxeringsnämnder för år 1916 (valseedel N:o 36);
- 38:o) Val av suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1916 (valseedel N:o 37);
- 39:o) Val av en god man för tillsyn å förmynderskap för tiden till den 1 januari 1917 (valseedel N:o 38);
- 40:o) Val av fyra ledamöter i hästuttagningnämnden för tiden till den 1 januari 1920 (valseedel N:o 39);
- 41:o) Val av två suppleanter i hästuttagningnämnden för tiden till den 1 januari 1920 (valseedel N:o 40);
- 42:o) Val av ordförande i stadsrevisionen för tiden till den 1 januari 1918 (valseedel N:o 41);
- 43:o) Val av vice ordförande i stadsrevisionen för tiden till den 1 januari 1917 (valseedel N:o 42);

- 44:o) Val av tre ledamöter i sakrevisionen för år 1916 (valseedel N:o 43);
- 45:o) Val av tre suppleanter i sakrevisionen för år 1916 (valseedel N:o 44);
- 46:o) Val av sex inventerings- och besiktningsmän för år 1916 (valseedel N:o 45);
- 47:o) Val av fyra suppleanter för inventerings- och besiktningsmännen för år 1916 (valseedel N:o 46);
- 48:o) Val av tre ledamöter i sifferrevisionen för år 1916 (valseedel N:o 47);
- 49:o) Val av tre suppleanter i sifferrevisionen för år 1916 (valseedel N:o 48);
- 50:o) Val av revisor för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1915 (valseedel N:o 49);
- 51:o) Val av en suppleant för samma revisor (valseedel N:o 50);
- 52:o) Val av en revisor för granskning av spritbolagets räkenskaper för år 1915 (valseedel N:o 51);
- 53:o) Val av en suppleant för samma revisor (valseedel N:o 52);
- 54:o) Val av en revisor för granskning av läsestugornas och folkökets räkenskaper för hyresåret 1914—1915 (valseedel N:o 53);
- 55:o) Val av en ledamot i styrelsen för spritbolaget för år 1916 (valseedel N:o 54);
- 56:o) Val av en suppleant i styrelsen för spritbolaget för år 1916 (valseedel N:o 55);
- 57:o) Val av ombud för stadsfullmäktige vid mantalsskrivningarna år 1916 (valseedel N:o 56);
- 58:o) Val av fem ledamöter i nämnden för utdelning år 1916 av räntan å fonden »Mæchels gåva» (valseedel N:o 57);
- 59:o) Val av två ledamöter i vart och ett av stadens pensionsdistrikt för tiden till den 1 januari 1920 (valseedel N:o 58);
- 60:o) Val av två suppleanter i vart och ett av stadens pensionsdistrikt för tiden till den 1 januari 1920 (valseedel N:o 59);
- 61:o) Val av fem ledamöter i egnahemskommittén (valseedel N:o 60);
- 62:o) Val av tre suppleanter i egnahemskommittén (valseedel N:o 61);
- 63:o) Beredningsutskottets utlåtande i anledning av vederbörande revisörers berättelser över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1914;
- 64:o) D:o d:o över Herr O. W. Karlssons med fleres motion angående upplåtande av lämpligt område inom staden till egnahemstomter;
- 65:o) D:o d:o över kaptenen C. E. Nygrens av Herr Vendel som motion upptagna framställning över understöd för utgivande av en andra del av Karlstads historia;
- 66:o) D:o d:o över Herr R. Ternquists motion angående utredning om inrättande av en tandklinik för stadens folk- och småskolor;
- 67:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående reglering av stadsingenjörens och belysningsingenjörens löneförmåner;

- 68:o) D:o d:o över vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till värdering av under styrelsens förvaltning stående anläggningar jämte därtill avpassad amorteringsplan, med mera;
- 69:o) D:o d:o över folkskolestyrelsens framställning angående upplåtande av plats för skoträdgård för folkskolan;
- 70:o) D:o d:o över brandstyrelsens framställning angående upphävande av bestämmelsen om insättande i sparbank av viss del av brandmanskapets avlöning;
- 71:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående inköp av ägofigurerna N:ris 24, 25 och 26 i Sundstad å stadens område;
- 72:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående anslag till reparationsarbeten å stadens under kammarens värd stående byggnader;
- 73:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning om anslag till underhållsarbeten å stadens landsvägar för år 1916;
- 74:o) D:o d:o över C. F. Anderssons med fleres av Herr Norsells som motion upptagna framställning angående iständsättande av den så kallade Sjöstadsvägen;
- 75:o) D:o d:o över magistratens framställning angående anslag för avlöning av biträde å kronouppbördskontoret under år 1916;
- 76:o) D:o d:o över kommitténs för omläggande av stadens räkenskapsväsende framställning i fråga om årsavslutning av stadens styrelser och delegations kassor, med mera;
- 77:o) D:o d:o över Herr Norsells motion angående ersättning åt samtliga ledamöter i stadens pensionsnämnder;
- 78:o) D:o d:o över hamnstyrelsens begäran om tilläggsanslag för fullbordande av beslutade upp- muddringsarbeten inom stadens hamnområde;
- 79:o) D:o d:o över hamnstyrelsens framställning om anslag till utförande av lastbryggor vid Tyggårdsviken;
- 80:o) D:o d:o över flickskolestyrelsens framställning i fråga om ökning av skolläkarens arvode;
- 81:o) D:o d:o över drätselkammarens framställning angående dyrtidstillägg åt hamnens fast anställda arbetare ävensom åt s. k. säsongarbetare i stadens tjänst;
- 82:o) D:o d:o över saluhallsstyrelsens framställning i fråga om löneförbättring åt saluhallens hallmästare.

PROTOKOLL,

hållet hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 16 December 1915.

§ 185.

Vid förrättat upprop befunnos samtliga stadsfullmäktige närvarande med undantag av Herr Östman, vilken för sin bortovaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 186.

Att jämte Herr Ordföranden tisdagen den 21 innevarande december kl. 6 e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Welin och Hallén.

§ 187.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. Till drätselkammaren och beredningsutskottet:

1:o) Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i anledning av besvär, som av Kungl. Maj:t och Kronan hos Konungens Befallningshavande i Värmlands län anförts över Värmlands regemente påförda kommunalutskylder i Karlstad för år 1914;

2:o) Herr af Geijerstams motion angående anskaffande för beredningsutskottets räkning av en kopia av den hos drätselkammaren förvarade karta över staden tillhöriga markområden;

3:o) Herrar Vendels och Gullströms motion angående dyrtidstillägg åt stadens arbetare jämväl under de tre första månaderna av år 1916;

4:o) Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om bemyndigande att uthyra elektrisk kraft till Karlstad—Skogshalls järnväg för belysning vid Wåxnäs lastplats;

B. Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:

Flickskolestyrelsens framställning angående pension åt sånglärarinnan Augusta Ander;

C. Till sakrevisionen:

Epidemisjukhusbyggnadskommitténs redogörelse för lämnat uppdrag, med mera.

§ 188.

Företogs till behandling till denna dag kungjort ärende angående val av tre ledamöter i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1919, och anhöllo därvid Herrar Gullström, Gelin, Ankers, Håkansson, Severin, Svensson, Arne, Welin, Karlsson, Eriksson, Wiktorin, Norsell, och Hallén att berörda val måtte förrättas proportionellt.

Då denna begäran sålunda framstälts på sätt därför i 56 § av gällande förordning om kommunalstyrelse i stad föreskrives, tillkännagavs, att valet skulle förrättas proportionellt, och aflämnades vid härefter förrättat upprop 34 valsedlar. Vid granskning av desamma blev en valsedel, därpå partiteckningen, Borgerliga partiet, fanns anbragt å sedelns baksida, förklarad ogiltig. Övriga valsedlar, emot vilka anmärkning ej förekom, ordnades efter partibeteckning i grupper, därvid gruppen »Borgerliga partiet» erhöll 16 röster, gruppen »Vänstergruppen» 16 röster och gruppen »Borgerliga val» 1 röst.

Alla valsedlarna med förstnämnda partibeteckning upptogo såsom första namn Ingeniören A. Svanbom och såsom andra namn Landsfiskalen J. Noréus, och skulle alltså Svanbom och Noréus antecknas såsom respektive första och andra namn för gruppen »Borgerliga partiet».

Å samtliga valsedlar med partibeteckningen »Vänstergruppen» förekom endast namnet Fabrikören Axel Svensson, och antecknades följaktligen detta namn såsom det enda för denna grupp.

Vid första platsfördelningen voro jämförelsetalen för båda sistnämnda grupper 16 och för gruppen »Borgerliga val» 1, och tilldelades denna plats, sedan bestämts, att densamma skulle tillfalla gruppen »Borgerliga partiet»; denna grupp, och dess första namn Svanbom.

Vid andra platsfördelningen ställde sig jämförelsetalen på följande sätt: för »Borgerliga partiet» 8 samt för »Vänstergruppen» och gruppen »Borgerliga val» fortfarande respektive 16 och 1; och tillföll alltså denna plats »Vänstergruppen» och dess enda namn Svensson.

Vid tredje platsfördelningen, då jämförelsetalen voro för »Borgerliga partiet» och »Vänstergruppen» vardera 8 samt för gruppen »Borgerliga val» fortfarande 1, men »Vänstergruppen», med hänsyn därtill att dess enda namn redan tilldelats plats, var från vidare jämförelse utesluten, tilldelades tredje platsen följaktligen »Borgerliga partiet» och dess andra namn Noréus.

Till ledamöter i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1919 hade sålunda utsetts ingeniören A. Svanbom, fabrikören Axel Svensson och landsfiskalen J. Noréus.

§ 189.

Vid härefter företagna val utsågos:

1:o) Till suppleant i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1919 bankdirektören H. Allsing;

2:o) Till suppleant i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1917 gods-expeditören J. A. Håkansson;

3:o) Till suppleant i hälsovårdsnämnden för tiden till den 1 januari 1919 bankdirektören T. Osterman;

4:o) Till ledamot i hamnstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 järnhandlaren H. Geijer;

5:o) Till suppleanter i hamnstyrelsen för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning grosshandlaren Josef Löfberg, skeppsredaren J. Bergendorff och överstelöjtnanten M. Tisell;

6:o) Till ledamöter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 hamnkassören Ivar Olsson och boktryckaren Emil Ankers;

7:o) Till suppleanter i vattenlednings- och belysningsstyrelsen för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning bruksförvaltaren F. E. Bonnevier, boktryckaren E. Ander och kaptenen Carl Kaijser;

8:o) Till ledamot i trädgårdsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 boktryckaren A. Forssell;

9:o) Till suppleanter i trädgårdsstyrelsen för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning stationsinspektoren F. Lexell och seminarieadjunkten P. Melin;

10:o) Till ledamot i brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 fabrikören R. Ternqvist;

11:o) Till suppleanter i brandstyrelsen för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning byggmästaren E. Forsgren och filaren W. E. Wiktorin;

12:o) Till ledamöter i brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1916 stadsarkitekten C. Crispin, gårdsägaren K. J. Swensén och byggmästaren J. O. Jousson;

13:o) Till suppleanter i brandstodskommittén för försäkring av fast egendom i städernas bolag för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning fabrikören C. J. Wennberg och handlanden Alfr. Nyberg;

14:o) Till ledamöter i styrelsen för Tekniska afton- och söndagsskolan för tiden till den 1 januari 1919 majoren Th. Helleberg och fabrikören K. A. Falk;

15:o) Till ledamöter i styrelsen för elementarläroverket för flickor för tiden till den 1 januari 1919 överstelöjtnanten M. Tisell och lektorn N. Bure;

16:o) Till ledamöter i styrelsen för elementarläroverket för flickor för tiden till den 1 januari 1917 fru Anna Helleberg och bankdirektören K. Östman;

17:o) Till suppleanter i styrelsen för elementarläroverket för flickor för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning fru Greta Gullström och bankdirektören H. Allsing;

18:o) Till ledamöter i styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten för tiden till den 1 januari 1920 fröken Nancy Envall, tillsyningsmannen Alfr. Johansson och järnhandlaren G. A. Edman;

19:o) Till suppleant i styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsningssanstalten för tiden till den 1 januari 1920 fröken Anna Widmark;

20:o) Till ledamot i badhusstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 rådmannen E. Lundblad;

21:o) Till suppleanter i badhusstyrelsen för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning andre stadsläkaren H. Severin och stadsingenjören E. Björkman;

22:o) Till ledamöter i saluhallsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 stadsveterinären H. Berg, sysslomannen A. W. Adde och byggmästaren E. Forsgren;

23:o) Till suppleanter i saluhallsstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 att tjänstgöra i här nämnd ordning slaktaren V. Barthelsson och fröken Alma Andersson;

24:o) Till ledamot i dispensärstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919 tandläkaren H. Hultman;

25:o) Till suppleanter i dispensärstyrelsen för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning grosshandlaren A. Löfberg och fru Helena Wiktorin;

26:o) Till ledamot i terminsavgiftsnämnden för tiden till den 1 januari 1918 boktryckaren A. Forssell;

27:o) Till suppleant i terminsavgiftsnämnden för tiden till den 1 januari 1918 kronfogden J. Stenström;

28:o) Till examensvittnen vid realskoleexamen för år 1916 fil. doktor Fr. Lovén, apotekaren S. Gullström, boktryckaren A. Forssell och översten C. O. Ahlmark;

29:o) Till suppleanter för ovannämnda examensvittnen vid realskoleexamen för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning bankdirektören T. Osterman, majoren G. Oldevig, kaptenen C. Kaijser och överstelöjtnanten M. Tisell;

30:o) Till ledamot i styrelsen för Mariebergsskogens skötsel och vård för tiden till den 1 januari 1919 länsjägmästaren G. Fries;

31:o) Till ledamot i styrelsen för Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalt för tiden till den 1 januari 1920 ingenjören A. Svanbom;

32:o) Till suppleant i styrelsen för Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalt för tiden till den 1 januari 1920 fabrikören Ad. Nyhlén;

33:o) Till revisor för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1916 riksbankskassören G. Mæchel;

34:o) Till revisorssuppleant för granskning av Värmlands läns arbetsförmedlingsanstalts räkenskaper för år 1916 läroverksadjunkten O. P. Moberg;

35:o) Till ledamöter i nämnden för avgivande av förslag till nykterhetsanslagets användande för tiden till den 1 januari 1918 gårdsägaren K. J. Swensén och handlanden Alfr. Nyberg;

36:o) Till ledamöter i taxeringsnämnden för år 1916 inom stadens första distrikt boktryckaren A. Forssell, fabrikören K. A. Falk, majoren R. Huss och gårdskarlen M. Nilsson;

37:o) Till ledamöter i taxeringsnämnden för år 1916 inom stadens andra distrikt kassören A. O. Alstermark, godsexpeditören J. A. Håkansson, skomakaren W. Wahlström och gårdsägaren K. J. Swensén;

38:o) Till ledamöter i taxeringsnämnden för år 1916 inom stadens tredje distrikt kyrkoskrivaren J. E. Andersson, fabrikören R. Ternqvist, fabrikören Axel Svensson och plåtslagaren Olof Eriksson;

39:o) Till suppleanter i taxeringsnämnden för år 1916 inom stadens första distrikt handlanden C. G. Olsson, handlanden Alfr. Nyberg, snickaren Adolf Karlsson och riksbankskassören G. Mæchel;

40:o) Till suppleanter i taxeringsnämnden för år 1916 inom stadens andra distrikt bokhållaren P. A. Palm, inspektören Joh. Gillstedt, träarbetaren Carl Lundgren och handlanden Carl Nyman;

41:o) Till suppleanter i taxeringsnämnden för år 1916 inom stadens tredje distrikt grosshandlaren Fritz Olsson, handlanden Axel Larsson, verkmästaren S. P. Florell och trädgårdsmästaren A. Drake;

42:o) Till god man för tillsyn å förmynderskap för tiden till den 1 januari 1817 majoren Frans Göthlin,

43:o) Till ledamöter i hästuttagningsnämnden för tiden till den 1 januari 1920 sysslomannen A. W. Adde, direktören Hj. Nerman, disponenten A. Egnell och bruksförvaltaren F. E. Bonnevier;

44:o) Till suppleanter i hästuttagningsnämnden för tiden till den 1 januari 1920 att tjänstgöra i här nämnd ordning handlanden L. Martin och grosshandlaren John Löfberg;

45:o) Till ordförande i stadsrevisionen för tiden till den 1 januari 1918 bankdirektören T. Osterman;

46:o) Till vice ordförande i stadsrevisionen för tiden till 1 januari 1917 bankombudsmannen Thure Pettersson;

47:o) till ledamöter i sakrevisionen för år 1916 skogsförvaltaren P. Thoresson, fabrikören R. Ternqvist och handlanden Karl Fr. Arne;

48:o) Till suppleanter i sakrevisionen för 1916 att inträda i här nämnd ordning ingenjören Simon Wennberg, advokaten O. H. Granqvist och sågverksarbetaren G. Hallén;

49:o) Till inventerings- och besiktningsmän för år 1916 majoren R. Huss, kassören A. O. Alstermark, ingenjören E. J. Rydahl, byggmästaren E. Forsgren, godsexpeditören J. A. Håkansson och fabrikören Ad. Nyhlén;

50:o) Till suppleanter för inventerings- och besiktningsmännen för år 1916 att i här nämnd ordning inträda i tjänstgöring doktorn Karl Eriksson, bruksförvaltaren F. E. Bonnevier, inspektoren E. Forsbäck och filaren W. E. Wiktoriu;

51:o) Till ledamöter i sifferrevisionen för år 1916 f. d. stationsinspektoren H. Ullman, bankkassören E. Hallgren och bankkassören K. J. Åbgren;

52:o) Till suppleanter i sifferrevisionen för år 1916 att tjänstgöra i här nämnd ordning bankkassören A. Boqvist, registratören A. J. Roth och vaktmästaren A. Norsell;

53:o) Till stadens revisor för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1915 bankdirektören A. Sandwall;

54:o) Till suppleant för stadens revisor för granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1915 bankdirektören A. Austrin;

55:o) Till stadens revisor för granskning av spritbolagets räkenskaper och förvaltning för år 1915 landsfiskalen J. Noréus;

56:o) Till suppleant för stadens revisor för granskning av spritbolagets räkenskaper och förvaltning för år 1915 bankkassören K. J. Åbgren;

57:o) Till revisor för granskning av Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper och förvaltning för hyresåret 1914—1915 riksbankskassören G. Mæchel;

58:o) Till stadsfullmäktiges ledamot i styrelsen för spritbolaget för år 1916 lektorn V. Vendel;

59:o) Till suppleant för stadsfullmäktiges ledamot i styrelsen för spritbolaget för år 1916 läroverksadjunkten A. Zachrisson;

60:o) Till stadsfullmäktiges ombud vid mantalsskrivningarna år 1916 polis-konstapeln Thure Fridén;

61:o) Till ledamöter i nämnden för utdelning av räntan å fonden Mæchels gåva för år 1916 fru Ioa Hedström, kamreraren J. Mæchel, riksbankskassören G. Mæchel, fröken Maria Ros och sysslomannen A. W. Adde;

62:o) Till ledamöter i pensionsnämnden inom stadens första pensionsdistrikt för tiden till den 1 januari 1920 fru Terèse Skarin och förste stadsläkaren H. Söderbaum;

63:o) Till ledamöter i pensionsnämnden inom stadens andra pensionsdistrikt för tiden till den 1 januari 1920 kassören A. O. Alstermark och tillsyningsmannen O. Sandberg;

64:o) Till ledamöter i pensionsnämnden inom stadens tredje distrikt för tiden till den 1 januari 1920 kyrkoskrivaren J. E. Andersson och doktorn A. Högström;

65:o) Till suppleanter i pensionsnämnden inom stadens första distrikt för tiden till den 1 januari 1920 snickaren J. A. Frimodig och skraddaren A. Löfgren;

66:o) Till suppleanter i pensionsnämnden inom stadens andra distrikt för tiden till den 1 januari 1920 pastorsadjunkten C. Jacobsson och förmannen A. Aurell;

67:o) Till suppleanter i pensionsnämnden inom stadens tredje distrikt för tiden till den 1 januari 1920 fru Alma Norsell och verkmästaren S. P. Florell;

68:o) Till ledamöter i egnahemskommittén borgmästaren K. J. Lindholm, godsexpeditören J. A. Håkansson, ingenjören A. Svanbom, kaptenen H. Ziegler, byggmästaren O. Wästlund och vaktmästaren A. Norsell;

69:o) Till suppleanter i egnahemskommittén att i nu nämnd ordning inträda i tjänstgöring boktryckaren A. Forssell, distriktslantmätaren Sten Ström och plåtslagaren Olof Eriksson.

Det antecknades att samtliga i denna paragraf omförmälda val företagits genom acklamation med undantag av följande, som, på därom framställda yrkanden, verkställdes genom omröstning med slutna sedlar, nämligen *dels* val av en suppleant i drätselkammaren för tiden till den 1 januari 1917, därvid Herr Håkansson och häradshövdingen Hans Christenson erhölet vardera 17 röster, samt den förstnämnde efter lottning förklarats vald, *dels* val av tre suppleanter i hamnstyrelsen för år 1916, därvid Herrar Löfberg och Bergendorff erhölet vardera 35 röster, Herr Tisell 18 och godsexpeditören J. A. Håkansson 17 röster, *dels* val av en ledamot i brandstyrelsen för tiden till den 1 januari 1919, därvid Herr Ternqvist erhölet 34 röster, *dels* val av suppleanter i sakrevisionen för år 1916, som utfallit så, att Herrar Wennberg och Granqvist erhölet vardera 31, Herr Hallén 17 och grosshandlaren Alf. Hanes 14 röster, *dels ock* val av tre suppleanter i sifferrevisionen för år 1916, vid vilket val Herrar Boqvist och Roth erhölet vardera 12, Herr Norsell 7 och postexpeditören Ivan Broqvist 5 röster.

§ 190.

Stadsfullmäktige, som jämlikt bestämmelserna i 314 § av Sjölagen, sådan denna lyder enligt lagen den 16 oktober 1914, hade att avgiva förslag å personer att såsom sakkunniga biträda Karlstads Rådhusrätt vid upptagande av sjöförklaringar med mera under år 1916, beslöto, i enlighet med valnämndens hemställan, *dels* att detta förslag skulle omfatta fem personer, *dels ock* att såsom sådana sakkunniga föreslå följande personer, nämligen:

hamnkaptenen J. Österberg,
ingenjören Gustaf Nygren,
sjökaptenen A. H. Borgström,
ingenjören Simon Wennberg och
kontorschefen H. Lundbom, samtliga i Karlstad.

§ 191.

I enlighet med vad beredningsutskottet i avgivet utlåtande hemställt och med bifall till ett därtill av Herr Osterman hos stadsfullmäktige gjort tilläggsyrkande beslöto stadsfullmäktige *dels* att bevilja drätselkammaren, fattigvårdsstyrelsen, hamnstyrelsen, vattenlednings- och belysningsstyrelsen, hälsovårdsnämnden, dispensärstyrelsen, folkskolestyrelsen, brandstyrelsen, trädgårdsstyrelsen, flickskolestyrelsen, barnavårdsnämnden, badhusstyrelsen, styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan, styrelsen för Mariebergsskogen samt styrelsen för arbetsstugan ansvarsfrihet för 1914 års räkenskaper och förvaltning, *dels ock* att godkänna av revisorerna i deras berättelse föreslagna avskrivningar.

Se serien A N:o 11; sid. 1.

§ 192.

Hos stadsfullmäktige hade Herr O. W. Karlsson med flera väckt en så lydande motion angående upplåtande av lämpligt område inom staden till egnahems-
tomter:

Se serien A N:o 11; sid. 61.

I ärendet hade infordrade yttranden avgivits,
dels av egnahemskommittén, så lydande:

Se serien A N:o 11; sid. 62.

dels av byggnadsnämnden av följande innehåll;

Se serien A N:o 11; sid 65.

dels av drätselkammaren, som därvid anført:

Se serien A N:o 11; sid. 67.

dels ock av beredningsutskottet, vars utlåtande var av följande lydelse;

Se serien A. N:o 11; sid. 73.

Under överläggningen i ärendot yrkades

av Herr Karlsson bifall till beredningsutskottets förslag:

av Herr Vendel bifall till samma förslag med den ändringen, att fullmäktige måtte i fråga om kvarteren Borret och Kornet vidhålla sitt förut fattade beslut, att samma kvarter skulle reserveras till industritomter;

av Herr Arne, att stadsfullmäktige måtte antaga utskottets förslag med följande tillägg till 3:e stycket av detsamma: »samt andra stadens invånare, som äro med dessa senare i ekonomiskt hänseende likställda»;

av Herr Norsell, att beredningsutskottets förslag måtte av fullmäktige antagas med följande ändrade lydelse av 2:a och 3:e styckena, nämligen:

»att stadsfullmäktige ville uppdraga åt byggnadsnämnden att i samråd med egnahemskommittén utarbета och stadsfullmäktiges prövning underställa tomtindelning för staden tillhöriga delar av landeriet Rosenberg med syfte att använda till egnahemstomter;

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt egnahemskommittén att efter ytterligare utredning inkomma med förslag till lösning av bostadsfrågan på annat sätt än det som hittills tillämpats här i staden, beträffande icke blott egentliga kroppsarbetare utan även personer, som äro i ekonomiskt hänseende likställda med dessa»;

samt av Herr Welin, att stadsfullmäktige i fråga om det uppdrag, som vore avsett att lämnas egnahemskommittén, icke måtte binda kommittén genom några beslut beträffande de områden, som skulle upplåtas till egnahemstomter, utan därvidlag lämna kommittén full handlingsfrihet.

Beredningsutskottets förslag genomgicks punktvis; och beslöto stadsfullmäktige därvid, efter framställda särskilda propositioner jämlikt ovan angivna yrkanden, att bifalla vad Herr Arne i ärendet yrkat.

Till protokollet skulle antecknas, att detta fullmäktiges beslut fattats efter omröstningar, dels i fråga om 1:a stycket av utskottets förslag, med 20 röster mot 14, som tillfölla vad Herr Vendel därutinnan yrkat, dels ock, beträffande 3:e stycket av utskottsförslaget, med 30 röster mot 5, som avgåvos för yrkandet om bifall till utskottets förslag oförändrat, vilket sistangivna yrkande därförut blivit, med 30 röster mot 5, avgivna för Herr Norsells yrkande i fråga om 3:e styckets lydelse, antaget till kontraposition i huvudvoteringen.

§ 193.

Hos stadsfullmäktige hade kaptenen C. E. Nygren gjort följande av Herr Vendel som motion upptagna framställning om understöd för utgivande sv Karlstads historia under åren 1865—1915:

Se serien A N:o 11; sid. 76.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anfört:

Se serien A N:o 11; sid. 83.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 194.

Angående utredning om inrättande av en tandklinik för stadens folk- och småskolor hade Herr Ternqvist hos fullmäktige väckt en så lydande motion:

Se serien A N:o 11; sid. 84.

I ärendet hade infortrade utlåtanden avgivits av hälsovårdsnämnden, folkskolestyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anført:

Se serien A N:o 11; sid. 87

Stadsfullmäktige biföllo utskottets förslag i fråga om verkställandet av den i motionen avsedda utredningen samt utsågo härjämte, i enlighet med utskottets hemställan, till ledamot i den beslutade kommittén tandläkaren H. Hultman.

§ 195.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning angående reglering av stadsingenjörens och belysningsingenjörens löneförmåner, med mera:

Se serien A N:o 11; sid. 87.

Häröver hade tillstyrkande utlåtanden avgivits av hamustyrelsen, drätselkammaren och beredningsutskottet, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 11; sid. 93.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 196.

Till stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen inkommit med följande förslag till värdering av under styrelsens förvaltning stående anläggningar jämte därtill avpassad amorteringsplan:

Se serien A N:o 11; sid. 94.

Häröver hade yttranden avgivits:

dels av kommittén för omläggning av stadens räkenskaper, så lydande:

Se serien A N:o 11; sid. 95.

dels av drätselkammaren av följande innehåll:

Se serien A N:o 11; sid. 96.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anført:

Se serien A N:o 11; sid. 97.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Osterman, att stadsfullmäktige måtte, med bifall till utskottets förslag i övrigt, återremittera ärendet i vad det avsåge bestämmande av ränteberäkning och fondering av verkens amortering till kommittén för omläggning av stadens räkenskaper för verkställande av ytterligare utredning.

Vad Herr Osterman sålunda yrkat blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 197.

Folkskolestyrelsen hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning angående upplåtande av plats till skolträdgård för folkskolan:

Se serien A N:o 11; sid. 97.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket därvid anfört:

Se serien A N:o 11; sid 99.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 198.

Till stadsfullmäktige hade brandstyrelsen inkommit med följande framställning angående upphävande av gällande bestämmelse om insättning i sparbank av viss del av brandmanskapets avlöning:

Se serien A. N:o 11; sid. 99.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, vilka hörts över framställningen, hade däröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A N:o 11; sid. 101.

Vad utskottet föreslagit blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 199.

Angående inköp av ägofigurerna N:ris 24, 25 och 26 i Sundstad å stadens område hade drätselkammaren till fullmäktige ingivit en så lydande framställning:

Se serien A N:o 11; sid. 101.

Häröver hade beredningsutskottet, uppå remiss, avgivit detta utlåtande:

Se serien A N:o 11; sid. 102;

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 200.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort följande framställning angående anslag till reparationsarbeten å stadens under kammarens vård stående byggnader:

Se serien A N:o 11; sid. 103.

Häröver hade beredningsutskottet avgivit ett så lydande utlåtande:

Se serien A N:o 11; sid. 106.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 201.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående anslag till underhållsarbeten å stadens landsvägar för år 1916:

Se serien A N:o 11; sid. 106.

I ärendet hade beredningsutskottet avgivit följande utlåtande:

Se serien A N:o 11; sid. 108.

och blev vad utskottet sålunda hemställt av stadsfullmäktige bifallet.

§ 202.

Hos stadsfullmäktige hade C. F. Andersson i Sjöstad med flere gjort följande av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående iståndsättande av den så kallade Sjöstadsvägen:

Se serien A N:o 11; sid. 109.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infortrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 11; sid. 110.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Svensson, att stadsfullmäktige måtte, med avslag å utskottets hemställan, bemyndiga drätselkammaren att, efter omprövning, under nästkommande år vidtaga åtgärder till iståndsättande av den återstående delen av Sjöstadsvägen; och blev vad Herr Svensson sålunda yrkat av stadsfullmäktige bifallet.

§ 203.

Till stadsfullmäktige hade magistraten inkommit med en så lydande framställning angående anslag för avlöning av biträde å kronouppbördskontoret under år 1916:

Se serien A N:o 11; sid. 110.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 11; sid. 111.

Vad utskottet föreslagit blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 204.

Kommittén för omläggande av stadens räkenskapsväsende hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning i fråga om årsavslutning av stadens styrelsens och delegationers kassor, med mera:

Se serien A N:o 11; sid. 112.

I ärendet hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit infordrade utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 11; sid. 113.

Stadsfullmäktige biföllo utskottets hemställan.

§ 205.

Herr A. Norsell hade hos stadsfullmäktige väckt en så lydande motion angående ersättning åt samtliga ledamöter i stadens pensionsnämnder:

Se serien A N:o 11; sid. 113.

Däröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A N:o 11; sid. 117.

Vad utskottet sålunda hemställt, blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 206.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen gjort en så lydande framställning angående tilläggsanslag för fullbordande av beslutade muddringsarbeten inom stadens hamnområde:

Se serien A N:o 11; sid. 117.

Drätselkammaren och beredningsutskottet hade häröver avgivit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Sn serien A N:o 11; sid. 118.

Vad utskottet sålunda hemställt blev av stadsfullmäktige bifallet.

§ 207.

Till stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen inkommit med följande framställning om anslag till utförande av lastbryggor vid Tyggårdsviken:

Se serien A N:o 11; sid. 118.

Häröver hade drätselkammaren och beredningsutskottet avgivit tillstyrkande utlåtanden, därvid av utskottet anförts:

Se serien A N:o 11; sid. 119.

Utskottets hemställan blev av stadsfullmäktige bifallen.

§ 208.

Styrelsen för Karlstads elementarläroverk för flickor hade hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning angående ökning av skolläkarens arvode:

Se serien A N:o 11; sid. 120.

Drätselkammaren och beredningsutskottet, som hörts över framställningen, hade däröver avgifvit tillstyrkande utlåtanden, varande utskottets av följande lydelse:

Se serien A N:o 11; sid. 122.

Stadsfullmäktige biföllo vad utskottet sålunda föreslagit.

§ 209.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med följande förslag angående dyrtidstillägg till hamnens fast anställda arbetare ävensom till i stadens arbeten anställda, under drätselkammaren, vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt hamnstyrelsen lydande så kallade säsongarbetare:

Se serien A N:o 11; sid. 123.

Häröver hade beredningsutskottet avgifvit ett så lydande utlåtande:

Se serien A N:o 11; sid. 125.

och blev utskottets sålunda gjorda hemställan av stadsfullmäktige bifallen.

§ 210.

Angående förbättrade löneförmåner åt saluhallens hallmästare hade saluhallsstyrelsen hos stadsfullmäktige gjort en så lydande framställning:

Se serien A. N:o 11; sid. 126.

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits av drätselkammaren och beredningsutskottet, vilket sistnämnda därvid anförte;

Se serien A N:o 11; sid. 128.

Under överläggningen i ärendet yrkades av Herr Severin bifall till utskottets förslag med den ändringen, att hallmästarens semester måtte bestämmas till 15 dagar årligen; och blev vad Herr Severin sålunda yrkat av stadsfullmäktige bifallet.

§ 211.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med en så lydande framställning angående anslag för anbringande av strandskoning vid Sundstadlandet, med mera:

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 8 november 1915.*

§ 20.

Drätselkammaren, som tänkt sig att under instundande vinter fortsätta med pålarmsbyggnaden för reglering av östra Klarälvsgrönen, hade, då kammaren hade sig bekant, att under förliden sommar betydande svårigheter yppats genom upp-

grundning av inloppet till älvgrenen vid Sandgrund, och en reglering av förslaget om pålarmsbygget möjligen kunde erfordras, anhållit om hamnstyrelsens yttrande, huruvida styrelsen hade några önskemål att framställa beträffande denna regleringsfråga, och hade nu från hamnstyrelsen inkommit följande protokollsutdrag:

» Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen
i Karlstad den 7 oktober 1915.

§ 90. Under förnålan om att drätselkammaren instundande vinter tänkt sig fortsätta med pålarmsbyggnaden för reglering av östra älvgrenen, men att, då under innevarande sommar yppats betydande svårigheter genom uppgrundning av inloppet till älvgrenen vid Sandgrund, en reglering av förslaget om pålarmsbygget möjligen kunde erfordras, så hade kammaren medelst utdrag av sitt protokoll för den 6 september 1915 § 11 anhållit om hamnstyrelsens yttrande, huruvida styrelsen hade några önskemål att framställa beträffande denna regleringsfråga.

Efter hålles överläggning beslöt styrelsen som sitt yttrande hemställa, att den av distriktschefen, major Th. Helleberg, föreslagna pålarmen utmed sydvästra Sundstadlandet icke för närvarande måtte komma till utförande, att utmed västra Sundstadlandet måtte vidtagas åtgärder till förhindrande av dess rasing med därav följande uppgrundning av älven, att den ovan Sandgrund befintliga pålarmen måtte istandsättas, så att den bättre motsvarar sitt ändamål,

samt att från stranden vid vattenverket på Sandgrund till bryggan vid Hyttan måtte anläggas en pålarm, varigenom den nu befintliga bakströmmen väster om Hyttan komme att försvinna.

Komme dessa arbeten till utförande, så hade hamnstyrelsen för avsikt att med mudderverket företaga en uppränsning av älven från prämnkanalens mynning och utmed förenämnda pålarmar upp till älvens förgrening.

In fidem:

IWAR OLSSON.»

Kostnaderna för de av hamnstyrelsen föreslagna skyddsanordningarna skulle enligt av stadsingenjören uppjord beräkning bli:

1) Strandskoning vid Sundstadlandet utanför ägofigurerna N:ris		
23, 24, 25, 26 och 27 i fortsättning av den förut utförda,		
260 meter à kr. 15:—		Kr. 3,900:—
2) Reparation av gamla pålarmen ovanför Sandgrund		» 800:—

- 3) Strandskoning nedanför Sandgrund och utanför Garvarådran såsom fortsättning av den, som nu finnes utanför vattenverkets avlagringsbassäng. Med hänsyn till att kallbadhus eventuellt inom nära framtid kommer att uppföras nedanför varmbadhuset, utföres nu endast 160 meter av denna skoning närmast vattenverkets område till beräknat pris av kr. 70: — pr meter..... , 11,200: —
- Kr. 15,900: —

Kostnaderna för reparation av gamla pålarmen ovanför Sandgrund och för strandskoning nedanför Sandgrund ansåg drätselkammaren lämpligen borde täckas av följande förut beviljade, men ej använda anslag, nämligen dels 5,000 kr. för den av majoren Helleberg föreslagna pålarmen utmed sydvästra Sundstadlandet, dels 5,000 kronor för strandskoning utanför vattenverkets område och dels 2,000 kronor överskott av anslaget för reparation av östra bron.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige mätte

dels besluta, att den av distriktschefen, majoren Th. Helleberg föreslagna pålarmen utmed sydvästra Sundstadlandet vid inloppet av östra älvgrenen icke för närvarande skall komma till utförande;

dels bevilja ett belopp av 3,900 kronor för anbringande av strandskoning vid Sundstadlandet utanför ägofigurerna n:ris 23, 24, 25, 26 och 27;

dels bestämma att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

dels anvisa ett belopp av 800 kronor för reparation av gamla pålarmen ovanför Sandgrund;

dels anvisa ett belopp av 11,200 kronor för utförande av strandskoning från stranden vid vattenverket på Sandgrund till bryggan vid Hyttan;

dels medgiva, att för täckande av sistberörda tvänne anslagsbelopp må användas följande förut beviljade, men ej använda anslagsbelopp, nämligen å 5,000 kronor för den av majoren Helleberg föreslagna pålarmen utmed sydvästra Sundstadlandet, å 5,000 kronor för strandskoning utanför vattenverket samt 2,000 kronor överskott av anslaget för reparation av östra bron;

och dels uppdraga åt hamnstyrelsen att ombesörja de beslutade arbetenas utförande.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM,

Häröver hade infordrade utlåtanden avgivits,
dels av hamnstyrelsen, så lydande:

*Utdrag av protokoll hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 9 december 1915.*

§ 115.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över drätselkammarens framställning i fråga om utförande under instundande vinter av en del i samband med reglering av ö:a Klarälvgrenen stående pålarms- och strandkoningsarbeten, vilka kammaren föreslagit, att hamnstyrelsen måtte få i uppdrag att verkställa.

Efter överläggning beslöt styrelsen att tillstyrka framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
IWAR OLSSON.

dels ock av beredningsutskottet, som därvid anfört:

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 16 dec. 1915.*

§ 149.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning om anslag för anbringande av strandskoning vid Sundstalandet, med mera, över vilken framställning hamnstyrelsen avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet att, med biträdande av vad drätselkammaren föreslagit, hemställa, att stadsfullmäktige måtte,

dels besluta, att den av distriktschefen majoren Th. Helleberg föreslagna pålarmen utmed sydvästra Sundstalandet vid inloppet av östra älvgrenen icke för närvarande skall komma till utförande;

dels bevilja ett belopp av 3,900 kronor för anbringande av strandskoning vid Sundstalandet utanför ågofigurerna N:ris 23, 24, 25, 26 och 27;

dels bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

dels anvisa ett belopp av 800 kronor för reparation av gamla pålarmen ovanför Sandgrund;

dels anvisa ett belopp av 11,200 kronor för utförande av strandskoning från stranden vid vattenverket på Sandgrund till bryggan vid Hyttan;

dels medgiva, att för täckande av sistberörda anslagsbelopp må användas följande, förut beviljade men ej använda anslagsbelopp, nämligen å 5,000 kronor för den av majoren Helleberg föreslagna pålarmen utmed sydvästra Sundstalandet, å 5,000 kronor för strandskoning utanför vattenverket samt 2,000 kronor överskott av anslaget för reparation av östra bron;

dels ock uppdraga åt hamnstyrelsen att ombesörja de beslutade arbetenas utförande,

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktige biföllo beredningsutskottets hemställan.

§ 212.

Det antecknades att Herr borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet och deltagit i förhandlingarna.

Som ovan.

In fidem;
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 21 december 1915.

HUGO ZIEGLER. WILH. WELIN.
GUSTAF HALLÉN.

Offentligen uppläst den 21 december 1915, betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
1916.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 30 December

N:o 12.

Föredragningslista:

- 1:o) Remiss av inkomna ärenden;
 - 2:o) Magistratens generalförslag till inkomster och utgifter för staden för år 1916.
-

PROTOKOLL,

hället hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 30 December 1915.

§ 213.

Vid förrättat upprop befunnos närvarande samtliga stadsfullmäktiges ledamöter med undantag av Herrar Håkansson och Severin samt fröken Ljungqvist, vilka för sin bortovaro anmält förfall, som av fullmäktige godkändes.

§ 214.

Att jämte Herr Ordföranden måndagen den 3 nästkommande januari klockan en kvart före sex e. m. å drätselkammarens sessionsrum justera dagens protokoll utsågos Herrar Noréus och Johansson.

§ 215.

Följande ärenden remitterades för yttrandens avgivande:

A. *Till drätselkammaren och beredningsutskottet:*

- 1:o) Hamnstyrelsens framställning om anslag till täckande av utgifter för isbräkning i hamnen vid seglationstidens slut innevarande år;
- 2:o) Flickskolestyrelsens framställning angående inrättande av en ny lärarinnetjänst vid flickskolan;
- 3:o) Badhusstyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt badhusets personal;
- 4:o) Brandstyrelsens framställning angående tilläggsanslag för år 1915;

B. *Till beredningsutskottet:*

Fattigvårdsstyrelsens förslag till utdelning av räntan å Bergerska fonden för år 1915;

C. *Till pensioneringskommittén, drätselkammaren och beredningsutskottet:*

A. Norbergs i Karlstad av Herr Hallén som motion upptagna framställning angående förhöjd pension från staden.

§ 216.

Från magistraten hade till stadsfullmäktige ingivits följande med därtill fogade handlingar så lydande generalförslag till utgifter och inkomster för staden år 1916:

Se serien A N:o 12; sid. 1.

Uppå remiss hade beredningsutskottet däröver avgivit följande utlåtande:

Se serien A N:o 12; sid. 120.

Under överläggningen i ärendet yrkades:

dels av Herr af Geijersstam att ordalagen i näst sista punkten av beredningsutskottets förslag: »innan förslaget till generalstat fattas», måtte ändras till: »innan beslut om förslaget till generalstat fattas»;

dels av Herr Löfberg, att från fattigvårdsstyrelsens stat skulle till dispensärstyrelsens stat överföras följande belopp, nämligen: 4,200 kronor av »Ordinarie och tillfälliga understöd» samt 8,000 kronor av »Sjukvården; för å sjukvårdsanstalten vårdade», eller tillhopa 12,200 kronor, med vilket belopp anslaget till fattigvårdsstyrelsen följaktligen skulle minskas och anslaget till dispensärstyrelsen ökas;

dels ock av Herr Wästlund, att enär skötseln av brandposterna lämpligen kunde utföras av brandmanskapet, det i brandstyrelsens stat upptagna beloppet av 1,000 kronor för nämnda ändamål måtte utgå.

Efter framställda särskilda propositioner jämlikt beredningsutskottets förslag och ovanangivna yrkanden, beslöt stadsfullmäktige att, med avslag å Herr Wästlunds yrkande, bifalla beredningsutskottets hemställan med de däri av Herrar af Geijersstam och Löfberg föreslagna ändringarna.

§ 217.

Det antecknades att Herr Borgmästaren K. J. Lindholm övervarit sammanträdet.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justeradt den 3 jan. 1916.

HUGO ZIEGLER.

J. NORÉUS. J. E. JOHANSSON.

Offentligen uppläst den 7 januari 1916; betygar

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiefelags årsberättelse
1916.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 21 Januari.

N:o 1.

1. Drätselkammarens framställning om godkännande av mellan kam-
maren och Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen upprättat kontrakt angående
utbyte mellan staden och bolaget av vissa jordområden å Orrholmen.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 december 1914.*

§ 3.

Redan år 1909 hade Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen till Drätselkammaren inkommit med framställning om att få förvärva de staden tillhöriga områden å Orrholmen, vilka av bolaget arrenderades. Såsom skäl härför hade bolaget anfört, att gränserna mellan bolagets och stadens mark vore synnerligen oregelbundna och att förvärvet nödvändiggjordes av ifrågasatta förbättringar och utvidgningar av bolagets industriella drift.

Med anledning av denna framställning, som Drätselkammaren ansåg sig böra taga i övervägande, hade med bolaget inletts underhandlingar, vilka dock på grund av allt för skiljaktiga meningar om markpriset icke syntes medföra något resultat och därför tidvis blivit avbrutna. Bolaget hade slutligen höjt sitt anbud, men inskränkt sin begäran om jordförvärv till att omfatta allenast den staden tillhöriga mark, som vore belägen närmast bolagets industriella anläggningar (sågverk, brädgård m. m.) och denna mark hade därför genom Drätselkammarens försorg blivit uppmätt, varvid det visat sig, att de områden, bolaget nu önskade förvärva, innehölle en areal av tillhoppa 3 hektar 29 ar 18 kvadratmeter. För dessa områden, som blivit närmare utmärkta å en av arkitekten Carl Crispin upprättad karta, hade bolaget erbjudit ett pris av tio tusen kronor.

Drätselkammaren hade icke kunnat finna, att staden för något sitt ändamål hade behov av dessa områden, vilka till huvudsaklig del utgjordes av sankmark, delvis vunnen genom uppslamningar och fyllningar utan stadens medverkan. För tillgodo-seende och betryggande av en värdefull industri inom stadens område syntes det nödigt att tillmötesgå bolaget, som eljest icke kunde företaga någon mera avsevärd utvidgning av sin på Orrholmen bedrivna trävarurörelse. Härtill komme att, såsom bolaget framhållit, gränserna mellan dess och stadens mark bleve genom upplåtelsen mera regelbunden.

Men även en annan omständighet, som talade för den ifrågasatta upplåtelsen, hade sedermera tillkommit. Den gamla frågan om anläggande av en väg över Orrholmen och Suttern till Nolgårds udde för att åvägbringa en bättre vägförbindelse mellan staden och Hammarön hade åter blivit aktuel och det ansåges vara blott en tidsfråga när denna väganläggning komme till stånd. För underlättande av frågans lösning, som icke vore utan betydelse för staden, hade Drätselkammaren redan nu velat tillförsäkra staden nödig mark för den tilltänkta vägen. Och bolaget hade förklarat sig villigt att till staden avstå erforderlig mark för väg över sitt område, därest staden å sin sida icke ställde sig avvisande till bolagets begäran om att få från staden förvärva ovan angivna områden. Arealen av vad bolaget sålunda komme att överlåta till staden utgjorde 24 ar 85 kvadratmeter, ävenledes utmärkta på den påbörjade kartan med en beräknad vägbredd av 10 meter.

Hamnstyrelsen, som avgivit yttrande i ärendet, hade icke haft annat att erinra emot den ifrågasatta upplåtelsen än att strand- och vattenrätt borde undantagas.

Med stöd av det anförda och då Drätselkammaren funnit det för marken erbjudna priset antagligt hade kammaren, under vilkor om stadsfullmäktiges godkännande, med Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen träffat ett bytesavtal, som jämte utdrag av detta protokoll tillika med den upprättade kartan skulle till stadsfullmäktige överlämnas. Angående kontraktet ville kammaren erinra, att vattenrätten undantagits, men ej strandrätten, enär bolaget ansett avtalet vara förfelat om bolaget ej skulle äga rätt att beträda stränderna. Priset å den jord, som bolaget avstode, utgjorde 755 kronor och vore pr kvadratmeter lika med det pris bolaget till staden betalade, oaktat samma jord till huvudsaklig del bestode av åker på fast grund och sålunda vore värdefullare än den mark, staden lämnade.

Drätselkammaren beslöt hos stadsfullmäktige hemställa om fullmäktiges godkännande av ifrågavarande med Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen ingångna bytesavtal; och som de staden tillhöriga områden, vilka till bolaget överlåtits, vore av donationsjords natur, ville kammaren tillika hemställa, att stadsfullmäktige, jämlikt

föreskriften i 74 § av Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 Mars 1862, måtte underställa sitt beslut Kungl. Maj:ts nådiga prövning och fastställelse.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Bytesavtal.

Emellan undertecknade Drätselkammaren i Karlstads stad, å ena, och Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen, å andra sidan, har följande avtal blivit träffat:

1:o) Karlstads stad överlåter till Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen med full äganderätt efternämnda staden tillhöriga jordområden å Orrholmen, vilka med här nedan angiven litterabeteckning finnas närmare utmärkta å en av stadsarkitekten Carl Crispin under innevarande år upprättad karta, nämligen:

Litt. A., utgörande del av ägofiguren N:o 1089 enligt 1867—1868 års karta över Karlstads donationsjord och innehållande	105	kvadratmeter
» B., utgörande sedermera uppkommen landvinning.....	5,000	»
» C., del av förut omnämnda ägofiguren N:o 1089	625	»
» D., del av ägofiguren N:o 1088 enligt 1867—1868 års karta	3,178	»
» E., landvinning	400	»
» F., del av ägofiguren N:o 1087 enligt 1867—1868 års karta	900	»
» G., del av samma ägofigur.....	900	»
» H., landvinning	7,300	»
» K., utgörande ägofiguren N:o 1086 enligt 1867—1868 års karta.....	1,760	»
» L., utgörande ägofiguren N:o 1085 enligt samma karta ...	670	»
» M., landvinning	4,400	»
» N., utgörande ägofiguren N:o 1084 enligt 1867—1868 års karta.....	1,530	»
» O., landvinning	2,530	»
» P., utgörande ägofiguren N:o 1083 enligt 1867—1868 års karta.....	3,620	»

Tillhopa 32,918 kvadratmeter

eller 3 hektar 29 ar 18 kvadratmeter.

2:o) Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen överlåter till Karlstads stad följande för en tilltänkt väg över Orrholmen till Hammarön avsedda områden, vilka även äro utmärkta å förenämnda karta, nämligen:

Litt. Q., av ägofiguren N:o 1092	1,470	kvadratmeter
» R., » » » 1094	270	»
» S., » » » 1100	550	»
» T., » » » 1101	195	»

Tillhoppa 2,485 kvadratmeter

eller 24 ar 85 kvadratmeter.

3:o) De ömsesidigt överlåtna områdena skola vara gravationsfria.

4:o) Trävaruaktiebolaget betalar till staden en mellangift av niotusentvåhundrafyrtiofem (9,245) kronor.

5:o) Avtalet äger bestånd endast under förutsättning, att stadsfullmäktige godkänna detsamma och att stadsfullmäktiges beslut, såvitt angår den från stadens sida gjorda överlåtelsen, vinner Kungl. Maj:ts nådiga fastställelse.

6:o) Tillträde får å ömse sidor ske så snart den i nästföregående moment omnämnda fastställelse erhållits, och skall mellangiften till stadskassan erläggas senast en månad därefter.

7:o) Staden förbehålles för all framtid äganderätten till vattnet utanför de av staden överlåtna områdena; dock skall Trävaruaktiebolaget eller dess rättsinnehavare äga begagna samma vatten för ernående av förbindelse med sina stränder medelst farkoster och prämar.

8:o) Trävaruaktiebolaget tillförsäkras rätt att under en tid av tio år, räknade från den laga fardag, som infaller näst efter Kungl. Maj:ts fastställelse å detta avtal, arrendera dels stadens kvarvarande mark (ej vattenområde) å Orrholmen mot en årlig arrendeavgift av 150 kronor, dels ock den staden tillhöriga ägofiguren N:o 1127, Tuvan kallad, mot en arrendeavgift av 140 kronor pr år.

9:o) Det till staden enligt mom. 2:o) här ovan överlåtna området får Trävaruaktiebolaget fritt begagna intilldess detsamma för uppgivna ändamålet eller eljest behöver tagas i anspråk av staden;

10:o) Kontrahenterna må söka lagfart å detta kontrakt och skola vidkännas lagfartskostnaderna var för sitt fång. Trävaruaktiebolaget tillhandahåller för sin del nödiga åtkomsthandlingar.

Härav äro växlade två exemplar, som för ett gälla.

Karlstad den 21 December 1914.

KARLSTADS DRÄTSELKAMMARE
VALDEMAR VENDEL.

Gustaf Braunerhjelm.

TRÄVARUAKTIEBOLAGET N. CHR. JENSEN
N. CHR. JENSEN.

På en gång närvarande vittnen:
Carl Crispin.

Rustan Linderstam.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen
i Karlstad den 28 december 1914.*

§ 120.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att yttra sig över ett mellan drätselkammaren och trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen upprättat förslagskontrakt om köp och byte av jord på Orrholmen m. m.

Emot förslaget hade hamnstyrelsen ej annan erinran att göra än att, beträffande den i punkt 7 omnämnda trafiken med farkoster och pråmar, det för tydlighetens skull torde böra särskilt pointeras att ifrågavarande trafik skall vara underkastad bestämmelserna i hamnförfattningarna, varför hamnstyrelsen ville föreslå, att efter ordet «pråmar» tillägges: «vilka dock äro underkastade föreskrifterna i gällande hamnordning och hamntaxa.

Remisshandlingarna skulle jämte utdrag av protokollet till beredningsutskottet översändas.

In fidem
IWAR OLSSON.

Karlstads Drätselkammare.

Sedan vi varit i tillfälle erhålla del av Hamnstyrelsens beslut den 23 december 1914 (§ 120) få vi härmed meddela, att vi ej hafva något att erinra emot, att det af Hamnstyrelsen föreslagna tillägget införes i det mellan oss och Eder upprättade kontraktet rörande köp och byte af mark på Orrholmen.

Högaktningsfullt
TRÄVARUAKTIEBOLAGET N. CHR. JENSEN.
N. CHR. JENSEN.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 3.

Sedan drätselkammaren med Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen i Karlstad uppgjort kontrakt av den 21 december 1914, att gälla under förutsättning av stadsfullmäktiges godkännande och Kungl. Maj:ts fastställelse, angående utbyte mellan staden och bolaget av vissa jordområden å Orrholmen mot en mellan-

avgift från bolaget av 9,245 kronor, så hade drätselkammaren, jämlikt sitt beslut ovannämnda dag, med bifogande av det upprättade kontraktet ävensom av karta över områdena, anhållit att stadsfullmäktige måtte godkänna berörda kontrakt ävensom, då ifrågakomna, staden tillhöriga jordområden vore av donationsjords natur, att fullmäktige måtte underställa beslutet Kungl. Maj:ts nådiga prövning och fastställelse.

I häröver avgivet, infordrat yttrande hade hamnstyrelsen, under framhållande av att i kontraktet borde angivas, att den i punkt 7 av detsamma omnämnda trafiken med farkoster och prämar skulle vara underkastad bestämmelserna i hamnförfattningarna, tillstyrkt kontraktets godkännande med följande tillägg till punkt 7: "vilka dock äro underkastade bestämmelserna i gällande hamntaxa".

I skrivelse av den 7 innevarande januari hade härefter bolaget förklarat, att det icke hade något att erinra mot det av hamnstyrelsen sålunda föreslagna tillägget.

Beredningsutskottet hade nu, uppå remiss från stadsfullmäktige att yttra sig i ärendet; och beslöt utskottet, som fann det föreslagna ägoutbytet fördelaktigt för staden, att hemställa.

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande kontrakt mellan drätselkammaren och Trävaruaktiebolaget N. Chr. Jensen angående utbyte av vissa jordområden å Orrholmen med det av hamnstyrelsen föreslagna tillägget till kontraktet;

samt att fullmäktige måtte underställa detta beslut Kungl. Maj:ts prövning och fastställelse.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

2. Stadens livsmedelkommissions framställning om anslag att användas till inköp för stadens räkning av ett reservförråd af vetemjöl.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Statens livsmedelskommission har med erinran därom, att gjorda utredningar syntes utvisa, att en brist af två månaders brödsädesbehof vore att befara under nästa år för landet, uppmanat kommissionen att, för så vidt vår kommun anginge, söka anskaffa ett lämpligt reservförråd.

Kommissionen, som hyste den uppfattningen, att det i första hand ålåge staten att sörja för landets behof af brödsäd, svarade, att kommissionen, innan det

visat sig, om behovet kunde sålunda fyllas, icke vore villig göra någon framställning i ämnet till stadsfullmäktige.

Statens livsmedelskommission har numera meddelat, att staten visserligen kommer att köpa 60,000 ton hvete, men att det oaktadt stor brist är att motse, om ej kommunerna också importera ett betydande kvantum brödsäd.

Under sådana förhållanden har kommissionen tagit frågan i ytterligare övervägande.

Kommissionen har därvid funnit nödig försiktighet bjuda att anskaffa ett reservförråd, äfven med den möjlighet för ögonen att därvid komma att göra en ekonomisk förlust.

Beträffande storleken däraf har kommissionen tänkt sig som lämplig norm drygt det kalkylerade hvetesbehovet för två månader. På råg synes brist knappast vara att motse, och i alla händelser bör ju statens stora inköp till en viss grad utöva sin inverkan, så att man icke skall behöfva tänka sig kommunens hela brödsädesbehof fylldt genom kommunens egen försorg.

Det synes också kommissionen bäst att köpa mjöl, då hvete torde vara svårt att få här förinadt.

Likaså torde utan gensägelse inköpet böra ske genom statens kommission och genom import, sålunda på en gång icke blott fyllande stadens behof utan jämväl i sin mån bidragande till att minska landets brist.

Kommissionen ber sålunda få hemställa, att stadsfullmäktige ville ställa till kommissionens förfogande ett förslagsanslag af sjuttiotusen kronor att användas till inköp genom statens livsmedelskommission för stadens räkning af ett reservförråd af 200 ton hveteinmjöl.

Karlstad den 15 december 1914.

För LIFSMEDELSKOMMISSIONEN

K. J. Lindholm.

Upptages som motion av

VALDEMAR VENDEL.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 december 1914.*

§ 5.

Hos stadsfullmäktige hade stadens livsmedelskommission hemställt, att stadsfullmäktige ville ställa till kommissionens förfogande ett förslagsanslag av 70,000

kronor att användas till inköp genom statens livsmedelskommission för stadens räkning av ett reservförråd av 200 ton vetemjöl.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall anskaffas genom tillfälliga lån.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.

§ 4.

Hos stadsfullmäktige hade stadens livsmedelskommission anhållit, att fullmäktige måtte ställa till kommissionens förfogande ett förslagsanslag av 70,000 kronor att användas till inköp genom statens livsmedelskommission för stadens räkning av ett reservförråd av 200 ton vetemjöl.

I ärendet hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu utskottet att yttra sig över framställningen; och beslöt utskottet, som fann det begärda anslaget vara av behovet påkallat, att såsom infortrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ställa till kommissionens förfogande ett förslagsanslag av 70,000 kronor att användas till inköp genom statens livsmedelskommission för stadens räkning av ett reservförråd av 200 ton vetemjöl eller däremot svarande kvantitet vete, ävensom bestämma, att berörda belopp skall anskaffas genom tillfälliga lån.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

8. Herr E. V. Gelins m. O:s motion angående underdånig skrivelse till Kungl. Maj:t om vidtagande av de lagstiftningsåtgärder, som kunde prövas mest ändamålsenliga och verksamma till förhindrande av tobaksmissbruk bland minderåriga.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Det mycket utbredda och, som det synes alltmer tilltagande tobaksmissbruket bland minderåriga är ägnat att väcka bekymmer hos alla vilka ungdomens bästa

om hjärtat. Detta missbruk medför ett betänkligt slöseri med pengar, som behöfde användas för andra och nyttiga ändamål, det verkar enligt läkares ämninga vittnesbörd skadligt på de ungas hälsa, det skapar vana vid retmedel slappar behärsksningen. Från lärarekårens sida ha försök gjorts att stäffa men dessa försök ha icke förmått åstadkomma avsedd effekt. Föräldrar och män ha ofta saknat den rätta viljan att inskrida och skulle nog för öfrigt om de gjorde sitt bästa, många gånger ändå stå vanmäktiga mot de ungas vilja och självsvåld. Skall något kunna uträttas, erfordras uppenbarligen från de offentliga myndigheternas sida.

Inom riksdagen har frågan också varit föremål för uppmärksamhet, och 1912 sig kamrarne om en skrifvelse till K. M:t med anhållan om utredning av från det allmännas sida, särskilt genom upplysningsverksamhet, kan göras ett stödja sträfvandet att motarbeta missbruk av tobak (och kaffe), samt om der som av utredningen kunna föranledas“. I denna skrifvelse hänvisas bland på "vissa lagstiftningsåtgärder" att minska faran av tobaksmisbruk, "i vilket ende synes böra ifrågasättas bestämmelser om förbud att försälja tobak till minderåriga“.

Fastän sålunda en utredning är begärd och det även "snarast möjligt", torde icke på något vis kunna anses olämpligt att korporationer uti landet, som äga enhet från sin ort om behöfvet av snara åtgärder mot här berörda missförhållanden, genom framställningar framhålla angelägenheten av sådana åtgärder. Som kan det mången gång vara påkallat att genom påminnelser utifrån uppmärksamheten hänledes på en begärd utredning, så att denna icke faller i glömska ränges undan i den stora mångfald av ärenden som ligga under regeringens förvaltning. Stadsfullmäktige i vårt östra grannläns residensstad ha nyligen på vårdnämndens, sedan av fattligvårdsstyrelsen biträdda framställning beslutat en skrifvelse till K. M:t med anhållan att det måtte tagas i öfvervägande "huruvida behov föreligger av lagstiftning angående förbud mot försäljning till minderåriga av cigarrer, cigaretter, rök- och tuggtobak samt snus". I denna motioneringsbeslutelse framhålles bland annat att enbart undervisning och upplysning visat sig vara tillräckligt verksamma mot missförhållandet och att det mäst effektiva medel däremot otvifvelaktigt vore förbud att till minderåriga försälja tobaksvaror och att det nu är förbjudet att till dem sälja rusdrycker samt att förbudets efterverkning givetvis skulle i hög grad underlättas därest tobaksvaror endast finge säljas af tobakshandlare utan samband med annan handel — det ifrågasättes ock om på varje kommun borde tillerkännas rätt att besluta förbud mot tobaksförsäljning till minderåriga.

Säkerligen äro förhållandena i det avseendet det här gäller icke mera tillräckligt tillstånd i Karlstad än i Örebro. Vår stads fullmäktige kunna därför anses

äga lika stor anledning som fullmäktige i sistnämnda stad att påyrka åtgärder till rättelse av ett allmer utbrett samhällsont. Och det kan väl sägas att under innevarande allvarliga tider, som mana alla till sparsamhet och omtanke, det kan anses vara särskilt väl motiverat att avgiva en sådan meningsyttring.

På grund av det anförda tillåta vi oss alltså hemställa

att stadsfullmäktige måtte i skrifvelse till K. M:t anhålla att snarast möjligt de lagstiftningsåtgärder som pröfvas mest ändamålsenliga och verksamma må vidtagas för att så vitt möjligt förhindra tobaksmissbruket bland minderåriga.

Karlstad den 19 Nov. 1914.

E. V. GELIN.

ANNA LJUNGKVIST.

EMIL ANKERS.

C. J. MAGNUSSON.

GERDA HELLBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden
i Karlstad den 16 december 1915.*

§ 127.

Med anledning af en hos Stadsfullmäktige af Herr E. V. Gelin m. fl. väckt motion angående skrifvelse till Kungl. Majestät om vidtagande af de lagstiftningsåtgärder, som kunde pröfvas mest ändamålsenliga och verksamma till förhindrande av tobaksmissbruk bland minderåriga, beslöt Hälsovårdsnämnden på remiss afgifva följande yttrande:

“Hälsovårdsnämnden har all anledning antaga, att tobaksmissbruk bland minderåriga förekommer äfven här i staden, och finner nödigt, att åtgärder däremot vidtagas. Då emellertid, enligt hvad i motionen upplysts, saken genom riksdagens åtgärd redan kommit under regeringens pröfning, skulle det enligt Hälsovårdsnämndens förmenande kunna ifrågasättas, huruvida det är lämpligt, att Stadsfullmäktige nu ingå till Kungl. Majestät med skrifvelse i motionens syfte, men anser sig Hälsovårdsnämnden icke böra yttra någon mening härutinnan“.

Denna § justeradas genast.

Som ofvan

In fidem
OTTO ÅGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1914.*

§ 5.

Hos stadsfullmäktige hade Herr E. V. Gelin med flere väckt motion, att

stadsfullmäktige måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att snarast möjligt de lagstiftningsåtgärder, som kunde prövas mest ändamålsenliga och verksamma, måtte vidtagas för att så vitt möjligt förhindra tobaksmisshuset bland minderåriga.

I häröfver avgivet, infordrat yttrande hade hälsovårdsnämnden, utan att dock yttra någon bestämd mening i saken, ifrågasatt, huruvida det vore lämpligt att nu ingå till Kungl. Maj:t med skrivelse i motionens syfte, då, enligt vad upplysts, saken genom riksdagens åtgärd redan kommit under regeringens prövning.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Håkansson* bifall till motionärernas hemställan, dock med den ändringen i formuleringen av densamma, att ordet "tobaksmisshuset" utbyttes mot "huset av tobak", dels ock av *Herr Söderbaum*, att stadsfullmäktige måtte, med hänsyn till de av hälsovårdsnämnden förberopade förhållanden, besluta, att motionen icke skulle till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Utskottet biföll *Herr Håkansson*s yrkande; och hade utskottet sålunda beslutat hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ingå till Kungl. Maj:t med underdånig anhållan, att de lagstiftningsåtgärder måtte snarast möjligt vidtagas, som kunde prövas mest ändamålsenliga och verksamma till förhindrande, så vitt möjligt, av huset av tobak bland minderåriga.

Vid protokollets justering avlämnades följande skriftliga reservation mot utskottets beslut:

Reservation.

Undertecknade behärta till fullo de skäl, som föranledt motionen, men när regeringen redan erhållit en så kraftig påtryckning som en skrivelse från riksdagen till Konungen med begäran om vidtagande snarast möjligt af sådana åtgärder, som motionen afser, finna vi det hvarken nödigt eller lämpligt att stadsfullmäktige nu göra någon ytterligare påminnelse därom, i följd hvaraf vi anse, att den ifrågasvarande motionen icke bör till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Karlstad den 14 Januari 1915.

SVEN AF GEIJERSSTAM.

HENR. SÖDERBAUM.

T. OSTERMAN.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

4. Drätselkammarens förslag angående användandet av de av framlidne boktryckaren C. A. Fahlgren till staden donerade medel.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 14 december 1914.

§ 10.

Genom testamente den 24 februari 1895 hade boktryckaren C. A. Fahlgren till dåvarande fröken Elin Bäckman, sedermera fru Brockmann, testamenterat 25,000 kronor med villkor, att hon under sin lifstid skulle åtnjuta räntan å beloppet och att efter hennes död kapitalet skulle tillfalla staden Karlstad för ändamål stadsfullmäktige besluta.

Sedan fru Brockmann den 24 september 1912 avlidit, borde nu stadsfullmäktige besluta om medlens användning; och beslöt nu drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med anmälan härom ävensom hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att medlen skola avsättas till en fond; varav räntan samlas under fem på varandra följande år, varefter stadsfullmäktige besluta om den sålunda samlade räntans användning för något för staden Karlstad gagneligt och behjärtansvärt ändamål, som icke genom kommunalmedlemmarnas beskattning lämpligen kan tillgodoses.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.

§ 6.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren, med anmälan om att de av framlidne boktryckaren C. A. Fahlgren genom testamente den 24 februari 1895 till staden donerade medel numera vore för staden disponibla, hemställt att fullmäktige måtte, på av kammaren närmare angivet sätt, använda räntan av medlen till något för staden gagneligt och behjärtansvärt ändamål, som icke genom kommunalmedlemmarnas beskattning lämpligen kunde tillgodoses.

Under överläggningen yrkades av Herr Osterman bifall till kammarens gjorda hemställan med den ändringen, att det ändamål, för vilket räntemedlen skulle användas, i stället skulle bestämmas till sådant, "som icke varit brukligt att genom kommunalmedlemmarnas beskattning tillgodose".

Med bifall till vad Herr Osterman såunda yrk at, beslöt utskottet att såsom infortrat yttrande i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att ifrågavarande medel skola avsättas till en fond, varav räntan samlas under fem på varandra följande år, varefter stadsfullmäktige besluta om den sålunda samlade räntans användning till något för staden Karlstad gagneligt och behjärtansvärt ändamål, som icke varit brukligt att genom kommunalmedlemmarnas beskattning tillgodose.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

5. Drättselkammarens förslag angående användandet av disponibla räntemedel ur Eneströmska fonden.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drättselkammaren
i Karlstad den 14 december 1914.*

§ 9.

Enligt donationsbestämmelserna för den under drättselkammarens förvaltning stående Eneströmska fonden skall räntan å kapitalet samlas under fem på varandra följande år varefter stadsfullmäktige besluta om den sålunda samlade räntans användande för något för staden Karlstad gagneligt och behjärtansvärt ändamål, som icke genom kommunalmedlemmarnas beskattning lämpligen kan tillgodoses.

Då en femårsperiod gått till ända den 31 december 1913, beslöt nu drättselkammaren att till stadsfullmäktige ingå med anmälan härom ävensom att den vid 1913 års slut upplupna räntan utgjorde 19,251 kronor 28 öre, varav dock enligt stadsfullmäktiges beslut utbetalts tillhopa 8,500 kronor till Karlstads stadsbiblioteks iordningställande samt 2,000 kronor såsom bidrag åt kaptenen C. E. Nygren för utgivande av Karlstads stads historia, vadan nu till förfogande funnos 8,751 kronor 28 öre.

De företag, som enligt drättselkammarens förmenande närmast borde komma i åtanke att använda ifrågavarande räntemedel till, voro anskaffande av en större samlingslokal och uppförande av ett kallbadhus samt stora torgets förskönande. Vid jämförelse mellan dessa syntes det drättselkammaren, som om de båda förstnämnda lämpligast borde sättas i gång med stadens egna medel och att räntemedlens användande till torgets förskönande närmast överensstämde med donators mening. Ett tilltalande förslag till plantering av torget, uppgjort av arkitekten L. I. Wahlman i Stockholm förelåg hos drättselkammaren och utredning av kostnaderna påginge.

Trots det drättselkammaren ansåg de båda övriga företagen mycket behövlige för staden, ville således drättselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte be-

sluta, att de disponibla räntemedlen ur Eneströmska fonden, 8,751 kronor 28 öre skola avsättas för att användas till förskönande av stora torget här i staden.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 7.

Med anmälan om att den från femårsperioden 1909—1913 disponibla ränta ur Eneströmska fonden, efter avdrag av vissa enligt stadsfullmäktiges beslut därav redan gjorda utbetalningar, uppginge till ett belopp av 8,751 kronor 28 öre, hade drätselkammaren anhållit, att fullmäktige ville besluta om användningen av berörda belopp; och hade kammaren därvid, med framhållande av att de företag som enligt kammarens förmenande härvidlag närmast borde komma i åtanke, vor anskaffande av en större samlingslokal, uppförande av ett kallbadhus samt vidtagande av åtgärder till stora torgets förskönande, uttalat sig för sistnämnda företag såsom det med donationens ändamål mest överensstämmande, samt hemställt att stadsfullmäktige måtte därtill anslå ifrågavarande räntemedel.

Utskottet, som för sin del ansåg uppförande av ett nytt kallbadhus för staden vara ett företag, som i lika hög grad borde komma i åtanke vid bestämmande av medlens användning, beslöt, efter överläggning i ärendet och på därom av Herr Gelin framställt yrkande, att såsom infortrat yttrande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppskjuta disponerandet av ifrågavarande räntemedel, till dess fullmäktige varit i tillfälle att taga del av de förslaget till stora torgets förskönande och till uppförande av nytt kallbadhus, vilka under loppet av innevarande år komma att föreläggas fullmäktige.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

6. Brandstyrelsens framställning angående anslag för förhyrande av reparationsverkstad för brandkårens räkning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jämlikt beslut den 26 oktober 1914 har brandstyrelsen, för möjliggörande av ökad utryckningshastighet vid inträffade eldsvådor, låtit inreda brandkårens förhvarande verkstadsrum till uppställningsplats för slangkärrorna. Då något annat utrymme för verkstadsrum icke finnes inom brandkårens lokaler, har styrelsen i enlighet med beslut ovannämnda dag hos drätselkammaren anhållit att för berörd

ändamål disponera östra delen av brandstationens norra flygel (förutvarande lasarettets likbod), vilken lokal är för ändamålet synnerligen lämplig.

På sätt framgår av bilagda utdrag av protokoll vid styrelsens sammanträde den 10 innevarande december har drätselkammaren förklarat sig villig upplåta den ifrågasatta lokalen mot en årlig hyra av 200 kronor.

Då en reparationsverkstad måste anses nödvändig för brandkåren, och då för övrigt kostnaderna för en sådan torde komma att uppvägas av de besparingar, som bliva möjliga att göra, därigenom att brandkårens personal får tillfälle att verkställa en stor del reparationsarbeten för kårens räkning, får brandstyrelsen härmed, jämlikt sitt beslut enligt förut åberopat protokollsutdrag, anhålla, att stadsfullmäktige måtte antingen anvisa lokal för sådan reparationsverkstad eller ock bevilja brandstyrelsen ett årligt anslag av 200 kronor till förhyrande av verkstadsrum i brandstationens norra flygel.

Karlstad den 14 december 1914.

På brandstyrelsens vägnar:

R. HUSS.

*Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 10 december 1914.*

§ 118.

Sedan Styrelsen jämlikt sitt beslut den 26 sistlidne oktober hos drätselkammaren anhållit om tillstånd att för inredande av en reparationsverkstad för brandkåren få disponera östra delen av brandstationens norra flygel, hade drätselkammaren i anledning därav fattat beslut på sätt framginge av följande till styrelsen överlämnade

*“Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 9 november 1914.*

§ 20.

Brandstyrelsen hade anhållit om tillstånd att för inredande av en reparationsverkstad för brandkåren få disponera östra delen av brandstationens norra flygel (förutvarande lasarettets likbod), och beslöt nu drätselkammaren medgiva, att brandstyrelsen finge hyra ifrågavarande del av flygeln mot en årlig hyresersättning av 200 kronor, och skulle byggnaden genom drätselkammarens försorg iordningställas.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.“

I anledning härav beslöt styrelsen ingå till Stadsfullmäktige med anhållan, Stadsfullmäktige måtte anlingen anvisa lokal för inredande av behöflig reparationsverkstad för brandkårens räkning eller ock bevilja brandstyrelsen ett årligt anslag av 200 kronor till förhyrande för sådant ändamål av östra delen av brandstationens norra flygel (förutvarande lasarettets likbod).

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktige
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 8.

I anledning av utav brandstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning om anslag för förhyrande av reparationsverkstad för brandkårens räkning, däröfver beredningsutskottet, uppå reniss från stadsfullmäktige, nu hade att avgiva yttrande, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja brandstyrelsen ett årligt anslag av 200 kronor för förhyrande till reparationsverkstad av östra delen av brandstationens norra flygel, ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anska utbetalas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

7, Bröderna Ljöberg & C:is med fleres av herr Håkansson som mot upptagna framställning i fråga om vidtagande av åtgärder till anskaffande av större antal godsvagnar å Karlstad—Munkforsbanan, m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning av den stockning i trafiken som ofta uppstår vid härvarande yttre hamn förorsakad av vagnsbrist å Karlstad—Munkforsbanan, få undertecknade till Stadsfullmäktige härmed rikta en allvarlig vädjan att fullmäktige hos vederbörande Järnvägsstyrelse på ett kraftigt sätt ville gå i författning att få de

olägenhet avhjälp, vilken länder till stor skada för vår hamn samt trafikanter i allmänhet.

Allt sedan Karlstad—Munkforsbanan öppnade trafik vid härvarande hamn och särskilt under de senaste åren inträffar ofta att så många fartyg anlända till yttre hamn samtidigt för lossning och lastning, att hamnen formligen blockeras och fartygen få ligga överksamma flera dagar eller erhålla en onaturligt lång expedition.

Sålunda är det ganska vanligt att en medelstor kanalångare som innehar c:a 225 ton kol får ligga i fyra dagar för lossning utan någon ersättning och om den får ligga över denne tid så erhåller den enligt sjölagen 30 öre pr registerton eller 30: — kr. pr dag. I andra Venershamnar expedieras sådana ångare vanligen på två dagar.

Under normala förhållanden är bruttoinseglingen för en sådan ångare c:a 100: — kr. pr dag. Man behöver ej vara varken redare eller befraktare för att kunna förstå vilken stor förlust som härigenom uppstår och drabbar någondera av parterna antingen redaren eller befraktaren. Om man betänker att alla dessa fartyg har en dyrlejd besättning ombord och c:a 15 ångare på en vecka få ligga överksamma var sina två dagar à 100: — kr. pr dag gör sammanlagt c:a 3,000: — kr. pr vecka som direkt går förlorade, ty en av parterna måste draga förlusten.

De fartygsägare eller redare som till normal frakt åtagit sig att frakta en eller flera laster, vilka skola expedieras till eller från järnvägsvagnar fordra högre frakt nästa gång och det blir då köpmannen som får sitta emellan och betala den högre frakten.

Med den skarpa konkurrens som nu råder är det svårt för herrar köpmän eller befraktare att draga godset över Karlstad. Stora mängder av såväl styckegods som massgods forslas på Bergslagsbanan eller över Skattkärr förbi Karlstad.

Karlstad—Munkforsbanan har allt för lite vagnar till sitt förfogande och utav de vagnar banan har, händer det rätt ofta att ett större antal vagnar uppehålls eller förhyres av enskilda trafikanter för flera dagar vid stationer eller deras uppslagsplatser, så att dessa vagnar ej kunna nyttjas till allmän trafik som sig bör.

Dessutom saknas växelmaskin för att rangera med vagnsväxling från och till eller vid hamnen, något som alltid brukar tillhandahållas vid andra starkt trafikerade hamnar. Sålunda inträffar att ett större antal vagnar som antingen stå vid Karlstad Östra eller på hamnen icke kunna tagas i bruk på flera timmar om dagen under arbetstiden, vilket i regel alltid inträffar då styckegodsbatarna anlända från Göteborg, något som är en direkt orsak av att en växelmaskin icke tillhandahålles, härtill kommer att järnvägsbetjäningen vid yttre hamnen är otillräcklig för att på ett tillfredsställande sätt sköta vagnväxlingen.

Dessa dagligen tillfälliga uppehåll för lastning och lossning förorsaka en stor förlust för såväl hamnarbetare som dem som skola avlöna fartygens besättning.

Om man beräknar då 6 stycken ångare ligga under lastning och lossning och till varje båt ågår för arbetets utförande 8 man à 50 öre pr timma gör 48 man eller 24: — kr. pr timma, hade man alla dessa väntetimmor sammanförda så skulle det uppgå till hundratals dagsverken som på detta sätt gått förlorade sedan Nya hamn tagits i bruk, vilka till stor del varit inbesparade om en växelmaskin hållits tillgänglig då sådan av behovet påkallats.

Om cirka ett och ett halft år är ju Trollhätte kanal färdig, då vi ha att vänta större båtar om c:a 1,200 ton d. v. eller 4 à 5 gånger så stora som de nu vanliga kanalångarne. Dessa ångare få helt säkert bestämda lossdagar så att c:a 3 à 400 ton skola lossas eller lastas pr dag med en bestämd överliggedagsersättning av c:a 500: — kr. pr dag, då gäller det i ännu högre grad att järnvägsvagnar tillhandahållas och vagnsväxling försiggår snabbt.

Befraktare eller redare för dessa ångare komma nog inte att taga någon hänsyn till vagnsbrist å Karlstad—Munkforsbanan.

Karlstad med dess hamn har ett sådant läge att den är omgiven och utsatt för den skarpaste konkurrens,

dels från Bergslagsbanan i första hand,

dels från Skattkärr, Kristinehamn, Grufön och Slottsbron m. fl.

Stadsfullmäktige och Hamnstyrelsen, som en gång beslutat att med dryga kostnader anlägga en sådan hamn böra även tillse att inte trafiken och hamnens utveckling hämmas på grund av Karlstad—Munkforsbanan och enskilda trafikanters intressen.

På grund av ovan anförda få vi därför anhålla att Stadsfullmäktige omedelbart ville gå i författning att hos vederbörande utverka,

att Karlstad—Munkforsbanan snarast möjligt anskaffar ett större antal godsvagnar,

att Statens Järnvägar och eller Munkforsbanan alltid tillhandahåller en växelmaskin så snart sådan påkallas,

att järnvägspersonalen vid yttre hamn förstärkes,

att enskilda trafikanter icke få kvarhålla godsvagnar för någon längre tid så att trafiken vid yttre hamn därigenom hindras utan kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt.

Samtidigt som vi få uttala vår bestämda åsigt att det eljest kan lända hamnen och samhället till stor skada.

Karlstad den 11/10 1914.

BRÖDERNA LÖFBERG & C:o.

HERMAN GEIJER & C:o.

G. ÖVERGAARD.

A. H. BORGSTRÖM.

WEEMLANDS LÅNS LANDMANNA-

FÖRENINGARS CENTRALFÖRENING

med begränsad personlig ansvarighet

gm. Joh. A. Anderson.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 27 oktober 1914.*

§ 91.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över en av herr J. A. Håkansson som motion upptagen framställning i fråga om vidtagande av åtgärder till anskaffande av ett större antal godsvagnar å Karlstad—Munkforsbanan m. m.

Efter föredragning härav och hållen överläggning beslöt styrelsen göra följande uttalande.

Tid efter annan har styrelsen erfarit, att Munkforsbanan icke kunnat på begärd tid tillhandahålla trafikanterna erforderligt antal godsvagnar, varigenom trafiken på yttre hamnen hämmats och försvårats. Detta har bland annat haft till följd, att gods, som skolat befordras till Deje och därovan belägna stationer och vars naturliga inlastningsplats varit yttre hamnen, ofta måst i inre hamnen lastas på statsbanans vagnar för vidarebefordran över Karlstad Östra. Härigenom hava mottagare utmed Munkforsbanan kunnat antagas erhålla sitt gods tidigare, emedan vagnar på Karlstad Östra i första hand tagas för samtrafik och därefter tillhandahålles vagnar åt trafikanter som lasta direkt på Munkforsbanan. Likväl uppkommer härigenom tidsutdräkt för omlastning ävensom kostnader härför till skada för den befordrade varan, trafiken på hamnen, Munkforsbanan, redare, befälhavare, köpmän och rörelsen i sin helhet. I följd av otillförlitligheten med avseende på tiden för vidarebefordran av gods från Karlstad Östra, måste understundom gods sändas över Kil uppåt Bergslagsbanan. Dessa allvarliga missförhållanden göra, att stadens köpmän, i fråga om godsförsändningar till Deje och därovan belägna platser, äro sämre ställda än Göteborgsköpmännen, som med Bergslagsbanan få sina varor snabbt och punktligt befordrade.

Enligt vad som försports, har anskaffandet av 50 nya godsvagnar beslutats, men detta antal torde ingalunda vara tillfyllest för avhjälpande av de svåra olägenheterna.

En bidragande orsak till olägenheterna är, att en del trafikanter vid några stationer tillåtas att i oskuldig lång tid uppehålla vagnar till magasinering av gods eller i väntan på sådant. Visserligen lär vagnhyra erläggas, men den härav uppkommande inkomsten kan icke uppväga de olägenheter för den allmänna trafiken, som vagnarnas kvarhållande orsaka. Därest vagnförhyrningen på sätt som nu sker kan försiggå i enlighet med gällande trafikreglemente, så bör detta ofördröjligen ändras, antingen så att skälig maximitid för förhyrandet fastställs, eller ock att taxan höjes. Härigenom skulle helt säkert den allmänna trafikens rättmätiga krav bättre tillgodoses och olägenheterna i någon mån minskas.

Med instämmande i vad motionärerna anført får hamnstyrelsen på det livligaste tillstyrka åtgärders vidtagande för de rådande missförhållandenas avhjälpande.

Remisshandlingarna skulle med utdrag av protokollet till drätselkammaren översändas.

In fidem
IWAR OLSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 23 November 1914.*

§ 16.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren ett avgiva yttrande över Bröderna Löfberg & C:is med fleres av herr Håkansson som motion upptagna framställning i fråga om vidtagande av åtgärder till anskaffande av större antal godsvagnar å Karlstad—Munkforsbanan m. m., över vilken framställning hamnstyrelsen avgivit tillstyrkande utlåtande.

Sedan drätselkammaren anhållit om yttrande i ärendet av trafikchefen vid Karlstad—Munkfors järnväg, hade nu från denna inkommit ett så lydande yttrande:

P. M.

till Drätselkammarens i Karlstad Ordförande
angående till Stadsfullmäktige i Karlstad öfverlämnade klagomål rörande vissa förhållanden vid Karlstads yttre hamn.

Med anledning av att Herr Ordföranden i Karlstads Stads drätselkammare begärt mitt yttrande över en av Herrar Löfberg, Borgström m. fl. under den 14 sistl. Oktober till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad daterad skrivelse, angående klagomål över vissa förhållanden vid Karlstads yttre hamn och förslag till desammas avhjälpande, anhåller jag få anföra följande.

Godstrafikens storlek vid Karlstad Östra station jämte yttre hamnen har från år 1905, då den utgjorde 10,981 ton anlänt och 6,308 ton avsänt gods ökat så att den år 1913 utgjorde 29,791 ton anlänt och 42,726 ton avsänt gods, eller en ökning för sistnämnda år av 18,810 ton anlänt och 36,418 ton avsänt gods utöver det förra årets.

Under samma tid hava järnvägarnes finanser ej tillåtit någon nämnvärd ökning av godsvagnarnas antal i det att endast 68 st. godsvagnar därunder kunnat nyanskaffas. Följden därav har blivit att vid vissa stegringar i godstrafiken det varit synnerligen svårt att hålla trafikanterna med nödigt vagnsantal.

Att Karlstads yttre hamn därigenom understundom blockerats genom fartyg som till större antal än vanligt samtidigt angjort hamnen för last till eller från K. M. J. är sannt, och torde ej heller kunna förhindras genom andra åtgärder än de, som vid liknande tillfällen användas i Stockholm, Göteborg m. fl. hamnar, eller att genom offentligt tillkännagivande, att gods under viss tid tillsvidare ej mottages vid platsen i fråga.

Vid Karlstads yttre hamn har detta medel ej tillgripits på grund av att det är en ytterlighetsåtgärd, som utom andra olägenheter med visshet skapat obenägenhet hos rederierna, att anlöpa en sådan hamn,

Andra åtgärder hava därför av oss försökts och, ehuru ej fullt så effektiva, hava de dock i skälig mån minskat olägenheterna.

Att helt och hållet undvika stockning i en hamn vid vissa tillfällen torde svårligen kunna undvikas utan så stora kostnader att desamma ej motsvara den därmed förenade nyttan.

En större nyanskaffning av godsvagnar är därför ett befogat önskemål, som torde under nästkommande år bliva tillgodosett sedan nu kontrakt upprättats om leverans till denna tid av 131 nya godsvagnar om tillsammans 1,572 tons lastförmåga. Med en dylik tillökning av vagnsparken torde behovet för ökat tonnage vara mer än nog uppfyllt för en god tid framåt.

Det är icke sannt, såsom klagandena påstå, att vagnar förhyras av enskilda trafikanter under längre eller kortare tid. Däremot förekommer det ganska ofta att lastade vagnar få kvarstå olossade kortare eller längre tider. I huvudsak inträffar detta förhållande nästan uteslutande vid hamnen och vid Edebäcks station, beroende i förra fallet på att avsändaren av vederbörande rederi blivit underrättad, att fartyg den och den dagen skall anlända till hamnen för lastning, men vilka ej inträffa i anmäld tid, utan, som ofta hänt, dröja flera dagar med sin ankomst, och i senare fallet att mottagaren bor många mil avlägset från stationen och till följd av sen postgång, dåligt väglag m. fl. orsaker ej fort nog kan lossa godset; allt sålunda orsaker som någon järnvägsförvaltning ej kan hjälpa.

Det är ej heller sannt att växelmaskin saknas vid Karlstad Östra eller yttra hamnen. En växelmaskin har sedan flera år tillbaka varit där stationerad, och har endast någon enda gång, och, då en halv dag åt gången, måst anlitas uppåt linien på grund av inträffad maskinskada å lok i ordinarie tåg.

I allmänhet torde medeltalet växeltimmar vid Karlstad Östra och hamnen uppgå under svaga trafikmånader till 9 timmar och under livliga månader till 14 timmar per dygn, varav då resp. 3 och 5 timmar pr dygn vid yttre hamnen. Några gånger har ock ett *andra* växellok rekvirerats och ställts till förfogande i den mån den vanligen samtidigt starkt ökade linietraffiken så medgivit.

Att något behov av förstärkt järnvägspersonal vid yttre hamnen varit erforder-

lig, har till härvarande förvaltning ej framställts. Då trafikens ledning sker på grund av för resp. järnvägar gällande trafikreglemente, varigenom varje trafikants behov i mån av förhållandena *lika* tillgodoses, kan Herrar Klagandes framställning i sista punkten lemnas utan avseende.

Hagfors den 17 Nov. 1914.

HERM. LJUNGGREN.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren, som ansåg, att järnvägsförvaltningen vidtagit de åtgärder för olägenheternas avhjälpande, som rimligtvis kunde begäras, hemställa, att framställningen icke måtte föranleda någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.

§ 9.

Hos stadsfullmäktige hade Bröderna Löfberg & C:o med flere gjort framställning att fullmäktige måtte, på angivna grunder, gå i författning om att hos styrelsen för Karlstad—Munkfors järnväg utverka ett med hänsyn till trafiken erforderligt större antal godsvagnar å järnvägen, vilken framställning upptagits som motion av Herr Håkansson.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits av hamnstyrelsen och drätselkammaren, därvid kammaren, som genom begärt yttrande i ärendet från järnvägens trafikchef inhämtat, bland annat, att järnvägen träffat avtal om leverans under år 1915 av 131 nya godsvagnar om tillsammans 1,572 tons lastförmåga, hemställt, att, då järnvägsförvaltningen finge anses hava vidtagit de åtgärder för olägenheternas avhjälpande, som rimligtvis kunde begäras, framställningen icke måtte föranleda någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd.

Efter överläggning i ärendet beslöt utskottet, som ansåg de av järnvägsförvaltningen vidtagna åtgärderna vara ägnade att avhjälpa de svåraste av de av motionärerna påpekade olägenheterna i fråga om godstrafiken å järnvägen, att såsom infordrat yttrande i ärendet hemställa,

att ifrågavarande framställning icke måtte för närvarande till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

8. Magistratens framställning angående inrättande av en fjärde öfverkonstapelstjänst vid poliskåren här i staden m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med öfverlämnande af t. f. stadsfiskalens skrifvelse i ämnet får magistraten hemställa om den ändrade organisation af poliskåren, att från och med den 1 januari 1915 en ordinarie poliskonstapelstjänst indrages och i stället inrättas en fjärde öfverkonstapelstjänst samt att därför anslås nödiga medel.

Som af t. f. stadsfiskalens framställning synes, har denna öfverkonstapelstjänst länge varit behöflig och sedan den 3 januari 1910 uppehållits genom en ordinarie konstapel, som därför icke åtnjutit särskild ersättning. Detta provisoriska förhållande torde icke nu längre skäligen kunna eller böra fortfara.

Karlstads rådhus den 1 december 1914.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

I bifogade till Magistraten ställda skrifvelse anhåller öfverkonstapeln Martin Ivar Blomberg att han måtte beviljas någon ersättning, dels för den tid han tjänstgjort såsom öfverkonstapel, hvarigenom hans tjänstgöring öfverskridit den för ordinarie konstaplur bestämda tjänstgöringstid per dygn, emedan han under denna sin öfverkonstapelstid endast åtnjutit aflönning och beklädnad i likhet med ordinarie konstapel vid poliskåren, dels för det han åren 1911, 1912 och 1913 tjänstgjort utan vikarie under öfverkonstaplarnes semestertid utan att därför erhålla någon särskild ersättning, dels ock för det han innevarande år, på grund af sparsamhet, icke behöft uttaga någon uniformsrock.

Till denna Blombergs anhållan finner jag mig emellertid icke böra tillstyrka bifall på den grund, att Blomberg, då han af Magistraten tilldelades öfverkonstapels grad på förhand erinrades, att tills vidare icke några ekonomiska fördelar då följde med denna hans befordran.

Behovvet af fyra öfverkonstaplur vid poliskåren kvarstår emellertid fortfarande. Till belysande härför får jag framhålla, att öfverkonstaplarnes tjänstgöringstid med nuvarande antal utgör i medeltal 10 timmar pr dygn, fridagarne inberäknade, fördelad på inspektions- och vakttjänst, däraf en tredjedel natttjänstgöring. Vidare har antalet begångna brott och förseelser för hvarje år ökats här i staden. Sålunda

uppgingo antalet åtalade brott och förseelser år 1913 till 1,486 mot 1,179 år 1909. Denna ökning som delvis beror på folkmängdens ökning och regementets förläggning hit till staden, inverkar helt naturligt betungande på öfverkonstaplarnes redan år 1909 beräknade arbete. Häraf torde framgå att behofvet af fyra öfverkonstaplar vid poliskåren kommer att göra sig gällande allt framgent.

Då Blomberg allt sedan den 3 januari 1910 och fortfarande tjänstgör som öfverkonstapel utan någon som helst ersättning, oaktadt denna tjänstgöring — som synes — öfverstiger den för konstaplar bestämda tjänstgöring i medeltal med 2 timmar per dygn och tillika måste anses mera kräfvande och ansvarsfull än konstaplarnes, så måste denna hans befordran följaktligen verka menligt för honom, icke allenast på grund af den längre tjänstgöringen utan äfven i moraliskt och ekonomiskt hänseende.

För att Blomberg skall blifva likställd med de öfriga öfverkonstaplarna vid kåren får jag vördsamt hemställa, att Blomberg från och med den 1 januari 1915 uppföres på ordinarie öfverkonstapelsstat i likhet med de öfriga öfverkonstaplarna, eller om detta icke kan vinna bifall, han dock måtte tills vidare tilldelas ett årligt arvode af 400 kronor såsom tillförordnad öfverkonstapel, samt att han, i likhet med de öfriga öfverkonstaplarna, mot skyldighet att själf hålla sig vederbörlig uniform och beväringssersedlar, måtte kontant utfå den för honom beräknade beklädnadsersättningen 150 kronor per år, hvilket sistnämnda icke kommer att medföra någon särskild utgift för staden.

Karlstad den 19 november 1914.

GUSTAF ADOLF SKÖLD,
poliskommissarie o. t. f. stadsfiskal.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 14 december 1914.*

§ 4.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten hemställt om den ändrade organisation av poliskåren härstädes, att från och med den 1 januari 1915 en ordinarie poliskonstapelstjänst indrages och i stället inrättas en fjärde öfverkonstapelstjänst samt att därför anslås nödiga medel.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte bifalla vad magistraten hemställt ävensom bestämma, att härför erforderliga medel skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fiden:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av magistraten gjord framställning angående sådan ändring i organisationen av stadens poliskår, att från och med den 1 innevarande januari en ordinarie poliskonstapelstjänst indrages och i stället inrättas en fjärde överkonstapelstjänst, samt att därtill måtte anslås nödiga medel.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet biträda kammarens i ärendet gjorda hemställan, detta så mycket hellre, som den ökning i stadens utgifter för polisväsendet, som beslutet komme att medföra, genom den samtidigt skeende indragningen av en poliskonstapelstjänst icke bleve så kännbar.

Utskottet hemställde sålunda,

att stadsfullmäktige måtte besluta sådan ändring i organisationen av stadens poliskår, att från och med den 1 januari 1915 en ordinarie poliskonstapelstjänst indrages och i dess ställe inrättas en fjärde överkonstapelstjänst med samma löneförmåner, som för övriga överkonstapelstjänster äro gällande,

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma att härför erforderliga medel skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

9. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för anskaffande av ett luftfilter till turbogeneratoren å reservstationen.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 21 oktober 1914.

§ 7.

På framställning av Belysningsingeniören beslöt Styrelsen att hos Stadsfull-

mäktige anhålla om ett anslag av 3,000 kronor för anskaffande av ett luftfilter till turbogeneratoren å reservstationen.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 23 november 1914.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 3,000 kronor för anskaffande av ett luftfilter till turbogeneratoren å reservstationen; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget att utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord begäran om ett anslag av 3,000 kronor för anskaffande av ett luftfilter till turbogeneratoren å reservstationen; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i infortrat utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett anslag av 3,000 kronor av tillgängliga medel för anskaffande av ett luftfilter till turbogeneratoren å reservstationen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

10. Åtskilliga fastighetsägares vid Sundbergsgatan av Herr O. W. Karlsson som motion upptagna framställning om iordningsställande under år 1915 av nämnda gata.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed få vi undertecknade fastighetsägare vid Sundbergsgatan, kvarteret Gräflingen & Herrhagen här i staden, vördsamt anhålla, att få ofvannämnda gata emellan Filare- och Mellkvistgatorna, stäld i trafikabelt skick, vid nämnda gata är numera och för flera år tillbaka uppförda ganska betydande hus, för hvilka vi måste erlægga ganska betydande skatter, och dessutom är det nästan omöjligt att med lastadt fordon komma fram till våra fastigheter, förutom att gatan är väsentligt mera använd af körande än mången annan gata å denna stadsdel som för flera år tillbaka blifvit iordningsställda, våga vi därför hoppas att fullmäktige måtte för år 1915 bevilja erforderligt kapital för nämnda gatas iordningsställande.

Karlstad den 20 maj 1914.

J. H. Pettersson.

J. M. Forsberg.

Johan Johansson.

Gustaf Fridén.

Gustaf Nilsson.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 30 sept. 1914:

§ 5.

Från Stadsfullmäktige hade för yttrande hit remitterats Herr O. W. Karlssons motion ang. iståndsättande af Sundbergsgatan och beslöt Styrelsen meddela, att såväl vatten-, aflopps-, gas- och elektr. ledningar voro färdiga i gatan, hvarför Styrelsen icke hade något att anmärka mot gatans iståndsättande.

Ur protokollet:

ERIK BJÖRKMAN,

t. f. sekr.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 23 november 1914.

§ 18.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över

åtskilliga fastighetsägares vid Sundbergsgatan av herr O. W. Karlsson som motion upptagna framställning angående iordningsställande under år 1915 av nämnda gata, över vilken framställning vattenlednings- och belysningsstyrelsen avgivit yttrande.

Då drätselkammaren i sitt förslag till gatuarbeten för nästa år upptagit Sundbergsgatans iordningsställande, beslöt drätselkammaren hemställa, att nu ifrågavarande framställning icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 12.

Hos stadsfullmäktige hade åtskilliga fastighetsägare vid Sundbergsgatan gjort framställning om iordningsställande under år 1915 av berörda gata, vilken framställning upptagits som motion av Herr O. W. Karlsson; och hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att häröver avgiva yttrande.

I ärendet hade infordrade utlåtanden avgivits av vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt drätselkammaren, därvid drätselkammaren, under framhållande av att Sundbergsgatans iordningsställande vore upptaget i kammarens förslag till gatuarbeten för år 1915, hemställt, att framställningen icke måtte till någon vidare åtgärd föranleda.

Efter antecknande, att drätselkammarens berörda förslag numera vore av fullmäktige godkänt, beslöt utskottet att såsom infordrat yttrande i ärendet hemställa,

att förevarande framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

11. Folkskolestyrelsens framställning angående pension åt slöjdlärarynnan Augusta Lundgren.

Utdrag av protokoll vid sammanträde hos Karlstads folkskolestyrelse den 15 september 1914.

§ 5.

Följande skrivelse jämte bilagt läkareintyg hade till folkskolestyrelsen inkommit:

»Till Folkskolestyrelsen i Karlstad.

Undertecknad, som från den 1:sta januari år 1894 varit anställd såsom slöjdlärarynna och slöjdföreståndarynna vid Karlstads folkskolor, får härmed framställa en vördsam begäran om

att på grund av bifogat läkarintyg och i saknad av egna ekonomiska tillgångar till uppehälle för framtiden, vid avgång från nu innehavande tjänst vid Karlstads folkskolor få uppbära avkortad pension enligt de grunder, som i Folkskolestyrelsens förslag till kommunal pension för lärarinnor i kvinnlig slöjd vid Karlstads folkskolor äro angivna och att Folkskolestyrelsen behagade utverka detsamma för mig hos Herrar Stadsfullmäktige.

Karlskoga den 8 augusti 1914.

Vördsamt

AUGUSTA LUNDGREN.»

»Slöjdlärarynnan vid Karlstads folkskolor Fröken Augusta Lundgren intogs våren 1913 på Samariterhemmet i Uppsala, och har därstädes av undertecknad vårdats till 28 maj innevarande år. Hon lider av en svårartad nervsjukdom (Hysteria), vars början enligt uppgift skall datera sig åtminstone från år 1910. Angående Fröken Lundgrens sjukdom vill jag på begäran avgiva det utlåtandet:

att möjlighet till förbättring i sjukdomstillståndet ej är utesluten men

att denna förbättring med all sannolikhet ännu i åratal låter vänta på sig och

att en eventuell förbättring sannolikt ej sätter henne i stånd att helt och hållet eller på samma sätt som förut uppehålla sin tjänst vid Karlstads folkskolor samt

att även vid en långt gående förbättring en fara för recidiv alltid föreligger;

hvilket härmed på begäran intygas.

Ronneby Brunn den 23 Juli 1914.

IVAR THORLING,

leg. läkare. Läkare vid Samariterhemmet i Uppsala.»

Denna skrivelse hade behandlats såväl inom undervisningsnämnden som byggnads- och ekonominämnden. Därvid hade framgått:

att fröken Augusta Lundgren varit anställd såsom slöjdlärlarinnu vid Karlstads folkskolor sedan den 1 januari 1894 och följaktligen den 1 januari 1915 komme att räkna tjuogoett tjänsteår,

att den av henne begärda pensionen följaktligen skulle, om den beviljades från början av år 1915, komma att utgöra $\frac{21}{30}$ av 980 kronor eller 686 kronor för år, samt

att pension från »Småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt», varifrån pension numera i vissa fall tilldelas slöjdlärlarinnor, icke kunde för henne erhållas av den anledning, att hennes sjukdom icke intygats vara obotlig.

På grund härav och då fröken Lundgren saknade egna existensmedel under nu iråkad sjukdom, hade hennes begäran blivit av båda nämnderna tillstyrkt.

I enlighet härmed beslöt nu folkskolestyrelsen, under framhållande av det synnerligen förtjänstfulla sätt, varpå fröken Lundgren skött sin befattning vid Karlstads folkskolor, där hon ordnat och organiserat den kvinnliga slöjden, att hos Stadsfullmäktige hemställa om bifall till hennes begäran om avkortad kommunal pension i enlighet med det förslag till kommunal pension för handarbetslärlarinnor vid Karlstads folkskolor, som förut från styrelsen till fullmäktige inlämnats.

In fidem:

BROR A. LARSON.

Utdrag av protokollet, hållet hos den av Stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av studens tjänstemän, betjänte och arbetare, den 1 december 1914.

§ 5.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade kommitterade att avgiva yttrande över en av folkskolestyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om beviljande av pension till slöjdlärlarinnan Augusta Lundgren.

Till vidare utredning i ärendet hade av kommitténs ordförande införskaffats från folkskoleinspektören följande uppgifter:

»Slöjdlärlarinnan Augusta Vilhelmina Lundgren:
född den 18 juli 1872,
anställd vid Karlstads folkskola 1 januari 1894,

tillhör 4:e lönegraden, i vilken lönen för slöjdlärarynnor utgör 1,400 kronor för år; har varit tjänstledig för sjukdom alltsedan den 16 januari 1911 och därförut olika perioder;

skall under tjänstledighet på grund av sjukdom avstå en tredjedel av sin lön såsom bidrag till vikaries avlöning.

Vikariens avlöning uppgick år 1913 till Kr. 867: 50.

Om fröken Lundgren skulle erhålla pension från 1 januari 1915 och en ny slöjdlärarynna tillsättas i hennes ställe, som då komme i 1:sta lönegraden, bleve dennas lön 1,100 kr. för år.

Med fortsatt tjänstledighet bli skolkassans utgifter alltså:

Lundgrens avkortade lön	933: 33
Vikariens avlöning (ungefär)	867: 50
	<hr/>
	Kronor 1,800: 83

I händelse pension beviljas bli skolkassans utgifter antagligen:

Ny lärarynna	1,100: —
Pension	686: —
	<hr/>
	Kronor 1,786: —

Efter föredragning av handlingarna i ärendet beslöto kommitterade att, då, enligt vad framginge, fröken Lundgren icke vore obotligt sjuk samt för övrigt löne- och pensionsfrågan för folkskolan för närvarande stode på dagordningen och inom närmaste tiden torde komma att av Riksdagen avgöras, såsom infordrat utlåtande hemställa, att förevarande framställning icke måtte av Stadsfullmäktige bifallas; och ville kommitterade därvid tillika uttala, att det enligt kommitterades åsikt icke syntes vara något hinder för, att frågan om slöjdlärarynneplatsens uppehållande och vikaries avlöning tills vidare löstes på sätt, varå samma fråga enligt folkskoleinspektörens uppgift för närvarande vore ordnad, detta så mycket mindre, som ett dylikt förfaringssätt vore till fördel för fröken Lundgren och icke medförde ökade utgifter för staden.

Som ovan.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 14 december 1914.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över folkskolestyrelsens framställning angående pension till slöjdlärarinnan Augusta Lundgren.

Uti detta ärende hade den av stadsfullmäktige tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare avgivit utlåtande och på anförda grunder avstyrkt bifall till framställningen.

Efter överläggning beslöt drätselkammaren till alla delar instämma i vad pensioneringskommittén anfört, vadan drätselkammaren hemställde, att folkskolestyrelsens förevarande framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges åtgärd föranleda.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 13.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen anhållit, att fullmäktige måtte bevilja slöjdlärarinnan Augusta Lundgren, vilken på grund av sjukdom vore oförmögen att sköta sin tjänst vid stadens folkskolor, avkortad kommunal pension i enlighet med det förslag till kommunal pension för handarbetslärarinnor vid stadens folkskolor, som förut från styrelsen till fullmäktige inlämnats.

Häröver hade pensioneringskommittén och drätselkammaren avgivit infortrade utlåtanden, därvid kommittén, på anförda grunder, hemställt, att förevarande framställning icke måtte bifallas, vilket utlåtande av drätselkammaren biträtts.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att yttra sig i detta ärende; och beslöt utskottet, som till alla delar instämde i vad ovannämnda kommitté anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med instämmande i vad pensioneringskommittén i ärendet anfört, besluta, att förevarande framställning icke skall till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

12. Herr A. Zachrisons motion angående utredning av frågan om avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enligt »Förslag till överenskommelse angående kommunalutskylder i staden Karlstad», av Kungl. Maj:t fastställd år 1877, skola följande personliga avgifter erläggas:

1) Till stadskassan: a) kr. 1: 50 för varje mans- och kr. 1: — för varje kvinnomantal, som antingen är tjänstehjon eller ock erlägger bevillning efter Andra artikeln; b) kr. 3: — för varje mans- och kr. 1: 75 för varje kvinnomantal, som icke erlägger bevillning efter Andra artikeln;

2) Såsom bidrag till fattigvården betalar varje mantalsskriven person, som fyllt 18 år, man kr. 0: 50 och kvinna kr. 0: 25.

Allt som allt uppgå de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun till kr. 2: — för män och kr. 1: 25 för kvinnor, som äro påförda bevillning samt resp. kr. 3: 50 och 2: — för andra personer.

Jämför man nu dessa siffror med motsvarande för andra Sveriges städer (Se Svenska stadsförbundets tidskrift för 1914 h. 1 sid. 34!) finner man att de äro de högsta som någonstädes erläggas.

I 11 städer äro de personliga avgifterna högre än kr. 1: —, resp. kr. 0: 50, dock högst kr. 1: 80 resp. kr. 0: 90, Karlstad ej inberäknad. I 6 städer utgå de med 1 kr., resp. kr. 0: 50, i 63 städer med belopp mindre än 1 kr. resp. 0: 50 kr., därav i 53 med kr. 0: 50, resp. kr. 0: 25. I 19 städer finnas inga sådana personliga avgifter.

Enligt nuvarande skattelagar skola de utgifter, som erfordras för den borgerliga kommunens gemensamma behov, uttaxeras i förhållande till de skattskyldigas inkomster och få ej utgöras av personliga avgifter, dock att där sådana förut funnits, dessa må utgå efter samma grunder som förut, till dess annorlunda förordnas. I modern skattelagstiftning framträder alltså en tydlig tendens i den riktningen, att de personliga avgifterna skola upphöra.

Ett särskilt skäl för borttagande av de personliga avgifterna till fattigvården ligger däri, att enligt den nya ålderdoms- och invaliditetsförsäkringen varje svensk man och kvinna med vissa undantag är skyldig erlägga pensionsavgift fr. o. m. det 16:e t. o. m. det 67:e året.

Det synes under sådana förhållanden vara en gärd av rättvisa att Stadsfullmäktige i Karlstad vidtaga anstalter för avskaffande av de personliga avgifterna. Detta torde lämpligast kunna ske genom successiv sänkning av desamma under en

period av t. ex. 10 år, så att äfter denna tidrymd inga personliga skatter komma att utgå till den borgerliga kommunen.

Jag får därför föreslå,

att Karlstads Stadsfullmäktige ville uppdraga åt Drätselkammaren att utreda frågan om avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun samt framlägga förslag till de åtgärder, som därav äro en följd.

Karlstad den 19 november 1914.

ALBIN ZACHRISON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 november 1914.*

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hr A. Zachrisons motion angående utredning av frågan om avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun m. m.

Drätselkammaren, som ansåg, att denna fråga stode i intimaste förbindelse med frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt, för vilken frågas utredning stadsfullmäktige tillsatt en särskild komité, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte remittera herr Zachrisons motion till nämnda kommitté för att behandlas i samband med frågan om grundskatternas avskrivning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 14.

På remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över Herr A. Zachrisons motion angående utredning av frågan om avskaffande av de personliga avgifterna till Karlstads borgerliga kommun, med mera.

I häröver avgivet utlåtande hade drätselkammaren, som ansett att denna fråga stode i intimaste förbindelse med frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt, för vilken frågas utred-

ning stadsfullmäktige tillsatt en särskild kommitté, föreslagit, att förevarande motion måtte remitteras till nämnda kommitté för att behandlas i samband med frågan om grundskatternas avskrivning.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels av *Herr Lindh*, att utskottet måtte biträda drätselkammarens utlåtande, dels ock av *Herr Håkansson*, att, då det i motionen avsedda ämne vore av helt annan art än det, för vars utredning berörda kommitté tillsatts, utskottet måtte tillstyrka stadsfullmäktige att utse en särskild kommitté för frågans behandling.

Utskottet beslöt att, med bifall till Herr Lindhs yrkande, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte remittera Herr Zachrisons förevarande motion till kommittén för utredning av frågan om avskrivning av den på bevillningspliktig fast egendom här i staden vilande grundskatt för att behandlas i samband med frågan om berörda grundskatters avskrivande.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

13. Herr T. Ostermans motion om tillsättande av en kommitté med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper och vidtaga därvid nödiga befunna rättelser, samt att uppgöra nytt förslag till bokföringen m. m.

Till Karlstads stadsfullmäktige.

K. förordningen om kommunalstyrelse i stad § 72 anger att berättelsen öfver revisionen af stadens räkenskaper skall framläggas för stadsfullmäktige till granskning vid det sammanträde, som hålles under loppet av maj månad.

Så har emellertid icke skett här i staden åtminstone under de senaste åren och revisionsberättelsen för år 1913 har kommit ledamöterna till handa först den 8 d:s. Oaktadt den rundliga tid som sålunda åtgått för verkets fullbordande lider denna revisionsberättelse af ungefär likartade ofullständigheter som föregående. Den tid, revisorerna anse sig skäligen kunna anslå till detta arbete, räcker tydligen icke till att djupare intränga i de irrgångar, de olika delegationernas och styrelsernas bokhålleri erbjudas. I annat fall skulle naturligtvis felaktigheter, som fått kvarstå åratals igenom, blifvit rättade eller åtminstone påpekade.

Sälunda borde den redan förbrukade, bland »fonder, vilka av stadsfullmäktige disponeras» upptagna »Hamnens reparationsfond» å 72,509 kr. 46 öre blifvit af revisorerna aflifvad.

Ett annat exempel erbjuder »gamla folkskolan», som upptagits både i Folkskolestyrelsens och Drätselverkets tillgångar. Ett bland andra billiga sätt, som användts att öka stadens tillgångar.

Redogörelsen för »allmänna uppbörderna» lämnar en mycket oklar uppfattning af verkliga förhållandet o. s. v.

Ett uppräknande af alla inkonsekvenser skulle t. o. m. taga ett rätt stort utrymme i anspråk.

Med ett ord: räkenskaperna synas sakna enhetlighet och reda och de flesta som söka kunskap af revisionsberättelserna torde lätt blifva förvirrade.

Då enligt mitt förmenande revisionsberättelserna ej äro afsedda för några få invigda, anser jag att ändring bör ske i de nuvarande räkenskapsförhållandena.

Stadsfullmäktige hafva redan på förslag af ordföranden i Drätselkammaren beslutat en omvärdering af stadens fastigheter.

Såsom en fortsättning på den sälunda inslagna vägen, tillåter jag mig föreslå, att Stadsfullmäktige behagade tillsätta en kommitté på 3 personer med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper oah därvid vidtaga nödiga åtgärder till rättelse af rena felaktigheter samt inkomma med förslag till nytt system för bokföringen och

att till kommitténs förfogande ställa ett förslagsanslag på 1,000 kr., till biträden, som kommittén kan finna nödigt tillkalla för utförande af detaljbetena.

Karlstad den 19 nov. 1914.

T. OSTERMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 november 1914.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hr T. Ostermans motion om tillsättande av en kommitté med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper och vidtaga därvid nödiga befunna rättelser samt att uppgöra förslag till nytt system för bokföringen m. m.

Drätselkammaren, som haft sin uppmärksamhet riktad på frågan och som för ändamålet låtit verkställa studier av förhållandena i Örebro, fann motionens syfte eller åstadkommandet av enhetlighet i de olika verkens bokföringssystem både nyttigt och nödigt, vadan kammaren beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tillsätta en kommitté på tre personer med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper och därvid vidtaga nödiga åtgärder till rättelse av eventuella felaktigheter samt inkomma med förslag till nytt system för bokföringen,

att stadsfullmäktige måtte till kommitténs förfogande ställa ett förslagsanslag av 1,000 kronor till biträden, som kommittén kunde finna nödigt tillkalla för utförande av detaljarbeten samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat anslag, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 15.

Hos stadsfullmäktige hade Herr T. Osterman väckt motion om tillsättande av en kommitté med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper och vidtaga därvid nödiga befunda rättelser samt inkomma med förslag till nytt system för bokföringen ävensom att till kommitténs förfogande måtte ställas ett förslagsanslag av 1,000 kronor till biträden, som kommittén kunde finna skäligt tillkalla för utförande av detaljarbetena.

På remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att häröver avgiva utlåtande; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i infortrat yttrande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tillsätta en kommitté av tre personer med uppdrag att genomgå stadens samtliga räkenskaper och därvid vidtaga nödiga åtgärder till rättelse av eventuella felaktigheter samt inkomma med förslag till nytt system för de olika verkens och delegationernas bokföring;

samt att stadsfullmäktige måtte ställa till kommitténs förfogande ett förslagsanslag av 1,000 kronor till biträden, som kommittén kunde finna nödigt tillkalla för utförande av detaljarbeten, ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Tillika beslöt utskottet hemställa, att, därest detta utskottets förslag vunne stadsfullmäktiges bifall, fullmäktige måtte till ledamöter i kommittén utse:

bankdirektören T. Osterman,
bankkassören E. Setterberg och
stadsingenjören E. Björkman.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

14. Direktören Hj. Nermans för bokhandlaren Axel Nermans sterbhus gjorda framställning i fråga om mottagande från stadens sida av en av bokhandlaren Nerman till staden gjord donation ävensom angående sättet för densammas mottagande, m. m.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning af ett den 24 sept. 1913 af min aflidne fader upprättat testamente, hvori bestämmes, att 25,000 kr. skola öfverlämnas till stadsfullmäktige i Karlstad med villkor, att Stadsfullmäktige å beloppet årligen utbetalar 4 procents ränta till fru Thyra Wallinder, född Nerman, så länge hon lefver, får jag härmed å sterbhusets vägnar fråga, om Stadsfullmäktige äro villiga mottaga donationen. I sådant fall får jag, då tillräckliga pänningmedel ej äro tillgängliga och tidpunkten att försälja aktier eller banklotter, hvaraf boets behållning till större delen består, är mycket olämplig, vördsamt hemställa, att Stadsfullmäktige i stället för kontanter mottaga en af Sterbhuset utfärdad revers å kr. 25,000, daterad den 19 juni 1914 (min faders dödsdag), löpande med 5 procents årlig ränta och ömsesidigt uppsägbar pr 3 mån. Som säkerhet deponeras i Wermlands Ensk. Bank 40 aktier i Lifförsäkrings-A.-B. Nordstjärnan, hvilka i bouppteckningen äro upptagna till ett värde av kr. 635 pr styck eller tillhopa kr. 25,400.

Jag anhåller på samma gång få uttrycka den önskan, att räntan till fru Wallinder utbetalas kvartalsvis.

Vördsammast

För AXEL NERMANS STERBHUS
Hj. Nerman.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 november 1914.*

§ 13.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av direktören Hj. Nerman för bokhandlaren Axel Nermans sterbhus hos stadsfullmäktige gjord framställning i fråga om mottagande från stadens sida av en av bokhandlaren Nerman till staden gjord donation ävensom angående sättet för densammans utbetalande m. m.; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att med tacksamhet mottaga donationen,

att stadsfullmäktige måtte förklara sig villiga att i stället för kontanta medel mottaga en av bokhandlaren Nermans sterbhusdelägare utfärdad revers å 25,000 kronor, löpande med 5 procent årlig ränta från den 19 juni 1914 och önsesidigt uppsägbar pr tre månader och med säkerhet av 40 aktier i Livförsäkringsaktiebolaget Nordstjärnan, deponerade i Värmlands enskilda bank, samt

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att den fru Thyra Wallinder, född Nerman, tillkommande räntan av donationsmedlen skall utbetalas kvartalsvis.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 12 jan. 1915.*

§ 16.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av direktören Hj. Nerman för bokhandlaren Axel Nermans stärbhus hos fullmäktige gjord framställning i fråga om mottagande från stadens sida av en av bokhandlaren Nerman till staden gjord donation ävensom angående sättet för densammans mottagande med mera.

Beredningsutskottet beslöt att, i enlighet med den av direktören Nerman gjorda, av drätselkammaren i avgivet infortrat utlåtande tillstyrkta framställningen i ärendet, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte med tacksamhet mottaga donationen;

att stadsfullmäktige måtte förklara sig villiga att i stället för kontanta medel mottaga en av bokhandlaren Nermans stärbhusdelägare utfärdad revers å 25,000 kronor med fem procents ränta från den 19

juni 1914, ömsesidigt uppsägbar per tre månader och med säkerhet av 40 aktier i Livförsäkringsaktiebolaget Nordstjärnan. deponerade i Werm-lands Enskilda Bank;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att den fru Thyra Wallinder, född Nerman, tillkommande räntan av donationsmedlen skall utbetalas kvartalsvis.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 18 Februari.

N:o 2.

15. Finansplanekommitténs utlåtande med statsförslag för åren 1915 och 1916 med mera.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den 19 maj 1910 beslöto stadsfullmäktige att tillsätta en kommitté med uppdrag bland annat att "taga en allmän överblick öfver stadens ekonomiska ställning, eventuelt föreslå åtgärder till densammans förbättrande samt om möjligt uppgöra en finansplan, som ej blott afsåge det närmaste året utan en tid av flere år framåt"; och hafva undertecknade blifvit utsedda till ledamöter i denna kommitté jämte disponenten O. Kullgren, som dock ej deltagit i ärendets slutliga behandling.

Redan på hösten 1910 vidtogos åtgärder för upprättande af en finansplan, afseende femårsperioden 1912—1916, ity att från hvarje delegation då begärdes finansplan för sagda tidrymd. Först i december 1913 inkom sådan plan från Drätselkammaren. Härigenom har omöjliggjorts att för närvarande upprätta finansplan för längre tid än två år framåt eller för åren 1915 och 1916, men kommittén har ansett, att äfven en så begränsad plan kan vara till någon nytta.

Vid uppgörande af denna plan har kommittén utgått från de inkomna uppgifterna, som i viss mån underkastats granskning, och efter inhämtande af ytterligare upplysningar sökt upprätta en förslagsstat för åren 1915 och 1916, därvid önskemål, som icke ansetts oundgängligen böra fyllas under denna period, tills vidare undanskjutits.

Vid de särskilda delegationernas förslag, som här bifogas, har kommittén gjort följande erinringar.

Drättselkammaren.

Bristen är upptagen till kr. 145,117: 04 för 1915 och kr. 150,777: 04 för 1916.

Kostnaderna för polisväsendet äro upptagna med samma belopp för nämnda år, som de utgöra 1914. Ehuru de betydande ökningar häri, som af stadsfiskalen i hans förslag kalkylerats, efter hvad man kan hoppas, icke skola nödvändiggöras under den tid, hvarom här är fråga, anser kommittén dock någon höjning af den beräknade kostnaden erforderlig och föreslår i sådant avseende 1,500 kronor. Anslaget till nykterhetens befrämjande är af Drättselkammaren icke upptaget men bör på grund af Stadsfullmäktiges beslut uppföras med kr. 3,393: — för 1915 och Kr. 3,204: 50 för 1916.

Bristen blir härigenom för 1915 Kr. 150,010: 04 och för 1916 Kr. 155,481: 54.

Det kunde starkt ifrågasättas att ytterligare öka densamma genom afförande från inkomsterna af den så kallade stadsandelen i hamnafgifterna, som är förd Drättselkammaren till godo med Kr. 14,200: — för 1915 och Kr. 14,600: — för 1916. Hamnens ställning synes nämligen vara sådan, att densamma torde sakna möjlighet att någonsin minska sin betydliga skuldbörda, om Drättselkammaren skall komma i åtnjutande af 20 proc. af hamnuppborren. En suspension af denna stadsandels ingående till Drättselkammaren torde sålunda hafva ett visst fog för sig, ehuru kommittén icke anser sig böra därom afgifva något förslag.

Drättselkammaren har ej upptagit någon utgift till landsförsamlingen för minskade kommunalutskylder för inkorporerade regementsområdet, men torde detta jämnas därmed, att kommittén å andra sidan vid beräkning af taxerad inkomst icke tagit samma område i betraktande.

Beträffande Drättselkammarens förslag i dess helhet gäller, att det är räknat knappt med kanske allt för obetydlig ökning af utgifterna. Den betydande ökningen af bristen är hufvudsakligen beroende af den så väsentligt minskade inkomsten af brännvinsmedel, som från och med 1915 utgå med lagstadgat belopp.

Inga byggnadsföretag eller nyanläggningar äro af Drättselkammaren ifrågasatta under perioden.

Fattigvårdsstyrelsen

räknar med en underbalans från 1914 af kr. 8,400: —, som sålunda ökar 1915 års beräknade brist.

Brandstyrelsen

har redan för 1913 upptagit kostnad för uppförande af en byggnad för reservredskap med mera till 7,000 kronor, för den händelse nuvarande vagn- och redskapsbod kommer att disponeras för annat ändamål.

Det förutsatta förhållandet torde inträda år 1915, och har kostnaden därför af kommittén upptagits för det året att bestridas med lånemedel.

Vattenverket.

För 1914 föreslagen utgift Kr. 40,000: — för reservmaskineri har enligt inhämtade upplysningar blifvit obehöflig genom anläggning af reservstationen i mekaniska verkstaden.

För utvidgning af ledningsnätet beräknade Kr. 20,000: — hvardera året föreslås till upplåning.

Häsovårdsnämnden

har beräknat bristen för 1915 och 1916 till Kr. 29,786: —. Kommittén anser den ej kunna upptagas lägre än det belopp, hvartill den stigit redan i 1914 års stat eller till i runt tal kr. 34,400: —.

Slakthus och barnbördshus, som af nämnden beräknats komma till utförande under perioden, för respektive Kr. 315,500: — och Kr. 30,000: —, upplages af kommittén icke till utförande under här ifrågavarande år.

Dispensärstyrelsens

behof är beräknadt af styrelsen till Kr. 4,500: — årligen. Då detsamma enligt 1914 års stat stigit till 7,000 kr., anser sig kommittén böra räkna med sistnämnda belopp. Behovet är enligt 1914 års stat visserligen Kr. 10,642:50 större, hvilket belopp skulle öfverföras från fattigvårdsstyrelsens stat. Men då sistnämnda styrelse ej fullföljt detta yrkande i sin till kommittén ingifna plan, anser sig icke kommittén böra härutinnan göra ändring.

Då inga framställningar ännu gjorts om inrättande af tuberkulossjukhus och sommarsanatorium, har kommittén ansett sig kunna underlåta att upptaga därför ifrågasatta belopp resp. Kr. 50,000: — och Kr. 5,000: —.

Varmbadhuset

beräknas icke behöfva anslag, men då för 1914 kalkylerats brist Kr. 2,500: —, anser sig kommittén böra upptaga enahanda brist för 1915 och 1916.

Folkskolestyrelsen.

Med statsbidraget beräknadt efter ännu ej utfärdade, men af riksdagen antagna bestämmelser, som skola gälla från och med nästa år, blir bristen för 1915 kr. 131,131: — och för 1916 Kr. 137:105.

Hamnstyrelsen

har för 1915 upplagit dels 10,000 kr. till muddringar, hvilket bör utgå såsom redan användt i år, dels kr. 15,000: — för pråmkanal till Lambergstjärn. Då det senare anslaget enligt inhämtade upplysningar icke torde erfordras 1915, har kommittén minskat bristen 1915 med så väl detta belopp som muddringsanslaget.

Hamnens brist är föreslagen att täckas med upplåning.

Gasverket.

De obetydliga beloppen kr. 3,500: — och 4,000: — för ledningsnätets utsträckning anser kommittén kunna tagas af verkets inkomster.

Elektricitetsverket.

De för utvidgning af ledningsnätet föreslagna Kr. 10,000: — år 1915 och Kr. 15,000: — år 1916 föreslår kommittén att upplånas, hvilket ökar den beräknade behållningen med motsvarande belopp.

Magistratens anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden

torde med hänsyn till det tillfälliga behovet af ridande polis böra ökas med kr. 2,000: — årligen.

Bland utgifter 1915, för hvilka upplåning bör ske, har kommittén upplagit den redan beslutade ändringen i rådhuset för polisstationen Kr. 38,000 samt för en småskolebyggnad Kr. 60,000: —.

Andra utgifter för dylika ändamål kunna ju under de här ifrågavarande åren visa sig nödvändiga. Kostnaden för dem får antingen upplånas — och ökar då stadens lånebelopp samt med räntan årsutgifterna — eller, där så ske kan, tagas af disponibla räntan å Eneströmska och Lagerlöfska fonderna.

Om västra brokassan under perioden kommer staden till godo, torde den samma och räntan därå böra reserveras för brons nybyggnad.

Uttaxeringen enligt gällande öfverenskommelse angående kommunalutskylders utgörande har kommittén ansett sig efter afdrag af 7 procent för afkortningar, kunna beräknas inbringa 1915 kr. 105,000: — och 1916 kr. 108,000 och den taxerade inkomsten, hvarefter kommunalutskylderna beräknas, har kommittén trott sig kunna upptaga för 1915 till kr. 10,200,000: — och för 1916 till kronor 10,800,000; — men anser i bägge fallen, att det är högt räknadt.

I enlighet med nu angifna grunder har kommittén uppgjort följande statförslag för åren 1915 och 1916.

1915.

Utgifter.

1:o) Skulder, som förfalla till betalning 1915:		
Annuiteter å stadens fonderade lån	408,483: 81	
Ränta å tillfälliga lån	17,957: 84	426,441: 65
<hr/>		
2:o) Beräknade utgifter, för hvilka uttaxering bör ske:		
Enligt Drätselkammarens stat	150,010: 04	
» Fattigvårdsstyrelsens stat	162,480: —	
» Brandstyrelsens »	34,349: —	
» Vattenverkets »	34,749: 81	
» Hälsovårdsnämndens »	34,400: —	
» Dispensärstyrelsens »	7,000: —	
» Trädgårdsstyrelsens »	3,000: —	
» Elementarläroverkets för flickor stat.	—	
» Tekniska Afton- och Söndagsskolans stat.	4,200: —	
» Varmbadbusets stat	2,500: —	
» Folkskolestyrelsens stat	131,131: —	
» Barnavårdsnämndens stat	3,200: —	
Magistratens anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden	2,300: —	569,319: 85
<hr/>		
3:o) Beräknade utgifter, för hvilka lån bör upptagas:		
Bristen i hamnens stat	27,967: 56	
Vagn- och redskapsbod för brandkåren	7,000: —	
Vattenverket: ledningar	20,000: —	
Ändringar i rådhuset för polisstation	38,000: —	
Småskolebyggnad	60,000: —	
Elektricitetsverket: ledningar	10,000: —	162,967: 56
<hr/>		
4:o) Beräknade utgifter, för hvilka lån redan är upptaget:		
Gatuarbeten	50,000: —	50,000: —
5:o) Stadsfullmäktiges förslagsanslag till oförutsedda		
utgifter	15,000: —	15,000: —
<hr/>		
Summa utgifter		1,223,729: 06

Inkomster.

1:o) För kommunala behov beviljade anslag, som förfalla till uppbörd 1915, och inkomster, som på annan grund beräknas under nämnda år komma staden till godo;

Netto av tolagersättningsmedel.....	37,500: —	
Bidrag från hamnen, gasverket, elektricitetsverket och vattenverket		
till annuiteter å fonderade lån } till räntor å tillfälliga lån.... }	146,858: 45	
Ränta å i bank innestående medel efter afdrag för fond-räntor	18,000: —	
Gasverkets öfverskott	28,311: 09	
Elektricitetsverkets d:o	58,908: 33	
Saluhallens d:o	4,400: —	293,977: 87
Af 1913 års fonderade lån till under 4:o) bland utgifterna upptagna ändamål.....		50,000: —
Tillfälligt lån för under 3:o) bland utgifter angifna ändamål		162,967: 56
Uttaxering enligt gällande öfverenskommelse angående kommunalutskyl- ders utgörande		
a) afgift för mantalsskrivna personer	}	105,000: —
b) grundskatt af bevillningsfri fast egendom		
c) grundskatt av bevillningspliktig jordbruksfastighet		
d) grundskatt af annan bevillningspliktig fastighet		
e) statens fastigheters bidrag till eldsläckningsväsendet allt med beräkning af 7 procents avkortning		
2:o) Beräknad uttaxering.....		611,783: 63
		<u>Kronor 1,223,729: 06</u>

Uttaxeringen gör för en taxerad inkomst af Kr. 10,200,000 med 7 proc. af-
kortning 6,44 proc. i kommunalskatt.

1916.

Utgifter.

1:o) Skulder, som förfalla till betalning år 1916:		
Annuiteter å stadens fonderade lån	408,483: 81	
Ränta å tillfälliga lån	25,343: 79	433,827: 60
2:o) Beräknade utgifter, för hvilka uttaxering bör ske:		
Enligt Drätselkammarens stat	155,481: 54	
» Fattigvårdsstyrelsens stat.....	155,580: —	
» Brandstyrelsens stat.....	36,298: —	
» Vattenverkets »	33,672: 93	
» Hälsovårdsnämndens stat	34,400: —	
» Dispensärstyrelsens »	7,000: —	

» Trädgårdsstyrelsens stat	3,000:—	
» Elementarläroverkets för flickor stat	—	
» Tekniska Afton- och Söndagsskolans stat	5,450:—	
» Varmbadhusets stat	2,500:—	
» Folkskolestyrelsens stat	137,105:—	
» Barnavårdsnämndens »	3,500:—	
Magistratens anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden	2,300:—	576,287: 47
3:o) Beräknade utgifter, för hvilka lån bör upptagas:		
Bristen i hamnens stat	48,230: 77	
Vattenverket: ledningar	20,000:—	
Elektricitetsverket: d:o	15,000:—	83,230: 77
4:o) Beräknade utgifter, för hvilka lån redan är upptaget:		
Gatuarbeten		50,000:—
5:o) Stadsfullmäktiges förslagsanslag till oförutsedda utgifter		15,000:—
		<u>Summa utgifter Kr. 1,158,345: 84</u>

Inkomster.

1:o) För kommunala behov beviljade anslag, som förfalla till uppbörd 1916, och inkomster, som på annan grund beräknas under nämnda år komma staden till godo:		
Netto av tolagsersättningsmedel	39,000:—	
Bidrag från hamnen, gasverket, elektricitetsverket och vattenverket:		
till annuiteter å fonderade lån }	145,647: 71	
till ränta å tillfälliga lån }		
Ränta å i bank inestående medel efter afdrag för fond- räntor	15,000:—	
Gasverkets öfverskott	26,368: 20	
Elektricitetsverkets dito	64,265: 79	
Saluhallens »	4,500:—	294,781: 70
Af 1913 års fonderade lån till under 4:o) bland utgifterna upptagna ändamål		50,000:—
Tillfälligt lån för under 3:o) bland utgifter angivna ändamål		83,230: 77
Uttaxering enligt gällande öfverenskommelse angående kommunalutskyl- ders utgörande		
a) afgift för mantalsskrifna personer	}	108,000:—
b) grundskatt af bevillningsfri fast egendom		
c) grundskatt af bevillningspliktig jordbruksfastighet		
d) grundskatt af annan bevillningspliktig fastighet		
e) statens fastigheters bidrag till eldsläckningsväsendet allt med 7 procents afkortning		
2:o) Beräknad uttaxering		622,333: 37
		<u>Kr. 1,158,345: 84</u>

Uttaxeringen gör för en taxerad inkomst af 10,800,000 kr. med 7 procents afkortning 6,20 procent i kommunalskatt.

Det erinras om, att utgifterna för kyrkliga ändamål, som icke ingå i ofvanstående, år 1914 varit kr. 35,880:25, och att med beräkning af kr. 36,000:— för hvardera af åren 1915 och 1916 dessa kräfva en uttaxering för 1915 af 0,35 procent och 1916 af 0,33 procent å taxerad inkomst.

Förutom den öfverblick af stadens finansiella ställning, som fås genom den uppgjorda finansplanen för åren 1915 och 1916, har kommittén sökt härutinnan skaffa vidare upplysning genom bilagda stadens balansräkning den 31 december 1913.

Stadens hufvudbok visar summa tillgångar kr. 9,521,139:57 samt ett bokfördt öfverskott af kr. 2,549,245:52.

Skulder och fonder balanseras med Kr. 6,971,894:05. Sedan härifrån dragits tillgängliga medel och valutor, hvari särskilda fonder redovisas, med tillhopa Kr. 1,121,071:40, återstår en verklig skuldsumma af Kr. 5,850,822:65.

Den väsentligaste delen af denna skuld är fonderad i lån af nedannämnda år.

1888	annuitet c:a	kr. 6,300:—	utlöper 1928,
1896	»	» 32,700:—	» 1921,
1902	»	» 60,300:—	» 1942,
1907	»	» 144,000:—	» 1947,
1913	»	» 156,000:—	» 1953.

Det precisa annuitetsbeloppet i dess helhet utgör kr. 408,483:81.

En undersökning af de ändamål, hvarför lånen upptagits (som dock icke omfattar 1896 års lån, motsvarande 1881 års lån konverteradt) utvisar, att för följande produktiva ändamål lån upptagits:

Hamnen	880,716:10
Saluhallen	144,878:59
Gasverket	245,300:—
Vattenverket	970,846:38
Elektricitetsverket	430,800:—
Aktier i Karlstad—Munkfors järnväg	605,050:—

Kronor 3,277,591:07

Återstoden afser improduktiva företag och anläggningar.

Hamnen, gasverket, vattenverket och elektricitetsverket debiteras och betalas den del af annuiteten, som belöper å för dem upptagna lån.

Gas- och elektricitetsverken lämna därutöfver afsevärda överskott.

Vattenverket lämnar årligen omkring 30,000 kronor brist, som täckes medelst uttaxering.

Hamnen går årligen med förlust, till beläckande hvaraf upplåning sker. Äfven om man frånser extra ordinarie större utgifter för hamnen och äfven om staden afstår från den så kallade stadsandelen, täcka hamnens inkomster icke fullt dess utgifter.

Saluhallen lämnar inkomst, som dock ej täcker hvad som kan beräknas i annuitet för byggnadskostnaden.

Aktierna i Karlstad—Munkfors järnväg lämna ännu ingen utdelning, men staden drar tvifvelsutän indirekt nytta af järnvägen.

Till täckande af annuiteten å de fonderade lånen och räntan å tillfälliga lån kunde för 1914 beräknas ofvannämnda verks bidrag, gas- och elektricitetsverkens och saluhallens öfverskott, ränta å i bank innestående samt tolagsersättning med sammanlagdt Kr. 299,249: 35. Till annuiteten och räntan måste uttaxering ske med Kr. 117,819: 20 eller, om uttaxeringen för vattenverket Kr. 32,403: 43 medtages (hvilket rätteligen bör ske, då hela annuitetsbidraget därifrån räknats tillflyta staden) Kr. 150,222: 63, hvilket gör drygt en och en half procent av taxerad inkomst eller omkring en fjärdedel af hela uttaxeringen.

Det kan ju icke nekas, att stadens skuldsumma är stor och att den på detta sätt årligen binder en rätt stor del af uttaxeringen.

Härtill kommer, att en ökning därav är att motse dels genom redan upptagna lån för gatuarbeten, som minskar räntan å i bank innestående medel, i den mån de användas, dels genom andra oafvisliga företag, hvarför låns upptagande icke torde kunna undvikas. Det torde ock vara värdt synnerligt beaktande, att lånen i stort selt sträcka sig så långt in i framtiden, att man ej får någon väsentlig nedsättning i utgifterna därför förrän under 1940-talet.

Förklaringen till dessa förhållanden är närmast att söka i den hastiga utveckling staden haft att genomgå med däraf föranledda stora anläggningar och utvidgningar på många områden. Och det måste ju rättvisligen erkännas, att staden i stort sedt kunnat följa med och nu verkligen är i det hela väl försedd med sådana tidsenliga inrättningar som kunna fordras i ett modernt samhälle.

Kommittén tilltror sig ingalunda att finna några effektiva utvägar till förbättring av stadens ekonomiska ställning, utan måste härvidlag inskränka sig till några allmänna erinringar.

Att öka skatterna är ju ett medel, som churu till någon tid möjligen verkamt, i längden torde motverka hvad man ville vinna genom däraf alstrad obenägenhet för inflyttning till staden.

Förbättring af hamnens och Karlstad—Munkfors järnvägs ekonomi leder till bättre inkomster för staden, men därom lär icke kunna sägas annat än att vederbörande böra noga uppmärksamma och främja allt, som kan medverka till en dylik förbättring.

Improduktiva anläggningar och företag böra icke utan trängande nödvändighet igångsättas och stadens skuldbörda därigenom ökas.

De produktiva verken böra uppdrivas till bästa möjliga avkastning.

Inflyttning till staden af beskattningssgoda personer och industrier bör befordras, särskildt genom att för bebyggande nödiga tomter tillhandahållas af staden till billigt pris.

Sådant bör undvikas, som kan göra staden till en mindre omtyckt vistelseort.

Kommittén anser sig härmed hafva fullgjort sitt uppdrag och hemställer om ett arvode af 75 kronor åt landskamrer I. F. Regner, som en tid tjänstgjort som kommitténs sekreterare.

Karlstad den 6 maj 1914.

K. J. LINDHOLM.

HUGO ZIEGLER.

AXEL DAHLMAN.

AXEL SVANBOM.

T. OSTERMAN.

J. MÆCHEL.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 8 december 1913.*

§ 7.

Den av stadsfullmäktige tillsatta kommittén för uppgörande av en finansplan för staden hade anhållit, att drätselkammaren ville uppgöra *dels* en finansplan för kammaren för en tid af fem år räknade från och med år 1912, *dels* uppgift angående ökningen av stadens skulder för tiden från och med år 1900 och *dels* tablå öfver stadens ekonomiska ställning enligt bokslut den 31 december 1905 och den 31 december 1909.

Sedan stadskamreraren numera uppgjort den begärda finansplanen ävensom uppgifterna, skulle desamma, då kammaren vid verkställd granskning icke fann något att mot dem anmärka, till kommittén överlämnas.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Finansplan för Karlstads Drätsel-

	1912	1913	1914	1915	1916	Summa
Inkomster.						
Andel i hamnafgifter	12,828 77	12,000 —	12,000 —	14,200 —	14,650 —	65,628 77
Hundskatt	2,545 —	2,000 —	2,000 —	2,000 —	2,000 —	10,545 —
Växelprotester	2,000 —	2,000 —	2,000 —	2,000 —	2,000 —	10,000 —
Ersättning av staten för polisbevakning	2,500 —	2,500 —	2,500 —	2,500 —	2,500 —	12,500 —
Andel i sprithanteringsvinst	103,186 89	100,691 63	98,597 30	67,860 —	64,090 —	434,425 82
Arrenden och hyror	53,897 92	53,068 18	61,225 93	61,225 —	61,225 —	290,642 03
Räntor	8,501 97	—	—	—	—	8,501 97
Resterande kommunalutskylder	17,893 34	25,000 —	25,000 —	25,000 —	25,000 —	117,893 34
Tomtförsäljningar	16,401 31	20,000 —	20,000 —	20,000 —	20,000 —	96,401 31
Artistskatt	1,061 47	1,000 —	1,000 —	1,000 —	1,000 —	5,061 47
Körslor	4,460 —	—	—	—	—	4,460 —
Aflöningsbidrag	1,837 50	—	—	—	—	1,837 50
Diverse inkomster	2,420 28	1,432 66	1,452 66	1,452 66	1,462 66	8,220 92
Fordran af Drätselverket för:						
gatuarbeten	—	49,182 —	59,217 —	50,000 —	50,000 —	208,399 —
ändringsarbeten i rådhuset	—	20,083 29	—	—	—	20,083 29
flickskolan	—	61,449 —	105,813 25	—	—	167,262 25
Jordlösen, husflyttning m. m.	—	18,406 38	79 98	—	—	18,486 36
Järnvägsundersökning	2,500 —	—	—	—	—	2,500 —
Expropriationsmedel	3,114 08	—	—	—	—	3,114 08
Brist	62,323 72	82,926 11	107,304 59	145,117 04	150,777 04	548,448 50
Kronor	297,472 25	451,739 25	498,190 71	392,354 70	394,654 70	2,034,411 61

kammare för åren 1912—1916.

	1912	1913	1914	1915	1916	S u m m a
Utgifter:						
Löner och arvoden	77,066 23	73,075 —	76,555 —	76,555 —	76,555 —	379,806 23
Pensioner		7,900 —	8,441 —	8,441 —	8,441 —	33,223 —
Polisväsendet	70,098 52	72,142 52	72,240 42	72,500 —	72,500 —	359,481 46
Fångars vård och underhåll	157 72	250 —	250 —	250 —	250 —	1,157 72
Skrivmaterial, annonser och tryck	8,222 66	7,600 —	9,500 —	9,500 —	9,500 —	44,322 66
Bränsle och lyse	3,345 59	3,500 —	4,000 —	4,000 —	4,000 —	18,845 59
Utskylder	9,760 06	11,909 66	11,909 66	12,000 —	13,000 —	58,579 38
Diverse omkostnader	4,500 98	4,844 70	5,158 70	5,200 —	5,200 —	24,904 38
Renhållning	5,765 20	5,820 —	5,820 —	6,300 —	6,300 —	30,005 20
Planteringar	2,545 —	2 0 0	2,000 —	2,000 —	2,000 —	10,545 —
Lyshållning	27,625 —	27,625 —	30,965 —	34,500 —	35,800 —	156,515 —
Anslag till diverse ändamål	11 500 —	15,200 —	21,250 —	21,250 —	21,250 —	90,450 —
Brandsyner	271 60	250 —	350 —	350 —	350 —	1,571 60
Sjukkassor	1,051 50	1,100 —	1,100 —	1,100 —	1,100 —	5,451 50
Stallet	1,460 —	1,420 —	1,420 —	1,450 —	1,450 —	7,200 —
Tobaksfrakter	4,018 71	3,500 —	3,500 —	4,000 —	4,000 —	19,018 71
Kabinett, kallbadhus, klapphus	1,922 32	1,910 —	1,910 —	1,910 —	1,910 —	9,562 32
Tyggårdsvikens länshållning	200 —	200 —	200 —	200 —	200 —	1,000 —
Olycksfallsersättning		300 —	300 —	300 —	300 —	1,200 —
Vattenkastare, brandposter, gatu- brunnar	5,700 —	5,700 —	7,750 —	7,750 —	7,750 —	34,650 —
Nyktighetens befrämjande	5,046 —	5,000 —	4,900 —			14,946 —
Platshyor	249 20	298 70	298 70	298 70	298 70	1,444 —
Spårvägskomitén		200 —				200 —
Fastighetsregister	400 —	1,910 —				2,400 —
Ändringsarbeten i rådhuset		20,083 29				20,083 29
Flickskolan		61,449 —	105,813 25			167,262 25
Jordlösen m. m.		18,406 38	79 98			18,486 36
Gatu-, väg-, bro- o. fastighetsunderhåll	45,009 71	88,145 —	112,479 —	112,500 —	112,500 —	470,633 71
Oförutsedda utgifter	7,671 21	10,000 —	10,000 —	10,000 —	10,000 —	47,671 21
Järnvägsundersökningar	2,500 —					2,500 —
Inventarier	1,198 76					1,198 76
Diverse kreditorer	96 28					96 28
Kronor	297,472 25	451,739 25	498,190 71	392,354 70	394,654 70	2,034,411 61

Karlstads stads finansiella ställning.

	<i>Tillgångar:</i>	<i>Skulder:</i>	<i>Tillg. öfver skulder:</i>
1905 d. 31 dec.....	5,040,344: 30	3,248,587: 61	1,791,756: 69
1909 d. 31 »	7,784,981: 64	5,686,816: 20	2,098,165: 44
Stadens skulder, som vid 1909 års slut uppgingo till		kr. 5,686,816: 20,	
utgjorde vid ingången af år 1900		» 970,524: 95.	
Skulderna hava alltså under tioårsperioden ökats med		<u>4,716,291: 25</u>	

P. M.*För år 1915 beräknas:*

inkomst af tolagsmedel till		37,500: —
d:o ränta å i bank innestående medel efter afdrag af fondräntor		18,000: —
ränta å lån upptagna 1913 enl. beräkning	156,086: 15	
d:o » » » 1914 » »	61,727: 42	
	s:a tillfälliga lån	217,813: 57 å 6 % 13,068: 81
hvertill torde böra läggas ett halvt års ränta å lån, som beräknas komma att under 1915 upptagas, kr. 162,967: 56		4,889: 03

För år 1916 beräknas:

inkomst af tolagsmedel till.....		39,000: —
d:o ränta å i bank innestående medel efter afdrag af fondräntor		15,000: —
ränta å tillfälliga lån kr. 380,781: 13 å 6 procent		22,846: 87
¹ / ₂ års ränta å lån som upptages 1916 kr. 83,230: 77.....		2,496: 92

Karlstad den 29 april 1914.

G. ENANDER.

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt öfverlämna finansplan för polisväsendet här i staden för åren 1912—1916.

Karlstad den 20 mars 1912.

ALBERT NELSON.

Finansplan

för Polisväsendet i Karlstad för åren 1912—1916.

År 1912:

Stadsfiskalen: lön	1,500:—	
tjänstgöringspänningar	1,000:—	2,500:—
Poliskommissarien: lön	2,100:—	
tjänstgöringspänningar	700:—	
beklädnad	200:—	3,000:—
3 öfverkonstaplar: lön à 1,425:— kr.	4,275:—	
tjänstgöringspänningar à 475 kr.	1,425:—	
beklädnad à 150 kr.	450:—	6,150:—
1 detektivkonstapel: lön	1,200:—	
tjänstgöringspänningar	400:—	
beklädnad	150:—	1,750:—
25 konstaplar: lön à 1,125 kr.	28,125:—	
tjänstgöringspänningar à 375 kr.	9,375:—	37,500:—
1 d:o (rådhusvaktm.): lön	975:—	
tjänstgöringspänningar	325:—	1,300:—
5 extra konstaplar: arvode à 1,000 kr.		5,000:—
2 distriktpoliser: arvode à 700 kr.		1,400:—
Beklädnad till 32 konstaplar och extra konstaplar à 150 kr.		4,800:—
Beklädnad till 2 distriktpoliser à 90 kr.		180:—
Semesterarvoden, förslagsvis		1,200:—
Vikariatarvoden och extra tjänstgöring, förslagsvis		500:—
Sjukhusvård åt personalen samt fri läkarevård åt personalen med familjer, förslagsvis		350:—
Olycksfallsförsäkringspremier		325:—
		<u>Kronor 65,955:—</u>

Härförutom tillkomma ålderstillägg för:

Poliskommissarien	250:—	
3 öfverkonstaplar	1,050:—	
Detektivkonstapeln	400:—	
1 konstapel (rådhusvaktm.)	500:—	
3 konstaplar à 400 kr.	1,200:—	
2 » » 250 »	500:—	
13 » » 125 »	1,625:—	
1 konstapel	83:33	
5 extra konstaplar	375:—	5,983:33
		<u>Kronor 71,938:33</u>

Förutom ofvanstående, redan beslutade utgifter, upptages här aflöning för en detektivöverkonstapel och en detektivkonstapel från och med den 1 juli, om hvilka befattningars tillsättande särskild framställning kommer att göras.

1 detektivöverkonstapel: lön ($\frac{1}{2}$ år)	825: —		
tjänstgöringsp. (d:o).....	275: —		
beklädn.-ersättn. (d:o)...	75: —	1,175: —	
1 detektivkonstapel (lön $\frac{1}{2}$ år).....	600: —		
tjänstgöringsp. (d:o).....	200: —		
beklädnadsersättn. (d:o)	75: —	875: —	2,050: —
			<u>Summa Kronor 73,988: 3</u>

År 1913:

Löner, tjänstgöringspänningar, beklädnad, arvoden, semester- och vikariat-arvoden, extra tjänstgöringspänningar, sjukhus- och läkarevård samt olycksfallspremier i öfverensstämmelse med 1912 års stat 70,055: —

Ålderstillägg för:

Poliskommissarien	250: —	
3 öfverkonstaplar	1,050: —	
Detektivkonstapeln	400: —	
1 konstapel (rådhusvaktm.).....	500: —	
3 konstaplar à 400 kr.	1,200: —	
1 konstapel.....	287: 50	
1 »	250: —	
14 konstaplar à 125 kr.	1,750: —	
1 konstapel	93: 75	
1 »	83: 33	
1 »	72: 92	
6 extra konstaplar	600: —	6,537: 5
		<u>Summa kronor 76.592: 5</u>

År 1914:

Löner, tjänstgöringspänningar, arvoden, beklädnad, semester- och vikariat-arvoden, extra tjänstgöringspänningar, sjukhus- och läkarevård samt olycksfallsförsäkringspremier i likhet med 1913..... 70,055: —

Ålderstillägg för:

Poliskommissarien	312: 50
3 öfverkonstaplar	1,187: 46
Detektivkonstapeln	400: —
1 konstapel (rådhusvaktm.).....	500: —
4 konstaplar à 400 kr.	1,600: —

1 konstapel	387: 46	
11 konstaplar à 145: 76	1,603: 36	
7 konstaplar à 125 kr.	875: —	
1 konstapel	62: 50	
6 extra konstaplar	600: —	7,528: 28
		<u>Kronor 77,583: 28</u>

Härförutom erfordras detta år:

3 konstaplar: lön à 1,125: — ..	3,375: —	
tjänstgöringspänn. à 375 kr. ..	1,125: —	
beklädnad à 150: kr.	450: —	4,950: —
Vikariat-arvoden och extra tjänstgöringsersättning ökas med	200: —	
Sjukhusvård åt personalen samt fri läkarevård åt personalen		
med familjer, anslaget ökas med	75: —	
Olycksfallsförsäkringspremier ökas med	25: —	5,250: —
		<u>Summa Kronor 82,833: 28</u>

År 1915:

Löner, tjänstgöringspänningar, arvoden, beklädnad, semester- och vikariat-arvoden, extra tjänstgöringspänningar, sjukhus- och läkarevård samt olycksfallsförsäkringspremier i öfverensstämmelse med 1914 års stat. 75,305: —

Ålderstillägg för:

Poliskommissarien	500: —	
1 detektivöfverkonstapel	62: 50	
3 öfverkonstaplar	1,200: —	
2 detektivkonstaplar	462: 50	
1 konstapel (rådhusvaktm.)	500: —	
5 konstaplar à 400 kr.	2,000: —	
13 konstaplar à 250 kr.	3,250: —	
1 konstapel	208: 35	
5 konstaplar à 125 kr.	575: —	
6 extra konstaplar à 100 kr.	600: —	9,358: 35
		<u>Kronor 84,663: 35</u>

Under året erfordras ytterligare ökning af öfverkonstaplarnes vid ordningspolisen antal, för närvarande tre, med

1 öfverkonstapel: lön	1,425: —	
tjänstgöringspänningar	475: —	
beklädnadsersättning	150: —	2,050: —
		<u>Summa Kronor 86,713: 35</u>

År 1916:

Löner, tjänstgöringspänningar, arvoden, beklädnad, semester och vikariat-arvoden, extra tjänstgöringspänningar, sjukhus- och läkarevård samt olycksfallsförsäkringspremier i öfverensstämmelse med 1915 års stat 77,355: —

Ålderstillägg för:

Poliskommissarien	500: —	
1 detektivöfverkonstapel	125: —	
3 öfverkonstaplar	1,200: —	
2 detektivkonstaplar	525: —	
1 konstapel (rådhusvaktm.)	500: —	
5 konstaplar à 400 kr.	2,000: —	
14 konstaplar à 250 kr.	3,500: —	
1 konstapel	218: 75	
1 ' 	208: 34	
1 ' 	197: 91	
2 konstaplar à 125 kr.	250: —	
6 extra konstaplar	600: —	9,825: —

Summa Kronor 87,180: —

Förestående finansplan är uppgjord under förutsättning, att ingen annan inkorporering till staden under femårsperioden äger rum än de för närvarande föreslagna delarna af Karlstads landsförsamling, som utgöra det s. k. regimentsområdet.

Förutom hvad finansplanen innehåller nödvändiggöres under perioden inrättande af vaktlokal med förvaringsarrest å Norr Strand, hvarför kostnaderna torde belöpa sig till minst 3,600 kronor förutom årliga underhållet.

Vidare erfordras under femårsperioden omfattande reparationer och omändringar å polisstationen såvida densamma fortfarande skall bibehållas på sin nuvarande plats. Bland annat äro arrestlokalerna ur hälsovårdssynpunkt alldeles förkastliga och torde under den närmaste tiden komma att helt utdömas.

Slutligen får jag framhålla, att jag för egen del fortfarande fasthåller vid mina i skrivelser till Magistraten den 20 november 1909 och den 30 september 1910 uttalade åsikter angående behovet af ökning redan nu af såväl ordnings- som detektivpolisen i större omfattning än vad finansplanen upptager, men har jag vid planens upprättande så mycket som möjligt försökt följa Magistratens och Stadsfullmäktiges uttalanden i frågan.

Karlstad den 20 mars 1912.

ALBERT NELSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 7 april 1914.

§ 29.

I anledning af från finansplanekommittén inkommen framställning om finansplan för fattigvårdsstyrelsens förvaltning för åren 1915 och 1916 beslöt styrelsen meddela följande:

För år 1914 hade styrelsen beräknat en brist af Kr. 150,580: — därvid styrelsen icke upptagit såsom inkomst det belopp af omkring Kr. 8,400: —, som plägar utfås af andra kommuner och staten såsom ersättning. Detta belopp, Kr. 8,400: —, har enligt Magistratens generalförslag fått minska den beräknade bristen, och anslaget alltså blifvit.....	142,180: —
Med detta sistnämnda belopp ser styrelsen sig emellertid sannolikt icke i stånd att fylla sina behof, allra helst som genom den sista inkorporeringen tillförts staden en hel del nya understöds-tagare, utan måste styrelsen i sina beräkningar utgå från ett behof år 1914 af.....	150,580: —
För år 1915 beräknar styrelsen en ökning	
a) i de ordinarie utgifterna å.....	1,500: —
b) på grund af inkorporeringen å.....	2,000: —
	<u>3,500: —</u>
hvidan behofvet af anslag år 1915 skulle utgöra	154,080: —
För år 1916 beräknar styrelsen en ytterligare ökning å.....	1,500: —
så att anslagsbehofvet då skulle uppgå till	155,580: —
Någon ny- eller ombyggnad af hus beräknar styrelsen icke skulle ifrågakomma under åren 1915 och 1916.	
De angifna siffrorna äro naturligen endast approximativa och uttryck för hvad styrelsen för närvarande kan se.	
Denna § justerades genast.	

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 21 oktober 1911.

§ 8.

Uppgjordes af Kommittén för uppgörande af en finansplan för staden begärd dylik plan för brandväsendet för en tid af fem år, räknadt från och med 1912, hvilken plan skulle till Kommittén öfversändas.

In fidem:
ALBERT NELSON.

Finansplan för Karlstads Brandkår för åren 1912—1916.

År 1912.

Årets stat enligt Brandstyrelsens beslut denna dag..... 31,750: —

År 1913.

Föregående års stat	31,750: —	
Lönstillägg för 10 brandsoldater för tre kvartal.	900: —	
Utbyte af hästar	300: —	
För den händelse nuvarande vagn- och redskapsbod kommer att disponeras för annat ändamål upptages detta år kostnad för uppförande af en byggnad för reservredskap samt polisvagn m. m. beräknad till c:a	7,000: —	
För oförutsedda utgifter	500: —	40,450: —

År 1914.

Föregående årets stat med undantag af nybyggnadskostnaden	33,450: —	
Kåren ökas med tre nattvakter à 183: —	549: —	
Beklädnad för desamme	150: —	
Ökning af inventarierna	300: —	34,349: —

År 1915.

Föregående årets stat oförändrad

34,349: —

År 1916.

Föregående årets stat	34,349: —	
Kåren ökas med 2 ordinarie brandsoldater	1,800: —	
Beklädnad för desamme	100: —	
Semesterpänningar för desamme	49: —	36,298: —

Ehuru automobiler torde vara det lämpligaste fortskaffningsmedlet för brandkårer har anskaffande af dylikt fordon likväl icke beräknats böra ske för brandkåren härstädes under ofvannämnda tidsperiod hufvudsakligast ur ekonomisk synpunkt, enär brandkåren för närvarande utför det mesta af stadens körarbeten. Karlstad den 21 oktober 1911.

På Brandstyrelsens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Albert Nelson.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 15 November 1911.

§ 149.

I anledning af komiténs för uppgörande af finansplan för staden anhållan, att Hälsovårdsnämnden måtte för sin del upprätta finansplan för den nästkommande år ingående femårsperioden, beslöt Hälsovårdsnämnden att med ledning af ett utaf Herrar Ordföranden och Clarholm nu framlagt förslag, afgifva följande uppställning över beräknade inkomster och utgifter under hvart af åren 1912—1916 samt därutöver under perioden möjligen erforderliga anslag.

Beräknade inkomster och utgifter för hälsovården i Karlstad.

År 1912 (enligt fastställd stat.)

Inkomster	815:—
Brist att genom anslag fyllas	27,704: 50
	Kronor 28,519: 50
Utgifter:	
Löner	9,020:—
Pensioner	600:—
Årsafgifter m. m.	9,506:—
Diverse utgifter ..	1,415:—
Driftkostnader för epidemisjukhuset	7,246: 50
Brist från 1911	732:—
	Kronor 28,519: 50

År 1913.

Inkomster	815:—
Brist att genom anslag fyllas	30,821:—
	Kronor 31,636:—
Utgifter:	
De i 1912 års stat upptagna	28,519: 50
hvartill komma:	
ålderstillägg till andre sundhetstillsyningsmannens lön	150:—
ålderstillägg till stadsbarnmorskan Maria Olssons lön	100:—
pension åt sköterskor på epidemisjukhuset	300:—
Driftkostnader för nya epidemisjukhuset:	
aflöning åt sköterska	500:—
» » två sköterskebiträden	480:—
» » extra sköterskehjälp	500:—
» » kokerska	300:—

kostnader för mat åt nämnda betjäning å 1 kr. pr dag	1,825:—	
ved, kol, koks och gas	1,950:—	
aflöning åt gårdskarll, som samtidigt är eldare, portvakt och desinfektör	800:—	
tvätt och skurhjälp	400:—	
medicin och serumrör	100:—	
is och halm	20:—	
vattenavgift	300:—	
telefonavgift (1 telefon å 50:— och 4 å 30:— kr.)	170:—	
brandförsäkringspremier	100:—	
reparationer af hus och inventarier	200:—	
nyanskaffning af inventarier	750:—	
underhåll af planteringar och vägar å området..	150:—	8,545:—
Schaktning, planering, väganläggning och planering å nya epidemisjukhusets område	2,000:—	39,614: 50
och hvarifrån afgå:		
de i 1912 års stat upptagna »driftkostnader för epidemisjuk- huset»	7,246: 50	
den i samma års stat upptagna »brist från 1911»	732:—	7,978: 50
		<u>Kronor 31,636:—</u>

År 1914.

Inkomster	815:—	
Brist att genom anslag fyllas	28,971:—	
		<u>Kronor 29,786:—</u>
Utgifter:		
de för år 1913 beräknade	31,636:—	
hvertill kommer:		
ålderstillägg till förste sundhetstillsyningsmannens lön	150:—	31,786:—
och hvarifrån afgå:		
de år 1913 upptagna kostnaderna för schaktning m. m. å nya epidemi- sjukhusets område	2,000:—	
		<u>Kronor 29,786:—</u>

Hvardera af åren 1915 och 1916.

Inkomster	815:—	
Brist att genom anslag fyllas	28,971:—	
		<u>Kronor 29,786:—</u>
Utgifter:		
desamma, som upptagits för år 1914	29,786:—	

Härtill kommer, att under femårsperioden frågorna om uppförande af allmänt slakthus samt barnbördshus torde blifva slutligt afgjorda, hvarför såsom ökning i utgifternas belopp böra beräknas:

kostnaderna för uppförande af slakthus enl. Nämndens förslag	315,500:—
samt för barnbördshus, beräknadt för 10 patienter	30,000:—

Som ofvan

In fidem:

OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 20 December 1911.

§ 153.

På Herr Ordförandens anmodan hade Dispensärstyrelsen för sin del uppgjort och till Nämnden inkommit med förslag till stat för femårsperioden 1912—1916, hvilket nu föredrogs,

och skulle förslaget, hvaremot Hälsovårdsnämnden icke hade något att erinra, öfverlämnas till Komitén för uppgörande af finansplan för staden.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:

OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll hållet hos Dispensärstyrelsen i Karlstad den 20 November 1911.

§ 5.

Till styrelsen hade från hälsovårdsnämnden inkommit begäran om förslag till 5 års stat, och ansåg sig styrelsen behöfva för 1912 begärda 3,900 kr., men torde detta belopp behöfva för kommande 4 år höjas till 4,500 kr. pr år, på grund af att styrelsen fr. o. m. slutet nästkommande år, jämväl kommer att öfvertaga driften af tuberkulohemmet å Herrhagen. Styrelsen anser vidare, att under den ifrågasatta femårsperioden ett sommarsanatorium för lungsjuktiga behöfver anordnas. Härtill torde erfordras ett belopp af 5,000 kronor.

För den händelse, att som tuberkulossjukhus för staden ej fortfarande skulle kunna upplåtas den nu därför anordnade sjukafdelningen 2 tr. upp i nybyggnaden i Klaraborg, anser styrelsen att i 5-års-staten äfven ett belopp af 50,000 kronor för eventuellt uppförande af ett nytt tuberkulossjukhus beräknadt för 25 platser bör upptagas.

In fidem:

A. O. ALSTERMARK.

Utdrag ur protokoll hållet vid Karlstads trädgårdsstyrelses sammanträde den 28 mars 1911.

§ 3.

Med anledning af från Herrar Stadsfullmäktige genom kommittén för »uppgörande af en finansplan för en tid af 5 år» från och med år 1912 inkommet protokollsutdrag beslöt trädgårdsstyrelsen lämna det svar, att såvida ej af Herrar Stadsfullmäktige under nämnda år fattades beslut om några nya planteringar och parkanläggningar och med afseende fäst på att kontraktet med nuvarande trädgårdsdirektören om underhåll af planteringarne varar längre tid än nämnda 5-årsperiod, c:a 3,500 kr. — förutom hundskatten och inkomsten af den utarrenderade platsen för restauranten i Stadsträdgården — borde vara tillfyllest för trädgårdsstyrelsens årliga behof.

In fidem:
CONRAD FRISTEDT.

Protokoll hållet vid Karlstads Trädgårdsstyrelses sammanträde den 14 april 1914.

§ 1.

Beslöts att till »kommittén för uppgörande af finansplan» anmäla att styrelsen ansåg anslagsbehovet för åren 1915 och 1916 blifva cirka 3,000 kronor pr år, under förutsättning att hundskatten dessutom, som vanligt, tillfaller styrelsen och att förslaget om plantering å Drottninggatan och stora torget af Herrar Stadsfullmäktige icke bifalles.

In fidem:
A. W. ADDE.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor den 10 mars 1911.

§ 3.

Från Kommittén för uppgörande av en finansplan för staden Karlstad hade inkommit en skrivelse med anhållan, att styrelsen för Karlstads högre elementar-

läroverk för flickor måtte för sin del uppgöra finansplan för en tid av fem år, räknade från och med år 1912 samt därmed till kommittén inkomma. Med anledning härav beslöt styrelsen anmäla, att den ej ansåg sig behöva någon nämnvärd ökning i stadens nuvarande årliga anslag till läroverket under åren 1912—1916. På samma gång ville styrelsen påminna om den ännu ej avgjorda frågan om nya lokaler för läroverket.

In fidem:
ALBIN ZACHRISON.

Justerat den 22 mars 1911.
NILS BURE.

Rätt avskrivet, betygar
ALBIN ZACHRISON,
sekreterare.

Finansplan för Karlstads tekniska afton-

	År 1915	År 1916
<i>Utgifter:</i>		
Hyra	1,200 —	1,800 —
Lärares löner	3,900 —	4,200 —
Eldning och belysning	325 —	400 —
Städning	200 —	225 —
Brandförsäkring	15 —	25 —
Materialier	500 —	500 —
Annonser och tryck	125 —	200 —
Nya inventarier	150 —	300 —
Inventariers underhåll	75 —	100 —
Diverse och oförutsedda utgifter.....	60 —	100 —
Summa Kronor	6,550 —	7,850 —

*Utdrag af protokollet hållet hos Styrelsen för
Varmbadhuset i Karlstad den 12 Oktober 1911.*

§ 4.

Med anledning af en från Stadsfullmäktige genom kommittén för uppgörande af en finansplan för tiden från och med 1912 till och med 1916 inkommen begäran om yttrande ville styrelsen nu anföra, att några nyanläggningar för badhusets räkning icke planerats att utföras under den angifna perioden; att enligt hvad nu kunde beräknas, mera omfattande och kostsamma reparationer eller förändringar inom badhuset icke torde ifrågakomma, samt att, om man såge på den ifrågavarande perioden i dess helhet, inkomsterna torde komma att ungefär jämt täcka utgifterna för badhusets drift.

Som ofvan.

ERIK LUNDBLAD.

Finansplan för Karlstads folkskoleväsen för åren 1915 och 1916.

Utgifter:

	År 1915	År 1916
Lärare och lärarinnors löner	134,420: —	140,670: —
Byggnader, skolplatser och inventarier	4,500: —	4,500: —
Undervisningsmateriel	2,400: —	2,400: —
Pensionsavgifter	4,636: —	4,708: —
Pensioner	1,450: —	1,450: —
Skolvaktmästare, eldning och renhållning	7,500: —	8,200: —
Vatten, bränsle, lyse	12,850: —	14,850: —
Skatter och brandpremier	1,500: —	1,600: —
Slöjdmaterialier	1,800: —	2,000: —
Skolköken	2,500: —	2,500: —
Läkarevård	1,150: —	1,150: —
Skolbad	700: —	700: —
Skolånefonden	1,200: —	1,200: —
Biblioteket	600: —	600: —
Böcker till fattiga barn	1,000: —	1,000: —
Diverse och oförutsedda utgifter ..	6,250: —	6,250: —
Summa Kronor	184,456: —	193,778: —

Inkomster:

	År 1915	År 1916
Beräknat bidrag från staten	45,884: 08	48,124: 08
Uttaxering	138,571: 92	145,653: 92
	<hr/>	<hr/>
Summa Kronor	184,456: —	193,778: —

I finansplanen äro *icke* beräknade kostnaden för den nya småskolebyggnaden å Hagaborg, varom folkskolestyrelsen gjort framställning hos stadsfullmäktige. Bidraget från staten är beräknat enligt nu gällande bestämmelser.
Karlstad den 17 april 1914.

BROR A. LARSON.

Beräknad ökning av utgiftsposten för lärares och lärarinnors avlöning i uppgjord finansplan för Karlstads folkskoleväsen.

År 1915.

Enligt uppgifter från församlingsböckerna över skolpliktiga barn tillkomma vid början av läsåret 1914—15 omkring 420 nybörjare i småskolans 1:sta klass. Med en fördelning av 30 barn i varje avdelning behövas härför 14 lärarinnor. Disponibla bliva endast 12, vadan alltså krävas 2 nya småskollärarinnor.

Vid början av läsåret 1914—15 komma att till folkskolan uppflyttas omkring 340 barn. Med en fördelning av 35 barn i varje avdelning behövas härför 10 lärarekrafter. Femte klassen, som under de sista fem åren ständigt haft minst dubbla avdelningar, kommer sannolikt att även nu behöva 2 lärarekrafter. Inalles behövas alltså i folkskolans nybildade klassavdelningar 12 lärarekrafter. Disponibla bliva endast 9, hvadan alltså krävas 3 nya folkskollärarekrafter, troligen 2 manliga och 1 kvinnlig.

Ålderstilläggen för uppflyttningar i högre lönegrader komma att vid 1915 års början uppgå till 2,150 kronor.

Aflöningen för slöjdundervisningen i de till antalet ökade slöjdgrupperna beräknas bliva ökad med omkring 900 kronor för de manliga slöjdgrupperna och omkring 500 kronor för de kvinnliga slöjdgrupperna.

Möjligen kan vid början av läsåret 1914—15 barnantalet genom utflyttningar eller andra inverkan omständigheter hava ändrats så, att endast 1 ny småskollärarinna och 2 nya lärarekrafter i folkskolen bliva behövlige. Beräkningen av utgiftsposten ifråga i finansplanen är emellertid gjord utan hänsyn till dessa eventualiteter och upptager alltså:

Löner enligt 1914 års stat	124,670: —
2 nya småskollärarynnor à 1,000	2,000: —
2 nya e. o. folkskollärare à 1,500	3,000: —
1 ny e. o. folkskollärarynna	1,200: —
Ökat antal slöjdgrupper	1,400: —
Ålderstillägg	2,150: —
	<hr/>
Summa kronor	134,420: —

År 1916.

För detta år är synnerligen svårt att göra några tillförlitligare beräkningar. Sannolikt torde för detta år komma att ytterligare behövas:

1 ny e. o. folkskollärare	1,500: —
2 nya e. o. folkskollärarynnor	2,400: —
1 ny småskollärarynna	1,000: —
Ökat antal slöjdgrupper	300: —
Härtill kommer:	
Ålderstillägg	1,050: —
Löner enligt 1915 års stat	134,420: —
	<hr/>
Summa kronor	140,670: —

Beräknat statsbidrag för lärares och lärariynnors avlöning efter 90 procent av nu gällande minimilöner:

År 1915.

9 folkskollärare à 1,215: —	10,935: —
3 » » 1,080: —	3,240: —
3 » » 945: —	2,835: —
4 » » 810: —	3,240: —
6 folkskollärarynnor à 1,080: —	6,480: —
2 » » 990: —	1,980: —
5 » » 900: —	4,500: —
6 » » 810: —	4,860: —
10 småskollärarynnor » 612: —	6,120: —
3 » » 558: —	1,674: —
11 » » 504: —	5,544: —
3 » » 450: —	1,350: —
Ökat antal slöjdgrupper	567: —
	<hr/>
Summa kronor	53,325: —

År 1916.

Bidrag enligt 1915 års stat.....	53,325:—
Bidrag för ålderstillägg	468:—
Bidrag för nya tjänster	2,880:—
	<hr/>
	Summa kronor 56,673:—

Karlstad den 2 maj 1914.

BROR A. LARSON.

Finansplan för Karlstads stads barnavårdsnämnd för åren 1915 och 1916.*Utgifter.*

	År 1915	År 1916
Utackorderingsavgifter ..	11,000:—	11,500:—
Resekostnader och kläder.....	1,100:—	1,200:—
Arvode till sekreteraren och kassaförvaltaren.....	450:—	450:—
	<hr/>	<hr/>
	Summa kronor 12,550:—	13,150:—

Inkomster.

	År 1915	År 1916
Beräknadt bidrag från staten	850:—	900:—
» » » fattigvården	8,500:—	8,750:—
Uttaxering.....	3,200:—	3,500:—
	<hr/>	<hr/>
	Summa kronor 12,550:—	13,150:—

Karlstad den 17 april 1914.

BROR A. LARSON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 9 Augusti 1911.

§ 66.

Till Byggnadsnämnden hade inkommit följande protokollsutdrag med däri omförmälta tablå:

Utdrag af protokoll, hållet hos den af Stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta Kommittén för uppgörande af en finansplan för staden den 6 December 1910.

§ 6.

Beslöts att Kommittén skulle hos Magistraten äfvensom hos stadens samtliga

delegationer och styrelser anhålla, att de måtte hvar för sin del uppgöra en finansplan för en tid af fem år, räknadt från och med 1912, samt därmed till Kommittén inkomma; och skulle till ledning härför vid denna framställning fogas uppgift över ökningen af stadens folkmängd och bevillningskronor under tiden 1901—1910 jämte sannolikhetsberäkning för perioden 1911—1916.

Som ofvan

In fidem:
IVAN REGNER, »

I anledning häraf beslöt Byggnadsnämnden meddela Kommittén, att Nämnden med all sannolikhet icke under ifrågavarande femårsperiod komme att behöfva något anslag utöfver det till sekreteraren utgående arfvodet.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Till Finansplanekommittén.

Som svar å den till styrelsen för Mariebergsskogen från Eder gjorda hemställan om en finansplan för åren 1915—16, får styrelsen härmed äran meddela, att styrelsen under tidsperioden ifråga anser sig kunna utan särskilt anslag handhafva skogens vård och därmed sammanhängande förhållanden.

På Styrelsens vägnar:
PER CLARHOLM.

Till Kommittén för uppgörande av en finansplan för staden.

Finansplan för Karlstads Hamn för tiden 1912—1916 får Hamnstyrelsen härmed överlämna.

Karlstad den 2 Januari 1912.

På Hamnstyrelsens vägnar
C. O. AHLMARK.

Ivar Olsson.

Tillgå årets början							Skuldernas				
Lyft- kranar	kulder till				Summa	ökning	minskning	under året			
	Muddr matexder		diverse personer								
—	—	2,000	—	8,100	—	258,407	36	—	—	3,246	43
—	—	1,200	90	100	—	255,160	93	—	—	21,935	76
—	—	5	06	60	—	233,225	17	—	—	5,691	11
—	—	—	—	—	—	227,534	06	—	—	8,169	10
—	—	—	—	—	—	219,364	96	—	—	15,788	23
—	—	—	—	—	—	203,576	73	—	—	10,245	69
—	—	—	—	—	—	193,331	04	—	—	5,875	75
—	—	—	—	2	08	187,455	29	—	—	3,764	17
—	—	—	—	—	—	183,691	12	—	—	19,275	23
—	—	—	—	—	—	164,415	89	—	—	13,021	96
—	—	—	—	—	—	151,393	93	—	—	9,883	81
—	—	—	—	—	—	141,510	12	—	—	12,137	41
—	—	—	—	—	—	129,372	71	—	—	8,774	40
—	—	—	—	—	—	120,598	31	2,419	49	—	—
—	—	—	—	—	—	123,017	80	—	—	13,802	76
—	—	—	—	11	43	109,215	04	—	—	9,443	29
—	—	—	—	—	—	99,771	75	—	—	9,643	48
—	—	—	—	539	55	90,128	27	—	—	17,839	90
—	—	—	—	386	14	72,288	38	—	—	11,401	78
—	—	—	—	656	64	60,886	60	—	—	10,962	38
—	—	—	—	—	—	49,924	22	—	—	13,979	05
—	—	—	—	—	—	35,945	17	—	—	12,009	50
—	—	—	—	—	—	23,935	67	—	—	7,467	70
—	—	—	—	—	—	16,467	97	—	—	9,862	59
—	—	—	—	—	—	6,605	33	11,221	02	—	—
—	—	—	—	—	—	17,826	40	—	—	1,960	31
—	—	5,151	—	—	—	15,866	09	9,952	13	—	—
—	—	14,453	94	1,218	50	25,818	22	6,045	88	—	—
—	—	18,908	63	—	—	31,864	10	—	—	4,189	23
—	—	18,908	40	1,091	31	27,674	87	—	—	5,260	19
—	—	18,902	26	34	82	22,414	68	—	—	5,299	26
—	—	18,907	88	63	—	17,115	42	—	—	1,335	27
—	—	18,904	92	611	—	15,780	15	—	—	646	91
—	—	18,904	32	555	—	15,133	24	—	—	7,015	82
—	—	18,903	81	—	—	8,117	42	1,989	67	—	—
—	—	14,175	18	1,021	91	10,107	09	13,239	62	—	—
—	—	12,756	71	—	—	23,346	71	29,662	58	—	—
—	—	12,491	19	—	—	53,009	29	190,974	61	—	—
—	—	152,300	96	7,164	92	243,983	90	97,495	11	—	—
—	—	156,716	37	—	—	341,479	01	123,291	54	—	—
—	—	156,050	08	—	—	464,770	55	54,881	87	—	—
—	—	106,067	62	—	—	519,652	42	139,620	87	—	—
—	—	92,959	46	—	—	659,273	29	137,607	26	—	—
26,220	55	79,249	46	50	—	796,880	55	56,246	11	—	—
41,009	23	71,029	46	—	—	853,126	56	21,449	27	—	—
41,009	23	65,698	90	—	—	874,575	93	9,179	78	—	—
41,009	23	60,808	90	—	—	883,755	71	401	46	—	—
41,009	23	56,318	90 ¹⁷⁾	—	—	884,157	17	29,268	—	—	—
41,009	23	52,208	90	1,058	74	913,425	17	40,647	31	—	—

delegationer och styrelser anhålla, att de måtte hvar för sin del uppgöra en finansplan för en tid af fem år, räknadt från och med 1912, samt därmed till Kommittén inkomma; och skulle till ledning härför vid denna framställning fogas uppgift öfver ökningen af stadens folkmängd och bevillningskronor under tiden 1901—1910 jämte sannolikhetsberäkning för perioden 1911—1916.

Som ofvan

In fidem:
IVAN REGNER.»

I anledning häraf beslöt Byggnadsnämnden meddela Kommittén, att Nämnden med all sannolikhet icke under ifrågavarande femårsperiod komme att behöfva något anslag utöfver det till sekreteraren utgående arfvodet.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Till Finansplanekommittén.

Som svar å den till styrelsen för Mariebergsskogen från Eder gjorda hemställan om en finansplan för åren 1915—16, får styrelsen härmed äran meddela, att styrelsen under tidsperioden ifråga anser sig kunna utan särskilt anslag handhafva skogens vård och därmed sammanhängande förhållanden.

På Styrelsens vägnar:
PER CLARHOLM.

Till Kommittén för uppgörande av en finansplan för staden.

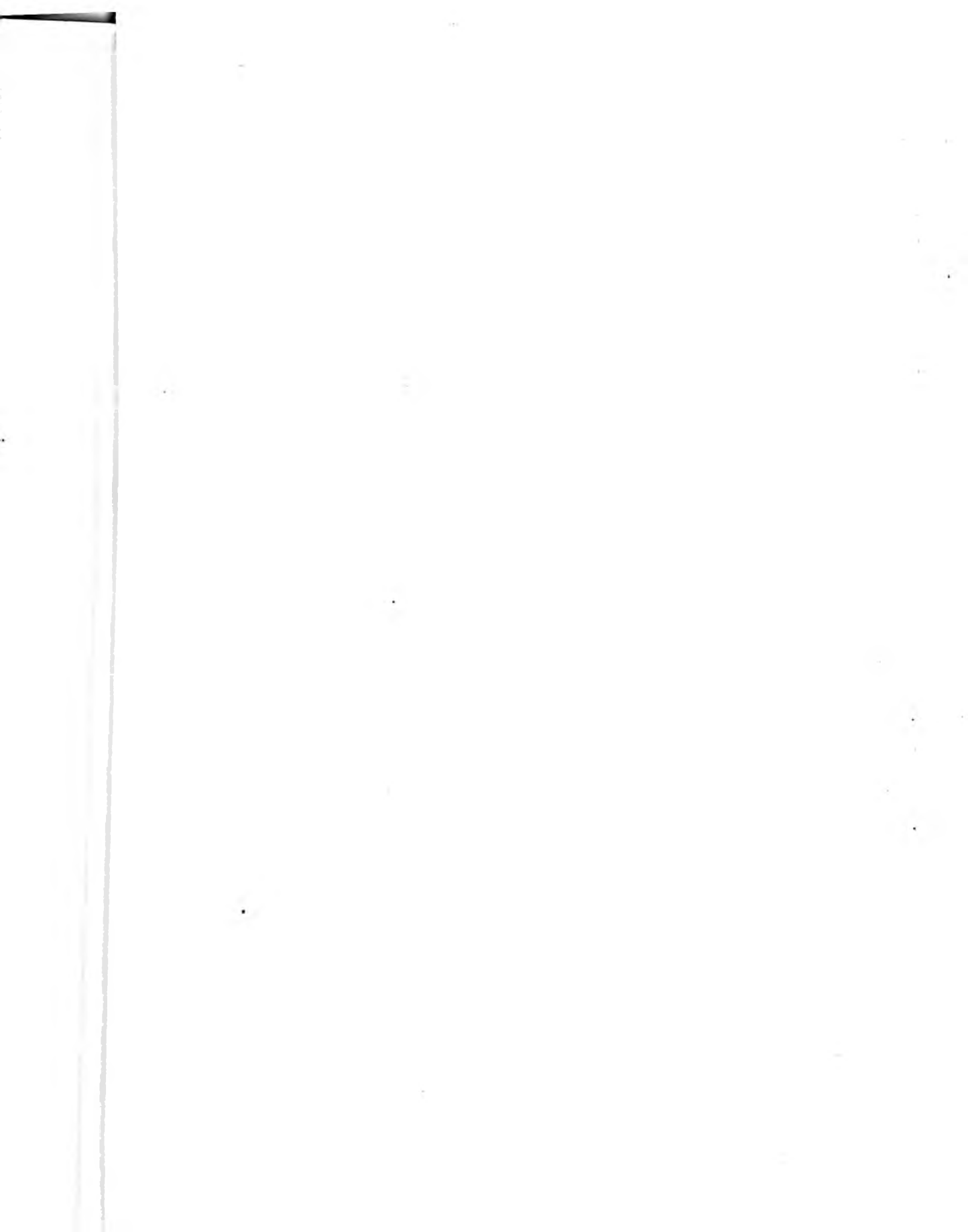
Finansplan för Karlstads Hamn för tiden 1912—1916 får Hamnstyrelsen härmed överlämna.

Karlstad den 2 Januari 1912.

På Hamnstyrelsens vägnar
C. O. AHELMARK.

Iwar Olsson.

Tillgå årets början								Skuldernas				
er	Lyft- kranar	kulder till				Summa	ökning		minskning			
		Muddr matexder		diverse personer			under året					
14	—	—	2,000	—	8,100	—	258,407	36	—	—	3,246	43
19	—	—	1,200	90	100	—	255,160	93	—	—	21,935	76
35	—	—	5	06	60	—	233,225	17	—	—	5,691	11
55	—	—	—	—	—	—	227,534	06	—	—	8,169	10
65	—	—	—	—	—	—	219,364	96	—	—	15,788	23
65	—	—	—	—	—	—	203,576	73	—	—	10,245	69
65	—	—	—	—	—	—	193,331	04	—	—	5,875	75
65	—	—	—	—	2	08	187,455	29	—	—	3,764	17
65	—	—	—	—	—	—	183,691	12	—	—	19,275	23
65	—	—	—	—	—	—	164,415	89	—	—	13,021	96
65	—	—	—	—	—	—	151,393	93	—	—	9,883	81
65	—	—	—	—	—	—	141,510	12	—	—	12,137	41
65	—	—	—	—	—	—	129,372	71	—	—	8,774	40
65	—	—	—	—	—	—	120,598	31	2,419	49	—	—
69	—	—	—	—	—	—	123,017	80	—	—	13,802	76
60	—	—	—	—	11	43	109,215	04	—	—	9,443	29
71	—	—	—	—	—	—	99,771	75	—	—	9,643	48
43	—	—	—	—	539	55	90,128	27	—	—	17,839	90
23 ¹⁸)	—	—	—	—	386	14	72,288	38	—	—	11,401	78
23	—	—	—	—	656	64	60,886	60	—	—	10,962	38
23	—	—	—	—	—	—	49,924	22	—	—	13,979	05
23	—	—	—	—	—	—	35,945	17	—	—	12,009	50
23	—	—	—	—	—	—	23,935	67	—	—	7,467	70
23	—	—	—	—	—	—	16,467	97	—	—	9,862	59
23	—	—	—	—	—	—	6,605	33	11,221	02	—	—
23	—	—	—	—	—	—	17,326	40	—	—	1,960	31
23	—	—	5,151	—	—	—	15,866	09	9,952	13	—	—
23	—	—	14,453	94	1,218	50	25,818	22	6,045	88	—	—
45	—	—	18,908	63	—	—	31,864	10	—	—	4,189	23
32	—	—	18,908	40	1,091	31	27,674	87	—	—	5,260	19
32	—	—	18,902	26	34	82	22,414	68	—	—	5,299	26
32	—	—	18,907	88	63	—	17,115	42	—	—	1,335	27
13	—	—	18,904	92	611	—	15,780	15	—	—	646	91
72	—	—	18,904	32	555	—	15,133	24	—	—	7,015	82
67	—	—	18,903	81	—	—	8,117	42	1,989	67	—	—
50	—	—	14,175	18	1,021	91	10,107	09	13,239	62	—	—
30	—	—	12,756	71	—	—	23,346	71	29,662	58	—	—
30	—	—	12,491	19	—	—	53,009	29	190,974	61	—	—
84	—	—	152,300	96	7,164	92	243,983	90	97,495	11	—	—
84	—	—	156,716	37	—	—	341,479	01	123,291	54	—	—
84	—	—	156,050	08	—	—	464,770	55	54,881	87	—	—
84	—	—	106,067	62	—	—	519,652	42	139,620	87	—	—
84	—	—	92,959	46	—	—	659,273	29	137,607	26	—	—
47 ⁷)	26,220	55	79,249	46	50	—	796,880	55	56,246	11	—	—
25	41,009	23	71,029	46	—	—	853,126	56	21,449	27	—	—
92	41,009	23	65,698	90	—	—	874,575	93	9,179	78	—	—
92	41,009	23	60,808	90	—	—	883,755	71	401	46	—	—
86	41,009	23	56,318	90 ¹⁷)	—	—	884,157	17	29,268	—	—	—
54	41,009	23	52,208	90	1,058	74	913,425	17	40,647	31	—	—

Finansplan för Karlstads Hamn för åren 1912—1916.

Inkomster:	1912	1913	1914	1915	1916	
Hamnuppbörd	65,000: —	67,000: —	69,000: —	71,000: —	73,000: —	345,000: —
Arrenden	2,230: —	2,300: —	2,400: —	2,500: —	2,600: —	12,030: —
Hushyror	1,650: —	1,650: —	1,650: —	1,650: —	1,650: —	8,250: —
Platshyror	2,400: —	2,500: —	2,600: —	2,700: —	2,800: —	13,000: —
Kranhyror	1,500: —	1,500: —	1,600: —	1,600: —	1,700: —	7,900: —
Diverse inkomster	1,025: —	1,100: —	1,100: —	1,150: —	1,200: —	5,575: —
Brist	32,506: 49	41,019: 35	51,675: 41	52,967: 56	48,230: 77	226,399: 58
						Summa Kronor 618,154: 58

Utgifter:						
Räntor	37,073: 60	38,515: 50	40,410: 04	42,874: 40	45,392: 81	204,266: 35
Amortering	7,687: 89	8,033: 85	8,395: 37	8,773: 16	9,167: 96	42,058: 23
Stadsandel	13,000: —	13,400: —	13,800: —	14,200: —	14,600: —	69,000: —
Administration och ordinarie omkostnader	23,675: —	24,120: —	24,420: —	24,720: —	25,020: —	121,955: —
Underhåll	4,825: —	5,000: —	5,000: —	5,000: —	5,000: —	24,825: —
Diverse och oförutsedda utgifter	3,550: —	3,000: —	3,000: —	3,000: —	3,000: —	15,550: —

Andra behov:						
Upphållningsbädd	16,500: —					16,500: —
Muddringsarbeten		25,000: —	25,000: —	10,000: —		60,000: —
Prämkanal till Lambergstjärn				15,000: —	15,000: —	30,000: —
Upprättsning och breddning av prämkkanalen nedom järnvägsbron			10,000: —	10,000: —	14,000: —	34,000: —
						Summa kronor 618,154: 58

Enligt förestående kalkyl skulle vid 1916 års slut hamnens skulder utgöras av:

Återstod av obligationslånet	Kronor	620,361: 26
Tillfälligt lån av drätselverket	»	358,485: 39

Summa Kronor 978,846: 65

Skuldökningen för perioden belöper sig på Kronor 184,341: 35.

Karlstads Hamnkassörskontor den 27 December 1911.

IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vatten- och
Gasverksstyrelse den 8 december 1911.*

s. d. § 10. Granskades och godkändes finansplaner för Vatten-, Gas- och Elektricitetsverken för nästa femårsperiod; och skulle desamma remitteras till den för upprättande av finansplan för staden tillsatta komitén.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGRÉN.

Vattenverket.

Inkomster:	1912	1913	1914	1915	1916	Summa
Vattenavgifter	54,900:—	56,000:—	58,000:—	60,000:—	62,000:—	290,900:—
Diverse ersättningar af Drätsel- verket	6,460:—	6,500:—	6,500:—	6,500:—	6,500:—	32,460:—
Tegelmurningar	600:—	600:—	600:—	600:—	600:—	3,000:—
Enskilda arbeten	2,500:—	2,500:—	2,500:—	2,500:—	2,500:—	12,500:—
Brist: Uttaxering	24,536: 14	33,149: 81	32,749: 81	34,749: 81	33,672: 93	158,858: 50
Upplåning	171 400:—	20,000:—	60,000:—	20,000:—	20,000:—	291,400:—
	260,396: 14	118,749: 81	160,349: 81	124,349: 81	125,972: 93	789,118: 50
Utgifter:						
Räntor	37,831: 07	46,908: 73	47,643: 05	50,560: 26	51,259: 59	234 202: 70
Amortering	10,991: 74	11,341: 08	11,706: 76	12,089: 55	11,513: 34	57,642 47
Administration & distribution	5,633: 33	6,000:—	6,000:—	6,000:—	6,000:—	29,633: 33
Driftkostnader	22,840:—	22,800:—	23,000:—	23,500:—	24,000:—	126,140:—
Underhåll	5,300:—	5,300:—	5,500:—	5,700:—	5,900:—	27 700:—
Enskilda arbeten	2,000:—	2,000:—	2,000:—	2,000:—	2,000:—	10,000:—
Servisledningar	1,000:—	1,000:—	1,000:—	1,000:—	1,000:—	5,000:—
Inventarier och materialier . .	1,300:—	1,300:—	1,400:—	1,400:—	1,500:—	6,900:—
Oförutsedda och diverse . . .	2,100:—	2,100:—	2,100:—	2,100:—	2,100:—	10,500:—
	260,396: 14	118,749: 81	160,349: 81	124,349: 81	125,272: 93	789,118: 50
<i>Andra behov:</i>						
Utvidgningar af ledningsnät .	171,400:—	*)20,000:—	**)20,000:—	**)20,000:—	**)20,000:—	251,400:—
Reservmaskineri (Dieselmotorer)			40,000:—			40,000:—
	260,396: 14	118,749: 81	160,349: 81	124,349: 81	125,272: 93	789,118: 50

Enligt förestående kalkyl skulle vid 1916 års slut Vattenverkets skuld utgöras af:

Vattenledningsfonden och inventarier i Tyggårdsviken	Kr. 221,984: 30
Amorteringslån	> 466,780: 59
Tillfälliga lån	> 560,820: 59
	Summa 1,249,585: 48

Skuldökningen under perioden uppgår till Kronor 233,757: 53.

- *) Viken och Kvarnberget.
**) Oförutsedda ledningar.

Gasverket.

Inkomster:	1912	1913	1914	1915	1916	Summa
Gas	68,030: —	71,000: —	74,000: —	77,000: —	80,000: —	370,000: —
Koks	20,000: —	21,000: —	22,000: —	23,000: —	24,000: —	110,000: —
Tjära	2,500: —	2,500: —	2,500: —	2,800: —	3,000: —	13,300: —
Allmänna lyshållningen	21,370: —	21,500: —	21,700: —	22,000: —	22,300: —	108,870: —
Enskilda arbeten	8,000: —	8,000: —	8,000: —	8,000: —	8,000: —	40,000: —
	119,870: —	124,000: —	128,200: —	132,800: —	137,300: —	642,170: —
Utgifter:						
Räntor	12,814: 94	12,121: 52	11,200: 25	10,218: 12	8,572: 33	51,927: 16
Amortering å obligationslån	1,727: —	1,804: 71	1,885: 92	1,970: 79	2,059: 47	9,447: 89
Kontant öfverskott för amortering å tillfälliga lån	11,194: 73	16,273: 77	16,313: 83	28,311: 09	26,368: 20	98,461: 62
Administration och distribution	10,433: 33	10,500: —	11,000: —	11,000: —	11,500: —	54,433: 33
Drift- och lyshållningskostnader	52,000: —	54,000: —	56,000: —	58,000: —	60,000: —	280,000: —
Underhåll	4,500: —*)	10,000: —*)	10,000: —	5,000: —*)	10,000: —	39,500: —
Inventarier och materialier	10,500: —	10,500: —	10,500: —	10,500: —	10,500: —	52,500: —
Servisledningar	800: —	800: —	800: —	800: —	800: —	4,000: —
Enskilda arbeten	1,000: —	1,000: —	1,000: —	1,000: —	1,000: —	5,000: —
Oförutsedda och diverse	2,600: —	2,500: —	2,500: —	2,500: —	2,500: —	12,600: —
<i>Andra behov:</i>						
Fjärrtändare	4,900: —					4,900: —
Ledning till regementet	7,000: —					7,000: —
Pension till en arbetare	400: —					400: —
Ledningsnätets utsträckning		2,500: —	3,000: —	3,500: —	4,000: —	13,000: —
Ny exhauster		2,000: —				2,000: —
Nytt gasugns-half			4,000: —			4,000: —
	119,870: —	124,000: —	128,200: —	132,800: —	137,300: —	642,170: —

Enligt förestående kalkyl skulle vid 1916 års slut gasverkets skuld utgöras af

Obligationslånet	Kr. 139,356: 45
Tillfälliga lån af Drätselverket	* 13,788: 28

Kronor 153,144: 73

Skuldminskningen under perioden belöper sig på Kr. 106,909: 53.

*) Ny gasugn.

Elektricitetsverket.

Inkomster:	1912	1913	1914	1915	1916	Summa
Ström afgifter	156,070: 70	160,000: —	176,000: —	190,000: —	200,000: —	882,070: 70
Motorafgifter						
Mätarehyror						
Fordringar	1,000: —	1,000: —	1,500: —	2,000: —	2,000: —	7,500: —
Brist			7,861: 77			7,861: 77
	<u>157,070: 70</u>	<u>161,000: —</u>	<u>185,361: 77</u>	<u>192,000: —</u>	<u>202,000: —</u>	<u>897,432: 47</u>
Utgifter:						
Räntor	19,855: 34	17,664: 14	16,490: 37	16,767: 55	13,915: 38	84,692: 78
Amortering å obligationslånet . .	3,158: 72	3,300: 86	3,449: 40	3,604: 62	3,766: 83	17,280: 43
Kontant öfersk. för amortering af tillfälliga lån	37,255: 80	18,640: 50		48,908: 33	49,265: 79	154,070: 42
Administration	7,983: 34	11,280: —	12,000: —	12,800: —	13,800: —	57,863: 34
Driftkostnader	63,347: 50	67,764: 50	69,947: —	74,239: 50	78,172: —	353,470: 50
Underhåll	5,170: —	5,600: —	6,100: —	6,600: —	7,100: —	30,570: —
Inventarier	7,500: —	8,250: —	9,075: —	9,980: —	10,980: —	45,785: —
Servisledningar	2,500: —	3,000: —	3,300: —	3,600: —	4,000: —	16,400: —
Materialier	5,700: —	3,500: —	3,500: —	3,500: —	3,500: —	19,700: —
Utvidgning af ledningsnätet . .	3,500: — ¹⁾	21,000: — ²⁾	60,000: —	10,000: —	15,000: —	109,500: —
Oförutsedda och diverse	1,100: —	1,000: —	1,500: —	2,000: —	2,500: —	8,100: —
	<u>157,070: 70</u>	<u>161,000: —</u>	<u>185,161: 77</u>	<u>192,000: —</u>	<u>202,000: —</u>	<u>897,432: 47</u>

Enligt förestående kalkyl skulle vid 1916 års slut Elektricitetsverkets skuld utgöras af rest å 1907 års obligationslån kr. 254 887: 58.

Verket skulle alltså under perioden hafva

å obligationslånet amorterat	Kr. 17,280: 43
och betalt hela det tillfälliga lånet	» 138,323: 40

tillsammans Kronor 155,603: 83

samt dessutom komma att lämna ett öferskott på kr. 7,885: 25. Då emellertid elektricitetsverket försämrat gasverkets ekonomi, så torde det vara med rättvisa och billighet förenat, att detta öferskott liksom vad som framdeles blir över, användes för amortering av gasverkets skulder.

¹⁾ Ny omformare.

²⁾ Ny högspänningstransformator och anskaffning af reservmaskineri.

Utdrag af protokoll, hållet vid Karlstads Saluhallsstyrelses sammanträde den 14 April 1914.

§ 2.

Till svar å Finansplanekommitténs anhållan om finansplan för Saluhallsstyrelsens förvaltning för år 1915 och 1916, beslöt styrelsen meddela:

Då inga väsentliga förändringar i Saluhallens inkomster och utgifter under de närmast kommande åren torde vara att förvänta, anser styrelsen, med ledning af de senaste årens stater, att behållningen å Saluhallsförvaltningen bör uppskattas till: för år 1915 kr. 4,400: — och

för år 1916 kr. 4,500: —.

In fidem:
HUGO BERG.

Utgående balans till år 1914.

1913 December 31.

Skyldige:

Ture Sandelin	10,397: 22
P. E. Olsson	5,862: 33
K. W. Johansson	5,862: 33
J. Freding	8,093: 37
K. F. Rabe	7,680: 44
W. L. Gewert	6,441: 66
K. A. Zetterfelt	6,441: 66
Carl Nordström	7,300: —
Ivan Hagberg	7,300: —
Karl Gustafsson	8,000: —
Restantien	131,582: 43
Gasverket	528,900: 07
Elektricitetsverket	717,670: 99
Vattenverket	1,488,762: 83
Hannstyrelsen	1,241,260: 19
Fattigvårdsstyrelsen	435,035: 61
Trädgårdsstyrelsen	60,371: 03
Hälsovårdsnämnden	15,021: 56
Brandstyrelsen	35,772: 97

Folkskolestyrelsen	542,618: 60	
Flickskolan	7,053: 53	
Varmbadhuset	4,681: 19	
Styrelsen för Mariebergsskogen	5,124: 57	
Förskotter	6,987: 65	
Tolagsersättningen	9,138: 57	
Löpande räkning N:o 2 ..	700,000: —	
Sparbanken	1,798: 40	
Kapitalinsättnings räkning	95,560: 28	
Depositionsräkning	128,000: —	
Löpande räkning n:o 1	40,581: 40	
Giroräkning	18,821: 81	
Sparkasseräkning ..	1,436: 58	
Stadsbiblioteket	3,000: —	
Ändringsarbeten i rådhuset	49,774: 91	
Flickskolebyggnaden ..	63,163: 88	
Epidemisjukhuset	91,575: 76	
Drätselkammaren	86,252: 70	6,583,326: 52

Behållningar:

Kassabehållning	9,367: 70	
Fastigheter -- 119,100 —	1,435,700: 78	
Inköpta fastigheter för regleringar	467,033: 12	
Gamla lasarettet	182,398: 45	
Stjärtpåret	7,063: --	
Jord i Sandbäcken	25,000: —	
Obligationer	36,000: —	
Aktier	775,250: —	2,937,813: 05
Karlstads Teater-Aktiebolag	31,250: —	
		<u>Kronor 9,521,139: 57</u>

Fordrande:

Folkskolestyrelsen	145: 38	
Låneräkning med W. E. B.	5,000: —	
Sparbanken för folkskolan	22,500: —	
Postsparbanken	225,170: 41	
Nobelstiftelsen	994,164: 19	
Stadshypoteket	5,362: 11	
Amorteringslånet af år 1888	70,000: --	
» » » 1907	2,521,260: —	
» » » 1913	2,692,500: —	
Omkostnader för 1913 års lån	1,160: —	6,537,262: 09

Flitpremiefonden	2,414: 53	
C. A. Fahlgrens stip.-fond	6,005: 81	
Amicitiofonden	1,316: 86	
Mellqvistska fonden för studier	10,450: 02	
» » » slöjd	11,485: 84	
Setterbergska fonden	10,000: —	
C. A. Fahlgrens donationsfond	26,375: —	
Hj. Lagerlöfs »	104,399: 42	
Eneströmska fonden	174,065: 23	
Göthbergska »	30,000: —	
Clarholmska »	10,000: —	
Palmgrenska »	21,056: 14	
Wenströmska »	18,710: 61	
Bergerska »	3,135: —	
Lagerlöfska » för sjuksk.-hjälp	3,217: 50	
Machels gåfva	2,000: —	434,631: 96

Tillgångar öfver skulder:

1:o) Fonder hvilka af stadsfullmäktige disponeras:

Karlstads telefonförening	196: 23	
Flickskolans nyb.- o. rep.-fond	7,027: 20	
Hamnens reparationsfond	72,509: 46	
» förskottsmedel	23,229: 44	
Brandkårens kassa	1,944: 80	
Pastorsboställets tiondelade	313: 37	
Konstutställningsfonden	1,436: 58	
Fonden för östra bron	2,938: 33	109,595: 41

2:o) För särskilda ändamål disponerade medel:

Byggnadsnämndens anslag	1,513: 22	
Outtaget anslag till spårvägskommittén	200: —	
Afsatta medel till jordförvärf	5,210: 97	6,924: 19

3:o) Till fri disposition

2,432,725: 92 2,549,245: 52

Kronor 9,521,139: 57

Från hufvudboken rätt avskrifvet, betygar

G. ENANDER.

Tablå öfver folkmängdens och bevillningskronornas ökning under tiden 1901—1910 samt sannolikhetsberäkning för perioden 1911—1916.

År	Folk- mängd	Ökning	Ökning i %	Bevill- nings- kronor	Ökning eller minskning i kr.	Ökning eller minskning i %	Bevilln.- kr. pr invånare
1900	11,490			36,460			3,17
1901	11,925	435	3,79	43,781	+ 7,321	+ 20,08	3,67
1902	12,539	614	5,16	46,064	+ 2,283	+ 5,21	3,67
1903	12,917	378	3,01	50,306	+ 4,242	+ 9,21	3,89
1904	13,661	744	5,76	51,942	+ 1,636	+ 3,25	3,80
1905	14,534	873	6,39	53,052	+ 1.110	+ 2,14	3,65
1906	15,083	549	3,78	57,908	+ 4,856	+ 9,15	3,84
1907	15,532	449	2,98	86,226	+ 28,318	+ 48,90	5,56
1908	16,245	713	4,59	79,912	- 6,314	- 7,32	4,92
1909	16,598	353	2,17	79,734	- 178	- 0,22	4,80
1910	16,847	249	1,50	76,004	- 3,730	- 4,68	4,51
Medelproc. för åren 1901—1910 3,91				Medelproc. för 1901—1910 + 8,57			
1911	17,506	659	»	82,517	+ 6,513	»	4,71
1912	18,190	684	»	89,589	+ 7,072	»	4,93
1913	18,901	711	»	97,267	+ 7,678	»	5,16
1914	19,640	739	»	105,603	+ 8,336	»	5,38
1915	20,408	768	»	114,653	+ 9,050	»	5,62
1916	21,206	798	»	124,479	+ 9,826	»	5,87

Protokoll, hållet hos den af Stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för uppgörande af en finansplan för staden följande dagar åren 1910 och 1914.

1910, den 8 oktober.

Närvarande: Herrar Borgmästaren K. J. Lindholm, Rektorn A. Dahlman, Ingeniören A. Svanbom, Bankdirektören T. Osterman och Disponenten O. Kullgren.

§ 1.

Till kommitténs ordförande utsågs Herr Borgmästaren K. J. Lindholm.

§ 2.

Beslöts, att den finansplan som kommitterade hade till uppdrag att uppgöra, skulle omfatta perioden 1912—1916.

§ 3.

Då det för uppgörandet af en finansplan för staden vore nödvändigt att äga kännedom om folkmängd och bevillningskronor för en tid tillbaka, beslöts att från kronouppbörds-kassören infordra uppgift öfver stadens folkmängd och bevillningskronor från och med år 1900; och skulle med ledning häraf upprättas en tablå utvisande ökningen i procent under 10-årsperioden 1901—1910 jämte sannolikhetsberäkning för 5-årsperioden 1912--1916.

§ 4.

Beslöts att hos Svenska Stadsförbundet rekvirera möjligen befintliga utlåanden från andra städer rörande uppgörande af finansplan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

1910, den 6 december.

Närvarande: Herrar Ordföranden, Dahlman, Ziegler, Svanbom, Osterman, Kullgren och J. Mæchel.

§ 5.

Företogs till behandling frågan om afgifvande af förslag till utlåtande rörande ifrågasatt omarbetning af gällande kommunalförordning för stad, och beslöto kommitterade efter hållen öfverläggning, att nämnda förslag till utlåtande skulle affattas sålunda: Bilaga utlåtande.

Se Stadsfullmäktiges Handlingar 1911 serien A N:o 5; sid. 1.

Härjämte uppdrogo kommitterade åt sin Herr Ordförande att, med kontrastation af sekreteraren, å kommitterades vägnar underteckna utlåandet.

§ 6.

Beslöts, att kommittén skulle hos Magistraten äfvensom hos stadens samtliga delegationer och styrelser anhålla, att de måtte hvar för sin del uppgöra en finansplan för en tid af fem år, räknade från och med år 1912, samt därmed till kommittén inkomma; och skulle till ledning härför vid denna framställning fogas uppgift över ökningen av stadens folkmängd och bevillningskronor under tiden 1901—1910 jämte sannolikhetsberäkning för perioden 1911—1916.

§ 7.

Beslöts att hos Drätselkammaren hemställa, att kammaren måtte uppgöra och till kommittén öfverlämna

dels uppgift angående ökningen af stadens skulder för tiden från och med år 1900,

och dels tablå öfver stadens ekonomiska ställning enligt bokslut den 31 december 1905 och den 31 december 1909, för hvilket ändamål Kammaren torde från vederbörande delegationer och styrelser infordra de uppgifter, som för upprättandet af berörda tablå vore erforderliga.

Som ofvan.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

1914, den 19 januari.

Närvarande: Herrar Lindholm, Dahlman, Svanbom, Osterman, Kullgren och Mæchel.

§ 8.

Herr ordföranden anmälde, att först i December 1913 inkommit finansplan från Drätselkammaren.

Med anledning däraf, att sålunda redan tre år med 1914 vore förflutna af den tid, för hvilken kommittén tänkt sig uppgöra finansplan, beslöts att, innan vidare åtgärder vidtoges, skaffa sig upplysningar från Linköping angående verkningarna af där uppgjord dylik plan.

In fidem:

K. J. LINDHOLM.

1914, den 12 mars.

Närvarande: Herrar Lindholm, Dahlman, Svanbom, Osterman, Kullgren och Mæchel.

§ 9.

Sedan Herr Ordföranden uppläst ankommet svar från borgmästaren i Linköping å där gjord förfrågan, beslöts att infordra felande uppgifter från vederbörande delegationer för åren 1915 och 1916 till afgifvande inom den 15 April och att därefter upprätta en finansplan för nämnda år.

In fidem:
K. J. LINDHOLM.

1914, den 28 april.

Närvarande: hrr Lindholm, Dahlman, Svanbom, Osterman och Mæchel.

§ 10.

Upprättades finansplan för åren 1915 och 1916 med ledning af inkomna uppgifter.

In fidem:
K. J. LINDHOLM.

1914, den 6 maj.

Närvarande: Herrar Lindholm, Ziegler, Svanbom och Mæchel.

§ 11.

Beslöts att föreslå 75 kr. som arvode åt kommitténs förre sekreterare landskamreraren I. F. Regner.

§ 12.

För erhållande af en öfverblick öfver stadens finansiella ställning hade från stadskamreraren infordrats balansräkning för den 31 December 1913, som nu genomgicks och föranledde en del siffersammanställningar och reflektioner.

§ 13.

Föredrogs och godkändes förslag till slutligt utlåtande.

In fidem:
K. J. LINDHOLM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 24 augusti 1914.*

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande

över finansplanekommitténs utlåtande med statförslag för åren 1915 och 1916 m.; och beslöt drätselkammaren anföra följande:

En av orsakerna till dröjsmålet med avgivande av drätselkammarens finansplan har varit att vid den tid då finansplanekommittén tillsattes och under närmast följande år flere viktiga företag medförande högst betydande utgifter förestode, och att utan tagen hänsyn till dessa den med finansplanekommitténs arbete avsedda ledningen för stadsfullmäktige i hög grad skulle förlora i värde. Drätselkammaren vill i detta avseende hänvisa till den vid drätselkammarens protokoll den 12 december 1912 bifogade P. M. af stadskamreraren (se stadsfullmäktiges handlingar 1912 ser. A n:o 12 sid. 111 och följande.)

Drätselkammaren anser, att finansplanekommittén på ett praktiskt sätt löst sin uppgift och uppfyllt alla rimliga anspråk, som kunnat ställas på dess arbete, men också visat att en finansplan för flera år framåt måste bli praktiskt skäligen oanvändbar. Meningen med förslagsstater, sådana som finanskommittén uppgjort, är ju att de skola kunna tjänstgöra som en bas eller utgångspunkt för en öfversiktlig beräkning av det inflytande, som beslutade utgifter utöfver densamma kunna få på kommande års beskattning, men de fylla denna uppgift endast under förutsättning av en regelbunden, lugn och jämn utveckling av staden, som väl svårigen äger motsvarighet i verkligheten. Då stadens utveckling går parallellt med näringslivets och liksom detta företer framåtskridande, regress eller stillastående i obeslämbar tidsföljd, då landets skattelagsstiftning är under omläggning och framför allt år efter år nya krav ställas på kommunernas institutioner och verksamhetsområden, så måste svårigheten att uppställa beräkningar, som kunna få sin motsvarighet i verkligheten, ökas, ju längre framåt i tiden beräkningarna sträcka sig.

Finansplanekommittén har med rätta berört hamnens brydsamma ställning och påpekat det faktum, att staden, även genom att icke tillföra stadskassan de 20 procent av hamnens intäkter ("stadsandelen"), som staden äger taga, icke skulle kunna hjälpa hamnen att få inkomster och utgifter att gå ihop. Uttagandet av dessa 20 procent har endast kunnat ske därigenom, att staden försträckt hamnen nödiga lån. Härigenom har visserligen det på stadens invånare årligen uttaxerade beloppet kunnat nedsättas med stadsandelens summa, men hamnens skuldbörda, d. v. s. stadens, har därmed stigit på ett oroväckande sätt. Emellertid medföra under vissa förutsättningar stadens lån till hamnen icke endast motsvarande ökning i hamnens tillgångar utan därutöfver värden, som kunna betraktas som rena vinster, och torde enligt drätselkammarens mening för framtiden stadens andel i hamnintäkterna i blivande stater ej upptagas till högre belopp, än som kan anses motsvara dessa vinster.

Summan å stadens enligt huvudboken förefintliga tillgångar kan enligt drätselkammarens mening för närvarande ej anses tillförlitlig. Först genom den beslutade men ännu ej slutförda nya taxeringen kan en exakt siffra vinnas.

Då drätselkammarens finansplan avgavs voro inga byggnadsföretag eller nyanläggningar ifrågasatta, men redan under den korta tid som sedan dess förflutit, ha sådana förekommit av högst avsevärd betydelse. Bland nya beslutade eller föreslående utgifter som ej av finansplanekommittén upplagits, men som inverka på bevillningskronan i den mån de komma att täckas genom uttaxering, vill drätselkammaren nämna anslag för kallbadhus, rådhusets ombyggnad, gamla flickskolans reparation, tillägg till anslag för nya flickskolan och materialgård.

Drätselkammaren vill även påminna om att under närmaste år anslag från stadens sida kan komma att krävas för Älvdalsbanan till ett avsevärt belopp, samt att förslag till en järnväg Karlstad—Byälven ännu är vilande, varförutom utredningen nu av vederbörande kommitté är slutförd beträffande spårvägar.

Till finansplanekommitténs påpekande av den årliga minskningen av brännvinsmedlen kan även läggas, att frågan om tobakshanteringens förvandling till statsmonopol möjligen kan medföra förlusten av tolagsmedlen för tobak, vilka medel hittills utgjort en betydande inkomst för staden.

En av finansplanekommittén upplagen utgift å 7,000 kronor för redskapsmagasin åt brandkåren torde ej behöva ifrågakomma, då drätselkammaren ämnar föreslå det redan av Sv. O. Petterssons sterbhus inköpta magasinet såsom lämpligt för ändamålet efter en obetydlig reparation.

Om de allmänna erinringar beträffande utvägar till förbättring av stadens ekonomiska utveckling, vilka av finansplanekommittén anförts, vågar drätselkammaren för sin del säga, att de redan förut varit föremål för drätselkammarens speciella uppmärksamhet och allt framgent skola bli vägledande för dess handlingsätt.

Drätselkammaren hemställer, att stadsfullmäktige måtte med tacksamhet förklara kommitténs uppdrag fullgjort och bevilja ett arvode av 75 kronor åt kommitténs sekreterare, att utgå av tillgängliga medel.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.*

§ 19.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över finansplanekommitténs utlåtande med statförslag för åren 1915 och 1916 med mera.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infortrat yttrande, och beslöt utskottet att, med instämmande i, vad drätselkammaren däri anført, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte med tacksamhet förklara kommitténs uppdrag fullgjort ävensom bevilja ett arvode av 75 kronor till kommitténs sekreterare att utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

15. Återremitterade ärendet angående brandstyrelsens framställning om ökade löneförmåner åt korpraler och manskap vid stadens brandkår.

*Utdrag av protokollet, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 26 oktober 1914.*

§ 105.

Sedan Stadsfullmäktige genom beslut den 30 december 1913 till Brandstyrelsen och Drätselkammaren återremitterat ärendet angående hos fullmäktige gjord framställning om ökade löneförmåner åt korpraler och manskap vid brandkåren för ytterligare utredning dels angående löneförmånerna för manskapet vid brandkårerna å andra orter och dels huruvida lämpligaste formen för en eventuell löneökning utgjordes av höjning av begynnelselönen eller bestämmandet av flere ålderstillägg, så hade av brandchefen, efter inhämtande av behövliga uppgifter, utarbetats följande till styrelsen nu överlämnade:

Tablå öfver aflöningsförmåner, som tillkomma

Stadens namn	Underbefälet af manskapet													Kr. slutlön
	Lön kr.	Ålderstillägg kr.	Beklädnad	Skodon	Bostad	Bränsle	Lysse	Läkarevärd	Fria skatter	Olycksfallf.-s.	Ink. af teater	Ink. af skjutsar	Dyråldstullägg	
Kalmar	1020	efter 2, 4, 6, 8, 10 år 300	150		1	1	1	1						efter 10 år 1320
Landskronna	1140	efter 2, 5, 8 år 300	1		1	1	1	1			1			efter 8 år 1440
Örebro	1080	efter 3, 6, 9 år 360	1		1	1	1	1		1				efter 9 år 1440
Eskilstuna														
Uppsala	1020	efter 1, 3, 5, 7, 9 år 300	1	under-kläder 60 kr.	1	1								efter 9 år 1320
Falun	925	efter 2, 3 år 150	1	40 kr.	1	1	1		1					efter 3 år 1075
Sundsvall	900	efter 1, 4, 7, 10 år 400	100 kr.		1	1	1			1	1	1		efter 10 år 1800
Västerås	1100	efter 2 o. 4 år 200	120 kr.		1								för 1914 150	efter 4 år 1300
Karlstad	1020	efter 2, 4 år 240	1		1	1			1		1			efter 4 år 1260

Manskapet vid nedanstående städers brandkårer.

Menige														Anteckningar
Lön kr.	Ålderstillägg kr.	Beklädnad	Skodon	Bostad	Bränsle	Lyse	Läkarevård	Prin skatter	Olycksfallf.-s.	Ink. af teatervakt	Ink. af skjutsar	Dyrtidstillägg	Kr. slutlön ¹⁾	
900	300	150		1	1	1	1						1200	1) I likhet med underbefälet.
905	300	1		1	1	1	1			1			1205	hyresbidrag 150 kr.
900	360			1	1	1	1		1				1260	
360	240	1		1	1	1	1			1			600	2) fri kost.
900	300	1	underkläder 60 kr.	1	1								1200	
875	150	1	40 kr.	1	1	1		1					1025	
900	460	100 kr.		1	1	1			1	1	1		1300	
900	200	120 kr.		1								för 1914 150	1100	3) stallkorpral hyresbidrag 150 kr.
900	240	1		1	1	4)	1		1	1			1140	4) för kokning och belysning: gas intill 60 kr. pr år.

Efter föredragning härav beslöt styrelsen — som vid en granskning av de i tablån intagna uppgifterna fann, att korpraler och manskap vid härvarande brandkår skulle genom den av styrelsen genom dess beslut den 24 oktober 1913 föreslagna löneförhöjningen erhålla en avlöning som vore fullt jämförlig med och i vissa fall överstege de löneförmåner, som i allmänhet utginge vid brandkårer av ungefär samma storlek som Karlstads, och som ansåg, att lämpligaste formen för en löneökning utgjordes av höjning i begynnelselönen, detta med hänsyn därtill, att en lägre begynnelselön lätt kunde medföra skuldsättning och därav följande ekonomiska svårigheter — att med vidhållande av sitt förut i ärendet avgivna förslag och med överlämnande till Stadsfullmäktige av den av brandchefen utarbetade lönetablån, såsom infordrat förnyat yttrande hemställa, att begynnelselönen för korpraler och manskap vid härvarande brandkår skulle ökas med 120 kronor pr år, räknat från och med den 1 januari 1914.

Tillika beslöt brandstyrelsen att uppgöra förslag till stat för brandväsendet för år 1915 under förutsättning av stadsfullmäktiges bifall till den nu förordade löneförhöjningen.

Som ovan

In fidem:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 23 november 1914.*

§ 8.

På återremiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva förnyat yttrande i ärendet angående hos stadsfullmäktige gjord framställning om ökade löneförmåner åt korpraler och manskap vid brandkåren härstädes; och beslöt drätselkammaren att, med vidhållande av sitt förut i ärendet avgivna yttrande och med hänsyn till de nuvarande kritiska tiderna, avstyrka bifall till framställningen.

Mot detta beslut reserverade sig hr Falk.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.*

§ 20.

Uppå återremiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva förnyat yttrande i ärendet angående av brandstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om ökade löneförmåner åt korpraler och manskap vid stadens brandkår.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* av Herr Clarholm att utskottet måtte biträda av drätselkammaren i avgivet förnyat utlåtande gjord hemställan om avslag å den föreslagna löneförhöjningen, *dels ock* av Herr Håkansson, att utskottet måtte tillstyrka bifall till brandstyrelsens framställning.

Utskottet, som av den i ärendet förebragta utredningen fann ådagalagt, att den till korpraler och manskap vid härvarande brandkår för närvarande utgående avlöning vore fullt jämförlig med de löneförmåner, som i allmänhet utginge vid brandkärer av ungefär samma storlek som Karlstads, beslöt, med hänsyn jämväl till den rådande kristiden, att såsom infortrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige icke måtte bifalla brandstyrelsens förevarande framställning om ökade löneförmåner till korpraler och manskap vid stadens brandkår.

Mot detta utskottets beslut reserverade sig Herr Håkansson under yrkande, att utskottet måtte tillstyrka bifall till brandstyrelsens i ärendet gjorda framställning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

17. Drätselkammarens framställning angående anslag till uppförande av annonskiosker å lämpliga platser inom staden.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 9 november 1914.*

§ 12.

Då drätselkammaren ansåg, att det skulle vara fördelaktigt att få bort de å rådhuset anbragta anslagstavlor, vilka ej utgjorde någon prydnad och hvilka, särskilt under nuvarande tider, visat sig vara till hinder för trafiken, därigenom att mycket folk samlades framför tavlorna, hade drätselkammaren tänkt sig, att olägen-

heterna bäst skulle kunna avhjälpas genom anbringande av annonskiosker på lämpliga ställen i staden, och därför låtit stadsarkitekten uppgöra ritning till en sådan kiosk. Kostnaden för en dylik belöpte sig med belysningsanordningar till 650 kronor. Till en början ansåg drätselkammaren att tre kiosker borde uppföras, två framför rådhuset i vardera hörnet af torget och en på Hagatorget, och hade kammaren under hand inhämtat, att magistraten icke hade något att anmärka mot de föreslagna platserna. Drätselkammaren ansåg även, att företaget skulle giva en god ränta, då annonsplatserna å kiosken givetvis skulle uthyras.

Drätselkammaren beslöt därför iugå till stadsfullmäktige med hemställan,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att låta uppsätta tre annonskiosker i enlighet med bifogade av stadsarkitekten uppgjord ritning, två framför rådhuset i vardera hörnet af torget och en å Hagatorget, samt för detta ändamål anslå en summa af 1,950 kronor,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering, samt

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att uthyra annonsplatser å kiosker.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.*

§ 21.

Till stadsfullmäktige hade drätselkammaren inkommit med framställning om anslag till uppförande i enlighet med av stadsarkitekten uppgjord ritning av tre annonskiosker, därav två framför rådhuset och en å Hagatorget; och hade beredningsutskottet, uppå remiss från stadsfullmäktige, nu att häröver avgiva yttrande.

Under överläggningen i ärendet yrkades *dels* att utskottet skulle tillstyrka bifall till drätselkammarens framställning, *dels ock* av Herr Söderbaum, att ärendet skulle uppskjutas för att avgöras i samband med frågan om stora torgets förskönande, varom förslag föreläge.

Utskottet, som biträdde de av drätselkammaren anförda skälen för framställningen och som icke hade något att erinra mot den uppgjorda ritningen, beslöt att med instämmande i kammarens i särskilda hänscenden gjorda förslag hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att låta uppsätta tre annonskiosker i enlighet med den ingivna ritningen, två framför rådhuset i vartdera hörnet av torget och en å Hagatorget samt för detta ändamål anslå ett belopp av 1,950 kronor att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte uppdraga åt drätselkammaren att uthyra annonsplatser å kioskerne.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

18. Magistratens skrivelse med redovisning för 1914 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Redovisning för 1914 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden får Magistraten härmed öfverlämna.

Karlstads rådhus den 5 januari 1915.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Redovisning

för 1914 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden.

Debet.

Behållning från 1913	38: 65
Kontant uppburit	1,683: 68

S:a Kronor 1,722: 33

Kredit.

Verifikationerna N:is 1—92.	1,722: 33
-------------------------------------	-----------

S:a Kronor 1,722: 33

Karlstads rådhus den 31 december 1914.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.*

§ 22.

Sedan magistraten till stadsfullmäktige inkommit med redovisning över 1914 års anslag till oförutsedda utgifter i polisärenden, så hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att i anledning av redovisningen avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som vid granskning av redogörelsen med därtill hörande verifikationer ej funnit anledning till anmärkning, att hemställa,

att stadsfullmäktige ville lägga redovisningen med godkännande till handlingarna samt medgiva, att redovisade beloppet må ur drätselkammarens räkenskaper avföras.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

19. Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges förklaring i anledning av J. A. Frimodigs hos Konungens Befallningshavande i länet anförda besvär över fullmäktiges beslut den 17 december 1914 vid val av ledamöter och suppleanter i stadens taxeringsnämnder för år 1915.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Vid val av Taxeringsnämnderna finnes stadgat i lagen och kungl. förordningen att: »Vid valet skall tillses, att, så vitt möjligt är, såväl ägare av jordbruksfastighet och annan fastighet som näringsidkare, arbetare och andra inkomsttagare komma att äga säte och stämma i taxeringsnämnderna.» Detta har så vitt jag kan finna, icke blivit beaktat vid Karlstads stadsfullmäktiges sammanträde den 17 Dec. 1914, då valet av taxeringsnämnder ägde rum.

Därför att ingen »Arbetare» då erhöll säte och stämma i någon av Taxeringsnämnderna. Vad första distriktet beträffar, ange titlarna på de valda tydligt detta, utom vad det rör M. P. Bandelin, men han såsom fabrikör och näringsidkare kan väl näppeligen räknas till arbetare. Samma är förhållandet i andra distriktet, vare sig godsexpeditör Håkansson eller skomakare Wahlström äro arbetare i den mening lagen här avser, den förres titel anger tydligt detta, den senare är mästare och har såsom sådan anställda arbetare. Tredje distriktet, där som i de förra, ange

titlarna tydligt, utom vad det rör murare Sjögren, vilken dock är murarmästare och har flera arbetare anställda.

Detsamma gäller för suppleantvalet i tredje distriktet, där man valt en verk-mästare, tydligt i den avsikten att fylla lagens bestämmelse. Och vad det talas om i lagen, »att så vitt möjligt» torde vad Karlstad beträffar ej kunna vinna till-lämpning, vadan altså möjligheten att få arbetare med i nämnderna, om man därtill tagit nödig hänsyn får anses säkert. Får jag, med vad jag här anfört hemställa, det Konungens befallningshavande prövar nödigt, om nytt vals förrättande, för att vad i lagen finnes stadgat, i detta avseende må vinna tillämpning, så att arbetare komma att äga säte och stämma inom taxeringsnämnderna.

Karlstad den 28 Dec. 1914.

J. A. FRIMODIG,
Karlstad.

Protokollsutdrag över valet bifogas.

Resolution.

Översändes till magistraten i Karlstad, som anmodas att, efter stadsfullmäk-tiges hörande, i detta ärende avgiva yttrande samt därmed hit inkomma och re-misshandlingarna därvid återställa. Karlstad i landskansliet den 28 december 1914.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Överlemnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för yttrande.
Karlstads rådhus den 5 jan. 1915.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.*

§ 23.

Sedan J. A. Frimodig i Karlstad hos Konungens Befallningshavande i länet anfört besvär över av stadsfullmäktige den 17 december 1914 förrättade val av ledamöter och suppleanter i stadens taxeringsdistrikt samt Konungens Befallnings-

havande genom magistraten infortrat fullmäktiges förklaring i anledning av berörda besvär, hade nu beredningsutskottet, uppå remiss från stadsfullmäktige, att avgiva yttrande i ärendet.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte avfatta den infortrade förklaringen på följande sätt:

»Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Såsom infortrad förklaring i anledning av de besvär J. A. Frimodig i Karlstad anfört över av Karlstads stadsfullmäktige den 17 december 1914 förrättade val av ledamöter och suppleanter i taxeringsnämnderna för stadens tre taxeringsdistrikt, få stadsfullmäktige härmed anföra följande:

Klaganden har i besvären gjort gällande, att de av stadsfullmäktige såsom representanter för stadens arbetare i taxeringsnämnderna insatta ledamöterna inom första distriktet kopparslagaren M. P. Bandelin, inom andra distriktet godsexpeditionen J. A. Håkansson och skomakaren W. Wahlström samt inom tredje distriktet muraren H. Sjögren ävensom suppleanten i sistnämnda distrikt verkmästaren S. P. Florell icke vore arbetare och att sålunda vid överklagade valet icke iakttagits bestämmelserna i 25 § sista punkten i Kungl. Förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering den 28 oktober 1910 att, så vitt möjligt, vissa där närmare angivna grupper av skattebetalare, däribland arbetare, skulle komma att äga säte och stämma i taxeringsnämnden.

Häremot vilja stadsfullmäktige framhålla, att meningen med bestämmelserna i omförmälda lagrum måste anses närmast vara den, att de olika grupperna skattebetalare skola i taxeringsnämnderna erhålla representanter, som äro lämpade att där föra deras talan. Samtliga här ifrågakomna personer, vilka alla äro kroppsarbetare, äro såväl genom sin verksamhet som genom sin erfarenhet och personalkännedom synnerligen väl skickade att i taxeringsnämnderna iakttaga arbetarnes inträsen, vilket även framgår därav, att de av arbetarne själva utsetts till deras förtroendemän inom olika korporationer, däribland jämväl stadsfullmäktige och stadens delegationer.

Då således här ifrågakomna taxeringsnämndsledamöter, även om de icke samtliga vore arbetare i annans tjänst, likväl måste anses vara arbetare i den mening, som avses i det klaganden åberopade lagrummet, samt klaganden icke ens påstått, att de skulle vara olämpliga för det uppdrag, vartill de genom överklagade beslutet utsetts, få stadsfullmäktige hemställa, att förevarande besvärstalan icke måtte till någon Konungens Befallningshavandes åtgärd föranleda.»

In fidem:
ELIAS STENIUS.

20. Särskilda kommitterades förslag till enhetliga restriktioner i detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker inom länet.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed översändes ett förslag från de komiterade som tillsatts av fullmäktige i de värmäländska städerna och Säffle köping för att söka åstadkomma förslag till enhetliga restriktioner i detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker, och får jag å komiterades vägnar vördsamt anhålla att förslaget måtte behandlas så skyndsamt som möjligt.

Karlstad den 28 dec. 1914.

MAURITZ HELLBEEG,
Komiténs ordf.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade kommitterade, utsedda av fullmäktige i Karlstad, Kristinehamn, Filipstad, Arvika och Säffle för att genom samarbete söka åstadkomma förslag till enhetliga restriktioner i detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker inom hela länet, hava vid tre olika sammanträden under nästföregående och innevarande månad behandlat frågan om inskränkande bestämmelser för utminuteringen och hava i denna fråga enat sig om ett förslag, vilket såsom berörande den på nykterheten mest invärkande delen av nämnda detaljhandel ansetts böra framläggas särskilt.

Förslaget har fått följande avfattning:

1. Utminutering av spirituösa drycker må endast ske till den som hos spritbolag inom länet, med uppgift å sitt fullständiga namn, födelseår och födelsedag, yrke, bostad och hemvist, skriftligen anmält sig önska köpa sådana drycker — anmälningsformulär tillhandahålles i bolagets lokaler.

Den som gör sådan anmälan vare på styrelsens anfordran skyldig att till riktigheten styrka de däri lämnade uppgifterna.

2. Göres här ovan nämnd anmälan av kvinna, må bolagets styrelse pröva huruvida och med vilka förbehåll spritdrycker må till henne utminuteras.

Samma bestämmelse skall gälla, om anmälan göres från person, som tillfälligtvis vistas inom bolagets fastställda kontrollområde, därest länet bliver uppdelat i sådana områden.

3. Spritdrycker må icke utminuteras till

- a) den som icke fyllt 21 år eller är i omyndigt tillstånd försatt;
- b) den som under de senaste två åren mer än en gång blivit sakföld för fylleri;

- c) den som under de tre senaste åren blivit dömd till ansvar eller undergått straff för brott som begåtts under inflytande av starka drycker;
- d) den som under de senaste tre åren utan att äga rätt till försäljning av alkoholhaltiga drycker olovligen bedrivit sådan försäljning eller olovligen tillhandagått med anskaffning av sådana drycker och därför antingen följts till ansvar eller undergått straff;
- e) den som under de senaste tre åren undergått tvångsarbete;
- f) den som under de senaste tre åren antingen av K. Bfhde blivit hänvisad till vård å alkoholistanstalt eller å sådan anstalt åtnjutit vård eller å sjukvårdsanstalt varit intagen för delirium tremens eller annan sinnessjukdom, som otvetydigt uppstått genom omåttligt bruk av rusdrycker;
- g) den som på ett eller annat sätt uppenbart missbrukat sin inköpsrätt;
- h) den som för de två sistförflutna kalenderåren häftar för oguldna kommunalutskylder eller för åtnjutet understöd från fattigvården för sig eller sin familj, så framt icke bolagets styrelse på grund av särskilda omständigheter finna sig böra medgiva undantag.

4. Har någon genom anmälan från nykterhetsnämnd, polismyndighet, fattigårdsnämnd, barnvårdsnämnd eller annan kommunal myndighet angivits såsom missbrukare av alkoholhaltiga drycker, äger bolagets styrelse efter prövning till vidare avstänga honom från rätt till inköp å utminuteringsställe.

Samma bestämmelse gäller om sådan anmälan ingått från den angivne närstående personer och nykterhetsnämnd eller annan kommunal myndighet om honom lämnat erforderliga upplysningar.

5. Alla som efter sådan skriftlig anmälan som i punkt 1 säges, funnits berättigade till minutinköp av spritdrycker, skola upptagas i särskild förteckning under visst nummer hos det bolag till vilket anmälan gjorts samt erhålla samtidigt med att de införas i nämnda förteckning ett med samma nummer som i denna försett kort. Detta kort är antingen ett enkelkort eller ett dubbelkort. Det förra upptager utom personens nummer i bolagets förteckning samt hans namn, yrke, födelseår och bostad även bestämmelse om den kvantitet till vars inköp kortet berättigar, förbud mot dess användning till inköp för annans räkning och upplysning om, att vid rekvisition pr post, telegraf eller telefon kortets nummer skall uppgivas, samt jämte ort- och dagteckning vederbörande bolags underskrift. Det senare, dubbelkortet, är likt det enkla men försett med ett vidhängande lika stort motblad, varå varje inköpt kvantitet och dagen för inköpet antecknas, och är företrädesvis avsett för dem, som vilja göra sina inköp växelvis hos olika bolag inom länet.

6. Spritdrycker få ej till någon utminuterats i större myckenhet än 5 liter i månaden.

Från denna bestämmelse äro dock undantagna sådana drycker som betinga ett pris av 5 kr. pr liter eller däröver; för punsch beräknas tredubbelt större kvantitet motsvara den för brännvin här stadgade.

På skriftlig framställning äger ock bolagets styrelse efter prövning medgiva köpare rätt att för visst tillfälle eller tillsvidare inköpa större mängd av spritvaror än den sålunda bestämda.

7. Bolaget har att för varje i dess förteckning upptagen person anteckna dag och mängd för varje inköp av spritdrycker.

Vid inköp skall kort uppvisas. Vid rekvisition pr post, telegraf eller telefon skall kortets nummer uppgivas. Har kort glömts eller förlagts, erfordras för inköp särskild skriftlig rekvisition, som av bolaget förvaras — formulär till sådan rekvisition tillhandahålles i försäljningslokalen.

För person som mot uppvisning av dubbelkort, utfärdat av annat bolag inom länet, önskar inköpa spritdrycker antecknas dagen för inköpet och den inköpta mängden, dels i en särskild förteckning hos det bolag där inköpet sker, dels å dubbelkortets motblad.

Huruvida person som har endast enkelkort från annat bolag skall medgivas inköp må bero på bolagsstyrelsens prövning. Om inköp beviljas, skall meddelande därom minst en gång i månaden lämnas till det bolag, som utfärdat kortet.»

Kommitterade tillåta sig hemställa, att fullmäktige inom samtliga de värm-
ländska stadskommunerna måtte ingå till K. Bfhde med anhållan att föreskrifter
för länets spritförsäljningsbolag måtte snarast möjligt utfärdas i överensstämmelse
med ovanstående förslag till restriktioner för utminuteringen.

I samband härmed synes kommitterade att hos samma myndighet bör göras
framställning om att vinhandlares försäljningsrätt må begränsas till personer som
kunna uppvisa kort från sina resp. spritförsäljningsbolag.

Efter det dessa framställningar blivit gjorda, torde vederbörande fullmäktige
böra hos K. Mt ansöka om att kontrollområden fastställas för deras resp. sprit-
försäljningsbolag och att dessa områden må fastställas så att hela Värmlands län
inrymmes inom desamma.

Under förutsättning att kontrollområdena bliva på sådant sätt bestämda, torde
varje bolags försäljningsrätt med de modifikationer som ovan angivits böra begrän-
sas till personer som äro bosatta inom bolagets kontrollområde.

Slutligen hemställes att, sedan försäljningsrestriktionerna blivit påbjudna och
kontrollområden förordnade, vederbörande fullmäktige måtte dels själva inom sina
kommuner utse den nykterhetsnämud, som finnes angiven i den nya lagen om

behandling av alkoholister, dels anmoda de övriga kommuner som tillhöra deras resp. spritbolags kontrollområden att utse sådana nämnder samt att åt dessa nämnder måtte givas i uppdrag att på allt sätt stödjande och hjälpande tillhandagå spritbolagen, när dessa skola genomföra och tillämpa de beslutna restriktionerna.

I fråga om de tider då utminuteringsställena skola hållas öppna eller stängda ha kommitterade icke ansett sig böra framkomma med något förslag, då det dels torde vara omöjligt att vinna någon likformighet i bestämmelserna därom och dels framför allt, om de föreslagna restriktionerna blivit genomförda, den rådande olikheten i detta avseende blir utan egentlig betydelse.

Det är kommitterades avsikt att längre fram inkomma till vederbörande fullmäktige med förslag till restriktioner för utskänkingen av spirituösa drycker.

Karlstad den 16 december 1914.

MAURITZ HELLBERG. KARL JOH. SVENSÉN. ALFR. NYBERG.
EMIL ANKERS. HENR. SÖDERBAUM.

Komiterade för Karlstad.

V. TH. LANDORF. JOEL BOHLINDER. E. A. LANTZ.
ARTHUR NILSSON. F. LINDBERG.

Komiterade för Kristinehamn.

GEORG DAHL L. M. NILSSON. NILS ARVEDSON.
under hänvisning till bif.
reservation.

Komiterade för Filipstad.

KARL HAMMARBERG. EDVARD RÜLCKER.

Komiterade för Arvika.

L. BÄÄRNHJELM. K. A. SVENSSON. N. J. RUNDGREN.

Komiterade för Säffle.

Reservation.

Då undertecknade icke kunna till alla delar biträda det af komiterade, utsedda af Stadsfullmäktige i Karlstad, Kristinehamn, Filipstad och Arvika samt af Kom-

munalfullmäktige i Seffle, uppgjorda förslag till enhetliga restriktioner i detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker inom Vermlands län, nödgas vi emot förslaget afgifva följande reservation.

De punkter, emot hvilka vi reservera oss, äro trenne, af hvilka likvisst ingen enligt vårt förmenande är af sådan beskaffenhet, att dess uteslutande ur förslaget kan vara ägnadt att rubba de hufvudsakliga syften, som detsamma är afsedt befrämja.

I sitt yttrande af den 12 Okt. 1912 hafva komiterade själfva angifvit sitt uppdrag vara »att utarbета förslag till reformering af spirituosaförsäljningen» samt uttalat att »utminuteringsens reformering i det syfte, som angifvits i d:r Bratts förslag och som äfven afses med Göteborgsbolagets i utförandet något afvikande förslag, innebär att rättigheten till minutinköp af brännvin icke vidare skall tillkomma alla utan inskränkas till sådana som kunna bruka den farliga drycken utan menliga följder för dem själfva, deras omgifning eller samhället.» Med stöd bl. a. af dessa komiterades egna tidigare uttalanden anse vi, att komiten gått utöfver sin befogenhet och sitt uppdrag i de tvänne första fall, mot hvilka vi här nedan reserverat oss.

Till en början motsätta vi oss alltså bestämmelsen att den, som häftar för oguldna kommunalutskylder, skall vara utesluten från rätten att bekomma anmälningskort. Påföljderna för uraktlätenhet att betala kommunalutskylder äro i lag fastställda och torde icke godtyckligt kunna skärpas. Det torde ingalunda kunna påstås, att flertalet eller något större procenttal af dem, som häfta för oguldna utskylder, missbruka spritdrycker. Och de, som så göra, falla ju inom en annan kategori af de från rätten till anmälningskort uteslutna. Vi finna därför denna bestämmelse icke vara påkallad och dessutom medföra stora praktiska olägenheter. Såvidt vi känna, är den ej heller någonstädes tillämpad.

Förslaget till restriktioner i vinhandeln faller ej heller inom komitens uppgift, sådan vi fattat densamma. Bäst torde nog vara, om det förslag, som nu framlägges, inskränkes att gälla handeln med brännvin och därmed i lag och författning jämställda drycker. Ej heller torde Konungens Befallningshafvande utan en synnerligen evasiv tolkning af bestämmelserna i § 17 punkt 1 av Kungl. förordningen den 9 Juni 1905 angående försäljning af vin och öl finna sig berättigade meddela en sådan föreskrift som den här ifrågasatta. Vid förslagen till inskränkningsar i brännvinshandeln har man kunnat utgå ifrån, att den från rätt till inköp uteslutne icke från annat håll inom landet skulle kunna erhålla dylika varor, medan däremot lagen den 25 September 1914 om särskilda försäljningsområden m. m. icke är å vinhandeln tillämplig.

Slutligen finna vi på intet sätt nödigt och helt visst af tvifvelaktig nytta, att särskilda nykterhetsnämnder blifva i samband med den nu föreslagna reformerin-

gen af spirituosa-försäljningen inom kommunerna tillsatta. Denna nya institution är i hittills gällande lagstiftning ifrågasatt allenast i den nya lagen om behandling af alkoholister, hvilken lag ännu ej trätt i tillämpning och dessutom förutsätter, att fattigvårdsstyrelse skall kunna utöfva alldeles samma funktion, som eljes skulle tillkomma nykterhetsnämnd. Någon anledning att frångåta fattigvårdsstyrelserna deras befogenhet enligt nämnda lag finna vi icke, utan anse dem tvärtom mera lämpade än särskilda nykterhetsnämnder att utöfva densamma, hvarföre vi ej heller biträda denna af komitén föreslagna framställning till kommunerna.

Filipstad den 23 Dec. 1914.

GEORG DAHL.

NILS ARVEDSON.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 18 januari 1915.*

§ 1.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över särskilda kommitterades förslag till enhetliga restriktioner i detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker inom länet; och beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till vad kommitterade föreslagit.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.*

§ 24.

Till stadsfullmäktige hade särskilda av stadsfullmäktige i Karlstad, Kristinehamn, Filipstad och Arvika samt kommunalfullmäktige i Seffe köping utsedda kommitterade för uppgörande av förslag till enhetliga restriktioner i detaljhandeln med brännvin och andra spirituösa drycker inom länet inkommit med förslag till dylika restriktioner beträffande utminuterungen av sådana drycker; och hade nu beredningsutskottet, uppå remiss från fullmäktige, att däröver avgiva yttrande.

Förslaget genomgicks punktvis; och beslöt utskottet, i enlighet med under överläggningen framställda särskilda yrkanden, att såsom infortrat yttrande i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ingå till Konungens Befallningshavande med anhållan, att föreskrifter för Karlstads Spritförsäljningsbolag angående utminuteringsen av brännvin och andra spirituösa drycker måtte snarast möjligt utfärdas i överensstämmelse med det av kommitterade uppgjorda förslaget till restriktioner därutinnan, dock med följande ändringar i förslaget:

a) att mom. 3 c) erhåller denna lydelse: »den som under de tre senaste åren blivit dömd till ansvar eller undergått straff för brott, och som vid brottets begående varit av starka drycker berusad»;

b) att sista ordet i mom. 3 f) »rusdrycker», utbytes mot ordet »spritdrycker»;

c) att mom. 3 h) erhåller denna lydelse: »den som för de två sistförflutna kalenderåren häftar för oguldna kommunalutskylder eller avgifter till allmän pensionsförsäkring eller för åtnjutet understöd från fattigvården för sig eller sin familj, så framt icke bolagets styrelse på grund av särskilda omständigheter finner sig böra medgiva undantag»;

d) att andra punkten i mom. 7 andra stycket avfattas sålunda: »Vid rekvisition pr post, telegraf eller telefon från plats utom Karlstad skall kortets nummer uppgivas»;

e) att mellan andra och tredje stycket av mom. 7 inskjutes ett nytt stycke av följande lydelse: »Därest innehavare av dubbelkort så önskar och därom gör anmälan hos bolaget, är bolaget icke berättigat att utlämna sprit för hans räkning annat än mot uppvisande av kortet».

Mot vad utskottet sålunda beslutit anmäldes reservationer av Herrar Håkansson och Osterman till förmån för av dem under överläggningen framställda särskilda yrkanden, att utskottets hemställan skulle omfatta de ytterligare ändringarna i kommitterades förslag, att därur skulle helt utgå, enligt Herr Håkanssons yrkande mom. 3 h) och enligt Herr Ostermans yrkande mom. 4) andra stycket.

Tillika beslöt utskottet, med föranledande av kommitterades i ämnet gjorda uttalande, hemställa,

att stadsfullmäktige ville hos Konungens Befallningshavande göra framställning därom, att vinhandeln inom staden måtte så begränsas, att vin endast finge säljas av spritförsäljningsbolag till personer, som äro berättigade att där köpa brännvin och av övriga vinhandlare till sådana, som uppvisa kort från sina respektive spritförsäljningsbolag.

Vidkommande slutligen av kommitterade gjorda uttalanden och förslag angående länets uppdelning i kontrollområden och begränsning av bolagens försäljningsrätt i förhållande till desamma ävensom angående utseende av nykterhetsnämnder och dessas befogenhet beslöt utskottet föreslå fullmäktige,

att med behandlingen av kommitterades utlåtande i nu angivna delar måtte tillsvidare anstå.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

21. Vederbörande kommitterades förslag rörande omorganisation av stadens fattigvårdsväsen till så kallat blandat vårdaresystemet.

I de flesta svenska stadssamhällen har man under senare tid sett sig nödsakad att upptaga fattigvårdsspörsmålet till allvarlig granskning. Det hittills vanligaste systemet för fattigvårdens handhafvande, det s. k. tjänstemannasystemet, har visat sig icke fungera fullt tillfredställande. Medelst endast ett fåtal aflönade tjänstemän har fattigvårdsbehovet icke alltid tillräckligt noggrannt kunnat undersökas och användningen af beviljade understöd icke tillräckligt kontrolleras. Dessa olägenheter hafva föranledt, att man flerstädes begynt undersöka, om icke något annat system för fattigvårdens handhafvande skulle befinnas lämpligare. Därvid har då legat nära tillhands att pröfva antingen det rena vårdaresystemet såsom t. ex. i Sundsvall, Falun, Vexjö m. fl. städer eller det blandade tjänstemanna- och vårdaresystemet såsom t. ex. i Gäfle, Uppsala, Karlskrona och Norrköping. Vid jämförelsen mellan dessa båda system har det visat sig, att det rena vårdaresystemet, byggdt som det är uteslutande på frivilliga krafter, saknat förmågan att fylla ett viktigt villkor för en sund fattigvård, den legala undersökningen, hvarpå den följande behandlingen i väsentlig grad beror, samt lämnat för stort utrymme åt godtycke och subjektiv uppfattning. Det blandade systemet däremot, d. v. s. vårdaresystemet, kompletteradt med en fast tjänstemannainstitution, kännetecknas af fasthet och ordning på samma gång utväg lemnas åt den enskilda hagens och kraftens *ordnade* verksamhet. Tendenser hafva därför också visat sig till öfvergång från det rena vårdaresystemet till det blandade. Där detta senare upptagits till pröfning, t. ex. i de ofvannämnda städerna, har det i allmänhet befunnits lösa den svåra uppgiften på sådant sätt, att man ingenstädes önskat återgå till äldre fattigvårdssystem. Det har framgått, att själfva förvaltningen och ärendenas legala behandling blifvit bättre tillgodosedda af den fast anställda, aflönade tjänstemannakåren, under det att den egentliga fattigvården erhållit en mera personlig karaktär därigenom att den handhafves af personer, som frivilligt och af personligt intresse åtagit sig dem lämuadt uppdrag, nämligen distriktföreståndarne och vårdarne.

Då hvarje vårdare har på sin lott 4, högst 6 understödstagare, är det klart, att han kan träda i nära personlig beröring med hvar och en af dem, lära känna deras behof, stödja dem i deras enskilda lif och så vinna deras förtroende samt noggrant öfvervaka, att beviljad understöd rätt användes.

Denna personliga beröring med understödstagarna har också haft till följd, att personer, som på grund af bristande ambition eller bristande ansvarskänsla för sig själfva och sina familjer hört till yrkeskunderna vid fattigvårdssammanträdena, väsentligt minskats för att så småningom försvinna, så att slutligen endast det verkliga behofvet kvarstått såsom representeradt. Erfarenheten har nämligen gifvit vid handen att understödssökandes och understödstagares antal väsentligt minskats i de städer, där det blandade vårdaresystemet någon tid tillämpats. Det har sålunda visat sig äga moraliskt fostrande förmåga. Huruvida utgifterna för fattigvården därigenom kunnat nedbringas, är mera tvifvelaktigt. Såsom regel torde gälla, att utgifterna icke minskats i samma mån som understödstagarnas antal nedgått, hvaraf följer, att de verkligt behöfvande blifvit bättre understödda.

Man har anmärkt mot systemet, att det skulle medföra svårigheter att erhålla lämpliga vårdare. Äfven om fog för denna farhåga finnes, har dock erfarenheten från andra städer ådagalagt, att dessa svårigheter öfverdrifvits och ej äro oöfvervinnerliga.

Den af Stadsfullmäktige i Karlstad den 22 september 1911 tillsatta och sedermera kompletterade kommittén med uppdrag att undersöka om och i hvilken form det s. k. vårdaresystemet kunde införas i stadens fattigvård, samt att framlägga det förslag till fattigvårdens omorganisation, hvartill undersökningen kunde föranleda, får härmed aflägga redogörelse för sitt uppdrag.

De förberedande undersökningar, som blifvit gjorda för att utröna möjligheten att i vårt samhälle uppbringa tillräckligt antal frivilliga krafter för distriktföreståndare — och vårdareuppdragen hafva lämnat ett mycket glädjande resultat.

Förteckning å de personer, som hafva vidtalats, uttryckt sitt intresse för arbetet och preliminärt lofvat åtaga sig respektive uppdrag, bifogas såsom bilaga.

Vid jämförelse mellan olika vårdaresystem hafva vi funnit det blandade vårdaresystemet lämna de bästa garantier för en väl ordnad fattigvård och få därför afgifva följande förslag till dess införande här i staden.

Kommittén har tänkt sig följande indelning grundad på nuvarande understödsbehof:

Tingvallastaden med 46 understödsnummer = familjer och enskilda personer, tillsammans 61 understödstagare i 2 distrikt:

a) Staden öster om V. Torggatan med 26 understödsnummer och 33 understödstagare;

b) Staden väster om V. Torggatan med 20 understödsnummer och 28 understödstagare.

Klara, Våxnäs, Dalmers, Rosenlund, Klaravik, Bernstad, Karlsholm m. m. samt landerierna väster om västra älfgrenen med 19 understödsnummer och 26 understödstagare i 1 distrikt,

Viken m. m. med 87 understödsnummer och 187 understödstagare: 2 distrikt.

a) Östra Viken med Kanikenäsholmen och Orrholmen med 27 understödsnummer och 55 understödstagare;

b) Västra Viken med 60 understödsnummer och 132 understödstagare.

Kvarnberget m. m. med 47 understödsnummer och 111 understödstagare: 2 distrikt.

a) Östra Kvarnberget med Marieberg och Lasarettet med 19 understödsnummer och 57 understödstagare;

b) Västra Kvarnberget med landerierna öster om västra älfgrenen med 28 understödsnummer och 54 understödstagare.

Haga med 32 understödsnummer och 77 understödstagare 1 distrikt.

Herrhagen med 93 understödsnummer och 235 understödstagare: 2 distrikt.

a) Södra Herrhagen söder om Sveagatan och vidare nordvest till Karlagatan med 43 understödsnummer och 115 understödstagare;

b) Norra Herrhagen, d. v. s. norrom ovanstående med 50 understödsnummer och 120 understödstagare.

Norra Stadsområdet med 70 understödsnummer och 239 understödstagare: 2 distrikt.

a) Västra delen innefattande Sundby, Hagaborg, Nolby, Annelund, Eriksborg, Viksholm, Älfkullen, Sundstad, Herrgården och Östbro med 32 understödsnummer och 111 understödstagare;

b) Östra delen innefattande Vänerslund, Fridelund, Hagastrand, Klarastrand, Ljungby, Kartåsen, Oskarsdal, Eriksdal, Eriksstad och Sjöstad med 38 understödsnummer och 128 understödstagare.

Alltså: 12 distrikt med 394 understödsnummer och 936 understödstagare.

Hvarje distrikt förestås af en ledamot i fattigvårdsstyrelsen såsom distriktsföreståndare. Dock böra ordföranden, vice ordföranden och den själfskrifne ledamoten i fattigvårdsstyrelsen vara befriade från distrikt, hvadan alltså ledamöternas antal bör höjas till 15, den själfskrifne ledamoten inberäknad.

I hvarje distrikt skall finnas tillräckligt antal vårdare, utsedda af stadsfullmäktige efter förslag af fattigvårdsstyrelsen för en tid af 1 år. Vårdarne böra företrädesvis väljas ur medelklassen eller arbetareklassen. Hvarje vårdare bör hafva på sin lott högst 6 understödsnummer, helst 3 à 4 (= familjer eller enskilda per-

soner). Distriktsföreståndaren och distriktets vårdare utgöra tillsammans distriktstyrelsen, i hvars sammanträden fattigvårdsstyrelsens ordförande och vice ordförande samt fattigvårdsdirektören äga rätt att deltaga.

För handhavande af såväl den öppna som den slutna fattigvårdens angelägenheter väljer fattigvårdsstyrelsen med sex månaders ömsesidig uppsägningsrätt en direktör med en kontant lön af 4,000 kronor jämte fri bostad, 4 à 5 rum samt bränsle och lyse. Han äger tillträde till såväl fattigvårdsstyrelsens som distriktsstyrelsernas sammanträden med rätt att deltaga i öfverläggningarna men ej i besluten. Vid fattigvårdsstyrelsens sammanträden förer han protokollet och ombesörjer erforderliga protokollsutdrag, sköter styrelsens skriftväxling och för förteckning öfver understödstagarne, förer styrelsens processer i fattigvårdsmål mot andra kommuner, upprättar statistiken, förvaltar styrelsens kassa samt uppgör förslag till utgifts- och inkomststat. Dessutom åligger honom öfveruppsikten öfver fattigvårdsanstalten samt fattigvårdens barnvård. Direktören bör vara en för fattigvårdsangelägenheter utbildad person.

För den öppna fattigvården anställs dessutom en i fattigvårdsärenden utbildad tillsyningsman, som har till uppgift att verkställa de legala undersökningarna (frågor om hemortsrätt m. m.) samt att biträda direktören med skrifgöromål. Lön: kontant 1,800 kronor samt fri bostad, 2 rum och kök.

För den slutna fattigvården anställs en fattigvårdsutbildad arbetsledare, som leder fattigvårdsanstaltens arbeten och dessutom under direktörens uppsikt jämte föreståndarinnan sköter själfva anstalten. Aflöning lika som tillsyningsmannen.

Direktören, tillsyningsmannen och arbetsledaren utgöra *fattigvårdsbyrån*.

Då understöd sökes första gången, är den sökande pliktig att först anmäla sig å fattigvårdsbyrån. Sedan ansökan skett, företager tillsyningsmannen ofördröjligen den förutnämnda *legala* undersökningen. De uppgifter, som vid denna undersökning lämnas, skola styrkas medels af tillsyningsmannen från prästerskapet införskaffat intyg efter särskildt för ändamålet affattadt formulär. Sedan den legala undersökningen verkstälts, öfverlemnas ärendet jämte rapport enligt fastställt formulär till distriktsordföranden, som tillsammans med eller genom vederbörande vårdare anställer noggrann personlig undersökning, om behof af understöd före finnes. Om trängande behof föreligger, kan distriktsordföranden i samråd med vårdaren utanordna tillfälligt, mindre understöd. Därest ärendet icke brådskar uppskjutes det till distriktstyrelsens nästa sammanträde, som då beslutar i frågan. Tillfälliga understöd böra i allmänhet undvikas.

Distriktstyrelsen sammanträder hvarannan vecka å dag, som vid årets början bestämmes. Vid dessa sammanträden fattas beslut angående understöd åt inom, distriktet boende understödssökande eller understödsbehöfvande, sedan hvarje ärende på förhand noggrannt förberedts af distriktsordföranden, som vid sammanträdet

förer eller låter någon vårdare föra protokollet efter fastställt formulär. De vid distriktssammanträdet fattade besluten granskas af fattigvårdsstyrelsen vid dess sammanträde. Fattigvårdsbyrån upprättar sammandrag af distriktstyrelsernas protokoll, hvilka föredragas i fattigvårdsstyrelsen.

Fattigvårdsstyrelsen sammanträder 1 gång i månaden. Vid dess sammanträden föredragas, enligt hvad förut är sagdt, dels ofvannämnda protokollssammandrag, dels protokoll från de distriktstyrelsernas sammanträden, som hållits sedan näst föregående fattigvårdssammanträde, hvarvid de af distriktstyrelserna fattade besluten granskas.

Hvarje understödstagare skall hafva sitt särskilda konto i en liggare. För honom skall ock utfärdas personalbok med samma nummer som i liggaren. I personalboken införes allt honom beviljad understöd.

Utgifter och inkomster skola granskas och kontrasigneras för den öppna fattigvården af tillsyningsmannen och för den slutna af arbetsledaren. För uttagande af penningmedel i drätselkammaren eller i bank fordras förutom direktörens rekvisition samt tillsyningsmannens eller arbetsledarens kontrasignation jämväl ordförandens eller jourhafvande styrelseledamots underskrift.

Hvarje styrelseledamot är i tur och ordning jourhafvande en månad i sänder.

För fattigvårdsstyrelsen skall finnas reglemente och för samtliga dess funktionärer instruktion.

Vid eventuellt införande i stadens fattigvård af ofvan föreslagna blandade vårdaresystem torde instruktionskurs för distriktsordförande och vårdare härstädes nordnas.

På grund af oss gifvet uppdrag få undertecknade kommitterade med hänvisning till ofvanstående utredning därför föreslå.

att Stadsfullmäktige måtte besluta omorganisation af stadens fattigvårdsväsende från det nuvarande tjänstemannasystemet till s. k. blandat vårdaresystem.

Karlstad den 28 februari 1913.

FR. NORDVALL,
kommitténs ordförande.

HUGO SEVERIN.

EMMA DYRSSEN,
f. Fock.

GERTRUD MÆCHEL.

INGRID LARSON.

E. V. GELIN.

A. W. ADDE.

A. O. ALSTERMARK.

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 13 Mars 1914.

§ 25.

Uppå remiss hade Fattigvårdsstyrelsen att yttra sig öfver vederbörande kommitterades förslag rörande omorganisation af stadens fattigvårdsväsende till s. k. blandadt vårdaresystem.

Under den lifliga diskussion, som efter föredragningen af kommitterades förslag utspann sig, framhöllos å ena sidan de många och stora fördelar, som införandet af det nya systemet komme att medföra, under det å andra sidan erinrades om de svårigheter, som mötte mot förslagets genomförande för närvarande.

Det framhölls, att det blandade vårdaresystemet otvifvelaktigt komme att medföra en afsevärd förbättring af själva vården af de fattiga; att de verkligen behöfvande komme att blifva bättre tillgodosedda än förut, när genom den skärpta kontrollen en hel del understödstagare komme att bortmönstras, hvilka ej rimligen borde vara föremål för fattigvård; att härigenom fattigvården helt visst i längden komme att ställa sig billigare, äfven om till en början ej något nedbringande af kostnaden för fattigvården låte tänka sig; samt att genom vårdarnas bemedling i ett större antal fall än nu arbete skulle kunna beredas de behöfvande, hvilket jämväl skulle bidra till fattigvårdskostnadernas minskning.

Å andra sidan framhölls särskildt svårigheten att få lämpliga vårdare; att finna ett tillräckligt antal personer, som vore villiga att åtaga sig vårdaresysslan, låte sig måhända göra, men det vore ej nog med intresset för kallet, det fordrades äfven skolning. Vårdarens oafönade arbete komme för visso ofta att blifva synnerligen otacksamt, och det vore därför ej underligt, om ombytena af vårdare blefve täta, något som ej lände till gagn. Olikheten i kynne hos olika vårdare komme troligen att medföra olikheter i behandlingen af skyddslingarna, hvilket ej heller vore lämpligt. Det vore antagligt, att med införande af det nya systemet de redan nu betydliga kostnaderna för fattigvården komme att ytterligare stegas i en grad, som ej svarade mot de beräknade fördelarna.

Sedan mot de uttalade farhågorna beträffande svårigheten att erhålla lämpliga vårdare genmälts, att dessa helt visst vore öfverdrifna, beslöt styrelsen meddela följande yttrande:

»Styrelsen delar så till vida kommitterades uppfattning, att denna synnerligen nödvändiga individualisering i fattigvårdsarbetet knappast kan nås på annan eller bättre väg än den, som beträds af det modifierade vårdaresystemet och vill för sin del uttala önskvärdheten af att detta system i någon form måtte komma till användning, när stadens fattigvårdsväsende skall omorganiseras.

Emellertid har i vårt samhälle i dessa dagar beslutats en afsevärd ökning (från två till fyra) af antalet distriktediakonissor, och det är att hoppas, att denna nya ordning skall blifva till gagn för den individualiserade fattigvården. Vidare hafva ju fr. o. m. i år folkpensioneringsunderstöden börjat utdelas, något som väl till en viss grad bör återverka på fattigvårdsklientelet. Innan någon erfarenhet vunnits om värdet af dessa två nya faktorer, anser sig styrelsen icke böra tillstyrka genomförandet af den genomgripande omläggning av vårt fattigvårdssystem, som kommitterade föreslagit, och finner styrelsen ett uppskof med frågan desto mera lämpligt, som just för närvarande så väl i Sverige som i utlandet och särskildt i Tyskland pågår ett lifligt arbete för omläggning af hela fattigvårdsväsendet.»

Som ofvan

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 30 november 1914.*

§ 10.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vederbörande kommitterades förslag rörande omorganisation av stadens fattigvårdsväsende till s. k. blandat vårdaresystem; Och beslöt drätselkammaren anför, att kammaren, med hänsyn till vad fattigvårdsstyrelsen uti i ärendet avgivet yttrande anført, icke fann en sådan omläggning av fattigvårdsväsendet, som kommitterade föreslagit, för närvarande böra genomföras.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.*

§ 25.

Kommitterade för behandling av frågan om införande av det så kallade vårdaresystemet i stadens fattigvård hade till stadsfullmäktige inkommit med förslag till omorganisation av stadens fattigvårdsväsende till så kallat blandat vårdaresystem.

Häröver hade infordrade yttranden avgivits av fattigvårdsstyrelsen och drätselkammaren; och beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäk-

tige nu hade att yttra sig i ärendet, att med biträdande av vad fattigvårdsstyrelsen och drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att kommitterades förevarande förslag angående omläggning av stadens fattigvårdsväsende icke måtte för närvarande till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

22. Pensioneringskommitténs framställning angående anslag till bestridande av de med kommittéuppdraget förenade kostnader.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Kommittéerade för behandling av fråga om pensionering av stadens tjänstemän, betjante och arbetare, vilka förut icke erhållit något anslag till bestridande av de med kommittéuppdraget förenade kostnader, få härmed, jämlikt sitt beslut den 1 innevarande december, hos fullmäktige anhålla om ett förslagsanslag å sex hundra (600) kronor till bestridande av berörda kostnader.

Karlstad den 5 december 1914.

Å kommitterades vägnar:
AXEL DAHLMAN.

Elias Stenius.

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 21 dec. 1914.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över kommitténs för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjante och arbetare framställning om ett förslagsanslag av 600 kronor till bestridande av de med kommittéuppdraget förenade kostnader; och beslöt kammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget att utgå av tillgängliga medel.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.*

§ 26.

Hos stadsfullmäktige hade pensioneringskommittén anhållit om ett förslagsanslag å 600 kronor till bestridande av de med kommittéuppdraget förenade kostnader, öfver vilken anhållan drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Beredningsutskottet som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja pensioneringskommittén ett förslagsanslag av 600 kronor till bestridande av de med kommittéuppdraget förenade kostnader ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skall utgå av tillgängliga medel.

In fidem: ..

ELIAS STENIUS.

23. Konungens Befallningshavandes i länet kungörelse angående rätt för länets kommuner med flere att avgiva yttrande i anledning av underdånig skrivelse från riksdagen med begäran om utredning angående behövligheten och lämpligheten av åtgärder från statens sida för beredande av understöd åt kommuner för bildande av kommunalskogar.

N:o 391. Konungens Befallningshavande vill härmed hava lämnat tillfälle för kommunerna inom länet så ock andra, som kunna vara av frågan intresserade, att före den 1 februari 1915 hit inkomma med till Konungens Befallningshavande ställda yttranden i anledning av riksdagens underdåniga skrivelse den 29 augusti 1914 med begäran om utredning angående behövligheten och lämpligheten av åtgärder från statens sida för beredande av understöd åt kommuner för bildande av kommunalskogar; varande berörda skrivelse av här efteråt återgivna innehålle

."Till Konungen.

I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen måtte be-

vilja ett anslag av 5,000,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att på de grunder och villkor, som Kungl. Maj:t kan finna gott bestämma, utlämnas som lån till kommuner i och för inköp av skogsmarker för varaktigt skogsbruk.

Till stöd för denna framställning har motionären åberopat följande:

“Då skogarne i allmänhet mer och mer förminskas i vårt land på grund av den stora avverkning, som pågått och pågår, har man kommit till insikt om att något bör göras, för att någon del av landets skogsmarker måtte tillvaratagas för uthålligt skogsbruk. En del kommuner hava på allvar tagit denna fråga om hand och börjat ordna sin ekonomi så, att om möjligt de i framtiden kunde förvärva skogsmark i syfte att bedriva skogsodling och för detta ändamål åstadkomma sockenallmänningar eller kommunalskogar.

Det skulle vara av mycket stort värde för vårt land, om genom lämpliga åtgärder dylika allmänningsskogar i så stor omfattning som möjligt kunde komma till stånd, och kommunerna där äga tillgång på skog både för egna behov och till avsalu för beredande av inkomster till bestridande av kommunala utgifter. De skulle lämna en säker garanti för tillgodoseende av landets framtida virkesbehov och även lämna ett betydande överskott för export och tillika utgöra ett manande exempel för den enskilde skogsmarksägaren att väl vårda och sköta sin skogsmark. En sådan åtgärd är väl värd de uppoffringar, som nu kunna göras för dess förverkligande.

Skogarne hava den sista tiden anlåtats mycket hårt. Det är endast några få enskilda, som i någon mån sparat på skogen. Det vore därför mycket välbetänkt och fosterländskt handlat, om kommunerna litet var sörjde för att komma i besittning av mark för skogsodling. Våra förfäder ha lämnat ett stort arv efter sig i de skogar, som funnits, men av oss avverkats. Det är vår plikt att göra något för våra efterkommande släkten. Likasom vi på många områden skördat stora fördelar av föregående släktens uppoffringar, så skulle våra efterkommande få stora fördelar, om vi droge försorg om att en del av landets skogsmark komme i det allmännas ägo under uthålligt skogsbruk. Vi kunde på detta sätt i någon mån gottgöra, vad vi brutit, då vi anlåt skogen för hårt på våra efterkommandes bekostnad.

I sina skogar har vårt land haft en rikedom, som de flesta andra länder saknat och som tillfört landet betydande inkomster. Och bevarandet av skogens framtida bestånd är för oss av allra största vikt. Om våra enskilda skogar hädanefter väl vårdas och så mycket av landets skogsmarker som möjligt komme i det allmännas ägo för uthålligt skogsbruk, skulle vårt land i skogarna få en säker och god inkomstkälla, som skulle tillföra landet stora inkomster även för fram-

tiden. Vårt lands ekonomiska framtid kan till stor del komma att vila på dess skogar.

Det är icke blott den i och för sig tillräckligt stora ekonomiska delen av denna fråga, som här bör tagas i betraktande, det är även skogens inverkan på vårt lands klimat, varav vi alla hava fördel.

Så, som skogsavverkningen har bedrivits och fortfarande bedrivs i vårt land, gå ej avverkningen och tillväxten i jämna steg med varandra, utan överavverkning pågår och vårt land blir med varje år, som går, mer och mer skogsfattigt. Naturen är dock en gång så danad i vårt land, att detsamma alltjämt skall vara ävenledes ett skogbärande land. Vi behöva skogen bland annat även därför, att vårt klimat genom den måtte hållas mera sunt, milt och jämnt. Klimatet har en mycket stor betydelse och inverkan på allt levande både på tillväxten, utvecklingen och trevnaden såväl bland människorna som djuren och växterna. Därför böra vi även taga hänsyn till skogens inverkan att bidraga till att vi få ett gott, stärkande och hälsosamt klimat, och bör det även i sin mån bidraga att mana staten till att understödja kommunernas intresse och göra det möjligt för dem att förvärva sig skogsmarker för skogsodling.

För trävaruindustrien vore det även av stort värde, om man genom bildande av allmänningsskogar bidroge att hålla vid makt tillgången av lämplig skog för industrien. Under den senaste tiden har en mängd snickerier och möbelfabriker uppstått i vårt land. Industriidkarne hava vid anläggandet av sina fabriker gjort upp sina beräkningar att hava god tillgång på skog här i landet för sina behov. För trävaruindustrien är det ett livsvillkor att hava god tillgång på skog.

Det bör vara både i statens och det allmännas intresse, att så många allmänningsskogar som möjligt komme att bildas, och att en stor del av landets skogsmarker komme att läggas under uthålligt skogsbruk. Jag behöver nog icke erinra om de mycket betydande stora pänningssummer, skogarna under de senaste åren årligen hava tillfört och tillföra vårt land och den goda arbetsförtjänst, som uppkommit genom skogarna.

Den enskilde skogsmarksägaren med mindre areal skogsmark kan nog icke åläggas att driva uthålligt skogsbruk. Det bör ligga i det allmännas intresse. Statsmakterna hava genom anlagande av lagen om enskilda skogar bevakat det allmännas intresse hos den enskilde skogsmarksägaren, så att denne icke får förfoga över sina skogsmarker som han själv behagar. Skogsavverkningen får icke så bedrivas, att återväxten äventyras, det måste sörjas för återväxten. Över honom vakar en stark kontroll, om han icke ställer sig lagens föreskrift till efterrättelse. Genast vidtagas lagliga åtgärder. Och skogsmarksägaren är ovillkorligen skyldig ställa sig denna lag till efterrättelse, som för honom i många fall är mycket belungande.

Bildandet av stats- och allmänningsskogar är nog den bästa och säkraste åtgärden att ordna skogshushållningen för ernående av ett större och varaktigare skogskapital i vårt land. Man kan icke räkna på några fullt tillfredsställande resultat av den privata skogshushållningen på de mindre och medelstora jordbrukarnas skogsmarker, som i allmänhet icke hava så stora områden. Dessa jordbrukare äro för sina hemdjur mycket beroende av betet i sina skogsmarker, som de icke kunna undvara utan stor saknad och förlust.

Fastän det finnes ett ganska stort intresse för bildandet av allmänningsskogar i ett avsevärt antal kommuner, och en del kommuner redan i handling visat sitt intresse för saken genom att avsätta medel för bildande av en fond för detta ändamål, torde dock i alla fall under den närmaste framtiden icke bli några vidare inköp gjorda i brist på medel, om icke staten träder hjälpande emellan och lämnar understöd genom lån för inköp av skogsmarker.

Då staten bör hava intresse av att skogsallmänningar komma till stånd och att så mycket skogsmark som möjligt blir lagd under uthålligt skogsbruk, bör staten även visa sitt intresse genom att anslå medel till en fond att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande, ur vilken kommunerna kunde erhålla lån till inköp av skogsmark för kommunalskogar i enlighet med av vederbörande närmare uppgjorda grunder och villkor. Det bör icke bli någon vidare uppoffring för staten, om den lämnar lån till kommunerna för detta ändamål.

Ett större belopp torde nog vara behöfligt, då det är fråga om en lånefond, som skall omfatta landets alla kommuner, varur de kunde erhålla lån. Man måste dock för närvarande begränsa denna begäran till det minsta möjliga, förslagsvis 5,000,000 kronor. Någon risk att utlämna dessa lån till kommunerna kan nog icke komma i fråga.

För att dessa lån skola bli till fördel för kommunerna bör den årliga räntan icke sättas högre än till exempel tre och en halv eller högst fyra procent, och det upplånade kapitalet amorteras under en tid av högst fyrtio eller femtio år. Storleken av den summa, kommunerna skulle få låna ur denna fond, bör vara beroende av storleken av köpesumman för den inköpta marken och de medel, kommunerna kunna förfoga över för detta ändamål. Så att till exempel där fond finnes till inköp av skogsmark, eller om kommunerna möjligen kunna få medel från annat håll för samma ändamål, användas dessa först till avbetalning och böra de sedan erhålla så stort lån ur lånefonden, som erfordras för att betäcka köpesumman, på det att kommunerna må sättas i tillfälle att kunna skaffa sig skogsmark för skogsbruk.

Den skogsmark, som kommer att för här åsyftade medel inköpas för kommunernas räkning eller med andra ord blivande kommunalskogar, bör jämväl stå un-

der kontroll, så att de skötas efter uppgjord plan och icke försäljas, utan bibehållas och vårdas av kommunerna själva som deras egendom."

Med insikt om den stora nationalekonomiska betydelsen för vårt land av skogskapitalets bestånd hava statsmakterna särskilt under senare tiden vidtagit åtgärder i flerahanda riktningar för skogarnas bibehållande och utvecklande. Jämte det lagföreskrifter utfärdats i syfte att förhindra, att avverkningen å enskildes skogar bedrivs så, att återväxten uppenbart äventyras, hava åtgärder vidtagits för att åt staten — hos vilken givetvis den största omsorgen om skogens bestånd måste förutsättas — förvärva mer och mer utav skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark. Sålunda hava under en lång följd av år köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar disponerats för skogsinköp, och under de senare åren har dessutom riksdagen för samma ändamål under utgifterna för kapitalökning anvisat anslag till avsevärda belopp, för innevarande år uppgående till icke mindre än 1,000,000 kronor.

Förutom staten och enskilde tillhöriga skogar hava av ålder funnits s. k. gemensamhetsskogar, nämligen bya-, sockne-, härads- och landsallmänningar, vilka emellertid efter hand till största delen skiftats och övergått i enskild ägo. Av de gamla häradsallmänningarna finnas dock en del i behåll, och beträffande dessa förordnades, när på 1860-talet nyare tiders åsikter om skogskapitalets värde vann insteg i lagstiftningen, att de icke längre finge delas, utan skulle framgent antingen stå under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning eller ock, under vederbörande skogstjänstemäns uppsikt, förvaltas av delägarne efter fastställd plan.

Ett ökat inträse för åstadkommande och utvecklande av dylika gemensamhetsskogar synes på senare tiden hava uppstått. Enligt vad riksdagen inhämtat hava sålunda ett icke ringa antal häradsallmänningar väsentligen utvidgats genom inköp av mark för influtna medel av verkställd vederbörlig avverkning å allmänningen. I skrivelse till Kungl. Maj:t har 1904 års riksdag ock anhållit om utarbetande av bestämmelser för beredande av möjlighet att få med allmänningen för framtiden helt införliva mark, som blivit för nu omförmält ändamål inköpt.

Även inom de särskilda kommunerna kan spåras ett tilltagande intresse för åstadkommande av för kommunerna gemensamma skogar, s. k. kommunalskogar. Åtskilliga kommuner hava sålunda redan inköpt skogsmark för detta ändamål och andra hava börjat avsälta medel därtill. I förevarande motion föreslås nu, att medel skulle av riksdagen beviljas, för år 1915 till ett belopp av 5,000,000 kronor, för bildande av en särskild fond, varifrån statsunderstöd i form av lån på förmånliga villkor skulle kunna beredas kommuner, som därav vore i behov, för inköp av skogsmark till bildande av kommunalskogar.

Utvidgning av de redan befintliga och åstadkommande av nya gemensamhetsskogar synes riksdagen ur skogsvårdssynpunkt av stor betydelse. Detta anser

riksdagen särskilt gälla beträffande kommunalskogar. Enär kommunerna, i likhet med staten, hava en tillvaro, som sträcker sig över flera generationer, måste nämligen förutsättning finnas för att skogen i deras händer skall bliva föremål för en på uthållighet beräknad hushållning. Men därjämte bör en insiktsfull skogsförvaltning i kommunens hand, enligt riksdagens förmenande, hava ett fostrande och välgörande inflytande på den enskilde skogsägaren, som icke torde böra underskattas. Den kommunala skogsförvaltningen måste nämligen helt naturligt i vida högre grad än statens skogshushållning vara ägnad att väcka den enskildes uppmärksamhet och, om den bedrives med insikt, även mäktigt bidra till höjande av intresset för en god skogsvård i allmänhet. På grund härav synes del vara ett ganska viktigt intresse för staten att befordra uppkomsten av kommunalskogar och det torde därför ock, enligt riksdagens mening, kunna tagas under allvarligt övervägande, huruvida icke staten genom beredande av lånebidrag åt kommunerna till inköp av skogsmark för bildande av kommunalskogar, även direkt borde understödja skogsvården på detta område.

Förevarande fråga har också redan tidigare varit föremål för riksdagens uppmärksamhet. Med anledning av väckt motion i ämnet begärde nämligen 1904 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t måtte låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag till lagbestämmelser, som kunde finnas erforderliga och lämpliga för att bereda kommuner, korporationer, byalag samt stiftelser och fonder, som avse allmänt ändamål, möjlighet att genom inköp av skogsmark eller annorledes bilda, bibehålla och utvidga gemensamhetsskogar. Frågan härom är för närvarande under utredning av den s. k. skogslagstiftningskommittén.

Då sålunda frågan om kommunalskogarnas organisation på grund av riksdagens berörda skrivelse för närvarande är föremål för utredning, har riksdagen icke kunnat bifalla motionärens förslag, att riksdagen skulle, utan avvaktan på resultatet av denna utredning, omedelbart anvisa medel till understöd för bildandet av dylika skogar. Däremot har riksdagen ansett sig böra avlåta en skrivelse till Eders Kungl. Maj:t med begäran om utredning i motionens syfte. I 1904 års riksdagsskrivelse förutsattes nämligen icke, att statsbidrag skulle kunna ifrågakomma för bildandet av kommunalskogar, icke heller ifrågasattes utredning i sådant syfte. Riksdagen, som emellerlid ansett det böra ifrågasättas, huruvida icke staten, som av omsorg för skogskapitalets bevarande själv i stor utsträckning inköper skogsmark, av samma skogspolitiska skäl även borde bereda kommuner, som därav vore i behov, understöd för åstadkommande av kommunalskogar, anser under alla förhållanden denna fråga böra närmare undersökas, vilket lämpligen torde böra ske i samband med ovannämnda, för närvarande pågående lagstiftningsarbete rörande gemensamhetsskogar.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anhålla, att Eders Kungl.

Maj:t måtte, i samband med den nu pågående utredningen för utarbetande av lagstiftning rörande gemensamhetsskogar, jämväl låta verkställa utredning i fråga om behövligheten och lämpligheten av åtgärder från statens sida för beredande av understöd åt kommuner för bildande av kommunalskogar, samt att för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 29 augusti 1914.

Med undersåtlig vördnad“.

Karlstad i landskansliet den 12 november 1914.

På Landshövdinge-Ämbetets vägnar:

GEORG SAMUELSON.

KARL HOLMBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 1 februari 1915.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande i anledning av Konungens befallningshavandes i länet kungörelse den 12 november 1914 med tillkännagivande om rätt för länets kommuner med flera att före den 1 februari 1915 till Konungens befallningshavande inkomma med yttrande i anledning av underdånig skrivelse från riksdagen med begäran om utredning angående behövligheten och lämpligheten av åtgärder från statens sida för beredande av understöd åt kommuner för bildande av kommunalskogar; och beslöt drätselkammaren anföra följande:

Vad Karlstads stad anginge, så ägde staden visserligen skogsmarker, men på långt när icke så stora, som erfordrades för en rationell skogsdrift. Det vore därför av intresse för staden att få vidgade skogsmarker, men kostnaderna därför vore så stora, att staden ej utan statens hjälp kunde anskaffa sådana. Det vore även enligt drätselkammarens mening viktigt för städerna att hava stora skogsmarker för att under kristider kunna reglera bränsleprisen.

På grund härav ville drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte tillstyrka, att åtgärder från statens sida vidtoges för beredande av understöd åt kommuner för bildande av kommunalskogar.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.*

§ 27.

Genom allmän kungörelse den 12 november 1914 hade Konungens Befallningshavande i länet lämnat länets kommuner med flere tillfälle att iukomma med till Konungens Befallningshavande ställda yttranden i anledning av riksdagens underdåniga skrivelse den 29 augusti 1914 med begäran om utredning angående behövligheten och lämpligheten av åtgärder från statens sida för beredande av understöd åt kommuner för bildande av kommunalskogar.

I anledning härav hade utlåtande i ärendet inforrats från drätselkammaren, som i avgivet yttrande på anförda grunder hemställt, att stadsfullmäktige måtte tillstyrka vidtagande av åtgärder i det i riksdagens skrivelse ifrågasatta syftet.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att yttra sig i detta ärende, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte i skrivelse till Konungens Befallningshavande uttala sig för det i riksdagsskrivelsen avsedda syfte, ävensom att fullmäktiges skrivelse måtte avfattas sålunda:

»Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Stadsfullmäktige i Karlstad, vilka genom Konungens Befallningshavandes kungörelse den 12 november 1914 lämnats tillfälle att yttra sig i anledning av riksdagens underdåniga skrivelse den 29 augusti 1914 med begäran om utredning angående behövligheten och lämpligheten av åtgärder från statens sida för beredande av understöd åt kommuner för bildande av kommunalskogar, få med anledning därav anför följande:

Det syfte, som avses i den till grund för riksdagens underdåniga skrivelse liggande motionen finner stadsfullmäktige vara synnerligen behjärtansvärt, och de skäl, som därför framlagts såväl av motionären som ock av riksdagen, synas väl motivera den begärda utredningen. Vad Karlstads stad angår, äger staden visserligen skogsmarker, men på långt när icke så stora, som erfordras för en rationell skogsdrift. Då en dylik skogsdrift säkerligen skulle vara staden i ekonomiskt hänseende till gagn och jämväl ur andra synpunkter, exempelvis genom beredande av möjlighet att vid kristider kunna reglera bränsleprisen, vara av betydelse för staden, ligger det i dess intress att erhålla vidgade skogsmarker. Kostnaderna därför äro emellertid så stora, att staden ej utan hjälp från det allmänna kan inlåta sig på ett sådant företag, och finna stadsfullmäktige det därför, från stadens synpunkt sett, synnerligen önskvärt, att åtgärder i det i riksdagsskrivelsen avsedda syfte bleve vidtagna.»

In fidem:
ELIAS STENIUS.

24. Överstelöjtnanten M. Tisells med fleres av Herr Clarholm som motion upptagna framställning om bidrag till förhyrande av en slöjdlokal för scoutkårens räkning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed få vi vördsamt anhålla, att vi även under nästkommande år 1915 måtte få åtnjuta ett bidrag av kronor 240 till hyrande av en slöjdlokal för kårens räkning.

Karlstad den 12 november 1914.

För Karlstads scoutkår:

MAURITZ TISELL.
Ordförande i kårkvarteret.

CARL BRÅBERG.
v. kårchef.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 23 november 1914.

§ 13.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över överstelöjtnanten M. Tisells med fleres av herr Clarholm som motion upptagna framställning om ett bidrag för år 1915 av 240 kronor till förhyrande av en slöjdlokal för scoutkårens räkning, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda bidraget ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem :
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 5 februari 1915.

§ 28.

Hos stadsfullmäktige hade överstelöjtnanten M. Tisell och löjtnanten Carl Bråberg gjort framställning om ett bidrag för år 1915 av 240 kronor till förhyrande av en slöjdlokal för scoutkårens räkning, vilken framställning upptagits som motion av Herr Clarholm.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Sedan beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig i ärendet, å sammanträde den 11 december 1914, beslutit bordlägga ärendet för införskaffande av ytterligare upplysningar, hade till utskottets ordförande inkommit följande nu föredragna skrivelse:

Till Beredningsutskottets ordförande v. Häradshöfding Sv. af Geijersstam,
Karlstad.

Med värdsam framställan om beredningsutskottets tillstyrkan till scoutkårens ansökan om anslag till lokal även för år 1915, får jag härmed lämna följande upplysningar.

Under förra året hava hållits tvenne slöjdkurser, under första halvåret med 25 elever under ledning af snickare Söderberg och under andra halvåret med 10 elever under ledning av snickare Carlsson. Under sommaren har dessutom av kårens elever å lokalen tillverkats 12 st. sjukbårar till Värmlands landsstorm, därav 5 till Karlstads, 4 till Säffle och 3 till Arvika landstormsbateljon. Till den nu afsedda kursen äro anmälda 17 deltagare.

Då ifrågasatts att lokal skulle kunna vinnas inom gamla flickskolebyggnaden har jag efterhört härom såväl hos stadsbyggmästaren som hos stadsfiskalen och af den förre fått svar att ett rum finnes ledigt och af den senare att det ej är lämpligt inrymma slöjdkursen där.

Med anledning häraf får jag värdsamt anhålla om ansökans framläggande inför fullmäktige vid Febr.-sammanträdet.

Karlstad 1 Febr. 1915.

MAURITZ TISELL.

Efter överläggning i ärendet beslöt utskottet att, med instämmande i drätselkammarens utlåtande, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Karlstads scoutkår ett anslag för år 1915 av 240 kronor till förhyrande av en slöjdlokal för kårens räkning, ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skulle i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medels uttaxering.

Mot detta utskottets beslut reserverade sig Herr Håkansson till förmån för ett av honom under överläggningen gjort yrkande, att utskottet måtte hemställa om avslag å förevarande framställning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstad 1915
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 18 Mars.

N:o 3.

25. Karlstads hamnstyrelsens förvaltningsberättelse för år 1914.

Till Drätselkammaren.

Jämlikt § 2 mom. 8 av för hamnstyrelsen gällande reglemente avgives härmed föreskriven

förvaltningsberättelse för år 1914.

Sjöfarten öppnades den $25/3$ ($31/3$) — siffror inom parentes angiva motsvarande för föregående år — och upphörde, ehuru isförhållandena icke blevo till allvarligt hinder förr än i medio av januari, den $22/12$ ($22/12$) till följe Trollhättekanalens stängning.

Hamnen besöktes av 1,719 (1,964) fartyg, varav 878 (941) ång- och motorfartyg, 165 (237) segelfartyg och 674 (786) prämar. Utan last ankommo 300 (399) och avgingo 438 (397) fartyg. Från utrikes orter ankommo 57 (65) och till utrikes orter avgingo 108 (147) fartyg.

Sammanlagda in- och utgående tontalet utgjorde för:

	Inrikesfarten	Utrikesfarten	Summa
Ång- och motorfartyg	165,279 (189,012)	17,437 (22,123)	182,716 (211,135)
Segelfartyg	11,458 (15,928)	1,320 (1,861)	12,778 (17,789)
Prämar	64,817 (84,397)		64,817 (84,397)
Summa	241,554 (289,337)	18,757 (23,984)	260,311 (313,321)

Huvudartiklar bland *importerade* varor voro:

Järn 2,680 (3,470) ton, kol och koks 742,896 (1,013,157) hl., malm 10,474 (13,910) ton, oljor 1,594 (2,152) ton, socker 1,752 (1,800) ton, spannmål, omalen 594 (707) ton, mjöl och gryn 4,766 (5,940) ton, tobak 444 (990) ton, foderämnen

3,292 (2,396) ton, soda, glaubersalt och klorkalk 2,212 (2,510) ton, kalksten 3,313 (3,058) ton, svavel 399 (563) ton, mursten och taktegel 350,100 (50,710) st., tegel eldfast 984 (820) ton, cement 4,029 (4,934) ton, kaffe 392 (565) ton, gödningsämnen 1,307 (1,114) ton.

Huvudartiklar bland *exporterade* varor voro:

Järn 3,558 (5,285) ton, kisbränder 3,045 (3,514) ton, papper 5,805 (6,368) ton, trämassa 20,121 (26,544) ton, rundvirke 51,574 (97,633) kbm., sågade trävaror 56,557 (74,629) kbm. och fönsterglas 216 (199) ton.

Påförda hamnavgifter hava utgjort för:

		Ökning.	Minskning.
Fartyg....	12,876: — (15,195: 14)		2,391: 14
Importerade varor	31,815: 09 (34,269: 77)		2,454: 68
Exporterade varor	17,310: 86 (19,784: 75)		2,473: 89
	<u>Summa 62,001: 95 (69,249: 66)</u>		<u>7,247: 71</u>

Anledningen till den allmänna minskningen i trafiken torde vara att söka i det under året utbrutna kriget.

Beträffande utfallet av verkställda nybyggnads. och reparationsföretag, så framgår detta av efterföljande redogörelse över

Hamnens inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1914

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Beräknade enligt stat.	Verkliga	Inkomster				
			över		under		
			stat				
Kassabehållning 1 Januari	—	—	47 21	47 21			
Fordringar fr. föreg. år	500	—	644 97	144 97			
Hamnuppbördén	60,000	—	60,910 68	910 68			
Arrendén	2,559	50	2,637 —	77 50			
Hushyror	1,600	—	1,600 —	—	—		
Varuskjulshyror	125	—	125 —	—	—		
Upplagsplatshyror, fasta	2,900	—	3,304 82	404 82			
d:o tillfälliga	50	—	315 80	265 80			
Fasta kranar	300	—	1,054 60	754 60			
Rörliga kranar	1,200	—	2,254 60	1,054 60			
Andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länsbehållning	400	—	400 —	—	—		
Båtplatsavgifter	250	—	341 —	91 —			
Slipavgifter	1,000	—	3,180 90	2,180 90			
Kölhalning ..	—	—	11 —	11 —			
Gångbron över pråmkanalen	—	—	4,226 99	4,226 99			
Övertidsslussningar	—	—	3 75	3 75			
Summa inkomster	70,884	50	81,058 32				
Brist enligt stat	64,547	42	—	—	—	—	—
Till bristens fyllande har upptagits:							
Amorteringslån å	26,504	30					
Tillfälligt lån å	30,195	91	56,700 21	—	—	8,947 21	
Statens slutsumma	135,431	92					
Extra anslag till:							
Anordnande av plats för verkstad vid slipen	1,100	—					
Summa kronor	136,531	92	137,758 53	10,173 82		8,947 21	

Utgifter.	Enligt stat.		Verkliga	Utgifter			
				över		under	
				stat			
Räntor å tillfälligt lån	—	—	362 17	362 17	—	—	—
Annuitet å 1907 års lån varav ränta	29,101 40	—	29,101 40	—	—	—	—
amortering	8,395 37	—	8,395 37	—	—	—	—
D:o å 1913 års lån varar ränta	10,681 66	—	10,482 65	—	—	—	199 01
amortering ..	1,768 49	—	1,735 55	—	—	—	32 94
Stadsandelen	12,000 —	—	12,257 83	257 83	—	—	—
Fastigheters underhåll	650 —	—	659 44	9 44	—	—	—
Inventariers underhåll:							
a) Kranar	200 —	—	260 60	60 60	—	—	—
b) Fyror och lysapparater	200 —	—	58 75	—	—	—	141 25
c) Andra inventarier	300 —	—	160 25	—	—	—	139 75
Hamnens underhåll:							
a) Kajer, doceringar, bryggor, pållare .	1,650 —	—	2,025 04	375 04	—	—	—
b) Torg, vägar, vägovergångar	800 —	—	783 10	—	—	—	16 90
c) Kanalbron och slussen	100 —	—	148 55	48 55	—	—	—
d) Upprensnings- och muddringsarbeten	3,000 —	—	4,971 56	1,971 56	—	—	—
e) Pålar och dammar	400 —	—	493 51	93 51	—	—	—
f) Duc d'alber och sjömärken	600 —	—	413 91	—	—	—	186 09
g) Godsunderlag	100 —	—	72 —	—	—	—	28 —
h) Annat hamnens underhåll	550 —	—	158 51	—	—	—	391 49
Nya inventarier	400 —	—	204 99	—	—	—	195 01
Tyggårdsvikens länsbållning	500 —	—	594 96	94 96	—	—	—
Drättselkammarens andel i platshyror ..	150 —	—	165 24	15 24	—	—	—
Hamnbelysningen	1,550 —	—	1,853 —	303 —	—	—	—
Fyrbelysningen	300 —	—	265 37	—	—	—	34 63
Löner	16,680 —	—	16,622 44	—	—	—	57 60
Kontorsomkostnader	2,075 —	—	2,069 53	—	—	—	5 47
Skatter och brandförsäkringar	1,000 —	—	1,020 92	20 92	—	—	—
Lyftkranars drift	1,160 —	—	1,005 13	—	—	—	154 87
Polisbevakning	720 —	—	720 —	—	—	—	—
Omkostnader för styckegodsuppbörden .	300 —	—	211 81	—	—	—	88 19
Slipens drift	250 —	—	610 69	360 69	—	—	—
Muddringsarbeten	33,000 —	—	26,504 30	—	—	—	6,495 70
Mudderupplagsplats	4,700 —	—	4,699 87	—	—	—	— 13
Bryggor för småbåtar	150 —	—	184 28	34 28	—	—	—
Diverse kreditorer	500 —	—	1,982 75	1,482 75	—	—	—
Diverse utgifter	500 —	—	518 —	18 —	—	—	—
Oförutsedda utgifter	1,000 —	—	450 66	—	—	—	549 34
Statens slutsumma	135,431 92	—	132,224 09	5,508 54	—	—	8,716 37

Utgifter.	Enligt stat	Verkliga	Utgifter	
			över	under
			stat	
Extra anslag till: Anordnande av plats för verkstad vid slipen.....	1,100	1,185 42	85 42	
Utom stat: Gångbron över pråmkanalen.....	—	4,226 99	4,226 99	
Kassabehållning den 31 December	—	122 03	122 03	
S:ma kronor	136,531 92	137,758 53	9,942 98	8,716 37

De verkliga inkomsterna hava överstigit de beräknade med kr. 173: 82.

Under året har hamnen haft rätt att upplåna, dels den i staten beräknade bristen kr. 64,547: 42 och dels på extra stat anvisade medel för anordnande av verkstadsplats vid slipen » 1,100: — eller tillhoppa » 65,647: 42 I verkligheten har emellertid upplånats endast » 56,700: 21 vadan oanvända återstå Kronor 8,947: 21

Härav kommer att för år 1915 användas kr. 4,038: 40 (i staten beräknat till kr. 5,868: 05), utgörande återstod av till muddringsarbetena beviljade 66,000: — kr.

En utgiftspost, som i avsevärdare grad överskridits, är den till uppräsnings- och muddringsarbeten, som blivit 1,971 kr. 56 öre större än som beräknats. Detta är beroende därpå att styrelsen i följd av det under sensommaren uppkomna ovanligt låga vattenståndet, måste för trafikens obehindrade fortgång vidtaga en del uppräsningsarbeten i hamnen, särskilt i inloppskanalen vid Kanikenäset.

På slipen har under året upphalats 18 (3) ång- och motorfartyg, 3 (5) segelfartyg, 5 (3) pråmar, 12 (7) ångslupar och 7 (7) lustbåtar.

Utav hamnens äldre fordringar föreslås följande till avskrivning:

A.-B. Träexports konkursmassa (då konkursen ännu ej är utredd föreslås 50 % avskrivning).....	186: 65
Slup Elektra.....	1: 52
Diverse trafikanter	0: 14
Kronor	188: 31

Affärstablå.

<i>Tillgångar:</i>	Vid årets början.	Vid årets slut.	Ökning.	Minskning.
Hamnanläggningen	1,001,813: 79	1,021,226: 88	19,413: 09	
Fastigheter	60,776: 54	60,776: 54		
Muddringsmateriälen	45,905: 52	40,401: 21		5,504: 31
Lyftkranar	41,009: 23	41,009: 23		
Inventarier	19,881: 17	20,086: 16	204: 99	
Materialier	250: —			250: —
Reparationsfonden	72,509: 46	72,509: 46		
Fordringar	1,050: 02	1,621: 42	571: 40	
Kassa	47: 21	122: 03	74: 82	
Summa	1,243,242: 94	1,257,752: 93	20,264: 30	5,754: 31

Skulder:

Till fonder	95,738: 90	95,738: 90		
Obligationslån	856,350: 83	872,724: 21	16,373: 38	
Drätselverket		30,195: 91	30,195: 91	
Div. kreditorer	1,982: 75	3: 75		1,979: —
Summa	954,072: 48	998,662: 77	46,569: 29	1,979: —

Inkomster:		
Hamnuppboriden	62,001: 95	
Övriga inkomster	14,784: 58	76,786: 53
Brist		30,080: 30
<hr/>		
Kronor 106,866: 83		

Utgifter:		
Stadsandel		12,257: 83
Räntor		89,946: 22
Underhåll		23,616: —
Avekrivningar		5,504: 31
Administration		19,712: 85
Driftkostnader		4,649: 15
Diverse		1,180: 47
<hr/>		
Kronor 106,866: 83		

Sammanfattning.

Skulderna hava ökats med.....	kr. 44,590: 29
Tillgångarna hava ökats med.....	• 14,509: 99
Årets kapitalminskning kronor	30,080: 30

Karlstad den 8 februari 1915.

På hamnstyrelsens vägnar:

C. F. BERG.

v. ordförande.

Ivar Olsson.

26. Beredningsutskottets förslag till val av ombud för staden vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.

§ 30.

Beredningsutskottet, som hade att avgiva förslag till ombud för staden Karlstad att föra dess talan och utöva dess rösträtt vid bolagsstämmor under innevarande år med delägarne i Karlstad—Munkfors järnvägsaktiebolag, beslöt att till sådant ombud föreslå landsfiskalen J. Noréus och till suppleant för honom grosshandlaren Josef Löfberg, båda i Karlstad.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

27. Beredningsutskottets utlåtande i anledning av bankkassören E. Setterbergs avsägelse såsom ledamot i kommittén för uppgörande av förslag till nytt bokföringssystem för stadens delegationer m. m., ävensom förslag till val av ny ledamot i nämnda kommitté.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.

§ 31.

Föredrogs en till utskottet remitterad, så lydande skrivelse:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

På grund av bristande tid får jag härmed avsäga mig ledamotskapet i den av stadsfullmäktige den 21 nästlidne Januari tillsatta kommittén för genomgående av stadens samtliga räkenskaper.

Karlstad den 3 Mars 1915.

E. SETTERBERG.

Utskottet beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av den gjorda avsägelsen, utse hamnkassören Ivar Olsson att i stället för bankkassören Setterberg vara ledamot i ifrågavarande kommitté.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

28. Styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök utredning angående behovet av folkkökets fortsatta verksamhet.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Stadsfullmäktige hade genom beslut den 13 september 1913 uppdragit åt styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök att verkställa utredning om behovet av folkkökets fortsatta verksamhet, och får styrelsen därför, efter gjorda undersökningar, lämna följande redogörelse:

Den 9 juni 1905 inlämnade Karlstads nykterhetsföreningar till Stadsfullmäktige en framställning om att en del av de s. k. spritmedlen skulle användas till nykterhetens befrämjande genom inrättande av alkoholfria restauranger och läsestugor; framställningen upptogs som motion av Herr byggmästare K. J. Svensén och ledde till, att Stadsfullmäktige den 29 mars 1906 anvisade 1,500 kr. till ett folkkök, 500 kr. till en läsestuga i Haga och 1,500 kr. till en varmmjölksautomat.

Genom dessa av Stadsfullmäktige fattade beslut avhjälpes en i samhället på den tiden starkt kännbar brist, saknaden av offentliga lokaler, där man för relativt billigt pris kunde intaga sina måltider eller oskyldiga förfriskningar utan att behöva av förekommande spritservering vare sig avskräckas från vidare besök eller lockas till alkoholbruk.

Det inrättade folkköket med läsestuga har under de åtta år, det varit i verksamhet, väl motsvarat angivna syften, men behovet av detsamma har blivit mindre utpräglad i samma mån, som under årens lopp på privat väg skapats åtskilliga företag av motsvarande natur. Styrelsens ledamöter, som under innevarande år gjort en undersökning av ifrågavarande förhållanden, ha nämligen därunder påträffat, såväl i de olika förstäderna som i de centrala delarna av staden, flera mindre matserveringar, från vilka spritdrycker synas vara helt bannlysta.

Om ur ren nykterhetssynpunkt folkköket alltså torde vara mindre behöfligt, så är dess bibehållande dock av andra skäl önskvärt. På grund av stadens hyresbidrag och folkkökets möjligen något enklare mathållning kunna priserna där hållas

lägre än även de billigare privata matserveringarnas. Denna prisskillnad utgör för fasta matgäster 4 à 5 kr. pr månad, för tillfälliga gäster 15 à 30 öre pr måltid och är sålunda av rätt stor betydelse, i synnerhet under nuvarande tryckta tider, då åtskilliga personer utan stadigvarande arbete ej ha råd till fullständig måltidsinackordering. Folkköket har också på senaste tiden alltmer fått karaktären av tillfällighetsrestaurang (med 25—50 gäster pr måltid), vartill det för övrigt genom sitt tämligen centrala och lätt uppmärksammade läge väl lämpar sig.

Vid övervägande av dessa omständigheter har styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök därför kommit till den åsikten, att folkköket, om det ock ur nykterhetssynpunkt nu är mindre behöfligt än vid tiden för dess tillkomst, dock alljämt har så stor social betydelse, att det tillsvidare bör fortsätta sin verksamhet. Styrelsen tillåter sig erinra om, att kontraktet på folkkökets nuvarande lokal utgår utan angiven uppsägningstid den 1 oktober 1915, och får därjämte meddela, att hyresvärden förklarar sig villig att förlänga kontraktet på 1 års tid.

Karlstad den 20 nov. 1914.

Å styrelsens vägnar:

O. P. MOBERG.

Styrelsens ordförande.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning av remiss har nämnden för afgifvande af förslag till användning af årliga anslaget till nykterhetens befrämjande denna dag förehaft styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök utredning angående behovet af folkkökets fortsatta verksamhet.

Nämnden har däraf inhämtat, att styrelsen anser folkköket numera obehöfligt ur nykterhetssynpunkt, sedan på privat väg uppstått alkoholfria restauranger, hvilka tillgodose samma syfte som folkköket. Det torde icke heller kunna förnekas, att folkköket under sin verksamhet icke alldeles lyckats träffa den publik, för hvilken det närmast varit afsedt. Under sådana omständigheter synes grundad anledning icke längre föreligga att uppehålla folkköket indest det för nykterhetens främjande afsedda anslag, och torde folkköket sålunda vara dömdt att upphöra. En läsestuga inne i staden lär däremot ännu kunna anses fylla ett sådant behof från nykterhetssynpunkt, att den bör bibehållas.

Styrelsen har emellertid beträffande folkköket föreslagit, att med hänsyn till nuvarande tryckta tider, och då folkköket kan tillhandahålla mat billigare än motsvarande privata restauranger, dess verksamhet skulle få till vidare fortfa.

Nämnden, som visserligen anser dessa skäl sakna egentlig betydelse från nyk-

terhetssynpunkt, finner dock desamma böra beaktas så till vida, att indragningen ej sker under nuvarande förhållanden, då lefnadskostnaderna i allmänhet visa en sådan tendens till stegring och det synes osäkert, när normala tider åter äro att motse.

Skall emellertid folkköket någon tid fortfara, lärer denna tid icke kunna med hänsyn till hyra av lokal sättas kortare än ett år efter den 1 oktober 1915.

Nämnden vill på sålunda anförda skäl hemställa:

att stadsfullmäktige ville besluta, att från och med den 1 oktober 1916 folkköket skall upphöra.

Karlstad den 20 januari 1915.

Å nämndens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 1 februari 1915.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök utredning angående behovet av folkkökets fortsatta verksamhet.

Med instämmande i vad nämnden för avgivande av förslag till användningen av anslaget till nykterhetssakens befrämjande uti avgivet yttrande anført, beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta, att från och med den 1 oktober 1916 folkköket skall upphöra.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.*

§ 32.

Sedan stadsfullmäktige genom beslut den 13 september 1913 lämnat i uppdrag åt styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök att verkställa utredning angående behovet av folkkökets fortsatta verksamhet, hade styrelsen till stadsfullmäk-

tige inkommit med utredning i berörda hänseende, därvid styrelsen uttalat den åsikten, att folkköket, om det ock ur nykterhetssynpunkt nu vore mindre behöfligt än vid tiden för dess tillkomst, det dock alljämt hade så stor social betydelse, att det tillsvidare borde fortsätta sin verksamhet.

Häröver hade nämnden för avgivande av förslag till nykterhetsanslagets användande ävensom drätselkammaren avgivit infortrade yttranden, därvid nämnden, med instämmande av drätselkammaren, på anförda grunder hemställt, att stadsfullmäktige måtte besluta, att folkkökets verksamhet skulle upphöra från och med den 1 oktober 1916.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att yttra sig i ärendet; och beslöt utskottet, som till alla delar biträdde vad nykterhetsnämnden anfört, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att folkköket skall upphöra från och med den 1 oktober 1916.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

29. Drätselkammarens framställning i fråga om sjukvård och sjukavlöning åt i stadens verk och arbeten anställda arbetare.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 18 januari 1915.

§ 9.

Hos drätselkammaren hade Svenska kommunalarbetareförbundets avdelning n:o 15 Karlstad gjort framställning om upptagande av gemensamma förhandlingar för åstadkommande av kollektivt avtal mellan staden och nämnda fackförening.

Sedan stadsingenjören avgivit yttrande i ärendet, hade drätselkammaren i förening med hamnstyrelsen samt vattenlednings- och belysningsstyrelsen tillsatt en kommitté för frågans utredning, och hade nu från kommitterade inkommit ett så lydande utlåtande:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Sedan drätselkammaren, hamnstyrelsen samt vattenlednings- och belysningsstyrelsen uppdragit åt undertecknade att uppgöra förslag till allmänna bestämmelser för i stadens tjänst anställda arbetare, få nu kommitterade anföra följande:

Det kommitterade givna uppdraget föranleddes av en av Svenska kommunal-

arbetareförbundets avdelning n:o 15 Karlstad hos drätselkammaren gjord framställning om upptagande av gemensamma förhandlingar för åstadkommande av kollektivt avtal mellan staden och nämnda fackförening.

Kommitterade hava i anledning härav genom kommunala centralbyrån införskaffat uppgifter om förhållandena i andra svenska städer. Då emellertid ovan nämnda fackförening numera knappast existerar, anser kommitterade den av föreningen gjorda framställningen hava förfallit. Och då Kungl. Maj:t nu givit socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta förslag till avtal med statens och kommunernas arbetare, vilja kommitterade hemställa, att frågan för närvarande icke måtte föranleda någon vidare åtgärd.

Uti ett öfver nämnda fackförenings framställning avgivet utlåtande har emellertid stadsingenjören framhållit, att något borde göras för arbetarnas sjukvård. För närvarande finnes härom endast den bestämmelsen, att stadsläkarna skola avgiftsfritt lämna sjukvård till fast anställda arbetare. Några bestämmelser om sjukavlöning finnas ej.

Frågan om ersättning för olycksfall i arbete anser sig kommitterade ej behöva upptaga till behandling, då härom finnes i lag stadgat.

I fråga om arbetarnas sjukvård vilja kommitterade hemställa, att drätselkammaren ville föreslå stadsfullmäktige att besluta,

att i stadens verk och arbeten anställda arbetare, som varit i stadens tjänst anställda under minst tre på varandra följande år utan annat avbrott än sådant, som orsakats av sjukdom, tillfällig kortare arbetsbrist eller som skett med vederbörande arbetsbefäls medgivande, och under denna tid till belåtenhet fullgjort sitt arbete och dessutom till staden erlagt sina utskylder, skola vara berättigade att av stadsläkarne erhålla fri sjukvård samt vid sjukdomsfall uppbära sjukavlöning med en krona för varje söckendag, dock ej utöver tre månader om året och under villkor att de, därest ej sjukkassas stadgar lägga hinder i vägen därför, ingå som medlemmar i sjukkassa och därifrån erhålla bidrag samt att sjukdomen ej föranletts av alkoholmissbruk.

Karlstad den 7 oktober 1914.

<i>Axel Swanbom.</i>	<i>Gustaf Nygren.</i>	<i>Emil Ankers.</i>	<i>Carl Crispin.</i>
<i>Erik Björkman.</i>	<i>Carl Wilh. Nyström.</i>	<i>Iwar Olsson.</i>	<i>Karl Ad. Falk.</i>

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren, med instämmande i vad kommitterade anfört, ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta, att i stadens verk och arbeten anställda arbetare, som varit i stadens tjänst anställda under minst tre på varandra följande år utan annat avbrott än sådant, som orsakats av sjukdom, tillfällig kortare arbetsbrist eller som skett

med vederbörande arbetsbefäls medgivande, och under denna tid till belåtenhet fullgjort sitt arbete och dessutom till staden erlagt sina utskylder, skola vara berättigade att av stadsläkarna erhålla fri sjukvård samt vid sjukdomsfall uppbära sjukavlöning med en krona för varje söckendag, dock ej utöver tre månader om året och under villkor att de, därest ej sjukkassas stadgar lägga hinder i vägen därför, ingå som medlemmar i sjukkassa och därifrån erhålla bidrag samt att sjukdomen ej föränletts av alkoholmissbruk.

De utgifter, som härav påkallas, ansåg drätselkammaren borde bestridas av varje verk med tillgängliga medel.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.*

§ 33.

I anledning av förslag i ärendet från särskilda kommitterade för utredning av frågan om åstadkommande av kollektivt avtal mellan staden och svenska kommunalarbetareförbundets avdelning n:o 15 Karlstad, hade drätselkammaren till stadsfullmäktige inkommit med framställning i fråga om sjukvård och sjukavlöning åt i stadens verk och arbeten anställda arbetare; och hade nu utskottet, uppå remiss från fullmäktige, att häröver avgiva yttrande.

Under överläggningen i ärendet yrkades dels, att drätselkammarens förslag måtte oförändrat tillstyrkas, dels ock av Herr Håkansson, att den ändring i det samma måtte föreslås, att den såsom villkor för de föreslagna förmånernas åtnjutande bestämda tiden av "minst tre på varandra följande år" i stället skulle sättas till "minst två på varandra följande år."

Beredningsutskottet beslöt att med förordande av drätselkammarens förslag oförändrat, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att i stadens verk och arbeten anställda arbetare, som varit i stadens tjänst anställda under minst tre på varandra följande år utan annat avbrott än sådant, som orsakats av sjukdom, tillfällig kortare arbetsbrist eller som skett med vederbörande arbetsbefäls medgivande, och under denna tid till belåtenhet fullgjort sitt arbete och dessutom till staden erlagt sina utskylder, skola vara berättigade att av stadsläkarna erhålla fri sjukvård samt vid sjukdomsfall uppbära sjukavlöning med en krona för varje söckendag, dock

ej utöver tre månader om året, och under villkor att de, därest ej sjukkassas stadgar lägger hinder i vägen därför, ingå som medlemmar i sjukkassa och därifrån erhålla bidrag, samt att sjukdomen ej föranletts av alkoholmissbruk;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att härav påkallade utgifter skola bestridas av varje verk med tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

30. Drätselkammarens framställning angående bestämmande av avlöningen för indrivning av grundavgifterna till allmänna pensionsförsäkringen.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 15 februari 1915.

§ 2.

Angående indrivning av resterande grundavgifter till allmänna pensionsförsäkringen för år 1914 hade stadsfogden hos drätselkammaren gjort en så lydande framställning:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Den 2 innevarande Februari har jag från Magistraten mottagit för laga verkställighet restlängd å grundavgifter till allmänna pensionsförsäkringen för år 1914, en restlängd, som upptager icke mindre än 4,918 restskyldige.

Då emellertid de 2:ne exekutionsvaktmästare, hvilka för närvarande stå till Stadsfogdens förfogande som biträden vid indrifning av skatter m. m., redan förut äro af sina tjänsteåligganden så strängt upptagna, att af dem ingen som hälst hjälp med indrifning af oguldna pensionsavgifter är att påräkna, måste extra hjälp anskaffas, och komma för den skull åtgärder att af mig vidtagas för anskaffande af sådan hjälp. Men då frågan om ersättning för den behöfliga extrahjälpen gifvetvis först bör lösas, får jag vördsamt anhålla, att Drätselkammaren ville taga denna fråga under bepröfvande, och tillåter jag mig påpeka, att, såvidt redovisning af restlängden må kunna ske inom lagenlig tid det är nödvändigt, att åtminstone 2:ne personer varda anställda som extra biträden vid indrifningen af de avgifter, om hvilka nu är fråga.

Hvad aogår sättet för aflöningen, synes mig mindre lämpligt att fastslå nå-

got bestämdt belopp för arbetet under de tre månader, indrifningen beräknas kräva, utan torde viss procent af indrifna afgiftsbeloppen böra indrifvarne tillförsäkras, detta emedan ett sådant aflönings sätt utan tvifvel skulle medföra det bästa resultatet af indrifningsarbetet, då ju indrifvaren därigenom sporrades till de bästa ansträngningar.

Skulle det af mig nu föreslagna sättet för aflöningen vinna Drätselkammarens gillande, beder jag få uttala den mening, att aflöningen icke bör sättas lägre än tio procent af de indrifna afgifterna.

Slutligen anhåller jag, att Drätselkammaren behagade så skyndsamt som möjligt taga under behandling det ärende, jag nu framlagt.

Karlstads Stadsfogdekontor den 6 Februari 1915.

A. F. LINDH.

Det antecknades, att i restlängden voro upptagna 4,925 personer till ett sammanlagt avgiftsbelopp av 14,775 kr. I den av stadsfullmäktige godkända utgifts- och inkomststaten för drätselkammaren för innevarande år vore för indrivning av grundavgifterna upptaget ett belopp av 300 kronor. Då det här vore fråga om endast små avgifter och hos många personer säkerligen komme att krävas flera besök för indrivningen, syntes det drätselkammaren, att indrivningen skulle komma att visa ett fördelaktigare resultat, om avlöningen till indrivarne bestämdes, såsom stadsfogden föreslagit, till viss procent av indrivna avgiftsbeloppen, än om den bestämdes till en viss summa, och ville drätselkammaren i likhet med stadsfogden föreslå tio procent. Till avlöning av indrivarne borde i första rummet användas de redan beviljade 300 kronor, men erfordrades därutöver ett förslagsanslag av 1,177 kronor.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att, stadsfullmäktige måtte bestämma, att avlöningen för indrivning av grundavgifterna till allmänna pensionsförsäkringen skall tillsvidare utgå med tio procent av de indrivna avgiftsbeloppen,

att, stadsfullmäktige måtte för detta ändamål utöver förut anslagna 300 kronor bevilja ett förslagsanslag av intill 1,177 kronor, samt

att, stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.*

§ 34.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning i fråga om bestämmande av avlöningen för indrivning av grundavgifterna till allmänna pensionsförsäkringen; och beslöt utskottet hemställa, att stadsfullmäktige måtte, i enlighet med vad drätselkammaren i ärendet föreslagit,

dels bestämma, att avlöningen för indrivning av grundavgifterna till allmänna pensionsförsäkringen skall tills vidare utgå med tio procent av de indrivna avgiftsbeloppen;

dels ock för sådant ändamål, utöver förut anslagna 300 kronor, bevilja ett förslagsanslag av intill 1,177 kronor att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

31. Styrelsens för föreningen "Kvinnornas Uppbåd" av Fru Hellberg med flera som motion upptagna framställning om anslag till föreningens verksamhet.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Den stora världskrisens verkningar på åtskilliga områden hafva hårdt drabbat de ekonomiskt sämst lottade i samhället. Stat och kommun hafva också i medvetande härom rustat sig att möta den väntade nöden dels genom beredande af nödhjälpsarbeten för arbetslösa män, dels genom utdelande af understöd till de män och kvinnor som blifvit arbetslösa till följd af krisen.

Då här i samhället ingen nämnvärd arbetslöshet råder bland fabriksarbeterskorna, ha alltså kvinnorna härvidlag blifvit så godt som ställda utanför. I stället har på enskildt initiativ här i staden liksom på flera andra orter bildats en sammanslutning af kvinnor, ett s. k. Kvinnornas uppbåd, som tagit till sitt mål att bereda arbete åt nödställda, arbets sökande kvinnor.

Till följd av den rådande dyrtiden och männens ofta nog minskade arbetsförtjänst har det blifvit en tvingande nödvändighet för husmödrarna att skaffa sig

arbete utom hemmet. Dessutom har på grund af den större sparsamhet, som nu iakttages även i de mera välsituerade hemmen, arbetstillfällena för den kategori af kvinnor, som försörjt sig på att gå som hjälp i husen, i afsevärd grad minskats.

För att bereda arbete åt dessa kvinnor har Uppbådet igångsatt sömnadsarbeten samt strumpstickning. Tills dato ha sålunda 52 kvinnor erhållit arbete med en förtjänst upp till 5 kronor pr vecka. Inalles har 185 kr. 61 öre utbetalats i arbetslöner, 492 kr. ha åtgått för inköp af materiel, och 382 plagg ha förfärdigats.

Af ej ringa betydelse är den undervisningsverksamhet, som uppådet utöfvat. Många arbetssökande ha ej varit kunniga i sömnad, och dessa ha på Uppbådet byrå fått afgiftsfri undervisning.

Dessutom har Uppbådet utöfvat en arbetsförmedlande verksamhet som för kvinnorna varit synnerligen välkommen.

Uppbådet har en af 15 personer bestående styrelse, och arbetet är uppdeladt på kommittéer, hvilkas redan utförda arbete ej torde få anses obetydligt, och hvilka, medvetna om sitt ansvar, stå beredda till fortsatt sträfvan för det mål, Uppbådet satt sig före.

För verksamhetens bedrivande har man hittills lyckats anskaffa medel genom gåfvor af enskilda samt genom anordnande af konserter m. m.

Oaktadt man så mycket som möjligt sökt spara på de influtna medlen och först efter en noggrann undersökning af den arbetssökandes behof af hjälp beviljat arbete endast åt de mest behöfvande, så hafva de små tillgångarna dock hastigt smält ihop.

Naturligtvis ämnar man fortfarande på samma eller liknande sätt som hittills vädja till den enskilda hjälpsamheten. Men det är ju tydligt, att i en tid, då omständigheterna för hvarje dag framtvinga ett allt ifrigare vädjande till de bättre situerades hjälp, så kommer förr eller senare det ögonblick, då sådan hjälp ej längre är att nämnvärdt räkna med.

I känslan häraf är det, som Kvinnornas uppåd nu vågar vända sig till Stadsfullmäktige med begäran om ett välbehöfligt understöd för sin verksamhet.

På grund alltså af den insats i nödhjälpsarbetet, som Uppbådet gjort genom beredande af arbete åt nödställda kvinnor, och med framhållande dessutom af detta arbetes undervisande betydelse, samt till följd af Uppbådet svårighet att utan understöd fortsätta sin verksamhet, får Uppbådet härmed vördsamt anhålla, att Stadsfullmäktige ville ställa till Uppbådet förfogande ett belopp af Ett tusen (1,000) kronor mot den redovisningsskyldighet och kontroll, som Stadsfullmäktige kunna bestämma.

Då nöden på det område, där Uppbådet har största möjligheten att hjälpa, redan nu är stor och för hvarje dag synes blifva allt större, vågar Uppbådet vidare hemställa,

att denna anhållan måtte blifva föremål för skyndsammaste möjliga behandling.

Afskrift af revisionsberättelsen öfver föregående årets ekonomiska förvaltning bifogas.

Karlstad den 21 januari 1915.

För Kvinnornas uppbåds Styrelse.

GRETA GULLSTRÖM.

Ordf.

Sigrid Wenström.

Sekr.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, utsedda att granska Kvinnornas Uppbåds i Karlstad räkenskaper för månaderna november och december 1914, få efter fullgjort uppdrag avgiva följande redogörelse.

Inkomster:

Genom tvänne konserter, 21 nov. och 6 dec.	476:—
Behållning av en sällskapsafton	350:24
Insamling å en lista g:m frkn Bergson	60:—
Från Arbetskommittén	90:—
Gåvor: Av frkn Sigrid Wenström	50:—
> fru Gerda Hellberg	20:—
> frkn. A. och H. Adler	10:—
> Onämnd	1:—
från en sångafton å elementarläroverket	50:—

Kr. 1,107:24

Utgifter:

Genom Arbetskommittén	414:04
Annonser m. m.	53:50
Innestående i W. E. B.	610:—
D:o i kassan	29:70

Kr. 1,107:24

Då räkenskaperna äro förda med reda och försedda med nödiga verifikationer, få vi tillstyrka full ansvarsbefrielse för räkenskapsföraren för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 7 januari 1915.

HEDDA MOBERG.

DAVID KARLSTRÖM.

Rätt avskrivet intyga:

K. E. H. ULLMARK.

SIGNE ULLMARK.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 1 febr. 1915.*

§ 6.

Hos stadsfullmäktige hade föreningen »Kvinnornas uppbåd» gjort framställning om ett anslag av 1,000 kronor för föreningens verksamhet; och hade drätselkammaren uppå remiss att yttra sig i ärendet.

Enligt vad drätselkammaren erfarit föreläge för närvarande inga abnorma förhållanden på arbetsmarknaden. Så hade t. ex. hos den kommunala arbetslöshets- och hjälpkommittén endast tvänne kvinnor anmält sig. Kammaren ville ej förneka att föreningen kvinnornas uppbåd hade sin mission att fylla, men kammaren ansåg, att den borde hädanefter som hittills vinna sina syften genom anlitan och organiserande av den enskilda välgörenheten, som rätt ledd torde kunna giva det behövlige understödet. Kammaren ville även påpeka faran av att staden genast understödjer varje förening, som bildas för välgörenhet.

På grund av det anförda ansåg sig drätselkammaren icke kunna tillstyrka föreningens framställning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.*

§ 35.

Hos stadsfullmäktige hade föreningen Kvinnornas Uppbåd gjort en av Fru Hellberg med flera som motion upptagen framställning om ett anslag å 1,000 kronor till föreningens verksamhet, vilken framställning av drätselkammaren i avgivet utlåtande på anförda grunder avstyrkts.

Efter överläggning i ärendet, därunder yrkats, dels att utskottet måtte biträda drätselkammarens förslag, dels ock, av Herr Håkansson, att utskottet måtte tillstyrka det begärda anslaget, beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört, såsom infortrat yttrande i ärendet hemställa,

att ifrågavarande framställning om anslag till föreningen Kvinnornas Uppbåd icke måtte av stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:

IVAN FR. REGNER.

32. Magistratens förslag angående rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under år 1916.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Jämlikt 11 § i Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 får Magistraten föreslå att Stadsfullmäktige ville för sin del medgifva rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under en tid af 1 år från och med den 1 januari 1916 till den 1 januari 1917 sålunda, att utminuterung må få äga rum på ett ställe och utskänkning å fem ställen, däraf två restauranter och en krog samt i stadsträdgården och på teatern med rätt att bedriva utskänkning i stadsträdgården allenast under tiden från och med den 1 maj till den 1 oktober å samma tider af dygnet, som äro eller blifva gällande för stadens öfriga restauranter, samt å teatern endast då föreställningar eller andra allmänna tillställningar där äga rum, äfvensom att stadsfullmäktige vid beslutets underställande under Konungens Befallningshafvandes pröfning ville föreslå de särskilda bestämmelser för ifrågavarande brännvinshandel, hvartill stadsfullmäktige finna fog.

Karlstads Rådhus den 15 januari 1915.

På Magistratens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.*

§ 36.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över ett av magistraten till fullmäktige ingivet förslag rörande ordnandet av detaljhandeln med brännvin här i staden under år 1916; och beslöt utskottet, som icke hade något att erinra mot förslaget, att hemställa,

att stadsfullmäktige ville för sin del medgiva rätt till detaljhandel med brännvin här i staden under en tid av ett år från och med den 1 januari 1916 sålunda, att utminuterung må få äga rum på ett ställe och utskänkning å fem ställen, däraf två restauranter och en krog, samt i stadsträdgården och på teatern, med rätt att bedriva utskänkning i stadsträdgården allenast under tiden från och med den 1 maj till den 1 oktober å samma tider av dygnet, som äro eller bliva gällande för stadens övriga restauranter, samt å teatern endast då före-

ställningar eller andra allmänna tillställningar där äga rum, dock med skyldighet för det bolag, till vilket rättigheterna komma att upplåtas, att underkasta sig de ytterligare inskränkningar i fråga om rättigheternas utövande, som kunna komma att i vederbörlig ordning föreskrivas; *samt att* stadsfullmäktige, vid beslutets underställande under Konungens Befallningshavandes prövning, tillika måtte hemställa att, därest de av stadsfullmäktige föreslagna restriktionerna i fråga om utminuteringsring av brännvin här i staden bliva fastställda, den nu gällande bestämmelsen, att utminuteringsstället skall hållas stängt från fredagens eftermiddag klockan fem till därpå följande måndags förmiddag klockan tio, icke vidare skall tillämpas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

33. Särskilda framställningar från dels Herr Gullström och Fröken Ljungkvist, dels styrelsen för Karlstads tekniska afton- och söndagsskola angående disponerandet av lokalerna i gamla flickskolebyggnaden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Den gamla flickskolebyggnaden som i dagarna utrymts kommer enligt uppgift att en tid framåt tagas i bruk af polisen, medan dennas nuvarande lokaler undergå beslutad reparation.

Såvidt vi kunnat utröna, är emellertid om byggnadens senare öde ännu ingenting planerat, och tillåta vi oss härmed framlägga ett förslag till dess användande på ett för vårt samhälle både nyttigt och värdigt sätt.

Det lär väl svårligen kunna förnekas, att de själf försörjande kvinnorna af arbetsklassen i åtskilliga afseenden ha det illa ställt.

Under det att männen — ofta nog genom sina fackföreningar — lyckats inom flertalet yrken drifva upp arvudet för sitt utförda arbete, så att ökningen nägorlunda följt levnadskostnadernas stegring, så ha kvinnorna just inga sådana framgångar att anteckna. Deras aflöningar hafva väl under årens lopp något ökats, men alls icke i samma mån som lefnadsomkostnaderna.

Då härtill kommer, att sedan gammalt det kvinnliga arbetet i regeln betalas vida lägre än mannens, — äfven i de fall där det knappast är af mindre reellt

värde, — så har följden blifvit en massa kvinnliga inkomsttagare, som svårligen eller icke alls kunna lifnära sig af sin ordinarie yrkesutöfning.

Till hvilka sociala missförhållanden detta har ledt torde för ingen vara obekant, och ett tillfälle att i någon mån råda bot lär därför också vara välkommet.

I Stockholm och en del andra städer med framsynt ledning har man redan tagit itu med denna fråga, och helt visst vore det önskvärdt, att man mera allmänt gjorde detsamma.

Törhända är det samhällets *skyldighet* att så göra, — säkert är, att det måste ligga i dess eget intresse.

För den arbeterska, som från tidigt på morgonen ända till kvällen vistas i fabriken eller i dagsverke hos enskilda, innebär det förmodligen ej så synnerligen stor lockelse att under den kallare årstiden sedan komma hem till den oeldade bostaden. Trött efter dagens arbete har hon där att först elda för att få rummet någorlunda beboeligt. Nästa åtgärd blir att tillreda den mer eller mindre anspråkslösa måltiden, hvilken på grund af vederbörandes oförstånd i de flesta fall blir vida dyrare än som motsvaras af dess kvalitet.

Att mången föredrar att så länge som möjligt uppskjuta hemkomsten och i gladt sällskap hellre stanna på gatan är under sådana förhållanden helt förklarligt. Men att en sådan tillvaro icke är den allra lämpligaste vare sig för kroppens eller själens välbefinnande är ej mindre påtagligt.

För många af dem, som i detta afseende stå på skuggsidan, skulle utan minsta tvifvel en betydlig ljusning kunna åstadkommas, om kommunen inrättade ett slags centralhem, hvarigenom antydda olägenheter kunde lindras eller afhjälpas, och där genom förståndiga anordningar den lilla aflöningen lättare skulle kunna fås att räcka till.

De närmare detaljerna vid ordnandet af ett sådant hem finge naturligtvis framdeles noga uttänkas. I stora drag ungefär så:

- 1) Uteslutande 1-rumslägenheter för 1 eller 2 personer;
- 2) Värmeledning inom hela fastigheten för vidhållande af en någorlunda konstant värme i rummen, hvilken värmningsmetod därtill ställer sig billigare, än om kakelugns- eller kamineldning i varje särskildt rum skulle förekomma;
- 3) Ett ej allt för litet samlingsrum, till hvilket samtliga inom fastigheten boende skulle ha tillträde, och där intellektuella förströelser skulle kunna upptaga en välbehöfelig konkurrens med den nuvarande kvällstrafiken på gatorna;
- 4) Den närmaste tillsynen öfver fastigheten kunde mot fri bostad eller sänkt hyra uppdragas åt någon härför lämplig, som därjämte skulle kunna åt dem af hyresgästerna, som så önskade, mot bestämd afgift hålla matsservering, därvid nysnämnda samlingsrum finge ytterligare användning;
- 5) Elektrisk belysning och kokgas, den sistnämnda kanske endast i en del af

rummen, borde installeras och förbrukningsafgifterna upptagas förskottsvis genom ackord eller automatmätare.

En sådan inrättning som denna afser ju ej välgörenhet, åtminstone ej i den mening, man vanligen ger åt detta ord. Staden skulle naturligtvis debitera en hyresafgift som borde få erläggas i förskott, kvartals-, månads- eller veckovis, med hänsyn tagen till det för hyresgästen lämpligaste.

Men medan den enskilde husägaren sätter hyresbeloppet så, att han därpå får en rimlig vinst, så borde i detta fall hyran af staden beräknas endast efter dess egna kostnader för fastigheten och för dennas underhåll. Man har väl anledning tro, att i så fall afgiften — äfven *med* värme — bör kunna hållas relativt låg. Och då för hyresgästen härtill kommer möjligheten att hemma för skapligt pris erhålla ordnade måltider, så ligger ju i öppen dag hvilken stor betydelse detta borde ha med hänsyn till vederbörandes små inkomster.

Att staden ej finge någon direkt förjänst på sin fastighet är sannt. Men såsom ett led i kampen mot ett af det nutida samhällets svåraste missförhållanden vore åtgärden i annat afseende af mycket stort värde.

Då för öfrigt omkostnaderna skulle täckas genom inflytande hyror och förbrukningsafgifter för elektrisk ström (och gas), så uppstode i alla fall intet extra betungande af stadens ekonomi men helt visst en betydande moralisk vinst.

Största möjliga frihet för hyresgästen med största garanti för god ordning vore i ett sådant hem en nödvändig betingelse. Att alltså rätt stränga orduingsregler för det föreslagna centralhemmet komme att erfordras är ju tydligt. Men helt visst skulle ingen svårighet uppstå att få dem efterledda, då en möjlig uppsägning från en sådan lägenhet torde vara risk nog, och detta ej minst därför att någorlunda beboeliga lägenheter af för ifrågavarande hyresgäster lämpligt slag ej på långt när finnas i tillräckligt antal.

Om vi kanske väl så utförligt framlagt riktlinjerna för det, som här föreliggande motion afser, så beror detta därpå, att det ifrågasatta företaget är något nytt för vårt, liksom än så länge för flertalet svenska samhällen. Men att det gäller en framtidssak af största betydelse synes vara påtagligt.

Karlstad har nu en möjlighet af särskildt gynnsamt slag, då alltså någon nybyggnad icke skulle erfordras. Den gamla fastighet, som här skulle kunna komma till användning, är för sagda ändamål synnerligen lämplig. Genom själfva sitt afsidesläge har den däremot ej så stort salu- eller hyresvärde, att dess nyttjande till ett centralhem därför skulle behöfva vålla betänkligheter. Och ej heller torde den behöfvas eller lämpligen kunna användas för någon stadens myndighet eller delegation annat än vid en mera tillfällig inkvartering såsom nu för polisen, och hvilken torde upphöra före nästa höst.

Med återopande af hvad här ofvan anförts ha vi äran hemställa, att Stads-

fullmäktige ville åt Kommittén för bättrande af arbetarnas i staden lefnadsvillkor (eller åt en annan för detta ändamål särskildt utsedd kommitté) uppdraga

att utreda, huruvida den gamla flickskolebyggnaden skulle lämpligen kunna förändras till ett centralhem för uthyrning till ensamstående kroppsarbeterskor enligt de riktlinjer, som här ofvan angifvits, eller enligt andra som under utredningens förlopp kunna finnas lämpligare, och

att så vidt möjligt inkomma med utredning och förslag så snart, att ärendet efter passerande af vederbörande delegationer hinner slutbehandlas hos Stadsfullmäktige i tid för att eventuellt ombyggnadsarbete må kunna börja omedelbart då byggnaden under nästa års höst kan blifva disponibel.

Karlstad den 14 november 1914.

S. GULLSTRÖM.

ANNA LJUNGKVIST.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Det torde för dem av Stadsfullmäktige, som tagit någon kännedom om Karlstads tekniska afton- och söndagsskola, vara välbekant, att nämnda skola arbetar i lokaler, som äro för ändamålet i hög grad olämpliga.

Tekniska skolan har altsedan sin tillkomst år 1872 varit hänvisad till förhyrda lokaler. Under de första åren av sin verksamhet var den inlogerad i Gamla folkskolan. Då det på grund såväl av lärjungeantalets ökning som undervisningens utvidgning icke blev möjligt att använda sig av samma lärortum, som på andra tider av dagen voro upptagna av en annan skola, förhyrdes år 1880 två rum, ett å övre och ett å nedre botten, i ett gammalt hus å den tomt, där nuvarande Tjäder-skolan är belägen. Från den 1 oktober 1890, då detta hus måste rivas för att lämna plats för den nuvarande folkskolebyggnaden, uppgjorde skolans styrelse kontrakt om hyrande av lokaler i det s. k. Brattbergsska magasinet vid Ö. Torggatan, vilka lokaler blivit av ägaren till nämnda magasin för ändamålet inredda. I dessa förhyrda och med sparsam nödtorft mera provisoriskt inredda lokaler arbetar skolan ännu, således nu på det 25 året.

Det säger sig självt, att dessa lokaler på intet sätt fylla de hygieniska krav, som nutiden ställer på skollokaler.

Men fränsett detta äro de för övrigt från skolsynpunkt i så hög grad olämpliga, att såväl undervisning som disciplin i skolan lida men. Det är hart när omöjligt för en lärare att i de långa, mörka, korridorliknande rummen kunna tillfredsställande sköta undervisningen och uppehålla ordningen. Härtill kommer, att

det icke finnes något utrymme för undervisningsmateriel, varav särskilt en teknisk skola är i så stort beroende. Inspektören för de lägre tekniska aftonskolorna har också i en i dagarna anländ skrivelse framhållit behovet för skolan av nödig undervisningsmateriel för den tekniska undervisningen och även givit antydan om, att ifall detta behov ej komme att fyllas, skolan riskerade att få sitt statsbidrag sänkt.

Från flera synpunkter löper således vår skola på grund av de bristfälliga lokalerna en verklig fara för tillbakagång i sin verksamhet. Det är emällertid att hoppas att stadens beslutande myndigheter anse denna skola så pass betydelsefull för samhällets hantverks- och näringsliv, att de äro beredda till uppoffringar inte blott för dess bibehållande i nuvarande omfattning utan även för dess utveckling och reformering i tidsenligt skick. Den praktiska undervisningen i lägre tekniska skolor är utan tvivel en av samtidens allra mest aktuella skolfrågor och kommer av allt att döma att kräva betydligt bättre tillgodoseende i våra städer, än vad nu är fallet. Men tidsenligare lokaler äro för närvarande det första och oundgängliga villkoret för Karlstads tekniska aftonskolas vidare utvecklingsmöjligheter.

Alltsedan beslut fattades om nya lokaler för Karlstads högre flickläroverk, har styrelsen för tekniska skolan varit betänkt på att hos Stadsfullmäktige anhålla om skollokaler i gamla flickskolebyggnaden. I denna byggnad skulle kunna erhållas lokaler, som för en ganska lång tid framåt och även med den utveckling av skolan, som är att förvänta och bör komma, äro tillräckliga.

Styrelsen har genom besiktning av dessa lokaler gjort sig förvissad om, att desamma utan särdeles stora kostnader skulle kunna iordningsställas så, att man av dem erhöles utmärkta skollokaler. Av den gamla samlingsalen skulle kunna erhållas en teckningssal för den allmänna teckningsundervisningen, som komme att fylla även högt ställda anspråk, av de två stora salarne i andra våningen skulle kunna erhållas salar för specialteckning av olika slag, som redan finnas eller komma att upptagas i skolans program, och av de mindre salarna skulle genom sammanslagning kunna erhållas salar för undervisning i icke tekniska ämnen.

Ja utrymmet är så pass stort, att lokalerna även skulle medgiva skolans utvidgning med en särskild linje för aftonundervisning för sådana elever, som ägna sig åt handelsyrket, ifall en sådan linje en gång i framtiden skulle komma att av staden beslutas.

Den ifrågavarande flickskolebyggnadens iordningsställande så, att tekniska aftonskolan finge sina mest trängande lokalbehov i densamma tillgodosedda, skulle säkerligen icke draga några större kostnader. För skolans nuvarande lokaler betalar staden en årlig hyra av 1,000 kronor, vilken utgift i så fall komme att inbesparas.

På grund av vad sålunda framhållits får styrelsen för Karlstads tekniska afton- och söndagsskola härmed hos Stadsfullmäktige hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta:

att behövliga lokaler för Karlstads tekniska afton- och söndagsskola, så snart ske kan, upplåtas i Karlstads högre flickläroverks gamla byggnad, samt

att, under förutsättning att Stadsfullmäktige fatta förenämnda beslut, styrelsen för tekniska skolan erhåller uppdrag att utarbeta och sedermera till fullmäktige inkomma med förslag om, vilka salar i byggnaden nu behöva för ändamålet tagas i anspråk, samt om kostnaderna för dessas iordningsställande.

Karlstad den 19 november 1914.

Å styrelsens för Karlstads Tekniska afton- och söndagsskolas vägnar:

BROR A. LARSON.

Karl Ad. Falk.

Till Karlstads Drätselkammare.

Sedan styrelsen för Karlstads tekniska afton- och söndagsskola i skrivelse till Karlstads stadsfullmäktige anhållit om lokal för skolan i gamla flickskolebyggnaden, har Drätselkammaren, till vilken skivelsen blivit från fullmäktige remitterad, från styrelsen infordrat uppgift dels om, hur stor del av nämnda skolbyggnad skulle vara behövlig för det ifrågasatta ändamålet, dels om förslag jämte kostnadsberäkning för de ändringsarbeten, som eventuellt komma att bli erforderliga.

Styrelsen har med anledning härav i samråd med skolans föreståndare beräknat förefintligt lokalbehov för skolan samt undersökt utrymmet i gamla flickskolebyggnaden och därvid kommit till den uppfattningen, att skolan för närvarande skulle kunna erhålla tillräckligt utrymme i nedre våningen av flickskolebyggnaden, varvid dock bleve nödvändigt dels att vidtaga några mindre omändringar av lokalerna dels att förbättra belysningen åtminstone i den största salen. Genom välvilligt tillmötesgående från stadsarkitekten och belysningsingenjören har styrelsen erhållit förslag och kostnadsberäkning såväl på de behövliga omändringsarbetena som på införande av elektrisk belysning, vilka beräkningar härmed bifogas. Av de sålunda föreslagna arbetena anser styrelsen, att för närvarande endast de av stadsarkitekten föreslagna omändringsarbetena samt det av belysningsingenjören såsom alternativ 2 upptagna förslaget till införande av elektrisk belysning i den tilltänkta ritsalen äro behövliga.

Den nuvarande skollokalen förhyres för en hyressumma av 1,000 kronor och hyreskontraktet gäller intill den 1 oktober 1915.

Enligt vad styrelsen hört uppgivas, skulle den pågående reparationen av polisstationen vara avslutad före den 1 oktober och följaktligen flickskolebyggnaden då stå till disposition. Skulle dock icke den nämnda reparationen vara avslutad så tidigt, att de påtänkta arbetena hunne utföras före den 1 oktober, kunde under tiden detta sker, provisoriska lokaler beredas skolan i byggnadens övra våning.

Uppsägning av den förhyrda lokalen skall ske senast den 1 april. I händelse stadsfullmäktige kunde hinna att före denna tid fatta beslut angående styrelsens för tekniska skolan gjorda anhållan och detta beslut bleve för skolan gynnsamt, skulle sålunda de nuvarande lokalerna uppsägas redan sagda dag och därigenom en besparing vinnas. På grund av sålunda anförda förhållanden får styrelsen för Karlstads tekniska afton- och söndagsskola härmed anhålla, att Drätselkammaren måtte hos Stadsfullmäktige hemställa:

att den nedra våningen av gamla flickskolebyggnaden från 1 instundande oktober måtte upplåtas till lokal för tekniska afton- och söndagskolan;

att av stadsarkitekten föreslagna ändringsarbeten för en summa av 730 kronor samt av belysningsingenjören föreslagen installation av elektrisk belysning i den tilltänkta teckningsalen för en summa av 380 kronor måtte verkställas;

att, om så befinnes nödvändigt, tekniska skolan under den tid, dessa arbeten pågå, måtte få såsom provisorisk lokal benyttja den övra våningen i byggnaden samt

att Stadsfullmäktige måtte, om möjligt, fatta sitt beslut i detta ärende i så god tid, att styrelsen, om så skall ske, kan uppsäga den nuvarande lokalen före den 1 instundande april.

Karlstad den 27 februari 1915.

Å styrelsens för Karlstads tekniska afton- och söndagsskolas vägnar:

BROR A. LARSON.

Kostnadsförslag till reparation af bottenvåningen i gamla flickskolebyggnaden.

Stora salen.

Skrapning, lagning, vattrifning och limfärgning af taket	72: 26	
D:o D:o D:o D:o af väggarne	37: 50	
Hyfling af golvet	20: —	129: 76

Korridoren.

Upphuggning och insättning af en större dörr till tvättrummet	50: —
---	-------

Vestibulen.

Flyttandet af en vägg till tvättrummet samt insättandet af 2:ne nya tvättskålar jämte erforderliga målningsarbeten..... 200:— 250:—

Hörnrummet (nordöstra).

Rifning af en kakelugn samt rifning och omsättning af en flat kakelugn jämte flyttning af plansten och komplettering med nya kakel..... 65:—
 Rifning af en cloissonvägg 28:—
 Uppbrytning af golfvet och inläggandet af nytt 154:—
 Lagning, skrapning, vattrifning och limfärgning af tak och väggar 38:85 285:85
 Rengöring, körslor m. m..... 64.39
 Summa kr. 730:—

Karlstad i stadsarkitektkontoret den 26 januari 1915.

CARL CRISPIN.

Kostnadsförslag till elektrisk belysningsanläggning i gamla flickskolans bottenvåning.

Alternativ I.

För ritsalen, 3 st. större takbelysningar
 » d:o 1 » ramp med 16 st. lampor
 » 3 lärosalar, 16 st. pendlar med glober
 » kapprum, 2 » » kupor
 » materialrum, 1 » » »
 » förstuga, 1 » » »
 » kök, 1 » hisspendel med skärm
 » d:o, 1 » väggarm med kupa
 » källaren, 1 » takbelysning.

Ofvanstående armatur, komplett uppsatt med ledningar, servisledning samt övriga tillbehör betingar en anläggningskostnad af..... Kronor 625:—

Alternativ II.

För ritsalen 3 st. större takbelysningar
 1 » ramp med 16 st. lampor.

Denna armatur, komplett uppsatt med ledningar, servisledning och öfriga tillbehör betingar en kostnad af..... Kronor 380:—

Hufvudledningen i båda alternativen utföres med en ledningsarea, som är tillräcklig för framförande af ström till framtida behof i öfriga våningar.

Karlstad den 27 februari 1915.

J. THALÉN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 1 mars 1915.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över dels herr S. Gullströms med fleres motion om utredning rörande gamla flickskolebyggnadens inredande till ett centralhem för uthyrning till ensamstående kroppsarbeterskor och dels styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan framställning om upplåtande av för skolan behövliga lokaler i gamla flickskolebyggnaden.

Då kammaren funnit styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolans förslag tilltalande, hade kammaren anmodat styrelsen att uppgöra förslag å vilka lokaler i nämnda skolbyggnad styrelsen ansåge sig behöva samt å kostnaden för deras iordningsställande, och hade nu från styrelsen inkommit här bifogade yttrande jämte kostnadsberäkningar å reparationer och belysningsanläggning.

Då drätselkammaren icke fann något att anmärka mot vad styrelsen föreslagit, beslöt kammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att från den 1 instundande oktober upplåta nedre våningen i gamla flickskolebyggnaden till lokal för tekniska afton- och söndagsskolan,

att bevilja dels 730 kronor för ändringsarbeten i samma våning och dels 380 kronor för installation av elektrisk belysning i den tilltänkta teckningsalen enligt de uppgjorda kostnadsförslagen ävensom bestämma, att sålunda beviljade anslagsbelopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skola anskaffas medelst uttaxering,

att, om så befinnes nödvändigt, tekniska skolan må under den tid, dessa arbeten pågå, få såsom provisorisk lokal disponera den övre våningen i byggnaden, samt

att herr Gullströms med fleres motion icke skall till någon vidare åtgärd föranleda.

Rörande det framtida användandet av den övre våningen i gamla flickskolebyggnaden ville drätselkammaren framdeles inkomma med förslag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Ötdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.*

§ 37.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över *dels* Herr S. Gullströms och Fröken Anna Ljungkvists motion om utredning angående gamla flickskolebyggnadens inredande till ett centralhem för utbyrning till ensamstående kroppsarbeterskor, *dels ock* styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan framställning om upplåtande av för skolan behövlige lokaler i samma byggnad.

I häröver avgivet utlåtande hade drätselkammaren föreslagit, att stadsfullmäktige måtte upplåta lokaler åt tekniska skolan i nedre våningen av gamla flickskolebyggnaden från och med den 1 instundande oktober ävensom därstädes vidtagna vissa ändrings- och installationsarbeten, varjämte drätselkammaren, beträffande Herr Gullströms och Fröken Ljungkvists berörda motion hemställt, att densamma icke måtte till någon åtgärd föranleda.

Efter överläggning i ärendet beslöt utskottet,

dels ifråga om ovannämnda motion hemställa,

att densamma, ehuru enligt utskottets åsikt tillkommen i bästa syfte, likväl med hänsyn till de stora praktiska och ekonomiska svårigheter, som vore förenade med realiserandet av dess syftemål, icke måtte till någon fullmäktiges vidare åtgärd föranleda;

dels ock, i anledning av styrelsens för tekniska skolan ifrågakomna framställning, att, med instämmande i drätselkammarens därom avgivna utlåtande, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att från och med den 1 instundande oktober upplåta nedre våningen i gamla flickskolebyggnaden till lokal för tekniska afton- och söndagsskolan;

att bevilja *dels* 730 kronor för ändringsarbeten i samma våning och *dels* 380 kronor för installation av elektrisk belysning i den tilltänkta teckningssalen i enlighet med uppgjorda kostnadsförslag, ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst ultaxering,

samt att tekniska skolan må, om så befinnes nödvändigt, under den tid dessa arbeten pågå, få såsom provisorisk lokal disponera den övre våningen i gamla flickskolebyggnaden.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

34. Beredningsutskottets utlåtande angående utdelandet av Mellqvistska studiestipendiet.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.

§ 38.

Sedan inom föreskriven tid ansökningar till Mellqvists stipendium för goda framsteg i studier till stadsfullmäktige inkommit från Ellen Lisa Sofia Ferlin, Ruth Dagny Matilda Ferlin, Olov Harald Bäckström, Olof Einar Öqvist och Sixten Gott-hard Linderholm samt J. E. Andersson såsom målsman för sin minderåriga dotter Maria Kristina Andersson, hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Sedan utskottet inhämtat, att nu tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier uppginge till 466 kronor 66 öre, beslöt utskottet föreslå, att berörda belopp lika fördelades i fyra stipendier.

Vid härefter företagen granskning av ansökningshandlingarna fann utskottet Ellen Lisa Sofia Ferlin, Olov Harald Bäckström, Olof Einar Öqvist och Maria Kristina Andersson, böra vid stipendiets utdelande företrädesvis ifrågakomma, vadan utskottet hemställde,

att Ellen Lisa Sofia Ferlin, Olov Harald Bäckström, Olof Einar Öqvist och Maria Kristina Andersson måtte av nu tillgängliga räntan å Mellqvistska stipendiefonden för goda framsteg i studier erhålla ett belopp av, de båda förstnämnda var och en 116 kronor 67 öre och de båda sistnämnda var och en 116 kronor 66 öre.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

35. Herr P. Clarholms motion angående införande av ordningsstadgande, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor inom staden.

Till Stadsfullmäktige.

Sedan något år tillbaka har en af de gällaste stämmorna i den arbetets orkester som möter våra trumhinnor och nerver effektivt förstummats. Det lyckliga infallet att låta järnvägstågen komma och gå helt stillsamt har emellertid icke blott väckt allmän tillfredsställelse utan också tanken på om det inte lika lätt

skulle kunna göras slut på äfven andra missljudsinstrument, hvilka af ålder och ohejdad vana låta höra sig både dag och natt — jag menar det alltjämt ökade antalet af fabriksvisslor. Helt visst är mången, som ej vidare reflekterat öfver dessa saker, böjd att tro att fabrikspipandet likaväl som förr tåghvisslingarne äro något nödvändigt för arbetets regelbundna gång i ett modernt samhälle. Så är emellertid ingalunda händelsen. De utredningar som på andra håll gjorts i denna fråga visa otvetydigt att man har att göra med en sed från en tid, då ett ur var något högst ovanligt och då vällingklockan eller signalhornet betraktades som det enda exakta tillkännagifvandet af arbetstidens ingång och utgång, samt att man numera alltjämt fortsätter pipandet endast därför att ingen tänkt på att sluta.

Då jag är öfvertygad om att vår stad ej utgör något undantag i detta hänseende, får jag vördsamt hemställa att stadsfullmäktige ville besluta ett sådant ordningsstadgande, att de för samhällets innebyggare alldeles påtagliga olägenheterna af dessa signaleringar undanrödjäs.

Karlstad den 22 maj 1913.

PER CLARHOLM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 mars 1915.*

§ 39.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva utlåtande över en av Herr P. Clarholm väckt motion angående antagande av sådant ordningsstadgande för staden, varigenom olägenheterna av därstädes förekommande signalering med fabriksvisslor kunde undanrödjäs; och beslöt utskottet, som till fullo biträdde de av motionären anförda skälen, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del antaga och Länsstyrelsens prövning underställa följande föreskrift att gälla såsom särskilt ordningsstadgande för Karlstad, nämligen:

”Signalering med så kallade fabriksvisslor, avsedda att höras utom fabriksens område, är förbjudet. Överträdelse härav straffas med böter från och med 2 till och med 100 kronor“.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.	Den 18 Mars.	N:o 4.
-------	--------------	--------

Till Stadsfullmäktige.

Enligt kungl. förordningen den 31 december 1907 skall förslag till förnyad hamntaxa vara till konungens befallningshavande i länet avlämnad före den 1 Maj det år, varmed taxan upphör att gälla, alltså för Karlstads vidkommande innevarande år. Emellertid hade kungl. maj:t redan den 24 oktober 1913 förordnat, att förslag till nya taxor å hamnavgifter i Värmlands län skulle vara till konungens befallningshavande avlämnade före den 1 oktober 1914. Då hamnstyrelsen emellertid först den 24 december sistlidne år erhöll kännedom härom, så har styrelsen ej förr än nu kunnat hinna slutföra det avsevärda arbete, som kräves för ett taxeförslags uppgörande.

Hamnstyrelsen får nu till stadsfullmäktiges vidare åtgärd överlämna förslag till hamntaxa att gälla under åren 1916—1920 och bifogas föreskrivna uppgifter för de senast förflutna fem kalenderåren, nämligen

sammandrag av hamnens inkomster	bil. A
» » » utgifter	» B
» » » tillgångar och skulder	» C
samt utredning över hamnens viktigaste omsättningsartiklar.....	» D
Dessutom bifogas en uppgift över huru de nya taxesatserna för varor, tillämpade på 1914 års trafik, komma att verka i förhållande till nu gällande taxa	» E

Av räkenskapsammansnandragen framgår, att utbetalningarna under femårsperioden belöpt sig på 554,535 kr. 75 öre medan inkomsterna uppgått till endast 390,982 » 83 »

Inkomsterna hava ej något år varit tillräckliga att täcka utgifterna, utan har till bristens fyllande från stadens drätselverk upplånats tillhopa 164,309 kr. 93 öre. Under perioden hava tillgångarna ökats med 94,615 kr. 47 öre, vari

ingå Kr. 47,011: 74 för en kajanläggning, som överförts från stadens till hamnens räkenskaper, utan att hamnen härför lämnat någon valuta, medan skulderna hava ökats med kr. 124,086: 84.

Hamnen är alltså i stort behov av ökade inkomster och det hade därför legat nära till hands att söka skaffa sådana genom att höja hamnavgifterna vid det nya taxeförslagets uppgörande. Detta låter sig emellertid icke göra till följe starkt konkurrerande trafikleder, huvudsakligast Bergslagsbanan och Skattkärr, med hänsyn till vilka nu gällande taxa är noggrant avvägd, och har nyligen en ny konkurrent uppstått i Kil—Torsbybanan och inom kort blir den kanske svåraste medtävlaren — Skoghallsbanan — färdig. Det har därför i stället ifrågasatts en sänkning av avgifterna för en del större, genomgående massgodsartiklar. En sådan åtgärd torde emellertid vara synnerligt vanskelig. Hamnavgifterna utgöra nämligen en mycket ringa del av sammanlagda fraktkostnaden för transport mellan Karlstad och t. ex. Göteborg. Om nu hamntaxan är så avvägd, att gods under normala förhållanden kan med fördel tagas över Karlstads hamn, så kan dock ett rederis fraktförhöjning eller till och med en ökning av arbetskostnaderna i hamnen göra, att några örens nedsättning i de i förhållande till fraktkostnaderna ringa hamnavgifterna icke torde spela någon avgörande rol i fråga om den ena eller andra trafikledens användande. På sjötransporten inverka flera faktorer, över vilka hamnen icke råder, medan å andra sidan en järnvägslinje, exempelvis Bergslagsbanan *ensam* bestämmer transportkostnaden.

Några mindre jämkningar föreslås dock i det nu föreliggande förslaget, och vill hamnstyrelsen härutinnan lämna följande upplysningar och förklaringar.

Under rubriken A. För fartyg.

Mom. d. Detta moments lydelse i nuvarande taxa har givit anledning till en del klagomål, emedan registreringsavgiften likformigt drabbar såväl små som stora fartyg. För erhållande av en rättvisare taxering, hava dessa fartyg uppdelats i grupper med avgift utgående efter olika storlekar.

Mom. f. I detta moment har ordet "ved" uteslutits av den anledning, att hitills hava stora vedkvantiteter införts från Skoghall, men då denna trafik torde komma att i det närmaste upphöra, så finnes ej anledning till bibehållande av denna undantagsbestämmelse.

I mom. g föreslås, att fartyg, som anlöper hamnen för intagande av motorbränsle, skall erlägga samma avgift som vid anlöpning för intagande av kol, samt att fartyg, som anlöper hamnen för att av- eller påmönstra besättning, skall erlägga halv avgift. I sistnämnda fall har ett fartyg efter nu gällande bestämmelser varit från avgift befriat.

Mom. h. Bestämmelsen om att registreringsavgift erläggande fartyg skall betala slussavgift återfinnes i gamla taxans mom. d.

Mom. j och k äro nya och innehålla bestämmelser, som förut tillämpats, ehuru de ej varit i taxan intagna.

Från hamnavgift för fartyg äro befriade.

Mom. 3 b. Här föreslås att mudderverk likställas med dykeri- och bärgningsfartyg.

Mom. 5. Gamla momentets bestämmelse återfinnes under mom. g. härovan och i stället föreslås att fartyg i slipningsärende skall vara från avgift befriat.

Mom. 6 är nytt i taxan, men har förut tillämpats.

B. För varor.

På grund av att i det nyligen uppgjorda förslaget till taxa för Trollhätte kanal ingen avgift har satts högre än 20 öre per 100 kg., så har styrelsen ansett sig böra följa detta exempel, synnerligast som de artiklar, som härav beröras, äro för hamninkomsterna ganska oväsentliga, dock har den nuvarande högre avgiften bibehållits för några få varuslag såsom viner, spirituosa, maldrycker och tobak. De artiklar, som sålunda nedsatts från 30 till 20 öre per 100 kg. äro: apoteksvaror, ben andra slag, blommor konstgjorda, fjäder, anilin, galanterivaror, gevär, guldsmedsarbeten, pälsverk beredda, instrument andra slag, kakao malen, korgmakarearbeten, kork, korta varor, krut, leksaker, snörmakarearbeten och sidenvävnader. I övrigt har sänkning av taxesatserna skett för följande artiklar: bricketter från 4 till 2 öre, pälsverk, oberedda från 20 till 16 öre, potatismjöl från 8 till 7 öre, klorkalk från 6 till 4 öre, repslageriarbeten från 20 till 14 öre, göt- och smältstycken för export från 4 till 3 öre, allt för 100 kg. samt velociped från 25 till 10 öre för styck. Höjning har skett för segel- och motorbåt från 1 till 2 kr. per styck, garn andra slag från 16 till 20 öre, makaroni från 7 till 10 öre och trätjära från 8 till 10 öre per 100 kg.

Såsom av bil. E framgår, så åstadkomma dessa jämkningar i taxesatserna, tillämpade på 1914 års trafik, en minskad inkomst av kr. 273:96.

Följande artiklar, som ej finnas i nu gällande taxa, hava i förslaget uppförts, nämligen: asbest, blomsterlökar, bomullsavfall, fiberavfall, flusspat, fältspat, juteavfall, kemikalier, kisbränder, kitt, kvarts, porslinsavfall, lut, blyaska, mineralier, pappersavfall, parafin, putsmedel, rismjöl, salter, skurpulver, smärgel, svavelkis, såppulver, talk, tarmar, trikåvaror, tunnbindarearbeten, tågvirke, ullavfall och decauvillevarnar.

Särskilda bestämmelser.

Mom. c. Sedan flottningen på Klarälven numera icke går efter s. k. normalt, har till grund för avgiftsberäkningen lagts en kubikmeter och har en avgift av 1¹/₂ öre ansetts skälig.

Mom. f. Den för med statsbanan hitfraktat virke medgivna rabatten har ansetts böra tillämpas även för Karlstad—Munkfors järnväg.

Mom. k har förut tillämpats, ehuru det ej varit i taxan intaget.

Från hamnavgift för varor äro befriade.

Mom. 6. Den avgiftsbefrielse, som medgivits för emballage och tomkärl, då avgiften för varupost ej uppgått till 20 öre, har ansetts böra bortfalla, då annan avgiftspliktig vara samtidigt försändes.

Mom. 7 har utökats med några artiklar, men har avgiftsbefrielsen ansetts böra upphöra, då varusändning uppgår till en ton och däröver.

Karlstad den 9 mars 1915.

På Hamnstyrelsens vägnar:

C. O. AHLMARK.

Ivar Olsson.

Förslag till
Taxa å Hamnavgifter i Karlstad

att gälla under åren 1916—1920.

A. För fartyg (båtar, pråmar).

	Avgift
	öre
Hamnavgift erlägges varje gång både vid ankommande och avgående:	
För fartyg av 10 tons nettodräktighet eller däröver:	
då det ankommer omedelbart från eller avgår omedelbart till <i>utrikes</i> ort för varje ton	7
då det ankommer omedelbart från eller avgår omedelbart till <i>inrikes</i> ort för varje ton	5
För fartyg av mindre än 10 tons nettodräktighet:	
då det ankommer omedelbart från eller avgår omedelbart till <i>utrikes</i> ort för stycket	50
då det ankommer omedelbart från eller avgår omedelbart till <i>inrikes</i> ort för stycket	25

a) Brutet tal av ton beräknas icke.

b) För fartyg, som gör regelbundna resor mellan hamnen och viss annan ort efter en på förhand kungjord och hamnförvaltningen delgiven plan (turlista) eller som i sådant fartygs ställe insättes i dylik regulier fart, erlägges endast 90 % av förestående avgifter.

c) För fartyg, som minst en gång under dygnet anlöper hamnen erlägges endast 50 % av förestående avgifter och för fartyg, som flera gånger under ett dygn anlöper hamnen, erlägges ej mera än en avgift för ankommande och en för avgående.

d) För fartyg, som i allmänhet användes endast inom hamnområdet, erlägges avgift, benämnd registreringsavgift, enligt följande grunder:

I. Passagerarfartyg.		Kronor pr kalender. månad
Fartyg, som enligt § 1 mom. 2 av kungl. förordningen den 29 mars 1912 är att hänföra till passagerarfartyg och som gör regelbundna, kungjorda eller anslagna resor erlägger:		
		fri
		5: —
		6: —
		7: —
		8: —
		10: —
		12: —

Passagerarfartyg, som icke göra regelbundna resor, erlägga hälften av förestående avgifter.

Påbörjad månad räknas som hel.

		Kronor årlig avgift
II. Bogserings- och fraktfartyg erlägger:		
för dräktighet intill 3 nettoregister-ton	20: —
» » om 3 ton och däröver	30: —
III. Pråm erlägger:		
för dräktighet intill 3 nettoregister-ton	fri
» » om 3 men ej 75 tons	15: —
» » » 75 tons och däröver	30: —

Då fartyg användes för såväl passageraretrafik som bogserings- eller fraktändamål, så är dess huvudsakliga användning bestämmande, huruvida avgiften skall erläggas efter den ena eller den andra gruppen.

e) För fartyg, som kvarligger i hamnen utöver 60 dygn, utgår för varje där-efter påbörjad period av 30 dygn avgift med 30 % av den hamnavgift, som i allmänhet skall erläggas för fartygets ankommande till hamnen omedelbart från inrikes ort. Detta moment tillämpas ej på fartyg, för vilka registreringsavgift erlägges.

f) För pråm, som användes för att till hamnen införa för skeppning avsett gods, eller som användes för att därifrån utföra varor, vilka sjöledes inkommit, erlägges, då mera än hälften av pråmens intagna lastmängd består av dylikt gods, endast 50 % av förestående avgifter.

g) För fartyg, som anlöper hamnen allenast för att söka last, inhämtande av order för vidare resa, intaga kol eller motorbränsle för fartygets eget bruk, för tullärenden eller för att av- eller påmönstra besättning, erlägges endast 50 % av förestående avgifter.

h) För bogseringsfartyg samt registreringsavgifts betalande fartyg erlägges, varje gång slussen passeras, en avgift av 50 öre, då nettodräktigheten uppgår till 10 tons eller därutöver och 25 öre, då dräktigheten ej uppgår till 10 tons.

i) För fartyg, som under månaderna november—april ankommer till hamnen eller därifrån avgår, skall, därest sådant möjliggjorts genom åtgärder från hamnförvaltningens sida för undanröjande av ishinder, erläggas hamnavgift med etthundra procent utöver vad i denna taxa finnes bestämt.

j) För smärre fartyg, som vilja abonnera på bestämda tilläggsplatser vid för ändamålet anordnade bryggor, erlägges årligen s. k. båtplatsavgift med 5 kr. för motor- eller lustsegelbåt och 3 kr. för snipa eller roddbåt. Båt, som erlagt en till minst 25 kr. uppgående registreringsavgift, är från båtplatsavgift befriad.

k) För fartyg om 3 tons nettodräktighet och däröver, som vid stadens strand i hamnområdet sjösättes eller halas i land, erlägges den avgift, som hamnstyrelsen för varje särskilt fall bestämmer.

Från hamnavgift för fartyg äro befriade:

1) båtar (farkoster) av 3 tons nettodräktighet eller därunder, såvida ej slussen passeras, då enahanda avgift som för bogseringsfartyg erlägges;

2) fartyg, som tillhör kronan eller främmande nations örlogsflotta;

3) följande fartyg, då de icke begagnas till att mot avgift föra passagerare eller varor nämligen:

a) fartyg, som tillhör svenskt eller utländskt privilegerat segelsällskap;

b) fartyg, som genom inredning eller utrustning visas vara avsett till dykeri- och bergningsföretag ävensom mudderverk;

c) bogseringsfartyg vid färd för införande till eller utförande från hamnen av annat fartyg eller timmerflotte eller vid färd omedelbart efter införandet eller utgörandet, utom då slussen passeras samt

d) fartyg vid prov- och besiktningsresa,

4) fartyg, som till följd av storm, sjöskada eller eljest för trängande nöd anlöper hamnen eller efter utgående från hamnen för motvind eller på grund av annat dylikt hinder dit återvänder, innan den tillämnade resan fullbordats, under förutsättning att fartyget icke där lossar andra varor än dem, som i fartyget åter intagas, ej heller i övrigt intager andra varor än skeppsförnödenheter för fartygets behov såsom proviant och kol, ej heller avlämnar eller mottager passagerare;

- 5) fartyg, som anlöper hamnen endast för att upphalas på hamninrättningens slip;
 6) Fartyg, som, efter verkställd lossning eller lastning i hamnen av en del eller hela lasten, utgår från hamnen och på samma resa åter inkommer, utan att under tiden hava lossat sådant gods, som här inlastats och som ej heller vid inkommandet lossar sådant gods, som under bortovaron inlastats är från ny hamnavgift befriat.

B. För varor.

I. Hamnavgift erlägges för varor, som i hamnen lossas samt därvid föras över hamninrättningen tillhörig kaj eller brygga:	Kvantitet för beräkningen	Avgift öre	Anmärkningar
Alun.....	100 kg.	5	
Ammunition	»	20	
Ammoniak.....	»	10	
Antimon, se metaller.			
Apoteksvaror.....	»	20	
Asbest och asbestpapp.....	»	10	
Asfalt	»	10	
Aska.....	»	8	
Automobil.....	1 sty.	200	
Band, se vävnader			
Bark.....	100 kg.	5	
Bast.....	»	20	
Beck.....	»	10	
Ben, oarbetat.....	»	5	
arbetat, andra slag än benmjöl.....	»	20	
Benmjöl, se gödningsämnen.			
Benzin	»	10	
Bleckslageriarbeten.....	»	20	
Blommor och växter, naturliga.....	»	12	
konstgjorda.....	»	20	
Blomsterlökar.....	»	12	
Bly, se metaller.....			
Blyerts.....	»	10	
Blånor.....	»	10	
Bomull.....	»	20	
Bomullsavfall.....	»	8	

	Kvantitet för be- räkningen	Avgift öre	Anmärkingar
Fruksaft, på fat.....	100 lit.	20	
på andra kärl	»	40	
Frö, hamp-, lin-, rov- och raps	100 kg.	10	
andra slag, ej hänförliga till spanmål....	»	10	
Fåglar levande, se kreatur: fjäderfä.			
Fältspat	»	4	
Färger och färgningsämnen: indigo, kochenilj och			
anilin.....	»	20	
rödfärg och breselja	»	6	
ockra, jord- och			
slanfärg	»	6	
målarefärger	»	16	
andra slag.....	»	16	
Färgträ	»	4	
Galanterivaror	»	20	
Garn, ull-.....	»	20	
linne- och hamp-	»	16	
bomulls-.....	»	16	
jute-	»	10	
andra slag	»	20	
Garvämnena och garvextrakt.....	»	12	
Gevär, skjut-, revolverar o. d.....	»	20	
Gips och gipsarbeten	»	10	
Glas: buteljer, flaskor, bunkar o. d.....	»	10	
fönster- och spegel-	»	10	
andra slag	»	16	
Glasskärv och krossglas	»	2	
Glaubersalt = soda.			
Glykos = sirup.			
Gryn av spanmål	»	6	
andra slag	»	7	
Grönsaker, se frukter.			
Guldsmedsarbeten	»	20	
Gummi, rå = lim.			
Gutaperka och kautschuk: oarbetad	»	10	
arbetad	»	20	
Gummilacka = schellak.			
Gödningsämnen	»	4	

	Kvantitet för be- räkningen	Avgift öre	Anmärkingar
Halm	100 kg.	3	
Hampa	»	14	
Harts och hartslim	»	10	
Hartsavfall	»	8	
Hattar, se kläder.			
Horn: oarbetat eller raspat	»	8	
arbetat	»	10	
Hudar och skinn: ej hänförliga till pälsverk:			
oberedda	»	10	
beredda	»	16	
Pälsverk: oberedda	»	16	
beredda	»	20	
Humle	»	20	
Husgeråd, se möbler.			
Hår: tagel	»	20	
andra slag	»	10	
Härdslogg	»	1	
Hö	»	5	
Instrument: musik: pianino	1 sty.	200	
andra slag	100 kg.	20	
andra slag	»	20	
Isoleringsmassa	»	10	
Ister, se talg.			
Jute	»	10	
Juteavfall	»	8	
Järn, se metaller.			
Järnvägsmaterial: lokomotiv	1 sty.	500	
järnvägs- och spårvagnar	»	300	
andra slag utom räls	100 kg.	10	
räls = järn valsat.			
Jäst	»	20	
Kaffe	»	12	
Kakao: bönor och skal	»	10	
malen eller riven	»	20	
Kakel, se lervaror.			
Kalk: osläkt	100 lit.	1	

	Kvantitet för be- räkningen	Avgift öre	Anmärkingar
Kalk: släkt	100 lit.	1	
Kaolin = lera annan.			
Karbolineum	100 kg.	10	
Kautschuk, se gutaperka.			
Kemikalier	»	20	
Kemisk-tekniska preparat, ej specificerade	»	20	
Kex = bröd.			
Kisbränder	»	2	
Kitt	»	14	
Kläder och klädespersedlar	»	20	
Klorkalk	»	5	
Klister, se lim.			
Koks, se kol.			
Kol: sten-	1 hl.	11½	
trä- och koks	»	1	
Konserver ej specificerade	100 kg.	20	
Konstull, se shoddy	»	10	
Koppar, se metaller.			
Korgmakeriarbeten	»	20	
Kork, arbetad, alla slag ..	»	20	
Korkavfall	»	10	
Korkbark	»	16	
Korta varor, ej specificerade	»	20	
Kraftogen = fotogen.			
Kreatur: hästar och nötkreatur	1 sty.	50	
kalvar, får och svin	»	10	
fjäderfä	»	2	
andra slag	»	10	
Krita: omalen	100 kg.	4	
malen eller slammad	»	5	
Krollspint	»	10	
Krossglas	»	2	
Krukmakarearbeten, se lervaror.			
Krut och andra sprängämnen	»	20	
Kryddor, ej specificerade	»	20	
Kvarts, oarbetad	»	1	
Kött och fläsk: färskt, rökt eller saltat	»	12	
inlagt i hermetiskt tillslutna kär- = konserver.			

	Kvantitet för be- räkningen	Avgift öre	Anmärkingar
Leksaker	100 kg.	20	
Lera: eldfast	»	3	
annan	»	2	
Lervaror: tegel: eldfast, ävensom fasadtegel samt trottoarsten m. m.	»	3	
golv- och väggplattor (tiles) ...	»	6	
rör- och brunna m. m. glaserade	»	5	
mur- och tak- m. m. oglaserade.	1000 sty.	50	
Kakel och krukmakaregods, ej speci- ficerat	100 kg.	10	
Porslin och fajans	»	16	
Porslinsavfall	»	8	
Lim, alla slag	»	14	
Limläder	»	5	
Lin, alla slag	»	16	
Linoleummattor	»	14	
Ljus, alla slag	»	14	
Lumpor	»	8	
Lut	»	10	
Läderarbeten: sadelmakare- och skomakeriarbeten	»	20	
andra slag	»	20	
Läskedrycker = maldrycker. Lök = frukt.			
Majs = foderämne.			
Makaroni	»	10	
Malm: järn-	»	1	
andra slag	»	2	
Malt, se spanmål.			
Maldrycker; på fat	1 hl.	20	
på andra kärl	»	30	
Mandel, alla slag	100 kg.	20	
Manufaktur, se korta varor.			
Margarin	»	10	
Maskin- och vagnsmörja	»	10	
Maskiner och delar därav, redskap och verktyg: grövre	»	10	
finare	»	16	
Mattor, se vävnader.			

	Kvantitet för be- räkningen	Avgift öre	Anmärkingar
Melass	100 kg	4	
Metaller: bly, oarbetat	»	10	
arbetat	»	14	
blyaska och blyskot	»	8	
järn och stål: tack-, barlast- och skrot- göten och smältstycken	»	2	
smitt eller valsat	»	4	
rör, valsade	»	6	
smide och gjutgoods:		7	
grövre	»	6	
finare	»	10	
plåtkärl och manufak- tursmide	»	16	
tråd, dragen	»	8	
andra slag	»	10	
koppar och legeringar därav:			
oarbetad samt skrot...	»	12	
arbetad: plåt, stänger, kablar, tråd och duk	»	16	
andra slag	»	20	
andra slag: oarbetade samt skrot	»	12	
arbetade	»	16	
Mineralvatten = maldrycker.			
Mineraler, ej särskilt nämnda	»	10	
Mjöl, se spanmål: malen.			
Möbler	»	16	
Nypon = frukter.			
Nötter = »			
Oljekakor	»	4	
Oljor: feta: lin-, rov- och raps-	»	10	
andra slag	»	10	
flyktiga	»	10	
mineral- och genom torr destillation fram- ställda	»	10	
Ost	»	20	
Papp	»	6	

	Kvantitet för be- räkningen	Avgift öre	Anmärkingar
Papper: groft, kardus, tidnings- och annat	100 kg.	6	
skriv- och tryck	»	12	
Pappersarbeten	»	16	
Pappersavfall, -spån	»	2	
Pappersmassa, se trämassa.			
Parafin	»	20	
Parfym	»	20	
Porslin, se lervaror.			
Potatis	»	4	
Potatismjöl och -gryn	»	7	
Putsmedel	»	20	
Pälsverk, se hudar och skinn			
Redskap, se maskiner.			
Repslageriarbeten	»	14	
Ris, oskalat, eller paddy	»	5	
mjöl	»	6	
Rotfrukter, ej specificerade	»	5	
Rotting	»	20	
Sadelmakarearbeten, se läderarbeten			
Salpeter	»	10	
Salt, kok-, oraffinerat	1 hl.	3	
raffinerat	100 kg.	4	
Salter, ej särskilt nämnda	»	10	
Sand och grus	1 hl.	1 ¹ / ₂	
Schellak	100 kg.	20	
Shoddy, se konstull.			
Silke	»	20	
Sirap	»	9	
Skiffer, tak-	»	5	
Skodon, ej hänförliga till läderarbeten	»	20	
Skurpulver	»	10	
Slöjdvaror ej specificerade	»	20	
Smärgel	»	8	
Smör: naturligt	»	12	
konstgjort	»	10	
Snickeriarbeten, utom möbler	»	10	
Snörmakarearbeten	»	20	

	Kvantitet för be- räkningen	Avgift öre	Anmärkingar
socker: oraffinerat	100 kg.	8	
raffinerat	»	9	
Soda	»	5	
Spanmål: omalen och malt	»	5	
malen: mjöl	»	6	
kli	»	4	
Specerier = kryddor.			
Spritvaror: brännvin och sprit: på fat	100 lit.	20	
på andra kärl	»	40	
arrak, konjak, rom och punsch:			
på fat	»	40	
på andra kärl	»	80	
andra slag: på fat	»	40	
på andra kärl	»	80	
Sprängämnen = krut.			
Spån av trä och järn	100 kg.	2	
Späck = talg.			
Stearin	»	12	
Sten: oarbetad, endast kilad eller tuktad	»	.1	
arbetad: gat-, trottoar-, kantsten o. d.	»	4	
byggnads-	»	5	
slip-	1 sty.	5	
kvarn- och träsliperistena	»	200	
gravstenar	»	50	
andra slag	100 kg.	8	
Stolmakarearbeten, se trävaror.			
Strumpstolsarbeten	»	20	
Stål, se metaller.			
Stärkelse	»	20	
Superfosfat = gödningsämnen.			
Svavel	»	5	
Svavelkis	»	2	
Svamp, sug- eller tvätt-	»	20	
Svarvarearbeten, se trävaror.			
Såpa och såptvål	»	10	
Såppulver	»	10	
Sängkläder	»	20	
Tagel	»	20	

	Kvantitet för be- räkningen	Avgift öre	Anmärkingar
Talg, ister, tran och späck	100 kg.	10	
Talk	»	10	
Tapeter	»	16	
Tarmar	»	10	
Te	»	20	
Tegel, se lervaror.			
Tenn, se metaller.			
Tjära, alla slag	»	10	
Tobak: oarbetad, blad och stjälk	»	20	
arbetad: cigarrer och cigaretter	»	30	
andra slag	»	30	
Tomkärl: nya	»	10	
begagnade	»	3	
Torvmull och torvströ	»	3	
Tran, se talg.			
Trassel	»	10	
Trikåvaror	»	20	
Tråd, ej specificerad, se garn.			
Trämassa: våt	»	2	
torr	»	3	
Trämjöl	»	6	
Träsyra	»	10	
Trävaror: timmer, mastträ, spiror, bjälkar, spar- rar och därmed jämförligt större virke	1 kbm.	10	
Plankor, battens och bräder samt an- nat därmed jämförligt virke, dock ej av finare träslag	»	10	
finare inhemska träslag såsom ek, bok, ask, lönn, alm, lind o. d.	»	20	
gruvstolpar, bakar, stickor, pappersved, syllar samt annat därmed jämförligt mindre virke	»	10	
ved och för bränsle avsett virke	»	4	
stävar och ekrar	»	10	
takspån och träull	100 kg.	10	
virke av utländskt träslag: pockenholtz, ebenholtz, faner o. d.	»	20	
andra slag	1 kbm.	30	
svarvare- o. snickarearbeten (ej möbler)	100 kg.	10	

	Kvantitet för be- räkningen	Avgift öre	Anmärkingar
Trävaror: tunnbinderiarbeten	100 kg.	10	
tändstickor	»	14	
andra slag	1 kbm.	20	
Tvål, utom såptvål.....	100 kg.	16	
Tågvirke.....	»	14	
Tändstickor, se trävaror.			
Ull	»	20	
Ullavfall	»	8	
Ur, alla slag	»	20	
Vadd	»	12	
Vagnar och åkdon: finare	1 sty.	100	
simplare- och arbets-	»	50	
handkärra	»	10	
järnvägs- och spårvagnar, se järnvägsmaterial.			
decauvillevagn	»	25	
barn- och sportvagnar	»	10	
velociped	»	10	
Verktyg, se maskiner.			
Vin: på fat	100 lit.	40	
på andra kärl	»	80	
Vitriol	100 kg.	10	
Vävnader: siden, hel- och halv.....	»	20	
ylle, hel- och halv.....	»	20	
bomulls-	»	16	
linne- och hamp-.....	»	20	
jute-.....	»	10	
andra slag.....	»	20	
Växter, se blommor.			
Zink , se metaller.			
Ägg	1000 sty.	16	
Attika	100 lit.	14	
Varor här ovan icke specificerade.....	100 kg.	20	
eller 100 kbdm.		08	

II. Hamnavgift erlägges för varor, som i hamnen lastas samt därvid föras över hamninrättningen tillhörig kaj eller brygga.	Kvantitet för beräkningen	Avgift öre	Anmärkningar
Järn: smitt eller valsat	100 kg.	3	
göt- och smältstycken	»	3	
söm, spik, skruv, fjädrar o. d.....	»	4	
rör, valsade	»	4	
tråd, dragen	»	4	
Svavelkis och kisbränder	»	1	
Trävaror: rundvirke	1 kbm.	8	

För övriga lastade varor utgår hamnavgift med enahanda belopp som för lossade.

Särskilda bestämmelser.

a) I de fall, då vikt utgör grund för beräkning av hamnavgift, bör avgiften utgå efter varans nettovikt, så att för taran eller yttre omslaget avgift ej erlägges. Med tara förstås dock icke det närmaste omslaget t. ex. buteljer och kärl för flytande varor, burkar för anjovis, fat för såpa eller färg o. s. v., som sålunda medräknas i varans vikt. Är vikten uppgiven endast i brutto, erlägges avgiften oavkortad enligt den uppgivna kvantiteten.

b) För varor, som lossas eller lastas i hamnen utan att därvid föras över hamninrättningen tillhörig kaj eller brygga, erlägges endast halv avgift.

c) För trävaror, som i flottor passera hamnen och ej därstädes lossas, lastas eller landtagas, erlägges en avgift av 1,5 öre per kubikmeter.

d) Vid slussning av virkesflotte erlägges 50 öre för varje tappning.

e) För rundvirke, som lägges i mosor, erlägges 5 öre pr kubikmeter.

f) Den som styrker sig hava med järnväg till Karlstads yttre hamn fraktat och därifrån under ett seglationsår skeppat antingen rundvirke eller sågade trävaror i minst nedanstående kvantiteter, äger att vid seglationens slut restitutionsvis uppbära följande rabatter:

vid skeppning av minst 1,500 m ³	15 %
» » » » 3,000 »	20 %
» » » » 4,500 »	och däröver 25 %.

g) Minsta avgift för varupost är 5 öre.

h) Vid avgiftsberäkning uppkommande brutet tal av öre utslutes.

i) Varor, som angivas till nederlag och för vilka vid upplägningen hamnavgift

erlägges, äro, då de vid förtullning, överflyttning till annat nederlag eller för reexport åter utföras, från ny sådan avgift fria. Varor, som angivas till transitoupplag, äro vid uppläggnigen befriade från hamnavgift, men däremot underkastade hamnavgift vid förtullning eller överflyttning på nederlag eller reexport eller överflyttning till annat transitoupplag.

k) För flottledes inkommande trävaror, som landtagas för att vid sågverk förädlas och sedermera sjöledes utgå, erlägges hamnavgift för den förädlade varan vid skeppningen, liksom ock för de vid förädlingen uppkommande biprodukterna. För flottledes inkommande trävaror som landtagas utan att sedermera sjöledes utgå erlägges hamnavgift såsom för lossat gods.

Från hamnavgift för varor äro befriade:

- 1) försvarsverket tillhöriga varor ävensom övriga kronans varor, som icke äro avsedda att användas vid bedrivande av industriell eller därmed jämförlig verksamhet,
- 2) postförsändelser,
- 3) passagerares reseeffekter,
- 4) varor, för vilka avgift å järn- eller metallvåg betalas,
- 5) varor, som lossas från sådant fartyg, varom förmäles i 4) härövan under rubriken »från hamnavgift för fartyg äro befriade», och åter utföras med samma fartyg.
- 6) emballage, returnerat, ävensom tomkärl, begagnade, då avgiften för sådan varupost ej uppgår till 20 öre, såvida icke annan avgiftspliktig varusändning samtidigt förekommer för samma varuägare,
- 7) livsförnödenheter, möbler, husgeråd, husbehovsartiklar, ved, sand, lantbruksredskap, lantmannaprodukter och lantmannaförnödenheter i partier om intill 1,000 kg., som inkomma eller avgå med odäckade fartyg under 10 ton, eller med fartyg om större dräktighet, då sådana varor både lastas och lossas inom hamnområdet,
- 8) införda varor, vilka åter utföras, om det styrkes, att hamnavgift erlagts vid deras införsel, samt utförda varor, vilka åter införas, om det styrkes att hamnavgift erlagts vid utförseln.

Lindring i eller befrielse från fastställd hamnavgift eller andra fastställda taxebestämmelser må ej medgivas viss trafikant, utan skall efter bestämd, på förhand kungjord samt kommerskollegium och kungl. maj:ts befallningshavande i Värmlands län delgiven grund tillkomma en var trafikant under lika förhållanden.

Denna taxa skall finnas å lämpliga ställen anslagen till de trafikerandes känedom och efterrättelse.

Karlstads Hamns inkomster (kassaräkning) för åren 1910—1914.

Bil. A.

	1910	1911	1912	1913	1914	Summa
Ingående kasabehållning	441	135	78	76	47	1,076
Influtna fordringar	--	90	--	104	644	1,151
Uppburna hamnavgifter för fartyg	16,070	19,065	15,113	15,193	12,874	78,317
» » inkommande varor	30,003	30,186	28,069	34,309	31,048	153,617
» » utgående varor	23,191	22,187	20,655	20,057	16,987	103,079
Arrenden	934	824	2,280	2,381	2,637	9,057
Hushyror	1,450	1,550	1,550	1,550	1,600	7,700
Varuskjulshyror	75	114	135	125	125	574
Upplagsplatshyror	2,609	2,943	2,750	3,108	3,620	15,032
Kranhyror	1,836	2,145	2,973	3,521	3,309	13,786
Slip- och köllhalmingsavgifter	--	--	--	1,288	3,191	4,480
Diverse inkomster	316	777	574	697	744	3,109
Summa inkomster	76,928	80,021	74,787	82,414	76,831	390,982
Till fyllande av bristen från stadens drätselverk upp- länats	16,219	7,735	35,897	47,757	56,700	164,309
Summa Kronor	93,147	87,756	110,685	130,171	133,531	555,292

Karlstads Hamns utgifter (kassaräkning) för åren 1910—1914.

Bil. B.

	1910	1911	1912	1913	1914	Summa
Räntor m. m.						
Räntor	35,142 74	35,649 81	36,140 37	38,637 33	39,946 92	185,536 47
Amorteringar	7,040 03	7,356 84	7,687 89	8,033 85	10,130 92	40,249 53
Stadsandel	13,853 15	14,287 92	12,828 77	13,912 08	12,257 83	67,139 75
Värdeökningar:						
Nya inventarier	49 38	161 91	1,467 68	351 15	204 99	2,235 11
Nya byggor för småbåtar	—	205 77	145 74	149 —	184 28	684 79
Fördjupning av yttre hamnen	—	—	—	23,457 30	13,343 52	38,800 82
Fyranläggning vid Röskar	—	—	—	2,480 55	—	2,480 55
Slipanläggning	—	—	20,848 86	1,114 33	1,185 42	23,148 61
Rasigheter	—	640 94	918 —	—	—	1,558 94
Hamnspråsanläggning	4,063 77	—	—	—	—	4,063 77
Telefonanläggning till hamnförmanen	69 50	—	—	—	—	69 50
Fyllning och planering	659 71	—	—	—	—	659 71
Utplagsplats för mudder	—	—	—	—	4,639 87	4,639 87
Underhåll av:						
Fasigheter	699,56	501 34	220 62	645 81	659 44	2,646 77
Inventarier	748 16	773 70	856 48	10,466 21	5,140 38	17,384 93
Hamnanläggningen	6,336 87	2,544 96	4,935 40	2,998 05	17,566 18	34,776 46
Tyggårdsvikens länsfällning	612 38	647 53	561 84	1,057 06	694 96	3,473 77
Trafikomkostnader:						
Hamnbelysningen	1,506 75	1,487 44	1,281 73	1,722 06	1,853 —	7,850 98
Fyrbelysningen	200 88	368 21	275 05	411 79	265 97	1,521 30
Polisbevakning	720 —	720 —	720 —	720 —	720 —	3,600 —
Ljyftkranars drift	1,232 81	1,508 64	1,665 67	1,793 81	1,005 13	7,206 06
Slipens drift	—	—	—	48 20	610 69	658 89
Administration:						
Löner till tjänstemän och bejätade	15,543 64	15,398 10	15,480 08	15,666 10	16,632 40	78,710 32
Kontorsomkostnader	1,494 81	1,816 76	1,679 78	1,523 57	2,069 53	8,484 45
Skatter och brandförsäkringar	1,095 51	1,071 78	1,040 78	955 71	1,020 92	5,184 70
Oförutsedda och diverse	1,912 53	1,810 13	1,953 44	2,015 14	3,328 46	11,109 70
Utgående kassabehållning	135 78	375 08	76 91	47 21	122 03	757 01
Summa Kronor	93,147 96	87,756 86	110,685 09	130,171 31	133,531 54	555,292 76

Karlstads Hamns tillgångar och skulder vid slutet av åren 1910—1914.

Bil. C.

År	Hamnanläggningen	Fastigheter	Lyftkranar	Muddringsmaterial	Inventarier	Materialier	Reparationsfonden	Fordringar	Kassa	Summa	Tillgångarnas	
											ökning	minskning
1910	904,985 22	60,676 92	41,009 23	60,802 69	18,472 29	538	72,509 46	1,681 07	135 78	1,160,790 66	--	2,346 80
1911	952,202 73	59,817 86	41,009 23	56,317 24	18,634 20	375	72,509 46	806 40	975 08	1,202,047 20	41,256 54	--
1912	978,578 29	60,776 54	41,009 23	52,200 60	20,059 65	300	72,509 46	1,192 28	76 91	1,221,732 91	19,685 71	--
1913	1,001,813 79	60,776 54	41,009 23	45,905 52	19,881 17	250	72,509 46	1,050 02	47 21	1,243,242 94	21,510 03	--
1914	1,021,226 88	60,776 54	41,009 23	40,401 21	20,086 16	--	72,509 46	1,621 42	1,22 03	1,257,752 93	14,509 99	--

År	Karlstads Hamns skulder vid slutet av följande år									
	Lån		Skulder till		Summa	Tillgångar över skulder	Summa	Skuldernas		
	Fonderade	Tillfälliga	Fonder	Diverse personer				ökning	minskning	
1910	669,776 93	118,240 48	95,738 90	--	883,755 71	277,034 95	1,160,790 66	9,179 78	--	
1911	662,419 49	125,998 78	95,738 90	--	884,157 17	817,890 03	1,202,047 20	401 46	--	
1912	654,731 60	161,895 93	95,738 90	1,058 74	913,425 17	303,307 73	1,221,732 91	29,268 --	--	
1913	856,350 83	--	95,738 90	1,982 75	954,072 48	289,170 46	1,243,242 94	40,647 31	--	
1914	872,724 21	30,195 91	95,738 90	3 75	998,662 77	259,090 16	1,257,752 93	44,590 29	--	

Uppgift över de för Karlstads Hamn viktigaste omsättningsartiklarna under tidsperioden 1910—1914.

Varuslag	1910		1911		1912		1913		1914	
	Kvantitet	Avgift	Kvantitet	Avgift	Kvantitet	Avgift	Kvantitet	Avgift	Kvantitet	Avgift
Cement	5,746 ton	2,298 77	3,686 ton	1,453 07	3,601 ton	1,398 95	4,995 ton	1,974 01	4,273 ton	2,004 89
Foderrämnen	2,544 „	1,014 92	3,896 „	1,578 98	3,113 „	1,225 71	2,418 „	976 70	3,322 „	1,365 51
Gödningsämnen	839 „	335 25	1,026 „	409 17	1,161 „	456 08	1,116 „	446 64	1,307 „	520 06
Järn	8,630 „	3,126 58	8,410 „	2,929 38	8,924 „	2,979 27	8,755 „	3,103 86	2,080 „	874 34
Kaffe	342 „	411 32	643 „	772 21	613 „	615 70	578 „	694 63	403 „	483 89
Kol och koks	611,739 hl.	7,951 78	574,482 hl.	6,906 73	577,851 hl.	7,700 35	904,118 hl.	8,459 32	743,557 hl.	9,785 06
Oljor	1,093 ton	941 79	1,146 ton	999 47	1,839 ton	1,406 72	2,157 ton	1,833 10	1,607 ton	1,382 82
Papper	5,508 „	1,939 38	4,819 „	1,584 20	5,565 „	1,862 32	6,542 „	2,022 59	5,905 „	2,385 48
Trämassa	23,442 „	4,792 31	23,136 „	4,643 90	22,776 „	5,064 45	26,544 „	5,362 37	19,771 „	4,794 31
Socker	1,345 „	1,211 14	1,499 „	1,349 31	1,598 „	1,415 56	1,800 „	1,619 87	1,753 „	1,526 43
Soda och glaubersalt	715 „	354 37	535 „	267 80	734 „	362 80	1,764 „	881 64	1,053 „	526 43
Spannmål, malen och omalen	6,642 „	3,878 17	7,651 „	4,345 20	7,974 „	4,467 89	6,648 „	3,919 28	5,373 „	3,159 58
Trävaror	204,333 kubm	12,675 59	227,003 kubm	12,689 45	157,111 kubm	9,647 99	185,082 kubm	8,365 81	120,081 kubm	7,172 92
Tobak	428 ton	859 64	507 ton	1,019 49	414 ton	832 06	990 ton	1,983 06	445 ton	889 35
Malm	6,908 „	693 01	13,178 „	1,249 26	14,032 „	1,294 42	13,909 „	1,388 72	13,519 „	1,563 70

Uppgift över huru det nya taxeförslaget — tillämpat på 1914 års trafik, verkar beträffande de varuslag, för vilka ändrade taxesatser och av vilka något under år 1914 passerat hamnen.

	Avgift enligt taxan av	
	1915	1916
Apoteksvara.....	3: 80	2: 53
Båtar.....	2: —	4: —
Fjäder.....	0: 90	0: 60
Färger, anilin.....	4: 09	2: 73
Garn, andra slag.....	6: 81	8: 51
Göt- och smältstycken.....	370: 26	277: 70
Instrument, andra slag.....	4: 59	3: 06
Kakao, malen.....	5: 22	3: 48
Klorkalk.....	549: 11	366: 07
Kork.....	0: 95	0: 63
Makaroni.....	0: 43	0: 62
Potatismjöl.....	14: 48	12: 67
Trätjärn....	24: 32	30: 40
	<hr/>	<hr/>
Summa	986: 96	713: —

1. 1. 1916
 2. 1. 1916
 3. 1. 1916
 4. 1. 1916
 5. 1. 1916
 6. 1. 1916
 7. 1. 1916
 8. 1. 1916
 9. 1. 1916
 10. 1. 1916
 11. 1. 1916
 12. 1. 1916
 13. 1. 1916
 14. 1. 1916
 15. 1. 1916
 16. 1. 1916
 17. 1. 1916
 18. 1. 1916
 19. 1. 1916
 20. 1. 1916
 21. 1. 1916
 22. 1. 1916
 23. 1. 1916
 24. 1. 1916
 25. 1. 1916
 26. 1. 1916
 27. 1. 1916
 28. 1. 1916
 29. 1. 1916
 30. 1. 1916
 31. 1. 1916
 32. 1. 1916
 33. 1. 1916
 34. 1. 1916
 35. 1. 1916
 36. 1. 1916
 37. 1. 1916
 38. 1. 1916
 39. 1. 1916
 40. 1. 1916
 41. 1. 1916
 42. 1. 1916
 43. 1. 1916
 44. 1. 1916
 45. 1. 1916
 46. 1. 1916
 47. 1. 1916
 48. 1. 1916
 49. 1. 1916
 50. 1. 1916
 51. 1. 1916
 52. 1. 1916
 53. 1. 1916
 54. 1. 1916
 55. 1. 1916
 56. 1. 1916
 57. 1. 1916
 58. 1. 1916
 59. 1. 1916
 60. 1. 1916
 61. 1. 1916
 62. 1. 1916
 63. 1. 1916
 64. 1. 1916
 65. 1. 1916
 66. 1. 1916
 67. 1. 1916
 68. 1. 1916
 69. 1. 1916
 70. 1. 1916
 71. 1. 1916
 72. 1. 1916
 73. 1. 1916
 74. 1. 1916
 75. 1. 1916
 76. 1. 1916
 77. 1. 1916
 78. 1. 1916
 79. 1. 1916
 80. 1. 1916
 81. 1. 1916
 82. 1. 1916
 83. 1. 1916
 84. 1. 1916
 85. 1. 1916
 86. 1. 1916
 87. 1. 1916
 88. 1. 1916
 89. 1. 1916
 90. 1. 1916
 91. 1. 1916
 92. 1. 1916
 93. 1. 1916
 94. 1. 1916
 95. 1. 1916
 96. 1. 1916
 97. 1. 1916
 98. 1. 1916
 99. 1. 1916
 100. 1. 1916

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 15 April.

N:o 5.

36. Berättelse angående brandväsendet i Karlstad år 1914.

Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Jämlikt bestämmelsen i stadens brandordning får jag äran öfverlämna följande berättelse rörande brandkårens verksamhet och eldsläckningsväsendet under det sist gångna året.

Eldsvådor.

Brandkåren har under året varit allarmerad 18 gånger: för eldsvådor eller tillbud till dylika 10 gånger, för soteld 5 gånger, för kontakt i brandtelegrafledningarna 2 gånger och till följd af falskt allarm 1 gång.

Bifogade tabell visar tiden, då signal ingått, brandstället och anledningen till utryckningen, brandskadeersättningarnas belopp m. m.

Af eldsvådorna hafva 6 varit af den beskaffenhet, att slangledningar från brandpost behöft användas. I öfriga fall har elden släckts med pyttsspruta.

Ångsprutorna hafva under året 3 gånger behöft användas.

I brandskadeersättningar hafva utbetalats för skador inom stadens planlagda område kr. 14,445:44 och för skador utom stadens planlagda område kr. 37,321:89 eller tillsammans kr. 51,767:33.

Personal.

Den 1 juli tillträdde undertecknad befattningen såsom brandchef, härtill vald af stadsfullmäktige den 25 april 1914.

Maskinisten J. A. Andersson har aflidit den 3 april efter 21 års oförvitlig tjänst vid brandkåren.

I. Fasta brandkåren utgöres av:

1 brandchef

1 vice brandchef

1 brandmästare
1 maskinist
1 korpral
1 vice korpral
1 hästskötare tillika kusk
10 ordinarie brandmän och
6 extra »

Summa 23 man.

II. Reservbrandkåren består af:

2 förnän
1 maskinist
30 man

Summa 33 man

III. Allmänna brandkåren består enligt brandordningen af alla inom staden boende och där mantalsskrifna arbetsföra män mellan 21—45 år, vilka vid behof på anmodan af brandbefälet utan ersättning äro skyldiga deltaga i räddnings- och släckningsarbete.

Aflöningsförmånerna äro:

a) för den fasta brandkårens personal:		
brandchefen lön och tjänstgöringspenningar	1,500	
ålderstillägg efter 5 och 10 år à 300	600	2,100
familjebostad inom brandstationen med lyse och bränsle.		
vice brandchefen, arvode		500
brandmästaren, lön	1,500	
beklädnadspänningar....	150	
ålderstillägg efter 5, 10, 15 år à 150.....	450	2,100
maskinisten, arvode	100	
familjebostad inom brandstationen.		
korpralen, lön	1,020	
ålderstillägg efter 2 och 4 år.....	240	1,260
v. korpralen, lön ...	960	
ålderstillägg efter 2 och 4 år.....	240	1,200
kusken och ordinarie brandmännen lön hvardera	900	
ålderstillägg efter 2 och 4 år.....	240	1,140

Allt ordinarie manskap åtnjuter dessutom förmånen af bostad inom brandstationen med uppvärmning, gas för kokning och belysning intill 60 kr. pr år samt uniform.

Extra brandman åtnjuter en ersättning af 1:50 kr. för hvarje natt, som han tjänstgör å stationen, och 75 öre i timmen vid eldsvådor.

Läkaren	75
Veterinären	50
b) för reservkårens personal:	
Förman, arvode	25
Maskinist, »	100
Brandman	12

och 75 öre i timmen vid eldsvådor.

Vid sjukdomsfall utgår lönen för ordinarie brandmanskap med $\frac{2}{3}$, under villkor att kostnaden för erforderlig lasarettsvård bestrides af den sjuke.

Ordinarie brandmanskapet åtnjuter fri läkarevård och medicin; gift brandman läkarevård äfven för familjen.

Befäl och manskap äro å stadens bekostnad olycksfallsförsäkrade.

Den disponibla utryckningsstyrkan inom brandstationen har under dagen varit minst 9 och under natten minst 16 man, befälet inräknadt.

De extra brandmännen hafva allarmerats såväl dag som natt vid alla utryckningar samtidigt med stationsvakten.

Hästar.

Antalet hästar på brandkårens stall har under året varit 6, af hvilka 3 under dagen stått färdiga till utryckning. Öfriga hafva användts i körslor för stadens räkning, hvarunder 3 man af brandmanskapet turvis tjänstgjort såsom körkarlar.

I brandkårens stall finnes dessutom uppställd en drätselkammaren tillhörig häst, hvilken då den ej är upptagen af körarbete, vid behof användes vid utryckning till eldsvåda.

Under året hafva 2 hästar på grund af ålder utrangerats. Två hava i deras ställe blifvit inköpta till ett pris af 2,050 kronor.

Den dagliga utfordringen har före den 1 september utgjorts af 7 kg. hö, 3,5 kg. hafre och 2 kg. halm till hackelse och efter denna dag på grund af höjda fouragepris 6 kg. hö, 2 kg. hafre, 1 kg. majs, 1 kg. melass och 2 kg. halm till hackelse.

Underhållskostnaden, inberäknadt försäkring, skoning och sjukvård, har uppgått till 1 kr. 15 öre pr häst och dag.

Tjänstgöring.

Öfningar med den kasernerade styrkan af brandkåren hafva ägt rum i regel hvarje dag.

De extra brandmännen (nattvaktmanskapet) hafva öfvats under sommarmånaderna ett 10-tal gånger.

Reservkåren har öfvats 2 gånger.

Den dagliga sysselsättningen för det ordinarie brandmanskapet har varit ordnad så:

en man har tjänstgjort såsom telegrafpost under ett dygn, 3 man hafva förrettat körarbete för stadens räkning, 2 man varit kommenderade till stalltjänst samt såsom biträde vid värmeledningens skötsel och 3 man ombestyrt rengöring inom och utanför stationen.

Fridygn har åtnjutits af 1 man hvar 10:de dygn, samt hvar 3:dje söndag till kl. 9 e. m. Korpralen, v. korpralen och kusken hafva åtnjutit fritid hvar 3:dje dag från kl. 2 e. m. till kl. 12 midnatt. Under somnarmånaderna har hvarje karl haft semester under 7 dagar.

Vakhållning har under föreställning å teatern bestritts med 2 man mot en ersättning af 1 kr. 50 öre per man och vakt, hvilken ersättning tillfallit manskapet.

På rekvisition af polisman hafva 30 skjutsar lämnats.

Redskap och brandtelegraf m. m.

I första linjen hafva stått färdiga till utryckning: redskapsvagn, mekanisk stege, ångspruta med kol- och slangvagn; i andra linjen: ångspruta med kolkärria och 4 slangkärrior, mekanisk stege och handkraftspruta.

Slangförrådet utgjordes den 31 sistlidne december af 900 m. 85 mm. dubbel hampslang, 525 meter gummerad hampslang och 2,430 m. 63 mm. enkel lanneslang.

Brandtelegrafen omfattar 4 distrikt med 20 st. brandskåp. De yttre ledningarna hafva en sammanlagd längd af omkring 22 km. Brandskåp har uppsats inom teaterbyggnaden.

Brandposternas antal, som under året ökats med 2 st. utgör 181 st. Skötseln af brandposterna har handhafs af vattenverkets rörnätsförman. Vintertid har upphuggning delvis verkställts af brandkårens personal.

Inkomster och utgifter under år 1914.

	Beviljad anslag	Verkliga utgifter	Överskrida anslaget med	Underskrida anslaget
Aflöningar och pension	21,803: 50	23,171: 64	1,368: 14	
Beklädnad	1,000: —	561: 90		438: 10
Sjukvård	186: 51	99: 79		86: 72
Vattenafgifter	126: —	126: —		
Belysning	550: —	254: 85		295: 15
Inventarier	2,800: —	2,483: 25		316: 75
Reparationer	700: —	1,093: 57	393: 57	
Eldsvådor	600: —	334: 42		265: 58
Brandstodspremier	125: 49	116: 29		9: 20
Olycksfallspremier	238: 50	265: 50	27: —	
Telefonafgifter	160: —	66: 18		93: 82
Bränsle	3,200: —	2,705: 75		494: 25
Stallet	2,400: —	3,332: 39	932: 39	
Brandtelegrafan	300: —			
Diverse utgifter	500: —	1,225: 40	425: 40	
	34,690: —		3,146: 50	1,999: 57
Behållning från 1913 (utöfver den beräknade)	1,275: 10			
	35,965: 10	35,836: 93		128: 17

Efter afdrag af körförtjänst under året, 4,000 kr., belöpte sig omkostnaderna för brandväsendet under år 1914 till *kr. 31,836: 93.*

Karlstad den 29 februari 1915.

PER ÅGREN,
brandchef.

Tabellariskt sammandrag öfver

Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Huru och af hvem larm gifvits	Anledningen till elden eller uttryckningen	
Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet			
Januari	6	8,30 e. m.	Haga 10 Venerslund n:o 2	boningshus	gen. telefon » brandskåp	soteld mordbrand	
	17	3,30 f. m.		boningshus			
	»	27	3,45 f. m.	Vennbergs	verkstad	» brandskåp	osläckt kalk
Mars	29	2,46 e. m.	N. Strandgatan n:o 7	boningshus	» telefon	oförsiktigt hanterande af eld	
April	20	12,10 e. m.	Norrstrand Hamng. n:o 32 Glittne å Sommarro	verkstad	» brandskåp » telefon » telefon	kontakt soteld felaktig skorstensmur	
	»	22		10,40 f. m.			boningshus
	»	29		3,40 e. m.			boningshus
Maj	8	1,59 f. m.	Klarastrand n:o 1 b	gjuteri	» brandskåp	obekant	
	»	18	11,5 f. m.	Viken	brädupplag	» brandskåp	oförsiktigt hanterande af eld
	»	28	9,40 e. m.	Sundby n:o 20	möbelfabrik	» brandskåp	sprickor i skorstensmuren
Juni	12	4,30 e. m.	V. Torgg. n:o 1 Svinbäcken	boningshus	» brandskåp » telefon	kontakt skogseld	
Juli	16	3,7 e. m.					
»	18	12,10 e. m.	Ö. Haga n:o 2 Herrgårdsg. 4	boningshus	» telefon » bud	soteld soteld	
	Augusti	13		5,20 e. m.			boningshus
September	28	9,40 e. m.	Rådhuset	ämbetsverk	» telefon	soteld	
Oktober	2	12,15 e. m.	Fängelset		» bud	oförsiktigt hanterande af eld	

eldsvådor m. m. under år 1914.

Brandskadeersättning		A n m ä r k n i n g a r
Kronor	öre	
—	—	
100	—	Elden, som hade blifvit anlagd i en handelslokal, släcktes med några hinkar vatten.
14,398	44	I ett skjul intill verkstaden där osläckt kalk förvarades hade genom kalkens antändning eld uppstått och spridt sig till angränsande byggnad. Elden släcktes med 8 slangledningar från brandposter.
—	—	Elden, som under lek anlagts af en minderårig pojke släcktes med assurancespruta.
—	—	
22,490	—	Vid brandkårens ankomst stod öfre delen af byggnaden i brand. Elden släcktes med 2 slangledningar från ångspruta.
4,832	66	Vid brandkårens ankomst stod hela byggnaden i brand. Elden släcktes med 2 slangledningar från brandpost.
—	—	Elden, som under lek anlagts af några minderåriga pojkar i vassen intill ett brädupplag, var vid brandkårens framkomst redan släckt. Ingen skada.
9,899	23	Eld hade utbrutit i andra våningen, där en del lättantändliga föremål förvarades. Släcktes med 3 strålar från brandpost och ångspruta.
—	—	
—	—	Elden, som uppstått genom gnistor från lokomotiv, var vid brandkårens ankomst redan släckt.
—	—	
—	—	
—	—	Under lek hade några minderåriga pojkar råkat att antända ett staket utanför straffängelset. Elden släcktes med en slangledning från brandpost.

Tiden för eldsvådans utbrott			Brandstället		Huru och af hvem larm gifvits	Anledningen till elden eller utryckningen
Månad	Dag	Tid å dygnet	Egendom eller allmän plats	Lägenhet		
November	4	8,30 e. m.	Ö. Kvarnberget n:o 28	boningshus	gen. telefon	felaktig rök- gång
»	27	9,34 e. m.	Tingvallagatan n:o 3	boningshus	» brandskåp	falskt allarm af okynne

Brandskadeersättning		A n m ä r k n i n g a r
Kronor	öre	
45	—	Genom felaktighet i en rökgång hade eld uppstått i trossbotten omkring en kokspis. Elden var vid brandkårens ankomst redan släckt.
—	—	Den skyldige ertappades af en brandman och en poliskonstapel. Erkände förbrytelsen vid polisförhör. Dömdes af rådhusrätten till 5 kronors böter för fylleri.

37. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående vidtagande av åtgärder till motverkande av Klarälvsvattnets förorenande genom fabriksavfall ävensom angående anslag för anställande av försök att kemiskt rena älvvattnet.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde hos Vattenlednings- & Belysningsstyrelsen i Karlstad den 18 Sept. 1914.

§ 14.

Genom Stadsfullmäktiges beslut af 21 dec. 1911 erhöll styrelsen i uppdrag:

att gå i författning om verkställande af ingående undersökning af Klarelfvens vatten samt till Stadsfullmäktige inkomma med förslag angående de åtgärder, som däraf kunna föranledas.

Med anledning häraf beslöt Styrelsen vid sammanträde 12 April 1912 att anmoda Professor P. Klason i Stockholm att företaga en undersökning af förhållandena rörande föroreningen af Klarälvens vatten, för att därigenom söka få utrönt:

dels hvilket skadligt inflytande fabriksaffallet kan hafva å vattnet,

dels hvilka anordningar, som vid fabrikerne rimligtvis skulle kunna utföras för att förhindra vattnets förorenande genom affallet.

Efter verkställda undersökningar inkom Professor Klason till Styrelsen med ett 29 Maj 1914 daterat utlåtande, hvilket Styrelsen nu beslöt att till Stadsfullmäktige öfverlämna såsom resultatet af det till Styrelsen enligt ofvan meddelade uppdraget om undersökning af Klarälfsvattnet.

Professor Klason anser sig hafva konstaterat särskildt skadligt inflytande på älfvattnet *dels* genom att vid sulfitcellulosafabrikerna affallsluten från kokarne diskontinuerligt utsläppes i älfven, *dels* genom att vid sulfatfabrikerna en del illaluktande condensat m. m. utsläppas.

För att dessa olägenheter skola kunna så mycket som möjligt undanröjas meddelar Professor Klason i pkt. XV af sitt utlåtande förslag till en del åtgärder, som böra kunna vidtagas vid fabrikerne, i hufvudsak gående ut på:

att vid sulfitfabrikerna böra anläggas s. k. lutdammår i hvilka luten från kokarna samlas för att därifrån kontinuerligt utsläppas i älfven,

att vid sulfatfabrikerna vidtagas samma anordningar för hindrande af illaluktande ämnens utsläppande i älfven, som Regeringsrätten fastställt för pappersmassfabriken i Örebro.

Professor Klason anför i sitt utlåtande, att Klarälfsvattnet, redan på den tid inga trämassfabriker funnos, ingalunda ansågs vara ett godt dricksvatten, beroende hufvudsakligen på dess vid vissa tillfällen ringa halt af luftsyre och framhåller att ett godt vattenledningsvatten i Karlstad *icke* kan erhållas genom enbart ofvan nämnda åtgärder vid fabrikena uppefter älven jämte den nu förekommande filtreringen vid Vattenledningsverket härstädes, utan bör därjämte införas kemisk rening af vattnet.

Genom de årligen företagna ordinarie undersökningarne af Klarälfsvattnet, som Styrelsen sedan år 1910 företagit, samt genom en del jämförande undersökningar, som år 1911 å vattenverket gjordes, dels å vatten behandladt enligt den nu använda reningsmetoden, aflagring och sandfiltrering, *dels* å vatten renadt genom s. k. snabbfilter, har Styrelsen insett omöjligheten af, att med nuvarande reningsmetod erhålla ett vid alla tillfällen fullgodt vattenledningsvatten. Af denna anledning har Styrelsen af de arbeten, som enligt Stadsfullmäktiges beslut af 17 nov. 1910 voro afsedda att utföras för vattenverkets å Sandgrund utvidgning, tillsvidare uppskjulit den föreslagna utvidgningen af aflagringsbassängen m. m. samt reserverat därtill anslagna medel jämte öfverskott å 1911—12 års utvidgningsarbeten, sammanlagdt Kr. 32,000: — till dess, att genom försök med annan reningsmetod ett effektivare system kunde framkomma.

Med stöd af Professor Klasons utlåtande ansåg Styrelsen därför att försök nu borde verkställas för utrönande af lämpligheten att vid Vattenledningsverket införa kemisk rening af vattnet.

Kostnaderna för dessa försök hava af Professor Klason beräknats till 2,000 à 2,500 kronor, hvare då inginge arvode till Professor Klason för redan företagna undersökningar af Klarälfsvattnet.

Styrelsen beslöt nu därför förorda:

att Stadsfullmäktige måtte ingå till Konungens Befallningshafvande med framställning om vidtagande af åtgärder till motverkande af Klarälfsvattnets förorening genom fabriksaffallet, i hufvudsak enligt Professor Klasons härmed bif. förslag, samt

att Stadsfullmäktige måtte bevilja Kr. 2,500: — såsom förslagsanslag för anställande af försök att vid vattenledningsverket kemiskt rena Klarälvens vatten.

Ur protokollet:
ERIK BJÖRKMAN,
t. f. sekr.

Till Styrelsen för Karlstads vattenledning.

Enligt mig delgivet utdrag ur protokoll hållet vid Styrelsens sammanträde den 12 april 1912, har jag blifvit anmodad att företaga en förberedande undersökning af förhållandena rörande föroreningen af Klarälvens vatten, närmare preciserad i ingenjör Björkmans skrifvelse af den 17 april 1914 till utredning:

dels hvilket skadligt inflytande fabriksaffallet kan hafva å vattnet,

dels hvilka anordningar som vid fabrikerna rimligtvis skulle kunna utföras för att förhindra vattnets förorenande genom affallet.

På grund af mellankommande hinder måste denna undersökning under år 1912 inskränkas till ett besök i Karlstad i början af juni, då jag tillsammans med vattenverksstyrelsens herrar ledamöter for uppåt älven till Klarafors och Forshaga pappers- och pappersmassfabriker äfvensom till Dejefors sulfatcellulosa-fabrik.

Den 9 oktober 1913 besökte jag åter Karlstad, då jag tillsammans med ingenjör Björkman dels undersökte halten af luftsyre och kolsyra i Klarälvens vatten, dels tog prof af affallsvattnet vid Klarafors, Forshaga och Dejefors i och för bestämmandet af mängden fiber däri.

Slutligen emottog jag från ingenjör Björkman i april detta år en sändning af Karlstads vattenledningsvatten i och för bestämmandet af afdunstningsåterstandens mängd och sammansättning däri, samt fastställandet af permanganatsförbrukningens storlek.

Härmed får jag nu vördsamt redogöra för sagda undersökningar, samt med stöd af dem afgifva förslag till de anordningar som skäligen kunna begäras utförda vid fabrikerna i syfte att förbättra de förhållanden som nu menligt inverka på vattnets i Klarälven beskaffenhet såsom vattenledningsvatten för Karlstad.

I. Halt af luftsyre i Klarälvens vatten och i Karlstads servisledning den 10 oktober 1913. Temperatur cirka 10°.

Upplysningsvis må här först erinras om, att vatten har för hvarje temperatur en bestämd mätningsgrad för luftsyre, hvilken, om än mycket underordnad, äfven afhänger af lufttrycket. Sålunda innehåller luftmättadt vatten vid normalt barometertryck:

vattnets temperatur	luftsyre i cm ³
0°	10,26
2°	9,73
4°	9,25
8°	8,39
10°	8,02
12°	7,67

14°	7,36
16°	7,07
18°	6,80
20°	6,55
22°	6,32
24°	6,10

Vattnet i en flod är aldrig fullt luftmättadt utom i ögonblicket efter passerandet af ett vattenfall, beroende på att allt det lif, som finnes i vattnet, ständigt konsumerar syre. Den hastighet, med hvilken jämvikten i luftsyrehalten återställles, afhänger högst väsentligt af vattnets rörelse och ökas med denna. Är vattnet absolut stillastående, sker upptagandet af syre ur luften ytterst långsamt.

Enligt min erfarenhet blifver flodvattnet fullkomligt odugligt ej blott såsom dricksvatten för människor och kreatur, utan till och med fisk kan ej i längden lefva däri, om dess luftsyrehalt nedgår till 2 cm³, hvilket är cirka 30 procents mätningsgrad vid 15° temperatur.

I hvarje flod, äfven utan tillflöden från industriella anordningar eller från kloaker, kan lokalt på grund af stagnerande vatten luftsyrehalten sjunka till 2 cm³ och därunder, hvilket har till följd dybildning och illaluktande till dryck odugligt vatten. Men normalt har flodvattnet, så vidt ej särskilda tillflöden ändra förhållandet, en luftmätningsgrad af 90—95 procent. Ett långvarigt isläcke kan dock sänka denna grad. Det skadliga inflytandet af isläcket motverkas dock betydligt, dels därigenom att luftmättat vatten af låg temperatur innehåller betydligt mera luftsyre än sommarvarmt vatten, dels ock därigenom att mikroorganismernas livs-verksamhet och därmed luftsyreförbrukningen aftager vid låg temperatur.

N:o 1. 200 m. ofvanför vattenintaget.

a. 30 cm. under vattenytan:

1 liter vatten innehöll 7,63 cm³ luftsyre = 95 procent mätningsgrad.

b. 2 m. under ytan (nära botten):

1 liter vatten innehöll 7,27 cm³ luftsyre = 90 procent mätningsgrad.

N:o 2. Vid Klara Kärns ångsåg.

a. 30 cm. under vattenytan:

1 liter vatten innehöll 7,44 cm³ luftsyre = 93 procent mätningsgrad.

b. 2 m. under ytan:

1 liter vatten innehöll 7,44 cm³ luftsyre = 93 procent mätningsgrad.

N:o 3. Mitt emellan anförda ställen.

1 m. under ytan (nära botten):

1 liter vatten innehöll 7,30 cm³ luftsyre = 91 procent mätningsgrad.

N:o 4. Midt för hotellet, där entigt uppgift något kloakvatten tillkommit.

1 m. under ytan:

- 1 liter vatten innehöll $7,10 \text{ cm}^3$ luftsyre = 89 procent mättningsgrad.
- N:o 5. I stadens servisledning.
1 liter vatten innehöll $5,30 \text{ cm}^3$ luftsyre = 66 procent mättningsgrad.
- N:o 6. Vid järnvägsbron vid Klarafors,
1 m. under ytan:
1 liter vatten innehöll $7,50 \text{ cm}^3$ luftsyre = 94 procent mättningsgrad,
- N:o 7. Omedelbart nedanför Klarafors fabrik.
50 cm. under ytan:
1 liter vatten innehöll $7,00 \text{ cm}^3$ luftsyre = 87 procent mättningsgrad.

Klarälvens vatten är sålunda i hela sitt lopp från Klarafors till Karlstad så luftmättadt, som flodvatten öfver hufvud är. Dock finner man såväl midt för hotellet som vid Klarafors en svag nedgång i luftsyrehalten, utan tvifvel härrörande i förra fallet af kloaktillflöde, i senare af fabriksstillflöde.

Af lätt insedda skäl måste luftsyrehalten alltid sjunka i en vattenlednings servisledning. Storleken af denna sänkning, allt öfrigt lika, kan sägas vara ett mått på vattnets godhet. Så har jag funnit luftsyrehalten i Stockholms vattenledning, som innehåller ett typiskt gott vatten, vara i april 1914 i en af dess längst gående förgreningar vid Experimentalfältet $6,37 \text{ cm}^3 = 79$ procent mättningsgrad.

Såsom af undersökningen närmare framgår, hade luftsyrehalten sjunkit med öfver 2 cm^3 pr liter, alltså något mer än 25 procent af totala mättningsgraden. Om sommaren sjunker naturligtvis luftsyrehalten hastigare, hvilket är så mycket ogynnsammare, som luftsyrehalten vid full mättning äfven är lägre om sommaren. Det är sålunda tydligt, att servisvattnets luftsyrehalt i Karlstads vattenledning kan under en varm sommar sjunka ned mot det kritiska talet af 2 cm.

Det är väl att märka, att hvad här är anfördt rörande flodvattnets halt af luftsyre och dess inflytande på vattnets smak ej gäller om källvatten. Under vattnets lopp i jorden sänkes luftsyrehalten liksom i en vattenlednings servisledning. Detta förbrukas af det organiska lifvet, men de därvid bildade organiska ämnena blifva under vattnets passage genom långa grusbäddar mer eller mindre fullständigt avlägsnade därur. Så angifver t. ex. amanuensen Öberg i analys af den 4 april 1865, att vattnet i St. Eriks källa i Uppsala, som innehåller det renaste vatten i hela landet, utvisade pr liter vatten $1,5 \text{ cm}^3$ luftsyre = 19 procent mättningsgrad.

II. Permanganatförbrukning.

Den tillförlitligaste indikator på ett dricksvattens godhet ur smakens synpunkt är permanganatförbrukningen.

En liter Karlstads vattenledningsvatten taget i april 1914 förbrukade 32,9 mg permanganat motsvarande 8,2 mg syre.

Till jämförelse må nämnas att Stockholms vattenledningsvatten enligt af mig i april 1914 utförd analys förbrukade pr liter 8,06 mg permanganat.

Till ytterligare jämförelse må här anföras en undersökning rörande permanganatförbrukningen, som af mig utrördes hösten 1889 å samtliga vattenledningsvatten i Sverige jämte detsamma i Danmarks, Norges och Finlands hufvudstäder.

Ort	Permanganat- förbrukning i mg pr liter
Uppsala	2,0
Örebro	2,8
Landskrona	3,2
Lund	9,2
Göteborg	9,6
Kristiania	12,8
Norrköping	12,8
Helsingborg	16,0
Eskilstuna	16,4
Linköping	18,4
Stockholms gamla	19,2
Köpenhamn	20,7
Jönköping	23,5
Karlstad	27,5
Malmö	36,7
Halmstad	39,9
Karlskrona	40,3
Gäffe	50,0
Sundsvall	55,1
Kristianstad	61,0
Hälsingfors	73,4

Karlstads vatten var sålunda något bättre år 1889 med 27,5 mg permanganat pr liter än 1914 med 32,9 mgm. Det är ju också klart, att så bör vara förhållandet, då så många fabriksanläggningar längs Klarälven tillkommit efter år 1889.

Det finnes en än tidigare undersökning af Karlstads vattenledningsvatten, utförd af dåvarande professorn i Uppsala, sedermera Generaldirektören för medicinalstyrelsen A. Almén i mars år 1868 (jfr hans broschyr år 1870: huru bör ett godt dricksvattens godhet bedömas från sanitär synpunkt?) Almén fann 19,3 mg permanganatförbrukning pr liter vatten.

Vidare må här anföras K. G. Kuylenstjernas bestämning af permanganatförbrukningen i Karlstads vattenledningsvatten i juli 1909 under pågående storstrejk. Han fann en förbrukning af 24,84 mg permanganat pr liter vatten, således ungefär samma mängd som jag år 1889.

Slutligen har Kuylenstjerna ock bestämt permanganatförbrukningen i april samma år, hvarvid erhöles ej mindre än 97,2 mgm pr liter vatten. Med fästadt afseende på förut anförda resultat rörande permanganatförbrukningen, är det ej gärna möjligt, att Klarälven skulle vid detta tillfälle i hela sitt vatten vara så förorenad, som denna analys angifver. Förhållandet har tvifvelsutan berott på den diskontinuerliga uttömningen af sulfitafallsluten vid Forshaga sulfitaabrik. Sådan lut blandar sig nämligen endast mycket långsamt likformigt i älvens vatten utan flyter för sig, naturligtvis mer eller mindre uppblandadt med flodvattnet, och kan på så sätt ett partiellt sämre vatten tillföras vattenledningen. För denna förklaring talar ock, att detta vatten utvisade en högre afdunstningsåterstod (60 mgm pr l.) än den af mig funna 50 mgm. Ett liknande förhållande har jag på sin tid kunnat konstatera i Gafleåns vatten med anledning af periodiska uttömningar af sulfitafallslut från Mackmyra sulfitaellulosafabrik. Sannolikt skulle Kuylenstjerna äfven funnit en lägre luftsyrehalt än den af mig funna, om denna blifvit bestämd.

III. Klarälvens halt af fri kolsyra.

I motsats mot förhållandet med vattnets halt af luftsyre kan det temporärt blifva i hög grad öfvermåttadt med kolsyra. Under det mätningsgraden för kolsyra ligger vid cirka 0,5 cm³ pr liter, innehåller flodvatten, som ej fått andra tillflöden än från omgifvande marker, sålunda föga mer än denna mängd, sällan öfver 1 cm³, under det källvatten innehåller väsentligt mera. Så hade t. ex. den förut omnämnda St. Erikskällan vid Uppsala 10 cm³ kolsyra pr liter, hvilken i ej ringa grad bidrager till vattnets friska smak.

Särskilt innehåller flodvatten som mottagit betydligare tillflöden af sulfitafallslut en hög halt av kolsyra, ända till 10 cm³ pr liter och mera.

Samtidigt med bestämningarna af Klarälvens halt af luftsyre bestämdes äfven dess halt af kolsyra.

Ort	Kolsyra i cm ³ pr liter
200 m. ofvanför intaget till vattenledningen..	4,86.
Vid Klara Kärns ångsåg.....	4,86
Midt emellan dessa punkter.....	4,86
Midt för hotellet.....	4,92
I servisledningen.....	4,83
Vid Klarafors järnvägsbro..	4,91

Denna nära tiodubbla öfvermätning med kolsyra är utan tvifvel till mycket stor del föranledd af sulfittutflöden i älven och är att anse som respirationskolsyra af organismerna i vattnet.

IV. Afdunstningsåterstod.

Denna utgjorde år 1868 enligt Alméns analys 36,6 mgm, i april 1909 enligt Kuylenstjernas analys 60,8 mg, i juli 1909 under storstrejken 35,2 mg, i april 1914 enligt min analys 51,0 mg, allt pr liter vatten.

Orsaken till den relativt höga halten afdunstningsåterstod i april 1909 har jag redan vidrört.

V. Glödgningsförlust.

Enligt Alméns analys år 1868 var den 13 mgm, enligt Kuylenstjernas analys april 1909 var den 30 mgm, enligt hans analys juli 1909 under storstrejken 9,4 mgm, enligt min analys april 1914 var den 21 mgm, allt pr liter vatten.

VI. Glödgningsåterstod.

År 1868 var den 23,6 mgm, i april 1909 var den 30,8 mgm, i juli 1909 under storstrejken 25,8 mgm och i april 1914 enligt min analys 30,0 mgm, allt pr liter vatten.

Klarälvens vatten har sålunda ursprungligen haft en afdunstningsåterstod af cirka 35 mgm pr liter, hvaraf 10 mgm utgjort glödgningsförlust eller i hufvudsak organiska ämnen. Hvad däröfver är har sålunda tillkommit hufvudsakligen genom allehanda industriellt affall af hufvudsakligen organiskt ursprung.

Allt hufvudmängden organiska ämnen vid profningen i april 1909 verkligen härrörde af en diskontinuerlig uttappning af sulfittaffallslut i älven, finner man, utom af den förut berörda starka stigningen i glödgningsförlusten från 21 mgm till 30 mgm, äfven och särskildt af den omständigheten, att Kuylenstjerna vid sagda tillfälle fann cirka 7 mgm svafvelsyra pr liter vatten, under det jag vid provningen i april 1914 ej erhöill minsta spår fällning af bariumsulfat med klorbarium, ej ens efter ett helt dygn. Vattnet kunde således vid detta tillfälle ej innehålla mer än en mängd svafvelsyra som motsvarar lösligheten af bariumsulfat, sålunda högst 1,5 mgm pr liter. Kuylenstjernas funna svafvelsyra måste sålunda hafva uppkommit af den svafvelsyrlighet, med hvilken ligninet i veden kombineras vid sulfittökningen, hvilken frigöres såsom svafvelsyra, i mån som ämnenas syrsättning i vattnet försiggår.

VII. Halt af koksalt i Klarälvens vatten.

Mängden koksalt i vattnet är af intresse att känna för bedömandet af huruvida föroreningarua härröra af organiska affall från kök eller från urin. Dessa äro nämligen koksalthaltiga.

Enligt Alméns analys var koksalthalten 1868 bestämd till 9,4 mg, i april 1909 var den enligt Kuylenstjernas analys 7,86 mgm, och enligt min analys i april 1914 utgjorde den 7,4 mgm allt per liter. Såsom man finner, hör koksalthalten väsentligen till det ursprungliga vattnet.

VIII. Vattnets hårdhet (kalk + en ekvivalent mängd magnesia).

Då magnesiämängden i Klarälvens vatten är nästan försvinnande liten, så bestämmas vattnets hårdhet praktiskt sedt uteslutande av kalken i vattnet.

Almén fann 1868 en halt af 3 mgm kalk pr liter, jag i april 1914 fann 4,3 mgm, Kuylenstjerna åter fann i april 1909 en halt af 17,4 mgm, bestämd såsom hårdhetsgrad, alltså inklusive magnesia. Denna hans bestämning torde dock utfallit för högt, som man finner af hans analys i öfrigt:

Koksalt	7,86
Svafvelsyra (SO ₄).....	6,94
Kalk + magnesia	17,4
Kiselsyra (ej af honom bestämd, men till en halt af cirka 12 mgm pr l. alltid före- kommande i flodvatten)	12

Summa 44,20 mgm.

Glödningsresten var emellertid af honom funnen endast utgöra 30,8 mgm pr liter. Antagligen har han bestämt hårdheten genom litrering med såplösning, som vid så låg halt aldrig ger tillfredsställande resultat.

Då 1 liter vatten vid 16° löser 13, 1 mgm kolsyrad kalk, innehållande 7,3 mgm kalk, finner man, att Klarälvens vatten ej ens innehåller en mättad lösning af neutral kolsyrad kalk. Det framgår häraf, att ifall det affall af kolsyrad kalk, som under namnet mesa erhålles vid sulfatcellulosafabrikerna, kommer i älfvatten, måste det ganska snart upplösas af vattnet. Någon varaktig skada kan den sätunda ej göra genom uppgrundning.

Så vidt jag kunnat finna af analyserna å en stor mängd flod- och källvatten, innehåller intet sådant lägre mängd kalk och ytterst sällan så lågt, här tydligen beroende på, att Klarälven uteslutande genomlöper en kalkfattig gneisregion.

Klarälvens vatten är sålunda ett ovanligt mjukt vatten.

Den höjning jag funnit i vattnets kalkhalt mot år 1868 härrör tvifvelsutan från sulfatlutafallet. Den torde kunna betraktas såsom fördelaktig för vattnet.

IX. Järn.

Kuylenstjerna fann 1909 i april 0,31 mg järn pr liter, jag åter i april 1914 erhöi 0,84 mgm pr liter. Detta förekommer antagligen som järnkarbonat, enligt min analys till en mängd af 1,74 mgm pr liter.

Att vattnet såsom flodvatten betraktadt har en jämförelsevis hög järnhalt, framgår ock af den undersökning af afsättningen på vattenverkets filtra, som Kuylenstjerna vid flera tillfällen utfört, och hvars hufvudmassa bestod af järnoxidhydrat, en iakttagelse som jag kan bekräfta.

Att Klarälven får tillflöde af järnhaltiga källor synes bland annat framgå däraf, att en järnhaltig källa vid Karlstad enligt analys af Almén innehöll pr liter 103 mgm järnkarbonat.

X. Kiselsyra.

Såsom förut är anfördt innehåller vattenledningsvattnet en halt af 12,2 mgm kiselsyra pr liter, hvilket är normalt för flodvatten.

XI. Salpetersyra, salpetersyrlighet och ammoniak.

I likhet med föregående analytici fann jag vattnet fritt från salpetersyra och salpetersyrlighet men innehållande liksom allt flodvatten spår af ammoniak.

XII. Jämförande tabell öfver analyserna af Klarälvens vatten.

Beståndsdelar	Alméns analys 1868	Kuylenstjernas analys april 1909	Kuylenstjernas analys juli 1909 (storstrejk)	Klasons analys april 1914
Koksalt.....	9,4	7,86		7,4
Kalciumkarbonat .	5,4	31,0		7,6
Järnkarbonat		0,6		1,7
Kiselsyra.....				12,3
Glödgningsförlust.	13,0	30,0	9,4	21,0
Glödgningsåterstod	23,6	30,8	25,8	30,0
Afdunstn.-återstod	36,6	60,8	35,2	51,0
Permanganatför- brukning.....	19,3	97,2	24,8	32,9
Salpetersyra	0	0		0
Salpetersyrlighet .	0	0		0
Ammoniak	spår	spår		spår
Luftsyre i Klarälven med isen i procent af mättningsgrad				93 %
» » vid hotellet » »				90 %
» » i servisen » »				67 %
» fri kolsyra i cm ³ pr liter ..				4,87 cm ³

Fiberfall från trämassfabriker.

a) Sulfitcellulosafabriker.

Den mängd fabriksvatten, som här användes, är högst betydlig och kan uppskattas till cirka 400 m³ pr ton producerad cellulosa ur 10 proc. fuktighet. Fiber mängden i affallsvattnet vid god drift är i medeltal cirka 60 mg pr liter

enligt mina undersökningar, hvilket ock bekräftats av andra t. ex. af Tor Carlsson (jfr öfver förlusterna av fiber i afrinnande utspädningsvatten från cellulosa-fabriker, träsliperier och pappersbruk, Sv. papperstidning 1910). Vi finna sålunda att fiberförlusten är omkring 2,4 procent af den producerade cellulosa mängd. Vid Forshaga med en årsproduktion av 12,000 ton cellulosa går enligt denna beräkning omkring 960 kg. fiber pr dygn i flodvattnet. Med en medelvattenmängd af 180 m³ pr sekund gör detta emellertid ej mer än 0,06 mg fiber pr liter. Det ligger nära till hands för dessa fabriker att söka nedbringa fiberförlusten dels genom cementeringsanordningar, dels genom att låta en del af bakvattnet cirkulera omigen. Här föreligga dock ännu ej lösta svårigheter. Dels sjunka fibrerna mycket långsamt på grund af vidhängande luftblåsor, dels vållar deras hastighet svårigheter vid afvattning och på viran. Den förlorade fibern är ock till största delen ett dåligt pappersmaterial.

b) Sulfatcellulosafabriker.

Vattenförbrukningen är här väsentligt mindre, cirka 200 m³ pr ton producerad cellulosa. Fiberförlusten i bakvattnet är äfven här cirka 60 mgm pr liter. Den totala förlusten fiber i förhållande till producerad cellulosa är sålunda här endast cirka hälften mot i sulfatfabriker. Bakvattnet kan ej här användas omigen.

c) Träsliperier.

Fiberförlusten är här större, särskildt vid kallslipning, cirka 5 procent av producerad massa, en förlust som är svår att minska.

d) Pappersbruk.

Vattenåtgången är här cirka 300 m³ pr ton produceradt papper. Fiberförlusten utgör cirka 200 mg pr liter, sålunda minst 5 procent af fibermängden. Här lönar sig bäst anbringandet af fiberfångare. Sådan finnes ock i Klarafors, om än denna och andra dylika ännu lämna åtskilligt kvar att önska.

Med stöd af ett utlåtande af mig har Regeringsrätten fastställt vid Örebro pappersmassefabrik, att affallsvattnet från fabriken ej får innehålla mer än 60 mg fiber pr liter. Då det emellertid tydligen är mängden fiber i procent af producerad cellulosa och ej halten pr liter, som man vill komma åt, så är förordningen tämligen ineffektiv, då dessa ej nödvändigt behöfva stå i ett konstant förhållande till hvarandra. Dessutom är förordningen svår att kontrollera.

Enligt mina bestämningar innehöll affallsvattnet vid Forshaga 69 mg, vid Klarafors 80 mg och vid Deje 79 mg fiber pr liter.

Man har med skäl anmärkt mot fiberaffallet, att det samlar sig på flodbotten, där det både direkt och indirekt skadar fisket.

Att särskilt fiberaffallets tunnväggiga parenkymceller, äfvensom en och annan verklig fiber, som genom vidhängande lufthaltig kåda hålles flytande, komma ända till vattenledningens filtra, framgår af Kuylensstjernas undersökningar, hvilket jag kan bekräfta. Emellertid torde man ej kunna säga, att fibrerna utöfva någon som helst sanitär skada på vattnet såsom dricksvatten. Den omständigheten att filtra genom förhandenvaron af vedceller oftare behöfva omläggas, torde ej kunna föranleda några åtgärder från vederbörande myndighets sida gent emot trämassfabrikerna, helst det ligger i sakens egen natur, att dessa i mån som det blifver tekniskt möjligt, kommer att tillgodogöra fiberaffallet, och trämasseindustrien dessutom är en för vårt land ytterst viktig näring. Såsom en olägenhet har visserligen därför utan påpekats, att antydda parenkymceller skulle kunna genomgå filtra och döda rommen i en i Karlstad befintlig laxodlingsanstalt, men oafsedt att detta torde blifva svårt att verkligen bevisa, synes det mig otänkbart, att dylika celler skulle kunna passera igenom filtras egentliga filterhinna.

Jag anser sålunda att Styrelsen beträffande trämassfabrikernas fiberaffall ej bör göra något särskilt yrkande.

XIV. Ur nedan lösta ämnen, som vid framställning af sulfit- och sulfatcellulosa gå med affallsvattnet i Klarälven.

a) Sulfitfabriker.

Denna mängd kan tämligen noggrant bestämmas, då man känner produktions storlek. Den utgör ungefär lika mycket som den producerade cellulosan. Då Forshaga producerar 12,000 ton sulfit pr år eller med 300 arbetsdagar pr år 40 ton pr dygn, går följaktligen lika mycket i affallsvattnet.

Under antagande af en medelvattnemängd i Klarälven af 180 m³ pr sekund och en likformig fördelning af de lösta ämnena i vattnet, gör detta cirka 2,5 mgm pr liter. Af dessa bortläsa hasligt en del, så att högst 2 mgm pr liter blifva kvar.

b) Sulfatcellulosa.

Beträffande förhållandena vid tillverkningen af sulfatcellulosa, så må här erinras om, att största delen af de vid kokningen ur veden lösta ämnena uppbrännas i en särskild ugnsanläggning. Då man här emellertid måste se till, att affallsluten, den s. k. svartluten, ej blir för utspädd vid den förbränningen föregående afdunstningen av densamma, så kan ej all luten afdunstas utan en del måste uttvättas i floden. Denna del innehåller ungefär 10 procent organiska ämnen af den producerade cellulosan. Vid Dejefors med en produktion af 12,000 ton sulfatcellulosa pr år, 40 ton pr dygn, går sålunda cirka 4 ton organiska ämnen pr dygn i älven, hvilket gör ungefär 0,25 mgm pr liter.

Sulfatcellulosatillverkningens olägenhet är som bekant den därmed förbundna obehagliga lukten.

XV. Förslag beträffande skötseln af sulfit- och sulfatcellulosafabrikerna för att i görligaste mån motverka förorenandet af Klarälvens vatten.

a) Sulfitcellulosafabriker.

Såsom förut är anfördt. har vid vattenundersökningen kunnat konstateras den ogynnsamma effekten af diskontinuerlig uttömning af affallsluten i älven vid den kokta massans öfverförande från kokarna i massabingarna. Alt denna process anordnas så, att luten kontinuerligt utmotas i älven, torde man kunna med stöd af nämnda påvisande fordra. Terrängförhållandena äro visserligen svåra härför vid Forshaga, men jag har dock öfvertygat mig om att de ej äro omöjliga. Den lutdam, som härför måste anläggas, bör hafva en volym i kubikmeter, som är 70 gr dygnsproduktionens storlek i ton. Den bör sålunda rymma minst 2,800 m³. Med en yta af 80 meter i kvadrat och 0,5 m. höjd på luten i dammen, kommer den att rymma 3,200 m³. Luten kan därvid utspädas till sin dubbla volym och får då en torrsbstanshalt af 5 procent. En betydlig del af de organiska ämnena komma då att bortjåsa under den tid af i medeltal 7 dygn luten kvarhålles i dammen. Från denna utmotas luten kontinuerligt i älven, hvarvid tillses att genom lämpliga anordningar hartsaktiga delar som flyta på vattnet ej nedkomma i älven. Dammens botten kan tillräckligt lätas genom ett tunnt lager lera. Genom anbringande af spontade balkar sörjes för att luten får en fram och återgående rörelse, innan den kommer i älven.

b) Sulfatcellulosafabriker.

Här får jag föreslå, att samma anordningar vidtages som Regeringsrätten fastställt vid Örebrofabriken i hvad beträffar hindrande af att vattnet förorenas af illaluktande ämnen. Dessa föreskrifter lyda som följer:

Vid fabriken vidtages anordningar för att vid kokarens gasning kunna genom en ledning förbinda densamma med skorstenens botten. I denna ledning bör finnas närmast kokaren en kondensor, som förlätar vattenångan till ett kondensat på sådant sätt, att de illaluktande ämnena gå vidare, hvilket kondensat upptages i en särskild reservoar, hvarifrån detsamma, sedan den på kondensvattnet simmande terpentinoljan afskalls, genom en ledning kan tillföras de behållare, i hvilka smältsodan löses, hvartill detsamma uteslutande bör användas. Därpå följer i ledningen 2—3 behållare med hvitlut försedda med kylanordningar för hållandet af hvitluten vid vanlig lufttemperatur. Häri skola de luktande ämnena absorberas, så att den ur apparaten kommande luften ej färgas gul af blyacetatpapper. Den med metylmerkaptonen mättade luten införes efter hand i den roterande sodaugnen, sedan den på luten simmande orena terpentinoljan afskalls.

Den på så sätt erhållna orena terpentinoljan får ej utsläppas i floden, lika litet som något annat illaluktande kondensat.

Särskilda anordningar vidtagas för att afskumma den möjligen vid tillverkningen nödiga oljan som medföljer affallsvattnet, hvilken olja ej får utgöras af fotogen.

Det må här anmärkas, att en del af dessa anordningar redan äro vidtagna vid Dejefors.

XVI. Beskaffenheten af Klarälvens vatten, då inga trämassfabriker funnos.

Som förut är anfördt, kan det antagas, att efter nämnda fabrikers tillkomst vattnets afdunstningsåterstod ökats med 10—15 mgm pr liter. Enligt föregående beräkningar måste man antaga, att större delen däraf ej direkt härflyter från de cirka 14 trämassfabriker, hvars affall direkt eller indirekt kommer i älvens vatten. En del däraf torde otvivelaktigt härröra af en ökad kultur af marken inom det vidsträckta flodområdet, en annan och väl största delen härrör säkerligen från det rikare organiska lif som framkallats i floden af de näringsmedel, som med pappersmassfabrikernas affall tillförts densamma.

Det må slutligen här erinras om, att Klarälvens vatten ingalunda ansågs som ett gott dricksvatten på den tid inga trämassfabriker funnos. Så säger Almén år 1870 i förut citerade skrift:

“Ville man såsom vänligt är bedöma Karlstadsvattnets godhet efter de fasta ämnenas myckenhet, hårdhetsgraden eller glödningsförlusten, skulle det blifva ett utmärkt gott vatten. Annorlunda måste det likväl bedömas af dem, som ständigt begagna vattnet, alldenstund de anse en rening genom kolfiltra såsom behöflig. Riktigheten af detta omdöme bekräftas både af vattnets utseende, mikroskopisk undersökning och framför allt af de organiska ämnenas mängd bedömd icke efter glödningsförlusten utan efter syreförbrukningen, ty då blir ordningsnumret 50; vattnet kan väl anses vara användbart, ehuru icke ens af medelmåttig godhet. Syreförbrukningen visar sig härvid vara en tillförlitligare måttstock på vattens godhet än någon af öfriga bestämningar. På grund af den dåliga beskaffenheten hos Klarälvens vatten läser i Karlstad tämligen allmänt användas genom kol i Höganäsapparater renadt älfvatten. Vattnets förbättring vid denna reningsmetod var mycket större än vid filtrering genom sandbäddar som egentligen endast kvarhåller mekaniska orenligheter.”

Af det sagda framgår sålunda med all önskvärd tydlighet, att det icke är möjligt att genom sandfiltrering åstadkomma en för staden så viktig sak som godt dricksvatten. För att nå till ett sådant måste delsamma kemiskt renas, hvilket icke utesluter befinligheten af här föreslagna åtgärders vidtagande.

Stockholm den 29 Maj 1914.

PETER KLASON.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 25 november 1914.

§ 113.

Sedan Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen till fullgörande af Stadsfullmäktiges uppdrag den 21 december 1911 att gå i författning om verkställande af ingående undersökning af Klarälvens vatten samt till stadsfullmäktige inkomna med förslag angående de åtgärder som därpå kunde föranledas, anmodat professor P. Klason i Stockholm att genom undersökning söka utröna, *dels* hvilket skadligt inflytande fabriksaffallet kunde hafva på vattnet *dels* ock hvilka anordningar, som vid fabrikena rimligtvis kunde utföras för att förhindra vattnets förorenande genom affallet, samt professor Klason inkommit med begärd utredning, hade styrelsen hemställt, *dels* att Stadsfullmäktige måtte ingå till Konungens Befallningshavande med framställning om vidtagande af åtgärder till motverkande af Klarälvsvattnets förorening genom fabriksaffallet i hufvudsak enligt professor Klasons skrivelserna bilagda förslag, *dels* ock att Stadsfullmäktige måtte bevilja 2500 kronor såsom förslagsanslag för verkställande af försök att vid vattenledningsverket kemiskt rena Klarälvens vatten.

Hälsovårdsnämnden, som vid behandling innevarande år af frågan om stadens dricksvatten, beredts tillfälle taga del af såväl professor Klasons ofvanberörda yttrande som ock de genom vattenverkets försorg verkställda analyserna af älfvattnet under åren 1910—1913, beslöt att vid återställande af handlingarna, hvilka till Nämnden för yttrande remitterats, tillstyrka bifall till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens förslag samt att samtidigt i särskild framställning föreslå undersökning, huruvida genom diamantborrning grundvattnet i tillräcklig mängd för stadens behof skulle kunna erhållas.

Som ofvan

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 15 februari 1915.

§ 15.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen hemställt, att stadsfullmäktige måtte ingå till Konungens befallningshavande med framställning om vidtagande av åtgärder till motverkande af Klarälvsvattnets förorening genom fabriksavfall i huvudsak enligt ett av professor P. Klason i Stockholm upp-

gjort förslag samt att stadsfullmäktige måtte bevilja 2,500 kronor såsom förslagsanslag för anställande av försök att vid vattenledningsverket kemiskt rena Klarälvens vatten.

Uti detta ärende hade hälsovårdsnämnden avgivit tillstyrkande utlåtande.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, ville erinra därom, att Konungens befallningshavande på professor Klasons förslag genom resolution den 9 juni 1899 förpliktat styrelsen för Klarafors fabrikers aktiebolag att vid vite av 200 kronor varje gång sådant uraktlätes, låta avfall eller s. k. mesa från bolagets sulfatfabrik med det från fabriken avgående turbinvattnet kontinuerligt i älfven utmätas, men då kammaren ansåge nödigt, att mera vittgående föreskrifter i ärendet meddelades, beslöt kammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta i enlighet med vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag såväl beträffande åtgärder mot vattnets förorening som angående ett förslagsanslag av 2,500 kronor till försök med kemisk rening av vattnet ävensom bestämma, att sålunda beviljat anslagsbelopp skall i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

38. Hälsovårdsnämndens framställning angående anslag för verkställande av undersökning genom diamantborring huruvida grundvatten i tillräcklig mängd för stadens behov kan erhållas.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 25 november 1914.

§ 114.

Vid återföretagande af ärendet angående åtgärder för åstadkommande af bättre dricksvatten i staden anförde Herr Clarholm:

Af professor P. Klasons innevarande år verkställda utredning framginge, att älfvattnet under årens lopp blifvit mer och mer olämpligt till dricksvatten och att man nu kommit till ett stadium, då något måste göras för åstadkommande af någon bättring härutinnan. I anslutning till professor Klasons förslag hade äfven Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen hos Stadsfullmäktige begärt anslag för verkställande af försök att rena älfvattnet på kemisk väg, till hvilket experiment

Hälsovårdsnämnden i yttrande denna dag tillstyrkt bifall, då det vore möjligt att genom en sådan rening af vattenledningsvattnet ett användbart dricksvatten skulle kunna erhållas, om ej på annat sätt tillgång till dugligt dricksvatten skulle kunna beredas. En sådan möjlighet vore dock icke utesluten. Vid Kristinehamns hospital, där vattenledningsfrågan äfven vållat svårigheter, hade man gjort försök att genom diamantborrning få grundvatten, och försöket hade slagit så väl ut, att man ur tre borrhål mellan 43 och 48 meter djupa erhållit cirka 20,000 liter vatten per timme. Enligt gjorda beräkningar skulle kostnaderna för det uppfordrade vattnet, som vore af bästa beskaffenhet, endast uppgå till sju öre kubikmetern. Det vore sannolikt att genom diamantborrning grundvatten äfven här i staden skulle kunna påträffas i tillräcklig mängd, då de geologiska förhållandena efter Vänernsstränderna i Karlstad och Kristinehamn syntes vara tämligen likartade.

Under den öfverläggning, som härför följde, framhölls, att Hälsovårdsnämndens förut gjorda tillstyrkande af förslaget angående försök med kemisk rening af älfvattnet, hvilken metod, så vidt Hälsovårdsnämnden hade sig bekant, icke förut pröfvats i Sverige, icke behöfde hindra Nämnden från att göra en framställning i det af Herr Clarholm angifna syftet, då äfven Nämndens öfriga ledamöter ansågo sannolikt, att också här genom djupborrning tillräckligt med vatten skulle kunna erhållas, och det resultat, som genom en undersökning häraf skulle kunna vinnas, innebure en hygieniskt mer tillfredsställande och ekonomiskt fördelaktigare lösning af frågan om åstadkommande af godt dricksvatten i staden än kemisk rening och ärför väl motiverade de kostnader som nedlades på undersökningen. Hälsovårdsnämnden ansåg vidare, att för tids vinnande försöken borde företagas samtidigt, y skulle mot beräkning diamantborrningarna icke leda till väntat resultat, finge man tillsvidare nöja sig med den kemiska reningen af vattnet, därest denna medförde afsedd verkan.

På Herr Clarholms förslag beslöt Hälsovårdsnämnden därför hos Stadsfullmäktige hemställa, att Fullmäktige ville uppdraga åt Vattenledningsstyrelsen att samtidigt med försök till kemisk rening af älfvattnet genom diamantborrning undersöka, huruvida grundvatten i tillräcklig mängd för stadens behof kan erhållas, samt för utredningens verkställande till styrelsens förfogande ställa ett förslagsanslag af tiotusen kronor.

Denna § justerades genast.

Som ofvan

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag ur protokoll, hållet vid Vattenlednings-
och Belysningsstyrelsens sammanträde den 11 febr. 1915.*

§ 6.

Från Stadsfullmäktige hade hit remitterats en av Hälsovårdsnämnden gjord hemställan, att Fullmäktige ville uppdraga åt Vattenledningsstyrelsen att samtidigt med försök till kemisk rening av älvvattnet genom diamantborrning undersöka, huruvida grundvatten i tillräcklig mängd för stadens behof kan erhållas, samt att för utredningens verkställande till styrelsens förfogande ställa ett förslagsanslag av tiotusen kronor.

Efter tagen del av detta ärende, vari Styrelsens yttrande inforrats, beslöt Styrelsen såsom sin mening anföra, att Styrelsen anslöte sig till det av Vattenbyggnadsbyrån den 10 december 1914 i ärendet enligt Styrelsens uppdrag afgivna och handlingarne bifogade yttrande, samt att Styrelsen i allt fall ansåge, att försök med diamantborrning icke borde ifrågakomma förr än man inhämtat resultatet av anställda försök till kemisk rening av älvvattnet.

Utdrag ur detta protokoll skulle jämte remisshandlingarna överlämnas till Drätselkammaren.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Vattenledningsstyrelsen i Karlstad.

Med anledning af en hos Stadsfullmäktige i Karlstad den 25 november d. å. gjord hemställan från Hälsovårdsnämnden, att Fullmäktige ville uppdraga åt Vattenledningsstyrelsen att samtidigt med försök till kemisk rening af älvvattnet genom diamantborrning undersöka, huruvida grundvatten i tillräcklig mängd för stadens behof kan erhållas, har Vattenledningsstyrelsen genom löjtnant E. Björkman anhållit om vårt yttrande, huruvida det kan anses löna sig att igångsätta dylika grundvattenundersökningar för en stad af Karlstads storlek, och få vi med anledning däraf vördsamt anföra följande:

Hälsovårdsnämndens sträfvan att ersätta det såsom råvatten för en vattenledning allt annat än förstklassiga Klarälfsvattnet med grundvatten är värd allt erkännande. Samma sträfvan låg äfven till grund för undertecknad Richerts förslag af den 21 december 1901 att närmare undersöka grundvattenförhållandena i stadens omgifningar, först och främst å Sandgrundet. En hydrologisk undersökning blev äfven utförd år 1902 af ingenjören T. Tornérhielm, men lämnade negativt resultat. Huru pass omfattande denna undersökning var, är oss icke

bekant. Möjligheten att ur de lösa jordlagren erhålla den för Karlstads vattenledning behöfliga vattenmängden måste emellertid hafva ansetts utesluten, eftersom Vattenledningsstyrelsen i november 1902 meddelade undertecknad Richert uppdrag att utarbeta det förslag till utvidgning af vattentäkten från Klarälven, som sedermera blifvit genomfördt.

Det befintliga vattenledningsverket är konstrueradt för en maximiförbrukning af 4,000 m.³) dygn, hvilken förbrukning beräknades vara uppnådd år 1930. Här emot svarar en beräknad maximiförbrukning år 1914 af 2,400 m.³) dygn. Emellertid utgör största vattenförbrukningen redan nu icke mindre än 3,300 m.³) dygn, motsvarande en sannolik förbrukning år 1930 af öfver 5,000 m.³) dygn. Den vattenmängd, som vattentäkten bör kunna lämna, utgör sålunda *minst 4- à 5,000 m.³) dygn.*

Att genom bergborrning inom ett begränsadt område erhålla en så betydande vattenkvantitet för rimlig kostnad är praktiskt taget omöjligt i vårt land med dess jämförelsevis hårda och sprickfria bergarter. En kapacitet af 100 m.³) dygn är att betrakta som ett utmärkt resultat för en bergbrunn, men vanligen får man åtnöjas med en bråkdel af detta belopp. Hälsovårdsnämnden i Karlstad hänvisar till de lyckade borringarna vid Kristinehamns hospital, där ur 3 borrhål erhållits c:a 20 m.³) tim., motsvarande icke fullt 500 m.³) dygn. Dessa borringar äro oss bekanta; det goda resultatet är enastående och förklaras däraf, att man här påträffat en sköl med ovanligt löst och sprickfyllt berg. Att häraf göra sig några förhoppningar för Karlstads vidkommande vore alltför sangviniskt. Först och främst torde någon långvarigare profpumpning, varigenom utrönts, att brunnarna vid Kristinehamns hospital verkligen kontinuerligt under en längre tid förmå lämna den uppgifna vattenmängden, icke hafva utförts, och dessutom är det icke ovanligt att förhållandena äfven inom ett ganska begränsat område kunna variera högst afsevärdt. Ett typiskt exempel härför utgör Lidingön vid Stockholm, där man inom ett visst område af ön utfört lyckade borringar (dock icke jämförliga med dem vid Kristinehamns hospital), under det att borringarna på öfriga delar af ön kunna anses vara i stort sedt misslyckade.

Men låtom oss göra det osannolika antagandet, att man i Karlstad skulle kunna finna lika sprickfyllt berg som vid Kristinehamns hospital, så skulle dock för att tillgodose stadens vattenbehof fordras icke mindre än 30 sådana brunnar som de i Kristinehamn med ett pumpverk för hvarje brunn! Brunnarna måste gifvelvis ligga på tillräckligt långt avstånd från hvarandra, och tryckledningarnas längd blefve sannolikt betydande. Kostnaden för en dylik anläggning skulle med säkerhet betydligt öfverstiga 100,000 kronor, de tekniska anordningarna för vattnets uppföring skulle blifva komplicerade och kraftåtgången afsevärd.

Bergborrningar äro och förblifva i viss mån ett lotteri; man får visserligen i regel alltid vatten men nästan alltid i små kvantiteter. För enslaka gårdar, etablissement och t. o. m. mindre samhällen kunna de vara på sin plats, där ingen annan lämplig vattentäkt finnes, men för större samhällen lämpa de sig icke.

Hur erkännansvärd Hälsovårdsnämndens önskan att skaffa staden grundvatten än är, anse vi oss dock på ovan angifna grunder *icke kunna tillstyrka utförandet af de föreslagna bergborrningsförsöken.*

Vi kunna emellertid icke underlåta att i stället varmt *tillstyrka Vattenledningsstyrelsens förslag att anställa försök att vid vattenledningsverket kemiskt rena Klarälvens vatten*, så mycket mera som detta Styrelsens förslag sammanfaller med vårt förslag af den 21 juli 1911, hvori anställandet af försök att med kemiska medel affärga älfvattnet förordas.

Kemiska metoder för rening af vattenledningsvatten äro visserligen icke tillämpade vid något kommunalt vattenledningsverk i vårt land, men i utlandet, synnerligast i Amerika, äro de mycket vanliga. En mångfald olika system hafva också uppfunnits och pröfvats med växlande resultat.

Bland dem vi haft tillfälle taga kännedom om synes ett af Dr *Drechsler* i Dresden uppfunnet system, enligt vilket de uppslammade och kolloidala beståndsdelarna i vattnet utfällas med tillhjälp af alun och kaliumpermanganat under samtidig inblåsning af luft, innehålla så beaktansvärda uppslag, att vi, efter jämförelse med ett flertal andra, ansett oss böra föreslå detsamma för en anläggning i Finland och äfven nu tillåta oss föreslå, *att den Drechslerska metoden vid de planerade försöken i första hand kommer under praktisk ompröfning.*

Stockholm, 10 december 1914.

För VATTENBYGGNADSBYRÅN

J. Gust. Richert.

Halv. von Greyerz.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 15 februari 1915.*

§ 16.

Hos stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden hemställt, att fullmäktige ville uppdraga åt vattenledningsstyrelsen att samtidigt med försök till kemisk rening av älfvattnet genom diamantborrning undersöka, huruvida grundvatten i tillräcklig mängd för stadens behov kunde erhållas; samt att för utredningens verkställande till styrelsens förfogande ställa ett förslagsanslag av 10,000 kronor; och hade drätselkammaren uppå remiss att yttra sig i ärendet.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade uti avgivet yttrande anfört, att styrelsen anslöte sig till ett av vattenbyggnadsbyrån den 10 december 1914 i ärendet enligt styrelsens uppdrag avgivet och handlingarna bifogat yttrande samt att styrelsen i allt fall ansåge, att försök med diamantborrning icke borde ifrågakomma förr än man inhämtat resultatet av anställda försök till kemisk rening av älvvattnet.

Efter tagen del av handlingarna i ärendet beslöt drätselkammaren, i anslutning till vad vattenbyggnadsbyrån anfört, avstyrka bifall till hälsovårdsnämndens förevarande framställning.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1915.*

§ 44.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen hemställt, att fullmäktige måtte ingå till Konungens Befallningshavande i länet med framställning om vidtagande av åtgärder till motverkande av Klarälvsvattnets föroröning genom fabriksavfall i huvudsaklig överensstämmelse med ett av professor P. Klason i Stockholm däröver upprättat förslag, samt att stadsfullmäktige måtte bevilja ett förslagsanslag å 2,500 kronor för anställande av försök att vid vattenledningsverket kemiskt rena Klarälvens vatten.

Häröver hade hälsovårdsnämnden och drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtanden.

Härjämte hade hälsovårdsnämnden i en hos stadsfullmäktige gjord framställning anhållit, att fullmäktige måtte uppdraga åt vattenlednings- och belysningsstyrelsen att samtidigt med försök till kemisk rening av älvvattnet låta genom diamantborrning undersöka, huruvida grundvatten i tillräcklig mängd för stadens behov kunde erhållas, samt till bestridande av kostnaderna för denna undersökning ställa till styrelsens förfogande ett förslagsanslag av tiotusen kronor.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen hade såsom infordrat yttrande häröver åberopat ett av vattenledningsbyrån den 10 december 1914 i ärendet enligt styrelsens uppdrag avgivet och handlingarna bifogat yttrande samt därjämte såsom sin mening uttalat, att försök med diamantborrning icke borde ifrågakomma, förr än man inhämtat resultatet av de ifrågasatta försöken till kemisk rening av älvvattnet; och hade drätselkammaren uti avgivet infordrat utlåtande i ärendet biträtt vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen sålunda anfört.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande över berörda framställningar; och beslöt utskottet i sådant hänseende anförda, att utskottet icke hade något att erinra mot av vattenlednings- och belysningsstyrelsen föreslagna åtgärder till motverkande av Klarälsvattnets förorening genom fabriksavfall och heller icke mot det av samma styrelse begärda anslaget för anställande av försök att kemiskt rena älvvattnet. I motsats till vad styrelsen anfört ville utskottet däremot framhålla, att stadens förseende med vatten genom en dylik rening av älvvattnet vore, enligt utskottets åsikt, en åtgärd, därom visserligen försök nu kunde lämpligen verkställas, men som icke borde slutligen tillgripas. förrän det visat sig omöjligt att på annat sätt tillgodose stadens vattenbehov. Dels vore nämligen den kemiska reningen av vattnet en vanskelig sak, dels bleve ett sålunda renat vatten ingalunda i godhet jämförligt med ett grundvatten. Utskottet ansåg fördenskull, att samtidigt med försöken för vattnets kemiska rening undersökningar borde verkställas angående möjligheterna för erhållande av grundvatten för stadens behov och att i sådant hänseende dels en borrhning med diamantborr borde på lämpligt ställe företagas, vartill ett belopp av ungefär 2,000 kronor ansåges erforderligt, dels ock undersökning verkställas, huruvida och i så fall till vilken kostnad, för staden behövt vatten skulle kunna anskaffas från källrika trakter i stadens närhet, exempelvis Sörmon, Hynboholm och trakten av Trangärdstorp, eller på annat sätt.

Under åberopande av vad sålunda anförts beslöt utskottet att såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte ingå till Konungens Befallningshavande i länet med framställning om vidtagande av åtgärder till motverkande av Klarälsvattnets förorening genom fabriksavfall i huvudsak enligt ett av professor P. Klason den 29 maj 1914 däröver upprättat förslag;

att stadsfullmäktige måtte ställa till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande särskilda förslagsanslag dels å 2,500 kronor för anställande av försök att vid vattenledningsverket kemiskt rena Klarälsvattnet, dels ock å 2,000 kronor för företagande å lämpligt ställe av en borrhning efter vatten medelst diamantborr;

att stadsfullmäktige måtte bestämma att berörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte lämna vattenlednings- och belysningsstyrelsen i uppdrag att verkställa undersökning till utrönande av, huruvida och i så fall till vilken ungefärlig kostnad, från källrika trakter i stadens närhet, exempelvis Sörmon, Hynboholm och trakten av Tran-

gårdstorp, eller eljest på annat sätt vatten för stadens behov skulle kunna anskaffas, med rätt för styrelsen att sedan närmare beräkning angående kostnaderna för denna undersökning kunnat ske, till fullmäktige inkomma med begäran om erforderligt anslagsbelopp.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

39. Särskilda framställningar från dels styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor, dels rektor A. Dahlman med flere angående upplåtande av mark till skolträdgårdar åt elementarläroverket för flickor och högre allmänna läroverket.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Då i samband med upplåtande av den nya byggnaden till Karlstads högre elementarläroverk för flickor dess tomtområde skall närmare bestämmas, då det med skäl kan förmodas, att staden ej har för avsikt att å det tomtområde, som är beläget norr om flickskolans, låta uppföra någon större byggnad, kanske med brandmur åt söder, då staden för övrigt, så vitt bekant är, ej ännu definitivt bestämt det framtida bruket av nämnda tomtområde, och då detta på ett synnerligen lämpligt sätt skulle kunna av flickskolan användas till skolträdgård, promenadplats o. d. samt därigenom även få ett prydligare utseende, vågar styrelsen för läroverket vördsamt anhålla, det Stadsfullmäktige behagade att, tillsvidare och till dess staden själv för något bestämt syfte anses ha behov av hela eller någon större eller mindre del av detsamma, låta flickskolan få disponera och genom staket avskilja det till den utsträckning, som av närslutna kartsnitt anges.

Karlstad den 13 september 1914.

Å styrelsens vägnar:
MAURITZ TISELL.

Nils Bure.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med anledning av den från Flickskolestyrelsen gjorda framställningen om erhållande av den till förra läkarebostaden vid gamla lasarettet hörande trädgården till bland annat skolträdgård för flickskolan få undertecknade anföra följande.

Redan år 1907 ingick allmänna läroverkets rektor till Stadsfullmäktige med framställning, att ifrågavarande område skulle upplåtas till skolträdgård för högre allmänna läroverket. Denna framställning grundade sig på läroverksstadgans föreskrift, att vid varje läroverk bör såvidt möjligt anordnas en skolträdgård för undervisningen i biologi, samt uttalande af önskvärdheten af att denna trädgård ligger så nära läroverket som möjligt. Öfverdirektören i läroverksöfverstyrelsen hade också vid hållen inspektion framhållit nödvändigheten af att en skolträdgård anskaffades för läroverket. Som emellertid delegationerna ställde sig afvisande mot det ifrågavarande områdets upplåtande till skolträdgård, blef då den gjorda framställningen återtagen, och läroverket är ännu i saknad af skolträdgård.

Då nu begäran framställes från annan läroanstalt om det nämnda områdets upplåtande till skolträdgård, anse vi oss böra framkomma med förnyad framställning om dess upplåtande för detta ändamål åt Karlstads högre allmänna läroverk. Läroverket räknar för närvarande 500 lärjungar, och det är naturligtvis en beklaglig brist för dess undervisning, att det stora behovet af en skolträdgård ännu ej blifvit tillgodosedt. Skulle emellertid Stadsfullmäktige fortfarande ställa sig ovilliga mot att upplåta det ifrågavarande området, som naturligtvis vore det lämpligaste, till skolträdgård åt läroverket, få vi anhålla, att annat område i läroverkets närhet anvisades för nämnda ändamål, och föreslå i sådant fall den så kallade Nisbethska trädgården.

Karlstad den 19 november 1914.

AXEL DAHLMAN.

CONRAD FRISTEDT.

Lektor i biologi och kemi.

J. E. LJUNGQUIST.

Adjunkt i biologi och kemi.

Upplages såsom motion.

AXEL DAHLMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 15 februari 1915.*

§ 17.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hemställt, att det tomtområde, som vore beläget norr om flickskolans tomt, måtte få av flickskolan disponeras till skolträdgård tillsvidare och till dess staden själv för något bestämt syfte ansåges ha behov av hela området eller någon del därav.

Därjämte hade rektor A. Dahlman med flere lärare vid Karlstads högre allmänna läroverk uti en av herr Dahlman som motion upplagen framställning hemställt, att samma tomtområde måtte upplåtas till skolträdgård åt högre allmänna läroverket eller ock att annat område i läroverkets närhet måtte anvisas för nämnda ändamål, och i sådant fall föreslagit den så kallade Nisbethska trädgården.

Drättselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över de gjorda framställningarna, ansåg, att det ifrågavarande tomtområdet fortfarande borde reserveras som tomt, men hade intet att invända emot, att det tillsvidare upplåtes till skolträdgård, i vilket fall dock kammaren ansåg det ligga närmast till hands, att området på grund av dess belägenhet intill flickskolan upplåtes till densamma mot en viss årlig arrendeavgift, som kammaren ansåg borde bestämmas till 25 kronor.

Enligt bilagda av stadsarkitekten på uppdrag av kammaren uppgjorda kartskiss hade flickskolans tomt blivit något utökad för att få raka gränslinier. Tomten, å skissen betecknad med röda linier, innehölle en areal av 6,019,39 kvadratmeter. Det med gula prickar utmärkta området utgjorde det till skolträdgård åt flickskolan avsedda området, innehållande en areal av 995,14 kvadratmeter. Brandstationens tomtområde, betecknat med gröna gränslinier, innehölle en areal av 2,069 kvadratmeter och det med gredelina linier betecknade område om 1,692 kvadratmeter tillhörde gamla läkarebostaden.

För uppförande av staket i tomtgränserna erfordrades utöver av stadsfullmäktige den 18 juni 1914 beviljat anslag ett ytterligare anslag av 820 kronor.

Beträffande skolträdgård åt allmänna läroverket ville drättselkammaren erinra därom, att kammaren år 1907 i anledning av en av herr Dahlman väckt motion till detta ändamål föreslagit den s. k. Nisbethska trädgården. Varken motionen eller något stadsfullmäktiges beslut i anledning därav hade dock kunnat återfinnas i stadsfullmäktiges handlingar. Drättselkammaren ville emellertid fortfarande hemställa, att nämnda trädgård måtte avgiftsfritt upplåtas åt allmänna läroverket till skolträdgård.

Drättselkammaren beslöt nu hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att fastställa den av stadsarkitekten enligt ovannämnda kartskiss uppgjorda markfördelningen mellan de olika områdena att gälla tillsvidare,

att medgiva att det å skissen med gula prickar betecknade området om 995,14 kvadratmeter må från och med den 14 mars 1916 tills vidare utarrenderas åt flickskolan till skolträdgård mot en årlig arrendeavgift av 25 kronor,

att för uppförande av staket i tomtgränserna i enlighet med av stadsarkitekten uppgjort kostnadsförslag utöver förut beviljat anslag anvisa ytterligare 820 kronor ävensom bestämma, att detta anslagsbelopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering, samt

att till skolträdgård åt Karlstads högre allmänna läroverk från och med den 14 mars 1916 tillsvidare avgiftsfritt upplåta den så kallade Nisbethska trädgården i nordvästra hörnet av kvarteret Viken.

Mot detta beslut i vad det avsåge upplåtelse av det till skolträdgård åt flickskolan föreslagna området reserverade sig herr Zachrison.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Kostnadsförslag

till staket och uthus för nya flickskolan enligt karta öfver fördelning af områden inom kv. Knifven, för flickskolan, brandstationen m. m.

Staket i gatugränsen och gränsen mot brandstationen enl. anbud från Forsgren & Ekström	2,500: —		
Uthusbyggnad enligt anbud från Forsgren & Ekström	525: —		
Staket i linien a—b liknande staketet mot brandst... ..	160: —		
» » » c—d » » » Kungsg... ..	125: —		
» » » c—f » » » ..	380: —		
» » » h—k » » » ..	350: —		
» » » g—h » » i gatugränsen till flickskolan.	30: —	1,045: —	4,070: —
Anslag enligt Stadsfullmäktiges beslut den 18 Juni 1914			3,250: —
Erforderligt tilläggsanslag.....			Kr. 820: —

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 13 Februari 1915.

CARL CRISPIN.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1915.

§ 45.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva utlåtande över särskilda hos fullmäktige gjorda framställningar från dels styrelsen för

Karlstads högre elementarläroverk för flickor, dels rektor A. Dahlman med flere angående upplåtande av mark till skolträdgårdar åt elementarläroverket för flickor och högre allmänna läroverket.

Över dessa framställningar hade infordrat utlåtande avgivits av drätselkammaren, som därvid bifogat en av stadsarkitekten uppgjord kartskiss, med angivande av markfördelningen mellan flickskolans och brandstationens tomter samt områdena för gamla läkarebostaden och det till skolträdgård för flickskolan avsedda området; och beslöt utskottet att med instämmande till alla delar i vad kammaren anfört, hemställa att stadsfullmäktige måtte,

dels fastställa den av stadsarkitekten enligt ovannämnda kartskiss uppgjorda markfördelningen mellan de olika områdena att gälla tillsvidare;

dels medgiva att det å skissen angivna området om 995,14 kvadratmeter må från och med den 14 mars 1916 tillsvidare utarrenderas åt flickskolan till skolträdgård mot en årlig arrendeavgift av 25 kronor;

dels för uppförande av staket i tomtgränserna i enlighet med av stadsarkitekten uppgjort kostnadsförslag utöver förut beviljat anslag anvisa ytterligare 820 kronor att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering;

dels ock till skolträdgård åt Karlstads högre allmänna läroverk från och med den 14 mars 1916 tillsvidare avgiftsfritt upplåta den så kallade Nisbethska trädgården i nordvästra hörnet av kvarteret Viken.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

40. N. G. Larssons med fleres av Herr W. E. Wiktorin som motion upptagna framställning angående ordnande av broförhållandena till Lamberget.

Till Stadsfullmäktiges Herr Ordförande, Karlstad.

Undertecknade hemställa härmed vördsamt att Stadsfullmäktige måtte snarast möjligt på ett tillfredsställande sätt ordna broförhållandena till Lamberget.

Vi hafva själfva byggt och under en lång följd af år underhållit den nuvarande träbron som utgör den lämpligaste förbindelse med stadens öfriga delar men anse att staden nu bör ombesörja trafikförhållandena till Lamberget.

Som skäl härför framhålla vi bland annat, att staden är ägare af flera fastigheter. Dessutom äger staden hela södra delen af Lamberget, hvilken del i stor

utsträckning begagnas af många bland stadens öfriga innevånare som enda närliggande utflyktsplats särskilt under sommaren.

Vid dylika utflykter har upprepade gånger hänt svåra tillbud till olyckshändelser, då vid flera tillfällen små barn varit nära att drunkna, tillfölje av brons dåliga beskaffenhet, såsom gångbanans påläggning af lösa murkna bräder och i saknad af tillförlitliga ledstänger.

Af hvad vi här ofvan anført hoppas vi, att Herrar Stadsfullmäktige måtte bifalla vår hemställan snarast möjligt.

Karlstad den 9 nov. 1914.

N. G. Larsson.	K. J. Andersson.	G. A. Larsson.	F. A. Nilsson.
J. W. Karlsson.	Kristina Berg.	Lovisa Gustafson.	Karl Husberg.

Motionen upptages som min egen:

W. E. WIKTORIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 1 december 1914.*

§ 111.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att yttra sig över en av herr W. E. Wiktorin som motion upptagen framställning om ordnande på ett tillfredsställande sätt av broförhållandena till Lamberget.

Efter överläggning beslöt styrelsen uttala, att styrelsen ej hade något att erinra med avseende på iordningställande av den nuvarande bron, men att, därest anläggning av en mera permanent bro skulle ifrågakomma, hänsyn måtte tagas till de muddrings- och kajarbeten, som vid anläggning av en kanal till Lambergstjärnet kunde komma till utförande.

In fidem:

IWAR OLSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 15 februari 1915.*

§ 11.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över N. G. Larsson med fleres av herr W. E. Wiktorin som motion upplagna

framställning om ordnande på ett tillfredsställande sätt av broförhållandena till Lamberget, uti vilket ärende hamnstyrelsen avgivit yttrande.

Sedan stadsingenjören besiktigt den nuvarande bron till Lamberget och funnit densamma farlig för trafikerande så att trafik å bron rätteligen borde förbjudas, beslöt nu drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja ett anslag av 600 kronor för iordningställande av bro till Lamberget.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1915.*

§ 46.

Hos stadsfullmäktige hade N. G. Larsson med flere gjort en av Herr Wiktorin som motion upptagen framställning angående ordnande av broförhållandena till Lamberget, över vilken framställning hamnstyrelsen och drätselkammaren avgivit infortrade utlåtanden, därvid kammaren på anförda skäl tillstyrkt anslag å 600 kronor för vidtagande av åtgärder i det framställningen avsedda syfte.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande i ärendet; och beslöt utskottet, på av drätselkammaren anförda skäl, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 600 kronor för iordningsställande av en gångbro till Lamberget ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

41. Föreståndarinnans för Frälsningsarméns slumverksamhet framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1915.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med åberopande av omstående redogörelse anhålles vördsamt om förnyat understöd till slummens barnkoloni, vilket för år 1914 utgick med 300 kronor.

Karlstad i sept. 1914.

K. PALMKHIST.

Föreståndarinna.

Redogörelse för Slummens barnkoloni.

Under sommaren 1914 har Slummens barnkoloni vistats på Lindås i Alster invid sjön Gapern. Antalet barn har varit i medeltal 25 och utflyttningen skedde 3 juni, hemresan 27 aug. (86 dagar). Underhållskostnaden pr dag och barn utgjorde i medeltal 54 öre.

Inkomster:

Anslag från 1:sta Majbloniman.	500: —
„ „ staden	300: —
„ „ Wermlands Enskilda Bank	200: —
Övriga gåvor	150: —
Konserter	160: 70
	<hr/>
	Kronor 1,310: 70

Utgifter:

Hushållet	826: —
Inventarier samt tyg till barnens kläder.	138: 38
Frakt och respängar	43: 32
Löner	160: —
Hyra och ved	125: —
Såpa, tvål m. m.	18: —
	<hr/>
	Kronor 1,310: 70

K. PALMKVIST,
Föreståndarinna.

Undertecknad har även i år besökt Slummens barnkoloni i Alster samt besiktigat och vägt barnen. Koloniens sommarbostad vid Lindås var i flere avseenden bättre än den förra, i synnerhet rymligare och mera luftig. Väderleken har varit mycket gynnsam så att barnen kunnat bada dagligen. Hälsotillståndet var dock mot slutet av sommaren ej fullt tillfredsställande. 6—7 barn angreps några veckor före hemresan av kikhosta i lindrig form utan komplikationer. Viktökningen blev därför mindre och utgjorde i medeltal 1,9 kilo, högst 6,9 kg. En gosse som led av kikhosta ökade ej alls i vikt. Mjölkförbrukningen steg under den varmaste tiden till 55 liter om dagen och var i medeltal 50 liter.

Karlstad i september 1914.

A. HÖGSTRÖM.
Leg. läk.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 29 mars 1915.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över stadens slumsystrars framställning om anslag till slummens barnkoloni jämväl för år 1915; och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens slumsystrar för deras sommarkoloni för undernärda minderåriga barn av stadens sämst lottade hem ett anslag för år 1915 av 300 kronor samt föreskriva, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1916 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1915, samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall uppföras å dispensärstyrelsens stat samt, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 april 1915.*

§ 47.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av föreståndarinnan för frälsningsarméns slumverksamhet inom staden gjord framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1915; och beslöt utskottet, att, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, hemtälla,

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens slumsystrar för deras sommarkoloni för barn ett anslag för år 1915 av 300 kronor, ävensom föreskriva, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1916 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1915;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall uppföras å dispensärstyrelsens stat samt, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.	Den 20 Maj.	N:o 6.
-------	-------------	--------

42. Särskilda berättelser över vattenlednings-, gas- och elektricitets- verkens verksamhet under år 1914.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Jämlikt den för Stadsingeniören gällande instruktionen får jag härmed överlämna följande

Berättelse

över

Karlstads vattenledningsverks verksamhet år 1914.

I. Nyanläggningar.

Driftapparater:

För leverans av vatten till klapphuset å Sandgrund har inköpts en elektromotor Zeta pump för en kostnad av..... 664: 28
(Anslag av Stadsfullm. Kr. 600: —.)

Vattenledningsnätet:

Hufvudledningen i Sandbäcksgatan har utsträckts till överstebostället vid Sandbäcken, varvid jämväl en offentlig vattenkastare anordnats vid kv. Löjtnanten, kostnad Kr. 1,038: —
(Anslag av Stadsfullm. Kr. 875: —.)

Utökning av äldre 4" ledningar mot 6" ledningar i Vestra Kanalgatan och Herrgårdsgatan fram till Kungsgatan har skett för en kostnad av Kr. 5,580: —
(Anslag av Stadsfullm. 5,580: —.)

Hufvudledningen i Elvgatan har utsträckts från Herrgårdsgatan till de nya tomterna i kv. Udden, kostnad Kr.....	1,450: —	
(Anslag av Stadsfullm. Kr. 1,480: —)		
Offentlig vattenkastare har uppsatts i Fryksdalsgatan..	145: 85	8,213: 85

Avloppsnetet:

Avloppsledning har anordnats i norra Klaragatan från Malmstorgsgatan till tomt 44	450: —	
(Anslag av Stadsfullm. Kr. 450: —)		
Avloppsledning för kv. Udden har utförts med utlopp direkt i Klarelven.....	2,248: 20	2,698: 20
(Anslag av Stadsfullm. Kr. 2,220: —)		

Servisledningar.

Nya servisledningar hava anlagts:

i Klara	1 st.
i Tingvalla	2 »
i Herrhagen	7 »
i Viken och Kvarnberget. 12 »	
i Norrstrand	28 »

S:ma 50 st. för en kostnad av Kr. 6,627: 35

Kronor 18,203: 68

Bokförda värdet av Vattenlednings- och kloakverkens fasta egendom utgör ^{31/12} 1914 Kr. 1,484,773: 80,

fördelande sig sålunda:

Byggnader	316,191: 23
Driftapparater	234,223: 81
Vattenledningsnätet	500,882: 76
Avloppsnetet	392,778: 25
Servisledningar	40,697: 75

Inventarier och materialier.**Inventarier:**

Bokförda värdet ^{31/12} 1913	9,668: 32
Under 1914 har inköpts för	1,481: 27
	Kronor 11,149: 59
Av Stadsfullm. inventeringsmän är avskrivning föreslagen med....	678: 08
Behållning till 1915 Kronor	10,471: 51

Materialier:

Bokförda värdet ^{31/12} 1913		4,118: 20
Under 1914 har inköpts för		561: 10
	Kronor	4,679: 30
Härav har åtgått till:		
Enskilda arbeten (privata installationer)	601: 38	
Ledning till kv. Udden	50: —	
» i Vestra Kanalgratan	137: —	
Avloppsledning i Norra Klaragatan	153: 50	
Ledning till Sandbäcken	276: —	
Servisledningar	470: —	
Inventariers underhåll	14: —	
Rörnätets underhåll	178: 10	1,879: 98
	Behållning till 1915	2,799: 32

II. Vattenledningsverkets drift och underhåll m. m.**a) Vattenförbrukningen:**

Totala vattenförbrukningen under år 1914 har varit 862,730 m³

fördelade sig sålunda:

Hushållsförbrukning	593,235 m ³	motsvarande 68,7 %
Industriell förbrukning	187,895 »	» 21,8 %
Allmänna behov (vattenkastare m. m.)	63,500 »	» 7,4 %
Verkets egen förbrukning + läckage	18,100 »	» 2,1 %

Maximiförbrukning pr dygn 3,970 kbm. inträffade ^{20/6} och miniförbrukningen 1,170 m³ ^{27/12}.

Fördelad pr mantalsskriven innevånare (^{31/12} 1914) ställer sig förbrukningen sålunda:

Maximum	207 liter pr inv. och dygn.
Medium	126 » » » » »
Minimum	63 » » » » »

Sammanställning av vattenförbrukningen åren 1900—1914.

	Totalförbrukning	Dygnsförbrukning pr innevån.		
		max.	med.	min.
1900	267,077 kubikm.	158 lit.	61 lit.	20 lit.
1901	306,648 »	145 »	67 »	34 »
1902	285,696 »	114 »	61 »	32 »
1903	312,088 »	119 »	63 »	30 »
1904	384,038 »	105 »	72 »	26 »
1905	459,945 »	163 »	84 »	47 »
1906	454,962 »	179 »	80 »	18 »
1907	521,466 »	153 »	88 »	44 »
1908	605,460 »	144 »	100 »	56 »
1909	681,562 »	162 »	112 »	77 »
1910	739,187 »	177 »	118 »	66 »
1911	721,213 »	183 »	111 »	51 »
1912	702,010 »	162 »	107 »	47 »
1913	813,230 »	188 »	120 »	42 »
1914	862,730 »	207 »	126 »	63 »

b) Filterdriften och vattnets beskaffenhet.

Under året hava vattenverkets 4 filter varit i ständig drift med undantag av de tider då ett filter i sänder varit avstängt för rensning och sandbäddens påfyllning. Följande tabell visar antalet gånger som filterna ränsats samt hastigheten för vattnets gång genom filterna.

Månad.	Antal filterrensningar för filter				Filterhastighet i m/m per timme.
	I	II	III	IV	
Januari	2	2	2	1	45
Februari	2	2	2	0	45
Mars	2	1	1	1	43
April	2	3	1	1	49
Maj	1	1	1	1	54
Juni	1	1	1	0	60
Juli	2	2	2	1	62
Augusti	2	2	2	2	52
September	1	2	2	1	52
Oktober	2	2	2	2	47
November	3	2	2	2	44
December	1	2	2	2	44
Summa	19	19	19	11	.

För kontrollering av vattnets bakteriorologiska beskaffenhet har undersökning av uppsända vattenprov skett vid Stockholms vattenledningsverks laboratorium genom dess Föreståndare D:r K. G. Kuylenstjerna.

Resultatet av dessa undersökningar framgår av nedanstående tabell.

(I, II, III, IV = filterna I, II, III, IV, R = råvattnet).

	Antal bakt. per cm. ³										Bact. Col. Com. när- eller frånvarande i följande antal cm. ³				
	vid 22° C.					vid 37° C.					R	I	II	III	IV
	R	I	II	III	IV	R	I	II	III	IV					
2 mars	1127	28	102	41	13	104	1	1	1	2	+ 0,1	-200	-200	-200	200
24 april	2195	50	24	36	21	446	3	6	6	3	+ 6	-200	-200	-200	-200
15 juni	1207	101	26	22	13	668	14	10	5	6	+ 5	-200	-200	-200	-200
28 juli	855	10	7	8	35	365	3	5	5	15	+ 0,1	+100	+100	+100	+ 35
17 sept.	450	41	20	89	105	61	8	5	3	3	+ 0,1	+ 15	+ 40	+ 40	+ 15
9 nov.	446	7	9	11	5	126	2	3	2	1	+ 0,6	+100	+ 75	+ 75	-200
7 dec.	2727	7	4	20	19	461	4	2	3	4	+ 0,1	+100	+ 35	+100	+100
29 dec.	2396	5	14	17	15	354	2	3	4	4	+ 0,1	+200	+ 85	+200	+100

c) Vattenledningsverkets drift och underhåll m. m.

1) Driften:

Avlöningar till ingenjör, räkenskapsförare o. d.	3,872: 91	
» » förmän och maskinister	5,245: —	
Filternas skötsel.	5,041: 47	
Elektrisk kraft.	8,800: —	
Reservoarernas skötsel	675: 61	
Olja trassel och lyse m. m.	712: 28	
Uppvärmning av tornen m. m.	1,192: 55	
Fyrkol	472: 35	
Vattenanalyser	660: 40	26,672: 57
	Transport	26,672: 57

Transport 26,672: 57

2) Diverse omkostnader:

Kontorsomkostnader	1,825: 10	
Diverse utgifter	3,479: 80	5,304: 90

3) Underhåll:

Byggnaders underhåll	1,348: 21	
Driftapparaters underhåll	1,477: 87	
Vattenledningsnätets underhåll	4,817: 36	
Vattenkastares underhåll	1,221: 59	
Vinterväghållning	28: 70	
Tillsyn och reparation av inomhusl.	500 —	9,393: 73

4) Räntor och amorteringar:

60,2 av 61,157: 14		36.816: 60
	Summa kronor	78,187: 80

III. Kloakverkets drift och underhåll m. m.

a) Pumpverkets och ledningarnas skötsel:

Inalles hava uppfordrats 546,900 kbm. avloppsvatten, eller i medeltal 1,498 kbm. pr dygn.

Maximidygnsuppfordringen inträffade $\frac{20}{4}$ med 6,370 kbm. Minimidygnsuppfordringen $\frac{22}{11}$ 660 kbm.

Hela avlopps nätet har grundligt spolats 6 gånger under året.

b) Omkostnader:

1) Driften:

Maskinskötsel	720: —	
Elektrisk kraft och gas	2,446: 48	
Putsmedel och lyse	263: 63	3,430: 11

2) Underhåll:

Pumpschaktets underhåll	462: 90	
Ledningsnätets underhåll	1,923: 78	
Ersättning till Karlstads hamn för Tyggårdsvikens läns hållning	200: —	2,586: 68

3) Räntor och amorteringar: 39,8 % av 61,157: 14

Summa kronor 30,357: 33

IV. Vattenledningsvattnets kostnad pr kubikmeter.

Kostnaderna under året för vattenledningsvattnets rening och distribuering ställa sig sålunda pr m³ uppfordrat vatten:

a) Omkostnader för vattenledningsverket:

1) drift, omkostnader och underhåll	4,8	
2) räntor och amorteringar	<u>4,2</u>	9 öre

b) Omkostnader för kloakverket:

1) drift och underhåll	0,7	
2) räntor och amorteringar	<u>2,8</u>	3,5 »

Summa 12,5 öre pr m³.

Karlstad den 28/3 1915.

ERIK BJÖRKMAN.

Till Vattenverket influtna medel år 1914 (Kassa) (jämförda med de i staten för samma år beräknade).

Fol.		Beräknade inflyta enl. stat.	I verkl.-h. influtna.		Influtna medel			
					över		under	
					stat			
1	Kassabehållning från 1913		122	42	122	42		
	Utestående fordringar från 1913	500	17	40			482	60
92	Vattenförbrukningen	61,000	68,152	79	7,152	79		
	Ersättning fr. Stads-kassan:							
94	för 25 st. vattenkastare m. m.	8,510	8,510	—				
94	Avgifter från fastighetsägare på Norrstrand	750	712	10			37	90
94	Vattenavgifter för tegelmurning	400	71	—			329	—
92	Länslasarettets överförbrukn.	1,700	3,254	40	1,554	40		
186	Hyra för bostad i Nya Vattentorn.	600	625	—	25	—		
158	Enskilda arbeten	2,500	2,334	50			165	50
	Vattenverkets utvidgning	32,000					32,000	—
	Omläggning av äldre ledningar	5,580						
	Elektromotorpump i klapphuset	600						
202	Brist	32,403	43	32,403	43			
	Statens totalsumma	146,543	43					
88	Extra anslag till:							
202	Avloppsledning i Klaragatan	450	15,414	26	2,859	26		
	225:—		450	—				
	Vattenledning i Sandbäcksgat.	875						
	650:—							
	Omläggning av äldre ledningar	1,800						
	Ledningar till kvart. Udden	3,700						
	Utom stat och anslag:							
98	Räntor		60	55	60	55		
104	Skatter och försäkringar		10	80	10	80		
	Kronor	153,368	43	132,138	65	11,785	22	33,015

Av Vattenverket utbetalta medel år 1914 (jämförda med de i staten för samma år beräknade).

Fol.		Beräknade utgifter enl. stat.	Verkliga utbetaln.		Utbetalningar				
					över		under		
					stat.				
87	Räntor och amorteringar	61,265	10	61,217	69			47	41
	Vattenverkets utvidgning	32,000	—					32,000	—
101	Avlöningar	4,133	33	3,872	91			260	42
103	Skatter och brandförsäkringar	1,000	—	1,614	75	614	75		
105	Tillsyn och reparationer	500	—	500	—				
107	Kontorsomkostnader	1,375	—	1,767	17	392	17		
109	Förmän och maskinister	5,220	—	5,245	—	25	—		
111	Elektr. kraftavgifter	8,800	—	8,800	—				
113	Bränsle	750	—	1,192	55	442	55		
115	Olja trassel, putsmedel o. lyse	600	—	712	28	112	28		
117	Fyrkol	600	—	472	35			127	65
119	Filtrens underhåll	3,500	—	5,041	47	1,541	47		
123	Bassingers underhåll	450	—	675	61	225	61		
121	Vattenundersökningar	700	—	660	40			39	60
125	Vinterväghållning	50	—	28	70			21	30
127	Maskinskötsel för avloppet	720	—	720	—				
129	Kraftavgifter för avloppet	2,500	—	2,446	48			53	52
131	Pumpschaktets underhåll	400	—	462	90	62	90		
133	Olja, putsmedel, lyse och uppvärmn.	200	—	263	63	63	63		
135	Tyggårdsvikens länshållning	200	—	200	—				
137	Rabatter	1,500	—	1,176	76			323	24
141	Byggnaders underhåll	1,000	—	1,348	21	348	21		
143	Vattenledningens underhåll	1,500	—	2,840	69	1,340	69		
145	Vattenkastares	900	—	1,221	59	321	59		
147	Avloppsledningars	1,400	—	1,923	78	523	78		
149	Driftapparaters	800	—	1,477	87	677	87		
151	Inventariers	500	—	349	32			150	68
153	Inventarier, inköp av	1,200	—	1,539	20	339	20		
155	Materialier, inköp av	500	—	561	10	61	10		
157	Enskilda arbeten	2,000	—	1,582	88			417	12
161	Servisledningar	2,000	—	6,157	35	4,157	35		
139	Olycksfalls- och sjukersättn.	100	—	156	70	56	70		
173	Omläggning av äldre ledningar	5,580	—	7,241	57	1,661	57	se nedan!	
175	Elektromotorpump för klapphuset	600	—	664	28	64	28		
165	Div. och oförutsedda utgifter	2,000	—	3,479	80	1,479	80		
	Statens slutsumma	146,543	43						
	Extra anslag till:								
169	Avloppsledning i Klaragatan	450	—	30	—			420	—
171	Sandbäcksledningen	875	—	369	45			505	55
177	Ledningar till kvart. Udden	3,700	—	3,648	20			51	80
183	Vattenkastare i Fryksdalsgatan		—	145	85	145	85		
173	Omlägg. av ledningar i Kanal.	1,800	—	se ovan!				1,800	—
48	Kassabehålln. till 1915		—	330	16	330	16		
	Kronor	153,368	43	132,138	65	14,988	51	36,218	29

Vattenverkets affärstabla 1914.

Tillgångar.	Vid årets början.		Vid årets slut.	
Byggnader	316,191: 23		316,191: 23	
Driftapparater	233,559: 53		234,223: 81	
Vattenledningen	492,668: 91		500,882: 76	
Avloppsledningen	390,080: 05		392,778: 25	
Inventarier	9,668: 32		10,471: 51	
Materialier	4,118: 20		2,799: 32	
Servisledningar	34,070: 40		40,697: 75	
Vattenkonsumenter	6,429: 68		7,356: 11	
Diverse debitorer	24: —			
Osäkra fordringar	1,171: 04		1,177: 64	
Avloppsledn. i Klaragatan ..	266: 50			
Vattenledn. i Sandbäcksgat. .	392: 55			
Kassa	122: 42	1,488,762: 83	330: 16	1,506,908: 54

Skulder.	Vid årets slut		Vid årets början.	
Karlstads Drätselverk	1,194,325: 13		1,194,382: 17	
Rabatter	1,620: 81	1,195,945: 94	1,169: 21	1,195,551: 38

Inkomster.		
Uttaxering	32,403: 43	
Vattenförbrukning	39,588: 75	
Ensk. arbeten	150: 24	
Hyror m. m.	1,075: —	73,217: 42

Utgifter.		
Räntor		45,685: 84
Rabatter		961: 59
Avskrivningar		678: 08
Skatter och brandförsäkringar ..		1,760: 65
Underhåll och div. utgifter		6,380: 11
	Kronor 2,757,926: 19	55,466: 27
		2,757,926: 19

Karlstad den 24 Mars 1915.

THURE BYTTNER.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Jämlikt den för Stadsingenjören gällande instruktionen får jag härmed äran öfverlämna följande

Berättelse

öfver

Karlstads Gasverks verksamhet år 1914.

Gastillverkning och förbrukning.

Enligt stationsmätaren har årets gastillverkning varit 743,935 kbm. mot 708,165 kbm. under år 1913, utvisande alltså en ökning med 35,773 kbm. eller 5,05 %.

Gasbehållning i klockorna från 1913.....	2,950 kbm.
Gastillverkning år 1914	743,935 »

Summa 746,885 kbm.

Gasbehållning i klockorna till 1915	2,340 »
---	---------

Gasförbrukning 1914 alltså 744,545 kbm.

Då gasförbrukningen 1913 utgjorde 707,730 kbm., har alltså förbrukningen ökat med 36,815 kbm. eller 5,06 %.

Den förbrukade gasen fördelar sig sålunda:

för allmänna belysningen (gatu-)	97,598 kbm.	=	13,2 %
» enskilda gasbelysningen.	80,555 »	=	10,8 %
» » värmeändamål (kokning, uppvärmning m. m.)	459,331 »	=	61,7 %
» » kraftändamål (motorer).....	2,034 »	=	0,2 %
» » gasverkets eget behov (belysning, värme, app.-provning m. m.	20,000 »	=	2,7 %
» missvisning och läckage	85,027 »	=	11,4 %
	<u>Summa 744,545 kbm</u>		= 100,0 %

Största gasförbrukningen pr dygn ägde rum ²⁸/₁₂ med 3,350 kbm. eller 0,47 % av årsförbrukningen och minsta gasförbrukningen den ²⁵/₆ med 830 kbm. eller 0,13 % av årsförbrukningen.

Gasförbrukningen per innevånare, ³¹/₁₂ mantalsskrivna, har varit 38 kbm. mot 38,3 kbm. år 1913.

I förhållande till år 1913 har förbrukningen ökats eller minskats enligt följande:

Allmänna belysningen	—	9,789	kbm.
Enskilda gasbelysningen	—	23,397	»
» värmeförbrukningen	+	48,895	»
» kraftgasförbrukningen	+	951	»
Gasverkets egen förbrukning	+	0	»
Läckaget	+	23,189	»

Gasmätare m. m.

Under 1914 hava tillkommit	236	konsumenter med	236	mätare.
³¹ / ₁₂ 1914 funnos ..	1,623	»	»	1,732 mätare.

Av mätarne äro:

Vanliga mätare för belysning	109	st.
» » » värme och kraft	1,114	»
Automatmätare (kokgas)	509	»

Summa 1,732 st.

Under år 1914 har inköpts: 83 st. vanliga mätare,
81 » automatmätare.

Kolförbrukning.

Under året har huvudsakligen använts Old Pelton Main gaskol.

Behållning från 1913	509,8	ton
Inköp 1914	4,017,0	»
Förbrukning 1914	2,369,3	»

Behållning till 1915 2,157,5 ton.

Priset per ton, upplagda i gasverkets kolhus, för under nedanstående år inköpta kol har varit i medeltal:

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914
19,30	18,09	16,30	17,97	16,40	18,19	22,86	24,09

Gasutbyte i kbm. pr ton förgasade kol har under samma år varit:

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914
289	267	294	302	305	301	306	314

Biprodukter.

Koks.

Lager av koks den ¹ / ₁ 1914	6,916	hl.
Utöver vad som åtgått till retortugnseldningen har under året från ugnarne erhållits	30,800	»
Under året har inköpts	2,000	»
	39,716	hl.

Försålt 1914:

Okrossad	20,617 hl.		
Krossad & stybb	10,040 »	30,657 hl.	
Till gasverkets exhausterdrift har åtgått		723 »	
Genom avstybbning har lagret minskats med		924 »	
Lager av koks $\frac{1}{1}$ 1915		7,412 »	39,716 hl.

Koksutbytet i hl. per ton förgasade kol, utöver ugnarnes förbrukning har under nedanstående år varit (räknad som okrossad):

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914
9,3	10,3	11,2	12,0	12,9	13,4	13,1	13,0

Tjära.

Lager av tjära $\frac{1}{1}$ 1914	44 $\frac{1}{4}$ fat
Tillverkning under året	325 » 369 $\frac{1}{4}$ fat à 210 lit.
Försålt 1913	235 $\frac{1}{4}$ fat
Lager av tjära $\frac{1}{1}$ 1915	134 fat 369 $\frac{1}{4}$ fat.

Tjärtillverkningen under nedanstående år motsvarar ett tjärutbyte i hl pr ton förgasade kol av

1907	1908	1909	1910	1911	1912	1913	1914
0,30	0,30	0,27	0,31	0,31	0,30	0,30	0,30

Pris å gas och biprodukter.

Gaspris: Lysgas..... 0: 20 kr. pr kbm.

Värmegas

Koks: under årets förra del:

Okrossad 1: 40, grovkrossad 1: 60, finkrossad 1: 70.

under årets senare del:

Okrossad 1: 75, grovkrossad 1: 90, finkrossad 2: —.

Rabatter: parti 300—600 hl. 5 %

» 600—1,000 hl. 7,5 %.

» 1,000—2,000 hl. 10 %.

» över 2,000 hl. 12,5 %.

Tjära: i minut 13 à 15 kr. pr fat (inkl. kärl).

i större parti 12: 50 à 13: 50 pr fat (inkl. kärl).

Gasens kostnad.

I. Tillverkningen.

a) Driften.

Gaskol 2,369,3 ton 55,717: 64

Vattenavgifter		788: 63	
Gasens rening { arbetskostnad.....	1,880: 87		
{ myrmalm	518: 11		
		2,398: 98	
Olja, putsmedel		469: 05	
Elektrisk kraft för värmeledning och belysning		1,209: 01	
Exhausterns drift		1,484: 50	
Renhållning		400: 61	
Diverse omkostnader (frakter, förrådskostn. m. m.) ...		1,050: 44	
Olycksfalls- & sjukersättning.....		95: 07	
Avlöning till ingenjör (inkl. tantiem)		2,588: 02	
' ' ' gasmästare, eldare och maskin- skötare		10,768: 90	76,970: 85

b) Underhåll.

Byggnaders underhåll.....		490: 48	
Retortugnars ' 		3,449: 38	
Inventariers ' 		670: 85	
Driftapparaters ' 		1,379: 29	5,990: 01

c) Räntor och amorteringar å byggnader och driftapparater.

50 % av 14,047: 98		7,023: 99	
			Kronor 89,984: 85

Avdrages härifrån värdet av under året erhållna biprodukter:

Koks	39,537: 54	
Tjära	2,751: 56	42,289: 10

Så blir gasens tillverkningskostnad Kronor 47,695: 75

eller alltså $\frac{47,695: 75}{743,935} = 6,41$ öre pr *tillverkad* kbm. gas.

Tillägges kostnaderna för

II) Distributionen:

a) *Allmänna omkostnader:*

Avlöning till kamrer och bokhållare	1,722: 91	
Kontorsomkostnader	2,522: —	
Apparatutställning	809: 59	
Diverse omkostnader	630: 27	5,684: 77

b) *Underhåll:*

Rörnätets underhåll	1,146: 69	
Tillsyn av privata inomhusledningar.....	1,220: 86	
Gasmätares uppsättning, justering och avläsning.....	1,658: 33	4,025: 88

c) *Kostnader för gatu- och hamnbelysning:*

Lyktskötare	2,565: 08	
Glas, glödnät m. m.	1,198: 50	
Fjärrtändares underhåll	647: 11	
Gatulyktors »	1,200: 94	5,611: 63

d) *Räntor och amorteringar å rörnätet m. m.:*

50 % av 14,047: 98	7,023: 99
	<u>22,346: 27</u>

så kostar den försålda gasen (inkl. gatubelysningsgas)

$$\frac{47,695: 75 + 22,346: 27}{639,518} = 10,93 \text{ öre pr försäld kbm. gas.}$$

Medelförsäljningspriset pr kbm. gas har varit (inkl. mätarhyror):

$$\frac{75,653: 94 + 20,000 + 1,250}{639,518} = 15,1 \text{ öre pr kbm.}$$

Gatubelysningen.

Gasförbrukningen härför har beräknats till 97,598 kbm. utvisande en minskning med 9,789 kbm. mot 1913, beroende på att gatubelysningen under augusti, september och oktober var betydligt inskränkt på grund av befarad kolbrist med anledning av kriget.

Antalet gaslyktor vid årets slut var:

Aftonlyktor	220 st.
Nattlyktor	158 »
Hamnlyktor	16 »
	<u>Summa 394 st.</u>

Bränntiden pr lykta har varit:

för aftonlyktor	1,024 timmar
» nattlyktor	3,201 »
» hamnlyktor	1,784 »

Glödnät: För lyktorna hava använts 1,342 glödnät, motsvarande 3,5 st. pr lyktbrännare och år.

Glas: Av Jenaglas hava använts 805 st., utgörande 2 st. pr lyktbrännare och år.

Nyanläggningar och utvidgningar.

Vid 1913 års slut var bokförda värdet av Gasverkets fasta egendom kronor 458.885: 34.

Under år 1914 har värdet ökats med följande:

Byggnader:

Ny skorsten för reningshuset har uppförts och i samband därmed har ångpannan ommurats och ett verkstadsrum för maskinskö-
taren utförts för en kostnad av Kr. 1,791: 89

Driftapparater:

För kontroll av ugnarnes underfyrning har inköpts en Monoapparat 793: 89

Rörrätet:

Följande huvudledningar hava anlagts:

I Sandbäcksgatan från Regementsgatan till regements- områdets gräns vid Sandbäcken	320: 41	
I Kvarnbergsgatan från S. J. till Fryksdalsgatan samt i Vikengatan från Grefgatan till Kvarnbergsgatan	3,536: 25	
I Elfgatan från Herrgårdsgatan till tomt 1 B i kv. Udden	1,039: 55	
I John Erikssonsgatan har ledningen för kv. Kilen ut- sträckts till egnahemstomten n:o 105	210: 20	5,106: 41

Gatulyktor:

Följande nya lyktor hava uppsats:

2 st. & Elfgatan vid kv. Udden.		
4 » & Hamngatan mellan Östra Torggatan och Järnvägsplanen.		
1 » & Norra Klaragatan vid tomt 44.		
2 » & John Erikssonsgatan, tomt 106 och tomt 141.		
1 » & Långgatan, tomt 207.	Sammanlagd kostnad	1,560: 04

Servisledningar:

Under året hava tillkommit 38 st. för en kostnad av 2,126: 62

Gasmätare:

Inköpta gasmätare	4,831: 93	
Avskrivning har skett med ..	1,319: 30	3,512: 63

Summa Kr. 14,891: 48

Vid 1914 års slut var bokförda värdet av Gasverkets fasta egendom Kr. 473,776: 82, fördelade sig sålunda:

Byggnader	165,331: 68	
Driftapparater	67,408: 94	
Rörrätet	141,780: 69	
Servisledningar	13,143: 75	
Gatulyktor	38,622: 38	
Gasmätare	47,489: 38	473,776: 82

Inventarier och materialier.*Inventarier:*

Bokförda värdet av Gasverkets lösa inventarier var vid		
1913 års slut	Kr. 7,899: 69	
Under året har inköpts för	» 1,112: 58	9,012: 27
Av Stadsfullmäktiges inventeringsmän är avskrivning föreslaget till ett belopp av		479: 78
	<u>Behållning till 1915</u>	<u>8,532: 49</u>

Materialier:

Bokförda värdet av inneliggande lager av materialier var vid 1913 års slut	12,186: 76	
Under året har inköpts för	16,284: 11	28,470: 87
Under året har förbrukats till:		
Enskilda arbeten (privata installationer)	11,043: 32	
Elektrisk belysning m. m.	72: 03	
Gatubelysningen (belysningsmateriel)	779: 77	
Gatulyktors underhåll	3: 12	
Driftapparaters »	43: 46	
Retortugnars »	62: 81	
Servisledningar	885: 04	
Nya gatulyktor	264: 20	
Gasledning till Sandbäcken	146: 21	
Kvarnbergsledningen	1,480: 98	
Ledning till kv. Udden	445: 33	
» » egnahemstomterna i kvarteret Kilen	167: 20	
Avskrivning föreslagen med	232: 44	15,625: 91
	<u>Behållning till 1915</u>	<u>12,844: 96</u>

Karlstad den 20 mars 1915.

ERIK BJÖRKMAN.

Sammanställning av tekniska

	1907	1908	1909
Gastillverkning i kbm.	564,550	555,635	566,468
ökning	—	—	+ 1,95 %
minskning	— 1,00 %	— 1,58 %	—
Gasförbrukning i kbm.			
för gatubelysning	91,067	98,001	101,331
» enskild lysgas	241,843	225,461	198,580
» enskild kok- och kraftgas	170,897	174,529	186,374
» gasverkets behof	17,800	17,000	20,000
» läckage och missvisning	41,888	41,684	58,628
Summa förbrukning	563,495	556,675	564,913
Gasförbrukning pr innevånare kbm.	35,1	33,9	33,7
Största dygnsförbrukn. kbm.	3,070	3,065	3,155
Minsta »	440	235	565
Gasutbyte pr 100 kg. kol	269	267	294
Koksutbyte pr ton kol, hl. (fr. ugnarne överbliven)	9,4	10,5	11,2
Tjärutbyte pr ton kol, hl.	0,33	0,34	0,30
Kolpris (inlagda i kolförrådet)	19: 30	18: 09	16: 30
Gaspris: lysgas	20 öre	20 öre	20 öre
kokgas och kraftgas	12 »	12 »	12 »
Utestående gasmätare	1,018	1,171	1,293
Därav automatmätare	—	21	50
Antal gatulyktor	341	353	356
Enskilda förbrukningen ³¹ / ₁₂ .			
Antal gaskokare			
» gasspisar			
» stekugnar			
» badapparater			
» andra vattenvärmare			
» strykapparater			
» gaskaminer för uppvärmning			
Gasverkets nettoaffärsvinst. 14,031:26	—	13,732: 37	

resultat åren 1907—1914.

1910	1911	1912	1913	1914
560,600	577,612	644,470	708,165	743,935
—	+ 3,03 %	+ 11,57 %	+ 9,86 %	+ 5,05 %
— 1,04 %	—	—	—	—
105,341	108,892	103,892	107,387	97,598
156,960	132,158	122,142	104,952	80,355
220,277	268,942	346,484	413,553	461,365
20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
58,526	47,145	51,639	61,838	85,027
561,104	577,137	644,195	707,730	744,445
32,6	32,5	35,9	38,3	38,0
2,940	3,105	3,030	3,970	3,350
392	580	740	765	830
302	305	301	306	314
12,0	12,9	13,4	13,1	13
0,31	0,31	0,30	0,30	0,30
17: 97	16: 40	18: 19	22: 86	24: 09
20 öre	20 öre	20 öre	20 öre	20 öre
12 »	12 »	12 »	12 »	12 »
1,302	1,420	1,618	1,721	1,732
106	242	327	430	509
362	375	382	392	398
..... st.	1,112	1,201	1,296	1,476
..... »	18	9	11	39
..... »	53	147	275	342
..... »	64	69	80	85
..... »	21	21	24	25
..... »	17	20	37	97
..... »	33	45	54	47
7,146: 64	14,690: 09	26,535: 81	31,302: 58	24,910: 18

Till Gasverket influtna medel (Kassa) år 1914 (jämförda med staten för samma år.)

Fol.		Enligt stat.	Verkliga inbetaln.	Influtna medel	
				över	under
				stat.	
1	Kassabehållning från 1913		191 06	191 06	
106	Gasförbrukn. 4:e kv. 1913 25,000:—				
110	do 1—3:e kv. 1914 inkl. mätar- hyror 49,000:—	71,000	76,904 51	2,904 51	
144	Allmänna lyshållningen	20,000	20,000 —		
146	Hamnbelysningen	1,250	1,250 —		
126	Koks	40,000	39,102 61		897 39
130	Tjära	3,500	2,372 25		1,127 75
158 ^{co}	Enskilda arbeten	8,000	13,768 68	5,768 68	
134	Utestående fordringar	3,000	3,660 52	660 62	
120	Inköp av exhauster	2,500			
248	Gasledn. i Viken- och Kvarnbergsgatorna	3,500			
	Inköp av monoapparat	750			
	Statens slutsumma	156,500			
102	Extra anslag till:		25,347 98	13,945 98	
	Nya gatulyktor, stfms beslut 18 juni 14	1,560			
	Gasledn. till Sandbäcken d:o d:o 16 okt. 13	342			
	» » kv. Udden d:o d:o 18 juni 14	1,000			
	Ny skorsten d:o d:o 15 okt. 14	1,500			
	Gasledn. till egnahem d:o d:o 15 okt. 14	250			
	Utom stat och anslag:				
148	Räntor		68 72	68 72	
170	Rabatt å Vattenavgifter		135 85	135 85	
216	Återburen frakt		127 10	127 10	
234	Ifö Chamott och Kaolinverk, utlägg		421 98	421 98	
238	Antracitkol		258 39	258 39	
	Kronor	161,152	183,609 65	24,482 79	2,025 14

Av Gasverket utbetalda medel (Kassa) år 1914 jämförda med staten för samma år.)

Fol.		Enligt stat.	Verkliga utbetaln.	Utbetalningar	
				över	under
				stat.	
101	Räntor och amorteringar	13,549	09 14,047	98 498	89
149	Avlöningar	3,833	33 3,722	91	110 42
151	Tantiem	500	— 882	03 382	08
153	Avläsning, uppsättn. och justering av mätare	1,500	— 1,658	33 158	38
155	Tillsyn och reparationer	1,200	— 1,220	86 20	86
157	Skatter och brandförsäkringar	2,500	— 1,844	22	655 78
159	Kontorsomkostnader	1,925	— 2,522	— 597	—
161	Gasmästare, eldare och maskinister	10,390	— 10,130	98	259 02
163	Extra eldning och maskinskötsel	200	— 343	91 143	91
125	Koks	1,860	— 6,308	31 4,448	31
129	Tjära	1,000	— 1,404	56 404	56
165	Gaskol	57,830	— 82,075	76 24,245	76
167	Myrholm	400	— 518	11 118	11
169	Vattenavgifter	400	— 924	48 524	48
171	Gasens rening	1,600	— 1,880	87 280	87
173	Olja, trassel och putsmedel	350	— 397	02 47	02
175	Elektrisk kraft	2,050	— 1,609	01	440 99
177	Renhållning	300	— 400	61 100	61
179	Gatubelysningen	2,200	— 2,565	08 365	08
183	Fjärrtändares skötsel	400	— 647	11 247	11
181	Belysningsmateriel	1,000	— 418	73	581 27
185	Gatulyktors underhåll	1,000	— 1,197	82 197	82
187	Byggnaders »	400	— 490	48 90	48
189	Driftapparaters »	1,000	— 1,335	83 335	83
191	Retortugnars »	3,000	— 3,386	57 386	57
193	Rönrätets »	1,000	— 1,146	69 146	69
195	Inventariers »	500	— 648	91 148	91
197	Gasmätare, inköp av	4,000	— 4,831	93 831	93
199	Inventarier »	600	— 1,134	53 534	53
201	Materialier, inköp av	5,500	— 16,284	11 10,784	11
203	Servisledning	1,000	— 1,241	58 241	58
205	Apparatutställning	500	— 809	59 309	59
133	Enskilda arbeten	1,000	— 3,774	26 2,774	26
207	Olycksfalls- och sjukersättning	100	— 95	07	4 93
209	Pension	400	— 400	—	—
211	Rabatter	1,000	— 472	15	527 85
215	Diverse och oförutsedda utgifter	2,000	— 2,227	99 227	99
227	Ny exhauster	2,500	— 1,106	66	1,393 84
223	Gasledn. i Viken- och Kvarnbergsgatorna	3,500	— 2,055	27	1,444 73
219	Monoapparat	750	— 793	89 43	89
	Overskott	21,762	58		21,762 58
	Kronor	156,500			
218	Extra anslag: Nya gatulyktor, beslut 18 juni 1914	1,560	— 1,295	84	264 16
217	Gasledn. till Sandbäcken, 10 okt. 1913	342	— 131	06	210 94

Fol.		Enligt stat.	Verkliga utbetaln.	Utbetalningar			
				över		under	
				stat.			
225	Gasledn. till Kv. Udden, 18 juni 1914	1,000	594 22			405	78
229	Ny skorsten, beslut 15 okt. 1914	1,500	1,791 89	291	89		
235	Gasledn. till egnahemstomterna, 15 okt. 1914	250	48			207	—
	Utom stat och anslag:						
97	Rörrätet		30 19	30	19		
233	Ifö Chamott och Kaolinverk (utlägg)		421 98	421	98		
237	Antracitkol (utlägg)		258 39	258	39		
56	Kassabehållning till 1915		86 88	86	88		
	Kronor	161,152	183,609 65	50,726 44		28,268 79	

Gasverkets affärstabla 1914.

<i>Tillgångar:</i>	vid årets början		Vid årets slut	
Byggnader.....	163,539: 79		165,331: 68	
Driftapparater	66,615: 05		67,408: 94	
Rörnätet	136,674: 28		141,780: 69	
Servisledning.....	11,017: 13		13,143: 75	
Gatulyktor	37,062: 34		38,622: 38	
Ledning i Sandbäcksgatan.	12: 95			
Gasnätare..	43,976: 75		47,489: 38	
Inventarier	7,899: 69		8,532: 49	
Materialier	12,186: 76		12,844: 96	
Gaskol	10,723: 43		51,780: —	
Koks	7,897: 36		10,376: 80	
Tjära	506: 63		1,993: --	
Fordringar	31,006: 75		31,096: 75	
Ny exhauster			1,106: 66	
Kassa.....	196: 06	529,309: 97	86: 88	591,594: 36
<i>Skulder:</i>	Vid årets slut		Vid årets början	
Drätselverket	256,561: 27		233,832: 33	
Pelton Colliery Ltd	14,698: 45			
Rabatter	356: 72	271,616: 44	409: 90	234,242: 23
<i>Inkomster:</i>				
Gasförbrukningen	30,485: 28			
Gatu- och hamnbelysningen	10,071: 28			
Enskilda arbeten	630: 02	41,186: 58		
<i>Utgifter:</i>				
Räntor			11,360: 22	
Skatter o. brandförs.....			1,844: 22	
Avskrivn. och pension			3,071: 96	16,276: 40
		Kronor 842,112: 99		842,112: 99

Tillgångarna hava ökats med Kr. 62,284: 39

Skulderna » » » » 37,374 21

Årets affärsvinst Kronor 24,910: 18

Karlstad den 24 mars 1915.

THURE BYTTNER.

Berättelse

öfver

Karlstads Elektricitetsverks verksamhet år 1914.

Av sifferuppgifterna här nedan framgår, att verksamheten under 1914 visar ungefär samma goda resultat som under föregående år. Anslutningen av nya anläggningar är visserligen icke så stor som under 1913, då den kritiska tiden under årets fjärde kvartal förhindrat utförandet av planerade anläggningar, men omsättningen av ström samt vinsten däraf har däremot visat ett mera gynnsamt resultat än under 1913.

Beträffande de i affärstablan uppgivna siffrorna å omsättning och vinst må anmärkas, att dessa i jämförelse med 1913 års uppställning äro betydligt lägre och detta av den anledning, att de förskotterade likvider, som inflyta vid årets sista uppörd, och förut räknats det förflutna året tillgodo i år balanserats till det kommande årets inkomster.

Till följd av vattenbrist har reservcentralen under 1914 varit av stort värde för elektricitetsverket. Centralen, som varit i så gott som oavbruten drift dag och natt från d. $2/10$ till den $5/12$ och från d. $14/13$ till den $20/12$, har mot skälig ersättning förhyrts av Värmlands Elektriska Försäljnings A.-B., som för driften tillhandahållit erforderligt bränsle.

Vid *avbrott* å kraftledningen har reservcentralen tjänstgjort 10 gånger under en sammanlagd tid av 13 timmar och 28 minuter.

På grund av den under år 1913 gjorda förändringen i kraftkontraktet med Dejefors har någon ökning av kraftarrendet ej begärts, utan den ström, som erfordrats utöver den tingade, har erhållits vid mån av behov och efter det fastställda priset av 3 öre pr kwt.

Denna tillfälliga kraft har betingat en kostnad av 2,606 kr., vilken i staten var beräknad att utgå från ångcentralens driftmedel, men som nu till följd av centralens förhyrande till kraftbolaget upptagits å kraftkontot.

Från tillgängliga rapportböcker och anteckningar må i övrigt anföras följande siffror.

Tekniska resultat.**A. Anslutningar.***Abbonnenter.*

Antalet abonnenter vid årets slut utgjorde 2,369, motsvarande en ökning av 26,9 %.

Antalet mätareabbonnenter var 1,039 mot 900 föregående år och ackordsabbonnenter 1,330 mot 967 år 1913.

Lampor.

Glödlampornas antal vid årets slut utgjorde 21,852 med ett anslutningsvärde av 817 kw., utgörande en ökning av 11 % och 8 % resp.

Av lamporna utgöras 3,290 av ackordslampor med ett anslutningsvärde av 90 kw., en ökning på 19 % i lampantalet och 35 % i anslutningsvärde.

Av nyanläggningarna åtnjuta 106 st. fri ström och för 265 st. utgå bidrag till husägarna.

Motorer.

Motorernas antal vid årets slut var 326 med ett anslutningsvärde av 1,207 kw. utgörande en ökning av 6 och 5 % resp.

Värmeapparater.

Antalet värmeapparater var 141 med ett anslutningsvärde av 209 kw., motsvarande en ökning av 16 och 20 % resp.

B. Tillverkningen.*Nyanläggningar.*

Reservånganläggningen, som påbörjades år 1913 har nu fullständigt avslutats, och i sitt nu färdiga skick omfattar den följande anordningar:

Ånga av 13 kg:s tryck alstras i tvänne vattenrörpannor med en sammanlagd eldyta av 440 kvm. Pannorna äro försedda med ångdömer, överhettare och böjda cirkulationsrör, elektriskt drivna roster och automatiska eldningsapparater. Till pannorna höra vidare en förvärmare samt två matarepumpar.

Kraften alstras genom en strålkondenserande ångturbin å 1,500 hkr., 3,000 varv pr min. direkt kopplad till en trefasgenerator å 1,000 kilowatt 3,100 volt. Till generatoren är kopplad en magnetiseringsmaskin.

Kondenseringsvattnet uppfordras genom en centrifugalpump, direkt kopplad till en trefasmotor å 40 hkr.

Vattnet tages från präumkanalen genom en c:a 90 mtr lång rörledning på 300 m/m:s diameter och den kondenserade avloppsången avriinner till präunka-

nalen genom en lika lång armerad betongkulvert, 800 m/m bred och 1,500 m/m hög. Kondensorvattenledningen är inlagd i kulverten, som är försedd med 3 nedstigningsbrunnar i och för ledningens tillsyn.

För kondensorvattnets intagning är vid pränkanalen anordnad en armerad brunn, försedd med tvenne intagningsöppningar med silar och avstängningsluckor.

Turbinen är försedd med elektrisk hastighetsregulator, varigenom hastigheten kan regleras från instrumenttavlan.

Den ena av de tvenne ångpannorna har bekostats av Mek. Verkstaden, som även kostnadsfritt upplåtit maskinhus för centralen och byggt skorsten av erforderlig storlek.

Huvudkablarna från primärstationen äro intagna till reservcentralen och från centralens instrumentering leda jordkablar till de olika distributionsplatserna och även till omformarestationen. Varje sådan grenledning är försedd med automatisk frånskiljare.

Instrumenttavlan upptager 7 fält, av vilka ett är avsett för instrument till huvudledningen, ett för turbogeneratoren, ett för ledning till Haga, Hagaborg och Hamnen, två för ledningar till omformarestationen samt två för reserv.

I ett rum intill turbinrummet äro de för Mek. Verkstadens kraftbehov erforderliga transformatorerna uppställda. Den förutvarande transformatorbyggnaden åt Verkstadsgatan har överlåtits på Mek. Verkstaden.

Anläggningen har betingat en kostnad av 130,815:23 kr., fördelad sålunda:	
till fundament och inmurning av pannan	7,215: —
› avloppskulvert och intagningsbrunn för kondensorvattnet	6,706: 87
› kondensorledning	5,804: 32
› ångpannor med tillbehör	40,400: —
› ångturbin, generator, kondensorpump och tillbehör	56,583: 90
› instrumentering och ledningar	14,105: 14
	Summa 130,815: 23

Anslaget härtill utgjorde:	
för huvudanläggningen	115,000: —
› extra instrumentering ..	5,500: —
› registrerande mätare	1,000: —
	Summa 121,500: —

Anslaget har således överskridits med 9,315:23 kr. och orsakerna därtill bero på fördyrad avloppskulvert, kondensorvattenledning och intagningsbrunn.

I det ursprungliga förslaget var beräknat, att kondensorvattenledningen skulle förläggas direkt i marken utan möjlighet för densamma åtkomst för reparation

på annat sätt än genom uppgrävning av fyllnadsmaterialiet. Till följd av den ömtåliga och hindersamma platsen mellan verkstadsbyggnader och järnvägsspår, som kondensorledningen hade att passera, ansågs emellertid rådligast, att inlägga denna ledning i avloppskulverten, varigenom erhöles möjlighet att vid behov snabbt kunna vidtaga erforderliga reparationsarbeten å denna för centralens drift så betydelsefulla detalj.

På grund av ovannämnda omständighet utfördes kulverten med större dimensioner än som varit nödvändigt för enbart avloppsvattnet. Kondenseringsledningen blev även dyrare, beroende på de krökar, som gjorts å densamma för ledningens framdragande mellan vatten- och gasrör i gatan.

Grunden till verkstadsbyggnadens mur åt järnvägen befanns vara så bristfällig, att en förstärkning därav måste utföras, för att säkerställa grävnings- och sprängningsarbeten utanför den.

Intagningsbrunnen har fördjupats, enär det oberäknat låga vattenståndet hotade att avstänga vattentillgången. Denna fördjupning blev särskilt besvärlig och dyr på grund av behövliga bergsprängningsarbeten.

Centralens maskineri och ångpannor, som levererats av Jönköpings Mek. Verkstad, äro besiktigade och godkända av Professor Lindfors och Ingeniör Randel.

För att trygga Elektriciteitsverkets äganderätt till de å Mek. Verkstadens område installerade inventarierna har ett så lydande bevis upprättats:

“Karlstads Elektriciteitsverks tillhörigheter inom A.-B. Karlstads Mekaniska Verkstad i Karlstad“.

Att nedan uppräknade, uti Aktiebolaget Karlstads Mek. Verkstad å kvarteret Gjutaren här i Karlstad förvarade inventarier, vilka enligt ett med A. B. Karlstads Mekaniska Verkstad den 14 juni 1913 upprättat kontrakt, Elektriciteitsverket anskaffat och uppsatt, under full äganderätt tillhöra ovan angivna Karlstads Elektriciteitsverk och sålunda under inga förhållanden kunna tagas i anspråk för gäldande av Mekaniska Verkstadens skuld, varder härmed på A.-B. Karlstads Mekaniska Verkstads vägnar betygat, ävensom att Elektriciteitsverket, som under vissa i kontraktet angivna förhållanden äger rätt att samma inventarier bortföra, äger vidtaga de för bortförandet därav nödvändiga åtgärder utan annan ersättningskyldighet än den i kontraktet angivna för de olägenheter, som därigenom åsamkas Verkstaden.

Specifikation.

Karlstad den 13 Maj 1914.

För A.-B. Karlstads Mek. Verkstad.
J. POLLACK.

Bevittnas:
EINAR MORIN. K. WAGNER.

Enligt kontrakt av den 14 juni 1913 har Mek. Verkstaden åtagit sig att mot viss ersättning sköta centralen samt garanterat en viss maximi igångsättnings- och stängningstid efter order om centralens igångsättning.

I ovannämnda kontrakt har Elektricitetsverket åtagit sig att från ackumulatorbatteriet under vissa tider och på vissa villkor lämna ström till verkstadens gjuteri för belysning och motordrift därstädes under pågående gjutning.

Kontraktet med verkstaden om reservanläggning gäller under en tid av 10 år, och verkstaden har under denna tid förbundit sig att för eget behov köpa all erforderlig elektr. ström från elektricitetsverket.

Bland övriga nyanläggningar må nämnas:

1) Förstärkning av metaller och strömbrytare i omformarestationen för en kostnad av 766:28.

2) ny regulator för ackumulatorbatteriet för en kostnad av 5,746:85 kr.

Av bokföringen framgår, att denna anläggning överskridits med 546:85 kr.

Vid anläggningens projektering beräknades emellertid att en del grövre batteriledningar skulle bliva över till följd av regulatorns nya uppställningsplats. Då regulatorn emellertid ej ännu kunnat inkopplas, har den överblivna kopparn ej heller kunnat avyttras.

3) Å inventariekontot ha inköpts några motorer, som med stor fördel uthyrts för tillfälliga arbeten.

En del av motorerna ifråga hade vattenverket och hamnen förut förhyrt hos elektriska firmor, men då motorernas användningstid blev avsevärt längre än beräknat var, och på grund därav hyresbeloppet skulle hava stigit till ett relativt motorernas värde högt belopp, inköptes desamma av elektricitetsverket och upplätos åt resp. verk mot en skälig hyra.

Motorerna hava sedan även uthyrts för privata anläggningar.

Transformatorerna.

Från transformatorerna i primärstationen har uttagits ett sammanlagt energibelopp å 4,141,420 kwt., utgörande en ökning av 11,5 %.

Av denna energi har 1,090,251 kwt gått till omformarne och överskottet 3,051,169 kwt till ledningsnätet.

Omformarne

hava mottagit 1,090,251 kwt och levererat i likströmsenergi 936,514 kwt, därav 52,197 kwt gått till ackumulatorbatteriet och överskottet 884,317 kwt till ledningsnätet.

Batteriet

har emottagit 52,197 kwt och levererat till ledningsnätet 38,696 kwt.

Till ledningsnätet levererad energi har utgjort

å trefasnätet.....	3,051,169 kwt.
å likströmsnätet.....	923,013 «

Summa 3,974,182 kwt.

Årsproduktionen har således ökats med 9,5 %.

Belastningsförhållanden.

Den totala belastningen å transformatorerna var störst den $^{11}/_{12}$ med 1,466 hkr., och å likströmsnätet den $^3/_{12}$ med 570 hkr. utgörande en ökning å resp. av 8,6 och 9,6 %.

Maximum pr dygn utgående energi har utgjort 19,500 kwt å trefasnätet och 5,490 kwt å likströmsnätet.

Strömmens utnyttjningstid d. v. s. kilowattimmeförbrukningen dividerad med medeffektförbrukningen har varit 5,000 timmar, räknat med den tillfälligt köpta strömmen efter 3 örestariffen och 5,670 timmar efter den från Dejefors enbart som *ackord* levererad kraft.

C. Distributionen.*Utvidgningar.*

I transformatorhuset vid Rosenborg har installerats en ny transformator å 15 k. v. a. och den förutvarande har tagits i anspråk för Mekaniska Verkstadens anläggning.

I samband med reservcentralens byggande har transformatorstationen för Mek. Verkstaden flyttats till reservcentralen och transformatorhuset överlåtits på Mek. Verkstaden. Kostnaden för denna omändring är upptagen å driftapparaters konto.

Gatubelysningen

har utvidgats med 7 lyktor å Kanikenäsvägen, 4 lyktor å vägen från pråmkana-len till inre hamnen, 20 lyktor å Romstadsvägen samt 2 lyktor vid avstjälpningsplatsen å Marieberg.

Belysningen å Saluhallens sydöstra hörn har förändrats.

Nätet för högspänd trefasström

har utvidgats med en ledning i Eneströmsgatan och Tingvallagatan från omformarestationen till Saluhallen. Ledningen, som användes för saluhallens värmeanläggning, är avsedd att framdeles fortsättas till domkyrkan för den planerade värmeanläggningen där,

Nätet för lågspänd trefasström

har utvidgats med

- 1) jordkabel i Herrhags- och Mellqvistgatorna från Herrhagstorget till tomten n:o 300.
- 2) luftledning från Våxnäsbacken till Romstad och vidare till Oscarslund.
- 3) provisorisk jordkabel till lasarettsnnybyggnaden och stenkrossen å kvarteret Liljan från transformatorn vid Älfgatan.
- 4) luftledning över Strömsholm.

Nätet för likriktad ström

har utvidgats med:

- 1) jordkabel i norra Klaragatan till tomten n:o 44.
- 2) Jordkabel i Herrhagstorget mellan Bergslags- och Olofsgatorna.
- 3) Jordkabel i Långgatan från Vasagatan till tomten n:o 134.

Tryckpunkten i korsningen Tingvalla och Östra Torggatorna har flyttats till Tingvalla- och Södra Kyrkogatorna och ny tryckpunktsledning nedlagts till denna tryckpunkt i Drottning- och Södra Kyrkogatorna. Tryckpunktsledningen i Östra Torggatan har framdragits i Kungsgatan och V:a Torggatan till tryckpunkten å denna senare gata och den förutvarande tryckpunktsledningen delvis upptagits och nedlagts i Kungsgatan som förstärkning till tryckpunkten i Klara.

Servisledningar.

Under året har utförts 77 serviser, därav 34 med jordkabel och 43 med luftledning, vadan servisernas antal nu stigit till 479.

Mätare och strömbegränsare

hava inköpts för en summa av 6,442:44 kr.

D. Konsumtionen.*Förbrukningen för belysnings ändumål.*

Förbrukningen enligt mätare uppgick till 179,199 kwt, utgörande en ökning av 0,9 %.

Förbrukningen enligt ackordspriser å 3 kr. pr 10 watt uppgick till 31,75 kw. en ökning av 30 %.

Förbrukningen enligt ackord med särskilt pris samt mätare med garanterad miniförbrukning (Stadshotellet, Grand Hotell och Värmlands regemente) uppgick till 62 kw. en ökning på 49,5 %.

Förbrukningen för motordrift.

Förbrukningen enligt mätare

à 40 öre pr kwt	1,375 kwt.
à 20 » »	16,541 »
à 15 » »	21,808 »
à 7 ¹ / ₂ » »	83,901 »

 Summa 123,623 kwt.

Ökningen utgör 15,3 %/o.

Förbrukningen enligt taxan D ₂ uppgick till	207,9 hkr.
» » » D ₁ » »	220,0 »
» » » särskild uppgörelse till	747,0 »

 Summa 1,274,9 hkr.

Ökningen utgör 11,7 %/o.

De större abonnenterna äro:

Karlstads Mek. Verkstad med	456 hkr.
» Vattenverk med	88 »
» Spinneri- & Väveri A.-B. med....	125 »
» Glasbruk med	40 »
Alfr. Lindgrens Läderfabrik med	50 »
Norrmalms Elektr. A. B.	57 »

Förbrukningen för värmeändamål.

Förbrukningen för värme enl. mätare uppgick till

à 3 öre pr kwt.	24,400 kwt.
à 40 » »	1,970 »

 Summa 26,370 kwt.

En minskning på 41 %/o.

Förbrukningen enligt årsackord à 25 kr. pr kw. och år uppgick till 137,45 kw. motsvarande en ökning av 85 %/o.

Ekonomi.**A. Förbrukningsavgifterna.**

Samtliga avgifter hava belöpt sig på 239,290:80 kr., fördelade sålunda:

Belysning enl. mätare (20 till 38 öre pr kwt)	64,121: 06
» » ackord (à 3 kr. pr 10 watt)	24,526: 18
» » (särskild uppgörelse)	13,476: 80
Gatubelysningen	9,965: —
	<hr/> 112,089: 04

Kraft enl. mätare (15 till 40 öre pr kwk).....	7,128: 60	
» taxa D ₃ (enl. mätare à 7,5 öre pr kwk).....	6,292: 57	
» grundpris.....	8,317: 33	
» ackord och taxa D	20,915: 77	
» » (särskild uppgörelse).....	73,499: —	116,153: 27
Värme enl. mätare (3 till 40 öre pr kwk)	1,104: 12	
» ackord (à 25 kr. pr kw).....	3,436: 22	4,540: 34
Mätareavgifter		6,508: 15
		<u>Kronor 239,290: 80</u>

Förbrukningsavgifterna hava ökats med 15 %.

B. Inkomster och utgifter samt affärsvinst.

Enligt bifogade affärstabla hava tillgångarne ökats med 90,911: 68 och skulderna minskats med 97: 04, vadan årets nettoaffärsvinst utgör 91,008: 72 kronor.

Jämfört med 1913 har affärsvinsten såsom förut framhållits minskats med kr. 406: 96 beroende på omläggning av kvartalsuppbördernas bokföring.

Karlstad i mars 1915.

J. THALÉN.

Till Elektricitetsverket influtna medel (Kassa) år 1914. (Jämförda med staten för samma år).

Fol.		Beräknade inflyta enl. stat.	I verkl.-h. influtna.		Influtna medel			
					över		under	
					stat.			
1	Kassabehållning från 1913	—	578	52	578	52	—	—
106	Strömförbrukningen	123,700	136,339	78	12,639	78	—	—
126	Karlstads Mek. Verkstad	33,000	40,565	53	7,565	53	—	—
140	Norrmalms Elektr. A.-Bol.	5,875	6,290	—	415	—	—	—
132	Stadshotellet	5,000	5,000	—	—	—	—	—
134	Grand Hotell	3,000	3,000	—	—	—	—	—
128	Karlstads Glasbruk	4,000	4,000	—	—	—	—	—
136	Alfr. Lindgrens Läderfabrik	5,000	5,000	—	—	—	—	—
130	Karlstads Spinneri- o. Väveri A.-B.	10,300	10,300	—	—	—	—	—
144	Kungl. Värml. Regemente	4,000	5,476	80	1,476	80	—	—
138	Aug. Larsson	500	1,600	—	1,100	—	—	—
110	Gatubelysningen	9,965	9,965	—	—	—	—	—
190	Enskilda arbeten	5,000	3,174	08	—	—	1,825	92
116	Utestående fordringar	4,700	4,751	02	51	02	—	—
206	Regulator för batteriet	4,800	—	—	—	—	—	—
200	Utvidgningar	7,000	—	—	—	—	—	—
184	Oljeströmbrytare	5,500	—	—	—	—	—	—
198	Transformator å 15 k. v. a.	700	—	—	—	—	—	—
204	Statens slutsumma	232,040	3,962	48	—	—	19,527	52
	Extra anslag till:							
194	Nya gatulampor stfmges beslut ¹⁸ / _o	3,610	—	—	—	—	—	—
221	Romstadsledningen stfmges beslut ¹⁸ / _o	1,880	—	—	—	—	—	—
	Utom stat och anslag:							
102	Strömförbrukningen	—	381	71	981	71	—	—
124	Kraft från ångcentralen	—	10,958	10	10,958	10	—	—
146	Kristina Skogström	—	266	67	266	67	—	—
148	Räntor	—	168	46	168	46	—	—
156	Kontorsomkostnader	—	—	50	—	50	—	—
160	Olja och putsmedel	—	20	—	20	—	—	—
214	Kablar	—	56	65	56	65	—	—
	Kronor	237,530	251,855	30	35,678	74	21,358	44

Av Elektricitetsverket utgivna medel (Kassa) år 1914. (Jämförda med staten för samma år).

Fol.		Beräknade utgifter enl. stat.	Verkliga utbetaln.	Utbetalningar					
				över		under			
				stat.					
147	Räntor och amorteringar	31,024	14	25,062	48	—	—	5,961	66
97	Avlöningar och tantiem	5,858	34	5,975	36	117	02	—	—
149	Skatter och brandförsäkr.	2,300	—	2,214	37	—	—	85	63
151	Kontorsomkostnader	2,400	—	2,624	78	224	78	—	—
155	Maskinister och montörer	10,200	—	9,361	20	—	—	838	80
157	Batteriets underhåll	1,500	—	1,954	38	454	88	—	—
161	Renhållning	200	—	212	40	12	40	—	—
163	Dejefors Kraftbolag	70,000	—	72,606	—	2,606	—	—	—
141	Reservkraft från egen central	2,800	—	7,914	16	5,114	16	—	—
123	Gatubelysningen	800	—	323	75	—	—	476	25
109	Byggnaders underhåll	700	—	503	51	—	—	196	49
165	Driftapparaters underhåll	1,500	—	1,328	34	—	—	171	66
167	Kabelnätets	500	—	578	52	78	52	—	—
169	Inventariers	200	—	312	47	112	47	—	—
171	Mätare	2,000	—	2,477	91	477	91	—	—
173	Olycksfalls- och sjukersättn.	100	—	77	80	—	—	22	20
179	Inventarier, inköp av	500	—	2,392	75	1,892	75	—	—
175	Mätare,	7,000	—	6,442	44	—	—	557	56
177	Servisledning	2,500	—	5,907	48	3,407	48	—	—
181	Utvidgning av ledn.-nätet	7,000	—	5,606	26	—	—	1,393	74
183	Ombyte av metaller och strömbryt.	900	—	766	28	—	—	133	72
215	Materialier	2,000	—	8,759	76	6,759	76	—	—
191	Enskilda arbeten	5,000	—	2,640	88	—	—	2,359	12
189	Installationsbidrag	7,000	—	3,165	22	—	—	3,834	78
185	Diverse utgifter	2,000	—	2,415	01	415	01	—	—
217	Ny regulator för batteriet	4,800	—	5,716	85	946	85	—	—
194	Registr. maximalmätare	1,000	—	2,816	23	1,816	23	—	—
201	Oljeströmbrytare för reserven	5,500	—	5,857	67	357	67	—	—
197	Transformator å 15 kw.	700	—	611	66	—	—	88	34
203	Overskott	54,057	52	—	—	—	—	54,057	52
Statens slutsumma		232,040	—	—	—	—	—	—	—
Extra anslag till:									
193	Nya gatulampor	3,610	—	2,829	90	—	—	780	10
221	Romstadsledningen	1,880	—	209	08	—	—	1,670	97
Utom stat och anslag:									
89	Driftapparater	—	—	3,660	32	3,660	32	—	—
93	Kabelnätet	—	—	4	—	4	—	—	—
101	Strömförbrukningen	—	—	260	99	260	99	—	—
159	Olja och putsmedel	—	—	12	60	12	60	—	—
195	Reservstationen	—	—	48,368	73	48,368	73	—	—
213	Kablar	—	—	8,595	33	8,595	33	—	—
219	Ångcentralens underhåll	—	—	953	74	953	74	—	—
55	Kassabehållning till 1915	—	—	304	24	304	24	—	—
Kronor		237,530	—	251,855	30	86,953	84	72,628	54

Elektricitetsverkets affärstabla 1914.

<i>Tillgångar:</i>	Vid årets början.		Vid årets slut.	
Byggnader	91,534: 29		91,534: 29	
Driftapparater.....	139,104: 51		152,705: 85	
Kabelnät o. gatulyktor....	232,071: 94		254,131: 41	
Inventarier	9,240: 03		10,898: 30	
Mätare.....	73,282: —		79,724: 44	
Servisledning.....	30,797: 59		34,029: 72	
Materialier	4,278: 68		3,262: 34	
Diverse fordringar.....	57,777: 65		44,302: 19	
Kablar.....	5,232: 18		9,689: 89	
Reservstation	73,773: 60		128,000: —	
Kassa.....	578: 52	717,670: 99	304: 24	808,582: 67

<i>Skulder:</i>	Vid årets slut.		Vid årets början.	
Drätselverket	439,583: 45		440,188: 37	
Div. debitorer.....	507: 88	440,091: 33		440,188: 37

<i>Inkomster:</i>		
Enskilda strömförbruku....	111,900: 37	
Allm. lyshållningen.....	5,186: 56	
Enskilda arbeten.....	631: 32	117,718: 25

<i>Utgifter:</i>		
Skatter o. försäkr.....		2,214: 37
Avskrivning		734: 48
Installationsbidrag.....		3,465: 22
Räntor.....		20,295: 46
		26,709: 53
	Kronor 1,275,480: 57	1,275,480: 57

Tillgångarna hava ökats med Kr. 90,911: 68
 Skulderna hava minskats » » 97: 04

Årets nettoaffärsvinst Kr. 91,008: 72

Karlstad den 24 mars 1915.

THURE BYTTNER.

43. Vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av allmänna läroverkets byggnadsfonds räkenskaper för år 1914.

Revisionsberättelse.

Undertecknad, som af Herrar Stadsfullmäktige utsetts att granska 1914 års räkenskaper öfver Allmänna Läroverkets Byggnadsfond, får efter verkställd uppdrag härmed afgifva följande berättelse.

Tillgångar vid årets början utgjorde

I bank innestående	Kr. 14,700: 62	
Kontant	129: 19	14,829: 81

Inkomster under året

Terminsafgifter	2,935: —	
Hyror	195: 50	
Räntor	427: 09	3,557: 59
		<u>Kronor 18,387: 40</u>

Utgifter under året

Renhållning	510: —	
Reparationer	1,911: 56	
Skatter	381: 71	
Brandförsäkring	184: 99	
Planering af gårdsplan och omläggning af trottoar	1,170: 78	
Diverse	116: 92	4,275: 96

Tillgångar vid årets slut sålunda

I bank innestående ..	14,010: 20	
Kontant	101: 24	14,111: 44

Räkenskaperna äro väl förda och verifierade hvarföre full decharge tillstyrkes.
Karlstad den 10 Mars 1915.

A. SANDWALL.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1915.*

§ 50.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av den av bankdirektören A. Sandwall till fullmäktige överlämnade

berättelse angående verkställd granskning av Karlstads allmänna läroverks byggnadsfonds räkenskaper för år 1914; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot berättelsen, hemställa, att densamma måtte läggas till fullmäktiges handlingar.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

44. Vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av Karlstads Spritförsäljningsbolags ävensom Fondens för allmännyttiga ändamål räkenskaper och förvaltning för år 1914.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, som i föreskrifven ordning blifvit utsedde att granska Karlstads Spritförsäljningsbolags förvaltning och räkenskaper för försäljningsåret 1914, hafva nu fullgjort detta uppdrag och få däröfver afgifva följande berättelse:

Bolaget, som är bildadt i och för öfvertagandet af alla rättigheter till minuthandel med och utskänkning af brännvin i staden Karlstad, har under ifrågavarande försäljningsår bestått af 39 lottägare, af hvilka 29 varit bosatta i staden, och har dess styrelse utgjorts af f. d. kaptenen m. m. Hugo Ziegler, tillika verkställande direktör för bolaget, och vice häradshöfdingen m. m. Sven af Geijerstam, ordförande i styrelsen, båda valda af lottägarne å ordinarie bolagsstämma, ävensom af stadskamreraren m. m. G. Enander, utsedd af stadsfullmäktige, länsbokhållaren Karl Holmberg, utsedd af Konungens Befallningshafvande, och boktryckaren Emil Ankers, utsedd af landstinget.

Genom Konungens Befallningshafvandes beslut den 18 november 1913 har all detaljhandel med brännvin i staden för ett år, räknadt från och med den 1 januari 1914, varit till bolaget upplåten, och har bolaget för samma tid erlagt årsafgift för 6 försäljningsrättigheter, nämligen 1 utminuterings- och 5 utskänkingsrättigheter, af hvilka utminuterings- och 1 utskänkingsrättighet utöfvats af bolaget sjelft samt 4 utskänkingsrättigheter med Konungens Befallningshafvandes godkännande och mot erlagda afgifter, tillhoppa 900 kronor, varit öfverlåtna, 2 till innehafvaren af Stadshotellet med teaterfoyern och likaledes 2 till innehafvaren af Grand Hotell med paviljongen i Stadsträdgården.

I afseende å *varuomsättningen* lämnas följande tablå:

Varuslag	Antal försålda liter				Försäljningsvärde	
	Genom utminuteriing	Genom utskänkning	Till öfverlåtna rättigheter	Summa	Kronor	öre
Brännvin, 50 %	223,216,87	590,40	4,920	228,727,27	417,525	57
» andra slag	5,467,33	—	1,117	6,584,33	12,706	45
Sprit, 50 %	1,020,15	—	—	1,020,15	1,712	88
Whisky	1,359,98	12	3,324,37	4,696,35	18,941	35
Konjak	54,447,81	6,086	7,476,58	68,010,42	182,402	68
Rom och Arrak	445,87	—	7	452,87	970	05
Punsch och Likör	7,246,50	57	18,795,31	26,098,81	57,456	24
Vin	3,956,67	9,20	—	3,965,87	10,114	32
Maltdrycker	—	6,284,60	—	6,284,60	3,744	12
Summa	297,161,21	13,089,20	35,640,26	345,840,67	705,573	66

Vid utminuteriingen har det försålda varmrenade brännvinets styrka varit 41 procent, och har priset därför utgjort 1 krona 50 öre pr liter. Det genom utskänkning afytttrade varmrenade brännvinet har hållit 41—40 procent, och priset för detsamma har varit 2 kronor 40 öre pr liter.

Inkomster och utgifter under året hafva utgjort:

Inkomster:

För försålda 345,840,67 liter spritvaror, vin och malt-drycker enligt ofvanstående tablå	Kr.	705,573: 66	
Räntor	„	5,349: 08	
Afgifter för öfverlåtna rättigheter	„	900: —	
Vinsthandel i Göteborgssystembolagens leveransförening „	„	735: 55	
Rabatter å inköpta varor	„	626: 14	713,184: 43

Utgifter:

Kostnad för inköpta varor	Kr.	423,629: 06	
Minskning i lagrets värde vid jämförelse med ingående lagerbehållningen	„	7,709: 29	431,338: 35

Bruttovinst således Kr. 281,846: 08

Härtill komma från förra året reserverade medel:

För utskylder	Kr.	50,000: —	
„ revisionskostnader	„	250: —	50,250: —

Summa Kr. 332,096: 08

Därifrån afgå:

Ränta å lottkapitalet till lottägarna Kr. 1,910: —

Löner och arvoden:

Styrelsen	Kr.	1,800: —	
Verkställande direktören	"	4,100: —	
Kamreraren	"	2,775: 60	
Lagerföreståndaren	"	5,556: 89	
Butiksföreståndaren	"	3,800: 11	
Öfrig tjänste- och arbetspersonal	"	19,526: 20	37,558: 80

Lokalhyror:

Hufvudaffärens byggnader	Kr.	8,000: —	
Magasin och källare	"	1,700: —	
Tomthyra för kolbod	"	30: —	9,730: —

Krono- och öfriga utskylder:

Kronoutsylder	Kr.	15,188: 78	
Kommunalutskylder	"	17,423: 70	
Prästlönededel	"	261: 04	32,873: 52

Revisionskostnader:

För officiella revisionen af 1913 års räkenskaper Kr. 230: 40

Öfriga omkostnader:

Reparationer å byggnader	Kr.	2,192: 12	
" " inventarier jämte nyan- skaffning af förbrukad materiel	"	136: 30	
Arvode till bolagets egna revisorer samt till inventeringsmän och läkare	"	1,478: 65	
Stallet	"	804: 62	
Kol för reningsverket	"	199: 73	
Ved och lyse	"	2,767: —	
Bidrag till ved, lyse, servis och tjänares aflöning vid bolagets eget utskän- ningsställe	"	850: —	
Missräkningspänningar och olycksfallsför- säkringar	"	665: —	
Extra arbetshjälp och nattvakt	"	668: 10	
Brandförsäkringsafgifter	"	386: 96	
Telefonafgifter, telegram och postporto	"	439: 62	
Elektrisk kraft till magasinshissar	"	468: 08	
Vattenafgifter	"	232: 80	

Tryck, skrifmaterialier och räkenskaps- höcker	Kr.	967: 60	
Diverse utgifter för kemikalier, medicin, resor, frakter m. m.	„	1,368: 95	
Afskrifning & inventarier	„	1,459: 98	
„ „ kolhuset	„	31: 41	
	Säger Kr.	15,116: 92	
som minskats med vinst å tomkärl	„	1,444: 99	13,671: 93
Försäljningsafgift för 6 st. rättigheter	Kr.	1,350: —	
Återstod af reserverade medel:			
För utskylder (inberäknadt återgångna prästutskylder kr. 3: 35)			
	Kr.	17,126: 48	
Å revisionskostnader	„	19: 60	17,146: 08
			114,470: 73
Nettovinsten utgör alltså			Kr. 217,625: 35

**Utgående balansräkning, utvisande Karlstads Spritförsäljningsbolags
ställning den 31 December 1914:**

<i>Tillgångar:</i>			
Kontanta och i bank innestående medel	Kr.	212,510: 89	
Inventarier	„	21,077: 76	
Inneliggande varor	„	94,718: 05	
Fordran hos Göteborgssystembolagens leveransförening	„	4,363: 80	
Andra utestående fordringar	„	20: 18	332,690: 68
<i>Skulder:</i>			
Inbetalt kapital	Kr.	38,200: —	
Lottägarnes räntemedel	„	1,910: —	
Reserverade medel (återstående från föregående år till utskylder m. m.)	„	17,146: 08	
Skulder till diverse firmor och personer	„	57,809: 25	
Nettovinst	„	217,625: 35	332,690: 68

Av det såsom aflöning åt styrelsen upptagna beloppet 1,800 kronor hafva vice härads höfdingen af Geijersstam i egenskap af ordförande och styrelseledamot bekommit 600 kronor samt styrelseledamöterna stadskamreraren Enander, länsbokhållaren Holmberg och boktryckaren Ankers hvardera 400 kronor. Kaptenen Ziegler har såsom styrelseledamot och verkställande direktör uppburit angifna beloppet 4,100 kronor.

Aflöningen såväl till försäljningsställets föreståndare som till bolagets öfriga personal har utgått med kontanta belopp, som varit oberoende af omsättningen

eller vinsten. Lagerföreståndaren, kamreraren och utskänkningsställets föreståndare hafva förutom den kontanta lönen åtnjutit bostad med ved och lyse, hvarjämte en del af personalen fått, utan afdrag på aflöningen, sina utskylder till stat, kommun och prästerskap guldna af bolaget.

Vid granskning af försäkringsboken och kontrollprofning af den förskurna varans uppgifna alkoholstyrka hafva vi icke funnit något att anmärka.

Varulager och inventarier äro hvar för sig försäkrade mot eldskada, det förra för 180,000 kronor och det senare för 17,200 kronor, hvilka försäkringar vi anse fullt betryggande.

Försäljningslokalerna hafva vid verkställd besiktning befunnits i mycket gott skick.

Att å revisorernas vägnar deltaga i inventeringen af bolagets tillgångar vid löpande försäljningsårets slut hafva utsetts undertecknad, Noréus, samt majoren m. m. H. Hammar med kaptenen m. m. Per Ågren och landskanslisten E. Noréus till suppleanter.

Bolagets räkenskaper äfvensom dess tablå öfver varuomsättningen och omkostnader äro upprättade i enlighet med de i Kungl. Kontroll- och Justeringsstyrelsens kungörelse den 15 maj 1909 samt i ändringar och tillägg därtill gifna föreskrifter. Räkenskaperna äro förda med utmärkt ordning och reda samt fullständigt verifierade.

Revisorerna vitsorda, att bolaget förvaltats i öfverensstämmelse med det i 15 paragrafen 1 mom. af Kungl. Förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 angifna syfte, och då styrelsen jämväl i öfrigt handhaft bolagets verksamhet på ett fullt tillfredsställande sätt, få revisorerna tillstyrka ansvarsfrihet för det försäljningsår, revisionen omfattat.

Karlstad den 6 April 1915.

J. STENSTRÖM.

Af Konungens Befallningshafvande utsedd revisor.

J. OLSON.

Af Landstinget utsedd revisor.

J. NORÉUS.

Af Stadsfullmäktige utsedd revisor.

Revisionsberättelse.

Undertecknade, hvilka i sammanhang med revision af Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper äfven granskat Spritbolagets Styrelses redogörelse för år 1914, rörande den under dess förvaltning stående af förra Vinbolaget grundade

»Fonden för allmännyttiga ändamål»,

hafva därvid funnit ställningen, som följer:

Debet.

Ingående Balans.		
Innestående i Källarbyggnaden	1,178: 92	
D:o å Kapitalräkning	15,836: 18	
D:o Kontant i Kassan.....	38: 38	17,053: 48
<hr/>		
Inkomster.		
Ett års hyra för Källarbyggnaden	2,000: —	
Under året upplupen ränta	719: 31	2,719: 31
<hr/>		
		Kronor 19,772: 79

Kredit.

Utgifter.		
Afskrifning å Källarbyggnaden	1,000: —	
Stämpel å Kapitalräknings bevis	50	1,000: 50
<hr/>		
Utgående Balans.		
Innestående i Källarbyggnaden		
efter afskrifning	178: 92	
förbättring genom reparation	1,302: 28	
	<hr/>	1,481: 20
D:o å Kapitalräkning	17,255: 49	
D:o Kontant i kassan.....	35: 60	18,772: 29
<hr/>		
		Kronor 19,772: 79

Då mot räkenskaperna intet är att anmärka, få revisorerna föreslå full ansvarsfrihet för räkenskapsåret 1914.

Karlstad den 27 februari 1915.

FR. OLSÉN.

A. SVANSTRÖM.

Rätt avskrivet intyga:
JOS. JANSSON. S. LINDH.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1915.*

§ 51.

Beredningsutskottet hade, på remiss från stadsfullmäktige, att avgiva utlåtande i anledning av den av vederhörande revisorer avgivna berättelse över granskning

av Karlstads Spritförsäljningsbolags räkenskaper och förvaltning för försäljningsåret 1914 ävensom över förvaltningen och räkenskaperna rörande bolagets fond för allmännyttiga ändamål för samma tid; och beslöt utskottet, som icke fann något att erinra med anledning av berättelserna, hos stadsfullmäktige hemställa,

att fullmäktige måtte dels för sin del bevilja styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag ansvarsfrihet för bolagets räkenskaper och förvaltning för år 1914, dels och lägga revisionsberättelsen angående fonden för allmännyttiga ändamål utan vidare till handlingarna.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

45. Styrelsens för Svenska Stadsförbundet anhållan om utseende av ombud för staden vid förbundets ordinarie kongress innevarande år.

Till Karlstads stad.

Svenska Stadsförbundets styrelse får härmed i enlighet med vid Förbundets första ordinarie kongress lämnat bemyndigande kalla Förbundet att sammanträda till sin andra ordinarie kongress i Malmö fredagen den 3 september innevarande år.

Enligt Förbundets stadgar § 2 företrädes medlem vid kongressen av valda ombud på det sätt att

samhälle med	intill 10,000	inv. äger utse	1 ombud
"	" 10—20,000	" " "	2 "
"	" 20—30,000	" " "	3 "
"	" 30—50,000	" " "	4 "
"	" 50—100,000	" " "	5 "
"	" 100—200,000	" " "	6 "
"	" över 200,000	" " "	7 "

Av ombuden för kommuner, som äga fullmäktigerepresentation, böra minst hälften tillhöra densamma, och böra ombuden utses av fullmäktige.

Styrelsen får sålunda anhålla, att Karlstads stad i dess egenskap av medlem av Förbundet behagade utse 2 ombud samt om valet lämna styrelsen meddelande före den 1 nästkommande juni.

Styrelsen vill tillika erinra därom, att enligt § 13 i Förbundets stadgar äga ledamöter av medlemmarnas fullmäktigekårer, magistrater, drättselkammare, nämnder, styrelser och delegationer samt i medlemmarnas tjänst varande personer och re-

presentanter för frivilliga kommunala organisationer rätt att deltaga, men att *beslutanderätt* endast tillkommer samhällenas valda ombud. Vid omröstning å kongress äger varje ombud för

samhälle med intill 5,000 invånare 1 röst

” ” 5,000 och däröver 2 röster.

Medlemmar och kongressombud må till styrelsen inkomma med förslag, avsedda att upptagas till behandling å kongressen. Dock skall dylikt förslag, varöver styrelsen enligt § 12 skall avgiva utlåtande, skriftligen avfattat, minst två månader före kongressen vara till styrelsen ingivet. Föredragningslista, upptagande redogörelse för vid kongressen förekommande ärenden, skall senare tillställas ombuden.

Styrelsens samt revisorernas berättelser över Förbundets verksamhet under de senaste tyra åren jämte Förbundets stadgar, avsedda för stadsfullmäktiges och drättselkammarens ordförande samt ombuden vid kongressen, bifogas.

Stockholm den 8 mars 1915.

Å Styrelsens vägnar
SIXTEN von FRIESEN.
Ordförande.

Yngve Larsson.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1915.*

§ 52.

I till stadsfullmäktige avlåten skrivelse hade styrelsen för Svenska stadsförbundet med anmälan att förbundets andra ordinarie kongress komme att sammanträda i Malmö den 3 september innevarande år samt att staden Karlstad, jämlikt förbundets stadgar, ägde att där låta representera sig av två ombud, anhallit att fullmäktige måtte utse sådana ombud.

Uppå remiss från fullmäktige hade utskottet nu att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som visserligen fann önskligt, att staden vore representerad vid kongressen men icke ansåg anledning föreligga att dit sända mer än en representant, att såsom infordrat yttrande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte utse fullmäktiges ordförande, kaptenen H. Ziegler att såsom stadens ombud deltaga i svenska stadsförbundets kongress innevarande år samt till suppleant för kaptenen Ziegler att

vid förfall för honom att fullgöra uppdraget, lektorn V. Vendel,
samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att kostnaderna för ombudets deltagande i kongressen skola utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

46. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag till förskotterande av kostnaderna för indragning av kokgasledningar i smärre bostadslägenheter.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och belysningsstyrelse den 11 febr. 1915.

§ 7.

I en till styrelsen inlämnad, utförligt motiverad skrivelse hade stadsingeniören föreslagit, att styrelsen inginge till stadsfullmäktige med begäran om ett anslag av 3,000 kronor att användas till förskotterande av med indragning av kokgasledningar i smålägenheter förenade kostnader, avsedda att sedermera av respektive beställare amorteras genom årlig betalning under fem års tid.

Efter föredragning härav beslöt styrelsen biträda denna hemställan, dock med de modifikationer, att anslaget skulle begäras intill 3,000 kronor, samt att amorteringen, efter styrelsens prövning för varje särskilt fall, skulle äga rum under högst fem år.

Protokollsutdrag jämte Stadsingeniörens skrivelse skulle överlämnas till Stadsfullmäktige.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen i Karlstad.

För hvarje industriellt verk är det gifvetvis af vikt att söka få sin kundkrets ökad så mycket som möjligt — ett förhållande som således äfven gäller de kommunala s. k. affärsverken. Under påpekande af att stadens gasverk i förhållande till verkets kapacitet och i detsamma nedlagda kapitalet har en relativt liten

omsättning, beroende på att gasens användning för kokning och uppvärmning i förhållande till de stora fördelar, som den härför erbjuder, är alldeles för liten, skulle jag därför härmed vilja föreslå att särskilda åtgärder vidtagas för att erhålla en större spridning af gasen.

Om gaskonsumtionen i Karlstad år 1912 (det sista år som statistik f. n. föreligger från samtliga svenska gasverk) fördelas pr mantalsskrifven innevånare, får man en förbrukning af c:a 36 kbm. pr innevånare. Som jämförelse kan nämnas, att summa siffra ställer sig sålunda i följande med gasverk försedda svenska städer: Stockholm 117, Ystad 101, Kristianstad 97, Landskrona 95, Hälsingborg 84, Uppsala 74, Karlskrona 47, Malmö 72, Lund 71, Eslöf 58, Jönköping 54, Göteborg 54, Gäfle 45, Norrköping 42, Kalmar 41, Uddevalla 38, Lidköping 38, Nyköping 37, sammanlagt alltså 18 städer, som hafva större gaskonsumtion pr innevånare än Karlstad — under det att 8 st. enligt statistiken hafva mindre gasförbrukning pr innevånare. Den spridning gasen fått i vårt land är afsevärdt mycket mindre än exempelvis i Danmark, Tyskland, Frankrike, England m. fl. hvarest gasförbrukningen i städerna i medeltal är 200 à 250 kbm. pr innevånare och är; i vissa engelska städer ända upp till 400 kbm. pr innevånare.

Såsom en måttstock på huru de olika svenska gasverken utnyttja gasverksanläggningen kan delvis tjäna det tal, hvilket anger huru många kbm. gas, som i medeltal årligen distribueras pr meter af hufvudrörnätets längd. Statistiken för 1912 visar härvid följande siffror: Stockholm 128, Helsingborg 80, Göteborg 74, Malmö 74, Landskrona 71, Kristianstad 70, Uppsala 60, Karlskrona 60, Uddevalla 58, Lund 57, Ystad 51, Norrköping 46, Mariestad 46, Eskilstuna 46, Södertelje 44, Gefle 41, Sundsvall 40, Kalmar 36, Linköping 33, Nyköping 33, Eslöf 33, Lidköping 30, Alingsås 30, Karlstad 30, Vesterås 24.

Att Karlstad i denna statistik framvisar så låga siffror torde naturligtvis till stor del bero på att staden har en jämförelsevis liten befolkningstäthet pr ytenhet, men hufvudorsakerna äro otvifvelaktigt, *dels* att allmänheten härstädes ännu icke lärt sig tillräckligt uppskatta de fördelar i ekonomiskt och praktiskt afseende, som gasens användning för matlagning och värmeändamål medför, samt *dels* att ett synnerligen stort antal bostäder för mindre bemedlade personer sakna gasledningar inomhus, trots att hufvudledningarna i de omgivande gatorna sedan lång tid funnits.

Beträffande värmegasens fördelar torde vara lämpligt lämna en del upplysningar om de utredningar härom, som på senare åren gjorts, särskildt genom Stockholms gasverks försorg.

Värmegasens största konkurrent bland hushållsbränslen är veden. För att undersöka kostnaderna vid användande af ved, i jämförelse med nyttjandet af gas, har på Stockholms gasverks initiativ år 1912 inom en del stockholmshushåll en opartisk utredning blifvit verkställd, hvaraf resultaten finnas återgifna i en af Gas-

verket utgifven broschyr. I denna broschyr återfinnes en grafisk tabell, visande de rent ekonomiska förhållandena vid bruk af enbart ved, ved med samtidigt användande af gas, eller enbart gas. Tabellen i broschyren, som är uppställd efter ett gaspris af 10 öre pr kbm., visar att för matlagning är enbart gas billigare än enbart ved, så snart vedpriset är högre än 21 kr. pr vanlig famn, huggen och hemkörd samt billigare än den vanliga kombinationen ved & gas så snart som vedpriset är högre än 23: 75 kr. pr famn. Om man nu i stället räknar med det i Karlstad f. n. gällande gaspriset, 12 öre pr kbm., skulle *enbart gas blifva billigare än enbart ved så snart som vedpriset är högre omkring 24 kronor pr famn* samt billigare än ved och gas tillsammans så snart som vedpriset blir högre än 26 kr. pr famn. Vedpriset i Karlstad är f. n. 25 & 26 kr. pr sk. skogsfamn 1:ma björkved, huggen och hemkörd. Vedpriset torde kunna anses vara stadigt i stegring, beroende på ökad skogsvärde och ökade arbets- och transportkostnader, under det att gaspriset däremot vid de svenska gasverken tenderar till sänkning, alltefter som verkens tekniska drift genom nya uppfinningar underlättas och omsättningen stiger. Man kan därför med säkerhet påstå, att gasen som bränslemateriel för matlagning af enbart ekonomiska skäl är att föredraga framför ved. Då härtill kommer gasens andra viktiga fördelar, att man undslipper allt besvär med anskaffning och magasinering af bränsle, att man vinner tid, hvilket särskildt är fallet vid användning af gasugn, som blir varm på 5 à 10 minuter, under det att den kalla vedspisen behöfver närmare 1 timme för att blifva färdig för bakning eller stekning, att man slutligen förskonas från det obehag, som aska, sot och rök pläga medföra — så kunna gasverken verkligen med fog såsom mål arbeta för att — *“all matlagning skall ske med gas“*.

Ett annat område där gasen nu börjat konkurrera med veden är för tvätt i hemmen. Denna sker f. n. mest i de till fastigheterna hörande tvättstugorna, hvarvid ved användes såsom bränsle. Under senaste åren hafva konstruerats synnerligen praktiska tvättpannor för gaseldning afsedda att dels ersätta de gamla gjutjärnsgrityorna i brygghusen, dels av mindre storlek, att användas i köken för mindre tvätt — särskildt den i barnrika familjer ofta påkommande tvätten af småbarnskläder. Genom dessa nya pannor har man ernått att gasen äfven för detta ändamål blir billigare än ved. Användningen af gasen kan i detta fall ordnas på det sätt, att i brygghuset uppsättes en för 5 öres mynt konstruerad automatgasmätare, i hvilken hvarje hyresgäst nedlägger kontant betalning för den gas han till tvätten behöfver använda.

Kokgasens nu nämnda fördelar äro naturligtvis af särskildt stor betydelse för de mindre bemedlade familjerna — i hvilka också sparsamheten med gasen lättast genomföres, då husmodern själf sköter om sina gaskranar. De åtgärder, som kunna vidtagas för smålägenheternas förseende med gasledning, — kunna därför sägas vara

af social betydelse — exempel finnas också på att myndigheterna flerstädes i utlandet äfven af denna orsak ansett sig böra göra till och med ekonomiska uppoffringar för spridande af kokgasen hos mindre bemedlade.

Efter att härmed hafva berört de fördelar, som kokgasen erbjuder allmänheten torde böra nämnas något om de fördelar gasverket skulle ernå af större omsättning i kokgasförsäljning, *särskildt till mindre bemedlade.*

1). Gasverkets ekonomi förbättras.

En ökad kokgasförbrukning komme att högst obetydligt inverka på gasverkets förvaltningskostnader. Verkets ugnar och driftapparater äro tillräckliga för en maximidygnsstillverkning 25 à 30 % större än den nuvarande — några större utökningar äro därför ännu på flera år icke nödvändiga. Räntor och amorteringar komma, så länge verket icke behöfver göra nybyggnader, att bliva desamma som nu. Arbetskostnaden för gasens framställning blir under största delen af året icke större än nu, endast under november—december, då maximidygnsförbrukning inträder på grund af den långa tid belysningsgas då pr dygn användes, behöfver extra personal användas för ugnarnas och reningskistornas skötsel. Det är alltså hufvudsakligen den årliga kostnaden för kol, som kommer att blifva större, samt i ringa mån kostnaderna för reningsmateriel.

Om man räknar att af 1 ton kol fås 310 kbm. gas, 13 hl. koks samt 0,30 hl. tjära till afsalu så är alltså råmaterialkostnaden för 310 kbm. gas följande:

1 ton kol kostar under normala förhållanden inlagd i gasverkets			
kolskjul	Kr.		18: —
Härf från afgår försäljningsvärdet för koksen och tjäran med:			
13 hl. koks à medelpris 1,15.	Kr.	14: 95	
0,3 „ tjära à „ 4,50.	„	1: 35	16: 30
Råmaterialkostnad.	Kr.		1: 70

Per kbm. gas blir detta då $\frac{170}{310} = 0,55$ öre.

Den ökade kostnaden för reningsmaterial samt för arbete under november—december, genom att verket då belastas upp till den maximidygnsstillverkning, för hvilket det är utbyggt, kan beräknas till ungefär 0,5 öre pr kbm.

Antages att efter några år 500 nya mätare för kokgas uppsättas med en medelförbrukning af 300 kbm. pr mätare och år, blir

ökningen i inkomsterna, $500 \times 300 \times 0,12 =$	Kr. 18,000: —
„ i utgifterna $500 \times 300 \times 0,01 =$	Kr. 1,500: —
Ökad vinst	Kr. 16,500: —

2). Gasverket blir mera jämnt belastadt.

F. n. levereras större delen af kokgasen till mera bemedladt folk. Euär en stor del af dessa gasverkets kunder bo på landet på sommaren blir kokgasförbrukningen den tiden på året jämförelsevis obetydlig. Äro däremot mindre bemedlade familjer gasverkskunder, förbruka dessa kokgas äfven, för att icke säga mest, på sommaren, ty de bo i allmänhet icke på landet.

Häri genom erhållas följande fördelar:

att gasverket blir mera jämnt belastadt;

att de tekniska driftresultaten därför blifva bättre då ugnarne under sommaren nu i allmänhet icke kunna utnyttjas fullt;

att retorterna bättre bibehållas, då man kan lättare undvika att låta en del retorter i ugnsbatteriet stå oladdade, hvilket alltid verkar skadligt å retorternas bestånd *att* arbetet för retorteldarna blir mera jämnt fördeladt.

Såsom förut redan berörts torde det vara två omständigheter, som äro hufvudsakarna till gasens ringa spridning härstädes, nämligen:

1) *att* den stora allmänheten saknar verklig kännedom om kokgasens ekonomiska och praktiska fördelar samt de utmärkta apparater, som nu finnas för tillgodogörande af gasen, samt

2) *att* ett mycket stort antal smålägenheter sakna gasledning i köken.

De åtgärder, som behövas för allmänhetens upplysning om gasens fördelar har Gasverksstyrelsen redan påbörjat, dels genom den stora utställning af gasartiklar, som anordnades i gamla postlokalerna i Rådhuset i slutet af år 1911, dels genom att öppna permanent lokal för utställning, demonstration och försäljning af moderna apparater. Dessa åtgärder hafva också redan burit god frukt, hvilket framgår däraf att årliga gaskonsumtionen, som under åren 1907—1910 något nedgick, redan under år 1911 ökades med 3 % samt under år 1912 med 11,5 % och 1913 med omkring 10 %. Denna ökning i totalförbrukning består hufvudsakligen af kokgas och är så mycket mera anmärkningsvärd, som under tiden lysgasförbrukningen i konkurensen med det elektriska ljuset naturligtvis betydligt minskades. Den upplysningsverksamhet, som härmed är börjad, gäller det därför närmast att fortsätta och på lämpligt sätt komplettera.

Beträffande gasledningar i smålägenheter så torde hufvudsaken till att dylika saknas i så stor utsträckning vara, att husvärdarne dragit sig för de kostnader, som äro förenade med installationen och att en större summa för densamma på en gång skall behöfva läggas ut. Det skulle därför säkerligen betydligt underlätta och påskynda gasledningars införande, om gasverket åtog sig att för billigt pris göra installationerna samt låta beställarne amortera anläggningskostnaden på en följd af år, exempelvis 5 år. Härmed skulle man begränsa sig till endast smålägenheter samt redan färdigbyggda hus. Vid nybyggnader införas gifvetvis

numera under alla förhållanden kokgasledningar i köken äfven för smärre lägenheter. För täckande af installationskostnaderna behöfves emellertid ett förlagskapital, hvars storlek till en början lämpligen kunde sättas till 3,000: — kronor.

Med hänvisning till hvad jag här ofvan anfört, får jag därför härmed vördsam samt föreslå:

att styrelsen inginge till stadsfullmäktige med begäran om ett anslag af 3,000: — kronor, att användas till förskotterande af med indragning af kokgasledningar i smålägenheter förenade kostnader, afsedda att sedermera af respektive beställare amorteras genom årlig betalning under 5 års tid.

Karlstad den 2 december 1914.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 29 mars 1915.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av intill 3,000 kronor att användas till förskotterande av med indragning av kokgasledningar i smålägenheter förenade kostnader, afsedda att sedermera av respektive beställare efter styrelsens prövning för varje särskilt fall amorteras genom årlig avbetalning under högst 5 år; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1915.

§ 53.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning om beviljande av ett anslag av intill 3,000 kronor att användas till förskotterande av med indragning av kokgasledningar i smålägenheter förenade

kostnader, avsedda att sedermera av respektive beställare efter styrelsens prövning för varje särskilt fall amorteras genom årlig avbetalning under högst fem år; och hade drätselkammaren häröver avgivit tillstyrkande utlåtande.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande i ärendet; och beslöt utskottet, som ansåg att i varje fall vederbörande husägare borde ansvara för ifrågakomna kostnader, men som i övrigt icke fann anledning till erinran mot förslaget, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen av tillgängliga medel ett anslag av intill 3,000 kronor att användas till förskotterande av med indragning av kokgasledningar i smålägenheter förenade kostnader, vilka kostnader sedermera skola, efter styrelsens prövning i varje särskilt fall, av vederbörande husägare amorteras genom årlig avbetalning under högst fem år.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

47. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående komplettering av bestämmelserna för installering av elektriska ljusledningar av den 16 februari 1911 i fråga om rätt för styrelsen att i vissa fall förskottera berörda kostnader.

Utdrag ur protokoll hållet hos Vattenlednings- & Belysningsstyrelsen den 11 februari 1915.

§ 8.

Af Belysningsingeniören framlades följande skrifvelse, hvaraf Styrelsens medlemmar förut tagit del.

«Till Styrelsen för Karlstads Vattenlednings & Belysningsverk.

På grund af vissa iakttagelser angående installationsverksamheten inom staden vill undertecknad härmed göra styrelsen uppmärksam på följande förhållanden.

För att utröna i hvilken omfattning, det elektriska ljuset vunnit terräng inom Karlstad, har jag föranstaltat en utredning med uppgift att anteckna alla hus, som icke ha elektrisk belysning och hvilka ligga i områden, där elektrisk ledning är framdragen i närheten.

På grund af den livliga installationsverksamheten de senaste åren samt till följd af elektriska ljusets prisbillighet och trefnad i jämförelse med fotogenljuset bör kunna förutsättas, att elektriska ljuset numer icke borde saknas i något hus, där möjlighet för anslutning till elektricitetsverkets ledningar finnes. Ofvannämnda undersökning giver emellertid vid handen, att ett förvånansvärt stort antal hus ännu sakna förmånen af elektriska ljusledningar, t. ex. å Herrhagen 41 hus med tillsammans 615 rum, i Haga 31 hus med 356 rum, i Viken och Berget 62 hus med 458 rum samt i Rosenlund, Klaravik, Elfhem och Karlsholm 11 hus med 92 rum eller sammanlagdt *145 hus med 1,521 rum.*

Orsaken till nämnda förhållande torde i allmänhet bero på, att nödigt kapital saknas för installationen, som ju måste betalas kontant.

Då leveransen af belysningsström ger staden god inkomst samt elektriska belysningen åt abonnenten ger besparing och trefnad och åt landet en nationalinkomst, torde detta utgöra skäl för, att särskilda åtgärder vidtagas för att om möjligt få ovannämnda hus anslutna till elektricitetsverkets ledningar. I en del städer bekostar elektricitetsverket i vissa fall installationen och jag anser att man äfven här bör vidtaga sådana åtgärder i den form, att husvärden får återbetala kostnaden för installationen under loppet af 5 år med $\frac{1}{3}$ del om året.

Installationskostnaden belöper sig i *medeltal* till 10: — kr. pr ljuspunkt. Elektricitetsverkets inkomst för strömförsäljningen beräknas till 6 kr. pr ljuspunkt, som inflyter redan under första förbrukningsåret. Ett år efter installationens färdigställande eller installationskostnadens utbetalande har elektricitetsverket erhållit för hvarje ljuspunkt 6 kr. från abonnenten och 2 kr. från husägaren eller tillsammans 8 kr. pr ljuspunkt, och skulle således det af elektricitetsverket förskotterade beloppet för installationen vara i det närmaste betalt.

Karlstad den ²⁰/₁₁ 1914.

J. THALÉN.

Sedan ärendet diskuterats, beslöt styrelsen att med tillstyrkande hänskjuta detsamma till Stadsfullmäktige och ville därvid anföra följande:

I skrifvelse af den 23 februari 1910 hemställde styrelsen hos Stadsfullmäktige om bestämmande af kommunalt bidrag i vissa fall vid installation af elektrisk belysning m. m. Framställningen afsåg bl. a.

1) att vid nyinstallation i byggnader elektricitetsverket må på egen bekostnad utföra äfven en del af *servisledningen* med servislåda, som faller innanför tomtgränsen, mot garanti af husägaren — — — — —

4) att elektricitetsverket vid *installation*, särskildt hos mindre välsituerade, må lämna bidrag af intill 10 kronor pr ljuspunkt — — — — —

— —, därest beställaren lämnar — — — — — godkänd säkerhet

— — — — — ;

5) att elektricitetsverkets styrelse till utförande af arbeten enl. mom. 1 och 4 härofvän medgifves att af tillgängliga medel disponera ett belopp af intill 5,000 kronor — — — — — under år 1910.

Vid frågans behandling hos Stadsfullmäktige den 16 februari 1911 bifölls framställningen med undantag af mom. 5, sedan styrelsens ordförande yrkat

att som det i punkt 5 i styrelsens för vatten och gasverken förevarande framställning begärda anslaget af 5,000 kronor för utförande af arbeten enligt punkterna 1 och 4 i samma framställning icke för närvarande vore för ändamålet erforderligt, framställningen om beviljandet af berörda 5,000 kronor ej måtte till någon Stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda. — — — — —

Sistnämnda yrkande hade föranledts af styrelsens under frågans behandling erhållna uppfattning, att de i mom 2 och 3 föreslagna bidragsformerna (fri elektrisk ström) vid installation kunde anses *tills vidare* vara nog att framkalla afsedt resultat.

Denna beräkning har också visat sig fullt riktig, men Belysningsingenjörens nu gjorda utredning visar, att trots detta ett ej obetydligt antal särskildt af små lägenheter fortfarande saknar den obestriddiga förmånen af elektrisk belysning och detta fastän dessa lägenheter finnas vid gator, där stadens elektriska belysningsnät framgår.

Frånsedt nackdelen af nämnda brist för dessa bostäders innehafvare finnas flera omständigheter som angifva, att kommunen här har ett intresse som bör bevakas. Sålunda måste bostadshygienen vinna på ett utbyte af nuvarande fotogenbelysning mot elektrisk sådan, hvilken sistnämnda, om den rätt utnyttjas, därtill är både billigare och mera lättskött. Då vidare den elektriska energin till skillnad från lysoljan finnes att tillgå *inom* landet, så gäller det här en nationalekonomisk fråga. Och slutligen — ett kommunens särskilda intresse — om dess i en lofvande utveckling stadda elektricitetsverk får ökad anslutning, så är ju detta framför annat ägnadt att stärka ekonomien.

Målet bör i detta fall naturligtvis vara: *elektrisk belysning i hvarje bostadslägenhet.*

Under arbetet att efter hand nå så långt har ju, som väntadt var och redan antydts, tillämpande af bestämmelserna om installationsbidrag i form af med viss begränsning fri elektrisk ström haft god effekt, men tiden synes nu vara inne att tillämpa äfven det af stadsfullmäktige antagna mom. 4, om också under något ändrad form.

I nämnda mom. föreskrifves en «af verkets styrelse godkänd säkerhet» för

installationskostnadens ordentliga amortering, att kräfvä sådan «säkerhet», som förmodligen skulle i de flesta fall komma att bestå af namnborgen, synes — fränsedt det mindre tilltalande i sådan borgen — vara en onödigt långt drifven försiktighet. För kommunen är det lilla belopp, som skulle riskeras på en enskild försumlig beställare, allt för obetydlig för att vid dessa merendels små installationer kunna motivera ett så omständligt förfarande. Och det har redan af Belysningsingenjören framhållits, att det förskottrade *beloppet* inflyter till huvudsaklig del redan inom ett år från installationens tagande i bruk.

Ytterligt sällan händer det för öfrigt, att förefintlig belysningsinstallation lämnas oanvänd, där man en gång fått vana vid densamma, ett faktum som ännu mera reducerar verkets möjlighet till förlust af forskottrade belopp.

Möjligt är ju, att nu gällande men hittills icke tillämpade mom. 4 någon gång kan komma till anlitande vid större installationer, hvarför detsamma torde böra kvarstå oförändradt.

En ytterligare bestämmelse enligt styrelsens nu framlagda förslag torde sålunda böra innefatta rätt för styrelsen att företrädesvis i smålägenheter, då styrelsen finner skäl föreligga, låta utföra installation af elektrisk belysning mot säkerhet endast af husägarens (beställarens) skriftliga förbindelse att under hvardera af 5 år inbetala till elektricitetsverket 2 kronor för hvarje i fastigheten (lägenheten) installerad ljuspunkt, oberoende af om under denna tid eller del däraf någon ström uttagits.

Då det vid dessa installationer skulle bli fråga hufvudsakligen om lägenheter med 2 rum och kök eller mindre, torde nästan öfveralt ackordsystem såsom för båda parterna förmånligast komma till användning. Minimifgiften för ljuspunkt och år blir då 6 kronor, hvilket är ackordsafgiften på en 16-ljuslampa, och mot denna årsafgift bör ingen berättigad anmärkning från konsumentens sida kunna göras. Få svenska städer ha nämligen en ur allmänhetens synpunkt så tilltalande ackordstaxa som den här gällande, hvilken ej ens står efter det stora kommunala elektricitetsverkets i Göteborgs taxa, där dock den större omsättningen ger vida större möjlighet att hålla låga priser.

Fördelarna för elektricitetsverket af ackordsabonnemang äro förr så tydligt framhållna, att ett uppreparande nu lär vara öfverflödigt.

Hänvisande alltså till hvad här ofvan anförts ville styrelsen hemställa,

att såsom komplettering af installationsbestämmelserna af den 16 februari 1911 Stadsfullmäktige ville lämna styrelsen rätt att vid elektrisk belysningsinstallation, särskilt hos mindre situerade, betala installationen efter en beräknad medelkostnad af 10 kronor pr ljuspunkt mot fastighetsägarens (beställarens) skriftliga förbindelse att kvartalsvis i förskott under löpande och närmast följande 4 kalenderår betala till elektricitets-

verket (förutom under tiden debiterade strömafgifter) 2 kronor pr år och ljuspunkt, samt

att styrelsen för dessa installationsarbetens utförande må få disponera af tillgängliga medel ett belopp af intill 5,000 kronor under innevarande år.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 29 mars 1915.*

§ 5.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen hemställt, att stadsfullmäktige såsom komplettering av installationsbestämmelserna av den 16 februari 1911 ville lämna styrelsen rätt att vid elektrisk belysningsinstallation, särskilt hos mindre situerade, betala installationen efter en beräknad medelkostnad av 10 kr. pr ljuspunkt mot fastighetsägarens (beställarens) skriftliga förbindelse att kvartalsvis i förskott under löpande och närmast följande fyra kalenderår betala till elektricitetsverket 2 kronor pr år och ljuspunkt samt att styrelsen för dessa installationsarbetens utförande måtte få disponera av tillgängliga medel ett belopp av intill 5,000 kronor under innevarande år.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1915.*

§ 54.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen hemställt, att fullmäktige såsom komplettering av installationsbestämmelserna av den 16 februari 1911 ville lämna styrelsen rätt att vid elektrisk belysningsinstallation, särskilt hos mindre situerade, betala installationen efter en beräknad medelkostnad av 10 kronor per ljuspunkt mot fastighetsägarens (beställarens) skriftliga för-

bindelse att kvartalsvis i förskott under löpande och närmast följande fyra kalenderår betala till elektricitetsverket (förutom under tiden debiterade strömgifter) 2 kronor per år och ljuspunkt, samt att styrelsen för dessa installationsarbetens utförande måtte få disponera av tillgängliga medel ett belopp av intill 5,000 kronor under innevarande år.

Över denna framställning hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande i ärendet; och beslöt utskottet, som ansåg att i varje fall vederbörande husägare borde ansvara för ifrågakomna kostnader, men som i övrigt icke hade något att erinra mot förslaget, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte såsom komplettering av installationsbestämmelserna av den 16 februari 1911 lämna valtenlednings- och belysningsstyrelsen rätt att vid elektrisk belysningsinstallation, särskilt hos mindre situerade, betala installationen efter en beräknad medelkostnad av 10 kronor per ljuspunkt mot fastlighetsägarens skriftliga förbindelse att kvartalsvis i förskott under löpande och närmast följande fyra kalenderår betala till elektricitetsverket (förutom under tiden debiterade strömgifter) 2 kronor per år och ljuspunkt,

samt att stadsfullmäktige måtte medgiva styrelsen att för dessa installationsarbetens utförande få under innevarande år av tillgängliga medel disponera ett belopp av intill 5,000 kronor.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

48. Folkskolestyrelsens framställning angående bidrag till avlöning åt vikarie för folkskolläraren E. V. Gelin under dennes tjänstledighet för fullgörande av uppdrag såsom riksdagsman.

Utdrag av protokollet vid sammanträde hos Karlstads Folkskolestyrelse den 23 februari 1915.

§ 3.

Sedan folkskolläraren E. V. Gelin för bestridande av uppdrag såsom ledamot av Riksdagens första kammare begärt och erhållit tjänstledighet under innevarande vårtermin på de villkor, folkskolestyrelsen kunde finna skäligt bestämma, hade

ekonominämnden inhämtat följande upplysningar om de villkor, som i liknande fall voro bestämda i andra städer:

“Göteborg den 14 januari 1915.

Folkskolinspektören Herr Bror A. Larson.

Härmed får jag meddela, att i Göteborg folkskollärare, som är riksdagsman, under riksdagstiden åtnjuter sin lön oavkortad. Så är förövrigt gällande regel beträffande alla Göteborg stads tjänstemän.

Högaktningsfullt
AXEL LAGERWALL“.

“Malmö den 14 januari 1915.

Hr Folkskolinspektören m. m. B. Larson.

Folkskolläraren Värner Rydén, som är riksdagsman erhåller sin lön avkortad med 50 kronor pr månad, nämligen för de månader, han åtnjuter tjänstledighet — i enlighet med följande beslut av skolstyrelsen, fattat den 9 jan. 1907.

Innehavare av offentligt uppdrag skall vid tjänstledighet för skötande av samma uppdrag deltaga i avlöningarna av sina vikarier med 50 kr. i månaden.

Med utmärkt högaktning
KNUT KJELLMARK“.

“Landskrona Folkskolor den 14 jan. 1915.

Till Herr Folkskoleinspektören i Karlstad.

Såsom svar å Edert ärade av den 13 jan. vill jag meddela, att folkskollärare—riksdagsman har att *själv* helt avlöna sin vikare.

Vikariatavlöningen är bestämt till 150 kr. pr läsmånad.

Med utmärkt högaktning
ALBR. ÅKERMARK“.

Därjämte hade nämnden föreslagit folkskolestyrelsen att hos stadsfullmäktige hemställa, att staden måtte, under den tid herr Gelin åtnjuter ledighet för fullgörande av uppdrag såsom riksdagsman, bidra till avlöningarna av hans vikarie med ett belopp av 75 kronor pr läsmånad.

Styrelsen beslöt i enlighet med detta nämndens förslag.

De sålunda föreslagna villkoren skulle tills vidare, under avvaktan på stadsfullmäktiges beslut, vid avlöningarna tillämpas, varvid herr Gelin skulle avfordras förbindelse att, därest fullmäktige icke skulle bifalla den av styrelsen gjorda hemställan, till skolkassan återbära det sålunda förskottade beloppet.

In fidem:
BROR A. LARSON.

Till upplysning för bedömande av frågan om bidrag från stadens sida till avlöning av folkskolläraren E. V. Gelins vikare meddelas följande:

Vikarierande folkskollärare i Karlstad avlönas med 175 kronor för läsmånad. Herr Gelins lön utgör 225 kronor i månaden.

Minskningen i herr Gelins lön skulle, ifall den gjorda framställningen vinner stadsfullmäktiges bifall, komma att utgöra 100 kronor för månad.

Ifall framställningen icke bifalles, måste herr Gelin själv avlöna sin vikarie, och kommer då hans egen lön att minskas med vikariens avlöning.

Karlstad den 16 mars 1915.

BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 29 mars 1915.

§ 3.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen hemställt, att staden måtte, under den tid folkskolläraren E. V. Gelin åtnjöt ledighet för fullgörande av uppdrag såsom riksdagsman, bidra till avlönande av hans vikarie med ett belopp av 75 kronor för läsmånad.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda bidraget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll. hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1915.

§ 55.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen hemställt, att staden måtte under den tid folkskolläraren E. V. Gelin åtnjöt ledighet för fullgörande av uppdrag såsom riksdagsman, bidra till avlönande av hans vikarie med ett belopp av 75 kronor för läsmånad; och beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig häröver, att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att under den tid folkskolläraren E. V. Gelin åtnjuter ledighet för fullgörande av uppdrag såsom riksdagsman, bidra till avlöande av hans vikarie med ett belopp av 75 kronor för läsmånad ävensom bestämma att berörda belopp skall utgå av tillgängliga medel.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

49. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för inköp av en transformator för domkyrkans uppvärmning.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 31 mars 1915.

s. d. § 9. I och för inköp av transformator för kyrkans uppvärmning hade anbud infordrats, och beslöt Styrelsen antaga det av Allgemeine Elektrische Gesellschaft avgivna å 2,570 kronor samt hos Stadsfullmäktige anhålla att för detta ändamål få använda av Elektricitetensverkets tillgängliga medel.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 april 1915.

§ 2.

Drätselkammaren, som uppå remisa från stadsfullmäktige hade att yttra sig över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 2,570 kronor för inköp av transformator för kyrkans uppvärmning, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget att utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1915.*

§ 56.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord anhållan att av tillgängliga medel få använda ett belopp av 2,570 kronor till inköp av en transformator för domkyrkans uppvärmning; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen av tillgängliga medel ett anslag av 2,570 kronor för inköp av transformator för domkyrkans uppvärmning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

50. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning i fråga om pension åt vattenverksarbetaren L. G. Andersson.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 2 december 1914.

§ 5.

s. d. Vattenverksarbetaren Lars Gustaf Andersson, som under 26 år varit i tjänst hos Karlstads Vattenledningsverk och därvid gjort sig förtjänt av ett särdeles godt vitsord för plikttroget arbete, hade hos Styrelsen den 11 nov. gjort framställning om erhållande av pension, enär han nu på grund av nedsatta krafter icke längre vore i stånd att arbeta;

Och beslöt Styrelsen med anledning häraf hos Stadsfullmäktige anhålla om utanordnande från 1915 års början av 400 kronor årligen såsom pension åt bemälda Andersson.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokollet, hållet hos den av Stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjante och arbetare, den 7 april 1915.

§ 1.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade kommittén att avgiva yttrande över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning, att vattenverksarbetaren Lars Gustaf Andersson, vilken under 26 år varit i tjänst hos Karlstads Vattenledningsverk och därunder gjort sig förtjänt av ett särdeles gott vitsord för plikttroget arbete, måtte från 1915 års början tillerkännas en årlig pension av 400 kronor.

Pensioneringskommittén, som inhämtat, att Lars Gustaf Andersson avlidit den 26 februari 1915, beslöt att såsom infortrat utlåtande i ärendet hemställa, att stadsfullmäktige måtte till Anderssons stärbhus utbetala ett belopp av 100 kronor av tillgängliga medel, motsvarande ett kvartal av den av Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen föreslagna pensionen.

Som ovan.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Justeradt:

AXEL DAHLMAN.

Rätt utdraget, betygar

På tjänstens vägnar:

ELIAS STENIUS.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 12 april 1915.

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om beviljande av en årlig pension av 400 kronor från och med år 1915 åt vattenverksarbetaren Lars Gustaf Andersson.

Pensioneringskommittén, som yttrat sig i ärendet, hade, under förmälan att Andersson avlidit den 26 februari 1915, hemställt, att stadsfullmäktige måtte till Anderssons stärbhus utbetala ett belopp av 100 kronor av tillgängliga medel, mot-

svarande ett kvartal av den av vattenlednings- och belysningsstyrelsen föreslagna pensionen.

Drätselkammaren beslöt tillstyrka bifall till vad pensioneringskommittén föreslagit.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 maj 1915.*

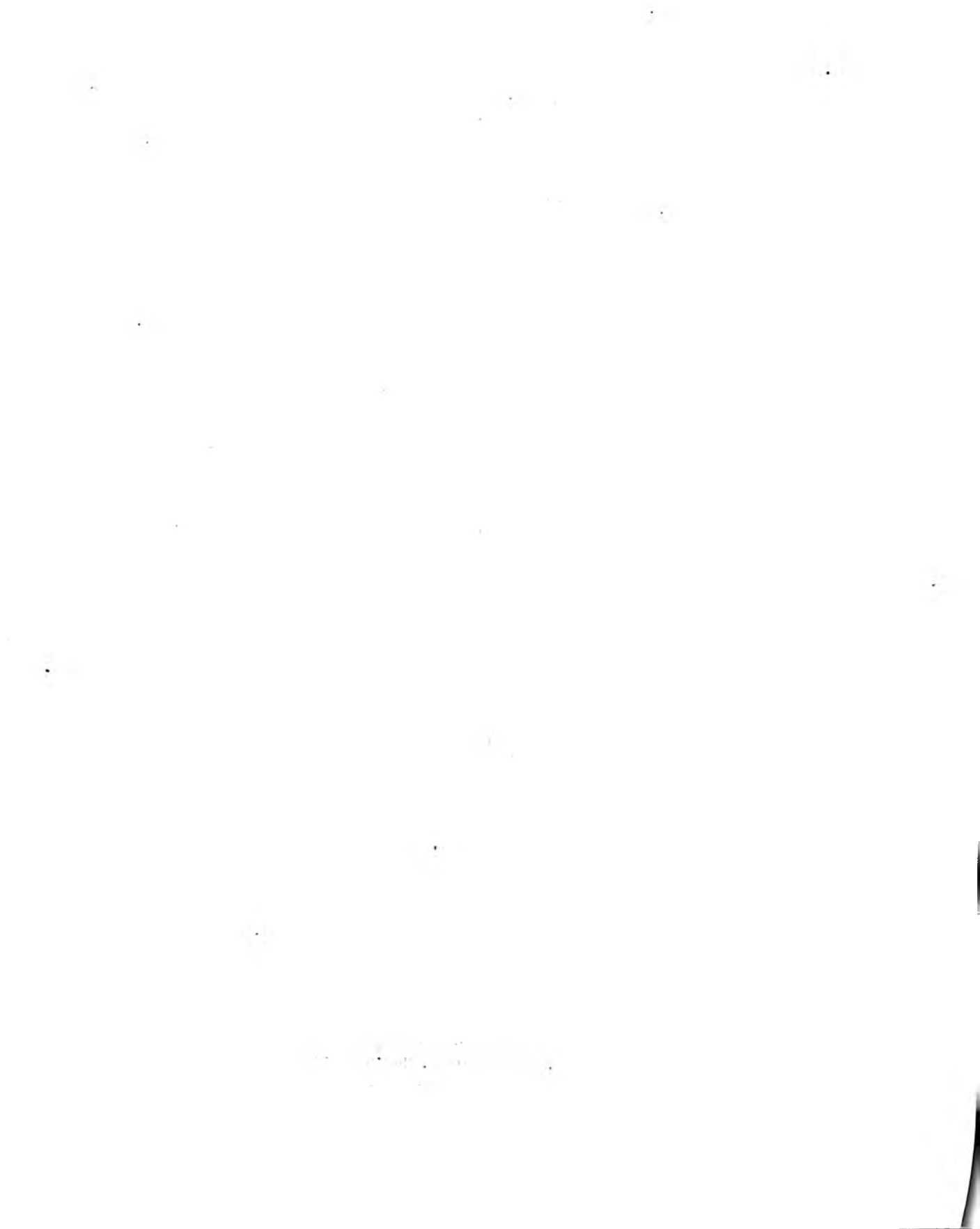
§ 57.

Sedan vattenlednings- och belysningsstyrelsen på sin tid gjort framställning hos stadsfullmäktige om pension å 400 kronor åt vattenverksarbetaren L. G. Andersson, hade pensioneringskommittén i avgivet yttrande i ärendet, med förmälan att Andersson avlidit den 26 februari 1915, hemställt att stadsfullmäktige måtte till Anderssons stärbhus utbetala ett belopp av 100 kronor av tillgängliga medel, motsvarande ett kvartal av den föreslagna pensionen; och beslöt utskottet, i likhet med drätselkammaren, som jämväl yttrat sig i ärendet, att med biträdande av pensioneringskommitténs förslag, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till Anderssons stärbhus utbetala ett belopp av 100 kronor av tillgängliga medel, motsvarande ett kvartal av den föreslagna pensionen.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

KARLSTAD 1915
KARLST.-TIDN:S A.-Bs: TRYCKERI.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 17 Juni.

N:o 7.

51. Magistratens resolution med infordrande av yttrande huruvida och i vad mån staden vore villig bidraga till kostnaderna för ifrågasatt utredning rörande förbättring eller anläggning av inre vattenvägar i Sverige, m. m.

Till Magistraten i Karlstad.

Med överlämnande av en från Kungl. Civildepartementet hit inkommen, den 5 nästlidne januari dagtecknad skrivelse angående ifrågasatt utredning rörande förbättring eller anläggning av inre vattenvägar i Sverige, får Konungens Befallningshavande härmed anmoda Eder att från stadsfullmäktige här i staden infordra och före den 15 nästa oktober hit överlämna yttrande, huruvida och i vad mån staden är villig bidraga till bestridande av kostnaderna för omförmälda utredning.

Karlstad i Landskansliet den 27 februari 1915.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelson.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad i och för yttrande i ofvan angifna afscende inom ofvannämnda tid.

På Magistratens vägnar:
GUSTAF E. BERG.

Till Kungl. Maj:ts Befallningshavande i Värmlands län.

Uti en av Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län med underdånig skrivelse den 29 december 1913 överlämnad skrift hava stadsfullmäktige i Jönkö-

ping framhållit, att en ombyggnad av Göta kanals östgötalinje vore i hög grad av behovet påkallad. Vad Jönköpings stad beträffade ansågo sig stadsfullmäktige ej utförligare behöva framhålla den betydelse, en utvidgning av Göta kanal skulle få för densamma. Jönköping hade sedan rätt lång tid hållits tillbaka i utveckling genom sin relativt stora brist på verkligt tidsenliga kommunikationer. Genom denna brist hade stadens industri kommit att i väsentlig mån stå kvar på efterbliven ståndpunkt. Även stadens handel hade lidit genom denna brist på snabba och goda förbindelser med andra delar av landet eller utlandet. För handeln måste det naturligen vara mycket betungande att icke med utlandet hava tillgång till direkta sjöförbindelser, vilka även för tillförseln av behövliga råvaror i vissa fall vore av största vikt.

Med stöd av vad sålunda och i övrigt anförts hava stadsfullmäktige anhållit, att Kungl. Maj:t täcktes dels låta utarbeta förslag till ombyggnad av Göta kanals östgötalinje i ändamål att även havsgående fartyg skulle kunna trafikera densamma och dels till riksdagen avlåta proposition i ämnet.

Vidare har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Östergötlands län med underdånig skrivelse den 13 januari 1914 överlämnat framställning i samma ämne från stadsfullmäktige i Norrköping. Stadsfullmäktige hava uttalat sig för att en ombyggnad av Göta kanals östgötalinje måtte snarast möjligt komma till stånd och kanalens ändpunkt därvid förläggas till Norrköping. Därvid har framhållits den stora fördel och betydelse en vår tids förhållanden motsvarande ombyggnad av kanalen skulle komma att medföra ej blott för själva kanalverksamheten utan även ur allmän trafik- och handelssynpunkt. De kostnader, som vore förenade med ombyggnaden, torde därför mer än väl komma att uppvägas av den stora national-ekonomiska vinst, den nya kanalen komme att medföra. I anslutning till vad sålunda anförts hava stadsfullmäktige hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes dels låta utarbeta förslag till ombyggnad av Göta kanals östgötalinje med förläggande av kanalens ändpunkt till Norrköping dels ock till riksdagen avlåta proposition i ämnet.

Sedermera hava stadsfullmäktige i Norrköping ingivit ett av majoren i kungl. väg- och vattenbyggnadskåren John Ekelund och kaptenen i samma kår Ingemar Petersson utarbetat preliminärt utlåtande angående kanal mellan Roxen och Bråviken förbi Norrköping.

Stadsfullmäktige i Motala hava i underdånig skrivelse den 28 februari 1914 uttalat sitt instämmande i Norrköpings stadsfullmäktiges förenämnda framställning.

Ytterligare har Kungl. Maj:ts befallningshavande i Östergötlands län med underdånig skrivelse den 22 juni 1914 insänt en till Kungl. Maj:t ställd skrift från stadsfullmäktige i Linköping, vilka däruti framhållit den betydelse, det skulle medföra för hela Östergötlands län, om en utbyggnad av Göta kanal efter samma norm som den, som följts vid utbyggnaden vid Trollhätte kanal, komme till stånd,

samt på grund därav hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes dels låta utarbета förslag till ombyggnad av Göta kanals östgötalinje, så att densamma kunde trafikeras av havsgående båtar, och dels låta för riksdagen framlägga proposition i ärendet.

Slutligen hade handels- och industrikammaren för Örebro och Västmanlands län uti en till Kungl. Maj:t ingiven skrift framhållit, att en av de viktigaste betingelserna för höjandet av ett lands handelsomsättning vore, att handeln erhöle lämpliga transportvägar. I detta hänseende utgjorde vattenvägarna en viktig förbindelse. Kanalernas statsekonomiska uppgift att sätta det inre landets handel i bekväm förbindelse med havet hade också inom de flesta länder på senare tider allt mer beaktats, särskilt i Tyskland, vars kanaler också i hög grad bidragit till att kommersiellt höja detta land. Ehuru inom vårt land redan nu finnes åtskilliga kanaler samt en större om- och tillbyggnad av Trollhätte kanal igångsatts, syntes dock otvivelaktigt, att nya vattenvägar borde anläggas samt redan befintliga möjligen ombyggas. Dylika önskemål hade också uttalats från åtskilliga håll. Emellertid saknades ännu en allmän enhetlig plan för Sveriges kanalvägar. En allsidig såväl teknisk som ekonomisk utredning svntes handels- och industrikammaren vara i hög grad önskvärd samt av största vikt och betydelse för landets handel och industri. De speciella intressen, som på skilda orter gjort eller gjorde sig gällande för förbättrandet av vissa vattenfarleder, kunde lätt giva anledning därtill, att frågan i dess helhet erhöle en för vårt land mindre lycklig lösning. Först sedan en allmän utredning föreläge, vore det möjligt att bedöma det verkliga behovet och värdet av olika kanalvägar. Inom ett flertal andra länder föreläge redan dylika utredningar. Det torde även inom vårt land vara lämpligt, att en dylik utredning med det snaraste komme till stånd. Under senare år hade vattenvägarnas betydelse vid sidan av järnvägarnas allt mera trätt i förgrunden. En bekväm vattenförbindelse inne i landet mellan Sveriges ost- och västkuster utgjorde numera ett riksintresse. På grund av vad sålunda anförts, har handels- och industrikammaren hemställt, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en allsidig utredning rörande kanalväsendets ordnande i Sverige samt till riksdagen avlåta proposition i ärendet.

Till följd av nådiga remisser hava underdåniga utlåtanden i fråga om ombyggnad av Göta kanals östgötalinje avgivits av kungl. vattenfallsstyrelsen och Kungl. Maj:ts befallningshavande i Östergötlands län.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har därvid erinrat, att genom den igångsatta ombyggnaden av Trollhätte kanal stora utvecklingsmöjligheter beretts för sjökommunikationerna i de inre delarna av mellersta Sveriges västra inland. Och genom den nu ifrågasatta ombyggnaden av Göta kanals östgötalinje skulle samma fördelar tillskyndas östra delen av mellersta Sverige. I följd därav att sistnämnda kanals ändpunkt förlagts till Söderköping, varest några utvecklade hamnförhållanden

icke kommit till stånd, hade hela kanaltrafiken erhållit allt för små dimensioner. Genom denna ändpunkts förflyttande till det vid Motala ströms utlopp belägna Norrköping med dess redan nu stora sjöfart och jämförelsevis goda hamnförhållanden skulle säkerligen både kanalen och staden gå en icke anad uppblomstring till mötes. Uti majoren Ekelunds och kaptenen Peterssons preliminära utlåtande, som endast vore grundat på okulär besiktning, hade kanalen föreslagits skola dragas mellan Roxen och Kimstad i Motala ström samt därifrån uti konstgjord kanal till Glan och vidare fram till Bråviken, ett stycke norr om Norrköping. Härigenom och då i yttrandet kanalen föreslagits till fyra meters seglationsdjup skulle Glan och Roxen med omnejd ävensom Linköpings stad med dess ganska vidsträckt handelsområde bliva anknutna till det inre vattenvägssystemet och satta i sjöfartsförbindelse med stapelplats och havet. För egen del har Kungl. Maj:ts befallningshavande hemställt, att Kungl. Maj:tt måtte, med hänsyn till frågans stora vikt, föranstalta om en fullständig utredning samt, i fall omständigheterna skulle därtill föranleda, låta utarbета förslag till och vidtaga övriga nödiga åtgärder för en blivande ombvggnad av Göta kanals östgötalinje med kanalens ändpunkts förläggande till Norrköping.

Vattenfallsstyrelsen har i sitt underdåniga utlåtande framhållit, att ett livligt intresse för närvarande vore rådande i närmast intresserade kretsar för åstadkommande av en utvidgning, modernisering eller ombyggnad av Göta kanals östgötalinje. Det syntes ej heller kunna förnekas, att denna fråga vore av allra största betydelse för handel och industri i därav berörda delar av vårt land. Huruvida ett dylikt företag emellertid vore ur ekonomisk synpunkt tillrådligt, därom kunde endast en ingående teknisk-ekonomisk utredning lämna nöjaktigt svar. En sådan utredning syntes därför vattenfallsstyrelsen vara att förorda. Emellertid borde och kunde enligt styrelsens mening denna speciella fråga icke bedömas blott för sig. Det skulle exempelvis kunna tänkas, att Vättern lämpligast kunde öppnas för trafik med större fartyg genom en utvidgning av kanallinjen mellan Vättern och Vätern, vilken sistnämnda sjö redan år 1916 även vid lågvatten bleve tillgänglig för 4 meter djupgående fartyg genom den då fullbordade ombyggnaden av Trollhätte kanal, och att denna utväg bleve förmånligare än en utvidgning av hela sträckan Östersjön—Vättern. I sammanhang härmed vore det av vikt att tillse, om och på vad sätt en framtida kanalförbindelse mellan Hjälmaren och Mälaren, å ena sidan, samt Vätern och Vättern, å andra sidan, bäst skulle kunna ordnas. En dylik förbindelse — ett led i den s. k. Sveakanalen — hade länge varit ifrågasatt. Men vidare vore givetvis en allmän teknisk-ekonomisk utredning om riktlinjerna för vårt kanalsystems utveckling av behovet påkallad. Denna utredning borde omfatta såväl de lämpligaste normalmått för modernisering av äldre samt utförande av eventuella nya kanalleder som ock sådana nya kanalleders lämpligaste sträckning.

Först sedan dylika riktlinjer föreläge färdiga, kunde vederbörande ur allmän synpunkt riktigt bedöma behoven av förbättrade vattenvägar och värdet av framkomna förslag till kanalföretag. Dylika allmänna utredningar föreläge eller vore under utarbetande i de flesta kulturländer. Även för Sverige syntes den tidpunkt vara nära förestående, då insikten om de länge försummade vattenvägarnas betydelse vid sidan av järnvägarna oemotståndligt trängde sig fram. Det vore då önskvärt, att de nödvändiga allmänna förarbetena voro undångjorda. Då Trollhätte kanals ombyggnad snart vore ett fullbordat faktum, syntes det icke vara för tidigt att återupptaga tanken på en allmännare utredning rörande Sveriges inre vattenvägar. En sådan borde enligt vattenfallsstyrelsens mening anföras åt en särskild kommitté, i vilken väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt vattenfallsstyrelsen borde vara representerade. Med stöd av det sålunda anförda har vattenfallsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om en allmän utredning angående behovet av befintliga inre vattenvägars förbättring liksom av nya vattenvägars anläggning.

Från vattenfallsstyrelsen har jämväl på anmodan ingivits en promemoria rörande kostnaderna för kanalutredning i enlighet med styrelsens berörda hemställan. Däruti har erinrats, att arbetet måste omfatta såväl en teknisk som en ekonomisk-statistisk och finanspolitisk utredning. Även om beräkningar av kommande trafik alltid vore skäligen opålitliga, borde den ekonomisk-statistiska utredningen kunna lämna viktiga hållpunkter såväl beträffande val av farledsdjup som planläggning. Den kunde ock utan vidare utränga vissa utförbara förslag. För de förslag, som den första summariska utredningen visade kunna förtjäna att upptagas till närmare skärskådande, borde undersökningarna göras så pass grundliga, att därvid framlagda resultat bleve såvitt möjligt pålitliga. Det lämpligaste syntes vara att anslå visst årligt belopp, exempelvis till en början 50,000 à 60,000 kronor.

Frågan om en ingående allmän utredning angående utvidgning av de inre vattenvägarna i vårt land har tidigare varit föremål för överbäggande, ehuru saken då förföll. Emellertid torde insikten om dessa vattenvägars betydelse alltmer hava trängt igenom, därvid erfarenheterna från andra länder helt säkert varit vägledande. Om än med hänsyn till nu rådande förhållanden det icke lär kunna ifrågakomma att med bidrag av staten eller på dess bekostnad under den närmaste tiden igångsätta något företag av förevarande beskaffenhet, som icke redan blivit i detalj utrett, synes av skäl, som av vattenfallsstyrelsen anförts, dock angeläget att spörsmålet om våra inre vattenvägar upptages till förnyad omprövning. En utredning i det syfte, vattenfallsstyrelsen angivit, torde närmast böra omfatta den väckta frågan om modernisering av Göta kanal eller vissa delar därav och vidare utveckling av det vattenvägssystem, som har sammanhang med Vänerne och Mälaren, vilka båda stora inhav snart nog torde kunna befaras av sjögående fartyg. Inom ramen av denna undersökning faller sålunda även frågan om förbättrande av

vattenförbindelsen mellan Hjälmaren och Mälaren och av Strömsholms kanal. Tillika synes utredningen böra omfatta sammanbindningen av Vänerns och Mälarens vattensystem. Det torde emellertid böra erinras, att resultatet av hela utredningen icke med nödvändighet lärer behöva avvaktas, innan viss del därav framlägges. Kostnaderna för en ändamålsenlig utredning i angivna avseende torde säkerligen komma att överstiga 200,000 kronor.

Det har emellertid synts skäligt, att de orter, som skulle kunna förväntas komma att draga nytta av de ifrågasatta förbättrade vattenvägsförbindelserna, bidra till en väsentlig del av kostnaderna för den planerade utredningen.

Jag får därför, på nädigaste befallning, anmoda Eder att från länets lands- ting samt inom länet belägna städer och kommuner, vilka kunna antagas hava större intresse av att den föreslagna utredningen kommer till stånd, infordra yt- randen, huruvida och i vad mån de vilja bidra till bestridande av kostnaderna för omförmälda utredning. Stockholm den 5 januari 1915.

OSCAR von SYDOW.

C. Carlberg.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i
Karlstad den 30 mars 1915.*

§ 23.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att yttra sig över, huru- vida och i vad mån staden borde lämna bidrag till bestridande av kostnaderna för ifrågasatt utredning rörande förbättring eller anläggning av inre vattenvägar i Sverige.

Efter föredragning av Kungl. Civildepartementets den 5 januari innevarande år daterade skrivelse i ämnet, beslöt styrelsen uttala sitt stora intresse för saken. En förbättring av de ifrågasatta vattenvägarna vore otvivelaktigt av mycket stor nationell betydelse. Det torde med stor sannolikhet kunna förväntas, att, efter nu pågående krigs avslutande, en anseelig transitotrafik från Ryssland kommer att söka sig väg över Sverige, och bleve då helt säkert en till samma dimensioner som Trollhätte kanal utvidgad Göta kanal av största betydelse härför. Karlstad har sedan flere år tillbaka haft direkt sjöförbindelse med Ryssland (St. Petersburg), men hava fartygen, i följd av det ringa djupet i Göta kanal, funnit det fördelak- tigare att på denna trade använda den längre vägen genom Trollhätte kanal och Öresund.

Då en utvidgad förbindelseled med Östersjön ej borde bliva annat än till

nytta för Karlstad, så ville hamnstyrelsen förorda, att staden lämnar bidrag till frågasatta utredningen.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Till Magistraten i Karlstad.

Sedan Konungens befallningshavande med skrivelse den 27 sistlidne februari anmodat Eder att från stadsfullmäktige här i staden infordra och före den 15 nästa oktober hit överlämna yttrande, huruvida och i vad mån, staden vore villig bidraga till bestridande av kostnaderna för ifrågasatt utredning angående förbättring eller anläggning av inre vattenvägar i Sverige, har Konungens Befallningshavande från Kungl. Civildepartementet fått emottaga avskrift av ett inom Kungl. Vattenfallsstyrelsen uppgjort utkast till fördelning av ett till 100,000 kronor beräknat bidrag till omförmälda utredning.

I anledning härav får, med överlämnande av ett exemplar av berörda avskrift att tillställas stadsfullmäktige, Konungens befallningshavande härjämte anmoda Eder att söka, såvitt möjligt, hit inkomma med ovananmärkta yttrande *redan före den 1 nästa september*.

Sedan numera närmare bestämts sammanlagda beloppet av de anslag för merberörda ändamål, som ansetts böra ifrågakomma från länet, är det nämligen för skrivelse i ämnet till länets landsting, vilken Konungens befallningshavande enligt föreskrift har att avlåta, särskilt önskvärt att till ovan angivna tidigare tidpunkt äga kännedom om storleken av de bidrag för ändamålet, som kunna förväntas från städer och kommuner i länet.

Karlstad i landskansliet den 16 april 1915.

GERH. DYRSSEN.

Georg Samuelsson.

Resolution.

Överlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för kännedom och iakttagande.
Karlstad rådhus den 24 April 1915.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Utkast till fördelning av ett 100,000 kr. bidrag till vattenvägsundersökningen.

1. Östergötlands län. Norrköpings stad	7,000: —	
i övrigt	<u>10,000: —</u>	17,000: —

2. Örebro län. Örebro stad	3,000: —	
i övrigt	9,000: —	12,000: —
3. Jönköpings län. Jönköpings stad	4,000: —	
i övrigt	6,000: —	10,000: —
4. Västmanlands län		10,000: —
5. Södermanlands län. Eskilstuna och Torshälla	3,000: —	
i övrigt	7,000: —	10,000: —
6. Skaraborgs län		8,000: —
7. Värmlands län. Karlstad	2,000: —	
i övrigt	6,000: —	8,000: —
8. Uppsala län		4,000: —
9. Stockholms län. Södertälje	2,000: —	
i övrigt	2,000: —	4,000: —
10. Älvsborgs län		4,000: —
11. Göteborgs och Bohus län. Göteborgs stad	5,000: —	
i övrigt	1,000: —	6,000: —
12. Kopparbergs län		2,000: —
13. Stockholms stad		5,000: —
		<u>100,000: —</u>

att fördelas på 3 à 4 år.

Stockholm den 16 mars 1915.

F. VILH. HANSEN.

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

ERNST STRIDSBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i
Karlstad den 27 april 1915.*

§ 48.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att yttra sig över ett inom Kungl. Vattenfallsstyrelsen uppgjort förslag till fördelning av ett till 100,000 kronor beräknat bidragsbelopp för ifrågasatt utredning angående förbättring eller anläggning av inre vattenvägar i Sverige.

Av ifrågavarande utredningsförslag framgick bland annat att på Karlstad hade beräknats en andel av 2,000 kronor och på Värmlands län i övrigt 6,000 kr. samt att tecknat belopp skulle fördelas på 3 à 4 år.

Ehuru det, vid en jämförelse mellan Karlstads andel och det för Göteborgs stad beräknade biäraget, 5,000 kr., syntes hamnstyrelsen att fördelningen, i betrak-

tande av att Göteborg har rätt att uppbära hamnavgifter av fartyg, som endast passera dess hamnområde och sålunda kan påräkna vinst av ökad sjötrafik på en vidgad kanalled mellan Östersjön och Kattegatt, icke vore fullt rättvis, så ville styrelsen dock tillstyrka beviljandet av 2,000 kr. för ändamålet.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll hållet hos Drätselkammaren i Karlstad den 3 maj 1915.

§ 24.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över huruvida och i vad mån staden borde lämna bidrag till bestridande av kostnaderna för ifrågasatt utredning rörande förbättring eller anläggning av inre vattenvägar i Sverige ävensom över ett inom Kungl. vattenfallsstyrelsen uppgjort förslag till fördelning av ett till 100,000 kronor beräknat bidragsbelopp för denna utredning.

Hamnstyrelsen, som yttrat sig i ärendet, hade framhållit den stora betydelse en utvidgning av Göta kanal hade för Karlstad. Med instämmande i vad hamnstyrelsen härutinnan anför, ville drätselkammaren påpeka den ännu större fördel, som en förbindelse mellan Väneren och Hjälmaren skulle medföra för staden.

I likhet med hamnstyrelsen ansåg drätselkammaren att det av Karlstad begärda anslaget av 2,000 kronor vore betydligt i jämförelse med det av Göteborgs stad beräknade bidraget, 5,000 kronor, i betraktande av att Göteborg hade rätt att uppbära hamnavgifter av fartyg, som endast passera dess hamnområde, och sålunda kunde påräkna vinst av ökad sjötrafik på en vidgad kanalled mellan Östersjön och Kattegatt, men då förhoppningar funnes, att berörda hamnavgifter, mot vilka stadsfullmäktige med flera myndigheter förut protesterat, icke för framtiden komme att utgå, ville drätselkammaren i likhet med hamnstyrelsen tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja 2,000 kronor för den ifrågasatta utredningen ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.

§ 59.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig i

anledning av magistratens resolution med inforande av yttrande från fullmäktige, huruvida och i vad mån staden vore villig bidra till kostnaderna för ifrågasatt utredning rörande förbättring eller anläggning av inre vattenvägar inom landet ävensom över ett inom Kungl. vattenfallsstyrelsen uppgjort förslag till fördelning av ett till 100,000 kronor beräknat bidragsbelopp för denna utredning.

Häröver hade inforade utlåtanden avgivits av hamnstyrelsen och drätselkammaren; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad av nämnda delegationer anförts, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för den ifrågasatta vattenvägsundersökningen bevilja ett belopp av 2,000 kronor att, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

52. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående pension åt förre gasverksarbetaren G. A. Nyqvist.

Till Vatten- och Belysningsstyrelsen i Karlstad.

Undertecknad, som nu nått den höga åldern av 65 år och oavbrutet varit i Gasværkets tjänst sedan 1882 eller i 33 års tid, får härmed, på grund av försvagade kroppskrafter vördsamt anhålla, det styrelsen måtte bevilja mig en årlig pension av 400 kronor.

Karlstad den 6 April 1915.

G. A. NYQVIST.
Gasværksarbetare.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 8 april 1914.

s. d. § 4.

f. Gasverksarbetaren G. A. Nyqvist, vilken allt sedan år 1882 varit i gasverkets tjänst och nu vid uppnådda 65 år på grund av nedsatta kroppskrafter vore ur stånd att tjänstgöra, hade anhållit om en årlig pension av 400 kronor;

och ville Styrelsen hos Stadsfullmäktige tillstyrka, att detta belopp måtte årligen från den 1 dennes honom tilldelas.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Allt Gustaf Albert Nyqvist t. o. m. år 1911 varit anställd vid Karlstads Gasverk i egenskap af retorteldare med en aflöning af 100: — kronor pr månad under sistnämnda år, äfvensom att Nyqvist från och med år 1912 varit extra arbetare vid gasverket med en aflöning af 30 å 35 öre pr timma, intygas härmed enligt befinnliga aflöningslistor.

THURE BYTTNER.

Utdrag av protokoll hållet hos den av stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare den 7 maj 1915.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade pensionskommittén att avgiva yttrande över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om en årlig pension av 400 kronor åt förre gasverksarbetaren G. A. Nyqvist; och då, enligt de för pensionering av stadens befattningshavare föreslagna bestämmelser, Nyqvist med hänsyn till såväl tjänstetid som antal levnadsår varit pensionsberättigad och den för honom föreslagna pensionen för övrigt icke uppginge till det belopp, som enligt samma bestämmelser skulle tillkommit honom, funno kommitterade icke någon anledning till erinran mot bifall till vattenlednings- och belysningsstyrelsens ifrågavarande framställning.

Som ovan

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Justerat
AXEL DAHLMAN.

Rätt utdraget betygar:

ELIAS STENIUS.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i
Karlstad den 17 maj 1915.*

§ 4.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning om en årlig pension av 400 kronor åt förre gasverksarbetaren G. A. Nyqvist.

Uti detta ärende hade den av stadsfullmäktige tillsatta pensioneringskommittén avgivit tillstyrkande utlåtande.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja förre gasverksarbetaren G. A.

Nyqvist en årlig pension av 400 kronor att från den 1 april 1915 utgå under hans återstående livstid, samt

att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 60.

Såsom infortrat yttrande över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning om en årlig pension av 400 kronor åt förre gasverksarbetaren G. A. Nyqvist, beslöt beredningsutskottet, att, med instämmande i vad pensioneringskommittén och drätselkammaren uti ärendet avgivna utlåtanden föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja förre gasverksarbetaren G. A. Nyqvist en årlig pension av 400 kronor att från och med den 1 april 1915 utgå under hans återstående livstid, ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

53. Magistratens resolution med infordrande av yttrande i hos Konungens Befallningshavande i länet anhängigt ärende angående bestämmande av tandläkaren G. R. Runes mantalsskrivningsort för år 1915.

Resolution.

Remitteras till Magistraten i Karlstad, som anmodas infordra yttrande från Karlstads stadsfullmäktige; skolande ärendet, så fort ske kan, hit redovisas.

Karlstad i Landskontoret den 19 April 1915.

Ex officio:
TURE BROSTRÖM.

Resolution.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för yttrande.
Karlstad rådhus den 22 April 1915.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Mäd anledning af att jag härslädes för år 1915 mantalsskrifvit Tandläkaren Gunnar Reinhold Rune, som för närvarande är mantalsskrifven i Grums socken där han äger fastighet, och då mantalsskrifningsförrättaren därstädes ej vill godkänna denna min åtgärd under förmenande, att Rune vistas i Grums socken under sådana förhållande att han där bör mantalsskrifvas, så får jag härmed värd-samt hemställa att Konungens Befallningshafvande måtte förklara Runes rätta mantalsskrifningsort vara Karlstad stad, och får som stöd för denna min anhållan anföra följande.

Tandläkare Rune, som utöfvar sin praktik här i staden, bebor här förhyrd våning i hvilken han jämte familjen inflyttade hösten 1914 och fortfarande bebor och anser jag fördenskull att Runes egentliga hemvist på grund af hans vistelse och verksamhet här bör fastställas till Karlstads stad.

Karlstads kronouppbörds kontor den 5 Februari 1915.

GUST. JOHANSSON,
Mantalsskrifningsförrättare,

Afskrift af protokoll, hållet vid extra kommunalstämma med Grums kommun i dess sockenstuga den 14 februari 1915.

§ 1.

Att justera dagens protokoll valdes herrar Pastor J. E. Hansson och Carl Esping.

§ 2.

Stämman hade blifvit utlyst för att med anledning af Konungens Befallningshafvandes resolution af den 5 dennes afgifva yttrande om Tandläkare Gunnar Reinhold Runes rätta mantalsskrifningsort. Med resolutionen följde en till Konungens Befallningshafvande stäld skrifvelse, hvaruti mantalsskrifningsförrättaren i Karlstad anhåller, det Runes rätta mantalsskrifningsort måtte förklaras vara Karlstad, emedan han därstädes hyr och bebor våning och äfven där utöfvar praktik.

Sedan ofvannämnde resolution och skrifvelse blifvit upplästa, vidtog diskussion om denna sak, hvarunder af flere talare framhölls och bestyrktes följande:

att Tandläkare Rune eger och brukar för egen räkning egendomen Östra Malsjö i härvarande socken samt sedan i slutet af förra året med sin familj är härstädes kyrkoskrifven,

att han å nämnda egendom har möblerad bostadsvåning och tidtals bott och vistats där med sin familj,

att Rune förklarar, det han nästa sommar äfven kommer att utöfva praktik därstädes såsom tandläkare.

Sedan diskussionen afslutats beslöt stämman enhälligt

att, på grund utaf hvad här ofvan framhållits, värdsamt påyrka, det Konungens Befallningshafvande måtte förklara Runes rätta mantalsskrifningsort vara Grums socken.

Som ofvan

CARL MATTON,
vice ordförande.

Justeradt:

CARL ESPING. J. E. HANSSON.

Uppläst i Grums kyrka den 21 Febr. 1915 af J. E. Hansson.

Rätt afskrifvet betygar

GUSTAF HALLGREN,

Ordförande i Grums sockens kommunalstämma.

Resolution.

Handlingarna återremitteras till Häradsskrifvaren i Mellansysslets fögderi med anmodan att närmare förklara uppgiften rörande Runes fasta bostad i Grums och staden Karlstad samt i sammanhang därmed afgifva förnyat yltrande rörande den valrätt, som i mantalsskrifningshänseende må Rune tillkomma. Karlstad i Landskontoret den 27 februari 1915.

Ex officio:
TURE BROSTRÖM.

Överlämnas till tandläkare G. Rune, som behagade i detta ärende skyndsamt avgiva förklaring och därmed jämte remissakten hit inkomma. Karlstad i Mellansysslets häradsskrivarekontor den 8 Mars 1915.

VICTOR NYMAN.

Till Konungens Befallningshafvande i Värmlands län.

Med återställande av Eder den 5 i denna månad meddelade remissresolution i anledning av från mantalsskrivningsförrättaren i Karlstad stad inkommen anhållan, att Ni ville förklara Karlstad stad för år 1915 vara rätta mantalsskrifningsorten för tandläkaren Gunnar Reinhold Rune, för närvarande mantalsskrifven i Grums socken, får jag härmed bifogande avskrift av protokoll vid extra kommunalstämma med Grums kommun den 14 i denna månad vördsamt avgiva i detta ärende begärd förklaring och anföra följande.

Rune har fast bostad såväl i Grums som i Karlstad stad. Å bägge orterna drifver han rörelse, i Karlstad tandläkarepraktik, i Grums såväl skogsaffärer som ock framledes tandläkarepraktik, förutom det att han själv sköter sitt relativt stora jordbruk därstädes. Jag anser i detta fall sådana omständigheter vara för handen, att Rune själv jämlikt mantalsskrivningsförordningens 3:e paragraf, 1:a mom., 2:a punkt, senare delen, bör äga rätt att bestämma, inom hvilketdera av ifrågasatta båda distrikt han vill vara mantalsskriven, och som han mot slutet av år 1914 låtit kyrkoskriva sig i Grums, har han själv tydligen ansett denna kommun som sin rätta mantalsskrifningsort. Karlstad i Mellansysslets häradsskrivarekontor den 26 februari 1915.

e. f.
RANDOLF W. OLIN.

Till häradsskrifvaren i Mellansysslets fögderi.

Med återställande af Eder den 8 mars 1915 till mig öfversända remissakt med anmaning att afgifva förklaring öfver mantalsskrifvarens i Karlstad stad be-

gäran att min mantalsskrifningsort bör vara Karlstad stad i stället för Grums församling, får jag härmed anföra följande:

Kungl. förordningen ang. mantalsskrifningsort af den 6 aug. 1894. § 3, senare delen, gifver mig otvetydig rätt att själf bestämma och anmäla, inom hvilket dist.ikt jag skall mantalsskrifvas. Refererande till häradsskrifvarens i Mellansysslets fögderi den 26 Febr. 1915 afgifna yttrande samt jämväl till Grums kommunalstämmas infordrade enhälliga yttrande i saken, får jag, som själf anser mitt utöfvande af tandläkarepraktik i Karlstad vara, jämväl på grund af mitt myckna vistande å annan plats, af mycket underordnad betydelse i jämförelse med min öfriga verksamhet, hvilket för öfrigt tydligt torde framgå af mina de senare åren afgifna deklARATIONER, hemställa, det Konungens Befallningshafvande ville, med undanrödjande af mantalsskrifvarens i Karlstad stad åtgärd, bestämma min rätta mantalsskrifningsort vara Grums församling.

På grund af utrikes resa har jag varit förhindrad att förr än i dag afgifva denna förklaring.

Vördsammast
GUNNAR RUNE.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Genom Eder remissresolution den 27 förutvarande februari anmodad avgiva förnyat yttrande rörande tandläkare Gunnar Reinhold Runes mantalsskrifning för år 1915 får jag härmed vördsamt anföra.

Å av pastorsämbetet i Grums efter mantalsskrifningen för år 1915 i januari insänd tilläggslista upptogs Rune såsom inflyttad, och blev han i anledning därav mantalsskriven i socknen. Den 3 februari inkom meddelande från mantalsskrifningsförrättaren i Karlstads stad, att Rune på grund av inflyttning under år 1914 blivit där för år 1915 mantalsskriven. Jag vände mig då per telefon till Rune för att höra anledningen till kyrkoskrifningsåtgärden i Grums och erhöll då av honom det meddelande, att han visserligen innehade förhyrd våning i Karlstad och där utövade tandläkarepraktik, men att han å sin ägande fastighet 1 mantal Malsjö Östra i Grums socken, vilken fastighet han själf på egen hand sköter, läte i manbyggnaden fullständigt iordningställa hela den övre våningen, och skulle han med familjen dit inflytta, så snart reparationerna, som beräknat var under första halvåret 1915, slutförts. Själv vistades han ofta såväl för affärer som ock i och för egendomens behöriga skötande å densamma. Att han med familj mot slutet av år 1914 inflyttat till Karlstad skulle berott däruppå, att han på grund av iråkad sjukdom måst söka lasarättsvård i Karlstad; i anledning därav ansett lämpligast att även taga sin familj med och sedan kvarbo där, tills ovannämnda

reparation av bostaden i Grums blivit färdig. Hans verksamhet i Karlstad såsom tandläkare vore icke av den omfattning, att den borde betraktas såsom hans vitae genus.

Visserligen har 1894 års mantalsskrivningsförordning avsett att i möjligaste mån inskränka den i § 3 för vissa fall stadgade s. k. valrätten, men har det ju dock i motiveringen betonats, att för den, som äger fast egendom eller idkar rörelse inom olika mantalsskrivningsdistrikt, vederbörande myndigheter i tvistiga fall böra tillerkänna all betydelse åt den enskildes uppgift om stället, där han anser sig vara bosatt, och som Rune bestämt påstått, att sådana omständigheter här föreligga, att han själv bör äga rätt att anmäla, inom vilketdera distriktet han skall mantalsskrivas, ansåg jag mig icke kunna påtaga mig ansvaret att, då jag själv ställde mig tveksam, huru förordningen i detta fall rätteligen borde tolkas, godkänna mantalsskrivningsförrättarens i Karlstad åtgärd i detta avseende.

Emellertid har jag sedermera efter grundligare övervägande och efter inhämtande av upplysningar även från annat vederhäftigt håll om såväl Runes bostadsförhållanden som ock arten av hans verksamhet och rörelse kommit till den uppfattningen, att ovan åberopade stadganden icke torde vara här tillämpligt, utan Rune såsom faktiskt bosatt i staden Karlstad och där utövande ständig tandläkarepraktik, vilken av allt att döma, trots hans eget påstående om motsatsen, lär vara den verksamhet, varåt han huvudsakligen ägnar sig och varav han ytterst är beroende, under det den rörelse, han särskilt i Grums socken driver, synes vara obetydlig till sitt omfång och av mera tillfällig natur, torde böra i Karlstad för år 1915 mantalsskrivas.

Från Rune den 8 nästföregående mars infortrat yttrande i mantalsskrivningsfrågan, inkommet den 2 innevarande månad, bilägges.

Mellansysslets häradsskrivarekontor den 10 april 1915.

e. f.

RANDOLF W. OLIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 61.

Genom magistraten hade infortrats stadsfullmäktiges yttrande i hos Konungens befullningshavande i länet anhängigt ärende angående bestämmande av tandläkaren G. R. Runes mantalsskrivningsort för år 1915; och beslöt utskottet, efter tagen del av handlingarna i ärendet, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med uttalande av att tandläkare Rune på grund av sin verksamhet måste anses hava sitt egentliga hemvist här i staden, samt att den rätt att själv välja mantalsskrivningsort som under vissa förhållanden kan äga rum, följaktligen icke synes härvidlag vara för handen, hemställa, att K. bfhde måtte, med bifall till den i ärendet gjorda framställningen förklara Karlstads stad vara Runes rätta mantalsskrivningsort för år 1915.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

54. Drätselkammarens framställning angående pension åt stadskamreraren G. Enander.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 mars 1915.

§ 2.

Från stadskamreraren G. Enander hade till drätselkammaren inkommit en så lydande skrivelse:

*Till Drätselkammaren i Karlstad.

Då jag på grund av sjuklighet är betänkt på att avgå från min innehavande stadskamreraretjänst, men jag givetvis icke kan taga ett sådant steg utan att tillförsäkras en betryggande pension, får jag härmed framlägga detta ärende för Drätselkammaren.

Jag har tänkt mig en pension till belopp motsvarande 80 procent av lönen, och som denna utgår med 5,000 kronor per år, skall pensionen alltså bli 4,000 kronor årligen.

Om Drätselkammaren benäget vill biträda en sådan hemställan, anhåller jag vördsammast, att Kammaren ville hos stadsfullmäktige göra framställning om beviljande åt mig av en årlig pension av 4,000 kronor att från mitt avskedstagande utgå under min återstående livstid.

Karlstad den 27 februari 1915.

G. ENANDER.

Efter föredragning härav och hålles överläggning beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med följande framställning:

Stadskamreraren Enander hade år 1896 tillrätt stadskamrerarebefattningen och hans nuvarande löneförmåner utgingo med 5,000 kronor, varav två personliga lönelillägg å 1,000 kronor vardera. Enligt ett av andre stadsläkaren Hugo Severin den 23 sistlidne februari utfärdat och för kammaren företeit intyg vore stadskamreraren Enander av sjukdom oförmögen att vidare förrätta sin tjänst. Enander innehade sin befattning utan rätt för staden att uppsäga honom och utan någon skyldighet för honom själv att vid sjukdomsfall avstå något av sin lön för avlönande av vikarie. Det stode således Enander fritt att begagna sig av tjänstledighet på grund av sjukdom och åtnjuta hela lönen, i vilket fall kostnaden för vikariens avlönande fölle på staden. För staden vore det emellertid mycket angeläget, ja nödvändigt, att så snart som möjligt erhålla ny ordinarie innehavare av den viktiga tjänsten. Kammaren hade därför ej funnit annan utväg än att tillstyrka det av Enander begärda pensionsbeloppet på så vis, att han under sin återstående livstid erhöle en årlig pension av 60 procent av det nu utgående lönebeloppet å 5,000 kronor, således i pension 3,000 kronor, samt dessutom en tilläggspension av 1,000 kronor.

Kammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadskamreraren G. Enander en årlig pension av 3,000 kronor samt en årlig tilläggspension av 1,000 kronor att från hans avskedstagande från stadskamrerarebefattningen utgå under hans återstående livstid, samt

att stadsfullmäktige måtte föreskriva, att ifrågavarande pensionsbelopp skola utgå av tillgängliga medel.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos den av stadsfullmäktige i Karlstad tillsatta kommittén för behandling av frågan om pensionering av stadens tjänstemän, betjänte och arbetare den 7 maj 1915.

§ 1.

I anledning av framställning i ärendet från stadskamreraren G. Enander, vilken på grund av sjukdom vore betänkt att avgå från sin befattning, hade drät-

selkammaren hos stadsfullmäktige på anförda grunder hemställt, att fullmäktige måtte bevilja stadskamreraren Enander en årlig pension av 3,000 kronor, samt en årlig tilläggspension av 1,000 kronor, att från hans avskedstagande från stadskamrerarebefattningen utgå under hans återstående livstid; och hade detta ärende av fullmäktige remitterats till kommittén för avgivande av yttrande.

Till närmare utredning angående de villkor, varunder stadskamreraren Enander antagits i stadens tjänst, hade införskaffats avskrift av det av drätselkammaren utfärdade förordnande å tjänsten i fråga, så lydande:

Avskrift.

Drätselkammaren i Karlstad

vill härigenom hafva utnämnt och förordnat Landskanslisten Anders Gustaf Enander att från och med den 24 innevarande Februari vara Kamrerare hos Drätselkammaren med rätt för honom att åtnjuta den med tjänsten förenade lön, men med skyldighet dels att ställa sig till esterrättelse hvad Drätselkammarens reglemente beträffande kamrerarens åligganden innehåller, dels ock att vara underkastad de förändringar i afseende å tjänsteåligganden och löneförmåner, som kunna blifva föreskrifna. Karlstad den 3 Februari 1896.

AUG. PALMGREN.
RICHARD NYSTRÖM.

R. NORBERG.
G. A. FALK.
P. ÅSTRÖM.
(Sigill.)

A. G. MOBERG.
HUGO ZIEGLER.

W. Brockmann.

Rätt avskrivet belyga:

AXEL LÅFTMAN.
adr. Karlstad.

E. THÖRNKVIST.
adr. Karlstad.

Efter överläggning beslöto kommittéerade att i ärendet göra följande uttalande:
Enligt beslut å gemensamt sammanträde den 18 mars 1913 med pensionskommittén samt stadens magistrat och ledamöter av stadens styrelser och delegationer har pensionsunderlaget för stadens befattningshavare preliminärt bestämts till 60 % av den slutliga avlöningen. Då den av drätselkammaren föreslagna pensionen för stadskamreraren Enander följaktligen är väsentligt högre än vad sålunda bestämts, och då för övrigt stadskamreraren Enanders tjänsteår icke

på långt när uppgå till det antal, som beräknats för åtnjutande av full pension, anse sig kommitterade böra hos stadsfullmäktige avstyrka bifall till drätselkammarens förevarande framställning.

Som ovan

Justerat

AXEL DAHLMAN.

Rätt utdraget betyder:

In fidem:
ELIAS STENIUS.

På tjänstens vägnar:
ELIAS STENIUS.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 62.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren på anförda grunder hemställt, att stadsfullmäktige måtte bevilja stadskamreraren G. Enander, vilken på grund av sjukdom vore betänkt att avgå från sin befattning, en årlig pension av 3,000 kronor jämte en årlig tilläggspension av 1,000 kronor att från hans avskedstagande utgå under hans återstående livstid.

I häröver avgivet, infordrat yttrande hade pensioneringskommittén under framhållande huvudsakligen, att den för stadskamreraren Enander sålunda föreslagna pensionen vore avsevärt högre än vad som vore preliminärt bestämt för stadens befattningshavare i allmänhet, avstyrkt bifall till drätselkammarens förevarande framställning.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att avgiva yttrande i ärendet; och beslöt utskottet, sedan under överläggningen av Herr Håkansson yrkats, att ifrågavarande pension måtte, med hänsyn till vad pensioneringskommittén i ärendet framhållit, bestämmas till 2,500 kronor om året, att med biträdande av vad drätselkammaren såsom skäl för sitt förslag åberopat, hemställas,

att stadsfullmäktige, under förutsättning att stadskamreraren G. Enander omedelbart avgår från stadskamrerarebefattningen måtte bevilja honom en årlig pension av 3,000 kronor samt en årlig tilläggspension av 1,000 kronor att från hans avskedstagande från nämnda befattning utgå under hans återstående livstid;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda pensionsbelopp skola, i den mån villgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

55. Albert Samuelsons i Ramsberg framställning i fråga om rätt att lyfta ett honom tilldelat Mellquists slöjdstipendium.

Till Stadsfullmäktiges Ordförande, Karlstad.

År 1913 sökte undertecknad ett av de Mellquistska slöjdstipendierna, men då jag ej erhöll något meddelande om stadsfullmäktiges beslut i frågan, antog jag, att min ansökan avslagits. Nu har jag emellertid hört sägas, att ett av stipendierna verkligen skulle ha tillfallit mig, och jag anhåller därför vördsamt om upplysning, huruvida så är förhållandet och i så fall om det ännu står öppet för mig. Under sommaren 1914 fullgjorde jag min värnplikt och var således då hindrad att besöka någon slöjdkurs.

Morskoga, Ramsberg den 7 april 1915.

ALBERT SAMUELSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.

§ 63.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolläraren Albert Samuelson i Ramsberg gjort förfrågan, huruvida han fortfarande vore berättigad att lyfta ett honom år 1913 tilldelat Mellqvists slöjdstipendium; och hade utskottet nu att häröver avgiva yttrande.

Efter antecknande från tillgängliga handlingar att Samuelson, som år 1913 utexaminerats från härvarande folkskoleseminarium, samma år tilldelats ett Mellqvists slöjdstipendium, beslöt utskottet att, då ett utlämnande av stipendiet under innevarande år till Samuelson icke stode i strid med av stadsfullmäktige utfärdade bestämmelser för ifrågavarande stipendiemedel, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte förklara hinder icke möta för Samuelson att under innevarande år lyfta det honom år 1913 tilldelade Mellqvistska slöjdstipendiet.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

56. Rick. Örtendals i Boda framställning angående rätt att lyfta ett honom tilldelat Mellquists slöjdstipendium.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

År 1913 sökte jag hos stadsfullmäktige det s. k. Mellquistska slöjdstipendiet. Enligt en notis i tidning i oktober samma år skulle jag av Stadsfullmäktige också blivit tilldelad detsamma. Något meddelande härom har jag emellertid ej fått och har dessutom ända tills denna dag varit omedveten om villkoren för stipendiets utbetalande.

Därför har jag ej, som sig bort, i vederbörlig tid inkommit till stadsfullmäktige med ansökan om uppskov med slöjdkursen. Min avsikt hade varit att år 1914 gå igenom en slöjdkurs vid Nääs. Nu var jag dock upptagen av min tjänst som lärare vid Boda skyddshem till den 1 juli, och från den 1 augusti tjänstgjorde jag under föreståndarens semester såsom tillförordnad föreståndare. Därför var det mig omöjligt att år 1914 kunna deltaga i kurs å Nääs. I år har det dock ordnats så, att min semester, som eljest endast är en månad, utsträcks till sex veckor under den tid, då kurs pågår i Nääs. Så skrev jag till en kamrat och bad honom taga reda på, hur det förhöll sig med notisen, och om jag verkligen blivit tilldelad något stipendium, och fick så meddelande, att jag visserligen fått stipendium men egentligen förvärvat rätten därtill.

På grund av vad jag ovan anfört, får jag därför hos Stadsfullmäktige värd- samt anhålla,

att komma i åtnjutande av stipendiet på föreskrivna villkor, oaktat jag ej i tillbörlig tid inkommit med ansökan om uppskov med påbörjande av slöjdkurs.

Boda skyddshem, Viskan den 12 maj 1915.

Vördsammast
RICK. ÖRTENDAL.

Att förestående uppgifter äro riktiga intygas.

OLOF D. OLSSON,
skyddshemsföreståndare.
Adr. Viskan.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 64.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolläraren Rick. Örtendal i Boda anhållit att

få komma i åtnjutande av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium oaktat han ej i tillbörlig tid inkommit med ansökan om uppskov med påbörjande av slöjdkurs; och hade utskottet nu att häröver avgiva yttrande.

Efter antecknande från tillgängliga handlingar, att Örtondal, som år 1913 utexaminerats från härvarande folkskoleseminarium, samma år tilldelats ett Mellqvists slöjdstipendium, beslöt utskottet att, då ett utlämnande av stipendiet under innevarande år till Örtondal icke stode i strid med av stadsfullmäktige utfärdade bestämmelser för ifrågavarande stipendiemedel, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte förklara hinder icke möta för Örtondal att under innevarande år lyfta det honom år 1913 tilldelade Mellqvistska slöjdstipendiet.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

57. Folkskolläraren Harald Bäckmans ansökan om uppskov med lyftande av ett honom tilldelat Mellqvists slöjdstipendium.

Till Stadsfullmäktiges i Karlstad ordförande.

Undertecknad, som genom hrr stadsfullmäktiges välvilja erhållit det Mellqvistska slöjdstipendiet för att sommaren 1915 bevista slöjdkursen vid Nääs, får härmed på grund av värnpliktens fullgörande vördsamt anhålla om uppskov med lyftandet av detsamma till nästa år.

Karlstad den 2 juni 1915.

HARALD BÄCKMAN,
folkskollärare.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.

§ 65.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av folkskolläraren Harald Bäckman gjord ansökan, att han, som på grund av värnpliktstjänstgöring vore förhindrad att innevarande år genomgå slöjd-

kurs, måtte erhålla uppskov till nästa år med lyftande av ett honom år 1914 tilldelat Mellqvists slöjdstipendium; och beslöt utskottet i anledning härav hemställa, att Harald Bäckmans ifrågavarande framställning måtte av stadsfullmäktige bifallas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

58. Hamnstyrelsens framställning om anslag till utförande av terrasseringsarbeten för utdragande av järnvägsspår till Tyggårdsviken m. m.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 30 mars 1915.

§ 28.

I fråga om en del av statens järnvägar delvis beslutade förändringar av anordningarna på härvarande bangård, bland annat förläggning av godsmagasinet till östra delen av lastkajområdet, varvid av hamntorget skulle tagas i anspråk en del mark, som för närvarande vore ordnad till upplagsplatser och uthyrd till flere personer, hade den 18 dennes härstädes förts förberedande förhandlingar mellan å ena sidan drätselkammarens och hamnstyrelsens ordförande såsom representanter för staden och å andra sidan ombud för statens järnvägar.

Härvid hade stadens representanter bland annat framhållit att, innan mark för godsmagasinet förflyttning kunde få disponeras, järnvägsspår måste utdragas till Tyggårdsviken, såsom varande det enda område, som kunde ifrågakomma vid förflyttning av förberörda varuupplag. Häremot hade järnvägens ombud icke något att invända, under förutsättning att de vid dylika anläggningar vanliga villkoren uppfylldes nämligen att staden utförde och bekostade all terrasserings-, trumbyggnad o. d. för spåret, ävensom bidrog med halva kostnaden för spårets överbyggnad. Enligt av stadsingenjören uppgjord, härvid fogad kostnadsberäkning skulle de arbeten, staden ensam hade att bekosta, belöpa sig på ungefär 12,000 kronor.

Då det, enligt vad vid förhandlingarna framgick, vore distriktsförvaltningens avsikt att redan innevarande år påbörja bangårdsarbetena, och då det för utnyttjande av den uppfyllda delen av Tyggårdsviken, vore nödvändigt att spårförbindelse anordnades dit, så beslöt styrelsen hemställa

att stadsfullmäktige måtte anvisa 12,000 kronor till utförande av terrasseringsarbeten m. m. för spårförbindelse med Tyggårdsviken.

Beträffande anslag för deltagande i halva kostnaden för ifrågavarande spårs överbyggnad, som torde komma på omkring 4,500 kronor, så ville styrelsen framdeles inkomma med äskande härom.

Vidare ville styrelsen hemställa om bemyndigande att med statens järnvägar träffa överenskommelse om ifrågavarande järnvägsspåranläggning, ävensom att till staten *avstå* den av hamnen disponerade mark, som för ändamålet kunde befinnas behövlig.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Kostnadsberäkning

å terassering m. m. för spår till upplagsplatsen å Tyggårdsviken enligt bilagda plankarta dat. ²⁰/s 1915.

Fyllning för förbindelsespåret och för nya öfvergången öfver S. J. vid elektricitetsverket, c:a 7,000 m ³ à 1,25	8,750: —
Förlängning af trumman under S. J. 50 meter à 15: —	750: —
Terassering å Tyggårdsviken	1,000: —
Makadamisering och grusning af nya tillfartsvägen till tomterna å Tyggårdsviken	1,500: —
	<hr/>
	Kronor 12,000: —

Karlstad den 30 mars 1915.

Erik Björkman.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 3 maj 1915.*

§ 26.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen hemställt, att stadsfullmäktige måtte anvisa 12,000 kronor till utförande av terasseringsarbeten m. m. för utdragande av järnvägsspår till Tyggårdsviken samt att stadsfullmäktige måtte bemyndiga styrelsen att med statens järnvägar träffa överenskommelse om ifrågavarande järnvägsspåranläggning ävensom att till staten *avstå* den av hamnen disponerade mark, som för ändamålet kunde befinnas behöflig; och hade drätselkammaren uppå remiss att yttra sig i ärendet,

Drätselkammaren ville för sin del tillstyrka beviljandet av det begärda anslaget ävensom bemyndigande för hamnstyrelsen att med statens järnvägar träffa överenskommelse om ifrågavarande spårförbindelse. Däremot ansåg drätselkammaren, att *avstående* av mark till staten borde i varje särskilt fall bestännas

av stadsfullmäktige och att sådant avstående av mark borde ske med villkor, att därest ej marken vidare vore behöflig för det avsedda ändamålet, den skulle återgå till staden.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja 12,000 kronor till utförande av terrasseringsarbeten m. m. för spårförbindelse med Tyggårdsviken,

att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat anslag skall anskaffas genom upplåning,

samt att stadsfullmäktige måtte bemyndiga hamnstyrelsen att med statens järnvägar träffa överenskommelse om ifrågavarande järnvägsspåranläggning.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.

§ 66.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen anhållit om ett anslag å 12,000 kronor till utförande av terrasseringsarbeten med mera för utdragande av järnvägsspår till Tyggårdsviken ävensom om bemyndigande att med statens järnvägar träffa överenskommelse om ifrågavarande järnvägsspåranläggning och avstående till staten av den av hamnen disponerade mark som för ändamålet kunde finnas behöflig.

Drätselkammaren, som hörts häröver, hade, med tillstyrkande av framställningen i övrigt, beträffande ifrågasatt avstående av mark till staten uttalat, att dylikt avstående borde i varje särskilt fall bestämmas av stadsfullmäktige och ske med villkor, att därest ej marken vidare vore behöflig för det avsedda ändamålet, den skulle återgå till staden.

Utskottet, som till alla delar instämde i vad drätselkammaren anfört, beslöt, efter antecknande att utskottet denna dag jämväl hade att behandla såsom särskilt ärende en skrivelse från hamnstyrelsen med förslag till kontrakt angående utförande och trafikering av ifrågavarande järnvägsspår, att såsom infortrat yttrande i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett belopp av 12,000 kronor till utförande av terrasseringsarbeten med mera för utdragande av järnvägsspår till Tyggårdsviken ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skall anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

59. Hamnstyrelsens skrivelse med förslag till kontrakt mellan staden och statens järnvägar angående anläggning och trafikering av hamnspår till Tyggårdsviken.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i Karlstad den 7 maj 1915.

§ 53.

Med skrivelse av den 3:e dennes hade statens järnvägars distriktsförvaltning i Göteborg till hamnstyrelsen översänt kontrakt angående anläggning och trafikering av hamnspår till Tyggårdsviken, som föredrogs, och beslöts härefter, att kontraktet, emot vilket styrelsen ej hade någon erinran att göra, skulle till stadsfullmäktige översändas.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Kontrakt

mellan statens järnvägar och Karlstad stad angående anläggning och trafikering av hamnspår till Tyggårdsviken i Karlstad enligt bilagda ritning, där spåren äro med röd färg angivna.

§ 1.

Karlstad stad ombesörjer och bekostar ensam all erforderlig terrassering, samt all stensättning och makadamisering, där sådan ifrågakommer, inom och utom spåren, skyddsräler och vägövergångar, ävensom alla vattenavlopp med därtill hörande samlingsbrunnar.

§ 2.

Statens järnvägar och Karlstad stad bekosta med hälften vardera alla övriga anläggningar för spår och växelläggning. Där så erfordras skall lämpligt stöd beredas för gatuplanens stensättning och makadamisering.

§ 3.

Spår-anläggningen och därmed sammanhängande arbeten skola utföras enligt Bandirektörens närmare föreskrifter med materialier av statens järnvägars modeller och av beskaffenhet, som av nämnde tjänsteman godkännes.

Vid anläggningens utförande skola arbetena inom statens järnvägars områden utföras genom dess försorg, i den mån banbefälet så anser nödigt.

§ 4.

Statens järnvägar bestrida kostnaderna för underhållet av till spåren hörande räler och rälistillbehör, växlar, korsningar och sliprar samt för spårens riktning, uppbyggnad och åternedläggning, då underhållsarbeten å över eller underbyggnaden ifrågakomma.

§ 5.

Karlstad stad bestrider kostnaderna för allt övrigt underhåll, häri inbegripet underhållet av de utav staden bekostade avloppsledningarna ävensom för all erforderlig utbrytning samt återställande av stensättning och makadamisering vid förekommande reparationer å över- eller underbyggnaden.

§ 6.

Renhållningen av spåren samt erforderlig belysning utföres och bekostas av Karlstad stad.

§ 7.

Trafikerandet av spåren får icke påbörjas, förrän alla därtill hörande arbeten blivit av bandirektören besiktigade och godkända.

Ifråga om spårens användande utanför statens järnvägars område såväl som ifråga om vagnars ut- och införande till och från stadens område skola stationsföreståndarens i Karlstad föreskrifter lända till efterrättelse.

§ 8.

Vagnars förande till eller från spåren verkställes endast i den mån sådant med hänsyn till trafiken å stationen är möjligt och skall vederbörande trafikant härför erlagga avgift i enlighet med bestämmelserna i gällande taxa.

Vagnars införande å spåren medgiver icke förlängning å tiden av föreskriven lastnings- eller lossningsfrist.

§ 9.

För den händelse Karlstad stad hyr ut områden vid hamnspåren, få statens järnvägar ej göras ansvariga för den skada, som genom eld från lokomotiv eller annorledes kan åkomma anläggningar eller upplag å sådant område; och skall genom stadens försorg förbehåll härom intagas i de hyreskontrakt rörande dylika områden, som upprättas, efter det detta kontrakt blivit av stadsfullmäktige i Karlstad godkänt.

§ 10.

För skador, som åsamkas den rörliga materiel, som användes å förenämnda spår, ansvarar staden i den mån skadorna uppkommit genom fel å underbyggnad, stensättning, skyddsräler m. fl. anläggningar, vilkas underhåll åligga staden.

§ 11.

Statens järnvägar äga rätt att, där detta utan hinder för övrig trafik kan äga rum, använda spåren för vagnuppställning och andra trafikbehov.

§ 12.

Byggnader få icke uppföras och varor ej uppläggas på närmare avstånd från spårens mitt än 2,5 meter. Brytes häremot och uppkommer till följd härav skada å person och det varder Kungl. järnvägsstyrelsen ålagt att ersätta skadan, skall Karlstad stad hålla Kungl. styrelsen skadelös, för vad den i sådant avseende kan komma att utbetala.

§ 13.

Spåranläggningen skall vara färdig före den 1 september 1916 vid äventyr eljest, att det lämnade tillståndet anses återtaget.

§ 14.

Karlstad stad är berättigad att när som helst tillösa sig spåren med därtill hörande anläggningar mot värdet av den del härav, som bekostats av statens järnvägar, vilket värde i brist på annan överenskommelse skall bestämmas enligt gällande lag angående skiljemän.

§ 15.

Twist rörande tillämpningen av detta kontrakt avgöres av skiljemän utsedda enligt gällande lag.

§ 16.

Bryter Karlstad stad mot härovan intagna bestämmelser, är detta kontrakt å stadens sida förverkat.

Eljest upphör kontraktet att gälla ett år efter från någondera sidan gjord uppsägning.

§ 17.

Detta kontrakt, varav två lika lydande exemplar äro upprättade och utväxlade, får ej på annan överlåtas, med mindre distriktsförvaltningen därtill lämnat sitt å kontraktet tecknade medgivande.

Göteborg den 1915.

Karlstad den 1915.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 31 maj 1915.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över

av hamnstyrelsen överlämnat förslagskontrakt mellan statens järnvägar och Karlstad stad angående anläggning och trafikering av hamuspår till Tyggårdsviken; och som drätselkammaren ej fann något mot kontraktet att erinra, beslöt kammaren tillstyrka stadsfullmäktige att godkänna detsamma och uppdraga åt hamnstyrelsens ordförande att å stadens vägnar underskriva kontraktet.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 67.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över ett av hamnstyrelsen till fullmäktige överlämnat förslag till kontrakt mellan staden och statens järnvägar angående anläggning och trafikering av hamuspår till Tyggårdsviken; och beslöt utskottet som i likhet med drätselkammaren icke hade något att erinra mot kontraktet, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna avfattningen av kontraktet ävensom uppdraga åt hamnstyrelsens ordförande att å stadens vägnar underskriva detsamma.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

60. Magistratens resolution med infordrande av förklaring i anledning av anförda besvär över stadsfullmäktiges beslut den 18 mars 1915 om antagande av ordningsstadgande för staden, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor.

Resolution.

Översändes till Magistraten i Karlstad, som anmodas att över förevarande besvär infordra stadsfullmäktiges här i staden förklaring samt därmed ävensom

med eget yttrande i ärendet sedermera hit inkomma och remissakten därvid återställa.

Karlstad i landskansliet den 12 april 1915.

På tjänstens vägnar:
GEORG SAMUELSON.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad för förklarings afgifvande.
Karlstads rådhus den 16 april 1915.

På Magistratens vägnar:
C. LIDBERG.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län, Karlstad.

Emot stadsfullmäktiges i Karlstad den 18 sistlidne mars fattade och den 22 i samma månad offentligen upplästa beslut, antecknat under § 68 i prot., att antaga särskilt ordningsstadgande, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor inom staden, få undertecknade, idkare av industrier härskädes, anföra besvär och på samma gång hemställa, att beslutet i varje fall icke måtte av Konungens Befallningshavande fastställas.

Signaleringen med fabriksvisslorna förekommer, såsom känt är, vid arbetstidens början och slut till ledning för arbetarne. Den spelar, vad signalerna till arbetets början angår, en viktig roll för ordningen i fabriken, i det att såväl vid arbetets början på dagen som vid dettas återupptagande efter raster det eljest, enligt vunnen erfarenhet, icke är möjligt att erhålla en punktlig inställelse i arbetet av arbetsstyrkan i dess helhet. Skälen härtill torde vara flera: arbetares avsaknad av ur eller rättgående sådana, deras insomnande under rasten etc. Då signalen bör uppfattas, även om arbetarne befinna sig på längre avstånd från arbetsplatsen eller under rast insomnat, kan annan form för signaleringen ej förekomma än den ljudande fabriksvisslan. Tydligt är, att denna signalering är av synnerlig betydelse för företaget både i ekonomiskt och annat avseende, några förspilda arbetstimmar förekomma ej, om hela arbetsstyrkan i rätt tid inställer sig i arbetet. Signalerna till arbetets upphörande hava för ordningen i fabriken sin ej ringa betydelse.

Därest signaleringen med fabriksvisslorna skulle bliva förbjuden och arbetarnes mer eller mindre oregelbundna inställelse i arbetet därför vore att vänta, bleve det nödvändigt att, för konstaterande av varje enskild arbetares arbetstid, kontrollera allas inställelse. Detta låter sig ej göra utan särskilda åtgärder för detta speciella ändamål med därav påkallade kostnader, exempelvis anställande av

portvakt. De industrier, som särskilt under nuvarande kritiska förhållanden ej anse sig kunna påtaga sig sådana kostnader, finge taga risken av oregelbundna arbetstider med förlusten i ekonomiskt eller annat avseende och bristande ordning i arbetslokalerna.

Mot den ifrågavarande signaleringen tro vi det ej kunna anföras skäl, som äro av lika stor eller större vikt än våra skäl för dess bibehållande. Dessa signaler torde icke vålla skada eller annat avsevärt obehag för någon.

Dyliket förbud finnes icke i andra städer med betydande industriella anläggningar, såsom Göteborg, Borås, Norrköping och Gefle m. fl.

Vi anse, att stadsfullmäktiges beslut såsom ländande oss till skada i ekonomiskt och annat avseende utan verklig nytta kränker vår enskilda rätt, och yrka vi därför, att beslutet måtte upphävas.

Av samma skäl torde det genom beslutet föreslagna stadgandet böra anses onödigt och olämpligt, vadan vi i varje fall anhålla, att beslutet icke varder av Konungens Befallningshavande fastställt.

Vi tillåta oss slutligen framhålla, att vi icke förut under ärendets behandling satts i tillfälle att yttra oss i frågan.

Karlstad den 6 April 1915.

A.-B. Värmlands Trikkåfabrik:
G. ÖDELIUS.

Aktiebolaget Karlstads Yllefabrik:
OSCAR KULLGREN.

Aktiebolaget Svenska Guldlisfabriken:
SIGURD W. NEUMAN.

Värmlands Garanti Aktiebolag:
H. ALLSING.

Med instämmande af Fabriksledningens besvär öfver Stadsfullmäktiges i Karlstad beslut, att förbjuda signalering med ångvissla vid Aktiebolaget Svenska Guldlisfabriken, så få vi, samtliga arbetare vid fabriken, genom vår närmaste förman uttala önskvärdheten af, att förbudet måtte upphävas, då signaleringen till arbetets påbörjande är till stor nytta för oss.

Karlstad den 7 April 1915.

C. E. KJELLÉN.

Med instämmande av Fabriksledningens besvär öfver Stadsfullmäktiges i Karlstad beslut att förbjuda signalering med ångvissla vid Karlstads Ångtvätt, så få vi samtliga arbetare vid fabriken, genom vår närmaste förman uttala önskvärdheten av, att förbudet måtte upphävas, då signaleringen till arbetet är till stor nytta för oss.

Karlstad den 6 April 1915.

AUGUSTA OHLSSON.

Med instämmande av Fabriksledningens besvär över Stadsfullmäktiges i Karlstad beslut att förbjuda signalering med ångvissla vid Aktiebolaget Karlstads Yllefabrik, så få vi samtliga arbetare vid fabriken genom vår närmaste förman uttala önskvärdheten av, att förbudet måtte upphävas, då signaleringen är till stor nytta för oss vid inställelse i arbetet.

Karlstad den 6 April 1915.

Å arbetarnes vägnar
C. M. UHLEMANN,
Verkmästare.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 68.

Sedan aktiebolaget Värmlands Trikäfabrik i Karlstad med flere hos Konungens Befallningshavande i länet anfört besvär över stadsfullmäktiges beslut den 18 mars 1915 i fråga om förbud för signalering med fabriksvisslor här i staden, samt Konungens Befallningshavande låtit infordra fullmäktiges förklaring över besvären, hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att avgiva yttrande i ärendet; och beslöt utskottet föreslå, att stadsfullmäktige måtte avfatta sin förklaring på följande sätt:

«Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Såsom infordrad förklaring i anledning av de besvär, som av aktiebolaget Värmlands Trikäfabrik i Karlstad med flere anförts över stadsfullmäktiges i Karlstad beslut den 18 mars 1915 att för sin del antaga särskilt ordningsstadgande för staden, innefattande förbud mot signalering med fabriksvisslor, vilket beslut med skrivelse den 15 april 1915 underställts Konungens Befallningshavande, få stadsfullmäktige härmed framhålla följande:

Innan ifrågavarande beslut fattades av stadsfullmäktige, hade, på därom genom fullmäktiges beredningsutskott gjorda förfrågningar, arbetsledningarna vid ett flertal av stadens större industriella företag, däribland Karlstads Mekaniska Verkstad, Orrholmens sågverk, Karlstads snickerifabrik, Karlstads Spinneri- och Väveri Aktiebolag, Karlstads glasbruk, antingen förklarat att signalering med ångvisslor redan vore avskaffad, eller ock uttalat sig för lämpligheten av den ifrågasatta föreskriften under framhållande av att någon som helst olägenhet icke kunde vållas därav, att ångvisslesignalerna vid fabrikerna utbyttes mot ett annat, endast inom arbetsområdet hörbart signaleringssystem.

Då stadsfullmäktige härjämte jämväl från arbetarhåll inhämtat, att signalering med ångvisslor i allmänhet ansågos ur arbetaresynpunkt obehörlig, och då det icke torde kunna bestridas, att dylik signalering är icke blott i hög grad störande utan även för svaga personer rent av hälsovådlig, få stadsfullmäktige, under åberopande jämväl av vad motionären i ärendet anført hos fullmäktige, härmed vördsam samt hemställa, att Konungens Bcfallningshavande måtte, utan avseende å de anförda besvärerna, fastställa stadsfullmäktiges ifrågavarande beslut.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

61. Folkskolestyrelsens framställning angående upplåtande till folkskolan under läsåret 1915—1916 av två salar i gamla flickskolebyggnadens övre våning.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde hos Karlstads folkskolestyrelse den 11 maj 1913.

§ 3.

Då för nästa läsår åtminstone två nya klassrum komme att behövas och numera inga salar finnas tillgängliga i något av skolhusen, beslöt folkskolestyrelsen på förslag av byggnads- och ekonominämnden att hos stadsfullmäktige göra hemställan om upplåtande till folkskolan under läsåret 1915—16 av två salar i den gamla flickskolebyggnadens övre våning.

In fidem:
BROR A. LARSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 31 maj 1915.

§ 8.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen hemställt om upplåtande till folkskolan under läsåret 1915—1916 av två salar i gamla flickskolebyggnadens övre våning.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta att under läsåret 1915—1916 till folkskolan upplåta två salar i gamla flickskolebyggnadens övre våning, så snart utrymme där bleve ledigt, efter det polisstationen flyttats tillbaka till dess gamla lokal i rådhuset.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 69.

På remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av folkskolestyrelsen gjord framställning om upplåtande till folkskolan under läsåret 1915—1916 av två salar i gamla flickskolebyggnadens övre våning; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att under läsåret 1915—1916 till folkskolan upplåta två salar i gamla flickskolebyggnadens övre våning, så snart utrymme där bleve ledigt efter det polisstationen flyttats tillbaka till dess gamla lokal i rådhuset.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

62. Hamnstyrelsens förslag till tillägg till § 5 och ändring av § 5 mom. 1 i den för staden gällande hamnordning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I nu gällande hamnordning finnas på några ställen intagna bestämmelser därom, att, därest av vederbörande givet påbud icke av trafikant iakttages, hamnförvaltningen skall äga att på den tredskandes bekostnad utföra anbefalld åtgärd. Värkstället härav kan bereda hamnen stora svårigheter, t. ex. vid beredande

av lämplig plats eller förvaringsrum för uppläggning av sådant gods, som blivit kvarliggande på lossningsplats och av utrymnes eller andra skäl behöver därifrån bortföras, varför styrelsen anser sådant tillägg bör göras att, därest genom hamnens försorg måst utföras arbete på trafikants bekostnad, denne därför icke i tredskofall är befriad från bötesansvar.

Hamnstyrelsen får därför föreslå stadsfullmäktige besluta och hos Konungens Befallningshavande söka stadfästelse på följande tillägg i hamnordningens 5:te §.

»Mom. 9. Därest i fall, som omförmålas i momenten 4, 6 och 7 här ovan, genom hamnens försorg arbete utförts på trafikants eller arrendators bekostnad, så är denne därför icke befriad från bötesansvar enligt vad i § 13 sägs.»

Tillika får styrelsen hemställa om godkännande av följande ändrade lydelse av mom. 1 i § 5 till förtydligande beträffande flottgods.

»Vid lastning och lossning i hamnen och på hamnens landområde, ävensom vid landtagning, sjöläggning, transport och förtöjning av flottgods samt tillfälliga länsbommars anbringande, skola av hamnkaptenen meddelade föreskrifter lända till efterrättelse.»

In fidem:
IWAR OLSSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 31 maj 1915.

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hamnstyrelsens förslag till tillägg till § 5 och ändrad lydelse av mom. 1 § 5 i den för staden gällande hamnordning; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att för sin del godkänna förslaget och därpå söka Konungens befallningshavandes fastställelse.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.

§ 70.

Hos stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen på anförda grunder hemställt, att

stadsfullmäktige måtte för sin del antaga och söka vederbörlig fastställelse å av styrelsen upprättat förslag till tillägg till § 5 och ändring av § 5 mom. 1 i den för staden gällande hamnordning.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från fullmäktige nu hade att häröver avgiva yttrande, beslöt att med instämmande i av drätselkammaren givit utlåtande i ärendet, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna ifrågavarande förslag till ändring av och tillägg till hamnordningen samt därå söka Konungens Befallningshavaandes fastställelse.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

63. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för inköp av ett nytt elektriskt pumpaggregat för vattenuppföringen till vattentornen.

Utdrag ur protokollet vid Vattenlednings- och Belysningsstyrelsens sammanträde den 27 maj 1915.

§ 9.

Från Stadsingeniören hade inkommit följande skrifvelse:

*Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Såsom styrelsen har sig bekant har vattenverkets elektromotorpump för uppföring af vatten till rörnätet och vattentornen under senare åren vid flera tillfällen visat sig mindre driftsäker. Orsaken härtill har hufvudsakligen varit att motorn på grund af den alltjämt stegrade vattenförbrukningen måst betydligt öfverbelastas, hvaraf blifvit en följd att genom lindningarnes öfverhettning, s. k. öfverslag tidtals ägt rum, medförande driftafbrott för skadans reparerande. För att i möjligaste mån minska faran för dylika driftafbrott har motorns roterande del för någon tid sedan delvis omgjorts och borstupplyftnings- och kortslutningsanordning för igångsättningen monterats. Som motorn emellertid under sommarmånaderna är kontinuerligt öfverbelastad med ända till 45 % af den effekt, för hvilken den är tillverkad, och enligt gällande normer för motorer dylik öfverbelastning i allmänhet icke bör tillåtas med mera än 5 %, förefinnes alltså en ständig risk be-

träffande driftsäkerheten. Det torde därjämte böra erinras om att själva pumpen länge varit mindre driftsäker. Vil nyligen företagen isärtagning och rengörning har dessutom konstaterats att pumpens rörliga delar nu äro mycket slitna samt gjutjärnskåpan och fästena för kåpans inre förskrufningar delvis äro skadade på ett sätt, som icke kan repareras utan att beställa nya hufvuddelar för pumpen.

På grund af den ökning i risken för driftafbrott, som här af tillkommit, anser jag det nödvändigt styrelsen tager i öfvervägande huruvida icke omedelbart ett nytt pumpaggregat af modernare och mera tillförlitligt slag nu bör anskaffas.

Enligt infortrade anbud skulle ett nytt aggregat inklusive montage, ändring af till- och utloppsledningar m. m. kunna beräknas kosta kronor 6,000: —.

Karlstad den 20 maj 1915.

ERIK BJÖRKMAN“.

Då en driftstörning i det ofvannämnda elektriska pumpmaskineriet nu, då de gamla ångpumparne äro för små att med säkerhet under alla förhållanden kunna fylla vattenbehovet, skulle föranleda att vattenverkets förmåga att ständig leverera vatten kunde riskeras, ansåg sig styrelsen skyldig att ingå till stadsfullmäktige med framställning om

att för vattenverket få inköpa ett nytt modernt elektriskt pumpaggregat för vattenuppfordringen till vattentornen, samt

att stadsfullmäktige ville härför anslå ett belopp af kronor 6,000: —.

Denna paragraf justerades genast.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 31 maj 1915.*

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att yttra sig över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 6,000 kronor för inköp av ett nytt elektriskt pumpaggregat för vattenuppfordringen till vattentornen; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 71.

Såsom infortrat yttrande över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om ett anslag av 6,000 kronor för inköp av ett nytt elektriskt pumpaggregat för vattenuppfordringen till vattentornen, över vilken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett anslag av 6,000 kronor för inköp av ett nytt elektriskt pumpaggregat för vattenuppfordringen till vattentornen ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

64. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående tillfällig förhöjning å gasprisen.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 26 april 1915.

S. d.

§ 3.

Enär kolprisen för närvarande ökats med mera än 100 % beslöt Styrelsen hos Stadsfullmäktige framställa begäran att när Styrelsen funne sådant av omständigheterna betingas och intill dess normala förhållanden inträdde få höja gasprisen med 3 öre pr kubikmeter.

Denna paragraf justerades genast.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 31 maj 1915.

§ 4.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen hemställt om tillstånd att, när styrelsen funne sådant av omständigheterna betingas och intill dess normala förhållanden inträdde, få höja gasprisen med 3 öre per kubikmeter; och beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1916.

§ 72.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning angående tillfällig förhöjning å gasprisen, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, att, i enlighet med styrelsens begäran hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva styrelsen för vattenlednings- och belysningsstyrelsen rätt att, när styrelsen funne sådant av omständigheterna betingas och intill dess att normala förhållanden inträdde, få höja gaspriset med 3 öre pr kubikmeter.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

85. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om anslag för framdragande av vatten- och gasledningar till den av Föreningen Soldaternas vänner i Värmland inköpta tomten inom kvarteret Sergeanten.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 26 april 1915.

S. d.

§ 4.

Med anledning av framställning av Anders Löfberg för Soldaternas vänner

i Värmland om vatten- och gasledningars snara framdragande till den av staden inköpta tomten i kvarteret Sergeanten beslöt Styrelsen hos Stadsfullmäktige begära ett anslag av 1,150: — kronor för dessa arbetens utförande.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Kostnadsberäkning

för framdragning av vatten- och gasledningar i Kaserngatan till föreningen »Soldaternas vänners» nybyggnad.

Vattenledning:

Bergsprängning, c:a 40 kbm. à 10: —	400: —	
Fyllning, c:a 80 kbm à 1: 25	100: —	
4" huvudledning, inkl. materiel, nedläggning och anslutningsdelar, 40 met. à 7: 50	300: —	
Avstängningsventil och brandpost	150: —	950: —

Gasledning:

2" ledning inkl. materiel, läggning, anslutningsdelar och överfyllning 40 met. à 5: —	200: —	
		Kronor 1,150: —

Karlstad 26 april 1915.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 31 maj 1915.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett anslag av 1,150 kronor för framdragande av vatten- och gasledningar till den av föreningen Soldaternas vänners i Värmland inköpta tomten i kvarteret Sergeanten; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 73.

Hos stadsfullmäktige hade vattenlednings- och belysningsstyrelsen anhållit om ett anslag å 1,150 kronor för framdragande av vatten- och gasledningar till den av Föreningen Soldaternas Vänner i Värmland inköpta tomten inom kvarteret Sergeanten; och hade drätselkammaren häröver avgivit tillstyrkande utlåtande.

På remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att yttra sig i ärendet; och beslöt utskottet, som ansåg att staden icke borde vidkännas några kostnader för avloppsledningar från berörda tomt, men som eljest icke hade något att erinra mot styrelsens ifrågakarande begäran, att såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja vattenlednings- och belysningsstyrelsen ett anslag av 1,150 kronor för framdragande av vatten- och gasledningar till ifrågakomna tomt inom kvarteret Sergeanten under villkor, att vederbörande tomtägare ombesörjer anordnande av utav styrelsen godkänd avloppsledning från samma tomt;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall anskaffas genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

66. Kommitténs för uppgörande av ny plan för stadens bokföringsväsende förslag till partiella förändringar av nuvarande bokföringssystemet.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Kommittén för uppgörande af ny plan för stadens räkenskapsväsende tillåter sig härmed på grund af arbetets omfattning anmäla att den knappast anser sig kunna fullgöra sitt uppdrag och framlägga ett fullständigt förslag före årsslutet. För att förslaget emellertid i händelse af stadsfullmäktiges godkännande skall kunna tillämpas skyndsammast efter dess antagande har kommittén ansett sig tidigare böra inkomma med förslag om vissa partiella förändringar till förtydligande af nuvarande bokföringssystem, hvilka enligt kommitténs förmenande under alla omständigheter böra göras, huru än stadsfullmäktige blifvande beslut om det slutliga bokföringsförslaget må komma att utfalla.

Kommittén tillåter sig sålunda föreslå:

- 1) att alla fonder af donations natur föras och redovisas helt och hållet skilda från stadens öfriga räkenskaper samt förvaltas af drätselkammaren såvida icke donationsbestämmelserna annat föreskrifva.
- 2) att alla staden tillhöriga fastigheter, med undantag af de, som disponeras af de s. k. affärsverken, öfverföras till drätselverket. I afvaktan på resultatet af den omvärdering, som stadsfullmäktige låtit igångsätta, uppföras dervid fastigheterna till sina nuvarande bokföringsvärden.
- 3) att samtliga delegationer, likaledes med undantag af förenämnda verk, åläggas upprätta dels "inventarieförteckning", upptagande endast inventarier, som icke äro underkastade starkare förslitning, såsom möbler, maskiner, verktyg o. d. samt dels "längder å öfriga inventarier, som lämpligen böra betecknas såsom "förbrukningsartiklar", upptagande anskaffningsdag, antal, art, inköpspris och utrangeringsdag, hvarefter inventarierna öfverföras till drätselverkets bokföring och afskrift af förteckningen tillställs drätselkammaren, hvaremot förbrukningsartiklarne afskrifvas, men naturligtvis till sin befintlighet redovisas enligt längden.

Till sättet för kontroll öfver samtliga inventarier liksom för fastighets-syning, med hvad därtill hör, skall kommittén tillåta sig återkomma i samband med förslag till omläggning af stadsrevisionen.

- 4) att alla lån, som påförts delegationer, med undantag af Hamnen, öfverföras på drätselverket och att drätselkammaren ensam förklaras berättigad för stadens behof upptaga lån af hvad slag de vara må; till följd häraf komma delegationernas bokslut, med undantag af drätselverkets och affärsverkens att endast omfatta vinst- och förlustkonton samt kassa.
- 5) att delegationerna åläggas uppdelas sina statsförslag i
 - a) *ordinarie stat*, omfattande inkomster och utgifter samt
 - b) *extra stat*, upptagande å ena sidan sådana inbetalningar, som beräknas inflyta genom afyttring af tillgångar, såsom fastighets- och tomtförsäljningar o. d. och å andra sidan sådana utbetalningar, som afse kapitalökningar, såsom utvidgningar, nyanläggningar, inventarier o. d. Denna statafdelning skulle sedan i generalförslaget upptagas under drätselverkets stat.Åskande om anslag å extra stat skola göras hos stadsfullmäktige samtidigt med statförslags insändande till magistraten, på det att frågor härom kunna vara slutbehandlade, då generalförslaget skall tagas under öfvervägande.
- 6) att kontoregleringar delegationerna emellan föras öfver kassan.

- 7) att lån, upptaget för speciellt ändamål, att successivt under längre tid tagas i anspråk, uppföres och redovisas å separat konto, till ledning vid uppgörandet af staten och till undvikande af missvisande uppgifter i bokslutet.
- 8) att aftal, som gälla penningtransaktioner, vid uppgörelsen bokföres under personliga konton.
- 9) att beviljade anslag icke få lyftas annat än i mån af behof, såvida icke af stadsfullmäktige annat särskildt bestämmes.
- 10) att bland stadens kapitaltillgångar "Hamnen" upptages till det belopp som motsvarar dess skuld till staden.

Vid en omläggning af stadens bokföring och därför afsedd kontroll kan icke undvikas att böcker och blanketter måste ges en annan uppställning än den för närvarande använda. Ändringar häri, som f. n. äro under ompröfning, har kommittén, emellertid för afsigt att underställa vissa delegationers bedömande, innan slutgilligt förslag framlägges för stadsfullmäktige. Af skäl som förut anförts och ur ordningssynpunkt anser kommittén det dock lämpligt föreslå ordnandet af vissa detaljer redan nu, och anhåller kommittén därför att stadsfullmäktige behagade besluta:

- 11) att samtliga delegationer åläggas att genom respektive sekreterare diarieföra och registrera hvarje till delegationen för behandling inkommet ärende i hufvudsaklig öfverensstämmelse med bilagda blankett.
- 12) att stadens fastigheter redovisas hvar för sig i specialböcker och böra för detta ändamål följande böcker antagas:
 - a) Fastighetsbok, innehållande konto för hvarje bebyggd fastighet, äfvensom för jordar och tomter sammanförda hvardera för sig i lämpliga grupper; i samma bok upplägges äfven konto för gemensamma utgifter å fastigheterna. Hvarje fastighets konto skall upptaga ingående balans, utbetalningar, inbetalningar, afskrifningar eller värdeökning samt utgående balans; på hvarje fastighets konto skall antecknas motsvarande kontrakts nummer samt för hvarje bebyggd jordegendom eller tomt uppgift å brandförsäkringsbrevets utställare, nummer jämte belopp;
 - b) Hyresförteckning för bebyggda fastigheter samt arrendeförteckning.
 - c) Kontrollbok (förfallobok), i hvilken fastigheterna betecknas med samma nummer som i fastighetsboken.

För b) och c) erforderliga böcker böra erhålla en uppställning i nära anslutning till bilagda blanketter.

På framställning från revisorerna af 1910 års räkenskaper beslöto stadsfullmäktige d. 19 okt. 1911, "att uppdraga åt drätselkammaren,

dels att genom stadskamreraren låta omlägga drätselkammarens räkenskaper så, att de från och med 1912 i skilda böcker och bokslut redovisa dels drätselkammarens räkningar som delegation betraktad, dels räkningar för stadens drätsel i allmänhet,

dels ock att uppgöra inkomst- och utgiftstalen för 1912 så, att däri använda rubriker komma i möjligaste öfverensstämmelse med rubrikerna i 1912 års räkenskaper“.

Revisorerna motiverade detta sitt förslag med påståendet “att större öferskådlighet och reda vunnnes om bokföringen omlades så att dessa skilda afdelningar“ (drätselkammaren ss. delegation och ss. förvaltare af stadens allmänna drätsel) “redovisades i skilda böcker och bokslut. Härigenom vunnnes också, att rubrikerna i inkomst- och utgiftsstat och i räkenskapen lättare kunde bringas till öfverensstämmelse“.

Så vidt kommittén kunnat finna har det af revisorerna afsedda resultatet icke vunnits, men väl har åtgärden åstadkommit större och delvis öfverflödigt arbete genom afsevärdt antal dubbelskrifningar. Uppdelningen af drätselkammarens funktioner såsom ofvan nämnts förefaller kommittén något konstruerad och det kan anföras att revisorer hafva haft olika uppfattningar om hvad som bör hänföras till den ena eller andra delen.

På anförda grunder tillåter sig kommittén föreslå:

- 13) *att* Stadsfullmäktige med upphäfvande af ifrågavarande beslut af 19 okt. 1911 målte bestämma att de nu på drätselkammare och drätselverk skilda räkenskaperna sammanföras, så att bokslutet för innevarande år blir gjort i en räkenskap.

Till slut anser sig kommittén böra fästa stadsfullmäktiges uppmärksamhet vid vissa omständigheter som för närvarande icke synas vara ordnade på ett i allo tillfredsställande sätt.

Sålunda är kommittén icke fullt öfvertygad om,

att kontrollen från delegationernas sida öfver sina redogörare är fullt effektiv i den grad, som det är bruk att fordra,

att de kassaförslag, som föreläggas drätselkammaren, motsvara de fordringar, kammaren kan hafva rätt uppställa,

att stadsfullmäktige vid sina beslut äro i tillfälle själfva bedöma drätselkammarens förslag om utgifters täckande genom lån, tillgängliga medel eller utaxering, samt

att allmänhetens berättigade intresse för kommunalförvaltningen kan anses vara tillräckligt tillgodosedt genom nu tillgängliga redogörelser.

Kommittén håller därför före att det vore välbetänkt om stadsfullmäktige beslöto:

- 14) att sifferrevisorernas instruktioner fullständigades med åläggandet, att vid några till tiden obestämda tillfällen inventera hvarje delegations kassa samtidigt med eventuell bankräkning samt härom göra anteckning i vederbörande kassabok.
- 15) att delegationerna åläggas, att på tid, som drätselkammaren kan komma att bestämma i hvarje månad dit inlämna en beräkning på de medel, som efterföljande månad komma att rekvireras eller inbetalas; börande delegationerna sedan söka att ställa sig sina egna beräkningar så mycket som möjligt till esterrättelse.
- 16) att drätselkammaren till hvarje stadsfullmäktigsammanträde aflämnar rapport, upptagande beloppen på:
 - a) stadens fria upplåningsrätt,
 - b) stadens tillfälliga lån,
 - c) hvad som ytterligare erfordras för täckande af de anslag till hvilkas bestridande stadsfullmäktige beslutat medel skola anskaffas genom lån,
 - d) stadens obegagnade fria upplåningsrätt, samt
 - e) under kalenderåret beslutade utgifter, som skola täckas genom tillgängliga medel och uttaxering.
- 17) att hvarje delegation och likaledes kommitté, som handhaft penningmedel, skall afgifva en ekonomisk årsberättelse, upptagande hvad delegationerna beträffar äfven en redogörelse öfver deras allmänna verksamhet. Berättelse från delegation, som för räkenskaper, bör ålfölja dessa till revisorerna, i annat fall öfversändes berättelsen direkt till stadsfullmäktige.

De föreskrifter, som kommittén enligt ofvan föreslagit stadsfullmäktige att utfärda, böra beträffande punkterna 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15 och 16 träda i kraft omedelbart efter stadsfullmäktiges beslut i saken, beträffande punkt 5 vid tidpunkten för nästkommande statförslags uppgörande samt beträffande punkterna 10 och 13 vid 1915 års bokslut.

Ju förr de föreslagna partiella förändringarne verkställas, dess mindre torde olägenheterna och besväret blifva vid en blifvande eventuell större omläggning af räkenskaperna.

Karlstad den 19 maj 1915.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 31 maj 1915.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över av kommittén för uppgörande av ny plan för stadens räkenskapsväsende avgivet förslag om vissa partiella förändringar till förtydligande av nuvarande bokföringssystem m. m; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att godkänna kommitterades förslag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 74.

Till stadsfullmäktige hade kommittén för uppgörande av ny plan för stadens räkenskapsväsende inkommit med ett i sjuutton särskilda punkter uppdelat förslag om vissa partiella förändringar till förtydligande av nuvarande bokföringssystem, vilket förslag drätselkammaren i avgivet utlåtande förordat till antagande.

På remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att yttra sig i ärendet; och beslöt utskottet, som icke fann något mot förslaget att erinra, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna och till esterrättelse fastställa ifrågavarande av kommitterade uppgjorda förslag om ändringar till förtydligande av nuvarande räkenskapssystem.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

67. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående allmänna lyshållningen under nästa lysår.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag angående allmänna lyshållningen under nästa lysår får Magistraten överlämna och till bifall förorda.

Karlstads rådhus den 13 april 1915.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 31 mars 1915.

§ 5.

Förelåg till behandling frågan om allmänna lyshållningen i staden för nästa lysperiod och beslöt Styrelsen att härom aflåta följande framställning:

”Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen föreslå, att den allmänna lyshållningen i staden medels gas- och elektriskt ljus under nästkommande lysperiod 1 augusti 1915—15 maj 1916 måtte bestridas af redan befintliga afton- och nattlyktor med *endast* den utökning, som af Stadsfullmäktige ⁸⁰/₁₂ 1914 beslutats och afseende elektrisk belysning å landsvägen mellan järnvägsöfvergången vid Strand och Vidöbanans blifvande öfvergång med 14 st. aftonlampor, för hvilkas årliga omkostnader Karlstads Landsförsamling skall bidraga med kr. 280: — motsvarande driften af 7 st. lampor å 40: — kronor.

Enligt verkställd beräkning af de nu befintliga lampornas antal och enligt de å-priser per lampa, som f. n. gälla skulle ”Allmänna lyshållningen” då komma bestridas af det antal lyktor och med de årliga afgifter från Stadkassan och Hamnen till Belysningsverken, som af nedanstående tablå framgår:

218 st. aftonlyktor för gas	å 40: —	8,720: —	
158 ” nattlyktor ” ”	” 75: —	11,850: —	
2 ” starkljusnattlampor	” 150: —	300: —	20,870: —
16 ” hamnlyktor för gas			1,250: —
123 ” elektr. aftonlampor	å 40: —	4,920: —	
91 ” ” nattlampor	” 75: —	6,825: —	11,745: —
				<hr/>
				Summa Kronor 33,865: —

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 3 maj 1915.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över ett av vattenlednings- och belysningsstyrelsen upprättat förslag till allmänna lys-

hållningen här i staden under nästa lysår, vilket förslag av magistraten till bifall förordats; och som drätselkammaren ej fann något allt mot förslaget erinra, beslöt kammaren hemställa, att stadsfullmäktige med godkännande av det uppgjorda förslaget måtte ställa för arbetenas utförande erforderliga medel, 33,865 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 75.

Uppå remiss hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till allmänna lyshållningen under nästa halvår, vilket förslag av magistraten med förordande överlämnats och därefter av drätselkammaren i infortrat utlåtande tillstyrks.

Efter tagen del av förslaget, varemot utskottet icke fann anledning till erinran, beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna vattenlednings- och belysningsstyrelsens ifrågavarande förslag till allmänna lyshållningen under nästa lysår.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

68. Drätselkammarens framställning angående omläggning med tuktad sten av den del av platsen framför järnvägsstationen, som är belägen å stadens mark.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 17 maj 1915.

§ 2.

Sedan stadsfullmäktige beslutat att i år verkställa reparation och omlägg-

ning av Järnvägsgatan med tuktad sten i stället för nuvarande fältsten och då Järnvägsgatans höjdläge genom omläggningen komme att delvis ändras, ansåg drätselkammaren, att det för undvikande av ur trafik- och utseendesynpunkt mindre lämplig nivåskillnad i övergången mellan nya och gamla stensättningen vore synnerligen önskvärt, att platsen framför centralstationen ävenledes nu ordnades, åtminstone den del, som vore belägen mitt framför trappan, till samma utsträckning åt sidorna, som motsvara Järnvägsgatans bredd, d. v. s. 22 meter.

Det vore drätselkammarens mening att stensätta området med tuktad smågatsten, vilken stensättning beräknades kosta 6 kronor per kvadratmeter inberäknat nödig underbäddning. Då den del av platsen ifråga, som vore belägen inom statens järnvägars område, omfattade $22 \times 11,5 = 253$ kvadratmeter, skulle statens järnvägars kostnadsandel alltså bliva 1,518 kronor. Kostnaderna för staden beräknades bliva dels för stensättning av den del, som vore belägen å stadens mark, omfattande $22 \times 21,5 = 473$ kvadratmeter, och dels för i samband därmed behöflig omläggning och reparation av de befintliga gångbanorna över området mellan planteringarna i Hamngatan sammanlagt 3,200 kronor.

Drätselkammaren beslöt därför att

dels ingå till statens järnvägars distriktsförvaltning i Göteborg med förfrågan, om förvaltningen vore villig att nu låta staden på statens järnvägars bekostnad omlägga de 253 kvadratmeter av platsen ifråga, som vore belägna inom statens järnvägars område.

och dels, under förutsättning att distriktsförvaltningen låte verkställa dylik omläggning, ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte medgiva att för ordnandet av den del av platsen framför järnvägsstationen, som vore belägen å stadens mark, finge användas ett belopp av 3,200 kronor av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Med anledning av ifrågasatt ny stenbeläggning av platsen framför centralstationen i Karlstad får Distriktsförvaltningen meddela, att hinder ej möter för arbetets utförande enligt förslag i protokoll av 17 maj innevarande år, kommande Statens järnvägar att härtill bidra med begärda 1,518 kronor.

Distriktsförvaltningen anhåller dock, att staden intill nästföljande år må förskottera nödiga medel, enär kostnaden som skall utgå av underhållsmedel ej medtagits i årets stat. Göteborg den 31 maj 1915.

W. BERNSTRÖM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 76.

Sedan statens järnvägars distriktsförvaltning i Göteborg, på därom av drätselkammaren gjord förfrågan, förklarat sig villig att med ett begärt belopp av 1,518 kronor bidra till omläggning med tuktad sten av den del av platsen framför centralstationen i Karlstad, som vore belägen inom statens järnvägars område, dock under anhållan, att staden ville intill nästkommande år förskottera därför erforderliga medel, enär dessa icke kunnat medtagas i årets stat, så hade drätselkammaren till stadsfullmäktige inkommit med hemställan, att stadsfullmäktige måtte medgiva, att för ordnandet av den del av platsen framför järnvägsstationen, som vore belägen å stadens mark, finge användas ett belopp av 3,200 kronor av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar;

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot drätselkammarens anhållan, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva drätselkammaren att för omläggning med tuktad sten av den del av platsen framför centralstationen i Karlstad, som är belägen å stadens mark, använda ett belopp av 3,200 kronor av det lån å 700,000, som upptagits för gatubyggnader och ledningar

samt att stadsfullmäktige måtte besluta att intill nästkommande år av tillgängliga medel förskottera kostnaden för omläggning av statens järnvägars andel av ifrågakomna plats med 1,518 kronor.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

69. Folkskolestyrelsens förslag till uppförande av nytt småskolehus å Norrstrand.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Vid sammanträden den 19 februari 1914 beslöto Karlstads stadsfullmäktige att till folkskolestyrelsen återremittera ärendet om ett nytt småskolehus för Norrstrand dels för att undersöka möjligheten av att erhålla en lämpligare plats för skolhuset än den föreslagna Östbrotomten, som av hälsovårdsnämnden ansetts för ändamålet i sanitärt avseende mindre lämpligt, dels för att anskaffa ritningar och kostnadsförslag till billigare skolhus än det då föreslagna, alternativt av trä eller sten.

Sedan folkskolestyrelsen därefter haft frågan om plats för det tilltänkta skolhuset under förnyad omprövning, anhöll därför styrelsen i skrivelse den 20 maj 1914, att stadsfullmäktige måtte till plats för detsamma upplåta ett område i Klarastrand, begränsat av Karlstad—Munkfors järnväg, östra älvgrenen och Sjöstadsvägen, vilken anhållan av stadsfullmäktige vid sammanträde den 18 juni 1914 bifölls.

Folkskolestyrelsen har därefter genom utlyst pristävlan införskaffat olika förslag till skolhusbyggnad å den sålunda av fullmäktige upplåtna tomt. Vid prövning av dessa förslag har styrelsen kommit till den uppfattningen, att det ställde sig synnerligen svårt att, såsom föreslagits beträffande det ursprungligen tillänkta skolhuset å Östbrotomten, på den nu beslutade tomt förlägga ett skolhus, som sedermera vid behov kunde tillbyggas, och att de olägenheter, som komma att vidlåda en sådan byggnad, icke komne att uppvägas av några besparingar. Då förslagen dessutom i övrigt icke voro tillfredsställande, visade det sig sålunda nödvändigt att utarbeta ett förslag, som styrelsen kunde framlägga såsom sitt eget, och trädde styrelsen därför i förbindelse med ingenjören A. Svanbom för erhållande av ett sådant. Detta förslag föreligger här i ritningar samt preliminär kostnadsberäkning och utkast till beskrivningar, som dock för infordrande av entreprenad måste i detalj utarbetas.

Ritningarna äro författningsenligt granskade av statens folkskoleinspektör och av honom godkända.

Kostnaden för byggnaden belöper sig till 55,000 kronor. Till denna summa komma sedermera kostnader för elektrisk belysning, värme- och ventilationsledning samt vatten- och avloppsledningar, som i samråd med ingenjör Svanbom beräknats till i runt tal 9,000 kronor, ävensom kostnader för ritningar och kontrollarvoden, likaledes av ingenjör Svanbom beräknade till 3,500 kronor, vadan

slutsumman alltså stiger till 67,500 kronor. Det bör härvid anmärkas, att alla prishräkningar äro gjorda med hänsyn till nuvarande höga pris.

På grund av vad sålunda anförts får folkskolestyrelsen med bifogande av omskrivna ritningar och beskrivningar härmed anhålla, att stadsfullmäktige måtte besluta:

att uppdraga åt folkskolestyrelsen att låta uppföra ett småskolehus å Norrstrand i huvudsaklig överenslammelse med av ingenjör A. Svanbom uppgjorda ritningar och beskrivningar;

att för detta ändamål bevilja ett förslagsanslag av 67,500 kronor;

att bemyndiga styrelsen att låta utarbета fullständiga detaljerade beskrivningar för entreprenads infordrande, samt

att infordra och antaga entreprenadanbud å skolhusets uppförande.

Karlstad den 16 mars 1915.

Å folkskolestyrelsens vägnar:
ERIK LUNDBLAD.

Beskrivning och kostnadsförslag till nytt småskolehus på Norrstrand i Karlstad.

Byggnaden förlägges på det av Stadsfullmäktige den 18 juni 1914 upplåtna området som begränsas av vägen till Sjöstad, järnvägsbanken och Klarälvens östra gren. Se situationsplan.

Längdriktningen av byggnaden är från norr till söder, med huvudfasad åt öster och gårdsfasad åt väster.

Till gård och lekplan användes den del av det upplåtta området, som är belägen väster om byggnaden, mellan vägen till Sjöstad och Klarälven.

Enligt uppgift ligger Vänerns högsta vattenyta på + 13,52 mtr och älvens högsta vattenyta vid slussen på + 14,60 mtr. Älvens högsta vattenyta vid byggnadsplatsen antages ej överstiga + 14 mtr allt över det för staden antagna normalplanet.

För att undvika fuktighet i byggnaden förlägges källarens golv till 0,5 mtr över högsta vattenytan vid byggnadsplatsen eller på + 14,5 mtr och gårdsplanen närmast omkring byggnaden på + 15,5 mtr.

Från gården leda två ingångsdörrar till huvudentrén och härifrån två trappor upp till bottenvåningen. Från bottenvåningen går en bredare trappa upp till ett vilplan beläget över entrén, där trappan åter förgrenar sig i två trappor upp till andra våningen. Från andra våningen till vinden fortsätter trappan på enahanda sätt, likväl endast med en trappa från vilplanet. Från entrén går vidare en trappa ned till källaren.

Byggnaden innehåller följande lokaler:

- 6 st. lärosalar för 30 barn i varje sal 2 i b.-v. och 4 i andra våningen;
- 2 » kapprum, 1 i varje våning, och
- 1 » materialrum i b.-v.

Bottenvåningen inrymmer dessutom dels bostad för vaktmästare bestående av ett rum och kök med tambur m. m. med särskild ingång på norra gaveln, och dels V. C. för gossar och flickor med särskilda ingångar och vindfång från gården. Denna v.c.-avdelning upptager även en del av källaren.

Källaren upptages av pann- och kolrum samt av ved- och matkällare för vaktmästaren. Dessutom finnes 3 större och 1 mindre utrymme som kunna användas för bad eller till annat ändamål.

Byggnaden uppföres av tegel på betonggrund med sockel av grovhuggen granit. Fasaderna kalkputsas. Yttertaket täckes med eternit.

Över källaren gjutes betongvalv mellan järnbalkar varpå utlägges träregler med trossfyllning och 38 mm. trägolv. För trappförstugor och vilplaner samt över trappan till vinden göras armerade betongvalv. Alla övriga bjälklag i våningarna göras av trä med kalkputsade tak, trossfyllning och 38 mm:s trägolv.

I pann- och kolrum samt i ved och matkällare lägges golv av cement på betongunderlag.

Trappsteg och golv i förstugor och trappplaner till de båda våningarna utföres av cementmosaik, samt till källare och vind av cementbetong. Alla yttertrappor utföres av grovhuggen granit.

I v.c.-avdelningen lägges golv av asfalt på betongvalv mellan järnbalkar. På höjden avdelas detta utrymme med ett tak av rabitz.

I källaren bakmuras alla ytterväggar med ett skift 2-celligt leantegel.

Skiljeväggarna till bostadsrummen, avdelningsvägg och väggar för vindfång i v.c.-avdelningen utföres av 3-celligt leantegel. Tunnare skiljeväggar i v.c.-avdelningen utföres såsom monierväggar.

Alla snickerier samt huvudsakligaste delen av väggar i salar, kapprum, materialrum, trappor och v.c.-avdelningen målas med oljefärg. Bostadsvåningens väggar oljemålas i köket samt tapetseras eller linfärgas i övriga utrymmen. Alla tak i våningarna med trappkupor samt icke oljemålade eller tapetserade väggar limfärgas.

Kostnadsförslag.

Grundmurar av betong med sockel av grovhuggen granit samt bakmurning av källarens ytterväggar med ett skift 2-celligt leantegel . . .	9,557:—
Yttertrappor av grovhuggen granit med grundmurar	565:—
Tjärstrykning av yttre grundmurar på ut- och insidan samt isolering mellan tegel och grundmurar med isoleringsfilt	305:40
Järnbalkar för valv över källaren, trapp- och vilplaner samt för väggar och över fönster	2,572:92
Tegel med bruk och inmurning	11,850:—
Sträckankare över 1:sta och 2:dra vån. fönster	303:—
Betongvalv mellan järnbalkar över källaren samt armerade betongvalv över trapp- och vilplaner	1,319:25

Träreglar med trossfyllning och 38 mm:s golv i bottenvåningen, träbjälkar med blindbotten, trossfyllning, spräckpanel, rör och puts i de två övre bjälklagren samt 38 mm:s golv i 2:dra våningen och 30 mm:s golv i vinden.....	6,019: 15
Tunnare avdelningsväggar i bostadslägenheter och i toilettavdelningen samt asfaltgolv med socklar i alla v.-c. och toiletter, jämte mellantak av rabitz	1,449: 25
Cementgolv med betongunderlag i källaren samt golv av mosaikplattor och av cement på betongvalv i trapp och vilplanen	1,141: 50
Invändiga trappor med steg av cementmosaik i våningarne och cementbetong till källaren och vind samt ledstänger av polerad björk ..	1,583: —
Invändig puts på väggar, betongvalv å trappkupor jämte slamputs i källare och vind	1,914: 55
Utvändig puts jämte plåtbeslag och stuprör	2,250: —
Golvsocklar och klädhängare samt inredningar i bostadslägenheten	438: 10
Yttertak av eternit på papp och brädunderlag samt takstolar av sparrar och plank	2,678: 65
Dörrar och fönster med glas och beslag. Fönster med inåtgående koppelade bågar samt fönsterbänkar av dels marmormosaik och dels av cement	3,900: —

Målningsarbeten:

Alla snickerier och värmeelement samt alla väggar i våningarna och köket målas med oljefärg. Alla tak och trappkupor i våningarna limfärgas. Bostadsrum med tambur tapetseras	2,300: —
Ventilationstrummor, håltagningar och efterlagningar för ledningar, försäkringsavgifter och rengöringar	1,600: —
Föförutsedda utgifter och tillsyn	3,253: 23

Kronor 55,000: —

Karlstad den 16 mars 1915.

AKTIEBOLAGET KARLSTADS SNICKERIFABRIK.

Axel Svanbom.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 21 april 1915.

§ 33.

Med begäran om Hälsovårdsnämndens yttrande hade Stadsfullmäktige till Nämnden remitterat ett af folkskoleslyrelsen ingifvet förslag om nybyggnad af

småskolehus för Norrstrand å Klarastrand mellan Karlstad—Munkfors järnväg östra grenen af Klarälven samt Sjöstadsvägen.

Vid förslaget voro fogade af Aktiebolaget Karlstads Snickerifabrik på styrelsens anmodan upprättade ritningar med beskrifning och kostnadsförslag.

Af ritningarna framgick, att golvytan för varje barn skulle bliva 1,5 kvadratmeter och luftkuben 5,7 kubikmeter, att ljusstillsel i läsrummen kunde beräknas till

1

4 à 5,

att behovet af klosetter vore väl tillgodosedt och dessa lämpligt placerade samt att läsrummen vore väl belägna, och då sålunda den föreslagna byggnaden ur hygienisk synpunkt vore för sitt ändamål fullt tillfredsställande, hade hälsovårdsnämnden för sin del intet att erinra mot förslaget.

Denna § justerades genast.

Som ovan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 12 Maj 1915.

§ 36.

För yttrandes afgifvande hade till Byggnadsnämnden från Stadsfullmäktige inkommit folkskolestyrelsens förslag till nybyggnad af småskolehus för Norrstrand å Klarastrand mellan Karlstad—Munkfors järnväg, östra grenen af Klarälven samt Sjöstadsvägen.

Vid förslaget funnos fogade fem ritningar, situationsplan, beskrifning och kostnadsförslag äfvensom utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden, hvilken för sin del ej haft något att erinra mot förslaget.

Då Nämnden nu tog ärendet i öfvervägande, anmärktes till en början, att ritningarna ej vore i det skick, som krävdes för en eventuell pröfning af fråga om byggnadslof, hvadan Nämnden för närvarande endast kunde afgifva ett principiellt yttrande.

Vid den härpå företagna granskningen af ritningarna gjordes följande erinringar:

Fasaden mot väster skulle komma att betydligt vinna i utseende, om trapppartiet blefve inskjutet, så att dess västra yttervägg komme i rät linje med den öfriga delen af ytterväggen på västra fasaden; den nuvarande fasaden syntes nämligen alltför mycket söndertrasad med sina tre särskilda partier, af hvilka intet

har öfvervikt. I sammanhang härmed skulle kapprummens östra yttervägg skjutas utåt.

Det kunde ifrågasättas, huruvida ej med hänsyn till eldfara en reservtrappa lämpligen borde anordnas.

Beträffande läget å byggnadsplatsen ville Nämnden hemställa, om ej byggnaden lämpligast borde läggas så, att dess längdriktning komme i rät vinkel mot den befintliga vägen.

I öfrigt fann Nämnden intet i huvudsak att erinra mot förslaget.

Det skulle här antecknas, att ingenjören Svanbom ej deltagit i behandlingen af detta ärende.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 31 maj 1915.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens förslag till uppförande av ett nytt småskolehus för Norrstrand å det av stadsfullmäktige upplåtta området å Klarastrand mellan Karlstad —Munkfors järnväg, östra älvgrenen och Sjöstadsvägen.

Uti detta ärende hade hälsovårdsnämnden och byggnadsnämnden avgivit yttrandet, därvid hälsovårdsnämnden icke haft något att erinra mot förslaget och byggnadsnämnden framställt vissa erinringar beträffande de uppgjorda ritningarna.

Drätselkammaren ville för sin del påpeka, att i kostnadssumman inginge ej ledningar till och från byggnaden, och att ytterligare tillkomme kostnaden för terrassering och inhägnad av området.

Mot det uppgjorda förslaget fann drätselkammaren i huvudsak intet att erinra, men ville instämma i de erinringar byggnadsnämnden framställt.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att låta uppföra ett småskolehus å Norrstrand i huvudsaklig överensstämmelse med av ingenjören A. Svanbom uppgjorda ritningar och beskrivning och med iakttagande av de av byggnadsnämnden framställda erinringarna;

att stadsfullmäktige måtte för arbetets utförande bevilja ett förslagsanslag av intill 67,500 kronor ävensom bestämma, att berörda anslagsbelopp skall anskaffas genom upplåning; samt

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga folkskolestyrelsen att låta utarbeta fullständiga detaljerade beskrivningar för entreprenadanbuds infordrande samt att infordra och antaga entreprenadanbud å skolhusets uppförande.

Det antecknades, att herr Svanbom ej deltog i behandlingen av detta ärende. Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.*

§ 77.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över folkskolestyrelsens förslag till uppförande av nytt småskolehus å Norrstrand i enlighet med av ingenjören A. Svanbom upprättade ritningar samt beskrivning och kostnadsförslag.

Över detta förslag hade infordrade yttranden avgivits av hälsovårdsnämnden, byggnadsnämnden och drätselkammaren, därvid hälsovårdsnämnden icke haft något att erinra mot förslaget, varemot byggnadsnämnden, med instämmande av drätselkammaren, framställt vissa erinringar beträffande de uppgjorda ritningarna; och hade kammaren i anslutning härtill hemställt, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att låta uppföra ett småskehus å Norrstrand i huvudsaklig överensstämmelse med av ingenjören A. Svanbom uppgjorda ritningar och beskrivning och med iakttagande av de byggnadsnämnden framställda erinringarna, ävensom bevilja för arbetets utförande ett förslagsanslag av intill 67,500 att anskaffas medelst upplåning, samt att fullmäktige måtte bemyndiga folkskolestyrelsen att låta utarbeta fullständiga, detaljerade beskrivningar för entreprenadanbuds infordrande samt att infordra och antaga entreprenadanbud å skolhusets uppförande.

Vid härefter verkställd granskning av ritningarna, gjordes av utskottet den erinringen mot desamma, att man, genom att anordna enkeltrappa hela vägen, skulle vinna avsevärda och väl behövliga utrymmen, nämligen, dels ett material- och lärarorum å nedre våningen och dels ett mindre frukostrum å den övre, varför det syntes utskottet önskvärt att ändring härutinnan vidtoges.

Mot drätselkamarons förslag ville utskottet framhålla, att det syntes utskottet lämpligare, att ordnandet med byggnadens uppförande och kontrollen därå omhänderhades av drätselkammaren i samråd med folkskolestyrelsen, varemot utskottet i övrigt biträdde, vad drätselkammaren i ärendet föreslagit.

Utskottet beslöt alltså hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt drätselkammaren att i samråd med delegerade från folkskolestyrelsen låta uppföra ett småskolehus å Norrstrand i huvudsaklig överensstämmelse med av ingenjören A. Svabom uppgjorda ritningar och beskrivning samt såvitt möjligt med iakttagande av de av byggnadsnämnden och beredningsutskottet framställda erinringarna;

att stadsfullmäktige måtte för arbetets utförande bevilja ett förslagsanslag av intill 67,500 kr., ävensom bestämma att berörda anslagsbelopp skall anskaffas genom upplåning;

samt att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drätselkammaren att i samråd med delegerade från folkskolestyrelsen låta utarbeta fullständiga detaljerade beskrivningar för entreprenadanbuds infordrande samt att infordra och antaga entreprenadanbud å skolhusets uppförande.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

70. Beredningsutskottets förslag till utdelning av Mellqvistska slöjdstipendiet för innevarande år.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 7 juni 1915.

§ 78.

Sedan rektor vid härvarande folkskoleseminarium till stadsfullmäktige insänt till honom inom föreskriven tid inkomna ansökningar till Mellqvistska slöjdstipendiet från innevarande år utexaminerade folkskollärarne Torsten Olof Westerlund och Ernst Augustus Svensson jämte slöjdlärorens vid seminariet yttrande över ansökningarna, så hade nu uppå remiss beredningsutskottet att avgiva förslag till stipendiets fördelning.

Efter föredragning av handlingarna och överläggning i ärendet, beslöt utskottet, som visserligen fann båda sökandena kompetenta för stipendiums erhållande, men som i likhet med vad vederbörande rektor och slöjdlärare förordat, fann sökanden Westerlund böra företrädesvis ifrågakomma vid stipendiets utdelande, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tilldela sökanden Torsten Olof Westerland nu tillgängliga räntan å Mellqvistska slöjdstipendiefonden, vilken ränta uppginge till 466 kr. 66 öre, att på vanliga villkor åtnjutas.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebelags tryckeri
1915.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 16 Sept.

N:o 8.

71. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående avskrivning å under styrelsens vård stående inventarier och materialier.

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 14 juni 1915.

§ 5.

De av vederhörande inventerings- och besigtningmän hit överlämnade förslag till avskrivning å Vattenlednings-, Gas- och Elektricitetsverkens inventarier och materialier blevo av styrelsen godkända och skulle till stadsfullmäktige överlämnas med anhållan om de bifogade handlingarnas återställande.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Vattenledningsverkets inventarier för år 1914 få undertecknade härmed föreslå till *afskrifning kronor 678: 08* samt intyga, att närslutne inventarielängd öfverensslämmer med inventeringen, som verkställdes under januari månad detta år.

Karlstad den 27 maj 1915.

ERNST HJ. RYDAHL.

A. R. SÖDERGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Gasverkets inventarier och materialier för år 1914 få undertecknade härmed föreslå till afskrifning följande:

Inventarier	479: 78
Materialier	232: 44
	<hr/>
	712: 22

samt intyga, att närslutne inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkställdes under januari månad detta år.

Karlstad den 27 maj 1915.

ERNST HJ. RYDAHL.

A. R. SÖDERGREN.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Efter verkställd inventering af Elektricitetsverkets inventarier för år 1914 få vi härmed föreslå till afskrifning å samma Kronor 734:48, samt intyga, att närslutne inventarielängd öfverensstämmer med inventeringen, som verkställdes under januari månad detta år.

Karlstad den 27 maj 1915.

ERNST HJ. RYDAHL.

A. R. SÖDERGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 september 1915.*

§ 81.

I enlighet med av vattenlednings- och belysningsstyrelsen i ärendet gjord framställning, däröver beredningsutskottet hade att avgiva yttrande, beslöt utskottet hemställa

att stadsfullmäktige måtte medgiva avskrivning å inventarier och materialier för vattenledningsverket med 678 kronor 8 öre, för gasverket med 712 kronor 22 öre samt för elektricitetsverket med 734 kronor 48 öre.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

72. Brandstyrelsens förslag angående ändring av § 54 i för staden gällande brandordning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed äran öfverlämna utdrag af sitt protokoll för den 5 februari 1915, innefattande förslag till ändrad lydelse af § 54 i den för staden

gällande brandordning, hvarjämte bifogas Kungl. resolutionen den 19 november 1914, som föranledt nämnda förslag.

Karlstad den 17 Mars 1915.

På Brandstyrelsens vägnar:
C. LIDBERG.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 5 februari 1915.*

§ 10.

Från stadsfullmäktige hade till styrelsen för kännedom öfverlämnats kungl. resolutionen den 19 november 1914 på de besvär vice brandchefen Albert Nelson anført öfver Konungens Befallningshafvandes i länet den 7 mars 1914 meddelade resolution i fråga om fastställelse å vissa ändringar i brandordningen för staden Karlstad och tillägg till reglemente för stadens drättselkammare.

Kungl. Maj:ts beslut i ärendet var af följande lydelse:

“Enär med den af stadsfullmäktige nu beslutade anordningen, enligt hvilken det skall åligga drättselkammaren att omhänderhafva brandkårens kassaförvaltning och stadskassören att verkställa de utbetalningar för brandkårens räkning, som af brandchefen utanordnas, det icke kan anses vara förenligt, att på sätt stadsfullmäktige beslutat, allt fortfarande bibehålla den i brandordningen förekommande bestämmelsen därom, att vice brandchefen har att vid ersättningsskyldighet ansvara för, att alla utgiftsposter äro väl verifierade,

ty och som vid sådant förhållande stadsfullmäktiges nu fattade beslut icke bör blifva gällande;

pröfvar Kungl. Maj:t skäligt att, med undanrödjande af Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes resolution, ogilla samma beslut.”

Efter föredragning häraf och sedan styrelsen tagit närmare del af stadsfullmäktiges ifrågavarande den 18 december 1913 ärendet fattade beslut, beslöt styrelsen, med anledning af hvad sålunda förekommit, ingå till stadsfullmäktige med förslag till ändrad lydelse af andra momentet af 54 § i den för staden gällande brandordning samt föreslå att stadsfullmäktige måtte för sin del besluta att nämnda moment skall erhålla följande lydelse:

“att ombesörja all för brandkårens räkning erforderlig bokföring med stöd af de från stadskassan till honom omedelbart efter hvarje månads utgång öfverlämnade uppgifter och verifikationer rörande under månaden för brandkåren verkställda utbetalningar och för dess räkning influtna medel samt ansvara för räken-

skapernas och verifikalionernas behöriga förvarande äfvensom att avsluta räkenskaperna för hvarje år så tidigt, att de hinna af stadens revisorer i föreskrifven ordning granskas".

Det antecknades, att brandchefen och vice brandchefen voro vid sammanträdet närvarande och förklarade sig icke hafva något att erinra mot att paragrafen ifråga erhöles nu föreslagna affattning.

Som ovan.

In fidem:
C. LIDBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 17 maj 1915.*

§ 16.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över brandkårens förslag till ändrad lydelse av andra momentet av § 54 i den för staden gällande brandordning.

Härvid ville drätselkammaren till en början erinra därom, att stadsfullmäktige den 18 december 1913 beslöto, att brandkårens kassaförvaltning skulle från och med den 1 januari 1914 överflyttas till stadskassan, varjämte stadsfullmäktige för sin del antogo följande ändringar i brandordningen, nämligen att § 4 skulle utgå, och efterföljande paragrafer åsättas till följd därav ändrade paragrafnummer, samt att nuvarande §§ 51 och 52 (nya §§ 50 och 51) ävensom första punkten i tredje stycket av § 3 skulle erhålla viss ändrad lydelse. I samband härmed godkände stadsfullmäktige för sin del det tillägg i det för drätselkammaren gällande reglementet, att i dess § 2 skulle såsom mom. 20 insättas följande föreskrift: "att omhänderhava brandkårens kassaförvaltning", varjämte stadsfullmäktige antogo vissa ändringar i instruktionen för stadskassören. Sedan stadsfullmäktige därefter hos Konungens Befallningshafvande i Värmlands län sökt fastställelse å de sålunda antagna ändringarna i brandordningen och i reglementet för drätselkammaren, fastställde Konungens Befallningshafvande genom resolution den 7 mars 1914 de underställda besluten. Sedan vice brandchefen Albert Nelson hos Kungl. Maj:t anført besvär över Konungens Befallningshafvandes resolution, prövade Kungl. Maj:t genom resolution den 19 november 1914, enär med den av stadsfullmäktige beslutade anordningen, enligt vilken det skulle åligga drätselkammaren att omhänderhava brandkårens kassaförvaltning och stadskassören att verkställa de utbetalningar för brandkårens räkning, som av brandchefen utanordnades, det icke kunde anses vara förenligt att, på sätt stadsfullmäktige beslutat,

allt fortfarande bibehålla den i brandordningen förekommande bestämmelsen därom, att vice brandchefen hade att vid ersättningskyldighet ansvara för, att alla utgiftsposter voro väl verifierade, och då vid sådant förhållande stadsfullmäktiges beslut icke borde bliva gällande, skäligt att, med undanrödjande av Konungens Befallningshavandes resolution, ogilla samma beslut.

Genom den av brandstyrelsen nu föreslagna ändrade lydelsen av andra momentet av § 54 i brandordningen ansåg drätselkammaren, att det hinder, Kungl. Maj:t funnit föreligga för fastställelse av de av stadsfullmäktige beslutade ändringarna i brandordningen och i drätselkammarens reglemente, blivit undanröjt, och beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna den av brandstyrelsen föreslagna ändrade lydelsen av andra momentet av § 54 i den för Karlstad gällande brandordning, samt

att stadsfullmäktige måtte besluta att söka Konungens Befallningshavandes fastställelse såväl å nyssnämnda ändring i brandordningen som å de av stadsfullmäktige den 18 december 1913 beslutade ändringarna i brandordningen och i reglementet för drätselkammaren.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 september 1915.*

§ 82.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande, över av brandstyrelsen den 5 februari 1915 antaget förslag till ändrad lydelse av andra momentet av § 54 i för staden gällande brandordning; och beslöt utskottet, med instämmande i vad drätselkammaren i häröver avgivet utlåtande anfört, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte för sin del godkänna den av brandstyrelsen föreslagna ändrade lydelsen av andra momentet av § 54 i den för Karlstad gällande brandordning, samt

att stadsfullmäktige måtte besluta att söka Konungens Befallningshavandes fastställelse såväl å nyssnämnda ändring i brandordningen som ock å av stadsfullmäktige den 18 december 1913 beslutade ändringar i brandordningen och i reglementet för drätselkammaren.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

73. Materialgårdskommitténs utlåtande med utredning och förslag angående anläggande av en material- och förrådsgård, med mera.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I oktober 1909 ingav d. v. styrelsen för Vatten- och Gasverken till stadsfullmäktige en så lydande motion:

»Med hänsyn till stadens år från år stegrade utgifter framträder allt mera tydligt den absoluta nödvändigheten ej endast att få större vinst av dess ekonomiska verk utan även att på bästa möjliga sätt tillvarataga vad som finnes. Det gives då ett område, där helt visst större sparsamhet kan och bör iakttagas, och anhåller styrelsen härmed få rikta herrar stadsfullmäktiges uppmärksamhet härpå.

För diverse arbeten använda stadens delegationer en massa verktyg och utensilier. Då emellertid var och en så i stort som smått har sin egen uppsättning följer att långt större kapital bindes än nödigt är, på samma gång som värden av alla dessa på skilda platser spridda verktyg nog ej kan bli den allra bästa. De årliga avskrivningarna av bortkomna eller förstörda redskap tala nog därvidlag ett tydligt språk. Att genomföra ett lånesystem mellan delegationerna, av vilka var och en är ansvarig för sitt förråd, ställer sig praktiskt taget utförbart, samtidigt som ett sådant system knappast skulle kunna leda till någon omsorgsfullare vård av det lånade godset. Att någon form av sambruk bör åstadkommas synes styrelsen emellertid påtagligt, och torde rätta sättet då vara att inrätta en gemensam materialgård under en ansvarig förvaltare med biträde av en eller två i reparationsgöromål kunniga arbetare, vilka senare lämpligen kunde i mån av tillfälle biträda även vid andra stadens arbeten. Hos förvaltaren skulle resp. arbetsförmän inot kvitto och med ansvarsskyldighet inför honom avhämta för större arbeten erforderliga redskap och verktyg. De hos varje delegation befintliga verktyg m. m. kunde inskränkas till ett minimum, om allt som ej erfordras för dagliga driften gjordes gemensamt. Visserligen skulle sålunda tillkomma utgifter för lokal och avlöningar, men genom redskapens bättre vård och genom reparationsarbetenas utförande av fast anställt folk, borde företaget det oaktat väl ränta sig.

En annan omständighet talar även på det kraftigaste för inrättande av en materialgård. Minst sagt olämpligt får väl anses, att såsom nu sker, delegationernas underlydande förmän mottaga och förvara alla materialier och — själva uttaga och använda dem. Om missbruk under ett sådant tillstånd icke hittills ägt rum, så är dock detta ingen anledning att låta saken utan vidare ha sin gång. Detta vore helt visst föga enligt med den på alla områden ökade kontroll, som nutidens kommuner anse sig skyldiga att utöva, skyldiga ej endast sina skattedragande medlemmar i övrigt utan kanske i lika hög grad sina egna tjänstemän.

I sitt yttrande över förslaget till den tekniska ledningens förändring har styrelsen redan vidrört denna fråga. Då emellertid genomförandet av sagda större förändring kan kräva lång tid, och då dessutom materialgårdsfrågan utan minsta svårighet kan ordnas oberoende av den tekniska ledningen, och då slutligen varje gången dag enligt nuvarande system innebär en misshushållning med stadens tillgångar får styrelsen härmed föreslå:

att herrar stadsfullmäktige ville, oberoende av utgången av frågan om tekniska ledningen, snarast tillsätta en särskild kommitté med uppdrag att utreda frågan om en för stadens delegationer gemensam materialgård samt därutinnan inkomma med förslag.

Drätselkammaren, till vilken frågan remitterades, beslöt att såsom infortrat yttrande instämma uti ett av stadsbyggmästaren avgivet så lydande uttalande:

»Av drätselkammaren anmodad att till kammaren inkomma med yttrande rörande en av Karlstads vatten- och gasverksstyrelse till herrar stadsfullmäktige ingiven framställning om tillsättande av en kommitté med uppdrag att utreda frågan om en för stadens delegationer gemensam materialgård, får jag härmed värdigt samt avgiva följande:

Såsom kammarens herrar ledamöter torde erinra sig, har jag vid åtskilliga tillfällen inför kammaren framhållit nödvändigheten och önskvärdheten av ett bättre ordnande av stadens materialförråd, särskilt med avseende på de förråd, som stå under kammarens vård och därvid även berört lämpligheten av en för samtliga delegationer gemensam materialgård. Frågan har dock av åtskilliga orsaker fått anstå och lämnats öppen, närmast med hänsyn därtill, att staden under de senare åren haft stora utgifter på andra områden och ett tidsenligt ordnande av materialgårdsfrågan skulle medföra uppförandet av nya byggnader och därmed förenade kostnader.

I de förslag till ny materialgård, som jag inför kammaren framlagt, har jag nämligen upptagit, dels användandet av nuvarande expositionshuset vid inre hamnen till materialgård, dels uppförandet på s. k. Sandgrund av nya byggnader med inhägnader för samma ändamål. Komme expositionshuset, som genom sitt centrala läge och storlek synnerligen väl skulle lämpa sig till materialgård, till användning, bleve dock uppförandet av ett nytt nederlagsmagasin för tobak av behovet. Denna byggnad användes nämligen för närvarande för sagda ändamål och tages nästan helt och hållet i anspråk därför. Endast på byggnadens läktare har funnits plats övrig och har kammaren där fått upplägga en del förråd såsom bänkar, soffor, flaggstänger m. m., men har detta visat sig mycket besvärligt, tidsödande och kostsamt, emedan tullen vid uttagandet eller inläggandet av materia-

lier eller utförandet av reparationer å soffor och bänkar satt som villkor ordnandet av bevakning genom tullens tjänstemän på stadens bekostnad.

Då sålunda expositionshuset ej kan användas till materialgård, så länge tullen där har nederlag, och hela byggnaden behöver tagas i anspråk, återstår ej annan utväg än uppförandet av nya byggnader, antingen för ny materialgård eller nytt nederlagsmagasin.

Av dessa alternativ torde det förra vara förmånligast, dels emedan en ny materialgård kan ordnas mera tidsenlig, dels emedan expositionshuset då fortfarande kan användas för tullens ändamål, vartill det genom sitt läge vid hamnen och intill övriga tullbyggnader väl lämpar sig, varjämte denna stora byggnad kan genom inläggandet av nya bjälklag på ett bättre sätt utnyttjas för tullens ändamål eller på annat sätt.

Som plats för en ny materialgård hade jag som förut nämnts tänkt mig s. k. Sandgrund, som är centralt beläget och giver stort utrymme.

Då emellertid drätselkammarens materialgårdar för närvarande äro fördelade på många platser — utom den gamla vid komministergården belägna materialgårdens finnes upplag på Sandgrund, i uthusbyggnaderna vid gamla lasarettet, på de öppna platserna bakom expositionshuset och i detsamma samt i skjul på Herrhagstorget, varjämte gatumateriel finnas på åtskilliga platser — inses lätt svårigheten för såväl arbetschefen som förmännen att utöva tillräcklig kontroll och vaksamhet över förråden, helst som dessa under dagen måste för att vara lätt tillgängliga för arbetsfolket stå öppna och i de flästa fall utan bevakning.

En förändring och ett sammanförande på ett ställe av samtliga förråd är därför av nöden, och då vatten- och gasverksstyrelsen genom sin framställning till herrar stadsfullmäktige upptagit frågan och därvid även framlagt förslaget om gemensam materialgård för stadens delegationers förråd, får jag med instämmande i de synpunkter, som styrelsen därvid framställt, på det livligaste tillstyrka vad styrelsen sålunda föreslagit.

Men utöver detta styrelsens förslag tillåter jag mig påpeka ett annat område, inom vilket stora ekonomiska besparingar torde kunna göras, nämligen i fråga om inköp av alla de förnödenheter, som staden i och för de tekniska arbetenas utförande behöver använda.

Såsom förhållandena nu äro, kan en arbetschef på grund av en mångfald andra göromål ej själv uppköpa eller avhandla om inköp av den mångfald smärre föremål, som behövas, utan är hänvisad att hos stadens handlande skriftligen rekvirera sådana, varvid inkomna räkningar granskas såväl till priser som ock att de överensstämna med stocken i rekvisitionsboken. I fråga om större partier infördras givetvis anbud eller efterhöres priser och tillses lämpligheten av de erforderliga varorna för det särskilda ändamål, vartill de skola användas, men att ett så-

dant tidsödande arbete är omöjligt att genomföra i fråga om smärre gods, är naturligt. En hel del smärre varor användas, som genom inköp i större partier kunde erhållas till reducerade priser, men svårigheten att under nuvarande förhållanden kontrollera ett sådant upplag har gjort, att inköpen måste ske i mindre partier.

Jag är därför av den åsikten, att en stor ekonomisk besparing kunde uppnås därigenom att förslaget om den gemensamma materialgården utsträcktes att omfatta även en förrådsförvaltare, som hade om hand såväl vården om och inköp av arbetsverktyg som ock anskaffandet av sådana materialier, erforderliga för utförandet av samtliga tekniska arbeten, som lämpade sig härför.

Då emellertid vatten- och gasverksstyrelsen föreslagit tillsättande av en kommitté med uppdrag att utreda frågan om en gemensam materialgård, har jag ej nu velat framkomma med ett utarbetat förslag i fråga om en förrådsförvaltare, utan har jag endast i antydda drag velat framhålla, att det på detta område kan organiseras så, att större ekonomiska besparingar torde kunna göras än blott och bart i fråga om vården och användandet av verktyg etc.

På grund av vad jag sålunda framhållit, får jag föreslå drätselkammaren att hos herrar stadsfullmäktige tillstyrka att den av vatten- och gasverksstyrelsen föreslagna kommittén även måtte få i uppdrag att utreda frågan om ett gemensamt förråd för stadens tekniska behov i den riktning, jag här ovan antytt.

På förslag av beredningsutskottet beslöto stadsfullmäktige den 28 januari 1910:

»dels att tillsätta en kommitté av fem personer, med uppdrag att utreda såväl frågan om en gemensam materialgård för stadens delegationer som rörande ett gemensamt förråd för stadens tekniska behov samt att till herrar fullmäktige inkomma med förslag i dessa ämnen; dels att bemyndiga kommittén att vid behov anlita nödiga biträden».

Till ledamöter i denna kommitté utsågos den 25 febr. 1910 dåvarande ordförandena i drätselkammaren, vatten- och gasverksstyrelsen samt hamnstyrelsen, herrar ingenjören A. Svabom, apotekaren S. Gullström och majoren Th. Helleberg samt dessutom gårdsägaren K. J. Svensén och bankkassören Iwar Olsson. Sedan herr Helleberg av sagt sig uppdraget, invaldes i hans ställe den 2 januari 1912 herr överstelöjtnanten C. O. Ahlmark.

Kommitterade hade den 2 januari 1911 konstituerande sammanträde, och utsågs därvid till ordförande herr Gullström och till sekreterare undertecknad, Olsson.

Efter nu fullgjort uppdrag få kommitterade härmed framlägga redogörelse för sin verksamhet jämte förslag.

Kommitterades första åtgärd var att hos svenska stadsförbundet göra förfrågan, huruvida i andra med Karlstad i storlek jämförliga städer finnes för flera delegationer gemensamma material- och inventarieförråd, och huru dessa i så fall

voro ordnade. Från förbundet inkom sedermera en P. M. (Bil. A) angående materialgårdar och förråd för tekniska förnödenheter i en del städer, av vilken bland annat framgick, att utav de 18 städer, från vilka svar å förbundets frågeformulär ingått, sådana inrättningar vore anordnade på 8 platser. Sedan kommitterade tagit del av stadsförbundets införskaffade upplysningar och av stadsfullmäktige erhållit ett anslag av 300 kronor, så uppdrogs åt ordföranden och sekreteraren att i Malmö, Kristianstad och Borås närmare studera materialgårdsförhållandena, varjämte stadsingenjören i liknande syfte besökte Gäfle. Härigenom erhöles ett för kommitterades arbeten synnerligen värdefullt materiel, som återfinnes i bil. B. och C. Säsom slutomdöme om materialgårds- och förrådsanordningarna på de besökta platserna kan sägas, att de med undantag av Gävle mer eller mindre befunno sig på försöks- och begynnelsestadiet.

Sedan sålunda organisationsmateriel anskaffats och kommittén funnit en materialgårdsanläggning önskvärd, så återstod att finna lämplig plats härför, ett arbete, som på grund av särskilda omständigheter kommit att avsevärt försena kommitténs arbeten. För att vara fullt lämplig borde platsen ligga centralt och så nära järnvägspar och hamn som möjligt. Till en början riktade kommitterade sin uppmärksamhet på expositionsbyggnaden vid hamntorget med närmast angränsande område. Genom stadsarkitekten uppgjordes sålunda ritningar och kostnadsförslag till dels de för anläggningen erforderliga anordningarna i huvudbyggnaden, och dels de förändringar i huvudbyggnadens sideskepp samt nederlagsmagasinet söder om tullhuset, som erfordrades för beredande av plats för det därstädes befintliga tobaksnederlaget, för vilket större utrymme måste beredas på annat håll, om materialgården komme att förläggas till förenämnda plats. Sent omsider blev emellertid klart, att hela expositionshuset och mera dertill erfordrades för tobaksnederlag. Efter att hava prövat lämpligheten av åtskilliga förläggningsplatser, gjorde kommitterade hos hamnstyrelsen framställning om eventuell upplåtelse av en del av den nyligen uppfyllda delen av Tyggårdsviken. Emellertid ansågs detta område för värdefullt, och var man dessutom i ovisshet om, huru spåranordningarna med därav följande tomtindelning komme att utföras därstädes. Mest lämplig i alla avseenden befanns slutligen den del av Orrholmsviken, söder om s. k. Tingvallapaviljongen, som hamnstyrelsen nyligen uppfyllt med muddar.

För att kunna ungefärligen bedöma, huru stort område materialgården till en början behöfde taga i anspråk och vilka byggnader, som kunde erfordras, anmodades stadsingenjören och stadsarkitekten att inkomma med förteckningar över, vad de ansåge böra till en blivande materialgård överflyttas (bil. F. och J.). Utav dessa förteckningar framgår bl. annat, att ifrågavarande effekter för närvarande förvaras på ej mindre än 18 olika ställen, vilket måste anses synnerligen olämpligt. Dessutom har kommittén tänkt sig att plats skulle beredas för de

elektricitetsverkets grövre materialier såsom ledningsstolpar, kabeltrummor etc., som ej lämpligen kunna förvaras vid omformarstationen. Enligt av stadsingenjören verkställd utredning, skulle då för anläggningen krävas ett område av c:a 5100 m², vilket kommitterade tänkt sig använt på sätt, som å den härvid fogade plankartan (bil. K) närmare angives.

Med ledning av effektförteckningarna och i samråd med stadsingenjören har stadsarkitekten uppgjort ritningar och alternativa kostnadsförslag A och B (bil. D och E) samt, efter av kommittén äskade förändringar, ytterligare alt. C (bil. F), varjämte stadsingenjören uppgjort ett särskilt förslag (bil. G). Efter sammanjämkning av dessa förslag har kommittén kommit till följande kostnadsberäkning:

Ny byggnad av tegel under tak av plåt, innehållande kontorsrum, snickareverkstad, smedja, bekvämlighetsinrättning för allmänheten samt vaktrum	8,300: —
Flyttning av ångväldhuset från Herrhagen jämte ny grund.....	800: —
Flyttning av plåtskjulet vid elektricitetsverket jämte ny grund.....	3,000: —
Nytt skjul av plåt	9,000: —
Flyttning av ett skjul från Sandgrund jämte ny grund.....	1,000: —
Staket av trä med stolpar av järn i betonfästen	2,600: —
Gas-, vatten-, avlopps- och elektriska ledningar med armatur samt gårdsplanens grusning (kostnadsförslag bil. H).....	2,500: —
	Kronor 27,200: —

Härifrån bör dock avdragas beräknad kostnad för anläggning av en bekvämlighetsinrättning, vilken fråga, såsom icke direkt hörande till materialgårdsanläggningen, bör såsom särskilt ärende behandlas

Kr. 1,400: —	
då anläggningskostnaden uppgår till	Kronor 25,800: —

Förutom denna anläggningskostnad kommer förrådet att draga en del årliga utgifter. Såsom av efterföljande förslag till reglemente framgår, skall för förrådets skötsel och tillsyn anställas en förman, vars avlöning kommitterade föreslår till 1,800 kronor per år jämte 4 ålderstillägg om 150 kronor efter 5, 10, 15 och 20 års väl vitsordad tjänstgöring. Härtill komma utgifter för platsarrende till hamnen, kontorsutensiler, telefon, uppvärmning, belysning, brandförsäkringspremier m. m., som torde belöpa sig på c:a 600 kronor.

Huru kommitterade tänkt sig förrådets organisation framgår av följande förslag till

Reglemente för Karlstads stads förråd.

Administration.

Förrådets förvaltning och ekonomi handhaves av drätselkammaren.

För värden och tillsynen av förrådet ävensom för bokföringen därstädes anställs en förrådsförman, som lyder närmast under stadsingenjören.

Vad som bör tillföras förrådet.

I förrådet inlägges i allmänhet sådana inventarier och materialier, som icke äro speciella för något verk och som icke erfordras för den dagliga driften eller för omedelbart förestående arbeten.

Delegation äger ock i mån av tillgång på utrymme i förrådet inlägga effekter för tillfällig förvaring.

Överflyttning från delegationernas förråd till centralförrådet.

Då förrådet träder i verksamhet och från delegationernas förråd något dit överflyttas eller eljest, när något dit återställs, skall över effekterna upprättas förteckningar (reversaler) i 2:ne exemplar med prisuppgifter. Det ena exemplaret stannar vid förrådet och det andra, försedd med förrådsmannens kvitto, återställs till avlämnaren.

Inventarier, som från delegationerna överflyttas till förrådet och som icke skola anses vara förrådets egendom, bokföras i förrådets böcker såsom tillfälligt förvarade, utan åsatt värde, och i delegationernas inventarielängder såsom befintliga å förrådet.

För värdet av andra överlämnade effekter, som skola vara förrådets egendom, lämnar drätselkammaren ersättning.

Upphandling.

På förrådet avsedda effekter, som *upphandlas här i staden*, utfärdar stadsingenjören rekvisitioner i 3:ne exemplar (självkopieringsystem), av vilka 2:ne överlämnas till förrådsförmannen, som har att överbringa det ena exemplaret till leverantören och behålla det andra, för att därmed kontrollera leveransen.

Då *från annan ort* rekvireras varor från förrådet, skall till förrådsförmannen överlämnas avskrift av faktura eller förteckning med prisuppgift, så att han kan kontrollera och bokföra leveransen.

I fråga om större leveranser infordras anbud, som behandlas av vederbörande delegation.

Smärre kompletterande inköp verkställas av stadsingenjören.

Utlämning.

Från förrådet får ej något utlämnas annat än mot avlämnande av skriftlig rekvisition, utfärdad av vederbörande arbetschef. I rekvisitionen skall angivas, om effekterna önskas för köp eller lån samt var och vartill de skola användas. Förkomna och förslitna effekter ersättas av vederbörande efter stadsingenjörens värdering.

Till önskilde få förrådets egna effekter icke försäljas, uthyras eller utlånas annat än undantagsvis och efter stadsingenjörens medgivande.

Reparationsverkstad.

För reparation och eventuellt även tillverkning av arbetsredskap m. m., även sådana, som tillhöra delegationernas enskilda förråd, inrättas en reparationsverkstad och smedja, varest i stadens tjänst varande slöjdekunnige arbetare kunna tillfälligtvis sysselsättas. Då så av behovet påkallas, anställles erforderlig fast personal. Såsom förman för de i reparationsverkstaden sysselsatta arbetarna skall förrådsmanen leda deras arbete, upprätta och fördela avlöningslistor samt föra noggranna anteckningar över materialier, som där förbrukas, och beräkna kostnaden för där utförda arbeten.

Bokföring.

Utav räkenskaperna bör framgå:

- 1) Huru mycket av varje artikel, som för varje dag finnes inneliggande samt dess värde;
- 2) Vad varje *leverantör* lämnat och till vilket pris, samt
- 3) Vad som till varje mottagare utlämnats och dess värde.

I följd härav böra följande böcker föras:

- 1) Journal, i vilken dag för dag införes vad och huru mycket, som utlämnats eller mottagits, mottagare och leverantör, pris- och kvalitetsuppgifter m. m.
- 2) Från journalen sker överföring till dels inventariebok, upptagande ett konto för varje varuslag, och dels till
- 3) Avräkningsbok, upptagande ett konto för varje leverantör och avnämare.

Journalen och inventarieboken föras på förrådet och avräkningsboken på stadskamrerarekontoret av stadskassören.

Till förrådet inkommande reversaler, rekvisitioner och förteckningar numreras i den ordning, de inkomma och utgöra verifikationer till journalen

Då det är av vikt att stadsingenjören har kännedom om i förrådet inneliggande lager, skall på hans kontor föras en kontrollinventariebok (kortsystem), vari införing göres från förrådets journal, som för detta ändamål uppdelas i 2:ne band, varav det ena minst en gång i månaden eller oftare, om stadsingenjören det påfordrar, översändes till honom, medan det andra användes vid förrådet. Från stadsingenjören går journalen till stadskamrerarekontoret för införing i avräkningsboken.

Med ledning av avräkningsboken skall stadskassören för varje månad, senast på 10:de i månaden därpå, utskrive räkningar över försälda och förhyrda effekter samt utförda reparationer.

Förslag till

Instruktion för Förrådsmanen.

§ 1.

Förrådsmanen, som i sin tjänstgöring lyder närmast under stadsingenjören

och anställas av drätselkammaren på obestämd tid med sex månaders ömsesidig uppsägning emot av stadsfullmäktige fastställd avlöning, varav viss del utgör tjänstgöringspenningar, har följande åligganden:

- a) att hålla förrådet öppet på tid, som efter stadsingenjörens förslag bestämmes av drätselkammaren;
- b) att under ansvar mottaga, bokföra, väl vårda och på ett överskådligt och lämpligt sätt upplägga och ordna de materialier och inventarier, som i förrådet förvaras;
- c) att på skriftlig rekvisition från vederbörande arbetschef utlämna begärda effekter. (Till enskilda personer får ej något utlämnas annat än på stadsingenjörens order);
- d) att såsom förman för de i reparationsverkstaden sysselsatta arbetarna eller eljest vid förrådet anställda personer anvisa och leda deras arbete samt så långt hans tid det medgiver deltaga i förekommande arbeten, upprätta, attestera och på behöriga littera fördela förrådets avlöningslistor, i dagsverksbok dag för dag anteckna, vad arbete var och en utfört, samt föra noggranna anteckningar över de materialier, som i verkstaden förbrukas;
- e) att i journal och inventariebok samt de övriga böcker, som kunna föreskrivas, dag för dag göra noggranna anteckningar och föra böckerna så, att förrådets ställning när som helst därav framgår. Inventarieboken skall avslutas med kalenderår och föreligga färdig senast den 15 februari, varefter uppgift över förrådets ställning skall överlämnas till stadskamreraren;
- f) att senast den 5:te i varje månad, eller så ofta framställning därom göres, till stadsingenjören inlämna journalen;
- g) att med ledning av föregående års förbrukning i början av varje år till stadsingenjören inkomma med förslag till inköp av inventarier och förbrukningsartiklar, samt att, då eljest under året ytterligare inköp påkallas, härom i god tid göra anmälan;
- h) att tillse, det kontrakterade varuleveranser noggrant fullgöras, samt härom göra anteckningar, ävensom omsorgsfullt kontrollera varornas kvalitet i överensstämmelse med prov eller avtal;
- i) att granska och kontrollera de räkningar å förrådsartiklar, som för sådant ändamål till honom överlämnas;
- k) att tillhandagå stadens inventerings- och besiktningsmän vid de årliga inventeringarna av förrådet, samt
- l) att jämväl i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter utöver eller de ändringar i denna instruktion, som kunna varda beslutade.

§ 2

Förrådsförmannen är berättigad till sammanlagt två veckors semester på tid, som på stadsingenjörens förslag bestämmes av drätselkammaren.

Då vikarie anses erforderlig, bekostas dennes avlöning vid semester eller sjukdomsfall av staden, men vid annan ledighet av förmannen.

Vid semester åtnjuter förrådsförmannen full avlöning, men vid ledighet av annan orsak går han förlustig den såsom tjänstgöringspenningar utgående delen.

§ 3.

Om förrådsförmannen åsidosätter sina skyldigheter, eller om eljest giltig anledning därtill förekommer, må han av drätselkammaren omedelbart skiljas från tjänsten och därmed förenade förmåner; dock skall beslut härom fattas med minst $\frac{2}{3}$ majoritet.

Genom här ifrågavarande anläggnings utförande torde icke någon *påvisbar ekonomisk vinst* kunna ernås, men ur *ordningssynpunkt* synes däremot mycket vara att vinna, varför kommitterade — trots de ej obetydliga kostnaderna — anse sig böra lämna ett tillstyrkande utlåtande. Kommitterade få alltså, med instämmande i den motivering, som i motionen och stadsarkitektens däröver avgivna yttrande anförts, föreslå stadsfullmäktige besluta:

att anslå 25,800 kronor till anläggning av en material- och förrådsgård;

att lämna drätselkammaren i uppdrag att utföra anläggningen med de ändringar, som under arbetets utförande kunna befinnas påkallade och som kunna verkställas utan anslaget överskridande;

att godkänna reglemente för förrådet och dess förman, samt

att i samband med ifrågavarande anläggning inrätta en bekvämlighetsinrättning för en kostnad av 1,400 kronor.

Karlstad den 15 september 1914.

S. GULLSTRÖM.

KARL JOH. SWENSSÉN.

AXEL SVANBOM.

IWAR OLSSON.

C. O. AHLMARK.

Bil. A.

Stockholm 19 Januari 1912.

Herr Apotekaren S. Gullström, Karlstad.

I anledning av Eder ärade skrivelse av den 21 sistlidne december får Kommunala centralbyrån härmed meddela följande.

Då ur tillgängligt tryck icke kunde erhållas några upplysningar angående förekomsten av gemensamma materialgårdar, så har Byrån till städer med folkmängdsstorlek mellan Norrköping och Söderhamn utsänt förfrågningar härutinnan, varvid ansågs lämpligt att låta förfrågningen även omfatta förekomsten av gemensamma förråd för tekniska förnödenheter. Då de tillfrågade i flertalet fall ej inskränkt sig till att enbart jakande eller nekande besvara den framställda frågan, så torde det vara av intresse för Eder att ta del av deras svar. I bifogade P. M. har därför gjorts en sammanställning av de inkomna svaren. Vi sakna svar från bland annat Jönköping, där vi ha anledning förmoda, att en gemensam materialgård finnes.

Med utmärkt högaktning

E. PALMSTIERNA,
Sekreterare.**P. M.**

angående materialgårdar och förråd för tekniska förnödenheter i åtskilliga svenska städer.

Norrköping.

Särskilda materialgårdar och förråd finnas för varje stadens verk därstädes, vilken anordning enligt byggnadschefens åsikt och erfarenhet synes vara den bästa, åtminstone för medelstora och stora städer. Varje verk får då oberoende av andra på lämpligaste sätt för sig disponera över sina upplagsplatser, varjämte slitningar mellan de olika verkens personal undvikas. De besparingar, som skulle göras genom ett gemensamt stadens förråd, bleve säkerligen obetydliga och torde ej uppväga de därmed förenade olägenheterna.

Gävle.

Därstädes finnes ett stadens materialförråd, lydande under stadens byggnadskontor och stående under närmaste överinseende av en förrådsförvaltare, för vilken särskild instruktion finnes av drätselkammaren utfärdad och härmed bifogas.

Stadens elektricitetsverk, gasverk och spårvägar, vilka förvaltas av en för

dessa verk gemensam styrelse, belysningsstyrelsen, rekvirera även sina förbrukningsartiklar och diverse material från stadens förråd, för så vitt det icke gäller smörre, tillfälligtvis erforderliga artiklar, som av respektive verk kunna rekvireras vid förefallande behov direkt från respektive handlande.

Hälsingborg.

Gemensam materialgård för stadens olika verk finnes icke och hava vederbörande där ej ansett sådan sammanslagning vara praktiskt fördelaktig.

Örebro.

Gemensam materialgård för olika verk och inrättningar i Örebro finnes ej. Dock har sedan någon tid drätselkammarens andra avdelning genom byggnadskontoret därstädes ombesörjt upphandling och distribuering av ved, kol och koks för stadens olika verk och styrelser, med undantag för gasverket, och torde stadskassan härpå hava gjort en del besparingar. Någon annan gemensam upphandling av förbrukningsartiklar har ej ansetts lämplig.

Västerås.

Fullständigt förråd med förrådsförvaltare och materialvakt finnes för stadens vatten-, gas- och elektricitetsverk. Stadens förråd för hamn- och gatuarbeten m. m. är av så ringa omfattning att det kan skötas av en materialvakt. Den översikt av kostnaderna som för varje arbete kan vara av nöden för byggnadschefen erhålles medelst en av honom förd bokföring med fördelning enligt tabellsystem. För sin del anser byggnadschefen att frågan om ett gemensamt materialförråd kan ställa sig avsevärt olika i olika städer och att ett sådant förråd ej är en oavvislig nödvändighet för en rationell skötsel av materialinköp m. m.

Kalmar.

Här finnas dels ett förråd för hamnen, dels ett för staden (d. v. s. för gatuarbeten, vatten- och avlopp) belägna i olika stadsdelar och omfattande vardera såväl arbetsredskap, diverse yttre inventarier och tekniska förnödenheter. Belysningsverket har ett eget förråd. Någon önskan att ändra denna anordning förefinnes ej.

Eskilstuna.

Här finnes gemensam materialgård för stadens verk med undantag av för gasverket.

Frågan om upprättandet av ny materialgård jämte reparationsverkstad i samband med brandstation och bostäder för en del av stadens fast anställda arbetare föreligger. Ändamålet härmed är, att kunna använda det kasererade brandmanskapet för diverse arbeten å materialförrådets verkstad.

Borås.

Stadens tekniska kontor äro delade i elektricitetsverkets kontor, byggnadskontoret, stadsingenjörskontoret, för samtliga dessa finnes blott en materialgård, som står under byggnadskontorets vård. Å denna samlas alla materialer, redskap m. m. för de tekniska kontorens behov. Önskar t. ex. stadsingenjörskontoret någon sak för mätningar, borrning e. d. sker detta genom att utskriva rekvisitioner till byggnadskontoret. Beträffande inköp verkställas även dessa direkt genom byggnadskontorets försorg, såvida det icke handlar sig om elektriska saker, vilka direkt förbrukas å verket.

Lund.

Här finnas såväl gemensam materialgård för arbetsredskap oeh dylika utensilier som också gemensamt förråd för stadens tekniska verk. Dessa sortera omedelbart under drätselkammaren, som ombesörjer samtliga inköp efter förslag av respektive chefer. Härvid infordras offerter på årets beräknade förbrukning med reservdelar för alla verkan samtidigt.

Hulmstad.

Materialgård för stadens verk har funnits här sedan mer än 20 år tillbaka. På grund av särskilda förhållanden finnas numera materialgårdar och förråd på olika ställen i staden.

Stenförrådet är beläget 2,5 km. från stadens centrum i det stembrott, varest tillverkas för gatuarbetena erfordrad tuktad sten och makadam.

Elektricitetsverkets *stenkolsförråd* inrymmer på en tomt omedelbart invid hamnen. Från detta förråd utlämnas stenkol även till stadens lokomobil, ångvält m. m.

I en tredje *materialgård* förvaras diverse gods och redskap såsom vatten- och avloppsrör, rännstensbrunnar, trävirke, räler, Decauville-vagnar, lyftverktyg och kranar, vagnar och annan materiel för vattning och rengöring av gator o. s. v.

Slutligen är elektricitetsverkets *kabelförråd* inrymt i en särskild byggnad, där även snickarbod är inredd.

Dessa förråd, som stå under stadsingenjörens tillsyn, kallas *stadens* förråd till skillnad från *hamnens*, som står under hamningenjörens uppsikt och noga särskiljes från det förra, emedan kostnaderna bestridas ur olika kassor.

Sundsvall.

Här finnes ej någon gemensam materialgård för stadens verk, ej håller gemensamt förråd för stadens tekniska behov. Arbetschefens åsikt är den att gemensamma uppköp av större förbrukningsartiklar tyckes nog teoretiskt sett, vara förmånligt, men torde i praktiken ställa sig annorlunda. Först och främst torde därav uppkomma ökad kostnad för utportionering till de olika verken ur det ge-

mensamma förrådet samt kostnad för större och permanentare förrådsbyggnader, möjligen även mindre omtänksamhet i fråga om användandet av de ur det gemensamt inköpta kommunalförrådet uttagna förbrukningsartiklarna.

Uddevalla.

Här finnes icke något gemensamt förråd för stadens tekniska behov, däremot finnes en delvis gemensam materialgård för maskiner och redskap för staden och hamnen.

Kristianstad.

Här finnes, dels en materialgård för stadens arbeten (sål. redskap, vagnar, virke o. d.) och föres numera alla upphandlingar för de yttre arbetena genom förrådet och dess konto.

För belysningsverken och vattenverket finnes ett gemensamt förråd för rör, rördelar, kranar, mätare och dyligt, men sker upphandlingarna för varje verk särskilt. Med all säkerhet kommer inom kort en uppdelning att ske, så att belysningsverken erhålla ett förråd och för allt annat upplägges ett.

Södertälje.

Gemensamma förråd och materialgård finnas icke här. För sin del tror stadsingenjören icke att det är praktiskt med sådana anordningar, dels emedan dessa komma att kräva särskilda administrationskostnader, dels ock emedan det bliver svårare att tillgodogöra sig nyheter och praktiska uppfinningar, dessutom torde även då varje verk köper för sig lika stora rabatter erhållas som om de köpte gemensamt. Det enda i detta avseende som skulle kunna anses praktiskt vore att för alla verk och expeditioner gemensamt inköptes skrivmaterial.

Landskrona.

Någon gemensam materialgård har ej ännu varit påtänkt därstädes och be-
tvivlar stadsingenjören storligen att några fördelar skulle kunna vinnas därmed då de olika verken hava så helt och hållet olika behov och det för rätten ovillkorligen skulle giva anledning till tvister och bråk mellan de respektive föreståndarne, i fall alla skulle hämta sina olika materialier från samma ställe, om vilket verk skulle påtaga sig de balanser, som vid sådant tillfälle alltid uppstå. Så stora kvantiteter av olika slags material torde ej håller på en gång kunna inköpas, att någon stor prisskillnad därigenom skulle kunna uppstå.

Uppsala.

Här finnes ej gemensam materialgård eller gemensamt förråd.

Stockholm den 6 Febr. 1912.

Herr Apotekeren S. Gullström, Karlstad.

Till komplettering av föregående skrivelse angående materialgårdar får kommunala Centralbyrån meddela följande nu inkomna uppgifter:

Jönköping.

Gasverket, vattenverket och avloppet hava förråd och materialgård gemensamt, och handhavas dessa av gasverkets verkstäder, men däremot hava hamnen, elektricitetsverket och drätselkammaren särskilda såväl materialgårdar som förråd.

Karlskrona.

Drätselkammaren och hamnstyrelsen hava särskilda materialgårdar för förvaring och upplag av arbetsredskap och utensilier. Något gemensamt förråd för stadens tekniska behov finnes ej.

Med utmärkt högaktning

E. PALMSTIEENA,

Sekreterare.

g:m E. L.

Bil. B.

Enligt kommitterades uppdrag hafva undertecknade studerat materialgårdsförhållanden m. m. i städerna Malmö, Kristianstad och Borås, och få vi öfver därvid gjorda rön härmed lämna följande meddelande:

Malmö.

I stadens östra utkant finnes för vattenledning, aflopp och gatuarbeten en inhägnad materialgård med förråd. Området är äfven för en så stor stad mer än rikligt tilltaget, men läget torde knappast kunna kallas lämpligt. Dels äro afstånden till stadens olika delar alltför långa, och dels saknas direkt förbindelse med sjöfarten. Däremot finnes stäckspår från statens järnvägar gemensamt för materialgården och det bredvid liggande gasverket. Såsom belysande för platsens olämplighet må nämnas, att det sistnämnda, ehuru för en kostnad av c:a 3 millioner jämförelsevis nyligen anlagdt, lär skola komma att flyttas just för att erhålla sjökommunikationer.

I en stenbyggnad strax vid entrén finnes smedja och snickareverkstad, där en arbetarepersonal af efter årstiderna växlande storlek sysselsättes med reparation af kärror, verktyg, m. m. I mån af behof anlitas dessa arbetare äfven för yttre göromål.

Delvis i nyssnämnda byggnad och delvis i flera mindre trähus omkring densamma förvaras inneliggande lager af vattenmätare, kranar, mindre rördelar, reserv-verktyg m. m.

Gröfre rör af järn och stengods äro upplagda under bar himmel.

Förrådet står närmast under uppsikt af en förrådsförvaltare med en aflöning af 1,800 kronor i ett för allt. Han har emellertid icke bostad inom förrådet, hvilket måste anses vara en svaghet, då hvem som hälst efter ordinarie arbetstid synes kunna därifrån uttaga erforderliga materialier utan nöjaktig kontroll.

Euligt från förrådet inkommande uppgifter skötes å byggnadskontoret, delvis med kortsystem, bokföringen, hvilken synes vara mera detaljerad än som kan vara praktiskt.

Kristianstad.

En någorlunda centralt belägen materialgård för stadens arbeten finnes, och förvaras i denna redskap, vagnar, virke och dyl. All upphandling för de yttre arbetena sker genom stadsingenjören och med särskild bokföring.

Inom hvardera af belynings- och vattenverken finnes särskildt förråd för mindre rördelar, kranar, mätare m. m. Dessa förråd skötas af maskinmästarna m. fl. utan särskildt arvode. Då intet af verken bedrifver installationsverksamhet, är inneliggande lagret aldrig af någon större betydighet.

Borås.

Flera delvis centralt belägna materialgårdar och förråd finnas. En inrymmer bl. a. gröfre rördelar och ved, däribland virkesaffall från byggnadsarbeten m. m. som tillvaratagas till bränsle. Här finnes äfven en mindre reparationssmedja.

Ett förråd i nordöstra stadsdelen är uteslutande afsedt för sten, cement o. dyl.

På öfriga platser förvaras mindre skrymmande materialier, verktyg mätare m. m.

En välrustad snickareverkstad är inredd vid ett af förråden, hvarest sysselsätts stadens härför lämpliga arbetare, då de ej äro upptagna af utarbeten, med tillverkning och reparation af kärror och redskap.

Särskild prislista å järnvaror m. m. är af byggnadskontoret uppgjord med flera av stadens handlande, och har man funnit lämpligt att i minsta möjliga mån låta sådana artiklar passera genom stadens förråd för att på så sätt undvika allt för vidlyftig bokföring. Inköpen verkställas sålunda direkt af resp. arbetsförmän, hvilka utskrifva rekvisitionerna med självkopieringssystem. Räkning skall vid öfverlämnande till byggnadskontoret åtföljas af rekvisition, för att jämförelse med orderkopian i förmännens bok skall kunna göras.

Frågan är emellertid, om en arbetsförmän i allmänhet kan anses vuxen en själfständighet af sådan natur, hvilken lätt torde ge anledning till handtryckningar

från köpmanen i fråga, hvarpå visserligen staden direkt ej kan förlora, men hvars konsekvens möjligen kan bli, att förmannen mer eller mindre ofrivilligt blundar för brister i leveransen.

För att lättare kunna öfvervaka sina tillhörigheter har staden inköpt en större träbyggnad, till hvilken allt utom stenförrådet torde komma att sammanföras. Där finnes rum äfven för stadens hästar, hvarjämte där stationeras vattningskärra, sjukvagn och finkvagn. I förbigående må nämnas, att den sistnämnda ehuru anskaffad redan för några år sedan ännu ej användts, hvilket synes ange, att vederbörande föredraga det gamla systemet att tillkalla förste bäste åkande.

Staden bedrifver en ej obetydlig entreprenörsverksamhet, enligt byggnadschefens uppgift för att kunna hålla en så stor fast arbetarstam som möjligt, ehuru det kan förefalla, som skulle en sådan orsak ej vara så vidare lyckligt funnen. Äfven åt enskilda utföras sådana arbeten som rörläggningar, betonarbeten, planering af gårdar m. m. Förrådet af redskap och verktyg måste under sådana förhållanden vara rätt stort och en sammanföring till ett centralförråd för kontrollens skull högst önskvärd.

En tillsyningsman för de nuvarande spridda förråden finnes, men det synes ej vara något hinder för snart sagdt hvem som helst att i dennes frånvaro uttaga hvad som för tillfället kan erfordras, en säkerligen allt för stor tillit till den enskildes ärlighet. Ett bättre förhållande härutinnan kan ju också väntas, då det nya centralförrådet en gång toges i bruk.

Diverse formulär och blanketter hafva från besökta platser hemförts, hvarjämte bokföringssystem och därmed sammanhängande kommer att af undertecknad Olsson särskildt demonstreras.

Karlstad den 20 Februari 1912.

S. GULLSTRÖM.

IWAR OLSSON.

Bil. C.

“Gevle stads materialgård“.

Iakttagelser från studieresa 29 Januari 1912.

Materialgården, eller förrådet, såsom det vanligen kallas, är belägen å inre delen af den s. k. Norra Hamnpiren (se bifogad plan, bil. I) och upptager ett område med c:a 225 meters längd och c:a 90 meters medelbredd. Å ena långsidan begränsas området af hamnspåret till Norra Hamnpiren, å andra långsidan af kajsträcka å den s. k. Norra kanalen. Områdets läge medgifver alltså lastning och lossning till och från såväl järnvägsvagn som fartyg.

Inom förrådsområdet finnas följande byggnader uppförda:

Kontorsbyggnad, invid inkörporten, innehållande utom kontor för en förrådsförvaltare jämväl en mindre reparationsverkstad för vattenledningens behof samt en snickareverkstad.

Stall för 5 hästar jämte vagnbod för arbetsåkdon.

Magasinsbyggnad (1 våning + vindsvåning) till förvaring af verktyg, oljor, trassel, tågvirke, spik och diverse andra mindre inventarier och materialier.

Skjul för stadens vattenvagnar.

Ångvält-stall för tvenne ångvältar, utgörande jämväl reparationsverkstad för ångvältarne.

Tvänne större skjul till förvaring af hyfladt och torrt virke.

En skjul-länga inrymmande järnförråd, diverse materialier för vattenledningens behof, såsom brandposter, afstängningsluckor, betäckningar, vattenkastare, länshållningspumpar m. m.

Ett större skjul för hamnens påkranar, spel, kettingar m. m.

Förrådet förvarar och förvaltar inventarier och materialier, som erfordras för stadens gatu-, hamn-, vattenlednings- och husbyggnadsarbeten samt dessutom sådana förbrukningsartiklar, som *äro gemensamma* för nämnda arbeten och Gas- och Elektricitetsverken. Sådana inventarier och materialier, som enbart användas af Gas- och Elektricitetsverken förvaras *icke* å allmänna förrådet.

För förrådets skötsel och bokföring är anställd en förrådsförvaltare med en materialvakt såsom biträde. Förrådsförvaltarens närmaste förman är stadens byggnadschef.

I början af hvarje år upprättar förrådsförvaltaren med ledning af föregående års förbrukning en förteckning å materiel, som behöfver inköpas. Härvid skall förrådsförvaltaren infordra upplysningar från Gas- och Elektricitetsverken, hvad som för dessa verk behöfves.

Genom Byggnadschefens försorg infordras härefter anbud, som granskas och antagas af Drätselkammarens byggnadsfördelning. Sedan leveranskontrakt utskrivits *tillser förrådsförvaltaren* att leveranser blifva i behörig ordning fullgjorda. Mindre kompletterande inköp under årets lopp verkställes af Byggnadschefen på förslag af Förrådsförvaltaren.

Förrådsförvaltarens åligganden äro fastställda enligt instruktion (se Bil. 2).

Bokföringen å förrådet är f. n. delvis upplagd enligt kortsystem. Sålunda föras i kortsystem följande böcker:

Inventariebok:

För *hvarje artikel* föras tvenne kort

N:o 1, bil. 3, hufvudkort, utvisande behållning;

N:o 2, bil. 3, fördelningskort, utvisande hvilka förmän m. fl., som uttagit något antal af ifrågavarande artikel.

Inventarie-motbok:

För hvarje förman eller annan, som mottagit inventarier, föres *ett* kort enligt format N:o 2 (bil. 3) upptagande samtliga inventarier, som af denne erhållits samt datum när de utlämnats. Förmannen erhåller en *motbok* enligt bil. 4.

Varu-bok:

För *hvarje artikel* och *hvarje dimension* föres ett *Debet-kort* (N:o 3, bil. 3) och ett *Kredit-kort* (N:o 4, bil. 3).

Upphandlings-journal:

upptagande ett kort för hvarje leverantör (N:o 5, bil. 3).

Förrådsförvaltaren får endast mot *skriftlig rekvisition* från respektive arbetsledare utlämna materialier. — Öfverblifna materialier skola i förrådet åter intagas enligt *reversaler* från samma arbetsledare.

En gång i hvarje månad upprättar förrådsförvaltaren ett sammandrag af från förrådet utlämnade materialier, fördelade på respektive arbeten hvarefter rapport till Byggnadskontorets bokhållare insändes i och för materialkostnadernas påförande respektive arbetens littera i Byggnadskontorets böcker. Å de materialier, som utlämnats till Gas- och Elektricitetsverken, utskrifver Byggnadskontorets bokhållare månadsvis räkningar.

Karlstad den 1 Februari 1912.

ERIK BJÖRKMAN.

Bil. D.

Förslag till materialgård vid inre hamnen i Karlstad.

Alternativ A.

- 1:o) Förvaltarebostadsbyggnad af trä, under tak af galvaniserad plåt innehållande 1 lägenhet för förvaltaren om 2 rum och kök samt ett kontorsrum, på vinden 2:ne lägenheter om 1 rum och kök för arbetare (1 snickare och 1 smed) samt bekvämlighetsinrättning afsedd för allmänheten.
- 2:o) Byggnad af tegel under tak af korrugerad plåt, innehållande rum för vattenvagnar och ångvält, 1 rum för smedja, 1 rum för snickareverkstad. På vinden upplag af soffor, bänkar, flaggor m. m.
- 3:o) Gamla plåtmagasinet, som flyttas från dess nuvarande plats vid elektricitetsverket, afsedt för verktyg och redskap för gatuarbeten.

- 4:o) Nytt skjul af korrugerad plåt till tak och väggar, afsedt till upplag för gas-, vatten- och elektricitetsverken och hamnen.
 5:o) Staket kring området 2,40 meter högt af korrugerad plåt på stolpar af rails.

Kostnadsförslag:

1:o) Förvaltarebostadsbyggnad.			
	$9 \times 9 \times 7,5 = 607,5 \text{ m}^3$		
	$4 \times 3,2 \times 3 = 38,4 \text{ m}^3$		
	S:a 645,9 à 15: — kr. = 9688,5 afrundas till	9,700: —	
	Vatten- och afloppsledning fram till byggnaden cirka.....	2,000: —	
2:o) Byggnad af tegel.			
	$26 \times 6 \times 4 = 624 \text{ m}^3$ à 12 kr. = 7,488 afrundas till	7,500: —	
3:o) Gamla plåtmagasinet, flyttningskostnad jämte ny grund.....		3,000: —	
4:o) Nytt skjul af galvaniserad plåt:			
	$42 \times 12 \times 3,4 = 1713,6 \text{ m}^3$ à 5 kr. = 8,568 afrundas till	9,000: —	
5:o) Staket af galvaniserad korrugerad plåt, 2,40 meter högt fastskrufvad på 3 rader träriglar, hvilka fastskruvas på stående rails:			
	$85 \times 2,4 = 204 \text{ m}^2$ korrugerad plåt à kr. 4: — = ..	816: —	
	3,630 kg. rails à 12 öre =	435: 60	
	280 lmtr reglar $75 \times 75 \text{ m/m}$ à 8 öre =	22: 40	
	Arbetslöner, spik och skruf m. m. =	200: —	1,474: --
			<hr/> Summa Kronor 32,674: —

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 22 Oktober 1913.

Bil. E.

Alternativ B.

- 1:o) Byggnad af tegel under tak af galvaniserad plåt, innehållande snickareverkstad, smedja, rum för vattenvagnar, ångvält m. m., kontorsrum och bekvämlighetsinrättning för allmänheten. På vinden upplag af soffor, bänkar, flaggor m. m.
 2:o) Gamla plåtmagasinet, som flyttas från dess nuvarande plats vid elektricitetsverket, afsedt för verktyg och redskap för gatuarbeten.
 3:o) Nytt skjul af korrugerad, galvaniserad plåt till tak och väggar, afsedt till upplag för gas-, vatten- och elektricitetsverken samt hamnen.
 4:o) Staket kring området, 2,40 meter högt, af korrugerad plåt på stolpar af rails.

Kostnadsförslag:

1:o)	Byggnad af tegel.		
	$34,4 \times 6 \times 4 = 825,6$ à 12 kr. = 9907,20 kr. afrundas till	9,900:	—
	Vatten- och afloppsledningar fram till byggnaden cirka	2,000:	—
2:o)	Gamla plåtmagasinet, flyttningskostnad jemte ny grund.....	3,000:	—
3:o)	Nytt skjul af galvaniserad korrugerad plåt		
	$42 \times 12 \times 3,4 = 1713,6$ m ³ à 5 kr. = 8,568 kr. afrundas till ...	9,000:	—
4:o)	Staket af galvaniserad korrugerad plåt 2,40 meter högt:		
	234 m ² à 7,22 = 1,689:48 kr. afrundas till	1,700:	—
			Summa Kronor 25,600: --

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 22 Oktober 1913.

Bil. F.

Alternativ C.

- 1:o) Byggnad af tegel under tak af galv. plåt, innehållande snickareverkstad, smedja, kontorsrum, bekvämlighetsinrättning för allmänheten jemte vaktrum.
- 2:o) Byggnad för ångvält och vattenvagnar. Nuvarande ångvältshuset föreslås att flyttas till nya materialgården.
- 3:o) Gamla plåtmagasinet, som flyttas från dess nuvarande plats vid elektricitetsverket, afsedt för verktyg och redskap för gatuarbeten.
- 4:o) Nytt skjul af korrugerad, galvaniserad plåt till tak och väggar, afsedt för gas-, vatten- och elektricitetsverken samt hamnen.
- 5:o) Skjul för upplag af ved för rådhusets behof, virke, dörrar, fönster, kakelugnar m. m. från rifna byggnader. Uppføres af det virke som erhålles från materialgården på Sandgrund, hvilket föreslås att rifvas och flyttas till nya materialgården.
- 6:o) Staket omkring området. Göres 2,40 meter högt af korrugerad, galvaniserad plåt på stolpar af rails.

Kostnadsförslag:

1:o)	$24,60 \times 7 \times 4 = 688,80$ m ³ à 12 kr. = 8,265:60 afrundas till ..	8,300:	—
2:o)	Flyttningskostnad jemte ny grund	800:	—
3:o)	„ „ „ „	3,000:	—
4:o)	Nytt skjul, öppet på ena sidan	9,000:	—
5:o)	Flyttningskostnad, skjulet är öppet på norra sidan	1,000:	—
6:o)	Staket 517 m ² à 7,22 = 3,732:74 afrundas till	3,750:	—
			Summa Kronor 25,850: —

De inventarier och materialier, som för närvarande stå under min vård äro följande:

- 1:o) På rådhusvinden förvaras flaggor, sköldar m. m., som lämpligast böra förvaras på vinden af byggnaden n:o 1.
- 2:o) På Sandgrund förvaras ved för rådhusets behof samt virke, fönster, dörrar m. m. från rifna byggnader. Härför erfordras det föreslagna skjulet n:o 5 i nya materialgården.
- 3:o) I gamla materialgården förvaras kakelugnar, spisar, kaminer m. m. från rifna byggnader samt en del äldre, obrukbara inventarier, hvilka böra förvaras i särskilda inhägnader i skjul n:o 5.
- 4:o) I expositionshuset förvaras:
Soffor och bänkar, hvilka lämpligast böra förvaras på vinden af byggnaden n:o 1, hvilket utrymme tages i anspråk härför. Soffor och bänkar skola på våren lagas och målas, hvarför stort utrymme erfordras.
- 5:o) Plaggstänger och en del andra lösa inventarier förvaras i expositionshuset. Dessa kunna lämpligast uppläggas på takstolsloftet till skjul n:o 4 eller n:o 5.

Genom sammanförandet af alla inventarier och materialier på ett ställe vinnes fördelen af större kontroll öfver desamma samt att de provisoriskt uppförda skjulen och inhägnaderna på Sandgrund försvinna. Det på Herrhagstorget uppförda förvaringsskjulet, hvilket tillkommit vid den tidpunkt, då de flesta makadamgator utfördes på Herrhagen, och som numera ur estetisk synpunkt är misspdydande, kan borttagas.

Materialgården intill komministergården behöfver ej vidare användas som sådan, utan kan disponeras för annat ändamål. Den användes delvis som upplagsplats för fisklådor.

Karlstad i Stadsarkitektkontoret den 17 November 1913.

CARL CRISPIN.

Bil. G.

P. M.

angående förslaget till materialgård enligt alt. C.

Nya tegelbyggnaden:

Kostnaden för toaletterum, vaktrum m. m., beräknad till i rundt tal 1,400 kr., afdrages från kostnadsförslaget, såsom icke hörande till materialgården.

Ångvältstallet:

Inkörsdörrar upptagas äfven å den *utåt* vettande väggen.

Nya skjulet:

Är föreslaget att utföras af korrugerad plåt till tak och väggar, för en kostnad af Kr. 9,000: —. Om detta skjul i stället utföres af stolpvirke och bräder med papptak samt försedt med mellangolf i bakre delen enligt bifogade skiss, torde det kunna utföras för Kr. 8,000: —.

Staketet:

Om staketet utföres af trä enligt bilagda skiss torde det kunna utföras för Kr. 2,600: —.

Anläggningskostnaden:

Med ofvanstående ändringar i förslaget alt. C., med tillägg af kostnaderna för vatten-, gas-, aflopps- och elektriska ledningar (inkl. belysningsarmatur) samt gårdsplanens grusning kan anläggningskostnaden alltså beräknas blifva:

1) Områdets utfyllning enl. specialkostnadsförslag af 29/8 1913....	Kr.	1,440: —
2) Nya tegelbyggnaden.....	»	6,900: —
3) Flyttningskostnaden för ångvältstallet.....	»	800: —
4) » » plåtskjulet.....	»	3,000: —
5) Nytt materialskjul af trä.....	»	8,000: —
6) Flyttningskostnad för Sandgrundsskjulet.....	»	1,000: —
7) Staket.....	»	2,600: —
8) Vatten-, gas-, aflopps- och elektriska ledningar samt gårdsplanernas grusning.....	»	2,500: —

Kronor 26,240: —

De olika byggnadernas hufvudsakliga användning.*Vinden å tegelbyggnaden:*

Mindre inventarier och förbrukningsartiklar såsom finare verktyg, putsmedel, såpa, tvål, elldon, trassel, spik, verktygsskaft, armatur, lyktor, lanternor, block, hinkar, färgstoffer, packningar, dref, diktgarn, vattenmätare, piasavakvastar, skurborstar, penslar, snärre rördelar, småmaterial och ledningstråd för elektricitetsverket m. m.

I det äldre plåtskjulet:

Oljor, fotogén, tjära, tågvirke, spadar, spett och andra jordarbetsverktyg, stenarbets- och bergborrningsverktyg, verktyg för gatuarbeten, domkrafter, pumpar,

brandposter, afstängningsventiler, blyfyrar, lyftblock, ässjor, m. m. — dessutom i ena ändan plats för lokomobiler, pålkransmaskineri, vinschar o. d. samt ev. kablar för Elektricitetsverket.

I det nya förrådsskjulet:

- 1) *I den intäckta, bakre delen, å nedre botten, råmaterial för smidesarbeten, såsom plattjärn, rundjärn, fyrkantsjärn m. m.; smidda rör- (galv. och svarta), cement, finare virke och andra råvaror, som behöfva ligga skyddade; å öfre botten: soffor, bänkar och sittbräden för promenader, parker och Kanikenäsholmen, flaggstänger o. d.*
- 2) *I den öppna delen, Pålkransdelar, skottkärror, decauvillematerial, stenkross med tillbehör, vagnar, kärror, promenadvagn, kälkar, körtunnor o. d. körredskap samt virke.*

I det gamla från Sandgrund flyttade skjulet:

Gammalt virke, dörrar, fönster, m. m. från rifna byggnader, gamla kakelugnar, spisar, kaminer m. m., äldre mindre ömtåliga inventarier och materialier af diverse slag samt ved.

Å gårdarne:

Å främre gården: Större gjutna rör och rördelar för gas- och vattenverken, rör och rördelar för afloppsledningar.

Å bakre gården: Upplag af grus, lossadt från sjön, trottoarplattor, större afloppsrör m. m.

Karlstad den 21 november 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Bil. H.

Kostnadsberäkning

för vatten-, aflopps-, gas- och elektriska ledningar samt gårdsplanens grusning å materialgården enl. Stadsarkitektens förslag alt. C. af 15 november 1913.

1) *Vatten- och aflopp:*

Vattenledning och aflopp framdrages till följande tapp- och afloppsställen: I urinoaren, en spolkrän och en golfbrunn; i kontoret, en tappkrän öfver tvättställ; i snickareverkstaden, en tappkrän öfver slasktratt; i smedjan, en tappkrän öfver slasktratt; i ångvältstallet, en tappkrän med slangförskrufning öfver

	golfbrunn; en vattenkastare med slangförskrufning öfver afloppsbrunn å gården. Afloppsledningen utdrages i hamnbassängen	Kr.	950: —
2)	<i>Gasledning:</i> Framdrages utefter väggen i kontor, snickareverkstad och smedja till följande slangkranar, en i kontoret, en å två i snickareverkstaden, två i smedjan	Kr.	250: —
3)	<i>Elektriska ledningar:</i> Inledes för belysning i kontor, toalett, snickareverkstad, smedja, ångvältstall, materialskjulen samt gårdsbelysning; för kraft till småmotorer i snickareverkstad och smedja	Kr.	500: —
4)	<i>Gårdsplanerna:</i> Grusas med cirka 5 cm. groft grus med underlägg af skärf och och makadam å de ställen där körning mest kommer att äga rum	Kr.	800: —
			Summa Kronor 2,500: —

Karlstad den 19 november 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Bil. I.

Materialier som skola öfverföras till materialgården.

För Vattenverket:

- 1) *Nu å Sandgrund.*
Länspumpar, rör, rördelar, brandposter, luckor och en del verktyg.
- 2) *Vattentornet å Herrhagen.*
Anbörningsmaskin, blyfyrar, verktyg, lyftblock, mudderskopor, ässja, skottkärnor, skrufstycken, rör, rördelar, spadar etc.
- 3) *Förrådet å Gasverket.*
Block, ketting, centrifugalpumpar, pålkran, rörprofningsapparat, tågvirke, rör och rördelar.
- 4) *Förrådet vid Hamnen.*
Vattenpoststativ, rör, rördelar och diverse.
- 5) *Gamla pumphuset vid Tyggårdsviken.*
Lokomobil med tillbehör.

- 6) *Gjutna rör och cementrör*, upplagda *dels* vid Expositionshuset, *dels* i närheten af arbetsplatser.

För Gasverket:

Å Förrådet därstädes:

Rör och rördelar, skottkärror, kolmått, gamla luxlampor och fotogenlampor m. m.

Från Hamnen:

- 1) *Mudderskjulet:*
Bjälkar, 1 lyftkran, mudderskopor, 2 pålkranar, block, draggar, kettting, pumpar, skottkärror, stensaxar, verktyg.
- 2) *Smedjan på Kanikenäset:*
Borrmaskin, verktyg, decauvillemateriel, domkrafter, centrifugalpump, lokomobil, lyftblock, lyftkran, pålmaskin, trallor, 2 vinschar, virke, luxlampor, båtar, segel, lanternor, sittbräden, sladdkran, tackjärnsvält.

För Gatuarbetena:

- 1) *Ångvältsstallet å Herrhagstorget.*
1 st. ångvält med tillbehör,
2 » vattenvagnar med tillbehör,
1 » äldre lokomobil (ej inventarieförd).
- 2) *Plåtskjulet vid elektricitetsverket.*
2 st. körtunnor för vatten.
4 » kärror för häst.
5 » vagnar » »
4 par kälkar » »
1 st. promenadvagn.
1 » stenkross med tillbehör.
1 » körvält.
Diverse verktyg.
- 3) *Materialgården bakom Expositionshuset:*
Decauvillemateriel, 55 ramar, 10 vagnar, rör, trottoarplattor, virke.
- 4) *Smedja vid Gamla lasarettet:*
Diverse verktyg, bälg m. m.

För Elektricitetsverket:

- 1) Hufvudsakligen kablar från förråd vid elektricitetsverket.

För samtliga stadens verk:

Förbrukningsartiklar såsom: spik, tjära, dres, tågvirke, hinkar, spadar, spett, olja, trassel, putsmedel, skottküror m. m., m. m.

Karlstad 11 November 1913.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag ur protokoll hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 21 oktober 1914.

§ 4.

S. D. Genom remiss från stadsfullmäktige hade för yttrande hit överlämnats Materialgårdskommitténs utlåtande med utredning och förslag angående anläggning av en material- och förrådgård m. m.; och beslöt styrelsen, efter föredragning härav, såsom sitt yttrande anföra, att styrelsen för sin del ansåge sig böra tillstyrka ifrågavarande utlåtande, dock med erinran att plats borde beredas även för övriga elektricitetsverket tillhöriga materialer än de i förslaget omnämnda, och att sådant syntes styrelsen kunna äga rum i de av kommittén föreslagna lokalerna.

Utdrag ur detta protokoll skulle jämte remisshandlingarna överlämnas till Hamnstyrelsen.

Denna § justerades genast.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hamnstyrelsen i Karlstad den 27 oktober 1914.

§ 85.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att avgiva yttrande över materialgårdskommitténs utredning och förslag till anläggning av en material- och förrådgård m. m.; och beslöt styrelsen, som under hand tagit del av handlingarna, att i likhet med vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som i ärendet avgivet utlåtande, tillstyrka vad som föreslagits.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i
Karlstad den 3 maj 1915.*

§ 27.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över materialgårdskommitténs utlåtande med utredning och förslag angående anläggning av en material- och förrådsgård m. m.

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen samt hamnstyrelsen hade i ärendet avgivit tillstyrkande utlåtanden.

Drätselkammaren ansåg det synnerligt önskvärt, om materialgårdsfrågan kunde redan nu ordnas i hela dess vidd enligt kommitténs förslag, men på grund av den under nuvarande tider relativt stora kostnaden ansåg kammaren, att frågan borde lösas succesivt, så att i år endast byggdes sådant, som vore absolut nödvändigt för att erhålla skydd för en stor del materiel, som på grund av bristande utrymme ej kunde på lämpligt sätt förvaras. Det nuvarande plåtskjulet vid elektricitetsverket måste även flyttas, då det komme att ligga i vägen för den av hamnstyrelsen föreslagna spåraneläggningen till Tyggårdsviken. Drätselkammaren ville därför hemställa, att för närvarande endast följande byggnadsåtgärder vidtogos, nämligen: 1) flyttande av det nuvarande plåtmagasinet vid elektricitetsverket till den föreslagna platsen för materialgård; 2) uppförande av ett nytt materialskjul med en golvyta av cirka 40×8 kvadratmeter; och 3) den föreslagna platsens avplanering, grusning och försecende med inhängnad. För att nedbringa kostnaderna ansåg drätselkammaren att det föreslagna nya materialskjulet borde uppföras av trä i stället för, såsom av kommittén föreslagits, av plåt och i enlighet med här bifogade av stadsingenjören uppgjord ritning, daterad den 10 april 1915.

Kostnaderna för de arbeten, som drätselkammaren föreslagit till utförande innevarande år skulle på så vis bli:

Flyttning av plåtskjulet vid elektricitetsverket jämte ny grund.....	3,000: —
Nytt skjul av trä	6,000: —
Staket av trä med stolpar av järn i betonfästen ...	2,600: —
Gårdsplanens planering och grusning	900: —
	Kronor 12,500: —

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa:

att stadsfullmäktige måtte anslå 12,500 kronor till utförande under innevarande år av de av drätselkammaren föreslagna byggnadsarbetena för en materialgård;

att stadsfullmäktige måtte bestämma att sålunda beviljat belopp skall anskaffas genom upplåning,

att stadsfullmäktige måtte lämna drätselkammaren i uppdrag att utföra ovanstående första utbyggnad av anläggningen med de ändringar, som under arbetets utförande kunna finnas påkallade och som kunna verkställas utan anslagets överskridande, samt

att stadsfullmäktige måtte förklara materialgårdskommitténs förslag i övriga delar vilande och återremittera detsamma till drätselkammaren för att upptagas, då tiden kan anses lämplig.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 3 september 1915.

§ 83.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över materialgårdskommitténs utlåtande med utredning och förslag angående anläggande av en material- och förrådsgård, med mera; och beslöt utskottet, som till alla delar biträdde, vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels besluta att under innevarande år följande delar av de föreslagna byggnadsarbetena skola utföras, nämligen: 1) flyttning av det nuvarande plåtmagasinet vid elektricitetsverket till den föreslagna platsen för materialgården; 2) uppförande av ett nytt materialskjul av trä; och 3) den föreslagna platsens avplanering, grusning och förseende med inhägnad;

dels anslå ett belopp av 12,500 kronor, att anskaffas medelst upplåning, till utförande under innevarande år av berörda byggnadsarbeten;

dels lämna drätselkammaren i uppdrag att utföra samma arbeten med de ändringar, som under utförandet kunna finnas påkallade och som kunna verkställas utan anslagets överskridande;

dels ock förklara materialgårdskommitténs förslag i övriga delar vilande och återremittera detsamma till drätselkammaren för att upptagas, då tiden kan anses lämplig.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

74. Kommitténs för uppgörande av ny plan för stadens räkenskapsväsande förslag till instruktion för de olika slagen av revisorer av stadens kommunala förvaltning och dess räkenskaper.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I anslutning till sin framställning till Stadsfullmäktige af d. 19 sistl. maj tillåter sig härmed kommittén för uppgörande af ny plan för stadens räkenskapsväsande inkomma med förslag till instruktioner för de olika slagen af revisorer af Karlstads stads kommunala förvaltning och dess räkenskaper.

Kommittén anser sig nämligen hafva funnit att en viss oklarhet råder beträffande arbetsordning och åliggande för de nuvarande revisorerna hufvudsakligen beroende på *dels* bristande samverkan mellan sakrevisorerna, sifferrevisorerna och inventerings- och besiktningsmännen, hvilka tillsammans såsom afdelningar utgöra den nuvarande revisionen, *dels* saknaden af instruktioner för de skilda afdelningarne till ledning i deras arbete och *dels* den begränsade tid, sakrevisorerna hafva till sitt förfogande för fullgörandet af sin uppgift.

Dessa olägenheter skulle enligt kommitténs uppfattning till väsentlig del kunna öfvervinnas *dels* genom att sammanföra de skilda afdelningarne till en under hela året arbetande delegation, kallad «stadsrevisionen», med en ordförande, som genom sin ställning som förenande länk mellan afdelningarne kunde öfverblicka hela revisionsarbetet och tillse att alla grenar af förvaltningen blifva vederbörligen kontrollerade utan obehöfliga omrevideringar, *dels* genom att åstadkomma en viss kontinuitet inom revisionen, därigenom att ordförande och vice ordförande erhålla sitt uppdrag vaxelvis för två år i sänder, och *slutligen* genom upprättande af en instruktion.

I det härmed lemnade instruktionsförslaget har kommittén velat gifva uttryck åt sin uppfattning, att äfven om sifferarbetet såsom det otvifvelaktigt tyngsta och mest tidsödande såsom hittills bör ersättas genom arvode, ledamotskapet i revisionen i öfrigt bör betraktas såsom ett förtroendeuppdrag, liksom fallet är vid andra delegationer, och sålunda utföras utan ersättning. Med särskild tanke på sakrevisionen vågar kommittén tillägga, att till detta uppdrag borde hufvudsakligen utses personer, som genom ledamotskap i stadsfullmäktige eller i delegationer varit i tillfälle erhålla nödig insikt i den kommunala förvaltningen.

Med anledning af de förhållanden, som här ofvan berörts, tillåter sig kommittén föreslå, det stadsfullmäktige ville besluta,

att antaga föreliggande förslag,

att stadsrevisionen skall träda i verksamhet med ingången af år 1916,

- att under instundande december månad utse för *sakrevision* ordförande och vice ordförande samt tre ledamöter och tre suppleanter,
för *inventeringar och besiktningar* sex ledamöter och fyra suppleanter,
för *sifferrevisionen* tre ledamöter och tre suppleanter,
att bestämma arvodena för sifferrevisorerna till 500 kr. hvardera,
att föreliggande förslag skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse för de för år 1915 valda revisorerna och
att uppdraga åt drätselkammaren att anvisa lokal för stadsrevisionen.
Karlstad den 16 juni 1915.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON.

ERIK BJÖRKMAN.

Instruktion för Karlstads stadsrevision.

§ 1.

För granskning af de utaf Stadsfullmäktige tillsatta kommunala delegatio-
nernas och kommitteernas räkenskaper, samt de redogörelser eller andra berättelser,
som af stadsfullmäktige kunna affordras styrelser för sådana för välgörenhet eller
allmänt gagn grundade inrättningar, hvilka komma i åtnjutande af anslag mot re-
dovisningsskyldighet till staden, utse stadsfullmäktige dels ett visst antal sakrevi-
sor, dels inventerings- och besiktningsmän jemte suppleanter.

Att verkställa den förberedande siffergranskningen af dessa räkenskaper och
redogörelser utse stadsfullmäktige sifferrevisorer, hvilka erhålla bestämda arvoden.
Dessa alla bilda tillsammans Karlstads stadsrevision.

§ 2.

För valbarhet till ledamot i stadsrevisionen gäller, hvad som är föreskrifvet
i § 14 mom. 2 af Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad.

§ 3.

Ordförande och vice ordförande i stadsrevisionen, som hafva att deltaga i
granskningen af drätselkammarens räkenskaper, utses af stadsfullmäktige för en tid
af 2 år åt gången med iakttagande, att då sådant för första gången sker, vice
ordföranden utses för en tid af endast ett år.

Afgår ordförande eller vice ordförande före funktionstidens slut, utses ny, för
den återstående tiden.

Öfriga ledamöter och suppleanter i stadsrevisionen utses af stadsfullmäktige för hvarje år.

§ 4.

Den, som blifvit utsedd till ledamot eller suppleant i stadsrevisionen, må kunna afsäga sig uppdraget, om han är embets- eller tjänsteman och af sin befattning hindras fullgöra uppdraget, om han innehar tre kommunaluppdrag, för hvilka ersättning icke åtnjutes, om han under de tre sistförflutna åren tjänstgjort som ledamot, om han uppnått 60 års ålder, eller om han eljest kan förete antagligt förfall; och ingifves dylik afsägelse till stadsfullmäktige, hvilka pröfva förfallet.

§ 5.

Snarast möjligt efter stadsfullmäktiges val af stadsrevision sammankallar ordföranden ledamöterna till beslut om arbetets fördelning och rörande öfriga frågor, som kunna erfordra gemensamt afgörande, likaledes är han skyldig senast inom en månad, sedan stadsfullmäktige beviljat decharge för föregående års förvaltning, ånyo sammankalla sakrevisorerna.

§ 6.

Sakrevisorerna böra genom räkenskaperna, protokollen och andra handlingar, inventerings- och besiktningsmännens samt sifferrevisorernas rapporter, eller de närmare undersökningar, som finnas lämpliga, söka inhemta upplysning om vederbörande förvaltning med den noggrannhet och fullständighet, att derpå kan grundas tillförlitligt omdöme i ämnet.

De böra sålunda tillse:

- a) att alla skulder och tillgångar i såväl ingående som utgående balansen äro rätt bokförda,
- b) att bokförda kontrakt, fordringsbevis och andra värdehandlingar förefinnas i behörig ordning och förvarade enligt föreskrift.
- c) att förfallna skulder blifvit å sina förfallodagar infriade,
- d) att de inkomster, som efter privilegier, kontrakt eller annorledes tillkomma staden, influtit i behörig tid och ordning, eller utan obehörigt dröjsmål åtgärder vidtagits för deras indrifning,
- e) att bokförda utgifter blifvit beslutade i behörig ordning och bestyrkas genom verifikationer eller allegat,
- f) att lemnade anslag användts till föreskrifna ändamål och ej lytats annat än i mån af behof,
- g) att tillfredsställande antal kassainventeringar blifvit gjorda,
- h) att i reglemente eller annorledes gifna föreskrifter efterkommits, och tillbörlig

omtanke iakttugits i förvaltningen; egande stadsrevisionen infordra de handlingar och uppgifter, som för arbetets verkställande finnas nödiga,

- i) att räkenskaperna finna sig i ett tillfredsställande skick, och att verifikationerna på ett betryggande sätt makuleras,
- j) att de anmärkningar, hvartill föregående års revision gifvit anledning blifvit behörigen iakttagna.

Öfver den verkställda granskningen skola upprättas till ordföranden i stadsrevisionen ställda berättelser, innehållande yttrande om

- a) vederbörande delegations eller kommittes protokoll och förvaltningsberättelse,
- b) tablån öfver beviljad stat och anslag,
- c) förändrade föreskrifter eller anordningar, som kunna anses behöfliga och
- d) om ansvarsfrihet tillstyrkes.

§ 7.

Inventeringsmännen skola omedelbart vid nyåret inventera stadens lösa egendom och öfvertyga sig om de nya inventarieförteckningarnes riktighet (d. v. s. icke blott förvissa sig om, att i förteckningarne upptagna persedlar äro tillfinnandes, utan äfven förteckna befintliga sådana, som saknas i förteckningarna), föreslå utrangeringar och nedskrifningar samt tillse att inventarierna äro ordentligt värdade, på lämpligt sätt förvarade och försäkrade mot brandskada.

Besiktningmännen hafva att tillse, det stadens såväl offentliga som till uthyrning afsedda byggnader äro lämpligt underhållna och brandförsäkrade, samt att ombyggnader och reparationer, äfvensom gatubyggnader och andra kontrollerbara arbeten äro utförda i enlighet med fattade beslut.

Inventerings- och besiktningsmännens utlåtanden skola insändas till vederbörande delegation för yttrande och i ett andra exemplar öfverlämnas till ordföranden i stadsrevisionen.

§ 8.

Sifferrevisorerna hafva att ställa sig sin särskilda instruktion till efterrättelse.

§ 9.

Sedan granskningsarbetet blifvit fullgjort, uppgöra sakrevisorerna den slutliga revisionsberättelsen, hvilken bör upptaga de anmärkningar, hvartill revisionen funnit sig befogad, samt de förslag till förändrade föreskrifter eller anordningar i afseende på räkenskaperna, förvaltningen eller kontrollen derå, som anses behöfliga, hvarjemte yttrande skall afgifvas, huruvida ansvarsfrihet för de olika myndigheterna och styrelserna tillstyrkes eller icke.

Vid omröstningen bestämmes beslutet genom enkel pluralitet, men om rösterna utfalla lika, gäller den mening, ordföranden biträder, ledamot obtaget att

antingen genast eller sist vid justeringen af det revisionsberättelsen åtföljande protokollet öfver stadsrevisionens sammanträde anmäla sin reservation.

Sedan revisionsberättelsen upprättats sammankallar ordföranden stadsrevisionen, och eger då hvarje ledamot rätt få sin mening intagen i protokollet.

Förekommer ärende, som rör någon af ledamöterna enskildt eller förvaltning, som han tillhör, må han icke deltaga hvarken i öfverläggningarna eller besluten derom.

Revisionsberättelsen skall, åtföljd af förenämnda protokoll, öfverlemnas till magistraten för den åtgärd § 72 i förberörda Kungl. förordning föreskrifver.

§ 10.

Ledamot i stadsrevisionen skall vid första af honom bevistade sammanträde till ordföranden aflemna en af honom undertecknad tysthetsförbindelse.

Sifferrevisorernas särskilda instruktion.

§ 1.

Det åligger sifferrevisorerna att verkställa alla förberedande gransknings- och sifferarbeten för stadsrevisionen.

De äro skyldiga ställa sig till esterrättelse denna instruktion och ordförandens eller i hans frånvaro vice ordförandens i stadsrevisionens föreskrifter, särskildt beträffande planen för arbetet och fördelningen af detsamma.

§ 2.

Sifferrevisorernas uppdrag gäller för den tid, som åtgår till revisionen af förvaltningsåret.

§ 3.

Vid granskningen, som verkställas under årets lopp i den mån räkenskaperna och öfriga handlingar kunna blifva för sifferrevisorerna tillgängliga, hafva dessa att icke allenast kontrollera uträkningarna, utan äfven tillså att sifferuppgifterna grunda sig på behöriga verifikationer, samt på bestämmelserna i gällande taxor och författningar, upprättade kontrakt, vederbörande myndighets beslut och i öfrigt gifna föreskrifter.

Granskningen skall omfatta:

- a) de till stadens inkomster hörande uppbördsböcker, redovisningar, förteckningar och särskilda verifikationer,

- b) de till stadens utgifter hörande verifikationer, kassaallegat, räkningar och aflöningslistor, samt tillsyn, att deras fördelning (litterering) är riktig och att de införts på behöriga konton,
- c) längder och uppgifter, som afse afskrifningar och afkortningar,
- d) redovisningar rörande stadens lån med genomräkning och kontrollering af de till inlösen företedda obligationer och kuponger, äfvensom förteckning öfver utestående till inlösen förfallna andra värdeförbindelser,
- e) kassa- och öfriga bokföringsböcker,
- f) bokslutet och statta-blåerna,
- g) vidräkningar, ekonomiska redogörelser samt korrespondensen, i hvad den kan beröra bokföringen.

Sifferrevisorerna skola i öfrigt verkställa den granskning, hvartill kan gifvas anledning under arbetets gång, samt uppmärksamma de raderingar, som möjligen förekomma i räkenskaperna, samt vid några till tiden obestämda tillfällen inventera hvarje delegations kassa samtidigt med eventuell bankräkning och härom göra anteckning i vederbörande kassabok.

§ 4.

Sifferrevisorerna skola föra journal öfver sitt arbete och med ledning af denna insända rapport till vederbörande delegation öfver de anmärkningar, som förekommit mot räkenskaperna. En likalydande rapport med anteckning om de åtgärder, som af anmärkningarna föranledts, aflemnas till ordföranden i stadsrevisionen för att tillställas vederbörande revisor.

§ 5.

Biträde vid granskningsarbetet får icke användas annat än med ordförandens i stadsrevisionen tillstånd, ej heller få utan sådant medgifvande bokföringsböcker, protokoll, kontrakt eller andra handlingar aflägnas från den lokal, vederbörande myndighet upplåtit för revisionen.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 9 augusti 1915.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över av kommittén för uppgörande av ny plan för stadens räkenskapsvüsande upp-

gjorda förslag till instruktioner för de olika slagen af revisorer av Karlstads stads kommunala förvaltning och dess räkenskaper; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att godkänna vad kommittén föreslagit och hemställt.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 september 1915.*

§ 84.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av kommittén för uppgörande av ny plan för stadens räkenskapsväsende upprättade förslag till instruktion för Karlstads stadsrevision och för sifferrevisorerna, med mera, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Efter granskning av förslagen beslöt utskottet att i fråga om instruktionen för stadsrevisionen göra följande erinringar:

beträffande § 2, att densamma, med hänsyn till att i däri åberopat lagrum angåvos inskränkningar för valbarheten, borde erhålla följande ändrade lydelse: »För valbarhet till ledamot i stadsrevisionen gälla de inskränkningar, som finnas föreskrivna i § 14» etc.;

beträffande § 4, att enär stadsfullmäktige icke torde vara befogade att utfärda föreskrifter innefattande skyldighet att åtaga sig revisorsuppdrag, denna paragraf bör helt och hållet utgå ur instruktionen och efterföljande paragrafer erhålla därav föranledda andra nummer;

samt beträffande § 10, att densamma, till förtydligande av innebörden av däri avsett tysthetslöfte, borde erhålla denna lydelse: »Ledamot — — — av honom undertecknad förbindelse att ej för obehörig yppa förhållande, varom han i egenskap av stadsrevisor erhållit kännedom».

Utskottet, som i övrigt icke hade något att erinra mot kommitterades framställningar och förslag, beslöt alltså hemställa, att stadsfullmäktige måtte,

dels antaga ifrågavarande instruktionsförslag med de ändringar beträffande instruktionen för stadsrevisionen, som av utskottet föreslagits;

dels bestämma, att stadsrevisionen skall träda i verksamhet med ingången av år 1916;

dels under instundande december månad utse:

för *sakrevisionen* ordförande och vice ordförande samt tre ledamöter och tre suppleanter,

för *inventeringar och besiktningar* sex ledamöter och fyra suppleanter, samt
för *sifferrevisionen* tre ledamöter och tre suppleanter;
dels bestämma arvodet för sifferrevisorerna till 500 kronor för var och en;
dels föreskriva att ifrågavarande instruktioner skola i tillämpliga delar lända till efterrättelse för de för år 1915 valda revisorerna;
dels och uppdraga åt drätselkammaren att anvisa lokal för stadsrevisionen.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

75. Styrelsens för Tekniska Afton- och Söndagsskolan framställning om anslag för år 1916.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Med stöd av bifogat förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1916 får styrelsen för Tekniska Afton- och Söndagsskolan härmed inkomma med begäran om ett *anslag för år 1916 av 4,400 kronor*.

Den nu begärda summan utgör en höjning av 900 kr. av föregående årsanslag, varav 500 kr. är ökning av hyresbeloppet för de nya lokalerna i gamla flickskolan, som tillträdas i höst, vadan den egentliga ökningen är 400 kr. Denna höjning beror först och främst av en del stegrade utgiftsposter, som betingas av ombyte på lokaler. Dessutom har det visat sig nödvändigt att skilja på ämnena maskin- och byggnadsritning, som förut varit sammanslagna, vilket ensamt förorsakar en utgiftsökning av 180 kr. pr år.

När Tekniska skolan förra året sökte anslag, ansåg sig stadsfullmäktige böra företaga en nedprutning med den motiveringen, att bland skolans tillgångar funno sig medel inestående å sparkasseräkning, som först borde användas. Vid 1914 års slut funnos av dessa kvar kronor 730:16, vilka emellertid vid 1915 års slut torde vara förbrukade. Först och främst behövas utöver den för 1915 fastställda staten 125 kr. för hyresökning, 90 kr. för undervisningen i byggnadsritning samt 15 kr. för höjning av undervisningsarvodet i svenska språket eller inalles 230 kr., vilka utgifter måste bestridas av de ovannämnda sparkassemedlen.

Återstoden c:a 500 kr. torde mer än väl behövas för nyauskaffning av inventarier till de nya större lokalerna samt reparationer av den gamla förfallna inventarieuppsättningen och för utgifterna vid flyttningen.

Styrelsen anser sig särskilt böra framhålla, att den vid sin framställning med begäran om anslag på grund av de tryckta tiderna så mycket som möjligt sökt pressa ned anslagskraven, så att de nu föreliggande kunna anses som de minsta möjliga. Så har t. ex. styrelsen ej denna gång velat föreslå den uppdelning i parallellavdelningar av undervisningen i räkning, som förr eller senare måste företagas på grund av det stora antalet lärjungar i detta ämne. (Under höstterminen 87 st., under vårterminen 73. Under vårterminen kunde åtskilliga som efter terminens början anmälde sig till deltagande i undervisningen i räkning ej erhålla tillträde).

Av vad som ovan blivit framhållet torde framgå, att det begärda anslaget å 4,400 kr. är det minsta möjliga, som stadsfullmäktige kunna giva för att undervisningen skall kunna drivas i samma utsträckning som hittills.

Karlstad den 14 juni 1915.

Å Styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan vägnar:

BROR A. LARSON,
ordf.

Förslag till Inkomst- och Utgiftsstat för Tekniska Afton- och Söndagsskolan i Karlstad 1916.

Inkomster:

Terminusavgifter	350: —	
Donkapitlet (stipendier)	150: —	
Karlstads Fabriks- & Hantverksförening d:o	30: —	
Räntor	215: —	745: —
<i>Brist</i> : Äskat anslag av stadsfullmäktige		4,400: —
» » av Kungl. Maj:t		2,000: —
		<hr/>
	S:ma Kronor	7,145: —

Utgifter:

Avlöning till Föreståndaren	200: —
» » Huvudläraren (N. Caesar)	2,000: —
För undervisning i Byggnadsritning	180: —
» » i Maskinritning	300: —

För undervisning i Bokföring	180: —	
» » i Räkning	300: —	
» » i Svenska språket	210: —	
» » i Möbel- och Mönsterritning	300: —	
» » i Dekorationsmålning	200: —	3,870: —
Hyra för lokalen		1,500: —
Gas, ved och kol		350: —
Städning		175: —
Brandförsäkring		15: —
Materialier (förbrukning)		500: —
Annonser och tryck		125: —
Nya inventarier		175: —
Inventariers underhåll		40: —
Premier och stipendier		330: —
Diverse omkostnader		50: —
Oförutsedda utgifter		15: —
		<hr/>
	S:ma Kronor	7,145: —

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 augusti 1915.

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad gjord framställning om ett anslag för nästkommande år av 4,400 kronor; och beslöt kammaren efter handlingarnas föredragning tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skulle, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämnade tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 3 september 1915.

§ 85.

Hos stadsfullmäktige hade styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan i Karlstad gjort framställning om ett anslag av 4,400 kronor för nästkommande

år; och beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att däröver avgiva yttrande, att, med instämmande i vad drätselkammaren i infor-
drat utlåtande anfört, hemställa:

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för tekniska afton- och söndagsskolan ett anslag av 4,400 kronor för uppehållande av skolans verksamhet under år 1916 ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

76. Herr Josef Löfbergs motion angående uttalande från stadsfullmäktige rörande av Handelskammaren i Karlstad gjorda erinringar angående upprättade förslag till nya taxor dels för hamnavgifterna vid och seglationen å Vänern, dels ock för avgifterna i Trollhätte, Säfte och Dalslands kanaler.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Som för stadsfullmäktige är bekant, skola nya taxor av Kungl. Maj:t i år fastställas dels för hamnavgifterna vid och seglationen å Vänern, dels ock för avgifterna i Trollhätte, Säfte och Dalslands kanaler.

Förslagen till dessa taxor hava av Handelskammaren i Karlstad genom en särskild kommitté underkastats en ingående granskning och har därvid beträffande seglations- och kanalavgifterna visat sig nödvändigt framhålla en del synpunkter och önskemål som till Kungl. Maj:t skola framföras i en skrivelse varav ett exemplar i avskrift åtföljer denna motion som bilaga.

Då det för Karlstad är av stor vikt att dessa önskningar beaktas, särskilt vidkommande Trollhätte kanal och seglationen å Vänern, får jag härmed vörd-
samt hemställa

att stadsfullmäktige genom ett till Konungen ingivet instämmande, ville kraftigt stödja de uttalanden som Handelskammaren i Karlstad gjort angående ovanberörda avgifter.

Karlstad den 18 Maj 1915.

JOS. LÖFBERG.

Till Konungen.

Handelskammaren i Karlstad har tagit del av handlingarna rörande föreslagna nya kanal- och hamntaxor, som äro av betydelse för handelskammarens distrikt, samt föreslagen taxa för segelfartygen å Vänerne och åt en kommitté uppdragit att å kammarens vägnar inför Eders Maj:t i underdånighet frambära de önskemål beträffande dessa taxor, som ur handels, industriens och sjöfartens synpunkt kunde befinnas nödiga.

Efter avslutad utredning får nu kommittén, med bifogande av närslutna handlingar, Bil. 1—6, i underdånighet hemställa, att Eders Maj:t vid ifrågavarande taxors fastställande måtte taga all den hänsyn till de i dessa bilagor å Handelskammarens i Karlstad vägnar framställda önskemålen, som dessas betydelse för hela näringslivets utveckling inom ett vidsträckt distrikt kräver.

Karlstad den 6 Maj 1915.

Underdånigst
Handelskammarens i Karlstad v. ordf.

Bil. 1.

Utdrag av protokoll vid sammanträde i Karlstad den 20 april 1915 med den av Handelskammaren i Karlstad utsedda kommittén för avgivande av yttrande rörande vissa föreslagna kanal- och hamntaxor samt föreslagen taxa för segelfarten å Vänerne.

Närvarande: Kommitténs ordförande, disponenten m. m. Chr. Storjohann Säfte.

Ledamöterna: F. d. statsrådet, ingenjör Elof Biesert, Lennartsfors; grosshandlaren Josef Löfberg, hamnkassören Iwar Olsson, skeppsredaren J. E. Bergendorff och handelskammarens sekreterare, lektor Valdemar Vendel, Karlstad; disponenten, överingenjör H. Th. Holm, Kristinehamn; hamninspektoren D. J. Thegerström, Arvika, och fabrikören P. Enger, Åmål.

Disponenten, kapten B. A. De Verdier var av sjukdom hindrad att närvara vid detta sammanträde.

— —

§ 2.

Sedan kommittén nu avslutat sitt arbete, uppdrogs åt ordföranden, disponenten Chr. Storjohann, att med kontrasignation av sekreteraren, lektor Valdemar Vendel, underteckna och till Konungen ingiva av kommittén å Handelskammarens

i Karlstad vägnar avgivna och i närslutna bilagor 2—6 innefattade yttranden rörande föreslagna nya taxor för Trollhätte-, Säffle- och Dalslands kanaler, för hamnarna Karlstad, Kristinehamn, Arvika och Åmål samt för segelfarten å Vänern.

— — — — —
 — — — — —
 Rätt utdraget betygar:

Bil. 2.

Handelskammarens i Karlstad yttrande angående föreslagen taxa för Trollhätte kanal.

Med anledning av det av Kungl. Vattenfallsstyrelsen uppgjorda förslaget till taxa för Trollhätte kanal får Handelskammaren i Karlstad härmed i underdånighet anföra följande:

Kungl. Vattenfallsstyrelsen anser med stöd av dr Ahlbergs utredning, till vilkens åsikt även kommitterade, som utarbetet förslaget till taxa, anslutit sig, att "en allmän nedsättning av kanalavgifterna åtminstone för närvarande icke bör komma till stånd". Handelskammaren delar ej denna åsikt. Den finner sig visserligen icke med skäl kunna påfordra en *allmän* nedsättning men likväl en vida längre gående, än Kungl. Vattenfallsstyrelsen föreslagit, och vill som skäl härför anföra följande:

De grunder, på vilka Kungl. Vattenfallsstyrelsen fotat sitt taxeförslag, har Handelskammaren ej i allo kunnat gilla. Utgår man, såsom fallet är i föreliggande förslag, från att företaget skall skölas såsom ett privatekonomiskt företag, som skall lämna vederbörlig ränta och därtill amorteras på 40 à 50 års tid, så kan kammaren för det första ej inse, varför icke alla, som av kanalen draga någon fördel, således även staten, skola bidra till företagets förräntning och amortering. Kammaren kan därför ej gilla, att trupptransporter för kronans räkning skola vara fria från avgift (§ 3) liksom fartyg, tillhörande försvarsverket (§ 2 c) och effekter och gods, som vid transport å statens järnvägar enligt gällande militärtaxa äro befriade från avgift (§ 4 e). Ju mera våra inre sjöfartsvägar utvecklas, ju större värde måste de få för staten i strategiskt hänseende, och det låter mycket väl tänka sig, att Trollhätte kanal ofta kommer att tagas i anspråk för sjömilitära ändamål i en omfattning, som ej blott verkar hinderlig utan även medför kostnader för den övriga trafiken. Det förefaller således rimligt, att staten bidrager till kanalens förräntning och amortering i likhet med övriga trafikanter. Den ökning i inkomst, som härigenom tillfaller kanalen, vågar kammaren visserligen ej ens förslagsvis angiva, men den torde dock ej få anses oväsentlig.

Om man, såsom vid taxeförslagets uppgörande skett, utgår ifrån en amortering av kanalen på 40 å 50 år, så vållas därigenom betungande pålagor på trafiken, som endast kunna förvaras, om man anser, att kanalen är värdelös om 40 å 50 år. Ohållbarheten av ett sådant antagande torde dock lätt inses. Den förra Trollhätte kanal upptogs 1844 till 3,140,000 kronor, nu angives dess värde till 4,7 mill. kronor. Ingen torde vilja påstå, att man för denna summa nu kunnat få kanalen byggd. Med det fallande pänningvärdet och de ökade arbetskostnaderna torde den nuvarande kanalen, om den skulle utföras 50 år senare, knappast kunna komma till stånd utan dubbelt så stor kostnad. Väl underhållen, måste kanalen om 50 år åtminstone kunna anses äga sitt nuvarande värde och med detta ingå i en utvidgad kanal, om den nått sitt maximum i trafikförmåga och en utvidgning beslutas. Handelskammaren anser den senare eventualiteten ytterst osäker. När Trollhätte kanal en gång nått gränsen för sin trafikförmåga, synes möjligheten för en ny, kompletterande kanal, Vänerne—Uddevalla, minst lika stor, som för en utvidgning av den förra. Behovet av en fördelning av trafiken på olika västkusthamnar torde i dessa dagar ha illustrerats tillräckligt tydligt, för att denna handelskammarens förmodan må anses motiverad. Men under dessa förhållanden måste en amorteringstid på 40 å 50 år synas alltför snävt tilltagen. Om verkligen en amortering i förevarande fall skulle anses nödig, något varom meningarna nog torde vara delade, så hade enligt Handelskammarens mening en dubbelt så lång tid ej varit orimlig. Men från en sådan utgångspunkt framstår naturligtvis kravet på en allmänare nedsättning i kanallaxan fullt motiverad.

Även andra omständigheter tala för att ett sådant krav är berättigat. Så går t. ex. trafikstegringen tydligen i ett hastigare tempo än det beräknade. Medan överingenjör Malms beräkning utgick från en trafik om 1,400,000 ton år 1914, en siffra, som dr Ahlberg finner för låg, vadan han utgår från en siffra av 1,529,000 ton år 1915, befinnes tontalet redan för 1913 uppgå till 1,550,000 ton.

Dr Ahlbergs misstro mot möjligheten att genom nedsättning i kanalavgifterna skapa ny trafik delas ej av Handelskammaren. I sin utredning av möjligheterna för en sådan har dr Ahlberg bl. a. förbigått den norska konkurrensen i de värmländska gränsbygderna. Handelskammaren vill emellertid påpeka, att stora godskvantiteter av alla slag för närvarande särskilt å linjen Arvika—Charlottenberg gå till och från Kristiania, som enligt kammarens mening borde kunna dragas över Vänershamnarna och Trollhätte kanal, därest lämpliga kanalavgifter och fraktsatser kunna nås. En önskvärd intimare samtrafik mellan denna kanal samt Dalslands och Säfte kanaler i likhet med den som äger rum mellan Göta och Trollhätte kanaler, skulle även verka i samma riktning, och om, såsom man äger rätt att hoppas, en smalspårig bana Edebäck—Slättne får koncession, så kommer

hela den norra Klarälvdalens tillförsel, som nu till väsentlig del sker från Norge, att kunna dragas över Väneren.

Det är allmänt känt, att den norska trävarurörelsen och cellulosaindustrin på grund av brist på råmaterial inom det egna landet söka sig nya källor i gränsdistrikten, och att en hel del skogsprodukter gå till Norge till förfång både för den svenska staten och enskilda. Både över Dalslands kanal och Säffle kanal borde dessa produkter kunna tillföras Trollhätte kanal, om tanken på en intimare samtrafik dem emellan kunde förverkligas. Till Byälvens vattendrag utnytna älvar med flottleder även från Norge, vadan en nedsättning i kanaltaxorna skulle verka därhän, att industrien i dessa trakter skulle kunna tillgodogöra sig ökade kvantiteter råmaterial. Om den nedsättning, som kräves i Säffle kanals abnorma taxa skall Handelskammaren närmare yttra sig i särskild inlaga. Beträffande krav för en önskvärd samtrafik, som Handelskammaren önskar framställa vis å vis Trollhätte kanal, vill kammaren nämna, att den anser en viss rabatt böra beviljas för allt gods, som passerat Dalslands eller Säffle kanal, i likhet med vad kommitterade föreslagit vid samtrafik mellan Göta och Trollhätte kanaler. Som motiv för en sådan likställighet kan anföras, att t. ex. papper, som från Göta kanal passerar Trollhätte kanal, endast om det passerat hela Göta kanal, kommer upp i nästan samma avgift som papper från Dalslands eller Säffle kanal. Har papperet å Göta kanal endast passerat 7 distrikt blir avgiften i Trollhätte kanal endast hälften mot avgiften för papper kommande från de båda nyssnämnda kanalerna. Även för trämassa ställer sig avgiften dyrare, om den kommer från dessa. Därtill kommer möjligheten för trafiken från Göta kanal att deklarerar pr rus, varigenom denna trafik ytterligare gynnas, såsom tydligt framgår av kommitterades utredning. Såsom lämplig rabatt får kammaren föreslå 30 %, som tillämpad å 1913 års trafik skulle betyda en nedsättning för varor från Säffle och Dalslands kanaler å resp. cirka 18,000 och 7,500 kronor. En sådan nedsättning kommer även den svenska staten indirekt till nytta. Denna äger stora skogsdomäner omkring Byälven, vilka få ökat värde, om utfrakterna för skogsprodukter kunna nedbringas, den äger dessutom vattenkraft, som ovillkorligen stiger i värde, om den blir behöflig för de nya industriella företag, som endast under förutsättning av billig frakt kunna skapas i dessa trakter.

Det är icke blott oarbetade skogsprodukter, som söka sig väg ut till Kristiania och andra norska hamnar utan även sågade trävaror, vilka till stort förfång för svensk näring i stor utsträckning från Frykensäarna, ja t. o. m. från Skoghalls sågverk vid Väneren i närheten av Karlstad pr järnväg fraktas till norska hamnar, dels på grund av de höga avgifterna å sjötrafiken, dels på grund av de höga utfrakterna, som äro rådande från Göteborg.

Den stenkolsimport över Norge framför allt till platser å linjen Arvika—

Charlottenberg, som nu förekommer, anser Handelskammaren kunna i väsentlig mån, om ej helt och hållet dragas in över Vänern.

För en nedsättning i avgifterna vid samtrafik med Dalslands och Sälffle kanaler talar även det faktum, att den långväga trafiken ej kan bära betungande frakter, ett faktum, som alltmera insetts och även i regel beaktats vid reglering av fraktsatser på senare lider.

Då Kungl. Vattenfallsstyrelsen med stöd av dr Ahlbergs utredning framhåller, att kanalavgifterna icke spela någon roll i förhållande till fraktkostnaderna, så måste Handelskammaren anmärka, att detta beträffande viktiga varuslag, speciellt massgods, ej är riktigt. Papper t. ex. kostar nu från ett pappersbruk, beläget ungefär vid mitten av Dalslands kanal, till Göteborg i kanalumgälder 4 kronor, medan frakten i sin helhet uppgår till något över 6 kronor pr ton. För papper, som passerat hela Dalslands kanal, blir frakten å samma väg 8 kronor och kanalavgifterna 6 kronor. Ångbåtsfrakten å mjöl från Göteborg till Arvika uppgår till 65 öre pr 100 kg. Kanalavgifterna jämte avgift till Vänerns seglationsförening uppgå å samma kvantitet till 33 öre, d. v. s. bortemot 60 %. Den föreslagna sänkningen med 5 öre verkar härvidlag föga. För spannmål utgöra kanalavgifterna å samma sträcka c:a 50 % av frakten. Kanalavgifterna å sågade trävaror från Laxsjön till Göteborg, eller 68 öre pr kbm., utom seglationsavgiften, motsvarar c:a 2 öre pr kbf. sågat virke, d. v. s. är nästan lika stor som den beräknade nettovinsten.

Den jämförelse, som i utredningen göres mellan kanal- och järnvägstaxor, finner Handelskammaren mindre lämplig. Järnvägen kräver avgift för utfört arbete, vilket givetvis i varje fall ökas i förhållande till ökad godskvantitet. Detta är ju ej fallet med en kanal. Om i en kanal ett fartyg framgår med halv eller hel last, är kanalens prestation densamma, men ändock vinner kanalen på, om den genom billiga avgifter för sin del gjort vad göras kan för att fartygen skola få fulla laster. Med en en gång för alla given anläggningskostnad, givna driftkostnader och given förräntning gäller det för kanalen huvudsakligen att se till, att den får allt detta fördelat på så stora godskvantiteter som möjligt. För uppnåendet av detta mål synas två utvägar stå öppna, nämligen att hålla taxan låg för längre sträckor och bevilja nedsättning för större godskvantiteter, som på en gång föras fram.

Beräkningen för en kommunikationsled sådan som Trollhätte kanal bör dessutom ej endast gå ut på att den skall ge en viss ränta. Man bör också räkna med de indirekta fördelar, den tillför staten, och taxan bör ställas så, att ej blott den industri, som redan finnes, reder sig, utan även ny kan skapas. Att t. ex. Tysklands industriella utveckling i hög grad befrämjats av de tyska kanalerna med deras låga taxor, torde vara obestridligt.

I samband med utvidgningen av Trollhätte kanal ha såsom bekant stora krav ställts på hamnarna vid Väneren. Synnerligen dyrbara fördjupningsarbeten och utvidgningar hava samliga dessa måst underkasta sig, dyrbara lossningsapparater hava på sina ställen måst anskaffas, med den påföljd, att hamnarnas ekonomiska ställning blivit i hög grad ansträngd. För staden Kristinehamn går den nya hamnanläggningen till cirka en million kronor. För Karlstads hamn, vars tillgångar nu ha ett bokfört värde av 1,257,752 kr. 93 öre, har bristen under senaste femårsperiod uppgått till inalles 164,309 kr. 93 öre. Handelskammaren anser, att staten bör vara skyldig att taga den största möjliga hänsyn till hamnarnas intressen och icke genom för höga avgifter i Trollhätte kanal grusa förhoppningarna om en ökad trafik, varigenom hamnarnas ekonomi i någon mån kunde säkerställas. För närvarande är ställningen framför allt bekymmersam därför, att den med statslån understödda Bergslagens järnväg genom sina med ända till 40 % nedsatta tariffer, under den tid sjöfarten pågår, driver en konkurrens med Trollhätte kanal och Vänershamnarna, som varken kan anses förenlig med statens eller Vänershamnarnas lojala intressen. Därtill ha även kommit nya eller höjda avgifter i Göteborgs för året 1915 fastställda hamntaxa, avgifter, som enligt Handelskammarens åsikt minska kanalens och hamnarnas konkurrensförmåga och vilkas fortfarande bestånd därför måste anses menligt både för kanal och hamnar.

För möjligheten av en allmännare nedsättning av kanalavgifterna talar även det faktum, att den djupgående trafiken i hög grad skall komma att öka den direkta importen från utlandet liksom den direkta exporten dit. Man bör även laga med i beräkningen, att kanalen skall kunna hållas öppen för trafik vida längre, än förr varit fallet.

I sitt förslag till nedsättningar i den föreslagna taxan har Handelskammaren släpse utgått från den principen, att avgiften så vitt möjligt bör stå i lämplig proportion till varans värde. Kammaren anser även, att exportvaror, som endast i obetydlig grad förädlats, böra drabbas av proportionsvis högre avgifter än mycket förädlade. I all synnerhet torde den fördärvliga propstrafiken böra beläggas med höga avgifter.

För att kunna ställa kanalavgifterna i lämplig relation till varuvärdet vill Handelskammaren bl. a. föreslå en uppdelning av rubriken trämassa i

1. Mekanisk massa, våt.
2. " " torr.
3. Kemisk " våt.
4. " " torr.

En sådan uppdelning torde även vara lämplig med hänsyn till den allmänna statistiken, på samma gång som därigenom kanalavgifterna på lämpligaste sätt

kunna bestämmas. Observeras bör även vid dessa avgifters fixerande, att för papper och cellulosa krävas en del råmaterial, som skola föras upp genom kanalen, vilket ej är fallet med mekanisk massa.

Med hänsyn till stenkolens stora betydelse för industrien och även för mötande av konkurrensen med Kristiania har Handelskammaren föreslagit en nedsättning för denna vara. Åtskilliga för sulfatindustrien behövlige artiklar, såsom glaubersalt, hartser och alun m. fl., vilka på visst sätt kunna sägas passera kanalen två gånger, ha även föreslagits till nedsättning.

Beträffade göt, smältstycken och råstänger å ena sidan och tackjärn och skrot å den andra vill Handelskammaren påpeka, att Kungl. Vattenfallsstyrelsen upplagit dem alla till samma avgift, vilket med avseende av varuvärdet ej kan anses lämpligt. Medan Handelskammaren för göt etc. bibehållit den föreslagna avgiften av 5 öre pr 100 kg., har den för de andra föreslagit en nedsättning till hälften.

Med stöd av vad här ovan anförts, vågar Handelskammaren i Karlstad härmed i underdånighet föreslå följande ändrade avgifter i Trollhätte kanals taxa:

Grupp 1. Livsmedel, kreatursfoder, växter, drycker o. d.

	Öre pr 100 kg.	
Spannmål, omalen, utom havre; ärtor och bönor, ej hänförliga till grönsaker	10	(i st. f. 15)
Havre, omalen; majs, omalen	8	(i » » 10)
Mjöl, gryn, malt, frö.....	12	(i » » 15)
Kreatursfoder, alla slag (såsom kli, oljekakor, fodermjöl, mellass, hö, halm, drav, drank m. m.).....	8	(i » » 10)

Grupp 2. Spånadämnena, textilvaror.

Jute	10	(i » » 15)
Drev, trassel, blånor, schoddy = (avgift för jute)	10	(i » » 20)
Juteväv, även hessians	12	

Grupp 4. Malmer, metaller och maskiner.

Tackjärn och skrot	2,5	(i » » 5)
Maskiner, redskap och verktyg	10	(i » » 20)
Svavelkis, svavelbränder	2,5	

Grupp 5. Trämassa, papper och arbeten därav.

Mekanisk massa, våt.....	2,5	(i » » 5)
» » torr	5	
Kemisk massa, våt	3	(i » » 5)
» » torr	6	(i » » 5)
Papp och papper, alla slag; papperspåsar.....	10	(i » » 15)

Grupp 11. Kol och torv.

Stenkol, koks och briketter 1,75 (i » » 2,5)

Grupp 12. Oljor, fett, tjära m. m. och produkter därav.

Fotogen 15 (i » »)
 Ljusa motorbrännolja, smörjoljor = (avgift för fotogen) 15 (i » » 20)
 Hartser 10 (i » » 15)

Grupp 14. Kemikalier o. d., gödslingsämnen.

Glaubersalt 2,5 (i » » 5)
 Alun, svavelsyrad lerjord = (avgift för glaubersalt) 2,5 (i » » 12)
 Gödslingsämnen (chilesalpeter, super- och tomasfosfat, beninjöl,
 kainit, kalisalt m. m.) 2,5 (i » » 5)
 Svavel 10 (i » » 12)
 Klorkalk 10 (i » » 12)
 Soda 10 (i » » 12)

Såsom ett högst nödigt supplement till här ovan föreslagna nedsättningar i avgifterna å Trollhätte kanal vågar Handelskammaren till sist i underdånighet föreslå, att för gods, kommande från Dalslands eller Säffle kanal, beviljas ytterligare nedsättning av 30 % å stadgade avgifter.

Karlstad den 6 maj 1915.

Underdånigst
 För Handelskammaren i Karlstad.

Bil. 3.

Handelskammarens i Karlstad yttrande beträffande föreslagen taxa för Säffle kanal.

Handelskammaren anser, att samma gruppindelning för varorna, som föreslagits för Trollhätte kanal, också bör stadgas för Säffle kanal, som ju nästan uteslutande trafikerar i samband med den förra. Endast därigenom kan en noggrann jämförelse mellan kanaltaxorna åstadkommas och lättad beredes trafikanterna vid beräkning av transportkostnaderna.

I likhet med vad som föreslagits beträffande Trollhätte kanal böra avgifterna ej heller utgå efter olika normer, såsom vikt, rymd eller stycketal utan uteslutande efter vikt, med de undantag, som i vissa fall föreslagits av Kungl. Vattenfallsstyrelsen.

Samma medgivande av rätt att bevilja nedsättningar i särskilda fall, som föreslagits i fråga om Trollhätte kanal, bör även lämnas åt Direktionen för Säffle kanal.

Mot Direktionens förslag, att den punkt under 6:te momentet av taxan, som avser undantag i fråga om motorbåtars skyldighet att erlägga avgift för passage i kanalen, skall utgå ur taxan, har Handelskammaren intet att invända.

Beträffande kanalavgifterna anser sig Handelskammaren höra föreslå dessa till i regel 50 % av de för Trollhätte kanal av kammaren föreslagna avgifterna.

Om godsavgifterna i enlighet med Kungl. Vattenfallsstyrelsens förslag uppdelas i 8 klasser, skulle kanalavgifterna för Säffle kanal således enligt Handelskammarens mening höra utgå med:

för 1:a klassens gods	10	öre	
” 2:a ” ”	7,5	”	
” 3:e ” ”	6	”	
” 4:e ” ”	5	”	
” 5:e ” ”	2,5	”	
” 6:e ” ”	1,3	”	
” 7:e ” ”	0,6	”	
” 8:e ” ”	0,3	”	allt per 100 kg.

Som motiv för den föreslagna nedsättningen anhåller Handelskammaren att i underdånighet få anföra följande:

Handelskammaren kan ej i den av kanaldirektionen föreslagna taxan finna någon genomförd ledande princip, utan endast ett kvarhållande av gammal hävd, som ej väl står tillsammans med den modärna ekonomiska utvecklingens krav. Handelskammaren anser, att taxan för Säffle kanal bör upprättas till största möjliga utsträckning i enlighet med de grunder, som tagit sig uttryck i den föreslagna taxan för Trollhätte kanal och i de synpunkter beträffande denna, som av kammaren framställts. Främst bör grundsatsen om kanalavgifternas avvägande i proportion till varuvärdet få göra sig gällande i vida större omfattning än vad nu är fallet och flerstädes förekommande orimliga avgifter borttagas. Medan för Trollhätte kanal den förutvarande högsta avgiftssatsen, eller 30 öre pr 100 kg., utesluts ur den föreslagna taxan för denna kanal, och högsta avgiften nu föreslås till 20 öre, kvarstå ännu i den för Säffle kanal föreslagna taxan avgifter upp till 36 öre. Orimligheten av dylika avgifter och rimligheten av den av Handelskammaren yrkade nedsättningen torde även framgå av en jämförelse mellan Trollhätte- och Säffle kanalernas värden såsom byggnadsverk och ekonomiska förhållanden i allmänhet.

Medan den gamla Trollhätté kanal har 16 slussar från Vänersborg t. o. m. Ströms sluss, och dyrbara anläggningar för övrigt, äger Säfte kanal en sluss, och därtill höra vidare två svängbroar, en vid Säfte och en vid Nysäter, varjämte skyldighet att utpricka farleden och utföra muddring i kanalen å trängre passager tillkommer kanalen. Trollhätte kanal hade år 1913 en inkomst av 735,283 kr. 43 öre, medan utgifter och avsättningar stego till 254,484 kr. 70 öre. I dessa senare ingå en hel del poster, som sakna motsvarighet hos Säfte kanal, såsom för att taga några exempel — andel i kostnaderna för vattenfallsstyrelsen, övergångsstat, pensionsstat, ersättning till strandägare. Om endast summorna för dessa fråndragas, bli utgifterna cirka 30 % av inkomsterna. För samma år hade Säfte kanal en inkomst av kronor 60,259: 72 och utgifter utom ränta å aktiekapitalet å 46,750: 72 kr. eller över 77 % av inkomsten, vilket svårligen kan anses normalt.

En fullständig inblick i Säfte kanals ekonomiska förhållanden, sådan som beträffande Trollhätte kanal med lätthet erhålles ur "Kungl. Vattenfallsstyrelsens underdåniga berättelse angående statens vattenfallsverk under år 1913", har ej varit Handelskammaren möjligt att erhålla i de räkenskapsammansdrag, som Säfte kanalbolags direktion företett inför Konungens Befallningshavande i Värmlands län. Med den summariska omfattning, som dessa sammandrag äga, bliva räkenskaperna svåra att granska. Handelskammaren vill emellertid anmärka, att varken revisions- eller styrelseberättelser för åren 1911 och 1912 upptagna balansräkning.

Man måste även ifrågasätta lämpligheten av rubriken "Direktionen för Säfte kanalbolag", som i 1913 års styrelseberättelse upptages bland bolagets tillgångar med en summa av kronor 58,588: 57. Direktionen inlevererar i samma års räkenskaper kronor 811: 12, utan att man kan se anledningen, då summan svårligen torde kunna betraktas som ränta å det nämnda beloppet, kr. 58,588: 57. I bolagsreglernas § 22 stadgas, att överskottet, "som möjligen uppstår, sedan aktieutdelningen blivit verkställd, skall vid årets början utlånas och på bästa vis förräntas".

Bank- och kassaräkning saknas, men handelskammaren förmodar, att den möjligen skulle innefattas i rubriken "Direktionen för Säfte kanal".

Räkenskaperna visa, att förnyelsefonden är så stor, att alla nybyggnader och förbättringar, tillsammans uppgående till kronor 523,478: 74, kunna avskrivas, och att ändå återstå kronor 4,825: 90 till avskrivningar å inventarietot, som uppgår till 22,690 kronor. På övriga tillgångar, som kunna vara underkastade avskrivningar (mudderverk och 2 pråmar samt bogserbåten Örnen), tillsammans upptagna till kr. 13,300 hava redan i bokslutet för år 1913 avskrivits 1,300 kronor, vilka senare avskrivningar tydligen enligt direktionens mening äro fullt tillfredsställande.

Med en så stark kapitalökning, som här förekommer, sedan alla omkostnader och reparationer äro bestridda, måste trafikanterna ha betungats över hövan, och det måste ifrågasättas, huruvida ej de nuvarande avgifterna kunna anses oskäligen.

Det bör även påpekas, att reservfonden nu uppgår till 30,000 kronor, eller högsta tillåtna belopp, och att detsamma är fallet med reparationsfonden, som nu uppnått sitt maximum, d. v. s. 4,500 kronor.

Man kan enligt Handelskammarens mening utgå från följande utgiftsberäkning:

Lagstadgad utdelning	Kr. 13,500
Administration och underhåll	» 15,000
Avskrivningar	» 3,000
Oförutsedda utgifter	» 3,000
	<hr/>
	Summa Kronor 34,500

Häriifrån bör dock avgå räntan å det kapital av inemot 60,000 kr. som synes inneslå hos kanalens direktion, eller i rent tal 3,000 kronor. Då således en summa av 31,500 kronor borde vara den normala utgiftsstaten, så svarar häremot under år 1913 inkomst av kronor 60,259:72, som tydligen visar, att en nedsättning är väl motiverad.

Det skulle nu för Handelskammaren återstå att uppvisa, att även med den starka nedsättning av kanalavgifterna, som kammaren här ovan föreslagit, inkomsterna skola uppgå till ett belopp av cirka 31,500 kronor. Med de hjälpkällor, som stått Handelskammaren till buds, har det dock ej varit möjligt att exakt beräkna nedsättningarnas inflytande, om de t. ex. tillämpas å 1913 års trafik. I den redogörelse för trafiken och uppbörden å Byälven genom Säffle kanal år 1913, som direktionen bifogat i Bil. C., ha nämligen i varuförteckningen flerstädes sammanförts varor, som äro belagda med högst olika avgifter. Den beräkning, som Handelskammaren ändock efter vissa sannolikhetsgrunder verkställt, tyder emellertid på att en nedsättning, sådan som kammaren föreslagit, icke skall äventyra Säffle kanalbolags goda ekonomiska ställning, framför allt när den föreslagna nedsättningen, såsom kammaren tager för alldeles givet, kommer att medföra en avsevärd ökning av trafiken. Särskilt känner sig Handelskammaren förvissad om att den föreslagna nedsättningen skall tillföra Säffle kanal en myckenhet gods till Arvika, som annars tillföres denna ort över Kristiania.

På ovan anförda grunder vågar Handelskammaren i Karlstad i underdånighet hemställa, att bifogade förslag till taxa för Säffle kanal måtte i nåder fastställas.

Handelskammaren anhåller även i underdånighet att få inkomma med påminnelser över det yttrande, som från kanaldirektionens sida eventuellt kan komma att avgivas med anledning av kammarens hemställan.

Karlstad den 6 maj 1915.

Underdånigst

För Handelskammaren i Karlstad
Handelskammarens v. ordf.

Handelskammarens i Karlstad yttrande beträffande föreslagen taxa för Dalslands kanal.

Angående Dalslands kanal vill Handelskammaren först och främst betona lämpligheten av att å dess taxa tillämpas samma godsindelning, som föreslagits beträffande Trollhätte kanal.

Vid en närmare skärskådning av den föreslagna taxan, torde var och en lätt kunna inse, hur ytterligt betungande den är för trafiken. För att taga några exempel, så vill Handelskammaren påpeka, att papper å sträckan Stora—Lee—Vänern drager en avgift av kr, 4,4 pr ton, medan en normal frakt Stora Lee—Göteborg uppgår till 8 kr. pr ton. Stenkol kostar å sträckan Stora Lee—Köpmannebro 4,8 öre pr hl., eller 60 öre pr ton. För sågade trävaror, såsom plankor, bräder etc. ställa sig avgifterna å samma sträcka över 1 kr. pr ton. Vid en jämförelse mellan dessa avgifter och de för Trollhätte kanal föreslagna måste det framgå, att de förra äro till den grad betungade, att de måste betecknas såsom ett mycket svårt hinder för industriens utveckling i de av kanalen berörda trakterna.

Angående Dalslands kanalbolags ekonomiska utveckling har Handelskammaren inhämtat följande uppgifter, som torde vara förtjänta av beaktande vid avgörandet av frågan om och i vad mån en nedsättning av taxan å kanalen kan ske utan att äventyra bolagets ekonomiska trygghet.

Dalslands kanal fullbordades år 1868 och kostade i anläggning omkring 1,5 mill. kr. Det ursprungliga aktiekapitalet var ej fullt 200,000 kr. I statsanslag har kanalen erhållit nära 250,000 kr. samt i statslån 851,000 kr. Ur Handels- och sjöfartsfonden har kanalen bekommit dels ett anslag av 57,000 kr. dels ett lån å 120,000 kr. Då emellertid som villkor för statslånets erhållande sattes en aktieteckning av 400,000 kr. och denna summa ej på vanligt sätt kunde anskaffas, tillgrep man den utvägen att utsläppa s. k. "garantiaktier", som tecknades, dels med, dels utan villkor. Dessa garantiaktier skulle återlösas med förutom 6 % årlig ränta 10 % förhöjning av kapitalet. Garantiaktierna utgjorde således egentligen ett lån under aktiens form, varigenom statens villkor dock uppfylldes. Efter år 1898 har en uppgörelse träffats med innehavarna av garantierna i samband med en sedan verkställd ombildning av stamaktierna. Dessa senare lydde ursprungligen å 250 kr., men utbyttes mot nya aktier å 100 kr. stycket, vilket kunde gå för sig då skulden till staten under tiden blivit betald — ingen utdelning förekom heller före 1908. En del innehavare av garantiaktier utbytte dessa mot nya stamaktier, och de övriga garantiaktierna uppfördes ss. ren skuld.

Vid 1913 års utgång återstod av oinlösta garantiaktier endast ett belopp av c. 15,000 kr. och av garantiaktiers ränta och vinst c. 10,000 kr. Skulden till

staten var till fullo betald och av skulden till Handels- och sjöfartsfonden återstodo oguldna kr. 76,000.

Det på nämnda sätt kumulerade aktiekapitalet är nu 1,042,100 kr., varå sedan 1908 årligen utdelats 5 % med undantag för ett år, då utdelningen varit 4 %. Det förefaller Handelskammaren, som om de här ovan anförda omständigheterna tydde på att tiden nu vore inne för kanalbolaget att kunna tillmötesgå kraven på nedsättning i kanaltaxan.

Då kanalen är uppdelad i flera olika distrikt och Handelskammaren ej äger tillgång till de uppgifter, som kunde vara vägledande för en rättvis fördelning av avgifterna dem emellan, då Handelskammaren dessutom i saknad av uppgifter om godskvantiteter, som passera kanalen ej kan göra sig någon säker beräkning om den verkan, som önskvärda nedsättningar eventuellt skulle medföra för kanalbolagets inkomster, så får Handelskammaren i Karlstad i underdånighet föreslå, att Eders Kungl. Maj:t täcktes återremittera den föreslagna taxan för Dalslands kanalbolag till bolagets styrelse med förståndigande för styrelsen:

att i avseende å taxan genomföra samma gruppindelning å och normer för beräkning av godset, som av Kungl. Vattenfallsstyrelsen föreslagits beträffande Trollhätte kanal och av Handelskammaren i fråga om Säffle kanal och Vänerens seglationsstyrelse;

att utreda, vilka nedsättningar i avgifterna som lämpligast kunna föreslås, hörande styrelsen därvid fästa uppmärksamheten särskilt å de fall, där en nedsättning kan tänkas kompenseras av genom densamma ökad industriell produktion och trafik och där en nedsättning kan tänkas befordra jordbrukets avsättningsmöjligheter; samt

att i utredningen medtaga de med Dalslands kanal i förbindelse stående kanallederna, Stora Lec—Östen och Snäcke kanal.

Dessutom vågar Handelskammaren i underdånighet anhålla att styrelsen för Dalslands kanalaktiebolag måtte tillerkännas samma rätt att i särskilda fall bevilja nedsättningar, som föreslagits i fråga om Trollhätte och Säffle kanaler.

Karlstad den 6 maj 1915.

Underdånigast

För Handelskammaren i Karlstad.

Bil. 5.

Handelskammarens i Karlstad yttrande beträffande taxor för hamnarna i Karlstad, Kristinehamn, Arvika och Ämål.

Med kännedom om de ekonomiska svårigheter, med vilka hamnarna för närvarande arbeta, och ovissheten, om den väntade stegringen i trafiken efter Troll-

hätte kanals fullbordande kan hålla hamnarna skadelösa för de högst betydande kostnader, som särskilt av Karlstad och Kristinehamn påfordrats för fördjupningsarbeten m. m. i samband med Trollhätte kanals utvidgning, har Handelskammaren i Karlstad för närvarande ansett det mindre lämpligt att påkalla någon nedsättning i de föreslagna avgifterna. Dock anser kammaren, att den höjning å avgiften för gruvstolpar etc., som föreslagits för hamnen i Kristinehamn, med 3 öre, ej bör medgivas, utan att avgiften såsom i hittills gällande taxa bör bestämmas till 5 öre. Visserligen har kammaren bemärkt, att Karlstads hamntaxa upptager en högre avgift, eller 10 öre, men härvid är att märka, att allt gods av detta slag i Karlstads hamn uteslutande lastas direkt från flotte över på fartygen, utan att passera hamnkaj och att med detta lastningsätt uppnås en nedsättning i avgiften till 5 öre.

Då Kungl. Vattenfallsstyrelsen i fråga om Trollhätte kanal föreslagit rätt att bevilja nedsättningar för trafikanterna i särskilda fall, en rätt som Handelskammaren även påyrkat för Säffle och Dalslands kanalers styrelser, anser kammaren även, att samma rätt bör stadgas i fråga om hamnavgifterna.

Handelskammaren i Karlstad får således i underdånighet hemställa:

att Eders Kungl. Maj:t täcktes fastställa de föreslagna hamntaxorna med ovan nämnda undantag för hamntaxan i Kristinehamn samt medgiva hamnstyrelserna rätt att i särskilda fall bevilja nedsättning i de gällande avgifterna.

Karlstad den 6 maj 1915.

Underdånigast

För Handelskammaren i Karlstad.

Handelskammarens i Karlstad yttrande beträffande taxa för segelfarten å sjön Vänern.

Väners seglationsstyrelse har vid sitt förslag till taxa för åren 1916—1920 ej fogat någon upplysning om de varuslag och godskvantiteter, av vilka inkomsterna erhållits. På grund härav är varje möjlighet avskuren för Handelskammaren att på grundvalen av dylika uppgifter bedöma, vilken betydelse för seglationsstyrelsens ekonomi som en eventuellt av kammaren föreslagen nedsättning i avgiften å viss vara kan komma att äga. Handelskammaren beklagar så mycket mera saknaden av uppgifter i detta hänseende, som en undersökning av den föreslagna taxan för segelfarten å sjön Vänern visar, att densamma ej är uppställd efter någon genomgående princip utan snarare kan anses bestämd rent godtyckligt. Medan Kungl. Vattenfallsstyrelsen i sitt förslag till taxa för Trollhätte kanal

utgått från den principen, att avgifterna skola stå i viss proportion till varuvärdet, en princip som Handelskammaren för sin del sökt få genomförd även beträffande Säfte och Dalslands kanaler, så ger Vänerns seglationsstyrelse i sin föreslagna taxa flerstädes uttryck för ett motsatt förfarande. Såsom ett enda belysande exempel vill Handelskammaren framhålla, att medan choklad drager en avgift av 4,5 öre pr 100 kg., så belastas socker — med en sjundedel av chokladens värde — med alldeles samma avgift. Ändock är socker dessutom en så oerhört mera betydande artikel än choklad, att det både i sin egenskap av "massgods" och allmän konsumtionsvara bort komma i åtnjutande av nedsatt avgift.

Handelskammaren anser, att vid upprättandet av taxan för seglationen å Vänern samma godsindelning och normer för godsets beräkning böra tillämpas, som av Kungl. Vattenfallsstyrelsen föreslagits för Trollhätte kanal. Den praktiska betydelsen av en likartad ordning i detta fall är här så mycket mera påfallande, som kanalavgifter och avgifter för segelfarten å Vänern städse tillsammans ingå i avtalad frakt och erläggas av fartygsägaren i motsats till försäkringsavgifter m. m., som varuägaren betalar.

Med hänsyn till nödvändigheten av lotsfrågans å Vänern ordnande har seglationsstyrelsen befarat "betydligt ökade utgifter", som av styrelsen "förslagsvis", utan någon som helst bifogad utredning, upptagits till 10,000 kronor. I anledning härav har styrelsen framhållit nödvändigheten av att erhålla ökade inkomster och föreslagit vissa höjningar i avgifterna. Härvidlag är att märka, att den nämnda nya utgiften för lotsning uteslutande är tillkommen med anledning av den nya Trollhätte kanals tillkomst och den nya trafik av mera djupgående och större fartyg, som därav möjliggöres. Men medan Kungl. Vattenfallsstyrelsen utgått från den rättvisa principen att ej låta den äldre trafiken, som av kanalutvidgningen ej har någon egentlig fördel, draga några ökade avgifter för utvidgningen, har seglationsstyrelsen jämnställt den nya trafiken, för vars skull lotsningen å Vänern tillkommit, med den gamla, som av densamma ej kommer att ha någon nytta. Ehuru det måste ansetts rättvist, om det större tonnaget drabbats av hela kostnaden för lotsanordningen, vill dock Handelskammaren för närvarande endast påpeka förhållandet utan att yrka någon ändring, såvida kammarens önskemål i avseende på avgifterna för övrigt vinna beaktande. Skulle däremot en ökning av inkomsterna anses nödig i enlighet med seglationsstyrelsens hemställan, anser Handelskammaren, att de större fartygen böra täcka kostnaden för lotsväsendet.

För erhållandet av den ökade inkomst, som ansetts behöflig för lotsfrågans ordnande har seglationsstyrelsen föreslagit höjningar i avgifterna för stenkol, malm, järn och trämassa. Valet av dessa artiklar är, såvitt Handelskammaren av tillgängliga handlingar kan döma fullkomligt godtyckligt. Då styrelsen motiverar de föreslagna höjningarna med att de "torde vara av föga eller ingen betydelse för

trafikanterna, då med den blivande djupgående trafiken möjlighet beredes dels att direkt från utlandet utan mellanhänder och sålunda till lägre pris eller frakter importera stenkol och malm, dels ock att direkt till utlandet exportera trämassa, vars höga värde gör den särskilt bärkraftig för den föreslagna ringa höjningen i avgifter, så är det ögonskenligt, att denna motivering lika väl kan användas till förmån för höjning av vilken varuavgift som helst.

Handelskammaren anser, att man för ernåendet av en i alla avseenden tillfredsställande taxa, som å ena sidan säkerställer seglationsstyrelsens ekonomi och å andra sidan ej onödigtvis betungar trafiken, bort utgå från den godskvantitet, som passerar Väneren. Vid beräkningen av denna godskvantitet måste det anses olämpligt, att man fäster sig vid ett speciellt år, enär genom ett sådant förfarings-sätt missvisande siffror lätt kunna framkomma. Medeltalsciffran för en femårsperiod torde åtminstone i regel böra vara grundläggande. Vid bestämmandet där-efter av lämpliga avgifter å de olika varuslagen, borde samma princip tillämpas, som varit vägledande för Kungl. Vattenfallsstyrelsen i dess förslag till taxa för Trollhätte kanal. Avgifterna kunde därför enligt Handelskammarens mening be-räknas i viss procent av avgifterna för Trollhätte kanal, i vilka de, såsom nämnt, vid fraktavtal alltid inräknas. Endast på detta sätt anser Handelskammaren att den nödiga och önskvärda enhetligheten står att vinna. Av skäl, som här nedan skola anföras, finner Handelskammaren avgift för seglationen å Väneren, utgående med 10 % av de för Trollhätte kanal föreslagna avgifterna, fullt betryggande för seglationsstyrelsens ekonomi.

En sammanställning av seglationsstyrelsens och Handelskammarens förslag till avgifter å några mera betydande varuslag visar följande siffror:

	Seglationsstyrelsens	Handelskammarens förslag.	
	förslag.	För Trollhätte kanal.	För seglationen å Väneren.
	Per ton.	Per 100 kg.	Per 100 kg.
Trämassa:			
Mek. massa, våt	3,5 öre	2,5 öre	0,25 öre
» » torr	7 »	5 »	0,5 »
Kem. » våt	4,5 »	3 »	0,3 »
» » torr	9 »	6 »	0,6 »
Stenkol	3,75 »	17,5 »	1,75 »
	(3 öre pr l. hl.)		
Trävaror:	Per kbm.	Per kbm.	Per kbm.
Sågat eller bilat virke	2 öre	35 öre	3,5 öre (ökning)

Såsom synes, kan den av Handelskammaren föreslagna metoden för bestämmande av avgifterna medföra såväl ökning som minskning i desamma, men kam-

maren är övertygad om att avgifterna därigenom rättvisast avvägas och upphöra att vara alltför belungande för trafiken. Förslaget om en så väsentlig nedsättning å stenkol mottiveras enligt kammarens åsikt mer än väl av den oerhörda nyttan därav, att en så viktig artikel inkommer till lägsta möjliga pris. Man får ej heller alltför skarpt fästa uppmärksamheten endast å avgifterna för en del av den sträcka, varan har att tillryggalägga för att nå bestämmelseorten. Läggas samtliga avgifter tillsammans för passerandet av Göteborgs hamn, Trollhätte kanal, Vänern och Vänershamn, blir summan ingalunda oväsentlig. Beträffande trämassa liksom varje annan svensk exportartikel, som skickas ut på världsmarknaden, gäller det att göra den så konkurrenskraftig som möjligt — dess bärkraft är varken större eller mindre än andra varors, vilkas värde bestämmes av förhållandena å världsmarknaden.

I saknad av uppgift om de olika godskvantiteter, som fraktas över Vänern, har Handelskammaren ej på den vägen kunnat beräkna de föreslagna nedsättningarnas betydelse för seglationsstyrelsens ekonomi. På en annan väg har emellertid kammaren fått den övertygelsen, att nedsättningarna väl låta förena sig med en sund ekonomi.

Av meddelandet från Kungl. Vattenfallsstyrelsen n:o 10 Bil. B, Tab. 18 framgår, att kanalavgifterna å Trollhätte kanal år 1913 uppgått till kronor 682,332. Därest Handelskammarens förslag, att avgifterna för seglationen å Vänern sattes till 10 % av de för Trollhätte kanal gällande, tillämpas å detta år, skulle seglationsstyrelsen alltså för år 1913 ha haft en inkomst av kronor 68,233. Handelskammaren har ej förbisett, att i nämnda beloppet, 682,332 kronor, ingå 59,301 kronor för gods och fartyg, som ej berört Väterns seglationsområde, men kammaren har ansett, att detta belopp mer än väl kompenseras av avgifterna för fartyg och gods, som passerat Vätern utan att beröra Trollhätte kanal. Kammarer vill erinra om att mycket gods tillföres Vänershamnarna från Göta kanal och även söker sig ut den vägen samt att mycket gods uteslutande går från en Vänershamn till en annan, såsom t. ex. socker från Lidköping till Karlstad m. fl. hamnar, cement från Hellekis till andra Vänershamnar, trävaror på routen Mariestad—Kristinehamn m. m. Med hänsyn till dessa förhållanden kan en inkomst-siffra av kronor 68,233, grundad på den föreslagna avgiften av 10 % å den för Trollhätte kanal föreslagna taxan, säkerligen snarare anses för lågt än för högt tilltagen. Av revisionsberättelsen för år 1913 befinnes, att Väterns seglationsstyrelse under detta år med nu gällande taxa haft en inkomst av kronor 76,852: 10. Här ingå ej räntor å kronor 15,849: 91 och andra inkomster å kr. 43. Visserligen upptagas utgifterna till kronor 89,798: 23 och avskrivningarna till kronor 8,671: 70, vadan en brist uppstår å kronor 5,994: 92, men härvid är att observera det redan av revisorerna anmärkta förhållandet, att 10 % avskrivning å

lotsångaren Polstjärnans ingående värde, kronor 7,304: 86, ägt rum, oaktat ångaren under året genomgått en omfattande reparation för en kostnad av kronor 12,901: 53.

Under sådana förhållanden måste den av Handelskammaren föreslagna avgiften kunna anses fullt tillräcklig, så mycket mera, som den av seglationsstyrelsen under årens lopp — man torde väl kunna säga genom allför dryga avgifter — samlade stora fonden av innemot 400,000 kronor finnes att tillgripa för extraordinära utgifter och den med säkerhet väntade ökningen i trafiken efter öppnandet av den nya Trollhätte kanal för visso skall tillföra seglationsstyrelsen de ökade inkomster, som möjligen kunna vara behövlige.

Med stöd av ovan angivna omständigheter vågar Handelskammaren i Karlstad i underdånighet hemställa, att Eders Kungl. Maj:t i nåder täcktes återremittera Vänerns seglationsstyrelses framställning angående taxa för seglationen å Väneren för åren 1916—1920 med förståndigande för styrelsen:

att vid utarbetandet av förslag till ny taxa tillämpa samma godsindelning och normer, som av Kungl. Vattenfallsstyrelsen föreslagits för Trollhätte kanals taxa; samt

att lämna den utredning av frågan om avgifterna, som kan anses nödig med hänsyn till Handelskammarens yrkande, att avgifterna för seglationen å Väneren böra bestämmas till 10 % av de för Trollhätte kanal föreslagna.

Slutligen anhåller Handelskammaren i underdånighet att få inkomma med påminnelser över det yltrande, som från seglationsstyrelsens sida eventuellt kan komma att avgivas med anledning av kammarens hemställan.

Karlstad den 6 maj 1915.

Underdånigst

*Utdrag ur protokoll hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 19 juli 1915.*

§ 57.

Sedan Handelskammaren i Karlstad genom särskilda delegerade låtit verkställa en ingående granskning av förslag till nya taxor för Trollhätte-, Säffle- och Dalslands kanaler, för hamnarna Karlstad, Kristinehamn, Arvika och Åmål samt för segelfarten å Väneren, vilken granskning givit anledning till en till Konungen ställd skrivelse med en del synpunkter och önskemål i ämnet, hade herr Josef Lölberg, med översändande av en kopia av skrivelsen, hos stadsfullmäktige hem-

ställt, att fullmäktige ville göra ett uttalande och kraftigt stödja Handelskammarens framställning.

Hamnstyrelsen, som på remiss från stadsfullmäktige hade att i ärendet avgiva yttrande, ansåg saken värd synnerligt beaktande och ville för sin del tillstyrka avgivandet av ett sådant yttrande, varom motionären hemställt.

In fidem
IWAR OLSSON.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 9 augusti 1915.*

§ 5.

Uti en hos stadsfullmäktige väckt motion hade herr Josef Löfberg, under förmälan att Handelskammaren i Karlstad genom särskilda delegerade låtit verkställa en ingående granskning av förslag till nya taxor för Trollhätte-, Säffle och Dalslands kanaler, för hamnarna i Karlstad, Kristinehamn, Arvika och Åmål samt för segelfarten på Vänern och därvid i en till Kungl. Maj:t ställd skrivelse framhållit en del synpunkter och önskemål, hemställt, att stadsfullmäktige ville hos Kungl. Maj:t kraftigt stödja de uttalanden, som Handelskammaren gjort angående berörda avgifter.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala sitt instämmande i de synpunkter och önskemål, som av Handelskammaren framhållits.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERIJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 september 1915.*

§ 86.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av Herr Löfberg hos fullmäktige väckt motion att stadsfullmäktige måtte genom ett särskilt uttalande instämna i av Handelskammaren i Karlstad gjorda erinringar angående upprättade förslag till nya taxor, dels för hamn-

avgifterna vid och seglationen å Vänern, dels ock för avgifterna i Trollhätte, Säffle och Dalslands kanaler.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att, i likhet med hamnstyrelsen och drätselkammaren, vilka jämväl hörts i ärendet, tillstyrka stadsfullmäktige att uttala sig i enlighet med vad motionären föreslagit, och i sådant avseende till Konungen avlåta en så lydande underdånig skrivelse:

»Till Konungen.

Sedan Handelskammaren i Karlstad i underdånig skrivelse den 6 maj 1915, med bifogande av särskilda yttranden över uppgjorda förslag till nya taxor för dels Trollhätte, Säffle och Dalslands kanaler samt segelfarten å sjön Vänern, dels ock hamnavgifterna i Karlstad, Kristinehamn, Arvika och Åmål, hemställt, att Eders Kungl. Maj:t vid taxornas fastställande täcktes taga hänsyn till i berörda bilagor framställda önskemål ur handels, industriens och sjöfartens synpunkt, få stadsfullmäktige i Karlstad, vilka till alla delar biträda de skäl och vitsorda de synpunkter och omständigheter, som av Handelskammaren framhållits, härmed i underdånighet hemställa det täcktes Eders Kungl. Maj:t att vid avgörandet av ifrågavarande ärende fästa nådigt avseende vid de önskemål beträffande dessa taxor, som av Handelskammaren sålunda i underdånighet framställts.

Underdånigst».

In fidem:

ELIAS STENIUS.

77. Magistratens framställning angående anslag för möbelanskaffning till nya polisstationen.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Med hänvisning till t. f. stadsfiskalens bilagda framställning får Magistraten i enlighet därmed anhålla om ett anslag af 1,485 kronor för möbelanskaffning till nya polisstationen.

Karlstads rådhus den 15 juni 1915.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Då de å polisstationen nu befintliga möblerna äro otillräckliga och en stor del så bristfälliga att de icke tillfredsställande kunna lagas och en del dessutom äro förstörda af vägglöss och annan ohyra, är det alldeles nödvändigt att till inflyttningen i den nya polisstationen anskaffas en del nya möbler, och får jag härmed vördsamt aflämna ett förslag och uppgift å de möbler, som genom nyanskaffning äro nödvändiga, jämte af fackman beräknadt pris å desamma.

Kommissarierummet.

Ett skrifbord med hurtsar	120: —
En skrifstol	30: —
Ett skåp med hyllor och fack	70: —
En kommod	18: —
Fyra skiunklädda stolar	60: —
En skinnklädd soffa	75: —
Två lufter gardiner och kornischer	25: —

Öfverkonstapelsrummet.

Ett skrifbord med lådor	75: —
Fyra stolar	50: —
Ett skåp till förvaring af böcker och blanketter m. m.	75: —
En skinnklädd soffa med snedkudde	92: —

Skrif- och förhørsrummet.

Två bokhyllor	45: —
Fyra stolar	50: —

Detektivkonst. och förhørsrum.

Ett skåp till förvaring af bötesförvandlingar m. m.	40: —
Fyra stolar	50: —
En soffa	50: —

Stationen.

Ett skrifbord med lådor	85: —
Ett skåp till förvaring af de anhållnas effekter	40: —
En skinnklädd soffa med snedkudde	92: —
Fyra nya filter	16: —
Sex nya stolar	75: —

Rum för nattlogerare en trappa upp.

Sex järnsängar	66: —
Sex madrasser och kuddvar (för halm)	50: —

Sex nya faltar	24: —
Ett bord	12: —
Renovering af förut befintliga möbler	100: —
	<hr/>
	Summa kronor 1,485: —

Med föreslagen nyanskaffning af ofvannämnda möbler och sedan de nu befintliga användbara möblerna blifvit medtagna skulle de olika rummen blifva möblerade på följande sätt:

Kommissarierummet.

Ett skrifbord.
 Ett skåp till förvaring af skrifmaterialier m. m.
 En kommod.
 Fyra stolar.
 En soffa.
 En skrifstol.
 Två lufter gardiner med koruischer.

Öfverkonstapelsrummet.

Ett skrifbord.
 Ett skåp till förvaring af böcker och blanketter m. m.
 En soffa med snedkudde.
 Fyra stolar.
 En skrifstol (finnes).
 En klocka (finnes).
 En spegel (finnes).
 En mindre hylla (finnes).

Skrif- och förhørsrummet.

Två bokhyllor till förvaring af polisunderrättelser m. m.
 Fyra stolar.
 Ett skrifbord (finnes).
 Ett skåp till förvaring af papper, skrifmaterialer och förbandsartiklar m. m. (finnes).
 Ett registerskåp (finnes).
 En soffa (finnes).
 En skrifmaskin med bord (finnes).

Detektivkonst. och förhørsrummet.

Ett skåp till förvaring af bötesförvandlingar m. m.
 En soffa.
 Fyra stolar.
 Ett skrifbord (finnes).
 En mindre bokhylla (finnes).
 En kommod med servis (finnes).

Stationen.

Ett skrifbord.
En skinnklädd soffa med snedkudde.
Ett skåp till förvaring af de anhållnas effekter.
Sex stolar.
Fyra filtar.
Tre spottlådor (finnes).
Ett hjälmskåp (finnes).

Korridoren utanför förvaringsrummen.

Ett enklare bord (finnes).
En gammal stol (finnes).

Rum för nattlogerare.

Sex järnsängar med madrasser och kuddvar (för halm).
Ett enklare bord.
Tre stolar (finnes).
Sex filtar.

Karlstad den 14 juni 1915.

GUSTAF ADOLF SKÖLD.

Poliskommissarie o. t. f. stadsfiskal.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 23 augusti 1915.

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över magistratens framställning om ett anslag av 1,485 kronor för möbelanskaffning till nya polisstationen.

Vid granskning av förteckningen å de till inköp föreslagna möblerna upplystes, att å brandstationen finnes järnsängar jämte madrasser och kuddvar, vilka för närvarande ej användes av brandkåren. Därest av detta förråd sex sängar jämte madrasser och kuddvar finge övertagas av poliskåren, komme det begärda anslaget att minskas med 116 kronor. Därjämte fann drätselkammaren den upptagna summan å 100 kronor för renovering av förut befintliga möbler vara för lågt tilltagen och böra höjas till 150 kronor. För övrigt fann kammaren intet att anmärka mot framställningen.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,
att stadsfullmäktige måtte besluta att poliskåren må från brandkåren övertaga sex järnsängar jämte madrasser och kuddvar,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 1,419 kronor för möbelanskaffning till nya polisstationen,

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat anslag skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 sept. 1915.*

§ 87.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten begärt ett anslag av 1,485 kronor för anskaffning av möbler till nya polisstationen; och beslöt utskottet, som uppå remiss från fullmäktige nu hade att yttra sig över berörda framställning, att med instämmande i vad drätselkammaren i däröver avgivet utlåtande anfört, hemställa att stadsfullmäktige måtte,

dels besluta att poliskåren måtte från brandkåren få övertaga sex järnsängar jämte madrasser och kuddvar;

dels ock för möbelanskaffning i övrigt till nya polisstationen bevilja ett anslag av 1,419 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

78. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående erhållande av rörelsekapital för inköp av koks att distribueras till större kommunala förbrukare.

Utdrag ur protokoll hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 27 augusti 1915.

§ 1.

Från Lifsmedelskommissionen hade till Styrelsen inkommit följande skrivelse:

och beslöt Styrelsen efter att från kolhandlare såväl här i staden som agenter i Göteborg hafva infordrat anbud, med anledning däraf för sin del föreslå, att genom Gasverket inköptes — — — — c:a 10,000 hl. westfalisk gjuterikoks att af Gasverket distribueras till de större kommunala förbrukarne. Härigenom torde af Gasverkets tillverkning kunna till stadens smärre förbrukare såsom krossad koks säljas motsvarande kvantitet 10,000 hl.

För inköpet af nämnda kvantitet Westfalisk koks beslöt Styrelsen att hos Stadsfullmäktige anhålla om ett rörelsekapital af Kr. 20,000:—.

Denna paragraf justerades genast.

Ur protokollet
S. GULLSTRÖM.

Till Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk.

Lifsmedelskommissionen har haft under öfvervägande frågan om anskaffande af bränsle för nästa vinter för stadens innevärnans behof och därvid särskildt uppmärksammat den mindre bemedlade befolkningens behof af kokes.

Gasverket brukar ju för sådant ändamål kunna afsätta en kvantitet kokes, som dock torde vara otillräcklig. Lifsmedelskommissionen vill därför hemställa, att styrelsen ville söka finna utvägar att afsevärdt öka denna kvantitet, exempelvis genom att, där så låter sig göra, ersätta den kokes, som nu plägar gå till centraluppvärmning och dylikt, med Westfalisk gjuterikokes eller annorledes.

För benäget svar angående vidtagna åtgärder med uppgift å den kvantitet kokes, som därefter kan motses finnas till salu för de smärre förbrukarnes behof, vore kommissionen förbunden.

Karlstad den 25 augusti 1915.

Lifsmedelskommissionen:

K. J. LINDHOLM.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 27 augusti 1915.

§ 1.

Uppå remiss från stadsfullmäktiges ordförande hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett rörelsekapital av 20,000 kronor för inköp av 10,000 hektoliter Westfalisk gjuteri-

koks att av gasverket distribueras till de större kommunala förbrukarne; och beslöt drätselkammaren tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte av tillgängliga medel ställa ett belopp av 20,000 kronor till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande för ifrågavarande ändamål.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 september 1915.*

§ 88.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om ett rörelsekapital av 20,000 kronor för inköp av 10,000 hektoliter Westfalisk gjuterikoks att av gasverkets distribueras till större kommunala förbrukare; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, hemställa

att stadsfullmäktige måtte av tillgängliga medel ställa ett belopp av 20,000 kronor till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande att användas till inköp av Westfalisk gjuterikoks för distribuering bland större kommunala förbrukare.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing as several lines of a list or a short paragraph.

Third block of faint, illegible text, continuing the list or paragraph from the previous section.

Fourth block of faint, illegible text, possibly a concluding paragraph or a separate section.

Fifth block of faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a footer or a signature.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 21 Okt.

N:o 9.

79. Styrelsens för stadsbiblioteket och föreläsninganstalten framställning om anslag till biblioteket för år 1916 jämte redogörelse för dess verksamhet under år 1914.

Till Karlstads stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt får härmed, med överlämnande av redogörelse för stadsbibliotekets iordningsställande och verksamhet under år 1914 och av förslag till stat för nästa år, vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige behagade bevilja biblioteket ett anslag för år 1916 på 3,600 kronor.

Karlstad den 31 augusti 1915.

AUG. BERGH.

GUSTAF EDMAN.

NANCY ENWALL.

G. A. GUSTAFSON.

ALBERT AURELL.

ALFR. JOHNSON.

O. ERIKSSON.

Redogörelse

för Karlstads stadsbiblioteks iordningställande och verksamhet under 1914 jämte förslag till stat för biblioteket för 1916.

Bibliotekets iordningställande.

Den 19 juni 1913 beslöto Karlstads stadsfullmäktige, i huvudsaklig överenskommelse med ett av föreläsninganstaltens styrelse uppgjort förslag, att i Karlstad upprätta ett kommunalt bibliotek, benämnt Karlstads stadsbibliotek, att uppdraga åt föreläsningstyrelsen att vidtaga nödiga anstalter för bibliotekets iordningsställande, att för år 1913 anvisa ett belopp av 6,000 kronor till organisationskostnader, att mot en hyra av 600 kronor om året till bibliotekslokal upplåta fyra rum jämte kök i komministergården samt att för år 1914 till biblioteket anslå 3,600 kronor.

I enlighet med sålunda givet uppdrag påbörjade föreläsningsstyrelsen iordningställande av biblioteket i oktober 1913, då den till bibliotekslokal avsedda lägenheten blev ledig. Rummen underkastades en grundlig reparation. Två bredvid varandra liggande rum sammanslogos till ett, varigenom biblioteket erhöll en rymlig och vacker läsesal. Av de återstående rummen blev det ena bokförvaringsrum, det andra expeditionsrum och det tredje tambur. Detta arbete utfördes av byggnadsfirman Bröderna Westlund. Möbleringen verkställdes av Knut Liljas möbelfabrik.

Sedan därefter till bibliotekarie utsetts folkskolläraren G. A. Gustafson och till biträde vid biblioteket fröken Evyn Badh, vidtog anskaffandet av böcker. Därvid hade styrelsen förmånen att utan kostnad erhålla ett ganska stort antal sådana. Förste kontrollören i kungl. tullverket C. Hj. Weidling skänkte 288 band, och åtskilliga andra enskilda personer överlämnade böcker såsom gåva. Dessutom överflyttades större delen eller 1,431 band av det värdefulla folkskolebiblioteket till stadsbiblioteket ävensom folkkökets till 302 band uppgående bokförråd, varjämte det förträffliga Karlstads arbetarbibliotek med ett bokbestånd på 381 band kostnadsfritt överlämnades till stadsbiblioteket. I övrigt förvärvades böcker genom inköp i bokhandel och antikvariat.

Under hela förra hälften av 1914 pågick katalogiseringsarbetet. En av bibliotekarien över boksamlingen utarbetad katalog på 247 sidor i 8:o utkom i tryck på sommaren nämnda år, och den 1 september 1914 öppnades biblioteket för allmänheten.

Emedan stadsfullmäktiges anslag på grund av oförutsedda omständigheter överskridits, måste styrelsen hos stadsfullmäktige anhålla om ett tilläggsanslag på 2,500 kronor, vilket också av fullmäktige beviljades samtidigt med beviljandet av ett anslag för bibliotekets verksamhet under år 1915 på 3,600 kronor.

Enligt stadsfullmäktiges beslut skulle stadsbiblioteket och föreläsningsanstalten ställas under en gemensam styrelse. I anledning därav avgick föreläsningsstyrelsen med 1913 års utgång, och en nyvald biblioteks- och föreläsningsstyrelse, med ett undantag samma personer som den förra föreläsningsstyrelsen, trädde i dess ställe. Något senare tillkommo tre suppleanter.

Bibliotekets verksamhet.

Biblioteket har från första dagen det hölls öppet av allmänheten synnerligen flitigt anlåtats, och tydligt är, att det har ett förefintligt stort behov att fylla. I vilken utsträckning allmänheten begagnat sig av biblioteket under månaderna september—december 1914 framgår av bifogade tablå.

Den 31 december 1914 utgjorde bibliotekets bokbestånd 4,395 band.

Sammandrag av bibliotekets räkenskaper till och med 1914.

Inkomster:

Stadsfullmäktiges anslag för bibliotekets iordningställande	6,000: —
D:o för verksamheten 1914	3,000: —
D:o extra anslag för iordningställandet	2,500: —
Gåva	25: —
Försålda kataloger	99: —
Övertidsavgifter	20: 50
Räntor	34: 70
Skuld till kassören	109: 67
	<hr/>
	Kronor 11,788: 87

Utgifter:

Biblioteksrummrens iordningställande	1,625: 70
Inventarier ..	1,215: 52
Böcker och tidskrifter	3,705: 23
Inbindning av böcker m. m.	1,716: 40
Arvoden	1,543: 99
Tryckning av kataloger m. m.	1,097: 05
Städning, lyse värme	538: 81
Porto, telefon, frakter m. m.	346: 17
	<hr/>
	Kronor 11,788: 87

Av stadsfullmäktiges för 1914 beviljade anslag på 3,600 kronor utbetalades till biblioteket endast 3,000 kronor, enär hyresavgiften, 600 kronor, erlægges till stadskassan medelst avräkning å det beviljade anslaget. Åt biblioteket beviljades jämväl ett statsbidrag på 400 kronor för 1914, men detta erhöll biblioteket först 1915 och då i form av bundna böcker.

Förslag till stat för år 1916.

Inkomster:

Stadsfullmäktiges anslag	3,600: —
Statsbidrag	400: —
Beräknad inkomst av katalogen och övertidsavgifterna	100: —
	<hr/>
	Summa kronor 4,100: —

Utgifter:

Hyra för bibliotekets lokaler	600: —
Arvoden	1,200: —
Lyse, bränsle, städning	500: —

Bokinköp för statsbidraget (utgår i form av bundna böcker).....	400: —
Bokinköp för kommunens auslag	800: —
Bindning.....	400: —
Porto, telefon, skrivmateriell.....	100: —
Oförutsedda utgifter	100: —
	Summa kronor 4,100: —

Karlstad den 31 augusti 1915.

På Biblioteks- och föreläsningstyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

Tabell över boklånen i Karlstads Stadsbi-

Månad	Samlingsverk	Religion — Filosofi	Undervisn.,-Uppfostr.	Språkvetenskap	Litteraturhistoria	Skönlitteratur			Konst, Musik	Historia	Geografi	Levnadslekning.
						Svensk	översatt	Norsk Dansk och				
Sept...	23	37	21	3	14	386	278	12	8	35	26	51
Okt. ...	35	51	16	2	14	716	532	30	12	83	45	60
Nov. ...	36	48	12	3	11	881	638	35	16	107	58	81
Dec. ...	37	79	10	3	17	873	667	42	16	91	68	57
	131	215	59	11	56	2,856	2,115	119	52	316	197	249

Karlstad den 5 februari 1915.

Bibliotek under månaderna sept.—dec. 1914.

Sociala frågor	Teknologi och hantverk	Handel och näringar	Matematik	Naturvetenskap	Hälsövård	Idrott	Tidskrifter	Litteratur på främmande språk	Boklån till lärummet	Summa boklån	Inskrivna låntagare	Besök i lärummet
8	11	5	4	33	14	5	4	5	165	1,148	225	407
13	12	10	1	34	23	26	5	9	348	2,077	140	638
14	12	7	4	60	15	26	3	10	158	2,235	118	493
16	3	3	—	37	9	7	11	8	58	2,112	82	299
51	38	25	9	164	61	64	23	32	729	7,572	565	1,837

G. A. GUSTAFSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 september 1915.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt framställning om ett anslag för nästkommande år å 3,600 kronor för bibliotekets fortsatta verksamhet; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 91.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt hos fullmäktige gjord, av redogörelse för biblioteksverksamheten för år 1914 åtföljd framställning om anslag till samma verksamhet för nästkommande år; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsninganstalten ett anslag för nästkommande år till biblioteksverksamheten å 3,600 kronor ävensom bestämma att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

80. Styrelsens för stadsbiblioteket och föreläsninganstalten framställning om anslag för år 1916 till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser.

Till Karlstads stadsfullmäktige.

Styrelsen för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt får härmed, med överlämnande av redogörelse för föreläsninganstaltens verksamhet under år 1914,

vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige behagade jämväl för nästkommande år bevilja anstalten ett anslag på 800 kronor för anordnande av föreläsningar och undervisningskurser.

Karlstad den 31 augusti 1915.

AUG. BERGH.

GUSTAF EDMAN. NANCY ENWALL. G. A. GUSTAFSON.
ALBERT AURELL. ALFR. JOHNSON. O. ERIKSSON.

Redogörelse för Karlstads föreläsninganstalts verksamhet under år 1914.

Antal föreläsningar:

Under vårterminen höllos 19 och under höstterminen 17 föreläsningar, varjämte under året anordnades 2 konserter.

Föreläsare:

Berglund, H., doktor	1	föreläsn.
Blees, J., litteratör	1	»
Bosson, N. Hj., rektor	1	»
Cederblom, Gerda, amanuens	1	»
Dahlström, Hj., professor	1	»
Enwall, Nancy, fröken	1	»
Falk, H., kapten	1	»
Fevrell, V., lektor	1	»
Flodén, A., läroverksadjunkt	1	»
Hellquist, E., professor	3	»
Holm, R., fil. doktor	1	»
Holmqvist, Hj., professor	2	»
Holmsten, C., herr	1	»
Jensen, A., fil. doktor	1	»
Jönsson, Fr., telegrafkontrollör	1	»
Lindberg, O. E., professor	1	»
Moberg, O. P., läroverksadjunkt	1	»
Montelius, O., professor	1	»
Myhrman, D. V., docent	3	»
Romdahl, A., museiintendent	4	»
Skottsberg, C., docent	1	»
Stenström, V., skriftställare	1	»

Svensén, E., skriftställare	1	»
Thalberg, G., direktör ..	2	»
Wernberg, Hj., litteratör.....	1	»
Wirén, A., slottspastor	2	»

Konserterna höllas den ena av violinisten Sven Kjellström och den andra av konsertsångaren Axel Ringström.

Föreläsningssämnen.

De viktigaste djurparasiterna hos människor och djur (Dahlström) ..	1	föreläs.
Huru söka bekämpa brottsligheten? (Wirén)	1	»
Gustaf Adolf, skådespel av Strindberg (Wernberg)	1	»
Storhetstidens byggnadskonst (Romdahl)	1	»
Allt med elektricitet (Jönsson)	1	»
Svenska språkets utveckling och historia (Hellquist)	3	»
Konstens stormän (Romdahl)	3	»
Det återuppståndna gamla Babel (Myhrman)	1	»
Det återfuuna mäktiga Nineve (Myhrman)	1	»
Arablivet i 101 bilder (Myhrman)	1	»
California, solskenets, guldets, rosornas och frukternas land (Thalberg)	1	»
Amerikas skuld till Sverge (Thalberg)	1	»
Sjöfartens utveckling från vikingaskeppet till Titanic (Flodén)	1	»
Det nuvarande världspolitiska läget (Svensén) ...	1	»
Dalmatien och Montenegro (Jensen)	1	»
Den store grekiske filosofen Plato och hans tankevärld (Lindberg)...	1	»
Landskapsformer och naturskönhet (Bosson)	1	»
Om våra hushåll och dyrtiden (Enwall)	1	»
Robinson Crusoes ö (Skottsberg)	1	»
Turkarna i Europa från Konstantinopels fall till våra dagar (Blees)	1	»
Strindbergs Gustav Vasa (uppläsning) (Stenström)	1	»
Stockholm på 1700- och 1800-talen (Cederblom)	1	»
Pensionsavgifter och pensioner enligt lagen om allmän pensionsför- säkring (Moberg) ..	1	»
Om barnen och tuberkulossmittan (Berglund)	1	»
Krigare och diplomater. Episoder, porträtt och historietter från fransk- tyska kriget 1870—1871 (Falk)	1	»
Kung Minos' palats på ön Kreta (Montelius)	1	»
Det nutida samhällets krav på en god folkskola och dess ledning (Holm)	1	»
Luthers kamp och seger (Holmqvist)	2	»
Barndomstolar (Wirén)	1	»
New-York och Chicago (Holmsten)	1	»
Fredrika Bremer, ett blad ur kvinnobildningens historia (Fevrell) ...	1	»

Tjugutvå föreläsningar illustrerades med scioptikobilder.

Vid ett par av de konsthistoriska föreläsningarna försåldes konstnärliga reproduktioner till billigt pris.

Åhörarantal.

Föreläsningar och konserter besöktes enligt sannolikhetsberäkning av tillsammans 8,132 personer eller i medeltal cirka 214 på varje föreläsning, resp. konsert.

Föreläsningsslokaler.

34 föreläsningar och de båda konserterna höllas i nya folkskolans å Herrerhagen stora sal, en föreläsning hölls å stora rådhusalen och en å högre allmänna läroverkets högtidssal.

Annonsering.

Föreläsningar och konserter tillkännagavos dels genom annonsering i stadens tidningar, dels genom affischering i anstaltens annonsskåp, på Karlstads-Tidningens anslagstavla å rådhuset, i Haga läsestuga, Brinks rakstuga, kafé Verdandi och folkköket och dels genom med folkskolebarnen utsända meddelanden.

Kurs.

En kurs i tyska språket på 30 timmar med 23 deltagare under ledning av läroverksadjunkten S. Stafner.

Sammandrag av räkenskaperna.*Inkomster:*

Behållning från 1913	53: 40
Stadsfullmäktiges anslag	800: —
Statsanslag	1,000: —
Inträdesavgifter, kursavgifter m. m.	897: 63
Skuld till kassören	89: 71
	<hr/>
	Kronor 2,840: 74

Utgifter:

Arvoden till föreläsare, kursledare och anstaltens föreståndare	1,774: —
Lokalhyra, avgift för städning, lyse, skötsel av skioptikon m. m.	438: 50
Annonser, affischering, trycksaker m. m.	407: 79
Avgift till Värmlands föreläsningförbund: reseersättningar m. m.	220: 45
	<hr/>
	Kronor 2,840: 74

Karlstad den 31 augusti 1915.

På Biblioteks- och föreläsningstyrelsens vägnar:

AUG. BERGH.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 september 1915.*

§ 2.

Drätselkammaren, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads stadsbibliotek och föreläsninganstalt framställning om ett anslag för nästkommande år å 800 kronor till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 92.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsninganstalten hos fullmäktige gjord framställning om ett anslag å 800 kronor för nästkommande år till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för stadsbiblioteket och föreläsninganstalten ett anslag för nästkommande år å 800 kronor till anordnande av föreläsningar och undervisningskurser ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

81. Magistratens skrivelse med anhållan om stadsfullmäktiges yttrande över inkommet anbud å övertagande av för år 1916 upplåten rätt till detaljhandel med brännvin här i staden.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Sedan Magistraten genom kungörelse den 22 juli 1915 uppfordrat särskildt inom staden uteslutande för detaljhandel med brännvin bildadt bolag att inom den 31 augusti 1915 med bifogande af bolagets stadgar till Magistraten ingifva skriftligt anbud å öfvertagande under ett år från och med den 1 januari 1916 af den genom Konungens Befallningshafvandes i länet utslag den 13 juli 1915 bestämda rätt till detaljhandel med brännvin, har inom den föreskrivna tiden till Magistraten ingifvits anbud endast från Karlstads Spritförsäljningsbolag, och får Magistraten med handlingarnas öfverlämnande anhålla, att stadsfullmäktige måtte öfver anbudet afgifva yttrande.

Karlstads rådhus den 3 september 1915.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten i Karlstad.

Med anledning af Magistratens kungörelse den 22 i förra månaden och styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag af dess bolagsstämma den 3 mars detta år, enligt härhos bifogade protokollsutdrag, lämnadt uppdrag, får styrelsen härmed vördsamt anhålla att å bolaget måtte upplåtas *den detaljhandel med brännvin*, som enligt nämnda kungörelse är medgifven här i staden från och med den 1 januari 1916.

Förteckning å bolagets lottägare äfvensom 1 ex. bolagets stadgar bifogas.

Karlstad den 27 augusti 1915.

Styrelsen för Karlstads Spritförsäljningsbolag:

SVEN af GEIJERSSTAM.

G. ENANDER. · KARL HOLMBERG. · EMIL ANKERS. · HUGO ZIEGLER.

Utdrag ur protokoll, hållet vid ordinarie bolagsstämma med Karlstads Spritförsäljningsbolag å bolagets kontor i Karlstad den 3 mars 1915.

§ 9.

Som de rättigheter bolaget fått sig beviljade till försäljning och utskänkning af brännvin och andra spritdrycker här i staden, upphörde med innevarande års

utgång, uppdrog nu stämman åt styrelsen att i behörig tid söka förvärfva åt bolaget förnyade rättigheter för år 1916.

In fidem:

R. RHODIN.

Justeradt den 16 mars 1915.

SVEN af GEIJERSSTAM.

AUG. HUZELL.

HJ. NERMAN.

Rätt utdraget intyga:

JOS. JANSON.

S. LUNDH.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 93.

Sedan magistraten infordrat anbud å övertagande av den rätt till detaljhandel med brännvin här i staden, som jämlikt Konungens Befallningshavandes i länet resolution den 13 juli 1915 blivit medgiven för ett år, räknat från och med den 1 januari 1916, samt inom föreskriven tid dylikt anbud inkommit endast från Karlstads spritförsäljningsbolag, så hade magistraten i skrivelse den 3 sistlidne september anmodat stadsfullmäktige att över samma anbud avgiva yttrande.

Beredningsutskottet, som uppå remiss nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till antagande förorda berörda av Karlstads Spritförsäljningsbolag avgivna anbud.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

82. Brandstyrelsens framställning om anslag till ny värmeledningspanna inom brandstationen.

Till Herr ordföranden i Stadsfullmäktige.

På uppdrag af brandstyrelsen får jag äran härmed öfverlämna inneliggande handlingar rörande brandstyrelsens begäran om anslag till ny värmeledningspanna

inom brandstationen och tillika anhålla, att Herr ordföranden behagade remittera ärendet till vederbörlig beredning i syfte, att få detsamma afgjort vid nästkommande stadsfullmäktigesammanträde.

Karlstads brandstation den 28 augusti 1915.

PER ÅGREN,
Brandchef.

*Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen
i Karlstad den 24 augusti 1915.*

§ 52.

Brandchefen anmälde, att han genom sakkunniga personer låtit undersöka brandstationens värmeledningspanna och angående densamma erhållit följande utlåtanden:

1) »Karlstad den 16 augusti 1915.

Brandchefen Herr Kapten P. Ågren, Karlstad.

Beträffande lågtryckspannan i Brandstationen.

Vid företagen undersökning av lågtryckspannan, visade det sig att den var mycket illa åtgången.

Den befanns nämligen vara söndrig på tre ställen. Två av dessa voro åstadkomna genom frätningar i godset, så att hål uppstått à 4—5 mm storlek på vardera stället. Det tredje felet var en spricka på cirka 50 cm. lång, belägen på sådan plats att det ej går att laga.

De andra två felet äro för tillfället lagade provisoriskt, varför man ej kan lita på hållbarheten av dessa för någon längre tid.

Med anledning av ovanstående framhålles att det ej är rådligt att behålla pannan för kommande vinter, i det nuvarande tillståndet emedan det är mycket troligt att den ej håller över kommande eldningsperiod.

Högaktningsfullt

ERIK SMITT»;

och

2) »Karlstad den 24 augusti 1915.

Besiktningens utlåtande.

På begäran av Brandchefen Kapten P. Ågren har undertecknad verkställt besiktning av brandstationens värmeledningspanna.

Pannan befanns hava läckor dels vid en nippel i eldstaden och dels på 2 ställen på sektionerna i bakre delen av pannan. Dessutom hado den på flera ställen ganska stora anfrättningar.

På grund av dessa anmärkningar torde man befara att pannan ej kan hålla till nästa eldningsperiods slut, varför föreslås att den redan nu utbytes mot en ny, då ett utbyte under den kalla årstiden ej gärna kan ske.

Karlstad som ovan.

PAUL WENNBERG.»

Efter föredragning häraf och sedan styrelsen tagit del af härutinnan infördrade kostnadsförslag, beslöt styrelsen att öfverlämna kostnadsförslagen till stadsfullmäktige och därvid hemställa att stadsfullmäktige måtte åt styrelsen anvisa nödiga medel till bristens afhjälpande; och ville styrelsen för sin del förorda förslaget om nuvarande pannans utbytande mot två mindre sådana.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

C. LIDBERG.

Karlstad den 24 aug. 1915.

Brandstationen, Karlstad.

Härmed hava vi nöjet erbjuda oss utföra följande arbeten:

Den i brandstationen nu befintliga ångpannan utbytes mot en ny av Göta-verkens i Göteborg fabrikat. Pannans eldyta är 17 kvm. med en värmeeffekt av 136000 — 204000 calorier.

Pannan levereras färdigt monterad inclusive isoleringsmantel, men tages ar-
maturen härtill från gamla pannan.

Pris för ovanstående Kronor 1,350: —.

Om pannan utbytes mot 2 st. dylika om vardera 9 kvm. eldyta av samma fabrikat, inclusive ny armatur till den ena pannan, ökas priset med Kronor 850: —.

Vi emotse tacksamt beställning och teckna

Högaktningsfullt

A.-BOL. C. J. WENNBERGS MEKANISKA VERKSTAD,
C. J. Wennberg. Ph. Jonson.

Brandchefen Herr Kapten P. Ågren, Karlstad.

Med anledning telefonsamtal med vår Verkmästare Smith, därstädes, hava vi härmed nöjet översända nytt anbud å pannanläggning å Brandstationen.

Som Ni emellertid nu önskar tvänne pannor i stället för en hava vi räknat med fullständigt ny armatur till båda pannorna samt med motdragslucka, så att ångtrycket aldrig kan överstiga ett bestämt tryck, och säkerhetskärl jämte ledningar. Härigenom har emellertid anbudssumman något ökats, men hoppas vi dock, att vårt anbud skall utfalla till belåtenhet samt hava utsikt bliva antaget till utförande.

Alltid med största nöje till Eder v. tjänst, teckna vi

Högaktningsfullt

NORDISKA VÄRME & VENTILATIONS-AKTIEBOLAGET i GÖTEBORG.

E. Laurenius.

Anbud å Pannanläggning för Brandstationen i Karlstad.

Brandchefen Herr Kapten P. Ågren, Karlstad.

Härmed erbjuda vi oss att i enlighet med omstående »Allmänna bestämmelser» och efterföljande specifikation, utföra ombyte av värmeledningspannan uti Brandstationen, därstädes, till i specifikationen angivet pris.

Vi garanterar för pannans effekt att utan forcering uppvärma byggnaden i enlighet med å ritningen angivna värmeytor vid en yttertemperatur av ned till — 20 gr. C.

Göteborg den 28 Juli 1915.

NORDISKA VÄRME & VENTILATIONS-AKTIEBOLAGET i GÖTEBORG,

E. Laurénus.

Specifikation.

1. 1 st. Strebelpanna, typ »Eca», å 17,75 kvm. eller en normalvärmeeffekt av ca 142,000 calorier pr timma, för lågtrycksånga, färdigt uppställd i pannrummet samt försedd med plåtmantal med isolering, gemensam rökrörsanslutning med spjäll samt förbindningsrör för stig- och återgångsledningarna. Dessutom förses pannan med påfyllning ovanifrån.

Den befintliga armaturen, såsom glasrörställ med provkranar, manometer, förbränningsregulator samt avtappningskranar ingå icke i offerten, enär vi förmoda, att desamma kunna användas till den nya pannan.

2. Frakter och transporter samt borttagning av den gamla pannan

och inmontering av den nya 1,295: —

Göteborg den 28 juli 1915.

NORDISKA VÄRME & VENTILATIONS-AKTIEBOLAGET i GÖTEBORG,

E. Laurénus.

Anbud å Ångpanneanläggning uti Brandstation, Karlstad.

Brandchefen Herr Kapten P. Ågren, Karlstad.

Härmed erbjuda vi oss att i enlighet med ovanstående »Allmänna bestämmelser» och efterföljande kostnadsförslag, utföra och i fullt drivfärdigt skick leverera ångpanneanläggning för Brandstationen, därstädes, till i kostnadsförslaget angivet pris.

Vi garanterar för pannornas effekt att utan forcering uppvärma byggnaden i enlighet med å värmeledningsritningen angivna värmeytor vid en yttemperatur av ned till — 20 gr. C.

Göteborg den 28 aug. 1915.

NORDISKA VÄRME & VENTILATIONS-AKTIEBOLAGET i GÖTEBORG,
E. Laurénus.

Kostnadsförslag.

Ångpanneanläggning.

1. 2 st. fristående gjutna, sektionspannor typ »Ideal» 2-G med en effektiv eldyta av vard. 8,6 kvm. eller en normalvärmeeffekt av c:a 68,800 calorier vard. pr timma, för lågtrycksånga, färdigt uppställda i källarens pannrum samt försedda med isoleringsmantel av järnplåt med asbestinlägg till skydd mot för stark värmeutstrålning. Till pannorna levereras all erforderlig grövre och finare armatur, såsom eldstads- och askugnsluckor, sotluckor, skorstensspjäll, vattenståndsvisar med reglerings- och provkranar, kvicksilvermanometer i metallstativ samt avtappningskranar av metall med slangkoppling och lös nyckel. Vardera pannan förses med en autom. verkande förbränningsregulator, vilken i mån av värmebehovet inom byggnaden autom. reglerar lufttillförseln till rosten och därigenom bränsleförbrukningen. Dessutom förses vard. pannan med en autom. verkande säkerhetsständroranordning med vattenuppsamlingskärl, ständror med påfyllningstratt och provkran. För eldningen och skötseln levereras en sats eldnings- och rengöringsredskap samt tryckta skötselregler.

2. 5 st. avstängningsventiler s. k. slussventiler av gjutjärn med metallgarnityr och handrattar, att inmonteras i huvudledningarna å pannorna, så att varje panna var för sig kan avstängas och urtappas vid behov av reparation eller dylikt, utan att funktionen av anläggningen i övrigt störes.

3. 1 st. motdragslucka med tillhörande membranregulator.

4. Montering, frakter och kontroll under arbetets gång Kronor 1,760: —

Göteborg den 27 aug. 1915.

NORDISKA VÄRME & VENTILATIONS-AKTIEBOLAGET i GÖTEBORG.
E. Laurénus.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 6 september 1915.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över brandstyrelsens framställning om anslag till ny värmeledningspanna inom brandstationen; och beslöt drätselkammaren, som i likhet med brandstyrelsen ville förorda förslaget om nuvarande pannans utbytande mot två mindre sådana, tillstyrka stadsfullmäktige att för ändamålet bevilja ett förslagsanslag av intill 1,760 kronor, ävensom bestänma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 94.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen begärt ett anslag till ny värmeledningspanna inom brandstationen, över vilken framställning beredningsutskottet nu hade att avgiva yttrande; och beslöt utskottet att med biträdande av vad drätselkammaren i ärendet anført, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja brandstyrelsen ett förslagsanslag av intill 1,760 kronor för utbytande av nuvarande värmeledningspannan i brandstationen emot två mindre sådana pannor, ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

83. Nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning ifråga om 1915 års anslag till sagda ändamål ävensom vederbörande revisorers berättelse över Karlstads läsestugors och folkköks verksamhet för tiden 1 oktober 1913—30 september 1914, samt styrelsens för läsestugorna och folkköket redogörelse för samma tid jämte begäran om anslag för arbetsåret 1 oktober 1915—30 september 1916.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Nämnden för afgifvande av förslag rörande användningen af anslaget till nykterhetens befrämjande får härmed afgifva sådant förslag beträffande 1915 års anslag jämte från 1914 kvarstående odisponerad belopp.

Af förlidet år disponibla	5,303: —
disponerades genom stadsfullmäktiges beslut den 15 okt. 1914	4,803: —
och reserverades till 1915	Kr. 500: —
som sålunda nu finnas disponibla jämte	
5 % å ersättningen från statsverket kr. 67,860: — för indragna brännvinsförsäljningsmedel	3,393: —
5 % å af stadens uppburna kr. 1,134: 69, stadens andel i brännvinsförsäljningsbolagens nettoöfverskott vid 1913 års slut.....	56: 73
Besparing å varnmjölkanslaget	282: 76
	<hr/>
	Summa Kronor 4,232: 49

Af det till fattigvårdsstyrelsen överlämnade anslaget till drinkares underhåll å alkoholthem, kr. 1,514: 34, har, enligt hvad nämnden inhämtat, under 1914 användts kr. 634: 75 för sitt ändamål. Sålunda kvarstå till i år kr. 879: 59, som på grund af stadsfullmäktiges beslut den 15 oktober 1914 få af fattigvårdsstyrelsen fortfarande disponeras för samma ändamål. Nämnden har också erhållit meddelande om, att f. n. styrelsen har en drinkare internerad å alkoholisthem.

Nämnden har mottagit bilagda redovisning från Vita Bandet för dess verksamhet 1914 och har däremot ingen erinran.

Däremot hafva hvarken ungdomsafdelningarna af nykterhetsföreningarna, frälsningsarmén eller diakonissorerna hit aflämnat någon redogörelse för respektive anslags användning. Det upplyses dock, att en sådan redogörelse för frälsningsarméns slumverksamhet inkommit till stadsfullmäktige.

Nämnden har afgifvit särskildt utlåtande öfver styrelsens för läsestugorna och folkköket begäran om fortsatt anslag till verksamheten med kr. 2,218: —, som tillstyrkts, och öfver berättelsen angående verksamheten.

I denna senare uppgives, att af anslaget till varmmjölksutdelning intet ansetts böra användas till utdelning i yttre hamnen och att af anslagna medel endast förbrukats kr. 217: 24. Nämnden anser för den skull anslaget för detta ändamål kunna nedsättas till kr. 250: —.

Nämnden har ingen ändring att föreslå i de ändamål, hvartill medlen förut utgått. Då tillgängliga medel äro mindre än förut, måste dock någon begränsning göras. Denna torde kunna ske i anslagen till tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer samt anslag till slumverksamheten och diakonissor förutom beträffande varmmjölksanslaget.

Nämnden föreslår sålunda följande fördelning af det 1915 disponibla anslaget till nykterhetens befrämjande:

1:o)	Till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden	150: —
2:o)	Till läsestugorna och folkköket för arbetsåret $\frac{1}{10}$ 1915— $\frac{30}{9}$ 1916: till läsestugan i Haga: hyresbidrag och vattenavgift. 418: — till kombinerade läsestugan och folkköket: hyresbidrag 1,400: — till båda gemensamt: prenumeration af tidningar m. m. 300: — underhåll af inventarier 100: —	2,218: —
3:o)	Till gratisutdelning af varm mjölk vid härvarande hamn under nästa höst och vinter Dessa tre anslag att ställas till disposition af styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök.	250: —
4:o)	Till ungdomstemplet n:o 3 Dygdens Sköldborg af N. G. T. O., ungdomslogen n:o 109 Linnéa (i samverkan med logen n:o 1300 Pyrola) af I. O. G. T., barntämplet n:o 76 Fästet af T. O. samt ungdomsafdelningen n:o 144 Nya Viljor af N. O. V., att emot redovisning för användningen nyttjas till anordnande af nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande af lämplig litteratur mellan dess yngre medlemmar, att utgå med 50 kronor till hvarje förening och återstoden fördelad efter antalet barn i föreningarna	300: —
5:o)	Till frälsningsarméns slumverksamhet att mot redovisning användas till nykterhetens befrämjande	507: 25
6:o)	Till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning	300: —
7:o)	Till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande	507: 24
	Summa Kronor	4,232: 49

Karlstad den 15 juni 1915.

Å Nämndens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till Nämnden för uppgörande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande, Karlstad.

Styrelsen för Vita Bandet härstades får härmed med bifogande av redogörelse för föreningens verksamhet och kassaställning under år 1914 vördsamt anhålla, att föreningen för sin fortsatta sociala verksamhet måtte ävon för nästa år utbekomma ett anslag av medlen för nykterhetens befrämjande.

Karlstad den 9 juni 1915.

Å styrelsens vägnar:

INGRID LARSON,
ordförande.

Redogörelse för Vita Bandets sociala verksamhet under år 1914.

Föreningen Vita Bandet har under år 1914 anordnat en matlagningskurs för fabriksflickor och tvänne demonstrationskurser för arbetarhustrur.

Matlagningskursen omfattade 12 lektioner och besöktes av 12 unga flickor, som med synbart intresse togo del av undervisningen.

Demonstrationskurserna, som höllos fyra eftermiddagar under tiden ¹³/₁₀—³/₁₁, anordnades med särskild hänsyn till dyrtiden. De pågingo samtidigt på Herrhagsskolan och Tjäderskolan och samlade för varje gång 200—300 deltagare. Tryckta recept över alla demonstrerade maträtter utdelades till samtliga deltagare.

Examinerade skolkökslärarinnor ledde alla kurserna.

Föreningen har under året anordnat tre offentliga föredrag.

Symöten för hustrur, s. k. mödramöten, ha hållits varannan vecka.

Som av kassörens redogörelse framgår, hade föreningen vid årets slut en beväring av kr. 215:56, men emedan föreningen under den nu gångna delen av innevarande år redan använt omkring 300 kr. till demonstrations- och sömnadskurser, så är dess sociala verksamhet även i fortsättningen beroende av det anslag stadsfullmäktige godhetsfullt torde anvisa.

Karlstad den 9 juni 1915.

Å styrelsens vägnar:

INGRID LARSON,
ordförande.

Sammandrag av Vita Bandets i Karlstad räkenskaper för år 1914.

Inkomster:

Stadens anslag för 1914	300: —
Diverse inkomster	377: 64
	S:ma Kr. 677: 64

Utgifter:

Avgifter till Centralstyr. och andra föreningsavgifter ..	117: 66
Annonser och lokalhyra	85: 49
Offentligt föredrag.....	18: 59
Matlagnings- och demonstrationskurser (utom annonser)	150: 48
Mödrämötena :.....	37: 56
Litteratur till utdelning och försäljning.....	52: 30
Behållning till 1915.....	215: 56
	S:ma Kr. 677: 64

Karlstad den 3 juni 1915.

CLARY NYMAN,
Kassaförvaltare.

Årsredogörelse för Frälsningsarméns slumstation i Karlstad under tiden den 1 jan.—31 dec. 1914.

484 familjer har besökts.

161 sjuka har besökts.

1,233 personer har erhållit hjälp.

5,696 timmar har använts för besök.

55 barn beklädda till julen.

Inkomster:

Kassabelållning.....	683: 46
Kollekter och basar	539: 86
Gåvor	1,696: 44
Vinst å försäld litteratur	143: 76
Anslag af staden.....	750: —
	Kronor 3,813: 52

Utgifter:

Hushållet	569: 73
Lön till slumsysstrarna	388: —
Hyra	385: 50
Ved och lyse	88: 44

Post, frakt, telefonavgift och resor	84: 85
Understödsfond	32: 50
Kongressfond	32: 50
Inköpta inventarier	31: 67
Kontant understöd till fattiga	1,851: 33
Diverse utgifter	31: 65
Kassabehållning	315: 35

 Kronor 3,813: 52

Stockholm den 7 Maj 1915.

För Frälsningsarméns Slum- och Räddningsverk:

G. KULANDER.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Nämnden för afgifvande af förslag rörande användningen af anslaget till nykterhetens befrämjande får härmed i anledning af remiss afgifva yttrande öfver styrelsens för Karlstads läsestugor och folkköks begäran om anslag av kr. 2,218: — för läsestugu- och folkköksverksamheten under arbetsåret $1/10$ 1915— $30/9$ 1916 och därvid tillstyrka bifall till framställningen.

Med anledning af styrelsens äfvenledes remitterade berättelse om verksamheten under året $1/10$ 1913— $1/10$ 1914 jämte därvid fogad revisionsberättelse får nämnden, som icke funnit något att därvid erinra, förorda ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 15 juni 1915.

Å Nämndens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök får härmed avgiva följande redogörelse för dessa anstalters verksamhet under senaste arbetsåret.

På grund av den under senare delen av år 1914 inträffade dyrtiden höjde de privata kaféerna och matserveringarna i staden tämligen allmänt sina priser. Styrelsen såg sig nödsakad att tillåta en motsvarande mindre höjning av folkkökets måltidspriser men bibehöll kaféernas prislista oförändrad. Detta hade till följd stor ökning av dessas omsättning, i det att frekvensen varit:

i folkköket i medeltal 40 personer vid varje måltid,

i dess läsestuga och kafé 200 besök dagligen,

i Haga » » 150 » »

Enligt de styrelsen företedda räkenskaperna har behållningen såväl för folkköket som för Haga läsestuga och kafé blifvit så obetydlig, att någon nedsättning av stadens hyresbidrag ej synes böra ifrågakomma.

Stadsfullmäktige hade den 15 oktober 1914 i enlighet med styrelsens förslag beslutat mjölkutdelning vid både inre och yttre hamnen under hösten 1914 och därför anvisat ett belopp av 500 kr. i stället för av styrelsen beräknade 1,000 kr. Då styrelsen av »Stadsfullmäktiges handlingar» icke kunnat finna sannolikhet för mjölkutdelningens fortsättande längre tid framåt utau snarare för motsatsen, har den ansett sig ej böra ådraga staden de kostnader, som skulle krävas för mjölkutdelning på två ställen (bland annat för inköp av ytterligare en uppvärmningsapparat). Då därjämte arbetsledarne vid hamnen ställt sig skeptiska angående nyttan av mjölkutdelning vid yttre hamnen, där arbete försiggår mycket oregelbundet, har styrelsen låtit under den gångna hösten och förvintern utdela varm mjölk endast vid inre hamnen för en kostnad av kr. 217: 24.

Stadsfullmäktiges beslut den 15 oktober 1914 angående eventuel minskning av antalet i läsestugorna tillgängliga tidningar och tidskrifter har styrelsen beaktat, som synes av den medföljande förteckningen, och på grund av stadsfullmäktiges beslut den 18 mars 1915 har kontraktet på folkkökets nuvarande lokal förlängts att gälla till den 1 oktober 1916, då äfvenledes hyreskontraktet för Haga läsestuga och kafé utgår.

Med styrelseberättelsen följa uppgift på i läsrummen tillgängliga tidningar och tidskrifter, begäran om anslag för nästa räkenskapsår, kassarapport samt revisionsberättelse för tiden 1 oktober 1913—1 oktober 1914.

Utom de av stadsfullmäktige utsedda ledamöterna består styrelsen av Herrar snickare K. P. Larsson, snickare Adolf Carlsson och vagnförman A. Bergstrand.

Karlstad den 7 maj 1915.

Å styrelsens vägnar:

O. P. MOBERG,

ordförande.

Uppgift på tidningar och tidskrifter, som tillhandahållas i Karlstads läsestugor under år 1915.

Aftontidningen, Arbetet, Arvika Tidning, Arvika Nyheter, Bergslagernas Nyheter, Blå Bandet, Dagens Nyheter, Forum, Göteborgs Aftonblad, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, Hvar 8 Dag, Hygienisk Revy, Kristinehamns-Tidningen, National-Kuriren, Ny Tid, Reformatorn, Social-Demokraten, Stockholms Dagblad,

Stockholms-Tidningen, Svenska Morgonbladet, Svensk Tidskrift, Strix, Templaren, Tiden.

Karlstad den 7 maj 1915.

O. P. MOBERG.

Kassarapport för Karlstads Folkkök och Läsestugor från 1 okt. 1914 till dato.

Inkomster:

Behållning från sept.		5: 37
Uttagit från drätselkammaren	1,800: —	
Haga läsestugas hyresbidrag	200: —	2,000: —
		<u>Kronor 2,005: 37</u>

Utgifter:

Hyror för folkkök och läsestugor	1,109: —	
Prenumeration af tidningar och tidskrifter	449: 20	
Varumjölksutdelningen ..	217: 24	
Brandförsäkring.....	7: 54	
Behållning i bank och kassan	222: 39	
		<u>Kronor 2,005: 37</u>

Karlstad 7 maj 1915.

M. P. BANDELIN,
Kassör.

Undertecknad, utsedd att granska Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper för räkenskapsåret 1 okt. 1913—1 okt. 1914 får efter verkställd granskning avgiva följande

Revisionsberättelse.

Behållning från föregående räkenskapsår:

Kontant och i bank inestående	37: 08	
Inventarier	1,700: —	1,737: 08

Inkomster:

Av Karlstads stads anslag uppburna	2,952: 32	
Haga läsestugans hyresbidrag.....	550: —	
Av Karlstadsortens mjölkförening återburna	10: —	
Ränta	1: 63	3,513: 95
		<u>Kronor 5,251: 03</u>

Utgifter:

Hyror ..	2,622: —	
Omkostnader	7: 54	
Prenumerationskostnader	520: 80	
Kostnader för mjölkutdelningen	395: 32	3,545: 66

Behållning vid räkenskapsårets slut:

Kontant och i bank	5: 37	
Inventarier	1,700: —	1,705: 37
		<u>Kronor 5,251: 03</u>

Då räkenskaperna äro ordentligt förda och alla utgiftsposter verifierade, får undertecknad föreslå full ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

Karlstad den 12 maj 1915.

G. MÆCHEL.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök får härmed till stadsfullmäktige inlämna nedanstående förslag till utgiftsstat för läsestugu- och folkköksverksamheten under arbetsåret 1 oktober 1915—30 september 1916.

Till Haga läsestuga, hyresbidrag och vattenavgift	418: —	
Till kombin. läsestugan och folkköket	1,400: —	
Till båda gemensamt:		
Prenumeration av tidningar m. m.	300: —	
Underhåll av inventarier	100: —	400: —
		<u>Summa Kronor 2,218: —</u>

Med anledning av ovanstående utgiftsstat får styrelsen hemställa, att stadsfullmäktige behagade för läsestugu- och folkköksverksamheten under arbetsåret $\frac{1}{10}$ 1915— $\frac{30}{9}$ 1916 anslå kr. 2,218: —.

Karlstad den 7 maj 1915.

Å styrelsens vägnar:

O. P. MOBERG,
ordförande.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 9 augusti 1915.*

§ 12.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande dels över nämndens för avgivande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning ifråga om 1915 års anslag till sagda ändamål jämte från 1914 kvarstående odisponerat belopp och dels över styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök redogörelse för anstalternas verksamhet under senaste arbetsåret och framställning om anslag för arbetsåret den 1 oktober 1915

—den 30 september 1916 ävensom vederbörande revisors berättelse över verkställd granskning av Karlstads läsestugors och folkköks räkenskaper för tiden den 1 oktober 1913—den 30 september 1914; och företogos nu dessa ärenden till behandling i ett sammanhang.

Av nämndens ifrågavarande framställning inhämtade drätselkammaren att det anslagsbelopp, som för innevarande år funnes tillgängligt till fördelning, utgjorde 4,232 kronor 49 öre.

Av det till fattigvårdsstyrelsen överlämnade anslaget till drinkares underhåll å alkoholisthem, kr. 1,514: 34, hade, enligt vad nämnden inhämtat, under 1914 använts kr. 634: 75 för sitt ändamål. Sålunda kvarstode till i år kr. 879: 59, som på grund av stadsfullmäktiges beslut den 15 oktober 1914 fingo av fattigvårdsstyrelsen fortfarande disponeras för samma ändamål. Nämnden hade även erhållit meddelande om, att för närvarande styrelsen hade en drinkare internerad å alkoholisthem.

Ifråga om de ändamål, vartill medlen förut utgått, hade nämnden icke haft någon ändring att föreslå, men då tillgängliga medel voro mindre än förut, måste någon begränsning göras, och ansåg nämnden, att denna borde ske å anslagen till tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer samt anslag till slumverksamheten och diakonissorna ävensom å varmmjölksanslaget. Ifråga om detta senare anslag hade styrelsen för läsestugorna och folkköket uppgivit att intet ansetts böra användas till utdelning i yttre hamnen och att av anslagna medel endast förbrukats kr. kr. 217: 24. Nämnden ansågo för den skull, att anslaget för detta ändamål kunde nedsättas till 250 kronor.

Genom särskilt utlåtande hade nämnden tillstyrkt styrelsens för läsestugorna och folkköket framställning om anslag för arbetsåret den 1 oktober 1915—den 30 september 1916 med 2,218 kronor.

Med instämmande i vad nämnden anført och föreslagit beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att av det 1915 disponibla anslaget till nykterhetens befrämjande skall utgå:

1) Till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden	150: —
2) Till läsestugorna och folkköket för arbetsåret $\frac{1}{10}$ 1915— $\frac{90}{9}$ 1916:	
till läsestugan i Haga: hyresbidrag och vattenavgift	418: —
till kombinerade läsestugan och folkköket: hyresbidrag..	1,400: —
till båda gemensamt: prenumeration av tidningar m. m.	300: —
underhåll av inventarier	100: —
	<u>2,218: —</u>
3) Till gratisutdelning av varmmjolk vid härvarande hamn under nästa höst och vinter	250: —

Dessa tre anslag att ställas till disposition av styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök.

4)	Till ungdomstemplet n:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O., ungdomslogen n:o 109 Linnéa (i samverkan med logen n:o 1300 Pyrola) av I. O. G. T., barntemplet n:o 76 Fästet av T. O. samt ungdomsavdelningen n:o 144 Unga Viljor av N. O. V., att emot redovisning för användning nyttjas till anordnande av nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande av lämplig litteratur mellan dess yngre medlemmar, att utgå med 50 kronor till varje förening och återstoden fördelad efter antalet barn i föreningarna	300: —
5)	Till frälsningsarméns slumverksamhet att mot redovisning användas till nykterhetens befrämjande	507: 25
6)	Till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning	300: —
7)	Till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande	507: 24
Summa Kronor		4,232: 49

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för läsestugorna och folkköket ansvarsfrihet för räkenskapsåret den 1 oktober 1913—den 30 september 1914.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Överlämnas till beredningsutskottet.

Karlstad den 30 augusti 1915.

Å Nämndens vägnar:
K. J. LINDHOLM.

Till nämnden för avgivande av förslag till användningen av årliga anslaget för nykterhetens befrämjande, Karlstad.

Då även under år 1914 anslag till våra ungdomsavdelningar beviljats och utbetalats, frambära vi härmed vårt värdsamma tack, samtidigt vi avlämna nedanstående kortfattade redogörelser för arbetet under år 1914 samt utdrag ur samma års räkenskaper.

Vi anhålla också värdsammast att även vid nästkommande års fördelning av anslag våra föreningar måtte erhålla sådant.

Redogörelser.

Ungdomslogerna n:o 109 Linnéa och 1300 Pyrola av I. O. G. T. hava i regeln hållit gemensamma möten varje söndag kl. 2,30—4,30 e. m., utom under ti-

den 15 juni—1 sept., då ferier hållits. Fem aftonunderhållningar eller fester hava hållits, vid vilka barnen undfågnats med frukt, mjölk och smörgås eller té och kaffe. Nykterhetslektioner och ungdomsföredrag hava hållits av lärarinnorna Elsa Bryntesson och Selma Andersson, Karlstad, och Anna Cederborg, Ekshärad, samt hr K. G. Karlsson, Stockholm.

Utflykter och resor med barnen hava företagits, utom till platser i stadens grannskap, till Karlskoga och Hammarön. I den förstnämnda deltog c:a 70 barn. Ledare för dessa resor hava varit fröken Elsa Bryntesson och lagerbokhållaren V. Nordström.

Besök har mottagits av ungdomslogen Solglimt från Storfors.

Ungdomsbiblioteket, som flitigt anlåtats och under året utökats, står under ledning av fröken Ellen Berg. Sångkören har letts av folkskoll. Gust. Starck.

Ungdomslogerna hava stått under samma styrelse som föreg. år och hr Viktor Nordström.

Logen Ægir har kostnadsfritt upplåtit lokal med värme och lyse, och logen Arbetaren har som understöd lämnat en mindre pänningssumma. Ungdomslogerna räknade vid årsskiftet tillsammans 233 barn.

Ur räkenskaperna må anföras följande utgifter:

Barntidningen Daggdroppen	72: 35
Andra tidningar och jultidningar	20: 35
Böcker till biblioteket	10: —
Understöd till två medlemmars vistelse vid sanatorium.....	35: —
Omkostnader för lektioner	20: —
› vid en fattig medlems begravning	14: 50
› vid Storforslogens besök	15: 90
› vid Hammaröresan	4: —
› vid julgransfest	42: 50
Representation vid distriktmöte.....	14: 60
Papper etc.	3: 25
	Summa Kronor 252: 45

Ungdomstemplet n:r 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O. har under året haft 32 möten, 5 fester och 2 utflykter. Fru Amanda Larsson, Arvika, och folkskoll. J. Söderberg, Västerås, hava hållit lektioner för tobaksbrukets motarbetande samt föredrag i nykterhetsfrågan för ungdomen.

Logen Tingvalla har bekostat lokal, lyse och värme. Ledningen av templet har handhåfts av fröken Elna Olsson och hr Aug. Olsson.

Medlemsantalet var vid årets slut 136.

Ur räkenskaperna, utgifter:

Sångböcker	0: 40
------------------	-------

Barntidningen Daggdroppen... ..	12: 80
» Snöbollen.....	9: 50
Andra tidn.....	10: 50
Förlust å fester	42: 34
Resor för ledarne.....	6: —
	<hr/>
	Summa Kronor 90: 54

Barntemplet Fästet n:r 76 av T. O. har under året hållit 28 möten, 4 fäster samt 1 utflykt. Barnen ha själva vid möten och fäster medverkat med sång, musik och uppläsning. Nykterhetslektioner hava hållits av folkskoll. L. Wikman, Ås, samt hrr Gust. E. Johansson och H. Sjögren och fröken Eva Classon, Karlstad. Templet *Kämpen av T. O.* har bekostat lokal m. m. Som ledare ha under året tjänstgjort hr Gust. E. Johansson, Wilh. Lindström och fröken Agnes Johansson. Medlemstalet är 73.

Utdrag ur räkenskaperna:

Barntidningen Daggdroppen	35: —
Andra barntidningar	12: 04
Böcker	4: 50
Fäster.. ..	24: 94
	<hr/>
	Summa Kronor 46: 48

Ungdomsavdelningen n:o 144 Unga Viljor av N. O. V. har under året hållit 27 möten, 3 fäster och aftonunderhållningar å lokalen samt 2 friluftsfester. Nykterhetslektioner ha hållits av hr Andr. Johansson, Karlstad. Tablåer och sagospel ha uppförts, varjemte barnens medverkan flitigt tagits i anspråk med sång, musik, uppläsning o. s. v.

Jultidningar och böcker liksom Verdandistens ungdomsblad hava gratis utdelats.

Ledare har varit hr Andr. Johansson jämte en av logen Örnen tillsatt komité. Lokal m. m. har bekostats av logen Örnen.

Antalet medl. var vid årets slut 33.

Ur räkenskaperna:

Barntidningar	12: —
Jultidningar och Böcker	22: 01
Handböcker.....	4: —
Fäster.....	21: 40
	<hr/>
	Summa Kronor 59: 41

Karlstad i maj 1915.

För Linnéa och Pyrola av I. O. G. T.
ERNST STRANDMAN.

För Dygdens Sköldborg av N. G. T. O.
AUG. OHLSON.

För Fästet av T. O.
ERNST E. JOHANSSON.

För Unga Viljor N. O. V.
ANDREAS JOHANSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 95.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva utlåtande över nämndens för upprättande av förslag rörande användningen av anslaget till nykterhetens befrämjande framställning i fråga om 1915 års anslag till sagda ändamål; och beslöt utskottet att i samband härmed jämväl företaga till behandling styrelsens för Karlstads läsestugor och folkkök till utskottet för yttrandes avgivande remitterade framställning om anslag för verksamhetsåret 1 oktober 1915—30 september 1916, över vilken sisberörda, av revisionsberättelse för arbetsåret 1 oktober 1913—30 september 1914 ålföljda framställning nämnden avgivit särskilt utlåtande samt därvid tillstyrkt det begärda anslaget ävensom beviljande av ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattade.

Över nu omförmälda framställningar hade av drätselkammaren avgivits tillstyrkande utlåtanden.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot ifrågavarande framställningar, att med instämmande i vad nämnden i särskilda hänseenden föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att det för innevarande år till fördelning disponibla anslaget till nykterhetens befrämjande uppgående till 4,232 kronor 49 öre, måtte fördelas på följande sätt:

1)	Till understöd medelst tidningsprenumeration åt nykterhetskaféer här i staden	150: —	
2)	Till läsestugorna och folkköket för arbetsåret ¹ / ₁₀ 1915—
³⁰ 1916:		
	till läsestugan i Haga: hyresbidr. och vattenavg.	418: —	
	till kombinerade läsestugan och folkköket: hyresbidrag	1,400: —	
	till båda gemensamt: prenumeration av tidningar m. m.	300: —	
	underhåll av inventarier	100: —	
		2,218: —	
3)	Till gratisutdelning av varmmjök vid härvarande hamn under nästa höst och vinter	250: —	
	Dessa tre anslag att ställas till disposition av styrelsen för Karlstads läsestugor och folkkök.		
4)	Till ungdomstemplet n:o 3 Dygdens Sköldborg av N. G. T. O., ungdomslogen n:o 109 Linnéa (i samverkan med logen n:o 1300 Pyrola) av I. O. G. T., barntemplet n:o 76 Fästet av T. O. samt ungdomsavdelningen n:o 144 Unga Viljor av N. O. V., att emot redovisning för användning nyttjas till anordnande av nykterhetslektioner i organisationerna och till spridande av lämplig litteratur mellan dess yngre medlemmar, att utgå med 50 kronor till varje förening och återstoden fördelad efter antalet barn i föreningarna	300: —	

5)	Till frälsningsarméns slumverksamhet att mot redovisning användas till nykterhetens befrämjande	507: 25
6)	Till föreningen Vita Bandet för dess verksamhet mot redovisning.....	300: —
7)	Till stadens diakonissor mot redovisning att i deras verksamhet användas till nykterhetens befrämjande.....	507: 24

Summa Kronor 4,232: 49

samt att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för läsestugorna och folkköket ansvarsfrihet för räkenskapsåret den 1 oktober 1913—den 30 september 1914.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

84. Drätselkammarens förslag angående dels nya instruktioner för stadskamreraren och stadskassören, dels ock avlöningen till samma tjänstemän.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 9 augusti 1915.

§ 3.

Sedan stadsfullmäktige den 23 maj 1912 fastställt instruktioner för stadskamreraren och stadskassören härslädes, hade förhållanden tillkommit, som enligt drätselkammarens förmenande påkallade en revision av dessa instruktioner. Kammaren ville i sådant hänseende erinra om, bland annat, stadsfullmäktiges beslut den 17 sistlidne juni angående vissa förändringar av det nuvarande bokföringssystemet för staden och om kammarens åligganden enligt lagen om allmän pensionsförsäkring den 30 juni 1913. Då stadskamreraren G. Enander erhållit begärt avsked från och med den 1 innevarande augusti, hade kammaren ansett lämpligt att, innan tjänsten kungjordes ledig till ansökning, nya instruktioner för såväl stadskamreraren som stadskassören bleve fastställda. Med anledning därav hade inom kammaren utarbetats förslag till sådana instruktioner, vilka förslag kammaren nu beslöt att för fastställelse överlämna till stadsfullmäktige.

I sammanhang härmed ville kammaren även föreslå ny lönestat för ifrågorande tjänstemän.

Hittills hade avlöningarna icke varit uppdelade i lön och tjänstgöringspenningar, ett förhållande, som visat sig vålla olägenhet. Denna brist borde nu avhjälpas. Efter jämförelse med avlöningsförmåner för stadskamrerare och stadskassörer i andra med Karlstad närmast likställda städer hade kammaren kommit till den uppfattning, att samma förmåner härstädes borde utgöra:

För *stadskamreraren* lön 2,700 kronor, tjänstgöringspenningar 1,300 kronor samt två ålderstillägg, vardera å 500 kronor, efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring.

För *stadskassören* lön 1,600 kronor, tjänstgöringspenningar 800 kronor samt

två ålderstillägg, vardera å 300 kronor, efter resp. 5 och 10 års tjänstgöring. Drätselkammaren beslöt alltså hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med upphävande av de den 23 maj 1912 fastställda instruktionerna för stadskamreraren och stadskassören här i staden, fastställa härvid fogade förslag till nya instruktioner för dessa tjänstemän,

och att stadsfullmäktige ville bestämma deras avlöningar för år att utgå *dels* till stadskamreraren med 4,000 kronor, därav 2,700 kronor i lön och 1,300 kronor i tjänstgöringspenningar jämte två ålderstillägg å lönen, vardera å 500 kronor, efter resp. 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, *dels ock* till stadskassören med 2,400 kronor, därav 1,600 kronor i lön och 800 kronor i tjänstgöringspenningar jämte två ålderstillägg å lönen, vardera å 300 kronor, efter resp. 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, med rätt för nuvarande stadskassören att för ålderstilläggens utbekommande tillgodoräkna sig sin tjänstgöring såsom stadsbokhållare.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Instruktion för stadskamreraren i Karlstad.

§ 1.

Stadskamreraren sorterar under drätselkammaren samt tillsättes och enledigas av kammaren på sätt i dess reglemente föreskrives.

§ 2.

Stadskamreraren, vilken tillika är kassakontrollant, åligger:

att dagligen å tid, som av drätselkammaren bestämmes, vara å drätselkontoret tillstädes samt under föreskriven och kungjord tid hålla expeditionen öppen för allmänheten,

att på det sätt, som av drätselkammaren bestämmes, föra och med kalenderår avsluta drätselverkets räkenskaper samt upprätta och avgiva alla räkenskapsutdrag, tablåer och statistiska uppgifter med mera dylikt,

att sedan årsräkenskaper från delegationer eller komitéer inkommit till drätselkammaren, i sammandrag införa dem i drätselverkets huvudbok och hava räkenskaperna avslutade så tidigt, att bokslutet kan föreläggas drätselkammaren till granskning innan detsamma jämlikt 71 § i Kungl. Förordningen om kommunalstyrelse i stad skall överlämnas till magistraten,

att i sammanhang med räkenskapernas avslutande upprätta den ekonomiska årsberättelse rörande drätselverket, vilken skall åtfölja räkenskaperna,

att städse hava uppmärksamheten riktad på stadens finansiella förhållanden och, om han därvid finner någon åtgärd erforderlig eller lämplig, göra anmälan därom hos drätselkammaren,

att granska alla räkningar, som röra drätselverket, och därvid tillse, att de stämman överens med kontrakt, förslag eller föregånget beslut samt äro försedda med behörigt intyg om att det arbete blivit fullgjort eller den vara levererad, varför betalning sökes, ävensom att, därest i gällande stat anvisade anslag överskridas eller uppvisad räkning synes honom oriktig eller tvistig, omedelbart hänskjuta frågan om utbetalningen till drätselkammarens avgörande,

att utanordna de medel, som i enlighet med gällande stat eller drätselkammarens beslut skola från stadskassan utbetalas samt i kontrollkassabok införa såväl dessa som alla till drätselverket inflytande medel, i vilket senare fall han skall förse stadskassörens kvitton med annotation,

att för varje dag nedsummera kontrollkassaboken och jämföra den med stadskassörens kassaräkning,

att föra särskild moträkning med banken och efter varje månads utgång kontrollera densamma med stadskassörens bankräkning och med anskaffat bankbesked,

att efter kallelse närvara vid drätselkammarens sammanträden och efter varje sådant sammanträde taga noggrann kännedom om innehållet i det därvid förda justerade protokollet samt ställa sig detta till efterrättelse,

att vid första sammanträdet i varje månad till drätselkammaren avlämna förslag över ingångna månadens beräknade inkomster och utgifter samt kassarapport för sistförflutna månad,

att upprätta och drätselkammaren till granskning förelägga den rapport angående stadens låneförhållanden och utgifter, vilken enligt vad särskilt är föreskrivet skall av kammaren avlämnas till varje stadsfullmäktigesammanträde,

att före den 1 November varje år upprätta specialförslag över drätselkammarens utgifter och inkomster för nästföljande år,

att tillhandagå magistraten med de uppgifter i övrigt, vilka såvitt drätselkammaren angår kunna erfordras för upprättande av utgifts- och inkomstförslag för staden,

att i enlighet med debiterings- och uppbördslängden utfärda debetsedlar å kommunalutskylder och i samband därmed debiterade avgifter,

att närvara vid alla uppbördsstämmor och föra särskild kontrollängd över den inflytande uppbörden,

att efter varje uppbördsstämma för kommunalutskylder utskriva längd över de restskyldige och överlämna den till drätselkammaren,

att omhändertaga från vederbörande myndigheter återkommande restlängder och debetsedlar å de kommunala avgifterna, uppräta och till drätselkammaren överlämna restantieredogörelser samt föreslå till avskrivning äldre oguldna kommunalutskylder,

att hos drätselkammaren föreslå de åtgärder, vilka med hänsyn till skatteindrivningen kunna vara erforderliga eller lämpliga,

att vaka över att drätselverket tillkommande medel vederbörligen inflyta och att, därest inleverering eller likvid uteblivit, förhållandet ofördröjligen hos drätselkammaren anmäla,

att på föreskrivet sätt uppräta och föra fastighetsbok samt kontroll- eller förfallobok över hyror och arrenden ävensom föra inventarieförteckningar,

att å vederbörliga tider utskryva och till stadskassören avlämna kvittenslistor å från stadskassan utgående löner, tjänstgöringspenningar, arvoden, pensioner och dylikt,

att uppräta förteckning över samt gemensamt med ordföranden och en ledamot, på sätt i reglementet stadgas, förvara drätselkammarens värdehandlingar samt tillse, att reverser, inteckningar, kontrakt, borgensförbindelser och försäkringsbrev bibehållas vid laga kraft,

att tillse, det utlottning av stadens obligationer samt inbetalning av annuiter å obligationslån i behörig tid verkställas,

att granska inlösta räntekuponger och afföra desamma i vederbörliga amorteringsjournals,

att till vederbörande myndigheter avlämna föreskrivna taxeringsuppgifter,

att i konkurser bevaka drätselverkets fordringar, edfästa desamma, där sålant ifrågakommer, samt tillse, att utdelningar å dessa fordringar inflyta,

att granska från magistraten ankommande röstlängder,

att föra hälsovårdsnämndens räkenskaper,

att skyndsamt verkställa de utredningar i till drätselkammarens handläggning hörande ärenden, som kunna av honom påfordras,

att vara chef för drätselkontoret samt i sådan egenskap övervaka, leda och fördela arbetat ävensom ansvara för att räkenskaper och därtill hörande handlingar äro i god ordning samt ordentligt förvarade,

samt att i övrigt ställa sig till efterrättelse drätselkammarens reglemente och de särskilda föreskrifter, som kammaren kan finna nödigt meddela.

§ 3.

Stadskamreraren är jämte stadskassören och lika med denne ansvarig för alla de utbetalningar, som göras efter annotation av stadskamreraren.

§ 4.

Förutom vid uppbördsstämmor får namnstämpel icke användas vid de annotationer, stadskamreraren har att verkställa.

§ 5.

Efter drätselkammarens beprövande må stadskamreraren, då så erfordras, erhålla extra arbetshjälp för utförandet av honom åliggande göromål.

§ 6.

Stadskamreraren må icke åtaga sig andra uppdrag i offentlig eller enskild tjänst, så framt icke drätselkammaren finner sig kunna för särskilt fall tillåta undantag.

§ 7.

Stadskamreraren äger åtnjuta semester under en månad varje år, dock ej samtidigt med stadskassören, och utgår ersättningen till vikarie under semestertiden av stadens medel.

Han är dessutom berättigad att, därest han av behörigen styrkt sjukdom blir urståndsatt att uppehålla tjänsten, erhålla högst en halv månads ledighet årligen utan avdrag å med tjänsten förenade löneinkomster.

Vid längre tids tjänstledighet för sjukdom vare han skyldig att för tjänstens uppehållande avstå de anslagna tjänstgöringspenningarne samt, om vikarie icke för dessa kan erhållas, även erforderlig del av lönen, såvitt drätselkammaren icke i sistnämnda fall finner skäl till eftergift.

Vikarien förordnas alltid av drätselkammaren.

§ 8.

Vid tjänstledighet av annan orsak än semester och sjukdom betalas ersättningen till vikarie helt av stadskamreraren. För tid, ej överstigande tre dagar, kan tjänstledighet beviljas honom av drätselkammarens ordförande eller, i hans frånvaro, av dess vice ordförande.

§ 9.

Stadskamreraren är skyldig underkasta sig de förändringar i avseende å tjänsteåligganden och löneförmåner, som framdeles kunna varda i vederbörlig ordning bestämda.

Instruktion för stadskassören i Karlstad.

§ 1.

Stadskassören sorterar under drättselkammaren med stadskamreraren såsom sin närmaste förman samt tillsättes och entledigas av kammaren på sätt i dess reglemente föreskrives.

§ 2.

Stadskassören åligger:

att dagligen å tid, som drättselkammaren bestämmer, vara å drättselkontoret tillstädes,

att uppbära och med annotation av stadskamreraren kvittera alla i drättselverkets kassa inflytande medel,

att mot behöriga kvittenser verkställa utbetalningar av vederbörligen annoterade anordningar,

att föra kassabok över alla inkomster och utgifter samt för varje dag nedsumera och avsluta kassaräkningen ävensom jämföra den med stadskamrerarens kontrollkassabok,

att närhålst sådant påfordras för drättselkammaren och revisorererna framlägga kassaboken för granskning och inventering,

att efter kallelse närvara vid drättselkammarens sammanträden,

att på därför bestämda tider verkställa kommunalskatteuppbörden samt den uppbörd av grundavgifter för allmänna pensionsförsäkringen, vilken enligt lagen den 30 juni 1913 skall ombesörjas av vederbörande kommunala myndighet,

att utföra allt det övriga arbete, som å drättselkontoret erfordras i och för indrivning av förenämnda grundavgifter, såsom upprättande av uppbördsbok, utfärdande av debetsedlar, utskrivning av restlängder, avgivande av redogörelser m. m.

att skyndsamt efter varje uppbördsstämma beträffande såväl kommunalutskylder som pensionsavgifter till drättselkammaren avlämna rapport över, hur uppbörden utfallit,

att å drättselkammarens bankräkning insätta influtna medel; dock må mellan kassatiderna i kassan inneligga omkring 1,000 kronor,

att handhava hälsovårdsnämndens och brandkårens kassarörelser samt verkställa de utbetalningar för dessa delegationers räkning, vilka av vederbörande atterteras och av stadskamreraren utanordnas, omhändervar brandmanskapets sparbanksböcker och ombesörja föreskriven insättning däri; skolande sparbanksböckerna årligen i januari månad avlämnas till brandchefen för granskning,

att i den mån göromålen sådant medgiva biträda stadskamreraren vid utförandet av denne åliggande arbete,

och att i övrigt ställa sig till efterrättelse drätselkammarens reglemente och de särskilda föreskrifter, som kammaren eller stadskamreraren såsom drätselkontorets chef kan finna nödigt meddela.

§ 3.

Stadskassören må endast i stadskamrerarens närvaro mottoga inbetalningar samt därå utfärda kvittenser, och får vid kvittering namnstämpel icke begagnas vid andra tillfällen än å uppbördsstämmer.

§ 4.

Stadskassören skall vara skyldig att för uppbörden ställa av drätselkammaren godkänd borgen eller annan säkerhet till ett belopp av tre tusen kronor.

§ 5.

På förslag av stadskamreraren och efter drätselkammarens beprövande må stadskassören, då så erfordras, erhålla extra arbetshjälp för utförandet av honom åliggande göromål.

§ 6.

Stadskassören äger icke åtaga sig andra uppdrag i offentlig eller enskild tjänst, så framt icke drätselkammaren finner sig kunna för särskilt fall medgiva undantag.

§ 7.

Stadskassören är skyldig att årligen å tid, som av drätselkammaren bestämes, begagna sig av en månads semester, och utgår ersättningen till vikarie under semestertiden av stadens medel.

Han är dessutom berättigad att, därest han av behörigen styrkt sjukdom blir urståndsatt att uppehålla tjänsten, erhålla högst en halv månads ledighet årligen, utan avdrag å de med tjänsten förenade löneinkomster.

Vid längre tids tjänstledighet för sjukdom är han skyldig att för tjänstens uppehållande avstå de anslagna tjänstgöringspenningarne samt, om vikarie icke för dessa kan erhållas, även erforderlig del av lönen, såvitt drätselkammaren icke i sistnämnda fall finner skäl till eftergift.

Vikarien förordnas alltid av drätselkammaren.

§ 8.

Vid tjänstledighet av annan orsak än semester och sjukdom betalas ersättningen till vikarie helt av stadskassören. För tid, ej överstigande tre dagar, kan

tjänstledighet beviljas honom av drätselkammarens ordförande eller, i hans frånvaro, av dess vice ordförande.

§ 9.

Stadskassören är skyldig underkasta sig de förändringar i avseende å tjänsteåligganden och löneförmåner, som framdeles kunna varda i vederbörlig ordning bestämda.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.

§ 96.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren på anförda grunder hemställt, att stadsfullmäktige måtte dels med upphävande av de den 23 maj 1912 fastställda instruktionerna för stadskamreraren och stadskassören, fastställa av kamraren upprättade förslag till nya sådana instruktioner, dels ock antaga av kamraren föreslagen ny lönestat för bemälda tjänstemän.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från fullmäktige nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt, efter tagen del av handlingarna, att med biträdande av vad kamraren i särskilda hänseenden föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med upphävande av de den 23 maj 1912 antagna instruktionerna för stadskamreraren och stadskassören här i staden, fastställa ifrågavarande av drätselkammaren upprättade förslag till nya instruktioner för nämnda tjänstemän;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma avlöningarna till samma tjänstemän att utgå för år räknat dels till stadskamreraren med 4,000 kronor, därav 2,700 kronor i lön och 1,300 kronor i tjänstgöringspenningar, jämte två ålderstillägg å lönen, vardera å 500 kronor, efter respektive 6 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, dels ock till stadskassören med 2,400 kronor, därav 1,600 kronor i lön och 800 kronor i tjänstgöringspenningar, jämte två ålderstillägg å lönen, vardera å 300 kronor, efter respektive 5 och 10 års väl vitsordad tjänstgöring, med rätt för nuvarande stadskassören att för ålderstilläggens utbekommande tillgodoräkna sig sin tjänstgöring såsom stadsbokhållare.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

85. Badhusstyrelsens framställning om förslagsanslag för vidmakthållande av badhusets drift under återstående del av innevarande år.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Badhusstyrelsen får härmed anmäla, att på grund av den under året rådande krisen det i badhusets stat för 1915 upptagna anslaget till kol av 6,948 kronor visat sig otillräckligt. Nämnnda summa är beräknad för 3,600 hektoliter efter ett kolpris af 1 krona 93 öre, men har priset i verkligheten varit i ständigt stigande, så att det för närvarande uppgår till 3 kronor 45 öre, allt för hektoliter. Till den 10 i denna månad har i följd härav för kol vid badhuset förbrukats 7,399 kronor 66 öre, vadan anslaget redan icke obetydligt överskridits. Styrelsen har dock för hela året inskränkt badtiden till efter klockan tolf middagen och för att utdryga stenkolen låtit uppblanda dem med koks i görligaste mån. Styrelsen ser sig emellertid nu nödsakad hos stadsfullmäktige anhålla om beviljande av ett förslagsanslag av 4,000 kronor för vidmakthållande av badhusets drift under återstående delen av innevarande år i samma omfattning som för närvarande, vilket belopp beräknas jämväl kunna täcka fördyringen å andra för baden erforderliga materialier. Då badhuset tillgodoser ett nödvändigt hygieniskt krav inom samhället, vill styrelsen, som haft under behandling den utväg, som en höjning av badprisen måhända, ehuru ej med säkerhet, skulle medföra för förbättring av badhusets ekonomi, likväl tillägga, att styrelsen icke vill för sin del tillstyrka denna utvägs anlitan.

Karlstad den 10 September 1915.

På Badhusstyrelsens vägnar:
AXEL DAHLMAN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 september 1915.*

§ 2.

Uppå remiss hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av badhusstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning om ett förslagsanslag av 4,000 kronor för vidmakthållande av badhusets drift under återstående delen av innevarande år i samma omfattning som för närvarande; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 97.

Hos stadsfullmäktige hade badhusstyrelsen anhållit om ett förslagsanslag av 4,000 kronor för vidmakthållande av badhusets drift under återstående del av innevarande år i samma omfattning som för närvarande; och beslöt utskottet, som uppå remiss hade att avgiva yttrande över framställningen, att med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja badhusstyrelsen ett förslagsanslag av 4,000 kronor för vidmakthållande av badhusets drift under återstående del av innevarande år i samma omfattning som för närvarande, ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem
ELIAS STENIUS.

**86. Styrelsens för Karlstads skollovskolonier framställning om anslag
för 1916.**

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Styrelsen för Karlstads skollovskolonier anhåller härmed vördsamt att fullmäktige ville, i likhet med vad som skett under föregående år, stödja deras verksamhet och bevilja dem ett anslag av 500 kronor för år 1916.

Redogörelse för koloniernas verksamhet och ekonomi bifogas härjämte.
Karlstad den 30 augusti 1915.

Å styrelsens vägnar:

G. JAKOBSSON.

David Karlström.

Årsberättelse.

Styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier har under 1914 utgjorts av följande personer:

Domprosten G. Jakobsson, ordförande;

Doktor Hugo Severin, vice ordf. och koloniernas läkare;

Folkskolläraren Dvaid Karlström, sekreterare;
Fru Greta Gullström, kassaförvaltare, samt
Apotekaren S. Gullström och Folkskoleinspektören Bror A. Larson med Fru Ester Tjerneld, Folkskollärarynnan Anna Ljungkvist och Seminarieläraren Edvard Holmstrand som suppleanter.

Även under sommaren 1914 har föreningen vid sitt kolonihem å Jäverön kunnat mottaga 50 barn fördelade i tvenne kolonier med 8 flickor och 17 gossar i den ena och 11 flickor och 14 gossar i den andra kolonien, och har varje barn åtnjutit 5 veckors vistelse vid kolonihemmet.

Lärarinnorna Tekla Forsman och Asta Olsson ha på ett mycket förtjänstfullt sätt förestått var sin av årets kolonier, och Charlotta Nyberg har på sitt sedvanliga plikttrogna sätt skött om matlagningen för de små kolonisterna; och känner styrelsen behov av att till var och en av dem uttala sitt erkännssamma tack!

Arbetsättet vid kolonierna har i huvudsak varit grundat på de metoder och efter de principer, som under flera år med framgång tillämpats där.

Och de ha som vanligt avsett att i första hand genom ett rörligt friluftsliv befrämja barnens fysiska välbefinnande på samma gång de små fostras till pliktuppfyllelse och ordnat arbete, varför varje barn har sin särskilda, dagliga uppgift att fullgöra. Önskligt vore dock att styrelsen bleve i tillfälle att genom t. ex. träslöjd kunna bereda gossarna lämplig sysselsättning i synnerhet under regniga dagar.

Kolonivistelsens goda resultat framgår tydligast av barnens viktökning. Den har under den gångna sommaren slagit ett riktigt rekord, i det att en flicka ökats i vikt ända till 10 kg. I medeltal visar viktökningen 2,59 kg.

Kostnaderna för barnens underhåll uppgår till 1,013: 92 kronor eller pr barn och dag 58 öre.

Föreningen, som vid 1913 års slut räknade 256 medlemmar, har under året minskats med 15 och har alltså vid 1914 års slut 241 medlemmar.

Stadens fullmäktige ha även under det gångna året med ett anslag av 500 kronor understött och uppmuntrat föreningens verksamhet. Likaså har styrelsen fått mottaga 118: 33 kronor, utgörande andel i nyårsannonser, och Jäveröns ägare, hr ingenjör Nils Tjerneld, har även under det gångna arbetsåret låtit föreningen utan något arrende ej blott ha sitt kolonihem vid Långsviken å Jäverön utan även likaså gratis upplåtit en liten stuga därstädes till koloniernas disposition. För all hjälp och uppmuntran genom anslag, årsavgifter och gåvor m. m. betygar styrelsen sin värdsamma tacksamhet.

Karlstad i april 1915.

STYRELSEN.

David Karlström.

Undertecknade utsedde att granska Karlstads förening för anordnande av skolovskollonier få efter fullgjort uppdrag avgiva följande berättelse:

Inkomster:

Behållning från 1913		897: 24
Andel i nyårsannonserna.....	118: 33	
Stadsfullmäktiges anslag för 1914.....	500: —	
Räntor under året	60: 87	
Ångbåtsbiljetter	20: —	
Årsavgifter 172 à 3: —, 69 à 2: —	654: —	1,353: 20
	<u>Kronor</u>	<u>2,250: 44</u>

Utgifter:

Barnens underhåll.....	1,013: 92	
Inventarier	75: 07	
Reparationer och underhåll.....	206: 42	
Avlöningar	225: 20	
Annonsräkningar.....	12: 10	
Brand- och inbrottsförsäkr.-premier	14: 20	
Inkassoprovision & årsavgifter	45: 43	
Karlstads Ångslups-A.-Bolag	60: —	
Diverse utgifter	22: 10	1,674: 44
Innestående i Werml. Ensk. Bank		576: —
	<u>Kronor</u>	<u>2,250: 44</u>

Då räkenskaperna äro förda med noggrannhet och försedda med nödiga verifikationer, få vi tillstyrka full och tacksam ansvarsfrihet för räkenskapsföraren under den tid revisionen omfattar.

Karlstad i april 1915.

ALFR. NYBERG.

WILHELM LEFRÉN.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 september 1915.

§ 5.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över styrelsens för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier hos stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag av 500 kronor för föreningens verksamhet under nästkommande år, beslöt, efter handlingarnas föredragning, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget samt tillika föreskriva, att, därest anslag till föreningen skulle ifrågasättas jämväl för år 1917, ansökan därom skall till stadsfullmäktige ingivas före den

1 september 1916 och därvid vara åtföljd av en redogörelse över föreningens verksamhet och ekonomi för innevarande år liksom av läkarbetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonierna;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.

§ 98.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av styrelsen för Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier hos fullmäktige gjord, av redogörelse och revisionsberättelse åtföljd framställning om anslag av 500 kronor till föreningens verksamhet under nästkommande år; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja Karlstads förening för anordnande av skollovskolonier ett anslag av 500 kronor för föreningens verksamhet under nästkommande år, med föreskrift tillika, att, därest anslag till föreningen skulle ifrågasättas jämväl för år 1917, ansökan därom skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1916 och därvid vara åtföljd av en redogörelse för föreningens verksamhet och ekonomi för innevarande år liksom av läkarbetyg rörande resultatet av barnens vistelse å kolonierna;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

87. Fattigvårdsstyrelsens framställning angående löne reglering för fattigvårdstillsyningsmännen.

Utdrag av protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 7 September 1915.

§ 50.

Tillsyningsmannen A. Lindh hade till styrelsen ingivit en så lydande framställning:

“Till Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad.

Då jag nu sedan 1912 för min tjänst åtnjutit en avlöning av 1,600 kronor om året med skyldighet, att vara bosatt inom mitt distrikt, och då, under denna tid levnadskostnaderna så avsevärt ökats, får jag härmed vördsamt anhålla om löneförhöjning och får därvid anföra:

att staden och på samma gång mitt distrikt från och med 1914 års ingång ökats med regementsområdet och Sanna, som då inkorporerades med staden,

att en poliskonstapel, då han vid 24 å 28 års ålder blir ordinarie kommer i åtnjutande av en lön å 1,500 kronor och fria tjänstekläder jämte 3 ålderstilllägg å vardera 150 kronor efter 3, 6 och 9 års tjänstgöring,

att Hälsovårdsnämndens tillsyningsmän sedan 1906 åtnjuta 1:ste tillsyningsmannen 1,800 kronor i lön, 3 ålderstilllägg i likhet med polisen och hyresbidrag arjämte båda från samma delegation åtnjuta 300 kronor om året för bostadsinspektion,

att exekutionsvaktmästarna hava fast lön 1,200 kronor jämte inkassoprovision, vilken torde uppgå till 5 å 800 kronor varjämte de såsom stämmingsmän hava extra förtjänster,

och att på en så stor avlöning, som jag kan hava utsikt att erhålla själva levnadsomkostnaderna måste bliva de huvudsakliga utgifterna.

På grund av det anförda anhålles härmed vördsamt, att min avlöning måtte sättas till 1,500 kronor jämte ålderstilllägg i likhet med poliskåren.

Karlstad den 7 sept. 1915.

Vördsammast
ANDERS LINDH.“

Efter föredragning härav och sedan antecknats, att styrelsen förut denna dag, under nästföregående § i protokollet, beviljat tillsyningsmannen A. Höglind begärt avsked från befattning som tillsyningsman vid fattigvården från och

med den 1 Januari 1916, beslöt fattigvårdsstyrelsen i avseende å tillsyningsmanstjänsterna och de med dem förenade löneförmåner hos stadsfullmäktige hemställa:

att begynnelseavlöningen för vardera av de två tillsyningsmanstjänsterna måtte bestämmas till 1,500 kronor om året, varav 1,200 kronor lön och 300 kronor tjänstgöringspenningar, med 3 ålderstillägg å lönen å var 150 kronor efter resp. 3, 6 och 9 års tjänstgöring;

att för tillsyningsman Lindh, vilken varit i styrelsens tjänst anställd sedan den 15 juli 1907 och efter styrelsens nyssberörda förslag finge anses hava intjänat två ålderstillägg, avlöning i enlighet härmed måtte få utgå från och med den 1 juli innevarande år; samt

att styrelsen måtte bemyndigas att annonsera den efter tillsyningsman Höglind ledigvordna tjänsten med avlöningsvillkor i överensslämmelse med vad ovan föreslagits.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 september 1915.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över fattigvårdsstyrelsens framställning om löneroglering för tillsyningsmännen m. m.; och beslöt drätselkammaren, som ansåg, att av begynnelselönen en tredjedel borde utgöra tjänstgöringspenningar, hemställa, att stadsfullmäktige måtte bifalla, vad fattigvårdsstyrelsen föreslagit med den ändring, att av den föreslagna begynnelseavlöningen å 1,500 kronor 1,000 kronor skall utgöra lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 99.

Uppå remiss från fullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av fattigvårdsstyrelsen gjord framställning om löneroglering för fattigvårdstillsyningsmännen, med mera.

Häröver hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande samt därvid tillstyrkt framställningen, dock med viss ändring i fråga om beräkandet av tjänstgöringspenningarna.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren anfört, hemställa, att stadsfullmäktige måtte,

dels bestämma begynnelselönen för vardera av de två fattigvårdstillsyningsmannatjänsterna till 1,500 kronor om året, varav 1,000 kronor lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar med tre ålderstillägg å lönen, vart och ett å 150 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års tjänstgöring;

dels förklara nuvarande tillsyningsmannen A. Lindh berättigad till två ålderstillägg från och med den 1 juli innevarande år;

dels ock bemyndiga fattigvårdsstyrelsen att till ansökan annonsera den efter tillsyningsmannen A. Höglind ledigvordna tjänsten med avlöningsvillkor i enlighet med vad ovan angivits.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

88. Styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om anslag för år 1916.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Under tacksamt erkännande för det ekonomiska understöd stadens fullmäktige nittills lämnat Karlstads arbetsstuga, anhåller härmed dess styrelse, att stadsfullmäktige ville för stugans fortsatta verksamhet under år 1916 bevilja henne det sedvanliga anslaget av 1,500 kronor.

Årsberättelse för 1914 samt redogörelse för stugans ekonomi bifogas härjämte. Karlstad den 30 augusti 1915.

Å styrelsens vägnar:

G. JAKOBSSON.

A. ÅSTRÖM.

DAVID KARLSTRÖM.

Beräknad inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Arbetsstuga 1916.

Inkomster:

Anslag af Karlstads stad 1,500: —

Försäljning af barnens arbeten	600: —
Ränteinkomster	130: —
Medlemsavgifter	50: —
	Kronor 2,280: —

Utgifter:

Aflöning till Föreståndarinnan	400: —
» » Tjänarinnan	180: —
Hyror och vatten för 4 rum och kök	515: —
Aflöning till lärare och lärarinnor	650: —
Materialier	300: —
Ved och lyse	200: —
Hushållet	300: —
Diverse omkostnader	50: —
	Kronor 2,595: —

Summa utgifter 2,595: —

Summa inkomster 2,280: —

Brist kr. 315: —

som Arbetsstugans styrelse beräknar kunna täcka genom frivilliga gåfvor och genom uttag å det lilla kapital som återstår af de vid stugans tillkomst donerade medlen.

I Karlstads Sparbank innestå denna dag kr. 2,782: 58.

Karlstad den 28 augusti 1915.

A. ÅSTRÖM,
Kassaförvaltare.

Årsberättelse.

Karlstads Arbetsstuga har med 1914 avslutat sitt 16:e verksamhetsår, och har dess styrelse under detsamma utgjorts av följande personer:

Domprosten G. Jakobsson, ordförande,

Folkskolläraren David Karlström, vice ordförande och sekreterare,

Bokhandlanden A. Åström, kassaförvaltare, samt

Fruarna Maria Moberg, E:nma Lidman, Elvine Weinberg och Thyra Brattström samt Fröken Anna Ljungkvist med Folkskoleinspektören Bror A. Larson, Grosshandlanden Josef Löfberg och Fröken Malvina Holmberg som suppleanter.

Arbetsstugan har varit i verksamhet under vårterminen från den 19 januari till den 30 april och under höstterminen från den 21 september till den 17 december. Under året ha 81 barn varit inskrivna vid arbetsstugan, nämligen 38 flickor och 43 gossar.

Undervisningen har omfattat samma ämnen som föregående år, nämligen för flickorna sömnad, stickning, virkning, knyppling, bast- och något korgarbete i vide och rotting och för gossarna träslöjd, borstbinderi och skomakeri, bestående i lagning, halvsulning och klackning, och ha sålunda under året 107 par skodon reparerats. I träslöjd ha 87 modeller förfärdigats; därav en modell bestående av flera figurer, nämligen pepparkakshuset med Hans och Greta. Från borstbinderiet ha 429 borstar inskrivits såsom färdiggjorda, I flickslöjden ha 246 större och mindre arbeten utförts.

Det dagliga arbetet har pågått mellan kl. 5—7 på eftermiddagarna och alltid avslutats med kvällsvard för barnen. På så sätt ha 2,918 matportioner utdelats under året.

Barnens förfärdigade arbeten ha försålts dels under hand och dels vid en större försäljning, som ägde rum den 3 december och ha dessa försålda arbeten lämnat en inkomst av 553 kronor och 18 öre. Skomakeriet har inbringat 120 kronor och 20 öre, och har alltså arbetsstugan genom barnens arbeten fått in 773 kronor och 38 öre,

Även under det gångna året ha barnen blivit ihågkomna med gåvor till den lilla julfesten, varmed höstterminen avslutades. Dessa gåvor ha utgjorts dels av penningar i belopp från 1 till 5 kronor skänkta av fruarna Lindman, Moberg, Högström och Stawe samt fröken Hulda Adler och häradshövding Christensson och dels av gåvor in natura av fruarna Åström och Asta Nyström samt från A.-B. Longs mejeri. Från fru Thyra Brattström ha barnen under fastan fått fettisdagsbullar, och av Karlstads Spisbröds A.-B. har arbetsstugan fått mottaga 10 kg. »Värmlandsbröd».

För den vänliga uppmuntran, som legat i dessa gåvor, uttalar härmed såväl stugans lärarepersonal som ock hennes styrelse sin varma tacksamhet.

Stugans arbete under året har letts av fröknarna Malvina Holmberg, som tillika varit arbetsstugans föreståndarinna, Anna Montan och Gerda Poignant samt skomakaren C. J. Bergkvist. Som arbetsstugans kokerska och städerska har Anna Stina Larsson tjänstgjort.

Då såväl lärarepersonalen som ock Anna Stina Larsson på sitt sedvanliga plikttrogna sätt fullgjort sina åligganden, är det för styrelsen ett behov att till var och en av dem uttala ett erkänsamt tack!

Föreningens medlemstal har under året betydligt minskats och uppgick vid årsskiftet till blott 54 betalande medlemmar. Styrelsen älskar dock tro, att det ej varit ett underskattande av arbetsstugans arbete och mål, som föranlett denna minskning, utan att den har sin grund i andra orsaker och inte minst i den närvarande kristiden. Denna styrelsens uppfattning styrkes ock av det förhållandet, att stadsfullmäktige även under det gångna året beviljat stugan för sin verksam-

het ett anslag av 1,500 kronor, för vilket anslag styrelsen härmed uttalar sitt vördsamma tack!

Karlstad i april 1915.

STYRELSEN.

David Karlström.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 20 september 1915.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över styrelsens för Karlstads arbetsstuga framställning om ett anslag av 1,500 kronor för föreningens verksamhet under nästkommande år; och beslöt drätselkammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja det begärda anslaget samt tillika föreskriva, att därest anslag jämväl för år 1917 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för arbetsstugans verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 september 1916;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 100.

Till stadsfullmäktige hade styrelsen för Karlstads arbetsstuga inkommit med av redogörelse för verksamhetsåret 1914 åtföljd framställning om anslag å 1,500 kronor för stugans fortsatta verksamhet under år 1916.

Häröver hade drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att yttra sig i ärendet, att med inslämmande i vad kammaren anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads arbetsstuga ett anslag å 1,500 kronor till arbetsstugans verksamhet under nästkommande år med föreskrift tillika, att därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1917 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redogörelse för arbetsstugans verksamhet och ekonomi för innevarande år, skall till stadsfullmäktige ingivas före den september 1916; *samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.*

In fidem:
ELIAS STENIUS.

88. Kommitténs för omläggande av stadens räkenskapsväsende förslag till littereringstabell för stadens kommunalförvaltning.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Det är ett gammalt önskemål, som upprepade gånger framställts af stadens revisorer, att räkenskaperna böra öfverensstämma såväl med inkomst- och utgiftsstaten, som med redogörelsen för samma stats genomförande, de s. k. statta-blåerna. Sålunda hafva också stadsfullmäktige fattat beslut, som gå i denna riktning, dels den 23 april 1908 på framställning från magistraten, dels den 19 okt. 1911 med anledning revisionsberättelsen för år 1910.

Det måste emellertid erkännas att dessa beslut icke lyckats lösa det afsedda önskemålet i den utsträckning, som torde vara nödvändig.

Kommittén för omläggande af stadens räkenskapsväsende har däri trott sig finna auledning upptaga denna fråga till ytterligare behandling och kommit till den slutsatsen, att enda möjligheten för ernäendet af en dylik enhetlighet samt reda och öfverskådlighet är att söka åstadkomma ett system, som tvingar till likformighet i bokföring och stat såväl inom hvarje särskild delegation som delegationerna sinsemellan.

Det grundläggande för ett dylikt system anser kommittén vara fastställandet af dels en littereringstabell, att läggas till grund för kontobenämningar samt fördelning af alla verifikationer, dels formulär till inkomst- och utgiftsstaten, upprättade i öfverensstämmelse med denna littereringstabell.

Tiden har icke medgifvit kommittén att, såsom den tänkt sig, till littereringstabellen foga förslag till formulärblanketter för staten, men förklarar den sig i stället villig stå vederbörande delegationer till förfogande i detta hänseende.

Kommittén tillåter sig alltså framlägga förslag till littereringstabell (se särskild bilaga) och hemställa, att stadsfullmäktige ville besluta det densamma måtte tillämpas vid uppgörandet av förslag till stat för år 1916 och samma års räkenskaper.

Karlstad den 16 sept. 1915.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i
Karlstad den 20 september 1915.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över av kommittén för omläggande av stadens räkenskapsväsende uppgjort förslag till littereringstabell för stadens kommunalförvaltning; och beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av tabellen, besluta, att densamma skall, i den mån sådant är möjligt, tillämpas vid uppgörande av förslag till stat för år 1916 och samma års räkenskaper men senast vid uppgörande av 1917 års statförslag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 101.

Till stadsfullmäktige hade kommittén för omläggande av stadens räkenskapsväsende inkommit med förslag till littereringstabell för stadens kommunalförvaltning med anhållan att fullmäktige måtte, med godkännande av tabellen, bestämma att densamma skulle, i den mån sådant vore möjligt, tillämpas vid uppgörandet av förslag till stat för år 1916 och samma års räkenskaper.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från fullmäktige nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av den av kommittén upprättade tabellen, bestämma att densamma skall, i den mån sådant är möjligt, tillämpas vid uppgörande av förslag till stat för år 1916 och samma års räkenskaper, men senast vid uppgörande av 1917 års statsförslag.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

89. Drätselkammarens framställning angående framdragande av elektriska belysningsledningar till Lamberget.

Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 20 september 1915.

§ 3.

Från fastighetsägare å Lamberget hade till drätselkammaren inkommit en så lydande framställning om anbringande av elektrisk belysning å gångbron över Lambergsådran och om framdragande av elektriska belysningsledningar till fastigheterna å Lamberget:

»Till drätselkammarens Herr Ordförande, Karlstad.

Som Vatten- och Gasverksstyrelsens stat för kommande lysår redan är remitterad till drätselkammaren taga vi oss friheten ingå till kammaren med nedanstående anhållan:

Undertecknade anhålla vördsamt att drätselkammaren i förslag till lysstat för nästkommande lysår måtte föreslå fullmäktige, att tvenne ljuspunkter måtte anbringas å den af staden anlagda gångbanan öfver Lambergsådran. Därjämte hemställes, att belysningar framdrages å Lamberget och förbinda vi oss att enligt nedanstående var för sig inkoppla uppgifvet antal lampor.

Som en undersökning af Ingeniör från elektricitetsverket långt före detta är utförd, hoppas vi vår anhållan måtte af drätselkammaren bifallas.

Karlstad den 26 april 1915,

F. O. Nilsson	Lampor	8.	Isac Larsson	Lampor	9.
A. G. Larsson	»	5.	J. Petrus Nilsson	»	11.
Jens Monsen	»	20.	A. Ronge	»	2.
J. V. Karlsson	»	2.	Fritz Larsson	»	2.
G. A. Larsson	»	8.			

Vattenlednings- och belysningsstyrelsen, som på anmodan av kammaren yttrat sig i ärendet, hade låtit uppgöra alternativa kostnadsförslag samt förordat framställningen i enlighet med alternativ II av berörda förslag.

Drätselkammaren beslöt nu ingå till stadsfullmäktige med framställning,

att stadsfullmäktige måtte, med godkännande av vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till belysning av gångbron över Lambergstjärn ävensom alternativ II av samma styrelsens förslag till framdragande av ledning över Lamberget för bostadsbelysning, ställa till därav föranledda arbetens utförande erforderligt belopp, 2,045 kronor, till vattenlednings- och belysningsstyrelsens förfogande;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokollet hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 1 september 1915.

§ 14.

Enligt hit inkommet utdrag ur drätselkammarens protokoll av den 17 maj detta år hade styrelsen att yttra sig över en från fastighetsägare å Lamberget gjord framställning om elektrisk belysning å gångbron över Lambergstjärn ävensom elektriska ledningars framdragande till fastigheterna å Lamberget.

Styrelsen beslöt tillstyrka denna framställning i enlighet med alternativ II av de utav Belysningsingenjören uppgjorda kostnadsberäkningar och ledningsplan.

Denna paragraf justerades genast.

Ur protokollet

JOHN RUNDGREN.

Förslag till elektrisk belysning å gångbron öfver Lambergstjärn samt belysningsledning å Lamberget.

A. Belysning af gångbron öfver Lambergstjärn.

Å vägen från John Erikssonsgatan anbringas 1 lykta och å gångbron 3 lyktor. Samtliga lyktor utgöras av nattlyktor.

Likströmskabeln i John Erikssonsgatan upptages till en stolpe, som uppsättes midt för Vasagatan och från denna stolpe utföres ledningen sedan med blank koppartråd å stolpar. För lampornas tändning och släckning anbringas vid förstnämnda stolpe en automatisk strömbrytare.

Anläggningskostnad.

8 st. stolpar med isolatorer och skyddsjärn	160: —	
4 st. lyktor med anslutningsledning	60: —	
300 mtr ledning bestående af 2 skyddstrådar och 1 blank koppartråd å 6 kvmm.....	150: —	
Anslutningskabel till jordledningen samt jordkabel under järnvägen.....	100: —	
Åskledare med jordplåt och jordlina	50: —	520: —

B. Ledning öfver Lamberget för bostadsbelysning.

Alternativ I, med ledningsstyrka, som är anpassad efter anmäld anslutning.

Anläggningskostnad.

14 st. stolpar med isolatorer och skyddsjärn.....	280: —	
300 mtr ledning, bestående af 2 blanka kopparledningar 10 kvmm	225: —	
200 mtr ledning, bestående af 2 skyddstrådar och 2 blanka koppartrådar 10 kvmm	200: —	
340 mtr ledning bestående af 2 skyddstrådar och 2 blanka koppartrådar 6 kvmm	170: —	
Jordkabel under järnvägen	150: —	
Diverse sträfvor och stag	100: —	
Transport af material.....	25: —	1,150: —

Alternativ II, med ledningsstyrka, afsedd för en anslutning af 300 st. lampor.

Anläggningkostnad.

14 st. stolpar med isolatorer och skyddsjärn.....	280: —	
300 mtr ledning, bestående af 2 blanka kopparledningar 25 kvmm	450: —	
340 mtr ledning, bestående af 2 skyddstrådar och en blank koppartråd 6 kvmm	170: —	
300 mtr ledning, bestående af 2 skyddstrådar och 2 blanka koppartrådar 6 kvmm	350: —	
Jordkabel under järnvägen	150: —	
Diverse stolpar och stag	100: —	
Transport af material	25: —	1,525: —

Kostnaderna i afd. B. för såväl alt. I som alt. II gälla endast under förutsättning, att vägbelysningen kommer till utförande, hvarom icke så tillkommer för dessa alternativ 376: — kronor utgörande kostnad för 8 st. stolpar, 300 meter skyddsledning, jordledning samt åskledare.

Årlig kostnad för väg- och brobelysningen.

4 st. nattlyktor à 75: —	300: —
Summa Kronor	300: —

Inkomst af ström från ledning för privat belysning.

Enl. alternativ I. Anmäld anslutning 67 lampor = 67 lampor à 6: — ..	402: —
Afgår för strömberedning och distribution	134: —
Ränta och amortering å ledningskostnad	115: —
Vinst Kronor	153: —

Enl. alternativ II. Den sannolika anslutningen inom ett år uppskattas till 150 lampor: 150 lampor à 6: — kr. =	800: —
Afgår för strömberedning och distribution	300: —
Ränta och amortering å ledningskapitalet	152: —
Vinst Kronor	348: —

Sammanställning af anläggningskostnaderna.

A. Belysning af väg och gångbron	Kr.	520: —
B. Privat belysningsledning, Alt. I	»	1,150: —
Alt. II.	»	1,525: —

Karlstad den 4 september 1915.

J. THALÉN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 102.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren, med anledning av framställning i ämnet från åtskilliga fastighetsägare å Lamberget, anhållit om anslag för dels anordnande av belysning å gångbron över Lambergstjärn, dels ock framdragande av elektriska ljusledningar över Lamberget för bostadsbelysning.

Vid denna framställning hade av kammaren fogats av vattenlednings- och belysningsstyrelsen upprättade förslag till belysning av gångbron ävensom, i två alternativ, till ljusledningarnas framdragande.

Efter tagen del av handlingarna beslöt beredningsutskottet att, med biträdande av vad drätselkammaren i ärendet föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte med godkännande av vattenlednings- och belyningsstyrelsens förslag till belysning av gångbron över Lambergstjärn ävensom av alternativ II av samma styrelsens förslag till framdragande av ledning över Lamberget för bostadsbelysning, ställa till därav föranledda arbetens utförande erforderligt belopp, 2,045 kronor, till vattenlednings- och belyningsstyrelsens förfogande;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte besluta, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

90. Drätselkammarens framställning angående igångsättande under innevarande år av vissa till utförande nästa år föreslagna gatuarbeten m. m.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 oktober 1915.

§ 4.

Då huvudsakliga delen av stadens gatuarbeten komme att bli färdiga i slutet av denna månad och, enligt vad kammaren hade sig bekant, hamnstyrelsens arbeten med uppmuddring av hamnbassängen även under denna månad komme att avslutas, skulle ett 50-tal för närvarande anställda arbetare bli entledigade. Då dessa arbetare sannolikt ej kunde skaffa sig arbete på annat håll, utan komme att öka de arbetslösas antal, ansåg drätselkammaren, att något borde göras för att undvika att avskeda dessa arbetare. Detta kunde enligt kammarens mening ske på så vis, att förarbeten till nästa års gatuarbeten redan nu igångsattes, särskilt uttagning av material, såsom sten och makadam, samt utförande av en del såsom nödvändiga ansedda reparationsarbeten, som äro upptagna i förslaget till gatuarbeten för nästa år.

Drätselkammaren beslöt därför ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte medgiva, dels att materialanskaffning för nästa års gatuarbeten och vissa till utförande under nästa år föreslagna reparationsarbeten å

gator må igångsättas redan under innevarande år och dels såsom förskott å nästa års anslag till gatuarbeten anvisa ett belopp av intill 15,000 kronor.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.

§ 103.

Till stadsfullmäktige hade drättselkammaren inkommit med förslag, att fullmäktige måtte, till förekommande av arbetslöshet bland för närvarande i stadens arbeten anställda arbetare, låta igångsätta vissa, till utförande under nästa år föreslagna gatuarbeten ävensom till därav föranledda kostnader anvisa ett förskottsbelopp å nästa års anslag till gatuarbeten.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från fullmäktige nu hade att häröver angiva yttrande, beslöt att med förordande av vad drättselkammaren sålunda föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att materialanskaffning för nästa års gatuarbeten och vissa till utförande under nästa år föreslagna reparationsarbeten å gator må igångsättas redan under innevarande år;

samt att stadsfullmäktige måtte till bestridande av därav föranledda kostnader anvisa av tillgängliga medel ett förskott av intill 15,000 kronor å nästa års anslag till gatuarbeten.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

91. Drättselkammarens framställning angående inköp av tomten N:o 12 C i Västra Haga.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drättselkammaren i Karlstad den 4 oktober 1915.

§ 5.

Från Nils Göransson hade till drättselkammaren inkommit ett så lydande erbjudande:

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Undertecknad erbjuder sig härmed att till Karlstads stad försälja min fastighet 7,015 $\frac{1}{2}$ kvadratfot eller 618 $\frac{38}{100}$ kvadratmeter av tomten n:o 12 i stadsdelen Haga, betecknad med n:o 12 C Västra Haga, jämte därå uppförda byggnader, emot en köpeskilling av åtta tusen (8,000) kronor.

Fastigheten, som är gravationsfri, får i händelse köp kommer till stånd tillträdas den 1 januari eller den 1 april 1916 efter blivande överenskommelse.

Detta anbud gäller till den 1 nästkommande december.

Karlstad den 25 september 1915.

NILS GÖRANSSON.

Då kammaren funnit det nödvändigt för staden att inköpa fastigheten för tomtreglering inom kvarteret, beslöt kammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta att för ett pris av 8,000 kronor av Nils Göransson inköpa fastigheten 7,015 $\frac{1}{2}$ kvadratfot eller 618 $\frac{38}{100}$ kvadratmeter av tomten n:o 12 i stadsdelen Haga, betecknad med n:o 12 C Västra Haga, jämte därå uppförda byggnader ävensom bestämma, att de för inköpet erforderliga medlen skulle anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 104.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning angående inköp, i och för behövlig tomtreglering, av fastigheten 7015 $\frac{1}{2}$ kvadratfot eller 618³⁸/₁₀₀ kvadratmeter av tomten N:o 12 i stadsdelen Haga, betecknad med N:o 12 C Västra Haga, vilken fastighet av dess ägare, Nils Göransson i Karlstad, hembjudits staden för en köpeskilling av 8,000 kronor; och beslöt utskottet, efter tagen del av handlingarna, att med förordnande av vad drätselkammaren sålunda föreslagit. hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att för ett pris av 8,000 kronor inköpa Nils Göransson tillhöriga fastigheten 7,015 $\frac{1}{2}$ kvadratfot eller 618³⁸/₁₀₀ kvadratmeter av tomten N:o 12 i stadsdelen Haga, betecknad

med N:o 12 C Västra Haga, jämte därå uppförda byggnader, ävensom bestämma, att de för inköpet erforderliga medlen skola anskaffas genom upplåning.

In fidem ;
ELIAS STENIUS.

Karlstad
Karlstads-Tidningens Aktiebolags tryckeri
1915.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 18 Nov.

N:o 10.

92. Drätselkammarens och vattenlednings- och belysningsstyrelsens gemensamma framställning angående dyrtidstillägg åt i stadens tjänst fast anställda, under sökandedelegationerna lydande arbetare.

Utdrag ur protokoll, hållet vid gemensamt sammanträde med drätselkammaren och styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken den 11 oktober 1915.

§ 1.

Hos drätselkammaren hade stadens gatuarbetare anhållit om ett dyrtidstillägg av 5 öre i timmen eller 50 öre om dagen från den 1 maj 1915 under nu rådande dyrtid och hos styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken hade under styrelsen lydande arbetare anhållit om sådant dyrtidstillägg av 20 kronor i månaden från den 1 maj 1915.

Med anledning därav hade från svenska stadsförbundet införskaffats här bifogade uppgift å beviljade dyrtidstillägg i andra städer.

Beträffande omfattningen av den arbetarstam, som här i staden kunde komma ifråga till erhållande av dyrtidstillägg, ville drätselkammaren och styrelsen för vattenlednings- och belysningsverken till en början anmärka, att staden i själva verket berett kristidsarbete ända från i december förra året och att drätselkammaren nyligen för att ej behöva avskeda ett 50-tal arbetare hos stadsfullmäktige begärt ett anslag av 15,000 kronor för igångsättande redan under innevarande år av vissa till utförande under nästa år avsedda gatuarbeten, vadan stadens arbetarstam under normala förhållanden ej uppgått till så stort antal som för närvarande. För dessa extra arbetare, åt vilka staden sålunda berett kristidsarbete, ansågo kammaren och styrelsen, att något dyrtidstillägg ej borde ifrågakomma. För övriga

mera fast anställda arbetare, varmed kammaren och styrelsen i förevarande fall avsåge sådana av stadens arbetarstam, som ej vore att hänföra till säsongarbetare eller för vilka ej extra arbeten vore berädda, ville kammaren och styrelsen föreslå dyrtidstillägg.

Vidare ansågo kammaren och styrelsen, att dyrtidstillägg endast borde utgå till sådan arbetare, vilkens sammanräknade årsinkomst ej överstege 2,000 kronor och som hade familj att försörja. Med familjemedlem avsågo kammaren och styrelsen barn under 15 år samt äldre personer, som för sitt uppehälle för närvarande vore till huvudsaklig del beroende av arbetstagarens inkomst.

Dyrtidstilläggets storlek borde bestämmas i förhållande till det antal personer, inkomstagaren vore skyldig försörja och ville kammaren och styrelsen föreslå ett dyrtidstillägg av fem kronor i månaden, om hans familj bestode av en medlem, och två kronor i månaden för varje familjemedlem däröver, dock högst femton kronor i månaden.

Beträffande tiden, för vilken sådant dyrtidstillägg borde utgå, ansågo sig kammaren och styrelsen ej kunna tillstyrka de gjorda framställningarna om dess beviljande från den 1 sistlidne maj på grund av de förmånligare förhållanden, som voro rådande under sommarmånaderna, då utgifterna för bränsle och lyse m. m. ej vore så stora, utan ville kammaren och styrelsen tillstyrka, att tiden bestämdes från den 1 september till den 31 december innevarande år, och ville kammaren och styrelsen, om förhållandena skulle sådant föranleda, före årets slut upptaga frågan om förlängning av tiden för dyrtidstilläggets utgående.

Enligt av vederbörande arbetschefer uppgjorda beräkningar komme kostnaderna för sådant dyrtidstillägg åt de under kammaren och styrelsen lydande arbetare under 1 sept.—31 dec. 1915 att belöpa sig på ungefär följande belopp: för drätselkammarens byggnadsarbetare 132 kronor, drätselkammarens gatuarbetare 812 kronor, vattenverkets arbetare 308 kronor, gasverkets arbetare 408 kronor samt elektricitetsverkets arbetare 252 kronor eller tillhoppa 1,912 kronor.

På grund av det nu anförda beslöto kammaren och styrelsen ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att i stadens tjänst fast anställd under drätselkammaren eller vattenlednings- och belysningsstyrelsen lydande arbetare, vars sammanräknade årsinkomst icke överstiger 2,000 kronor och som har familj, vilken för sitt uppehälle är väsentligen beroende av hans arbete, skall under tiden från och med den 1 september till och med den 31 december 1915 åtnjuta dyrtidstillägg med följande belopp:

a)	arbetare	med	1	familjemedlem	5	kr.	pr	månad,
b)	»	»	2	familjemedlemmar	7	»	»	»
c)	»	»	3	»	9	»	»	»
d)	»	»	4	»	11	»	»	»
e)	»	»	5	»	13	»	»	»
f)	»	»	6	»				
	och därutöver				15	»	»	»

att med fast anställd arbetare skall i förevarande fall anses sådan, som ej är att hänföra till säsongarbetare eller för vilken ej extra arbete redan är berett;

att såsom familjemedlem skall anses barn under 15 år samt äldre personer, som för sitt uppehälle för närvarande äro till huvudsaklig del beroende av arbetsstagarens inkomst;

att för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa för drätselkammarens byggnadsarbetare 132 kronor, för drätselkammarens gatuarbetare 812 kronor, för vattenverkets arbetare 308 kronor, för gasverkets arbetare 408 kronor samt för elektricitetsverkets arbetare 252 kronor eller sammanlagt 1,912 kronor, samt

att sålunda beviljade anslagsbelopp skola i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Vi kommunens arbetare, anställda vid Karlstads stads gatuarbeten, gör härmed en vänlig anhållan till Drätselkammaren om ett dyrtidstillägg af 5 öre i timmen eller lika med 50 öre om dagen pr man under nu rådande dyrtid, räknadt från den 1 maj 1915.

Ofvanförmälda anhållan motiveras med de enormt höga lefnadsomkostnader, som äro rådande.

Karlstad den 30 augusti 1915.

För Karlstads gatuarbetare:

Till Styrelsen för Karlstads Vatten- och Belysningsverk, Karlstad.

Härmed anhålles vördsamt att Styrelsen måtte tillerkänna oss undertecknade, anställda vid stadens samtliga verk, ett dyrtidstillägg af 20 kronor i månaden,

räknadt från 1 maj detta år. Såsom stöd för vår ansökan åberopa vi: Göteborg, Kristianstad, Eskilstuna m. fl. platser, som af samma orsak ingått till respektive styrelser och fått sinæ ansökningar beviljade.

Karlstad den 1915.

<i>K. J. Wallenius.</i>	<i>O. Thorsson.</i>	<i>An. Rosén.</i>
<i>E. Larsson.</i>	<i>Alb. Nylén.</i>	<i>G. E. Sjöö.</i>
<i>O. Sjöstedt.</i>	<i>Carl Westberg.</i>	<i>Th. Thomasson.</i>
<i>K. A. Nilsson.</i>	<i>W. E. Nilsson,</i>	<i>Nils Johan Bergman.</i>
<i>Hj. Bredberg.</i>	<i>H. Granath.</i>	<i>R. Olsson.</i>
<i>Eric Georg Österling.</i>	<i>K. Larsson.</i>	<i>Axel Larsson.</i>
<i>A. Andersson.</i>	<i>A. Norberg.</i>	<i>K. G. Kamph.</i>
<i>B. Larsson.</i>	<i>A. Olsson.</i>	<i>A. F. Larsson.</i>
<i>L. A. Öhlin.</i>		<i>J. F. Larsson.</i>

P. M. angående dyrtidstillägg åt städernas befattningshavare.

I ett stort antal städer ligga för närvarande på stadsfullmäktiges bord ansökningar från kommunalarbetare och andra kommunala befattningshavare om beviljande av dyrtidstillägg. I ett antal städer föreligga jämväl redan beslut härom.

Sälunda ha *Halmstads* stadsfullmäktige beviljat ett dyrtidstillägg av 10 kr. pr månad från 1 juni till årets slut åt vissa befattningshavare med avlöning understigande 2,000 kr., nämligen åt vid elektricitetsverket fast anställda maskinister och eldare samt vaktmästare, brandkorpraler och brandsoldater, åt envar av stadens poliskonstaplar, som har familj eller eljest försörjer annan än sig själv, samt åt stadens exekutionsbetjante och arbetsförmän. I *Kristianstad* har drätselkammaren beslutat att till arbetare med timlön av 35 öre och därunder utbetalade dyrtidstillägg med 5 % till ogifta arbetare, med 10 % till arbetare med familj på intill tre personer och med 15 % till arbetare med fyra personer och däröver. Tillägget utgår fr. o. m. nästa avlöning efter beslutet t. o. m. den 31 december i år. I *Eskilstuna* har drätselkammaren beslutat bevilja samtliga med fast veckolön anställda arbetare vid stadens gas- och elektricitetsverk, vatten- och renhållningsverk, vilka icke äro särskilt uppförda i den årliga staten, ett dyrtidstillägg för senare hälften av år 1915 med kr. 1,25 pr vecka. Samtliga timlönsarbetare i stadens tjänst erhålla ett dyrtidstillägg av 2 öre pr timme. I *Skövde* är dyrtidstillägg beviljat med 2 kr. pr vecka för gift och 1 kr. pr vecka för ogift arbetare, under förbehåll, att arbetaren ej utan giltigt förfall utebliver från arbetet.

I *Uddevalla* har drätselkammaren höjt timpenningen för samtliga grovarbetare i stadens tjänst med 2 öre, ävensom utfäst sig att till familjeförsörjare bland stads-

arbetarna utbetala ett belopp av 1 kr. pr vecka för varje av dem underhållet barn under 15 år eller för annan familjemedlem, som på grund av sjukdom eller lyte icke kan försörja sig själv och av arbetaren underhålls.

Såsom av dessa exempel framgår, har man i åtskilliga städer vid beviljande av dyrtidstillägg sökt avpassa dessa med hänsyn till det större eller mindre behovet av ekonomisk hjälp under rådande dyrtid. Av särskilt intresse är den utformning, som nämnda behovsprincip efter mönster från *Göteborg* erhållit i vissa städer såso:n *Malmö*, *Hälsingborg*, *Borås* och *Vänersborg*. I *Vänersborg* utgå dyrtidstilläggen till stadens arbetare, i *Borås* till arbetare anställda vid stadens allmänna arbeten, elektricitetsverk och vattenverk, i *Hälsingborg* till arbetare och personal vid stadens allmänna arbeten, gasverk, planteringar, vattenverk, spårväg och hiss, i *Malmö* och *Göteborg* till såväl arbetare som andra befattningshavare.

Huvudprincipen i dessa bestämmelser är, att dyrtidstillägg endast utgår till sådan befattningshavare, som har familj, vilken för sitt uppehälle är väsentligt beroende av hans arbete. I *Göteborg* och *Hälsingborg* räknas till befattningshavares familj jämväl de i värnpliktlagens § 16 mom. 2 omförmälda personer ävensom hans icke lagvigda hustru och icke äkta barn. I *Borås* räknas till familjen hustru samt barn under 15 år, så framt mannen uteslutande försörjt dem från innevarande års början eller från barnets födelse ävensom de i § 16 värnpliktlagen omnämnda personer. I *Malmö* utgår dyrtidstillägget till arbetstagare, som har familj, bestående av hustru och minst ett barn under 15 år eller som är underhållspliktig för minst två familjemedlemmar, varvid såsom familjemedlem räknas barns vårdarinna, då hustru icke finnes eller är sjuk.

Dyrtidstilläggets storlek bestämmes i förhållande till det antal personer, som inkomsttagaren är skyldig försörja enligt följande grunder:

	Göteborg, Borås Hälsingborg	Malmö	
a) till arbetstagare med	1	2, 3 eller 4 familjemedl.	5 kr. pr mån.
b) » » »	2	5 »	7 » » »
c) » » »	3	6 »	9 » » »
d) » » »	4	7 »	11 » » »
e) » » »	5	8 »	13 » » »
f) » » »	6	9 eller flera »	15 » » »

Dyrtidstillägget må dock i intet full utgå med högre belopp än som betingas därav, att summan av tillägget och arbetstagarens ordinarie inkomst, för år räknat, ej får överstiga ett belopp av, i *Borås* och *Hälsingborg* 1,540 kr., i *Göteborg* 2,000 kr., ökat med det för arbetstagaren bestämda dyrtidstillägget eller

	Borås, Hälsingborg.	Göteborg.
i fall a)	1,600	2,060 kr. för år,
i » b)	1,624	2,084 » » »
i » c)	1,648	2,108 » » »
i » d)	1,672	2,132 » » »
i » e)	1,696	2,156 » » »
i » f)	1,720	2,180 » » »

I Malmö må dyrtidstillägget i intet fall utgå med högre belopp än som be-
tingas därav, att, för år räknat, summan av arbetstagarens inkomst och tillägget
ej får överstiga

i fall a)	1,530 kr.
i » b)	1,542 »
i » c)	1,554 »
i » d)	1,566 »
i » e)	1,578 »
i » f)	1,590 »

I Göteborg, Hälsingborg och Borås gäller, att om arbetstagarens lön ej är
bestämd för år, skall vid beräkningen av arbetarens ordinarie årsinkomst iakttagas
dels att till grund för uträkningen lägges den för arbetstagaren den 1 maj 1915
gällande (i Borås vid beslutet utgående) avlönning pr månad, vecka eller timma
och dels att för den timavlönade arbetstagaren antalet timmar pr år beräknas efter
hans normala ordinarie arbetstid. I Malmö gäller, att i arbetstagarens inkomst skall
räknas jämväl annan inkomst än från staden utgående aflönning, vare sig den till-
faller honom eller någon av hans familjemedlemmar, för vilken dyrtidstillägg en-
ligt det föregående beräknats.

I samtliga fyra nyssnämnda städer åtnjutes dyrtidstilläggen fr. o. m. den 1
juli t. o. m. den 31 december. För åtnjutande av dyrtidstillägg fordras, att ve-
derbörande arbetstagare skall hava varit i stadens tjänst anställd viss tid: i Göte-
borg under minst 6 månader före den tid, dyrtidstillägget avser, i Borås minst 3
månader och i Hälsingborg under sammanlagt minst 6 månader under åren 1914
och 1915.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 109.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över
en av drätselkammaren och vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige

gjord gemensam framställning angående dyrtidstillägg åt i stadens tjänst fast anställda under kammaren och styrelsen lydande arbetare; och beslöt utskottet, efter överläggning i ärendet, därunder yrkats av *Herr Gelin*, att det ifrågasatta dyrtidstillägget skulle utgå till varje arbetare, som varit i stadens tjänst tre månader och fortfarande vore det, att med biträdande av vad i framställningen anförts och föreslagits, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att i stadens tjänst fast anställd under drätselkammaren eller vattenlednings- och belysningsstyrelsen lydande arbetare, vars sammanräknade årsinkomst icke överstiger 2,000 kronor och som har familj, vilken för sitt uppehälle är väsentligen beroende av hans arbete, skall under tiden från och med den 1 september till och med den 31 december 1915 åtnjuta dyrtidstillägg med följande belopp:

a)	arbetare med 1 familjemedlem	5 kr. pr månad.
b)	» » 2 familjemedlemmar	7 » » »
c)	» » 3 »	9 » » »
d)	» » 4 »	11 » » »
e)	» » 5 »	13 » » »
f)	» » 6 »	15 » » »
	och därutöver	15 » » »

att med fast anställd arbetare skall i förevarande fall anses sådan, som ej är att hänföra till säsongarbetare eller för vilken ej extra arbete redan är berett;

att såsom familjemedlem skall anses barn under 15 år samt äldre personer, som för sitt uppehälle för närvarande äro till huvudsaklig del beroende av arbetstagarens inkomst;

att för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa för drätselkammarens byggnadsarbetare 132 kronor, för drätselkammarens gatuarbetare 812 kronor, för vattenverkets arbetare 308 kronor, för gasverkets arbetare 408 kronor samt för elektricitetsverkets arbetare 252 kronor eller sammanlagt 1,912 kronor, samt

att sålunda beviljade anslagsbelopp skola i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

93. Magistratens framställning i fråga om dyrtidstillägg för polispersonalen.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Af poliskåren utsedde kommitterade hafva till Magistraten ingifvit närlagda ansökan till stadsfullmäktige om dyrtidstillägg för polispersonalen.

Med öfverlämnande af densamma får Magistraten anföra:

Att lefnadskostnaderna stigit i afsevärd grad, är oförnekligt, och därmed hafva naturligen inträdt stora svårigheter för de mindre löntagarne att existera på sina inkomster. Det synes därför Magistraten synnerligen önskvärdt, att från stadens sida något kunde göras till afhjälpande af dessa svårigheter.

Det af polispersonalen framställda förslaget synes dock icke väl lämpadt att tjäna sitt ändamål. Det ger nämligen lika dyrtidstillägg åt ungarven som åt den gifte med många barn och tar sålunda icke hänsyn till behofvets olika grader. Det ifrågasatta beloppet, tjugufem kronor i månaden, synes äfven allt för högt.

I Göteborg har frågan om dyrtidstillägg åt stadens lägre befattningshafvare nyligen afgjorts så, att dyrtidstillägg utgår till alla sådana, hvilkas årsinkomst ej öfverstiger 2,000 kronor, med ett belopp af 5 kronor i månaden till befattningshafvare med en familjemedlem och därpå ökas med 2 kronor för hvarje medlem därutöfver.

En sådan anordning ställer sig på en principiellt riktigare ståndpunkt, då ju frågan gäller en tillfällig dyrtidshjälp och icke aflöning i egentlig mening. Beloppet kan ju synas ringa, särskildt i förhållande till hvad som begäres af polispersonalen här. Men Magistraten vågar för sin del icke förorda större bidrag här, än hvad staden Göteborg ansett sig kunna bevilja.

Magistraten vill sålunda för sin del hemställa, att polispersonalens anhållan varder på det sätt bifallen, att den del af polispersonalen, hvars aflöningsförmåner (beklädnad eller beklädnadsbidrag icke inräknadt) nu icke öfverstiger 2,000 kronor, tillerkännes från och med den 1 sislidne maj till årets slut ett dyrtidstillägg af 5 kronor i månaden, om hans familj består af en medlem, och 2 kronor i månaden för hvarje familjemedlem däröfver, dock högst 15 kronor i månaden.

Om förhållandena därtill föranleda, vill Magistraten före årets slut upplaga frågan om förlängning af tiden för dyrtidstilläggets utgående.

Karlstads rådhus den 14 september 1915.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknade, af Karlstads poliskår utsedde att hos Stadsfullmäktige, på grund af den rådande dyrtiden, göra framställning om dyrtidstillägg åt personalen vid poliskåren få härmed, med fullgörande af detta vårt uppdrag, vördsamt framhålla följande:

Såsom allmänt känt är, har en afsevärd prisökning af så godt som alla lifsförnödenheter det senast gångna året ägt rum, hvilken prisstegring gifvetvis gör sig mera kännbar ju mindre existensmedlen äro. För den som fått sin inkomst bestämd och sina löner tillmätta för normala förhållanden, medför dyrtiden påtagligen ytterst kännbara påföljder och för dem finnes ej heller möjligheter att möta de ökade utgifterna med mindre en höjning af inkomsterna erhålles.

Vid inträdande dyrtid med, såsom nu, förhöjning af ända upp till 50 % och däröfver af för lifsuppehållet nödiga artiklar, är det ju uppenbart, att efter normala förhållanden anpassade löner icke ens tillnärmelsevis räcka till för de nödvändiga behofven. Ett dylikt förhållande måste följaktligen medföra ekonomiskt betryck och allvarliga bekymmer för existensen.

Undertecknade, som äfven fått i uppdrag att undersöka i hvad mån dyrtiden inverkat och inverkar på polispersonalens förhållanden, har kommit till den uppfattningen, att grundade skäl föreligga för att dyrtidstillägg med det allra snaraste må beviljas, så att icke polispersonalens ekonomiska ställning skall undergrävas och äfventyras.

Enär af hvad här ofvan påvisats torde framgå, att polispersonalen är i trängande behof af förbättrad inkomst, få vi å polispersonalens vägnar härmed vördsamt anhålla,

att Stadsfullmäktige ville besluta, det ett dyrtidstillägg å 25 kronor pr man och månad måtte tillerkännas samtliga befattningshafvare vid poliskåren att utgå så länge den rådande dyrtiden varar; samt

att detta dyrtidstillägg, på grund af den skuldsättning, som uppkommit under nuvarande tryckta förhållanden, måtte utgå från och med den 1 januari innevarande år.

Karlstad den 22 juli 1915.

ROBERT WIDE.

F. F. FREDRIKSON.

F. O. BJÖRCK.

A. Y. NILSSON.

C. J. LIND.

Uppgift

å de af polispersonalen vid Karlstads poliskår, som enligt Magistratens till Stadsfullmäktige ingifvet förslag å dyrtidstillägg för innevarande år, blifva berättigade till dylikt tillägg:

Lars Gustaf Fridén, rådhusvaktmästare. Hustru: Inga Maria. Barn: Frida Signe Sofla, född 23 april 1908. Svärfader: Lars Nilsson, född 23 april 1833.

August Söderkvist, detektivkonstapel. Hustru: Maria Kristina. Barn: Vera Maria Linnéa, född 12 november 1899; Olof Isidor Gustaf Adolf, född 23 juni 1904.

N:r 1 Karl Johan Lind. Hustru: Rut Elin. Barn Karl Arvid Tage. född 31 augusti 1914.

N:r 2 Karl Hjalmar Vadell. Hustru: Hilda Kristina.

N:r 3 Erik Gustaf Karlsson.

N:r 4 Axel Yngve Nilsson. Hustru: Hedvig Maria. Barn: Sofia Margareta, född 19 februari 1909; Karl Erik, född 27 juli 1911.

N:r 5 Johan Oskar Nordström. Hustru: Vera Georgina Viktoria. Barn: Anna Clarry Lillian, född 12 augusti 1909; Sonja Gördis Harriet, född 27 nov. 1910; Sten Oskar Verner, född 6 okt. 1912; Ebba Barbro Maria, född 13 aug. 1915.

N:r 6 Karl Henrik Temolius Janzén. Hustru: Matilda Emilia.

N:r 7 Vilhelm Sjöström. Hushållerska: Hulda Vilhelmina Holmgren. Barn: Erik Vilhelm Fabian, född 25 juni 1906; Asta Hellivi Vilhelmina, född 22 okt. 1907; Axel Georg Algot, född 26 juni 1911.

N:r 8 Karl Robert Vide.

N:r 9 Gustaf Andersson. Hustru: Ida Maria. Barn: Gustaf Julius, född 18 juni 1898; Signe Maria, född 23 april 1900; Karl Arvid, född 9 nov. 1901; Arne Robert, född 9 maj 1904; Sven Oskar, född 8 okt. 1906; Ernst Einar, född 13 maj 1908; Karin Maria, född 22 sept. 1911; Erik Ragnar, född 26 febr. 1913.

N:r 10 Johan Richard Söderlund. Hustru: Ida Kristina. Barn: Elvira Naemi, född 17 sept. 1897; Levi, född 8 aug. 1903; Elin Natty Gunvor, född 11 juni 1908; Maja Eleonora, född 16 maj 1913.

N:r 11 Karl Erland Johansson. Hustru: Ida Sofia.

N:r 12 Oskar Ragnar Lundkvist. Moder: Britta Elisabet, född 1848.

N:r 13 Fredrik Emanuel Fredriksson. Hustru: Selma Charlotta, Barn: Stina Charlotta, född 3 aug. 1911.

N:r 14 Oskar Nilsson. Hustru: Augusta. Barn: Gjördis Ingeborg, född 16 nov. 1912.

N:r 15 Johan Birger Gustafsson. Hustru: Ester Maria. Barn: Margareta, född 1911; Åke, född 1913; Ester, född 1915.

N:r 16 Axel Rask.

N:r 17 Arvid Jansson.

N:r 18 Frans August Augustsson. Hustru: Hilda Cornelia. Barn: Svea Viola, född 2 juni 1914.

- N:r 19 Frans Oskar Björk. Barn: Gustaf Sigvard, född 5 juni 1907.
 N:r 20 Erik Hjalmar Pettersson. Hustru: Hilma Charlotta. Barn: Elsa Gunvor Erene, född 1911; Erik Sigvard, född 1913; Karl Tore Birger, f. 1914.
 N:r 21 Olof Artur Andersson,
 N:r 22 Thure Gunnar Fridén. Hustru: Malin Sofia. Barn: Rut Lilly Sofia, född 1908; Nils Gunnar, född 1912; Olof Bertil, född 1914.
 N:r 23 Johan Emil Leonard Bergdahl.
 N:r 24 Karl Vallentin Hedman. Hustru: Alma Maria. Barn: Rut Elisabet, född 1909; Nils Konrad Eugen, född 1910; Aina Britta, född 1913.
 N:r 25 Oskar Julius Finnström. Hustru: Signe Viktoria. Barn: Signe Brunhild, född 1912; Anna Viktoria, född 1914; Karin Maria, född 1915.
 N:r 26 Theodor Johansson.
 N:r 27 Ture Erik Hjalmar Steijnick.
 N:r 28 Gunnar Gottfrid Malm. Hustru: Signora Malvina.
 N:r 29 Erik Herman Svärd.
 N:r 30 David Johannes Båge.
 N:r 31 Johan Jakob Kjellin. Hushållerska: Sofia Lovisa Modig. Barn: Hulda Sigrid Emilia, född 20 juli 1898; Karl Gustaf Harald, född 1903; Elin, f. 1900.
 N:r 32 Emanuel Törnkvist. Hustru: Matilda Emilia. Barn: Helge Axel Emanuel, född 1901.
 Karlstad den 23 oktober 1915.

GUSTAF ADOLF SKÖLD,
 Poliskommissarie.

Utdrag ur taxeringslängden för år 1915 rörande Karlstads poliskår.

Fridén, Lars Gustaf	Kr. 1,900: —
Söderkvist, August	» 2,150: —
Lind, Karl Johan	» 1,374: —
Vadell, Karl Hjalmar	» 1,500: —
Karlsson, Erik Gustaf	» 1,174: —
Nilsson, Axel Yngve	» 1,675: —
Nordström, Johan Oskar	» 1,945: —
Janzén, Karl Henr. Temotius	» 1,984: —
Sjöström, Wilhelm	» 1,683: —
Wide, Karl Robert	» 1,903: —
Andersson, Gustaf	» 1,713: —
Söderlund, Joh. Richard	» 1,678: —
Johansson, Karl Erland	» 1,696: —

Lundqvist, Osk. Ragnar.....	»	1,541: —
Fredriksson, Fredr. Eman.	»	1,774: —
Nilsson, Oskar.....	»	1,702: —
Gustafsson, Johan Birger.....	»	1,696: —
Rask, Axel	»	1,645: —
Augustsson, Frans August	»	1,677: —
Jansson, Arvid	»	1,151: —
Björk, Frans Oskar	»	1,673: —
Pettersson, Erik Hjalmar.....	»	1,637: —
Andersson, Olof Arthur.....	»	1,555: —
Fridén, Ture Gunnar.....	»	1,821: —
Bergdahl, Joh. Em. Leonard.....	»	1,330: —
Hedman, Karl Vallentin	»	1,658: —
Finnström, Oskar Julius	»	1,188: —
Johansson, Teodor. Ej mantalsskrifven.		
Steijnick, Ture Erik Hjalm. Ej mantalsskrifven.		
Malm, Gunnar Gottfrid. Ej beskattningsbar inkomst.		
Svärd, Erik Herman	»	1,048: —
Båge, David Joh:s. Ej mantalsskrifven.		
Kjellin, Johan Jakob	»	762: —
Törnqvist, Emanuel	»	1,639: —

Karlstads kronouppbörds kontor den 30 oktober 1915.

ALFR. NYMANSSON.

Till Borgmästareämbetet i Karlstad.

I anledning av Eder skrivelse den 6 innevarande september får poliskammaren överlämna bifogade avskrifter samt tillika meddela, att beslut fattats, att dyrtidstillägg skall utgå från och med maj till och med september innevarande år. Sannolikt kommer tiden för dyrtidstilläggets utgående att förlängas.

Göteborg i poliskammaren den 9 september 1915.

STEN EKSTRÖM.

Axel Benktander.

Bestämmelser rörande dyrtidstillägg åt vissa i Göteborgs stads tjänst anställda arbetare, fastställda af Göteborgs stads aflöningsnämnd den 26 maj 1915.

I stadens tjänst anställd arbetare, som har familj, hvilken för sitt uppehälle är väsentligt beroende af hans arbete, skall under tiden från och med den 1 maj

till och med den 31 juli 1915 åtnjuta dyrtidstillägg, dock endast för såvidt arbetaren varit anställd vid stadens arbeten under minst sex månader närmast före den tid, dyrtidstillägget afser.

Till arbetarens familj räknas jämväl de i värnpliktslagen § 16 mom. 2 omnämnda personer äfvensom arbetarens icke lagvigda hustru och icke äkta barn.

Dyrtidstillägget utgår med följande belopp:

a)	Till arbetare med 1 familjemedlem	5 kr. pr månad
b)	» » » 2 familjemedlemmar	7 » » »
c)	» » » 3 »	9 » » »
d)	» » » 4 »	11 » » »
e)	» » » 5 »	13 » » »
f)	» » » 6 » » och därutöfver	15 » » »

Dyrtidstillägget må dock i intet fall utgå med högre belopp än som beläggas däraf, att summan af tillägget och arbetarens ordinarie inkomst, för år räknadt, ej får öfverstiga ett belopp af 1,540 kronor, ökad med det för arbetaren bestämda dyrtidstillägget, eller:

i fall a)	1,600 kr. för år;
i fall b)	1,624 » » »
i fall c)	1,648 » » »
i fall d)	1,672 » » »
i fall e)	1,696 » » »
i fall f)	1,720 » » »

Är arbetarens lön ej bestämd för år, skall vid beräkningen af arbetarens ordinarie årsinkomst iakttagas, dels att till grund för uträkningen lägges den 1 maj 1915 gällande aflöning pr månad, vecka eller timma och dels att för den timaflönade arbetaren antalet timmar pr år beräknas efter arbetarens normala ordinarie arbetstid.

Dyrtidstillägget utbetalas å tid och i den ordning, som af vederbörande stadens styrelse bestämmes.

Vidimeras.

Ex officio:

AXEL BENKTANDER.

Utdrag af protokollet, hållet hos stadsfullmäktige i Göteborg, vid i stadgad ordning kungjordt sammanträde den 26 augusti 1915.

Stadsfullmäktige hade alltså beslutit:

1:o) att de stadens befattningshafvare, som icke löde under aflöningsnämnden, skulle åtnjuta dyrtidstillägg enligt de af aflöningsnämnden den 26 maj 1915 fastställda, i stadsfullmäktiges tryckta handling N:r 252 för år 1915 återgifna bestämmelser med de ändringar: att dyrtidstillägget skulle tillkomma endast dem bland ifrågavarande befattningshafvare, hvilkas löneförmåner sammanlagdt icke öfverstege 2,000 kronor för år räknadt samt med iakttagande af: att summan af tillägget och befattningshafvarens sagda inkomst ej finge, för år räknadt, öfverstiga det belopp af 2,000 kronor ökad med tillägget eller — i de uti aflöningsnämndens återopade beslut i ärendet angifna fall a)- f):

i a).....	2,060 kr.
i b).....	2,084 »
i c).....	2,108 »
i d).....	2,132 »
i e).....	2,156 »
i f).....	2,180 »

2:o) att detta tillägg skulle utbetalas för tiden från och med den 1 maj detta år och utgå så länge aflöningsnämnden beviljade dyrtidstillägg åt stadens arbetare i enlighet med ofvan återopade bestämmelser;

3:o) att kostnaderna för dyrtidstillägget skulle, i hvad de afsåge innevarande år, utgå af vederbörande styrelses tillgängliga medel och därefter uttaxerade medel; samt

4:o) att vederbörande styrelse tillerkändes rätt att för hvarje särskildt fall, då dyrtidstillägg till någon styrelsens befattningshafvare kunde, enligt förestående bestämmelser, ifrågakomma, afgöra, huruvida, med hänsyn därtill, att befattningshafvaren åtnjöte afsevärda sportler å tjänsten eller annan inkomst till afsevärdt belopp, dyrtidstillägget i sådant fall borde utgå.

Som ofvan.

FREDRIK HEGARDT.

Vidimeras:

Oläsligt namn. ALBERT RYDÉN.

Vidimeras.

Ex officio:

AXEL BENKTANDER.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 oktober 1915.*

§ 23.

Hos stadsfullmäktige hade magistraten hemställt, att den del av polispersonalen, vars avlöningsförmåner (beklädnad eller beklädnadsbidrag icke inräknat) nu

icke överstege 2,000 kronor, måtte tillerkännas från och med den 1 sistlidne maj till årets slut ett dyrtidstillägg av fem kronor i månaden, om hans familj bestode av en medlem, och två kronor i månaden för varje familjemedlem däröver, dock högst femton kronor i månaden.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt, i anslutning till vad kammaren anført och föreslagit i fråga om dyrtidstillägg åt stadens arbetare, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att den del av polispersonalen, vars sammanräknade årsinkomst enligt senaste bevilningstaxering med tillägg av under året eventuellt tillkommet ålderstillägg icke överstiger 2,000 kronor och som har familj, vilken för sitt uppehälle är väsentligen beroende av hans inkomst, skall under tiden från och med den 1 september till och med den 31 december 1915 åtnjuta dyrtidstillägg med följande belopp:

a)	befattningshavare	med 1 familjemedlem	5 kr.	pr	månad.
b)	«	« 2 familjemedlemmar	7 «	«	«
c)	«	« 3 «	9 «	«	«
d)	«	« 4 «	11 «	«	«
e)	«	« 5 «	13 «	«	«
f)	«	« 6 «	15 «	«	« och därutöver.

att såsom familjemedlem skall anses barn under femton år samt äldre personer, som för sitt uppehälle för närvarande äro till huvudsaklig del beroende av arbetstagarens inkomst;

att för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa ett belopp av 804 kronor;

samt att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem;

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 110.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande med en av magistraten hos fullmäktige gjord framställning i fråga om dyrtidstillägg åt polispersonalen.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet att med instämmande i vad

drättselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anført och föreslagit, hemställa att stadsfullmäktige måtte besluta,

att den del av polispersonalen, vars sammanräknade årsinkomst enligt senaste bevilningstaxering med tillägg av under året eventuellt tillkommet ålderstillägg, icke överstiger 2,000 kronor och som har familj, vilken för sitt uppehälle är väsentligen beroende av hans inkomst, skall under tiden från och med den 1 september till och med den 31 december 1915 åtnjuta dyrtidstillägg med följande belopp:

a)	befattningshavare med 1 familjemedlem	5 kr. pr månad
b)	» » 2 familjemedlemmar	7 » » »
c)	» » 3 »	9 » » »
d)	» » 4 »	11 » » »
e)	» » 5 »	13 » » »
f)	» » 6 »	15 » » »

att såsom familjemedlem skall anses barn under 15 år samt äldre personer, som för sitt uppehälle för närvarande äro till huvudsaklig del beroende av arbetstagarens inkomst;

att för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa ett belopp av 804 kronor;

samt att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

94. Brandstyrelsens framställning angående dyrtidstillägg åt brandmanskapet vid fasta brandkåren.

Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 19 oktober 1915.

§ 52.

Företogs till förnyad behandling det under § 53 här ofvan i detta protokoll antecknade ärende angående af brandmanskapet gjord framställning om dyrtidstillägg; och beslöt styrelsen, efter tagen del af Magistratens framställning i fråga

om dyrtidstillägg åt polispersonalen, för sin del förorda ett dyrtidstillägg åt brandmanskapet vid fasta kåren enligt de i Magistratens skrivelse angifna grunder eller sålunda till befattningshafvare, hvars årliga aflöningsförmåner nu ej öfverstiger 2,000 kronor, fem kronor i månaden, om hans familj består af en medlem förutom honom själf och två kronor i månaden för hvarje familjemedlem däröfver, dock högst femton kronor i månaden, att utgå från den 1 september till årets slut.

Åt brandchefen uppdrogs att lämna uppgift å dem, som skulle komma i åtnjutande af dyrtidstillägget, samt den månatliga kostnaden enligt förslaget; och skulle denna uppgift jämte manskapets framställning och utdrag af styrelsens protokoll i ärendet till stadsfullmäktige öfverlämnas.

Denna § förklarades genast justerad.

In fidem:
C. LIDBERG.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandmanskapet vid härvarande fasta brandkår får härmed till stadsfullmäktige göra en vördsam anhållan om: att vi i afvaktan på att vårt löneförslag som för närvarande är hvilande hos beredningsutskottet, vinner stadsfullmäktiges bifall, måtte komma i åtnjutande af ett dyrtidstillägg med *Tio (10) kronor* pr månad och man räknadt från och med den 1:a januari detta år.

Som skäl för denna vår hemställan få vi framhålla: att för löntagare med knapp aflöning under normala förhållanden, är en omöjlighet att nu under rådande dyrtid kunna sig och sin familj försörja utan skuldsättning och därmed åtföljande ekonomiskt obestånd.

I ett flertal af Sveriges städer har under nu rådande dyrtid, lönetillägg beviljats åt arbetare och betjente inom olika delegationer, och härvarande stad hvad höga livsmedelspriser och skatter beträffar är att finna bland de främsta.

Vi våga därför hoppas att stadsfullmäktige ej skall finna denna vår vördsamma framställning obefogad.

Karlstad den 7 Augusti 1915.

För brandmanskapet vid Karlstads fasta brandkår:

Enligt uppdrag

S. M. GUSTAFSSON.

AUG. A. STRÖMWALL.

Uppgift å familjeförsörjare inom Karlstads brandkårs manskapspersonal och å det antal familjemedlemmar, som de hafva att försörja.

Grad	N a m n	Bevilling 1915	Antal familjemedlemmar (barn under 15 år)	Kronor pr månad
Korporal.	A. F. Carlsson..	Kr. 1,475	Barn.....	1 7 —
v. korporal.	A. Källmer	» 1,565	Hustru.....	1 7 —
Kusk.....	E. W. Larsson .	» 1,355	Hustru och 3 barn	4 13 —
Brandman	A. Strömwall ...	» 1,355	Hustru och 4 barn	5 15 —
»	S. M. Gustafsson	» 1,355	Hustru, svärmöder o. 4 barn..	6 15 —
»	E. J. Bjurström	» 1,355	Hustru och 4 barn	5 15 —
»	A. Horner	» 1,355	Hustru.....	1 7 —
»	S. Blomquist...	» 1,355	Hustru.....	1 7 —
»	K. Åkervall	» 1,170	Åldrig moder	1 7 —
»	E. J. Karlsson..	» 1,155	Hustru och 3 barn	4 13 —
»	H. Lundberg...	» 1,235	Hustru och 4 barn	5 15 —
Maskinist .	W. Jansson	» 1,588	Hustru och 2 barn	3 11 —
			S:a Kronor	132 —

Utdrag af Taxeringslängden för år 1915 angående Brandstationen.

Brandkorporal Axel F. Karlsson	1,475: —
vice Brandkorporal A. F. Källmer.....	1,565: —
Kusk Ernst W. Larsson	1,355: —
Brandsoldat Edv. J. Andersson	1,355: —
» Axel S. Blomqvist	1,355: —
» Aug. A. Strömwall.....	1,355: —
» Sanfr. M. Gustafsson	1,355: —
» Joh. A. Horner	1,355: —
» Karl W. Åkervall	1,170: —
» Aug. H. Lundberg	1,235: —
» Erik J. Karlsson	1,155: —
» Karl J. Back	1,040: —
» Karl W. Jansson.....	640: —
Maskinist Viktor Jansson..	1,588: —

Karlstads Kronouppbörds kontor den 20 Oktober 1915.

GUST. JOHANSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 oktober 1915.*

§ 24.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen hemställt, att den del av brandmanskapet, vars årliga avlöningsförmåner nu ej överstege 2,000 kronor, måtte tillerkännas ett dyrtidstillägg av fem kronor i månaden, om hans familj bestode av en medlem förutom honom själv, och två kronor i månaden för hvarje familjemedlem däröver, dock högst femton kronor i månaden, att utgå från den 1 september till årets slut.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att den del av brandmanskapet, vars sammanräknade årsinkomst enligt senaste bevillningstaxering med tillägg av under året eventuellt tillkommet ålderstillägg icke överstiger 2,000 kronor och som har familj, vilken för sitt uppehälle är väsentligen beroende av hans inkomst, skall under tiden från och med den 1 september till och med den 31 december 1915 åtnjuta dyrtidstillägg med följande belopp:

a)	befattningshavare med 1 familjemedlem	5 kr. per månad
b)	» » 2 familjemedlemmar	7 » » »
c)	» » 3 »	9 » » »
d)	» » 4 »	11 » « »
e)	» » 5 »	13 » » »
f)	» » 6 »	och därutöver 15 kr. pr mån.

att såsom familjemedlem skall anses barn under femton år samt äldre personer, som för sitt uppehälle för närvarande äro till huvudsaklig del beroende av arbetstagarens inkomst;

att för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa ett belopp av 440 kronor;

samt att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 111.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen gjort framställning i fråga om be-

viljande av dyrtidstillägg åt brandmanskapet vid fasta brandkåren; och beslöt beredningsutskottet, som uppå remiss hade att däröver avgiva yttrande, att med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anfört, hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att den del av brandmanskapet, vars sammanräknade årsinkomst enligt senaste bevillningstaxering med tillägg av under året eventuellt tillkommet ålderstillägg icke överskrider 2,000 kronor och som har familj, vilken för sitt uppehälle är väsentligen beroende av hans inkomst, skall under tiden från och med den 1 september till och med den 31 december 1915 åtnjuta dyrtidstillägg med följande belopp:

a)	befattningshavare	med 1 familjemedlem	5 kr. pr månad
b)	»	» 2 familjemedlemmar	7 » » »
c)	»	» 3 »	9 » » »
d)	»	» 4 »	11 » » »
e)	»	» 5 »	13 » » »
f)	»	» 6 »	» » »

och därutöver 15 » » »

att såsom familjemedlem skall anses barn under femton år samt äldre personer, som för sitt uppehälle för närvarande äro till huvudsaklig del beroende av arbetstagarens inkomst;

att för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa ett belopp av 440 kronor;

samt att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

95. Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande i länet ingivna ansökningar om tillstånd till utskänkning av vin och öl här i staden.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Öfver bilagda nio ansökningar anmodas Stadsfullmäktige afgifva yttrande och därmed till Magistraten inkomma samt remisshandlingarna därvid återställa.

Karlstads rådhus den 22 September 1915.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Kungl. Maj:ts Befallningshafvande i Wermlands län.

Undertecknad, verkställande direktör för Karlstads Bryggeri Aktiebolag, får härmed anhålla om tillstånd att under en tid af 3 kalenderår, räknadt från och med den 1 nästkommande Januari, i huset N:o 24 vid Herrgårdsgatan i Karlstad idka utskänkning af maltdrycker. Om detta skulle möta något hinder, anhålles ändå vördsamt få servera pilsnerdricka. Frejdbetyg bifogas.

Karlstad den 28 Augusti 1915.

ALBERT EGNELL.

Frejdbetyg.

1. Att bryggeridirektör Albert Egnell,
2. född den 2 oktober 1871 (sjuttioett),
3. åtnjuter medborgerligt förtroende
4. betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län
5. den 30 augusti år 1915.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Till Konungens Befallningshafvande i Vermlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att under en tid af tre år, räknadt från 1 januari 1916, i huset N:o 44 vid Östra Torggatan här i staden, få utskänka öl i förening med mat. Frejdebevis vidfogas.

Karlstad den 30 aug. 1915.

R. HUSS,

Verkställande Direktör för Färjestads Bryggeri Aktiebolag.

Frejdbetyg.

1. Att kapten Reinhold Huss,
2. född den 1 juli år 1858 (femtioåtta),
3. åtnjuter medborgerligt förtroende,
4. betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län.
5. den 26 augusti år 1915.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Härigenom varder på begäran till bevis meddeladt, att skötseln af Färjestads

Bryggeri Aktiebolags ölutskänkning, hvilken utskänkning under en följd af år bedrifvits i huset n:r 44 vid Östra Torggatan här i staden, under den tid jag utöfvat chefskapet öfver polisen städso ombesörjts på ett förtjänstfullt sätt.

Karlstad den 10 september 1915.

ALBERT NELSON.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att under en tid av 1 år, räknat från och med den 1 januari 1916 i Frimurareordens hus här i staden utskänka öl och vin till spisande gäster.

Karlstad den 28 augusti 1915.

K. MARTIN.

Frejdbetyg.

1. Att fru Kristina Martin, född Nilsson Skarin,
gift med parfymhandlanden Ludvig Konstantin Martin,
2. född den 28 februari år 1857 (femtiosju),
3. åtnjuter medborgerligt förtroende,
4. betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län
5. den 30 augusti år 1915.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Till Konungens Befallningshafvande i Vermlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd ett under en tid af tre år räknat från den 1 januari 1916 i gården n:o 28 vid Vestra Torggatan i Karlstad, få utskänka öl i förening med mat. Frejdebevis vidfogas.

Karlstad 28 Augusti 1915.

AMANDA LEICHEL.

Frejdbetyg.

1. Att Fru Amanda Vilhelmina Leichel, född Söderberg,
2. född den 9 maj år 1857 (femtiosju),
3. åtnjuter medborgerligt förtroende,
4. betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län
5. den 26 augusti år 1915.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Konungens Befallningshafvande i Värmlands Län.

Med bifogande af frejdebetyg får jag härmed värdsammast anhålla att i den af mig i Drottninggatan N:o 110 under namn Automaten Fenix bedrifna matserveringen under år 1916 få servera öl och vin till mat medelst automatapparater i likhet med de rättigheter, jag hade under åren 1911—1914, så att till mat för tio (10) öre finge serveras ett glas öl för tio (10) öre. Det har tyvärr visat sig, att affären icke kan bära sig, sedan rätten att servera öl till maten togs ifrån mig, då en stor del af kunderna sedan dess lemnat oss för att intaga sina måltider där öl finnes att erhålla. Vår ölservering har i medeltal aldrig öfverskridit en kvantitet af c:a 40 halfvor pr dag, och det har heller aldrig påvisats, att ölet på Automaten någonsin blifvit missbrukat. Den för mig dyrbara anläggningen har blifvit betydligt värdelös, då vår erkänt förstklassiga mat och matservering icke ens i rättigheter blir likställd med härvarande 2:dra och 3:dje klassens matserveringar, hvilka tillåtas att servera öl till mat.

Äfven i dessa tryckta tider, då priset på alla lifsförnödenheter i oroväckande grad ökas, söka vi ändå på allt sätt att servera en verkligt förstklassig mat till billigt pris. I anledning deraf finna vi det som en upprörande orättvisa att ej blifva tillerkända samma förtroende och rättigheter för vår affär, som andra härvarande matserveringar, hvilkas anläggning och driftsomkostnader betydligt understiga automatens.

Karlstad den 27 Augusti 1915.

F. A. DAHL.

Frejdebetyg.

1. Att f. d. kassören Fredrik August Dahl,
2. född den 21 juni år 1833 (trettiotre),
3. åtnjuter medborgerligt förtroende,
4. betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län
5. den 23 augusti år 1914.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Undertecknad får härmed värdsamt anhålla om tillstånd att under en tid av ett år, räknat från och med den 1 januari 1916, i pensionat Haga här i staden utskänka vin och öl till spisande gäster under de villkor och betingelser Konungens Befallningshavande kan finna skäligt föreskriva.

Karlstad den 19 augusti 1915.

JOHAN ALBERT BÄCKMAN.

Fräjdbeleg.

1. Att direktören i Karlstads Måleribolag Johan Albert Bäckman i Dal-
mers B,
2. född den 22 januari år 1862 (sextiotvå),
3. åtnjuter medborgerligt förtroende,
4. betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län
5. den 17 augusti år 1915.

CLAES JACOBSSON,
Pastorsadjunkt.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att under tre år, från och med den 1 januari 1916 få i gården N:o 133 vid Drottninggatan här i staden utskänka öl i förening med mat till spisande gäster.

Fräjdbeleg bifogas: och får jag i sammanhang härmed påpeka, att jag innehaft sådan utskänkningsrätt i samma lokal i öfver fyrtio år utan anmärkning.

Karlstad den 10 augusti 1915.

LOVISA SANDBERG.

Fräjdbeleg.

1. Att änkefru Anna Lovisa Sandberg, född Larsson,
2. född den 19 maj i Karlstad år 1849 (fyrationio),
3. åtnjuter medborgerligt förtroende,
4. betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län
6. den 9 aug. år 1915.

G. JACOBSSON,
Kyrkoherde.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Undertecknad, som jämlikt Konungens Befallningshavandes resolution den 26 november 1912 erhållit tillstånd att under tre år, räknat från den 1 januari 1913, i den till hotell inredda delen av huset å tomten N:o 162 i kvarteret Jägaren vid Järnväggsgatan här i staden (hotell Drott) utskänka vin och öl till spisande gäster, får härmed vördsamt anhålla om rättighet att under ytterligare tre år, räknat från och med den 1 januari 1916, i ovannämnda lokal idka enahanda utskänkning av vin och öl.

Fräjdbeleg för mig bifogas.

Karlstad den 30 juli 1915.

HILMA SARA JOHANNA ÅSTRÖM.

Frejdbetyg.

1. Att fröken Hilma Sara Johanna Åström,
2. född den 21 januari 1871 (sjuttioett),
3. åtnjuter medborgerligt förtroende,
4. betygar Karlstads stads församling i Värmlands län
5. den 25 juni år 1915.

GUSTAF HILLBOM,
Komminister.

Till Konungens Befallningshavande i Värmlands län.

Härmed får jag vördsamt anhålla om tillstånd att under en tid av tre år, räknade från och med den 1 januari 1916, få i gården nr 32 vid Östra Torggatan här i staden utskänka öl till spisande gäster.

Frejdetyg bifogas.

Karlstad den 20 juli 1915.

SELMA LUNDQVIST.

Frejdbetyg.

1. Att Fru Selma Lundqvist, född Johansson, i Staden 32,
2. född den 20 januari år 1863 (sextiotre),
3. åtnjuter medborgerligt förtroende,
4. betygar Karlstads stadsförsamling i Värmlands län
5. den 20 juli år 1915.

CLAES JACOBSSON,
V. pastor.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 112.

Sedan Konungens Befallningshafvande i länet infordrat stadsfullmäktiges yttrande över till Konungens Befallningshavande ingivna ansökningar om rätt att här i staden utskänka vin och öl, så hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att avgiva utlåtande över samma ansökningar, nämligen:

1:o från direktören Albert Egnell att under en tid av tre år från och med

år 1916 få i huset N:o 24 vid Herrgårdsgatan idka utskänkning av maltdrycker eller, därest detta icke skulle kunna bifallas, av pilsnerdricka;

2:o) från kaptenen R. Huss att under samma tid få i huset N:o 44 vid östra Torggatan utskänka öl i förening med mat;

3:o) från Fru Kristina Martin att under år 1916 få i Frimurareordens hus utskänka öl och vin till spisande gäster;

4:o) från Fru Amanda Leichel att under tre år från och med år 1916 få i gården N:o 28 vid Västra Torggatan utskänka öl i förening med mat;

5:o) från f. d. kassören F. A. Dahl att under år 1916 få i huset N:o 110 vid Drottninggatan medelst automatapparater försälja öl och vin till mat;

6:o) från direktören Johan Albert Bäckman att under år 1916 få i Pensionat Haga utskänka öl och vin till spisande gäster;

7:o) från änkefru Lovisa Sandberg att under tre år från och med år 1916 få i gården N:o 133 vid Drottninggatan utskänka öl i förening med mat till spisande gäster;

8:o) från Fröken Hilma Sara Johanna Åström att under nämnda treårsperiod i Hotell Drott vid Järnvägsgatan utskänka vin och öl till spisande gäster; samt

9:o) från Fru Selma Lundqvist att under samma period få i gården N:o 32 vid Östra Torggatan utskänka öl till spisande gäster.

Vidkommande de av direktören Egnell, kaptenen Huss, Fru Martin, Fru Leichel, direktören Bäckman, Änkefru Sandberg, Fröken Åström och Fru Lundqvist gjorda ansökningarna beslöt utskottet hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tillstyrka, att åt dessa personer upplåtes av dem begärd utskänkingsrätt för en tid av ett år, räknat från och med den 1 januari 1916, och under villkor, att utskänkningen allenast får äga rum till spisande gäster i förening med servering av mat, samt att för utskänkningen skall i övrigt gälla de bestämmelser, som av Konungens Befallningshavande föreskrivits vid meddelande under nästföregående år av dylika rättigheter här i staden.

Beträffande däremot den av f. d. kassören F. A. Dahl gjorda ansökningen fann utskottet icke skäl att till bifall förorda densamma, varför utskottet beslöt hemställa,

att f. d. kassören Dahls förevarande ansökan måtte av stadsfullmäktige avstyrkas.

Mot utskottets nu omförmälda beslut i vad avsåge tillstyrkande av direktören Bäckmans ansökan om utskänkingsrätt anmälde reservation av Herrar Gelin, Anders och Håkansson.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

96. Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av styrelsen för föreningen Sveriges Stadsdomare hos Kungl. Maj:t gjord underdånig anhållan om utredning angående magistraternas fritagande från ansvaret för debitering, uppbörd och redovisning av kronoutskylder, med mera.

Resolution.

Remitteras till magistraten i Karlstad, med anmodan att häröver infordra yttranden från stadsfullmäktige i Karlstad och kronouppbörds-kassören därstädes samt därmed jämte eget utlåtande därefter hit inkomma.

Karlstad i Landskontoret den 4 januari 1915.

GERH. DYRSSEN.

Karl Holmberg.

Resolution.

Öfverlämnas till Stadsfullmäktige i Karlstad, som ville häröfver afgifva yttrande.

Karlstads rådhus den 9 jan. 1915.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Konungen.

Styrelsen för Föreningen Sveriges Stadsdomare får härmed vända sig till Eders Kungl. Maj:t med underdånig hemställan, att Eders Kungl. Maj:t ville taga under nådigt öfvervägande, huruvida Magistraterna i rikets städer kunde varda befriade från det dem nu åliggande ansvar för städernas kronouppbörd.

I äldre tider hafva kronofogdarne ombesörjt, jämte uppbörden å landet, äfven kronouppbörden i städerna. Genom Kungl. Brefvet den 2 maj 1690 och Kammarkollegii därpå grundade cirkulär den 10 maj 1690, ålades det emellertid Magistraterna att genom af dem antagna uppbörds män verkställa debitering, uppbörd och redovisning af kronoutskylderna i städerna; och enligt gällande uppbördsreglemente äro Magistraterna uppbörds män i afseende å kronoutskylderna och såsom sådana ansvariga för utdebiteringens, uppbördens och redovisningens behöriga verkställande. Endast Magistraten i Stockholms stad är härifrån befriad.

Till en början torde göromålen med kronouppbörden i allmänhet hafva handhafs af Magistraternas egna ledamöter, hvilket, med dåvarande omfattning af uppbörden och öfriga magistraterna åliggande göromål kunde låta sig göra,

Med uppbördens och öfriga göromåls ökning följde emellertid behovet att öfverlåta uppbörden åt särskild uppbördsman inom eller utom Magistraten. Samtliga Magistratsledamöterna voro dock fortfarande ansvariga för uppbördens och utskyldernas behöriga redovisande. Det obilliga däri att Magistraterna underkastats ett dylikt ansvar föranledde vid 1809 års riksdag en anhållan från borgarståndet hos Eders Kungl. Maj:t att Magistraterna måtte befrias från dem ålagd ansvars-skyldighet för kronouppbörden i städerna, därvid hemställdes att vissa kronokassörer, med samma redovisningskyldighet som kronofogdar å landet, måtte, till debiterings- och uppbördsbefattningens bestridande, förordnas och med tillräckliga löner förses. Å denna underdåniga framställning lämnade Eders Kungl. Maj:t i nådigt bref den 18 mars 1811 följande svar: "Emedan Kronans säkerhet för uppbörden i städerna är bättre förvarad, enär Magistraterna, på sätt hittills skett, densamma genom deras betjente, besörja och för den blifva Kungl. Majt och Kronan ansvariga, än om särskilda kronouppbördsmän i sådant ändamål, skulle tillförordnas; ty och då, för fullgörandet av denna Magistraterna åliggande skyldighet, flera svårigheter hädanefter än hittills, icke kunna uppstå, då verkställigheten beror på en noggrann och oafbruten tillsyn derå, att städernas kassörer och uppbördsmän sina åligganden behörigen fullgöra; kan så mycket mindre Borgarståndets i denna del gjorda begäran bifallas, som Statsverkets närvarande tillstånd icke medgifver dess belastande med den betydliga lönetillökning, som skulle blifva en nödvändig följd af den förändring, som Borgareståndet föreslagit, och hvilken lönetillökning skulle för Statsverket blifva så mycket mer kännbar, som kontrollen af Kronans uppbörd, när den icke bestrides af Magistraten, nödvändigt för Kronans säkerhet skulle uppdragas åt andra tillförordnade och med särskilda löner försedda tjänstemän: och må på sådana grunder, vid hvad hittills angående uppbördsverket, så i Stockholm som i rikets öfriga städer, blifvit förordnad, äfven hädanefter förblifva."

Sedan dess hafva emellertid förhållandena i sjelfva verket blifvit afsevärdt ändrade.

Sjelfva uppbörden med dess nuvarande omfattning kräfver ett mångdubbelt ökat arbete. En mångfald nya göromål äro lagda å Magistraterna, i hög grad ökaude deras arbetsbörda såsom administrativ myndighet. I flertalet städer äro Magistratspersonerna jämväl ledamöter i Rådhusrätten, och efter de enkla rättskipningsförhållanden, som präglade forna tider, har, med en mera invecklad lagstiftning och städernas stigande utveckling, domstolsarbetet allt mera blifvit det väsentliga, som lämnar föga tid öfver för handhafvandet af de administrativa

göromålen. Äfven där, såsom fallet nu är i de flesta städer, särskild tjänsteman finnes tillsatt för handhafvande af kronouppbörden, är det vid nyssnämnda förhållanden ej möjligt för Magistraterna att öfver kronouppbörden öfva den tillsyn, som är förenad med Magistraternas ansvar, liksom det ännu mera än förr måste anses synnerligen obilligt att å en kollektiv myndighet lägga ett sådant ansvar. Att för de tillsatta uppbörds-männens redovisning erhålla borgen eller annan säkerhet, som till fullo eller ens till någon mera betydande del motsvarar uppbördens belopp, är i de flesta fall icke möjligt. Fall hafva ju ock inträffat, då magistratsledamöter måst vidkännas pekuniära förluster i följd af uppbörds-mäns försumlighet och underslef, och detta har drabbat jämväl de ledamöter, hvilka äfven med bästa vilja ej varit i stånd att afvärja försumligheten eller underslefvat.

Styrelsen får i underdånighet jämväl erinra därom, att enligt den nya pensionslagens § 18, tilläggsavgifterna à 2, 5 och 10 kronor skola debiteras och uppbäras i samband med kronoutskylderna, och att samma förhållande kan, efter Eders Kungl. Maj:ts nådiga tillstånd, komma att i stad, som sådant begär, äga rum, jämväl i fråga om grundavgifterna. För den händelse Magistraterna må anses skyldiga att svara jämväl för alla dessa till mycket stora belöpp uppgående avgifter, komme detta att i högst väsentlig grad öka den Magistraterna hittills åliggande ansvarsbördan.

I detta sammanhang vågar Styrelsen äfven erinra därom, att i väckt fråga om indragande af kronofogdetjänsterna och öfverflyttande till postverket af kronofogdarnes hittills hafda bestyr med kronouppbörden bland annat ifrågasatts, att ett dylikt öfverflyttande jämväl skulle äga rum i de städer, där Magistraten är ansvarig för debitering, uppbörd och redovisning af samma utskylder.

Slutligen vågar Styrelsen framhålla, att beträffande bötesredovisningen föreligger ett af särskilda sakkunnige upprättadt förslag, enligt hvilket denna redovisning helt och hållet skulle komma att läggas å utmätningsmannen och Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande, så att Magistraterna fritoges från silt åliggande såsom bötesredogörare.

Åberopande hvad Styrelsen sålunda andragit, och då det torde vara med rätt och billighet öfverensstämmande, att Magistraterna fritagas från ansvaret för debitering, uppbörd och redovisning af kronoutskylder och därmed sammanhängande utskylder och avgifter, får Styrelsen i djupaste underdånighet anhålla, att Eders Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning, huruvida icke ifrågavarande ansvar skall kunna aflyftas från Magistraterna, samt därefter vidtaga de ändringar

i gällande författningar, hvilka af utredningen kunna i det af Styrelsen omförmälda syfte föränledas.

Örebro den 1 december 1914.

Underdånigst
På styrelsens vägnar:
VICTOR SCHNEIDER.

Gustaf Tisell.

Vidimeras.
Ex officio:
Karl Holmberg.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i
Karlstad den 23 augusti 1915.*

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över av styrelsen för föreningen Sveriges stadsdomare hos Kungl. Maj:t gjord underdånig anhållan om utredning angående magistraternas fritagande från ansvaret för debitering, uppbörd och redovisning av kronoutskylder och därmed sammanhängande utskylder och avgifter; och beslöt drätselkammaren anföra följande:

Vad föreningen framhållit angående ökningen i magistraternas arbete med hänsyn såväl till uppbörden och de administrativa åliggandena som domstolsarbetet vid rådhusrätterna ägde givetvis sin riktighet och det kunde därför synas som om föreningens framställning hade fog för sig. Men å andra sidan finge icke förbises, att magistraterna numera i allmänhet förfogade över större och mera kvalificerade arbetskrafter än förr, och detta enbart på vederbörande stads bekostnad, enär som bekant staten icke bidroge till dessa myndigheters avlöning. Skulle magistraterna befrias från all befattning med kronouppbörden, måste i varje stad med egen uppbördsförvaltning anställas en tjänsteman med större kvalifikationer och följaktligen högre avlöning än de nuvarande kronouppbörds-kassörerna i regel innehava. Följden bleve ökade utgifter för städerna så länge icke staten, vilket uppenbarligen vore det riktiga, avlönade dessa tjänstemän. Men om bestyret med och ansvaret för kronouppbörden i stad överslyttades å särskilda av staten avlönade tjänstemän, motsvarande kronofogdarna på landet, vore givetvis intet att anmärka mot, att föreningen vunne sitt systemål.

I stad där särskild kronouppbörds-kassör funnes anställd, torde magistratens bestyr med debitering, uppbörd och redovisning av kronoutskylderna huvudsakligen

bestå i tillsyn över nämnde tjänsteman och granskning i vissa delar av hans arbete. I uppbördsreglementet av den 19 maj 1911 vore härom stadgat, att debitering och uppbörd av årliga utskylder och avgifter till kronan skola för stad, där särskild tjänsteman finnes därtill förordnad, verkställas av denne under magistratens inscende. Och i den för rådhusrätten och magistraten här i staden gällande arbetsordning förekomme härom ingenting annat än att tredje rådmannen skall vara kontrollant vid kronouppbörden.

Det vill synas drätselkammaren som om magistraternas ifrågavarande åligganden icke skulle vara så särdeles betungande, då det egentliga arbetet utfördes av särskilda därför avlönade tjänstemän. Men magistraternas skyldighet att hava inseende över dessa tjänstemän vore uppenbarligen egnad att skapa trygghet för det allmänna, och denna trygghet torde icke böra äventyras utan särdeles starka skäl. Härtill komme, att lösningen av den på dagordningen stående frågan om fögderiförvaltningens omorganisation och i sammanhang därmed frågan om förändrad anordning beträffande debitering och uppbörd av kronoutskylder på landsbygden kunde bliva vägledande och kanske normerande även för släderna, vadan skäl syntes föreligga att avvakta utgången av dessa frågor, innan föreningen Sveriges Stadsdomares framställning prövades.

På grund härav beslöt drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte uttala sig för, att den föreliggande framställningen måtte få vila, tills frågan om fögderiförvaltningens omorganisation blivit avgjord.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 113.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av styrelsen för Föreningen Sveriges stadsdomare hos Kungl. Maj:t gjord underdånig anhållan om utredning angående magistratens fritagande från ansvaret för debitering, uppbörd och redovisning av kronoutskylder och därmed sammanhängande utskylder och avgifter.

I häröver avgivet infortrat utlåtande hade drätselkammaren, på anförda grunder, hemställt, att stadsfullmäktige måtte uttala sig för, att förevarande framställning måtte få vila, tills frågan om fögderiförvaltningens omorganisation blivit avgjord.

Beredningsutskottet, som till alla delar biträdde, vad drätselkammaren i ärendet anfört, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte, under åberopande av drätselkammarens i ärendet avgivna yttrande, uttala sig för, att styrelsens för Föreningen Sveriges Stadsdomare föreliggande framställning måtte få vila, till dess frågan om fögderiförvaltningens omorganisation blivit avgjord.

In fidem;
ELIAS STENIUS.

97. Hälsovårdsnämndens förslag till särskild ordningsstadga för rak- och frisérstugor i Karlstad.

Utdrag av protokoll hållet hos hälsovårdsnämnden i Karlstad den 16 juni 1915.

§ 47.

Beslöt Hälsovårdsnämnden ingå till Stadsfullmäktige med framställning, att fullmäktige ville för sin del antaga och till Konungens Befallningshafvande i länet för fastställelse låta insända följande förslag till

“Ordningsstadga för rak- och frisérstugor i Karlstad.

§ 1.

Lägenhet, afsedd att användas till rak- och frisérstuga, skall vara ljus, rymlig och luftig samt alltid hållas i rent och snyggt skick. Den får icke användas för sitt ändamål, förrän den jämte tillhörande anordningar blifvit godkänd af Hälsovårdsnämnden, som sedermera kan förbjuda lokalens vidare användande, så snart denna eller tillhörande anordningar icke hållas i föreskrifvet skick.

§ 2.

Rak- och frisérstuga får icke användas till sofrum, ej heller må där förekomma matlagning, kaffekokning eller dylikt.

§ 3.

Den, som lider af fallandesot, kramp eller smittosam sjukdom, får ej å rak-

och frisérstuga betjäna allmänheten, och ej må den, hvars händer ej äro fullt fria från utslag och sårnader, utföra intvålning eller rakning.

§ 4.

Den, som å rak- och frisérstugor betjänar allmänheten, skall iakttaga renlighet och snygghet samt vara iklädd ljusa, tvättbara blusar eller rockar.

§ 5.

Personer, behäftade med utslag eller sårnader i skägghotten eller hufvudsvålen, få ej å rak- och frisérstuga betjänas.

§ 6.

Ej må i lokalen förvaras allmänheten tillhöriga rak- eller frisérutensilier, därest dessa ej förvaras i särskildt inrättade stängda fack.

§ 7.

Till anbringande af puder eller blodstillande medel skall endast användas ren bomull, som efter användandet förstöres.

§ 8.

Hårborstar och kammar skola efter hvarje användning grundligt mekaniskt rengöras samt på sätt, som af Hälsovårdsnämnden bestämmes, smittrenas.

Så kallade valkar och kardor få ej användas i andra fall, än då de enskildt tillhöra den som betjänas.

§ 9.

Knifvar och saxar skola före användandet noggrannt smittrenas enligt Hälsovårdsnämndens föreskrift.

§ 10.

Rakborstar få ej begagnas, därest de ej äro kundens enskilda tillhörighet, utan intvålning skall ske med handen.

§ 11.

Vid rakning skall för hvarje kund användas genom kokning rentvättad handduk. Vid klippning eller dylikt begagnas kappor af papper eller ock af ljust tvättyg, hvilka då skola hållas väl rena.

§ 12.

Hälsovårdsnämnden äger att på sätt den finner lämpligt öfvervaka efterlef-

naden af denna stadga äfvensom att tillse, det i lokalerna finnes tillräckligt antal arbetsverktyg samt erforderliga anordningar för smittrening.

§ 13.

Ett exemplar af denna stadga skall i hvarje rak- och frisérstuga finnas anslaget å sådant ställe, att det lätt af kunderna kan iakttagas.

§ 14.

Öfverträdelse af föreskrifterna i denna stadga straffas med böter från och med två till och med ett hundra kronor.*

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 114.

Hos stadsfullmäktige hade hälsovårdsnämnden hemställt, att fullmäktige måtte för sin del antaga och för vederbörlig fastställelse insända ett av nämnden upprättat förslag till ordningsstadga för rak- och frisérstugor i Karlstad.

Uppå remiss från fullmäktige hade nu beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som icke fann något att mot förslaget erinra, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för sin del antaga och Konungens Befallningshavandes prövning underställa ifrågasatt av hälsovårdsnämnden upprättade förslag till ordningsstadga för rak- och frisérstugor i Karlstad.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

98. Tuberkuloskommitténs framställning angående uppdrag åt dispenserstyrelsen att uppgöra förslag till en ifrågasatt sommarkoloni för lungsiktiga.

Till Stadsfullmäktige.

Af de frågor, som den af Stadsfullmäktige år 1907 tillsatta Tuberkuloskommittén haft att behandla, återstår uppgörandet af förslag till den ifrågasatta som-

markolonien för lungsiktiga. Då emellertid en sådan inrättning, när den kommer till stånd, gifvelvis bör, såsom ett led i dispensärverksamheten, dirigeras af stadens dispensärnämnd, få kommitterade härmed hemställa, att Fullmäktige ville besluta att uppdraga åt dispensärnämnden att jämväl uppgöra det olvannämnda förslaget.

Kommitterade anse sitt arbete afslutadt, om Fullmäktige lämna sitt bifall till denna kommitterades nu gjorda hemställan.

Karlstad den 16 febr. 1915.

På Tuberkuloskommitténs vägnar:

PER CLARHOLM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 15 september 1915.

§ 69.

Sedan Hälsovårdsnämnden enligt beslut den 17 sistlidne mars begärt dispensärstyrelsens yttrande öfver Herr Clarholms till Nämnden remitterade motion angående uppdrag för dispensärstyrelsen att uppgöra förslag till en ifrågasatt sommarkoloni för lungsiktiga, hade styrelsen enligt inkommet utdrag af protokollet vid dess sammanträde den 27 nästlidne augusti yttrat, att styrelsen, som instämde i motionens motivering, vore villig mottaga ifrågavarande uppdrag men ville såsom sin mening uttala, att uppdraget icke blott borde gälla en sommarkoloni endast för lungsiktiga utan äfven för andra tuberkelsjuka och skrofulösa.

Efter tagen del häraf beslöt Hälsovårdsnämnden för sin del tillstyrka bifall till motionen och samtidigt föreslå, att Stadsfullmäktige äfven ville uppdraga åt dispensärstyrelsen att från sjukvårds- och kostnadssynpunkt utreda, huruvida förslaget bör omfatta sommarkoloni jämväl för skrofulösa och andra tuberkelsjuka än lungsiktiga.

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.

§ 115.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande öfver av tuberkuloskommittén hos fullmäktige gjord framställning angående uppdrag

åt dispensärstyrelsen att uppgöra förslag till en ifrågasatt sommarkoloni för lung-
siktiga; och beslöt utskottet att, med biträdande av hvad hälsovårdsnämnden i av-
givet infordrat utlåtande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte lämna dispensärstyrelsen i uppdrag att
utarbeta förslag till sommarkoloni för lungsiktiga samt i samband därmed
från sjukvårds- och kostnadsynpunkt utreda; huruvida förslaget bör
omfatta sommarkoloni jämväl för skrofulösa och andra tuberkelsjuka än
lungsiktiga;

samt att stadsfullmäktige måtte, i enlighet med tuberkuloskommit-
téns därom gjorda framställning, förklara kommitténs arbete slutfört.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

99. Drätselkammarens framställning angående tilläggsanslag till stadens barnkrubbor för år 1916.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkamma-
ren i Karlstad den 4 oktober 1915.*

§ 6.

Från styrelsen för Karlstads barnkrubbor hade till drätselkammaren inkommit
en så lydande framställning om förhöjt anslag jämväl för nästkommande år:

Till Drätselkammaren.

Karlstads barnkrubbor erhöilo för 1915 ett extra anslag av 1,000 (ettusen)
kronor för uppehållande av verksamheten under den rådande dyrtiden. Då denna
dyrtid efter allt att döma kan förutsättas bli än mera kännbar under instundande
vinter och Barnkrubborna verksamhet därför än mera av behovet påkallad i minst
samma utsträckning som förut, anhåller Styrelsen för Barnkrubborna vördsamt att
Drätselkammaren ville föreslå Stadsfullmäktige att även för år 1916 bevilja Barn-
krubborna samma extra anslag av 1,000 kronor.

Karlstad den 30 September 1915.

Å styrelsens vägnar .
ANNA DANIELSSON.
Ordförande.

Efter föredragning härav beslöt drätselkammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att stadsfullmäktige måtte för år 1916 bevilja styrelsen för Karlstads barnkrubbor ett tilläggsanslag av 1,000 kronor till barnkrubbornas verksamhet ävensom bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklaras genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 116.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av drätselkammaren gjord framställning angående tilläggsanslag till stadens barnkrubbor för år 1916; och beslöt utskottet att med förordande av den gjorda framställningen hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för Karlstads barnkrubbor för dess verksamhet under år 1916 ett tilläggsanslag av 1,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

100. Drätselkammarens framställning angående anslag till gatuarbeten under år 1916.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 4 oktober 1915.*

§ 3.

Sedan inom drätselkammaren utsedda delegerade med biträde av stadsingenjören verkställt besiktning å stadens gator till utrönande av, vilka gatuarbeten kunde

behöva komma till utförande under nästa år, samt därvid uppgjort beräkningar över kostnaderna för de arbeten, som delegerade ansett sig böra föreslå, så blev nu detta förslag av kammaren genomgånget och granskat, varvid inhämtades, att kostnaderna för de föreslagna gatuarbetena beräknats till följande belopp, nämligen för stadsdelarne Haga och Herrhagen till 11,000 kronor, för stadsdelarna Viken och Berget till 7,050 kronor, för stadsdelen Klara till 9,850 kronor samt för stadsdelen Tingvalla till 67,450 kronor eller sammanlagt till 95,350 kronor, uti vilken summa ingiuge till ett belopp av 65,800 kronor nybyggnadsarbeten, vilka borde utföras genom det av stadsfullmäktige för gatubyggnader och ledningar upptagna lån å 700,000 kronor.

Då de i förslaget upptagna arbetena syntes drätselkammaren av stort behov påkallade beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med hemställan, att fullmäktige måtte för utförande av gatuarbeten under nästa år dels medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar finge användas ett belopp av 65,800 kronor och dels bevilja ett anslag av 29,550 kronor att anskaffas medelst uttaxering, allt att användas i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag till gatuarbeten 1916.

I. Stadsdelarne Haga och Herrhagen:

Underhållskostnader:

Renhållning och reparation af diken, afloppstrummor och broar	800: —	
Underhåll af äldre makadamiserade gator	800: —	
Afskrapning af dy å makadamgator	400: —	
Underhåll af äldre makadamiserade trottoarer	800: —	
Yt-tjärning af makadamgator	3,000: —	
Vinterunderhåll af vägar och gator, isning och sandning ..	400: —	
Bevattning af gatorna	200: —	
Underhåll af vägen till Kanikenäset	300: —	
„ „ „ „ Djäknefältet	800: —	
Reparation och grusning af körbanan å John Erikssonsgatan	500: —	
Reparation af körbanan å Östra Kanalgatan	800: —	
Reparation af Karlagatan mellan Fryxells- och Fahlgrensgatorna	1,800: —	
Reparation och yt-tjärning af trottoaren å Nygatan mellan		
Attkants- och Mariedalsgatorna	400: —	11,000: —

II. *Stadsdelarne Viken och Berget:**Underhållskostnader:*

Underhåll af vägar och gator jämte dyafskrapning	900:—	
Underhåll och rensning af diken, brunnar och trummor.....	400:—	
Bevattning af gatorna.....	250:—	
Vinterunderhåll af vägar och gator samt isning och sandning	600:—	
Reparation af körbanan å Rosenborgsgat.	400:—	
Reparation af körbanan samt grusning af trottoarerna å Trädgårdsgatan	1,100:—	
Reparation af körbanan å Orrholmsgatan.....	1,000:—	4,650:—

b) *Nybyggnadsarbeten:*

<i>Orrholmsgatan</i> , makadamiserad trottoar å östra sidan jämte rännstenar och skvalkoppar för dagvattnets afledande	2,400:—	7,050:—
--	---------	---------

III. *Stadsdelen Klara.*a) *Underhållskostnader:*

Grusning af Teaterplan	150:—	
Reparation af makadamtrottoarer.....	900:—	
Underhåll af makadamgatorna	800:—	
Afskrapning af dy å makadamgatorna	400:—	
Bevattning af gatorna.....	500:—	
Vinterunderhåll af vägar och gator m. m.....	500:—	3,250:—

b) *Nybyggnader:*

Makadamisering och yt-tjärning af körbanan å Sandbäcksgatan mellan Våxnäs- och Regementsgatorna samt reparation af trottoaren mellan N:a Klaragatan och tomt 11.....	4,800:—	
Norra Klaragatan, trottoar och $\frac{1}{2}$ körbanan utsträckes till tomt 45.....	1,800:—	6,600:—
		9,850:—

IV. *Stadsdelen Tingvalla.*a) *Underhållsarbeten:*

Grusning av promenaderna	1,250:—
Afskrapning af dy å makadamgatorna	700:—
Underhåll och rensning av diken, trummor m. m.	800:—
Bevattning av gatorna	1,200:—
Vinterunderhåll	1,500:—
Sandning och isning i kyrktrapporna	350:—
Underhåll af Klaraborgsvägen.....	200:—

Underhåll och reparation af Eneströmsgatan utanför Elektricitetsverket	900: —	
Reparation av trottoarerna å Grefgatan	400: —	
Underhåll av Häktesvägen.....	400: —	
Reparation av körbana samt trottoar och rännsten å Herrgårdsgatan mellan Östra Kyrkogatan och Östra Torggatan	700: —	
Reparation av båda körbanorna å Hamngatan mellan Östra Torggatan och S:a Kyrkogatan ..	900: —	
Avjämning, grusning samt provisorisk trottoar närmast stranden å Elfgatan utanför kvarteret Udden	800: —	
Reparation av trottoar och rännsten å västra sidan av Östra Torggatan å delen mellan Strandgatan och Herrgårdsgatan.....	500: —	10,650: —

b) *Nybyggnadsarbeten:*

Vestra Torggatan, omläggning av körbanan framför Rådhuset med 5 meters bred bana av asfalt samt på sidorna därom smågatsten		8,500: —
<i>Kungsgatan</i> , mellan Residenstorget och V:a Torggatan, södra körbanan belägges med 5 meters bred bana av 1:ma tuktad sten samt på sidorna därom smågatsten, trottoaren utanför Residenset och Rådhusets flygel omlägges med smågatsten mellan granitplanet, körbanan	7,000: —	
Trottoaren	1,800: —	8,800: —
<i>Tingvallagatan</i> mellan Vestra Torggatan och Residenstorget, trottoaren utanför Residensstomten omlägges med smågatsten mellan granitplanet		1,500: —
Residenstorget, i järnvägsgatans fortsättning samt omedelbart framför Residenset omlägges med tuktad smågatsten (lika med nya stensättningen vid Centralstationen) trottoaren omlägges med smågatsten mellan granitplanet (lika med järnvägsgatans trottoar), torget	18,000: —	
trottoaren	1,400: —	19,400: —

<i>Östra Torggatan</i> , kulvert med tillhörande brunnar för avledande av dagvatten från stora torget samt från Östra Torggatan anlägges i st. för nuvarande diket utefter gatans västra sida, ny rännsten och trottoar bygges å västra sidan af gatan från Tingvallagatan till Hamngatan, kulverten 4,900:—	
trottoar och rännsten 4,700:—	9,600:—
<i>Tingvallagatan</i> mellan Östra Torggatan och Södra Kyrkogatan, omläggning af södra körbanan med tuktad sten samt ombyggnad av södra trottoaren med smågatsten mellan granitplanet (de gamla granitplanerna användas så mycket som möjligt), gatan 7,500:—	
trottoaren 1,500:—	9,000:—
	<u>56,800:—</u>
	<u>67,450:—</u>
	Summa Kronor 95,350:—

Karlstad den 20 september 1915.

ERIK BJÖRKMAN.

Nybyggnadsarbeten 65,800:—

Underhållsarbeten 29,550:—

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.

8 117.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva utlåtande över av drätselkammaren gjord framställning om anslag till gatuarbeten under år 1916.

Efter granskning av det vid framställningen fogade förslag till de gatuarbeten, vilka drätselkammaren ansett böra komma till utförande under nästa år, beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran däremot eller mot det av kammaren föreslagna sättet för anskaffande av för arbetena erforderliga medel, att hemställa,

att stadsfullmäktige, med godkännande av det vid drätselkammarens ifrågavarande framställning fogade förslag till gatuarbeten under år 1916, måtte för dessa arbetens utförande i enlighet med samma förslag

dels medgiva, att av det lån å 700,000 kronor, som upptagits för gatubyggnader och ledningar, får användas ett belopp av 65,800 kronor,

dels ock bevilja ett anslag av 29,550 kronor att anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

101. Magistratens resolution med infordrande av stadsfullmäktiges yttrande över av firman J. G. Swartz i Norrköping hos Kungl. Kammarrätten anförda besvär över firmans taxering i Karlstad för år 1914.

Resolution.

Inneliggande till Kungl. Maj:ts och Rikets Kamrarrätt ställda besvärshandlingar öfverlämnas till magistraten i Karlstads stad, som anmodas att öfver besvärren infordra ej mindre yttrande från stadsfullmäktige i staden, hvilket yttrande skall afgifvas inom fyra veckor efter delfäendet, än äfven vederbörande taxeringsnämndsordförandes förklaring, hvilken bör vara åtföljd af utdrag ur taxeringsnämndens protokoll, därest sådant blifvit fördt i ärendet. Samtliga handlingar jämte utdrag af taxeringslängden skola sedermera skyndsamligen hit insändas tillika med de upplysningar i besvärifrågan, som af magistraten kunna lämnas.

Linköpings landskontor den 9 september 1915.

Å tjänstens vägnar:

CARL J. JOHANSON.

Överlämnas till stadsfullmäktige i Karlstad för yttrandes afgivande.
Karlstad rådhus den 18 september 1915.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Till Kungl. Maj:ts och Rikets Kamrarrätt.

Enligt hvad i afskrift bilagda debetsedlar utvisa, har firman J. G. Swartz för år 1914 blifvit taxerad i Karlstad för inkomst af kapital och arbete till belopp af 2,000: — kronor samt på sådan grund blifvit påförd kronoskatt till kr. 18: 42, kommunalskatt till kr. 132: — och afgift till prästerskapet i Karlstads stadsförsamling till kr. 2: —.

Då firmans rörelse bedrivs i Norrköping och dess innehafvare för samma år därstädes var mantalsskrifven, samt firman för sin verksamhet aldrig förut blifvit upptaxerad i Karlstad, har firman icke haft anledning förmoda, att någon sådan taxering skulle ske ej heller därom blifvit underrättad förrän genom debetsedlarnes erhållande, hvadan besvär öfver taxeringsmyndigheternas beslut icke kunnat i vanlig ordning anföras.

Firman får fördenskull jämlikt 50 § förordningen om taxeringsmyndigheter m. m. direkt hos Kungl. Kammarrätten anföras besvär öfver den vidtagna taxeringsåtgärden.

Firman J. G. Swartz, som drifver grosshandelsrörelse med kvarnprodukter m. m., verkställer sina försäljningar öfver hela landet, men rörelsen bedrivs uteslutande från Norrköping. Någon filial finnes sålunda icke inrättad på något annat ställe. Inkomsten af bolagets rörelse uppgifves därför i sin helhet i Norrköping och har hittills också ensam därstädes upptaxerats för beskattning. Någon rimlig förklaringsgrund till den vidtagna åtgärden finnes därför icke.

Vid framställd förfrågan har emellertid upplysts, att anledningen till taxeringen skulle vara den, att firman har ett nederlag af mjöl i Karlstad. Detta nederlag, som inrättats för att firman snabbt skall kunna leverera dylika varor, som försäljas till kunder i Karlstad och dess omnejd, samt för att slippa att vid hvarje beställning särskildt försända den rekvirerade varuposten från nederlag i Norrköping, medför emellertid icke den ringaste inkomst för firman, utan har tvärtom till följd ej obetydliga kostnader för hyra, lokal, aflöning af personer för varans skötande m. m.

Till grund för uppskattningen ligger tydligen ej heller några på siffror grundade beräkningar i ena eller andra afseendet.

Firman hemställer sålunda i första hand, att Kungl. Kammarrätten måtte, med undanrödjande af ifrågavarande uppskattning, tillerkänna firman rätt att återbekomma de skattebelopp, som firman enligt debetsedlarne nödgas utgifva.

Skulle emellertid mot förmodan anses, att någon del af firmans inkomst bör beskattas i Karlstad och den öfverklagade taxeringen sålunda blifva fastställd, yrkar firman, att, då firmans inkomst i sin helhet taxerats i Norrköping, det därstädes uppskattade beloppet måtte minskas med det belopp, som kan komma att taxeras i Karlstad, samt att firman berättigas hos vederbörande myndigheter återfå hvad på grund af upptaxeringen i Norrköping firman i skatt fått betala högre, än hvad som vederbort.

Till upplysning om firmans beskattning i Norrköping biläggas i afskrift transumt af firmans innehafvarés deklARATION därstädes 1914.

Norrköping den 6 juni 1915.

p. p. J. G. SWARTZ.

Th. Wigelius.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 8 okt. 1915.*

§ 105.

Uppå remiss från Stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av firman J. G. Swartz' i Norrköping till fullmäktige för förklarings avgivande överlämnade besvär över firmans taxering i Karlstad för år 1914; och beslöt utskottet att av vederbörande taxeringsnämndsordförande begära hans utlåtande i ärendet samt att i avvaktan därå bordlägga ärendet.

Som ovan

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Till Karlstads stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Begärddt utlåtande öfver firman J. G. Swartz' i Norrköping hos Kungl. Kamrarrätten anförda besvär öfver firmans taxering i Karlstad år 1914 får jag härmed afgifva.

Enligt hvad taxeringsnämnden inhämtat, har firman försålt mjöl i parti från nederlag här i staden. För detta ändamål har firman härstädes förhyrt magasin samt här haft anställda såväl ombud som bokbällare för rörelsen. I anledning häraf har det synts taxeringsnämnden, som om firman J. G. Swartz här i staden drifvit sin rörelse i sådan omfattning, att en del af firmans inkomster bort härstädes beskattas.

Enligt hvad taxeringsnämnden inhämtat, har det parti mjöl, firman härifrån försålt under år 1913, icke understigit 8,000 säckar, och på grund häraf har nämnden med beräkning af en vinst af 25 öre för hvarje säck år 1914 taxerat firman till en inkomst af 2,000 kronor.

Uppllysningsvis får jag nämna, att flere större firmor, som under enahanda förhållanden sålt mjöl här i staden från nederlag här deklarerat den inkomst, de härifrån åtnjutit.

Karlstad den 13 oktober 1915.

R. RHODIN,
Ordförande i taxeringsnämnden för Karlstads stad,
I distriktet.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 118.

Vid återföretagande denna dag av det vid utskottets sammanträde den 8 ok-

tober 1915 bordlagda ärendet angående avgivande av yttrande i anledning av firman J. G. Swartz' i Norrköping till fullmäktige för förklarings avgivande utställda besvär över firmans taxering i Karlstad för år 1914, beslöt utskottet, efter tagen del av handlingarna och av ett från vederbörande taxeringsnämndsordförande inkommet utlåtande i ärendet, att såsom infordrat yttrande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte i sin förklaring, under återopande av vad vederbörande taxeringsnämndsordförande i ärendet anfört, bestrida bifall till besvären i vad desamma avse firmans taxering här i staden för år 1914.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

102. Fattigvårdsstyrelsens framställning om tilläggsanslag för innevarande års sista kvartal.

Utdrag av protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 5 Oktober 1915.

§ 58.

Då Fattigvårdsstyrelsen förlidet år uppgjorde sin stat för år 1915, beräknades för mathållningen en särskild ökning med anledning af stegrade priser med 2,000 kronor. Vid den tidpunkt, då staten uppgjordes, kunde helt naturligt Fattigvårdsstyrelsen lika litet som de flesta andra förutse, att det då utbrutna kriget skulle blifva af en sådan långvarighet och medföra så högst betydande prisstegringar, ej blott på matvaror, utan äfven på andra förnödenheter, som sedan visat sig hafva blifvit fallet.

Under de första nio månaderna 1914 uppgick kostnaden för kött och fläsk vid fattigvårdsinrättningen till kr. 7,506: —, medan samma post under innevarande års första nio månader uppgår till kr. 11,014, sålunda en ökning å kr. 3,508: —.

Mjöl och gryn kostade under nämnda period 1914 kr. 3,666: — och under 1915 kr. 6,196: —, eller en ökning å kr. 2,530: —.

Enbart på nu nämnda varor har ökningen sålunda uppgått till 6,038 kronor. Tager man nu i beräkning, att fisk, ärter, mjölk, margarin, potatis och salt stegrats i pris i ungefär enahanda proportioner, torde man endast på matvarorna komma till en utgiftsökning på innevarande års första nio månader af inemot 10,000 kronor.

Kol och koks drogo under 1914 års första nio månader en kostnad af kr. 9,159: — och samma tid 1915 kr. 12,492: —, sålunda en ökning å kr. 3,333: —. Veden har likaledes undergått en betydlig prisstegring.

De kontanta understödens belopp hafva på grund af dyrtiden måst i ej ringa grad ökas, och de understöd styrelsen måst lämna i form af kläder och skodon, hafva, jämväl på grund af prisstegringar, ställt sig för styrelsen kostsammare.

Följden af allt detta har blifvit, att de medel, som i enlighet med den uppgjorda staten anvisats styrelsen för innevarande år, redan förbrukats, hvadan behof af ytterligare anslag för årets tre sista månader är för handen.

I anledning af den sålunda uppkomna ställningen och då styrelsen befarade, att under årets tre sista månader dyrtiden skulle i ännu högre grad föranleda ökning af utgifterna för fattigvården, beslöt fattigvårdsstyrelsen hos stadsfullmäktige hemställa,

att fullmäktige måtte till bestridande af kostnaden för fattigvården under innevarande års sista kvartal ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett ytterligare anslag å 25,000 kronor.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 oktober 1915.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fattigvårdsstyrelsens framställning om ett ytterligare anslag av 25,000 kronor till bestridande av kostnaden för fattigvården under innevarande års sista kvartal.

Drätselkammaren, som ej hade något att anmärka mot anslaget beviljande; ville dock uttala lämpligheten af att fattigvårdsstyrelsen, där så vore möjligt, vid inköp af mjöl vände sig till livsmedelskommissionen, som, enligt vad kammaren hade sig bekant, låge inne med ett större förråd.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till bestridande av kostnaden för fattigvården under innevarande års sista kvartal ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett ytterligare anslag av 25,000 kronor,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttöxering, samt

att stadsfullmäktige måtte uttala lämpligheten av, att fattigvårdsstyrelsen, där så är möjligt, vid inköp av mjöl vänder sig till livsmedelskommissionen och inköper av dess förråd.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 6 nov. 1915.

§ 120.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över en av fattigvårdsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om tilläggsanslag för innevarande års sista kvartal, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i däröver avgivet utlåtande anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till bestridande av kostnaden för fattigvården under innevarande års sista kvartal ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett ytterligare anslag av 25,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering,

samt att stadsfullmäktige måtte uttala lämpligheten av, att fattigvårdsstyrelsen, där så är möjligt, vid inköp av mjöl vänder sig till livsmedelskommissionen och inköper av dess förråd.

In fidem

ELIAS STENIUS.

108. Föreståndarinnans för slumverksamheten inom staden framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1916.

Med åberopande af omstående redogörelse anhålles vördsamt om förnyadt understöd till slummens barnkoloni, hvilket för år 1915 utgick med trehundra (300) kronor.

Karlstad 24 September 1915.

KRISTINA PALMKVIST,
Föreståndarinna.

Kol och koks drogo under 1914 års första nio månader en kostnad af kr. 9,159: — och samma tid 1915 kr. 12,492: —, sålunda en ökning å kr. 3,333: —. Veden har likaledes undergått en betydlig prisstegring.

De kontanta understödens belopp hafva på grund af dyrtiden måst i ej ringa grad ökas, och de understöd styrelsen måst lämna i form af kläder och skodon, hafva, jämväl på grund af prisstegringar, ställt sig för styrelsen kostsammare.

Följden af allt detta har blifvit, att de medel, som i enlighet med den uppgjorda staten anvisats styrelsen för innevarande år, redan förbrukats, hvadan behof af ytterligare anslag för årets tre sista månader är för handen.

I anledning af den sålunda uppkomna ställningen och då styrelsen befarade, att under årets tre sista månader dyrtiden skulle i ännu högre grad föranleda ökning af utgifterna för fattigvården, beslöt fattigvårdsstyrelsen hos stadsfullmäktige hemställa,

att fullmäktige måtte till bestridande af kostnaden för fattigvården under innevarande års sista kvartal ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett ytterligare anslag å 25,000 kronor.

Denne § förklarades genast justerad.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 oktober 1915.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över fattigvårdsstyrelsens framställning om ett ytterligare anslag av 25,000 kronor till bestridande av kostnaden för fattigvården under innevarande års sista kvartal.

Drätselkammaren, som ej hade något att anmärka mot anslagets beviljande, ville dock uttala lämpligheten af att fattigvårdsstyrelsen, där så vore möjligt, vid inköp af mjöl vände sig till livsmedelskommissionen, som, enligt vad kammaren hade sig bekant, låge inne med ett större förråd.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till bestridande av kostnaden för fattigvården under innevarande års sista kvartal ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett ytterligare anslag av 25,000 kronor,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering, samt

att stadsfullmäktige måtte uttala lämpligheten av, att fattigvårdsstyrelsen, där så är möjligt, vid inköp av mjöl vänder sig till livsmedelskommissionen och inköper av dess förråd.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 6 nov. 1915.

§ 120.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige hade att yttra sig över en av fattigvårdsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning om tilläggsanslag för innevarande års sista kvartal, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i däröver avgivet utlåtande anfört och föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte till bestridande av kostnaden för fattigvården under innevarande års sista kvartal ställa till fattigvårdsstyrelsens förfogande ett ytterligare anslag av 25,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering, samt att stadsfullmäktige måtte uttala lämpligheten av, att fattigvårdsstyrelsen, där så är möjligt, vid inköp av mjöl vänder sig till livsmedelskommissionen och inköper av dess förråd.

In fidem

ELIAS STENIUS.

108. Föreståndarinnans för slumverksamheten inom staden framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1916.

Med åberopande af omstående redogörelse anhålles vördsamt om förnyadt understöd till slummens barnkoloni, hvilket för år 1915 utgick med trehundra (300) kronor.

Karlstad 24 September 1915.

KRISTINA PALMKVIST,
Föreståndarinna.

Slummen i Karlstads barnkoloni har i år liksom 1914 varit stationerad på finngården Lindås vid sjön Gapern i Ö. Fogelviks socken. 31 stycken barn mellan 2 och 7 år ur fattigas och sjukas hem hafva här under tiden från 1 Juni till 27 Augusti åtnjutit den bästa omvårdnad. Härom vittnar främst den genomgående viktökningen på i medeltal 1,91 kilo (högst 3,9 kilo, lägst 0,5 kilo). Ett väl hållt 2-våningshus disponerades uteslutande av kolonien: i öfre våningen inrymdes en stor och en mindre sofsal för barnen samt ett litet rum för nattvakten; på nedre botten fanns utom ett stort kök ett rum för sköterskorna samt ett mindre för kokerskan. Under de gamla lindarna vid husets gafvel låg "de hung- riga magarnas paradys" — ett stort matbord, däribland annat konsumerades c:a 50 liter mjölk om dagen. Ett stenkast från gården österut var badstranden med långgrund sandbotten belägen. Hälsotillståndet har varit mycket godt och blott några obetydliga yltre åkommor ha under sommarens sista del besvärat de små kolo- nisterna. Barnens utseende vid koloniens upplösning gaf intet öfrigt att önska, hvad friskhet och färg angår och många voro till oigenkännlighet förbättrade.

Carlstad 24 September 1915.

A. HÖGSTRÖM.

Redogörelse för Slumsystrarnas i Karlstad sommarkoloni 1915.

Inkomster:

Utgifter:

	Kr.	öre		Kr.	öre
An »I Majblomman»	500	—	Per Hushållet	1,198	82
» Anslag från staden.....	300	—	» Löner	170	—
» Från Wärml. Ensk. Bank	200	—	» Frakter och respennin-		
» Insamling genom fruarne			gar åt barnen	52	48
Helleberg, Asplund och			» Hyra och ved.....	128	—
Roman	300	—	» Såpa och tvål m. m....	14	—
» Insamling på Stadshotel-			Inventarier och kläder		
let genom fru Odén....	71	52	åt barnen.	208	22
» Öfriga gåfvor.....	200	—			
» Musikfester.....	200	—			
Summa kronor	1,771	52	Summa kronor	1,771	52

Dagsomkostnaderna för hvarje barn belöper sig till 57,3 öre.

Karlstad den 24 September 1915.

KRISTINA PALMKVIST,
Föreståndarinna.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 oktober 1915.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över en av föreståndarinnan för frälsningsarméns slumverksamhet inom staden gjord framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1916; och beslöt kammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens slumsystrar för deras sommarkoloni ett anslag för år 1916 av 300 kronor samt föreskriva, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1917 skulle ifrågasättas, ansökan därom åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1916, samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp skall uppföras å dispensärstyrelsens stat samt, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 121.

Beredningsutskottet hade uppå remiss från stadsfullmäktige att avgiva yttrande över en av föreståndarinnan för frälsningsarméns slumverksamhet inom staden gjord framställning om anslag till slummens barnkoloni för år 1916; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i däröver avgivet utlåtande anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja stadens slumsystrar för deras sommarkoloni ett anslag för år 1916 av 300 kronor att uppföras å dispensärstyrelsens stat och, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering;

samt att stadsfullmäktige därjämte måtte föreskriva, att, därest anslag för samma ändamål jämväl för år 1917 skulle ifrågasättas, ansökan därom, åtföljd av redovisning för det nu beviljade anslaget, skall till stadsfullmäktige ingivas före den 1 oktober 1916.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

104. Centralförbundets för nykterhetsundervisning med fleres av Herr Ankers som motion upptagna framställning om anslag till anordnande av en nykterhetskurs i Arvika.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enligt Kungl. Maj:ts nådiga cirkulär av den 4 nov. 1892 skall i rikets skolor, inklusive folkskolor, meddelas undervisning om de rusgivande ämnernas natur och verkningar. Ett allt livligare intresse har under senare åren uppstått för denna undervisning beroende på den alltmer vaknande allmänna önskan att skydda det uppväxande släktet för alkoholismens faror. Tydligtvis är det av största vikt, att de, som på ett eller annat sätt hava ungdomens fostran om hand, bliva i tillfälle att under vetenskapligt bildade personers ledning studera och sätta sig in i saken, så att de kunna bibringa denna ungdom de nödiga upplysningarna härutinnan.

I detta syfte upprättade de stora nykterhetssällskapen i landet år 1901 en gemensam institution, Centralförbundet för Nykterhetsundervisning, vilken söker främja denna undervisning genom spridandet av lämplig åskådningsmateriel och litteratur, genom utbildningskursers hållande i olika delar av landet och genom utsändandet till skolor och föreningar av goda föreläsare och instruktörer. För uppehållande av sin verksamhet har förbundet varit hänvisat till de medel, som influtit genom anslag från staten, nykterhetssällskapen, landsting, stadsfullmäktige, kommunalstämmor samt enskilda personer. På sådant sätt har förbundet kunnat anordna 75 populärvetenskapliga nykterhetskurser i skilda delar av landet. Deltagareantalet vid dessa kurser har senaste åren varierat mellan 200 och 1,000 personer, till stor del lärare och lärarinnor vid högre och lägre skolor, varjämte många tusental deltagit i vissa delar av kurserna. Över allt ha dessa kurser omfattats med största sympati. Skolmyndigheterna ha också flerstädes skyndat att tillgodogöra sig förbundets arbete genom att giva lärarepersonalen ledighet från undervisningen för deltagande i förbundets kurser. Kommunerna ha anslagit större eller mindre belopp till de direkta kursonkostnaderna, varjämte kommunerna genom att anslå reseunderstöd åt dem av lärarepersonalen, som önskat deltaga i kursen, för dem underlättat tillfället därtill. För vidare bedömning av Centralförbundets verksamhet hänvisa vi till de uttalanden åtskilliga med förbundets arbete förtrogna personer gjort ävensom till förbundets årsberättelser.

I Arvika anordnas den 3—8 februari 1916 en dylik populärvetenskaplig kurs, i vilken deltagare påräknas icke blott från Arvika stad med angränsande kommuner utan ock från hela Värmlands län samt för övrigt från orter utom länet i den mån omständigheterna kunna medgiva.

Omkostnaderna för en dylik kurs bruka emellertid uppgå till mellan 3- och 4,000 kronor. Härav framgår, att man för de nödiga medlens erhållande måste

vädja till sådana myndigheter och institutioner, som kunna anses av hänsyn till sin uppgift vara benägna att understödja ett samhällsgagnande arbete även på ifrågavarande område. I de flesta fall har en sådan vädjan icke heller lämnats obeaktad utan anslag till kurserna hava erhållits från såväl landsting som stadsfullmäktige och kommunalstämmor, där en sådan hemställan blivit gjord. Vi våga nu även hänvända oss till Eder med en vördsam hemställan om beviljande av anslag till ifrågavarande kurs i Arvika.

För undvikande av eventuella missuppfattningar i ett eller annat avseende, betona vi uttryckligen, att Centralförbundet såväl på grund av arten av dess arbete (ett vetenskapligt upplysningsarbete) som ock på grund av statens bestämmelser för statsanslagets utgående, står fullständigt neutralt i alla politiska och religiösa spörsmål.

Stockholm och Arvika i september 1915.

För Centralförbundet för nykterhetsundervisning:

S. H. KVARNZELIUS,
Centralförbundets ordförande.

AUGUST LJUNGGREN,
Centralförbundets ledare.

För kursbestyrelsen i Arvika:

E. Ahlenius,
Bankdirektör.

P. Anderson,
Fabriksidkare,
Stadsfullmäktiges ordförande.

Erik Andersson,
Handlande.

Vald. Dahlgren,
Folkhögskoleföreståndare.
Kursbestyrelsens ordf.

G. Fjæstad,
Landskapsmålare.

Mia Hallqvist,
Fru.

K. Hanmarberg,
Kronofogde,
Stadsstyrelsens ordf.

C. F. Holmén,
Fabrikör.

Alida Indebetou,
Fröken.

G. Ivarson,
Landstingsman.

Em. Johansson,
Fabrikör.

Lydia Johansson,
Fru.

Hj. Julin,
Apotekare.

G. Kihlgren,
Överlärare.

Eric Körnings,
Folkskollärare.

Sven Larsson,
Handlande.

John Lundberg,
Läroverksadjunkt.
Kursbestyrelsens sekreterare.

Julia Lundgren,
Fru.

J. A. Lundquist,
Tandläkare.

And. Nilsson,
Handlande.

Gottfr. Olsén,
Fabrikör.

Aug. Palmgren,
Rektor.

J. Renvall,
Folkskoleinspektör.

Wilh. Rogstadius,
Häradshövding.

Henr. Schröder,
Stationsskrivare.

Carl Skeppstedt,
Förman.

A. H. Tinglöf,
Materialförvaltare.

Samtidigt som underleknad beder få upptaga denna skrivelse som sin motion, hemställes om att beloppet bestämmes till 150 kronor och att detta belopp lämpligast bör utgå av nästa års anslag till nykterhetens befrämjande.

Karlstad den 20 oktober 1915.

EMIL ANKERS.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 oktober 1915.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över centralförbundets för nykterhetsundervisning av herr Emil Ankers som motion upptagna framställning om anslag för anordnande av en populärvetenskaplig nykterhetskurs i Arvika den 3—8 februari 1916; och beslöt drätselkammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja ett anslag av 150 kronor att utgå av nästa års anslag till nykterhetens befrämjande.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 122.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över en av Centralförbundet för nykterhetsundervisning jämte ett flertal enskilda personer hos fullmäktige gjord, av Herr Ankers som motion upptagen framställning om anordnande av en nykterhetskurs i Arvika den 3—8 februari 1916; och beslöt utskottet, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande i ärendet anfört, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte såsom bidrag till anordnande av ifrågasvarande nykterhetskurs i Arvika bevilja ett anslag av 150 kronor att utgå av nästa års anslag till nykterhetens befrämjande.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

105. Styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag för år 1916.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I likhet med föregående år tillåter sig Styrelsen för Karlstads Barnhem anhålla, att Stadsfullmäktige som understöd till Barnhemmets verksamhet godhetsfullt ville bevilja ett anslag för år 1916 af Femhundra kronor.

Afskrifter af senaste styrelse- och revisionsberättelserna bifogas.

Karlstads Barnhem.

Å Styrelsens vägnar:

H. ALLSING.

Upplages såsom min motion.

Karlstad 30 Sept. 1915.

HUGO SEVERIN.

Styrelseberättelse för Karlstads Barnhem år 1914.

Barnhemmets tillgångar utgjorde vid årets början:

Inventarier	Kr.	2,240: 10	
Utlånade medel	»	32,200: —	
Innestående i bank	»	2,450: 84	
Kassabehållning	»	12: 60	
		<hr/>	
	Kr.	36,903: 54	
hvarifrån afgick skuld ..	»	48: 24	Kr. 36,855: 30

Under året hafva inkomsterna varit:

Medlemsavgifter	Kr.	407: —	
Nyårsannonsering	»	118: 34	
Bidrag af Fruntimmersföreningen	»	200: —	
Stadens anslag	»	500: —	
Försålda ägg och bär	»	39: 91	
Räntor	»	1,998: 23	» 3,263: 48
		<hr/>	
			Kr. 40,118: 78

Utgifterna uppgå till:

Diverse omkostnader	»	3,062: 17
---------------------------	---	-----------

hvidan behållningen vid årets slut utgjorde:

Inventarier	Kr.	2,240: 10	
Utlånade medel	»	32.200: —	
Innestående i bank	»	2,653: 41	
Kassabehållning	»	5: 14	
		<hr/>	
	Kr.	37,098: 65	
hvarifrån afgår skuld	»	42: 04	Kr. 37,056: 61

Barnhemmets skyddslingar, som vid årets början voro nio till antalet, hafva under året ökat till tio, sedan styrelsen vid sammanträde den 14 Maj 1914 beslutat intaga en elfvaårig gosse, som framför andra samtidigt gjorda ansökningar pröfvats vara i största behof af den goda vård hemmet är i tillfälle att gifva.

Barnen, som i allmänhet varit friska, arta sig fortfarande väl och har verksamheten under året fortgått i lugn och ro.

Karlstad den 1 April 1915.

GERTRUD MÆCHEL,

MARIA ROS.

H. ALLSING.

HUGO SEVERIN.

Rätt afskrifvet, intyga:

K. ERICSSON.

H. ALLSING.

Undertecknade, som utsetts att granska föreningen Karlstads Barnhems räkenskaper för år 1914, få härmed afge följande

Revisionsberättelse:

Behållning från 1913:

Inventarier	Kr.	2,240: 10	
Sparkasseräkning	»	1,719: 98	
Kapitalräkning	»	730: 86	
Hos Kapten Wenzel Falk	»	32,200: —	
Kassabehållning	»	12: 60	Kr. 36,903: 54

Inkomster:

Andel i nyårsannons	Kr.	118: 34
Årsavgifter	»	407: —
Stadens anslag	»	500: —
Fruentimmersföreningen	»	200: —
Upplypna räntor	»	1,998: 23

Fröken Larsson förskotterat	»	42: 04		
D:o, sålda bär	»	29: 91		
En månads inackordering	»	10: —	»	3,305: 52
				Kr. 40,209: 06

Utgifter:

Lyse, bränsle, vatten	Kr.	323: 31		
Kläder och skodon	»	195: 75		
Avlöningar	»	628: 24		
Mat och dryck	»	1,543: 40		
Diverse utgifter	»	371: 47		
Fröken Ebba Larssons fordran	»	48: 24	Kr.	3,110: 41

Behållning till 1915:

Inventarier	Kr.	2,240: 10		
Sparkasseräkning	»	1,889: 38		
Kapitalräkning	»	764: 03		
Kapten Wenzel Falk	»	32,200: —		
Kassabehållning	»	5: 14	»	37,098: 65
				» 40,209: 06

Då ingenting funnits att anmärka vid räkenskapernas genomgående och då för de utlånta penningarna finns god säkerhet, få revisorerna föreslå full och tacksam ansvarsfrihet åt styrelsen för den tid, revisionen omfattar.

Karlstad den 8 maj 1915.

OSCAR DAHL.

GERDA MELIN.

Rätt avskrivet, intyga:

K. ERICSSON.

H. ALLSING.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 25 oktober 1915.*

§ 9.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över styrelsens för Karlstads barnhem av Herr H. Severin som motion upptagna framställning om ett anslag av 500 kronor för barnhemmets verksamhet under år 1916; och beslöt kammarerna anföra följande:

Vid sammanträde den 2 maj 1907 hade stadsfullmäktige beslutat att avgiftsfritt tillsvi vidare upplåta den s. k. Engholmska villan med tillhörande område till föreningen för Karlstads barnhem. För att emellertid få en beräkning av vad

staden kostade på barnhemmet, ansåg drätselkammaren, att barnhemmet borde debiteras en hyresavgift för villan, vilken avgift kammaren ville föreslå till 600 kronor för år, i anledning varav stadens anslag för nästa år borde ökas med motsvarande belopp. Fortfarande som hittills borde dock barnhemmet vara skyldigt att bekosta inre reparationer å villan.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att styrelsen för Karlstads barnhem skall debiteras en hyresavgift av 600 kronor för år för den till barnhemmet upplåtna s. k. Engholmska villan, med skyldighet för barnhemmet att fortfarande som hittills bekosta inre reparationer å byggnaden;

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för barnhemmet ett anslag för barnhemmets verksamhet under år 1916 av 1,100 kronor under villkor, att, så länge barnhemmet åtnjuter understöd av Karlstads stad, endast barn från staden intagas å barnhemmet;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 6 nov. 1915.

§ 123.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads barnhem av Herr Severin som motion upptagna framställning om anslag till barnhemmets verksamhet under år 1916.

Infordrat utlåtande hade häröver avgivits av drätselkammaren, och beslöt utskottet att, med instämmande i vad däri anförts, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att styrelsen för Karlstads barnhem skall debiteras en hyresavgift av 600 kronor pr år för den till barnhemmet upplåtna så kallade Engholmska villan, med skyldighet för barnhemmet att fortfarande som hittills bekosta inre reparationer å byggnaden;

att stadsfullmäktige måtte bevilja styrelsen för barnhemmet ett anslag för barnhemmets verksamhet under år 1916 av 1,100 kronor under villkor att, så länge barnhemmet åtnjuter understöd av Karlstads stad, endast barn från staden intagas å barnhemmet;

samt att fullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda anslagsbelopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

105. Brandstyrelsens framställning angående indragning av vice brandchefsbeftattningen här i staden.

Utdrag af protokoll, hållet hos Brandstyrelsen i Karlstad den 15 juni 1915.

§ 40.

Angående indragning af vice brandchefsbeftattningen hade brandchefen hos styrelsen gjort följande framställning:

”Till brandstyrelsen i Karlstad.

Den 14 oktober 1892 beslöt stadsfullmäktige anmoda brandstyrelsen »att vid näst inträffande ledighet i vice brandchefsbeftattningen till stadsfullmäktige inkomma med förslag i fråga om ordnandet af densamma nu åtföljande åligganden».

Efter verkställd utredning af frågan aflät brandstyrelsen den 19 maj 1893 till stadsfullmäktige en skrifvelse, i hvilken det bland annat heter: »brandstyrelsen har till följd af herrar stadsfullmäktiges beslut den 14 oktober 1892 hvarigenom styrelsen anmodats att vid näst inträffande ledighet i vice brandchefsbeftattningen inkomma med förslag i fråga om ordnandet af densamma nu åtföljande åligganden — tagit under öfvervägande, huru med berörda beftattning och dess tillsättande nu borde lämpligen förfaras. Styrelsen har nämligen utgått från den förutsättningen, hvarom jämväl tillförne inom styrelsen varit tal, att stadsfullmäktige funne önskvärdt, att berörda beftattning kunde indragas och någon besparing derigenom för stadskassan uppstå».

Redan omkring 1 1/2 år efter det att den nyuppsatta brandkåren börjat sin

verksamhet, uppstod — såsom af skrifvelsen framgår — tanken på att indraga vice brandchefstjänsten såsom obehöflig och att härigenom göra en besparing för stadskassan.

Brandstyrelsen ansåg sig emellertid icke kunna tillmötesgå stadsfullmäktiges önskan om indragning af berörda befattning utan föreslog stadsfullmäktige besluta, att vice brandchefsbefattningen fortfarande skulle bibehållas, »då», såsom förutnämnda skrifvelse säger, »det synes brandstyrelsen uppenbart, att ingen gerna åtager sig att under sex veckor, då brandchefen har semester samt i öfrigt vid förfall för denne sköta brandchefsbefattningen».

Det framgår af skrifvelsen, att det var fruktan för att ej kunna få vikarie för brandchefen, när så erfordrades, som var hufvudsakliga skälet för brandstyrelsen att vilja bibehålla vice brandchefsbefattningen.

Ett sådant skäl synes mig icke nu föreligga. Man behöver ej gå utanför brandstationen för att skaffa vikarie. Ty brandmästaren är väl den, som bör vara brandchefens själfskrifne ställföreträdare. Jag säger själfskrifne af den anledning, att enligt min mening det bör vara tydligt, att brandmästaren med de åligganden, som honom enligt brandordningen tillkommer och med den fackkunskap, som han bör äga, är den enda, hvilken kan göra sig så förtrogen med de brandchefen tillhörande göromål och skyldigheter, att han vid brandchefens frånvaro kan öfvertaga befälet öfver brandkåren. Icke kan det väl vara i öfverensstämmelse med fordringarna på ett väl ordnat befälsförhållande eller i disciplinärt hänseende lämpligt, att brandmästaren, som inom brandstationen är brandchefens närmaste man, som genom dagligt samarbete med manskapet lär sig känna deras personliga egenskaper och deras duglighet för brandtjänsten och som genom att leda deras öfningar själf får vana att föra befäl öfver dem, skall vid brandchefens frånvaro ställas under befäl af en utom brandstationen boende och med tjänstens olika grenar mer eller mindre förtrogen person.

Den nuvarande brandmästaren äger alla förutsättningar för att, när så är behöfligt, föra befälet öfver brandstyrkan. Vid ett eventuellt ombyte af befattningsinnehafvare komma med säkerhet sådana kompetensvilkor för befattningen att uppställas, att förhållandet blir detsamma,

Sedan jag sökt att klargöra olämpligheten af det rådande förhållandet ur befälssynpunkt, öfvergår jag till att söka påvisa att vice brandchefstjänsten äfven med hänsyn tagen till förvaltningen af brandkårens ekonomi saknar existensberättigande.

Enligt 1891 års brandordning, som var gällande under den tid, då brand- och poliskårerna voro förenade och äfven några år efter skiljmessan, hade vice brandchefen följande förvaltningsåligganden att ombestyras. Han skulle tillhandagå brandchefen vid vården och redovisningen af brandkårens materiel samt vid handlägg-

ningen af de expeditionsgöromål, som därpå föranleddes. Han skulle ombesörja all för brandkårens ekonomi erforderlig bokföring och han skulle tillse, att entreprenören för mathållningen fullgjorde sina skyldigheter samt verkställa inköp af de för kåren nödiga materialier och förnödenheter, som af brandchefen rekvirerades. En tid ålåg honom äfven tillsynen öfver brandtelegrafan. Man finner, att vice brandchefen under den tiden hade en hel del bestyr sig anförtrodda.

Under årens lopp har det ena efter det andra af dessa åligganden öfverflyttats från vice brandchefen och lagts i andra händer, så att enligt den nu gällande brandordningen endast bokföringsskyldigheter återstår för honom. Enligt det omdöme, som jag kunnat bilda mig om bokföringens omfattning, är den knappast annat än ett vanligt renskrifningsarbete, som sammanlagt ger vice brandchefen 1 möjliga 1 ¹/₂ vckas sysselsättning årligen.

För det ringa arbete och det obetydliga ansvar, som äro förenade med vice brandchefsbefattningen, uppbär dess innehafvare ett arvode af 500 kronor årligen. Jag kan ej värja mig från den tanken, att dessa penningar kunde användas bättre, hvad staden vidkommer.

I kostnadshänseende är vice brandchefstjänstens bibehållande icke berättigad.

Vice brandchefer enligt modell Karlstad anses inom fackmannakretsar ej motsvara nutidens fordringar på brandkårsbefäl.

I flere med Karlstad jämförliga städer har äfven denna befattning slopats. Så är förhållandet i Örebro, Uppsala, Eskilstuna, Jönköping, Kalmar och Falun m. fl. städer.

Vid en eventuell indragning af berörda tjänst förklarar jag mig villig att öfvertaga den vice brandchefen åliggande bokföringsskyldigheten mot en ersättning af exempelvis 50 kronor såsom arvode åt medhjälpare vid räkenskapernas afslutning för året.

På grund af hvad jag anført, får jag äran hemställa,

att brandstyrelsen behagade vidtaga åtgärder för indragning af vice brandchefsbefattningen.

Karlstads brandstation den 20 maj 1915.

PER ÅGREN,

brandchef;

hvilken skrivelse bland styrelsens ledamöter och vice brandchefen cirkulerat.

Efter öfverläggning i ärendet beslöt styrelsen, som delade brandchefens uppfattning att vice brandchefsbefattningen borde indragas, ingå till stadsfullmäktige med hemställan:

att stadsfullmäktige måtte besluta, att vice brandchefsbefattningen här i staden skall indragas från och med den 1 januari 1916 samt besluta sådan ändring i stadens brandordning, som däraf påkallas.

In fidem:

C. LIDBERG.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 25 oktober 1915.

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över brandstyrelsens framställning angående indragning av vice brandchefsbefattningen här i staden från och med den 1 januari 1916, och beslöt drätselkammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 6 nov. 1915.

§ 124.

Hos stadsfullmäktige hade brandstyrelsen på anförda grunder hemställt, att fullmäktige måtte besluta, dels att indraga vice brandchefsbefattningen vid stadens brandkår från och med den 1 januari 1916, dels ock att intaga sådan ändring i stadens brandordning, som därav kunde påkallas, över vilken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att yttra sig i ärendet; och beslöt utskottet, som till alla delar biträdde de skäl och synpunkter, som i brandstyrelsens framställning åberopats, att såsom infordrat utlåtande hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att vice brandchefsbefattningen vid stadens brandkår skall indragas från och med den 1 januari 1916; samt att stadsfullmäktige måtte lämna brandstyrelsen i uppdrag att upprätta och till stadsfullmäktige inkomma med förslag till därav påkallade ändringar i stadens brandordning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

106. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående ändring i elektricitetsverkets taxa.

Utdrag ur protokollet hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 16 oktober 1915.

§ 4.

Rörande nedsättning af nu gällande priser för elektrisk belysningsström beslöt Styrelsen att till Stadsfullmäktige aflåta följande framställning:

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

I styrelsens framställning af den 16 september 1912 ifrågasattes en sänkning af kilowattimmepriset å elektrisk belysningsström från dåvarande 40 öre till 35 öre. Att emellertid omedelbart vidtaga *hela* denna sänkning ansågs vara för elektricitetsverkets ekonomi onödigt kännbart äfven om man finge hoppas att det lägre priset skulle föranleda något ökad nyanslutning och därigenom en viss grad af ersättning kunna väntas. Men om — — — prisets sänkning fördelas på en tid af tre år bör minskningen i inkomst från hittills varande strömförbrukare ej blifva synnerligen kännbar.

Stadsfullmäktige beslöto den 21 november 1912 i enlighet med styrelsens förslag bland annat att grundpriset å elektrisk belysningsström tills vidare skulle vara 38 öre pr kwt.

Under åren 1913 och 1914 har Styrelsen icke ansett sig böra inkomma med förslag till den ifrågasatta ytterligare prissänkningen. Men då elektricitetsverkets affärsvinster fortfarande visa samma raska stegring anser styrelsen att denna ändring ej längre kan uppskjutas af hänsyn till den strömförbrukande allmänheten.

Enligt senaste tillgängliga elektricitetsverksstatistik (år 1913) äro:

Anslutning och ljuspris vid några jämförliga elektricitetsverk.

	Anslutningsvärdet för belysning kw.	Pris för kwt. för belysnings- ström vid 1—3,000 kwt. förbr.
Uppsala.....	1,528	35—30 öre
Halmstad.....	1,035	37 $\frac{1}{2}$ »
Falun.....	979	35—32 »
Jönköping.....	877	32—31 »
Vesterås.....	784	46—31,1 »
Karlstad.....	767	38—30 »

En jämförelse visar att Karlstad af dessa håller högsta pris beträffande belysning hos småabbonenter. Men då dessa torde ha den svåraste kännningen af rå-

dande dyrtid så bör detta vara en ytterligare anledning att reducera strömpriset. Styrelsen tillåter sig sål. föreslå

att Stadsfullmäktige ville fastställa att från den 1 januari 1916 till- vidare gälla följande ändring i elektricitetsverkets taxa:

A. För belysningsström är afgiften

1) Vid användning af kwt.-mätare 35 öre pr kwt.

Abonnent, som tager sitt behof af elektrisk belysningsström utslu- tande från stadens elektricitetsverk erhåller på den enligt kwt.-mätare beräknade strömförbrukningen pr kalenderår nedsättning i priset så- lunda att

de 500 första kwt. betalas efter 35 öre.

« därpå följande intill 1.000 efter 34 öre.

« « « « 1,500 « 33 «

« « « « 2,000 « 32 «

« « « « 2,500 « 31 « och

« « « » 3.000 « 30 «

Åt större förbrukare = förut.

Karlstad den 21 oktober 1915.

För Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

S. GULLSTRÖM.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 1 november 1915.*

§ 2.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om nedsättning av nu gällande priser för elektrisk belysningsström; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 125.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjord framställning i fråga om viss nedsättning av nu gällande priser för elektrisk belysningsström, däröver drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot förslaget, att hemställa,

att stadsfullmäktige ville fastställa, att från den 1 januari 1916 tillsvidare gälla följande ändring i elektricitetsverkets taxa:

A. För belysningsström är avgiften

1) Vid användning av kwt.-mätare 35 öre pr kwt.

Abonnent, som tager sitt behov av elektrisk belysningsström utslutande från stadens elektricitetsverk, erhåller på den enligt kwt.-mätare beräknade strömförbrukningen pr kalenderår nedsättning i priset sålunda att

de 500 första kwt. betalas efter 35 öre.

de därpå följande intill 1,000 efter 34 öre.

» » » » 1,500 » 33 »

» » » » 2,000 » 32 »

» » » » 2,500 » 31 » och

» » » » 3,000 » 30 »

Åt större förbrukare = förut.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

107. Magistratens resolution med inforordande av stadsfullmäktiges yttrande över av särskilda sakkunniga avgivet förslag i fråga om beredande av låttnader för kommunernas upplåning.

Resolution.

Överlämnas till magistraten i Karlstad, som anmodas att över bilagda betänkande med förslag ifråga om beredande av låttnader för kommunernas upplåning*)

*) Betänkandet tillhandahålles af stadsfullmäktiges sekreterare.

infordra stadsfullmäktiges här i staden yttrande samt därmed jämte eget utlåtande i ärendet hit inkomna före den 1 nästa december.

Karlstad i landskansliet den 13 augusti 1915.

På Landshövdinge-Ämbetets vägnar:

ELIAS STENIUS.

KARL HOLMBERG.

Öfverlemnas till Stadsfullmäktige för yttrandes afgifvande före den 1 nästa November.

Karlstads rådhus den 18 Aug. 1915.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 1 november 1915.*

§ 6.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över av sakkunniga den 5 maj 1915 avgivet betänkande med förslag i fråga om beredande av lättnader för kommunernas upplåning; och beslöt drätselkammaren anföra följande:

Ifrågavarande betänkande avser endast städer med ett invånareantal under 15,000 och berör således för närvarande — och såsom drätselkammaren får hoppas ej heller framdeles staden Karlstad. Det torde således vara ur det allmänna statsintressets synpunkt, som drätselkammaren har att avgiva sitt utlåtande.

Såsom uppgift för en eventuell kommunallåneförmedlingsanstalt ha kommitterade angivet, att den kunde lämna en kommun, som saknade kontakt med penningmarknaden, värdefulla anvisningar, varest penningar kunde billigast erhållas eller överflödiga medel på kort tid placeras, samt att den kunde lämna en penningplacerande anstalt upplysningar beträffande en lånesökande kommuns ekonomiska bärkraft. Därtill har man även velat lägga befogenheten att tillse, att lånemedel användas till det med lånet avsedda ändamålet. En anstalt för dessa uppgifter anser drätselkammaren onödig. Kommuner, som sakna kontakt med penningmarknaden, torde svårligen kunna letas upp. Drätselkammaren är förvisad om att ingen kommun i vårt land saknar kännedom om tillvaron av de av kommitterade nämnda anstalter, som lämna kommunallån, nämligen riksbanken,

postsparbanken, bankbolagen, sparbankerna, försäkringsbolagen, de penningplacerande kassorna m. fl. Hittills ha också de penningplacerande anstalterna själva — utan mellanhand av någon kommunallåneförmedlingsanstalt — skaffat sig nödiga upplysningar om den lånesökande kommuns ekonomiska bärkraft, och ingen anledning finnes att förmoda, att de skola förlora den förmågan i framtiden. Minst lika onödigt torde vara att tillskapa en ny anstalt för övervakande av lånemedlens användning, då med nu stadgat överinseende av Konungens Befallningshavande eller magistrat all behöflig kontroll härutinnan redan förefinnes.

Ett sammankopplande av en eventuell kommunallånekassa med konungariket Sveriges stadshypotekskassa finner sig drätselkammaren på av kommitterade anförda grunder ej kunna förorda.

I likhet med kommitterade anser drätselkammaren, att statens hjälp för ifrågasvarande ändamål bör kunna påräknas, så mycket mera som någon förlust för staten därav svårligen torde behöva befaras. Såsom kommitterade framhålla har det ännu ej inträffat, att en kommun icke fullgjort sina ekonomiska förpliktelser, och med nu gällande föreskrifter för upptagande af kommunallån, enligt hvilka Kungl. Maj:ts bifall kräves för lån av nämnvärd betydelse, lär faran för en kommunal bankrutt kunna anses fullkomligt utesluten. Svårigheten ligger i utfinnandet av den lämpligaste formen för statens hjälp.

Med den inskränkta verksamhet, som enligt kommitterades förslag torde tillkomma den kommunala låneanstalten, skulle ett för ändamålet inrättat byråkratiskt ämbetsverk förmodligen ställa sig för dyrt. En statsanstalt endast för de nya krav, som städer med ett invånarantal under 15,000, landsting, lantkommuner, municipal-samhällen och köpingar komma att framställa — äldre skulder få väl anses redan fonderade — kan drätselkammaren ej ur sparsamhetssynpunkt förorda. Den skulle förmodligen endast fördyra lånen. Den till 15,000 invånare satta gränsen synes även vara vald fullkomligt godtyckligt, så framt syftet ej varit att därigenom kunna hålla lånefonden så låg som möjligt. Enligt denna gränsbestämning skulle Karlstad med sica 14,834 invånare år 1905 ännu saknat »nödig kontakt med penningmarknaden» och behövt »värdefulla anvisningar, varest penningar kunde billigt erhållas», men redan 1906 tack vare en mindre folkökning, ha fått förmåga att reda sig själv.

Lånefonden anser drätselkammaren för lågt tilltagen för att kunna göra verklig nytta, och med ett lånemaximum av 500,000 kr. torde svårligen många kommuner bli hjälpta.

Drätselkammaren kan egentligen ej finna några större svårigheter för de mindre kommunerna att orhålla lån än för de större. Då ej kassor af olika slag användas, vänder sig en lånesökande kommun naturligtvis till närmaste provinsbank, som också torde sitta i nära med den mest intima kännedom om kommunens bär-

kraft. Då kommunallån hittills ansetts särskilt säkra, erhållas också lånen sannolikt på de förmånligaste villkor, som med de rådande förhållandena å penningmarknaden stå att få.

Då kommitterade icke velat anslå medel till täckande av hela det beräknade lånebehovet, så torde meningen vara, att svenska staten skall träda hjälpande emellan vid sidan av de uppräknade långgivande penninginrättningarna. Enär för närvarande och säkerligen för en avsevärd framtid den utländska lånemarknaden torde få anses stängd, så lär emellertid statens lånefond icke kunna bildas utan anlåtande av våra penninginstitut. Det måste då synas lämpligare, att dessa, såsom hittills varit fallet, få direkt lämna ut lånen, i stället för att ett ämbetsverk tillskapas för att bilda en enligt drätselkammarens mening onödig »felande länk» mellan långivarna och kommunerna. Ökade kostnader för den lånesökande skulle därav otvivelaktigt bli följderna och därtill även nya och onödiga formaliteter. Den närvarande tiden måste därför anses synnerligen olämplig för bildandet av en dylik låneanstalt. Den sparsamhet, som kommitterade velat framkalla, torde nu en lång tid framåt komma av sig själv genom tidsomständigheterna. Största delen av kommunernas skulder är nu fonderad, och kortare lån för de mindre kommunerna, avsedda att fonderas, torde nuvarande långgivare kunna smälta. För övrigt torde det kunna ifrågasättas, huruvida icke ett frångående av statens hittills följda princip att endast upptaga lån för produktiva ändamål kan medföra en viss risk för statens ställning på den utländska lånemarknaden. Vad kommitterade själva i detta avseende (sidan 5) ha anfört beträffande »stadshypotekskassans i marknaden nu introducerade obligationer» ger åtminstone ett visst stöd för den förmodan, att statskrediten i någon mån kunde röna ett mindre godt inflytande därav.

Beträffande räntefoten, varur väl den enda reella »lättnaden» skulle framgått, synas meningarna inom kommittén ha varit delade. Men om staten enligt förslaget skall anskaffa medel för utlåningen och räntefoten bestämmas, ej efter räntan för statens upplåning, utan »lika väl som om medlen anskaffats genom enskild upplåning, böra bero på rådande förhållanden å penningmarknaden», så kan drätselkammaren ej inse, vilken nytta statens ingripande egentligen medför.

I fråga om återbetalningstiden synas kommitterade ha varit ense. Man kan ju också instämma i kommitterades yttranden (sid. 8), »att näst räntefoten är tiden för låns återbetalning det viktigaste lånevillkoret», och att »dett låns återbetalningstid bör bestämmas så, att den icke överstiger den tid, varunder de värdeobjekt, vilkas anskaffande avses med det upptagna lånet, kunna antagas äga bestånd». Men när kommittén från denna riktiga utgångspunkt kommer till en amorteringstid för skolor, rådhus, begravningsplatser m. m. av 20 år, så ser det nästan ut, som om man kräver en hastigare amortering, ju varaktigare ett föremål är. Med den ringa

misskund, som kommittén visar nu levande skattedragare, lära också de mindre kommunerna akta sig för att komma i kontakt med den föreslagna låneanstalten.

Drätselkammaren anser olämpligt, att förvaltningen av den föreslagna lånefonden, såsom kommitterade tänkt sig, överlämnas antingen åt statskontoret eller riksbanken, vilka båda verk i sådant fall måste utökas med nya arbetskrafter för omhändertagande av ifrågavarande uppgifter, som i vissa avseenden måste anses främmande för ämbetsverkens hittillsvarande verksamhet.

Drätselkammaren, som icke anser förevarande förslag till lättnader för kommunernas upplåning bereda afsevärda fördelar, vill till sist som sin mening uttala, att när en gång frågan om en låneanstalt kan visa sig möjlig att realisera, »Kreditföreningen av kommuner i Danmark», lämpligen synes kunna tjäna som mönster.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 6 nov. 1915.*

§ 126.

Konungens Befallningshavande i länet hade genom magistraten infordrat stadsfullmäktiges yttrande över av särskilda sakkunniga avgivet förslag i fråga om beredande av lättnader för kommunernas upplåning; och hade drätselkammaren, uppå remiss från fullmäktige, avgivit infordrat utlåtande i ärendet.

Beredningsutskottet, som nu hade att yttra sig i ärendet, beslöt, efter tagen del av handlingarna, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte såsom infordrat yttrande över ifrågavarande förslag åberopa vad drätselkammaren i ärendet anfört.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

Karlstad 1916
Karlstads-Tidningens A.-B:s Tryckeri.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 16 Dec.

N:o 11.

108. Vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av stadens delegationers räkenskaper och förvaltning för år 1914.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Vederbörande revisorers berättelser öfver verkställd granskning af stadens räkenskaper och förvaltning för år 1914 äfvensom Drätselkammarens i anledning däraf infortrade förklaring öfverlämnas härmed.

Karlstads rådhus den 20 Oktober 1915.

På Magistratens vägnar:

C. LIDBERG.

Undertecknade, av Stadsfullmäktige utsedde att granska Karlstads stads räkenskaper och förvaltning för år 1914, få häröver avgiva följande

Revisionsberättelse.

Tillgångar och skulder samt inkomster och utgifter ställa sig *enligt räkenskaperna* sålunda:

Drätselverket:

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Fastigheter, tomter, jordar m. m.	2,321,709 90	2,487,519 41	165,809 51	
Fordran av delegationerna samt hos dem bokförda tillgångar över skulder	5,168,525 84 ¹⁾	5,370,009 86	201,484 02	
Kassa och bankräkningar	995,566 17	550,217 35	—	445,348 82
Utlånta medel	73,379 01	85,821 86	12,442 85	
Obligationer och aktier	811,250 —	811,250 —	—	
Obetalda skatter	131,582 43	167,488 08	35,905 65	
Förskott och tolagsmedel	19,126 22	20,603 22	1,477 —	
	Kr. 9,521,139 57	9,492,909 78	417,119 03	445,348 82
Skulder:				
Fonderade lån	6,503,094 60	6,400,897 09	—	102,197 51
Andra	32,862 11	25,034 66	—	7,827 45
Div. kreditorer	1,305 38	7,576 80	6,271 42	
Fonder, som staden förvaltar	431,631 96 ²⁾	444,585 89	9,953 93	
Fonder, som staden disponerar	109,595 41 ²⁾	102,663 50	—	6,931 91
För särskilda ändamål disponerade medel	6,924 19 ²⁾	8,403 43	1,479 24	
	7,088,413 65	6,989,161 37	17,704 59	116,956 87
Tillgångar över skulder	2,432,725 92	2,503,748 41	71,022 49	
	Kr. 9,521,139 57	9,492,909 78	88,727 08	116,956 87

Förutom förestående tillgångar finnes inom linjen upptaget dels av spritbolaget disponerade fastigheter till värde kr. 119,100: — och dels lotter i Karlstads Teateraktiebolag kr. 31,250: —.

¹⁾ Specifikation å sid. 32 och 33.

²⁾ Specifikation å sid. 34.

Inkomster:

Allm. uppborlden	709,816: 31
Tolagsersättningen	36,997: 25
Saluhallen	4,896 52
Räntor	169,093: 49

Kapitalökning hos delegationerna:

Drätselkammaren	8,019: 47
Gasverket	24,910: 18
Vattenverket	16,581: 94
Elektricitetsverket	91,008: 72
Folkskolestyrelsen	28,223: 56
Brandstyrelsen	881: 29
Hälsovårdsnämnden	1,896: 89
Dispensärstyrelsen	665: 83
Styrelsen f. Mariebergsskogen	19: 93
	<u>172,207: 81</u>

Kronor 1,093,011: 38

Utgifter:

Avkortningar och ntskylder	13,754: 06
Räntor	327,304: 95
Magistraten i polisärenden	1,683: 68
Oförutsedda utgifter	40,126: 40

Anslag till delegationerna:

Drätselkammaren	207,993: 63
Fattigvården	131,537: 50
Folkskolestyrelsen	130,275: 64
Vattenverket	32,403: 43
Hälsovårdsnämnden	33,384: 66
Dispensärstyrelsen	17,642: 50
Brandstyrelsen	29,750: —
Barnavårdsnämnden	3,128: —
Flickskolan	1,750: —
Varmbadhuset	2,500: —
Trädgårdsstyrelsen	3,240: —
Tekniska söndags- och afton- skolan	3,500: —
	<u>597,105: 36</u>

Kapitalminskningar hos delegationerna:

Hamnstyrelsen	30,080: 30
Fattigvården	10,817: 16
Trädgårdsstyrelsen	209: 06
Flickskolan	907: 92
	<u>42,014: 44</u>

Kronor 1,021,988: 89

Inkomster över utgifter 71,022: 49

Kronor 1,093,011: 38

Drätselkammaren.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Inventarier	47,484 98	47,682 93	197 95	
Materialier	35,740 09	21,487 51	—	14,252 58
Järnvägsundersökningar	7,000 —	7,000 —	—	—
Fordringar	1,738 75	2,958 47	1,219 72	—
Livsmedelskommissionen	—	20,908 85	20,908 85	—
Arbeten i polisstationen	—	6,562 35	6,562 35	—
Arbeten med östra bron	—	11,564 69	11,564 69	—
	Kr. 91,963 82	118,164 80	40,453 56	14,252 58
Skulder:				
Nyκτηhetsakens främjande	5,711 12	5,846 63	135 51	—
Pensionsavgifter	—	17,796 —	17,796 —	—
Hundskatt	—	250 —	250 —	—
	5,711 12	23,892 63	18,181 51	
Tillgångar över skulder	86,252 70	94,272 17	8,019 47	
	Kr. 91,963 82	118,164 80	26,200 98	

Inkomster:		Utgifter:	
Uttaxerade medel	148,776: 68	Gatuarbeten	83,375: 91
Brännvinshandelsavgifter	83,751: 58	Löner och arvoden	77,717: 54
Andel i hamnuppboriden	12,257: 83	Pensioner	8,074: 33
Hyror och arrenden	60,545: 89	Polisväsendet	71,448: 53
Polisbevakning vid hamnen	720: —	Allmänna lyshållningen	29,965: —
Statsbidrag för polishandräkning	2,500: —	Byggnaders underhåll	15,981: 86
Andel i hamneas platshyor	165: 24	Utskylder	12,037: 75
Tullfrihetsersättning	132: 66	Ersättning till vattenverket för vattenka-	
Växelprotester	1,839: —	stare, gatubrunnar och brandposter	7,750: —
Bötesandelar	181: 50	Skrivmaterialier	4,328 52
Artistskatt	1,131: 89	Tryckningskostnader	4,042: 65
Kallbadhuset	323: 77	Bränsle, lyse och vatten	4,517: 43
Kabinettet	450 85	Renhållning och avstjälpningsplatser	7,432: 10
Gaturegleringsfonden	59,217: —	Väg- och brounderhåll	8,324: 45
Tomtförsäljningar	21,479: 24	Brandsyner	547: 50
		Fraktkostnader för tobak	4,796: 64
		Stallet	1,507: 17
		Tomtförsäljningar	1,479: 24
		Klapphuset	1,060: —
		Kallbadhuset	162: 19
		Kabinettet	600: —
		Tyggårdsvikens länshållning	200: —
		Platshyra	298: 70
		Fångars vård och underhåll	271: 74
		Brandstodsavgifter	1,505: 69
		Hyra för rektorsbostället	1,400: —
		Hyra för flickskolan	7,650: —
		Div. omkostnader	3,137: 85
		Oförutsedda utgifter	8,968: 24
		Sociala ändamål:	
		Barnkrubborna	2,300: —
		Föreläsningar	800: —
		Stadsbibliotek	3,600: —
		Arbetsstugor	1,500: —
		Skollofskollonier	500: —
		Arbetsförmedling	3,000: —
		Sjukkassor	985: —
		Nyktighetssaken	4,187: 58
			<u>16,872: 58</u>
			385,453: 61
		Inkomster över utgifter	<u>8,019: 47</u>
		Kr. 393,473: 08	Kr. 393,473: 08

Fattigvården.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Kassa och bankräkning	21,615 50	19,297 45	—	2,328 05
Utlånta medel	109,587 —	108,224 —	—	1,363 —
Obligationer	15,088 12	10,078 75	—	5,009 37
Fastigheten Klaraborg	390,595 60	391,595 60	—	—
Sundbergiska stiftelsens fastigheter	40,500 —	40,000 —	—	500 —
Mangelfonderna	4,150 —	4,150 —	—	—
Materialier	2,555 10	3,269 20	714 10	—
Inventarier	21,065 55	21,498 77	433 22	—
Div. debitorer	7,806 45	7,628 48	—	177 97
Kr.	612,963 32	604,732 25	1,147 32	9,378 39
Skulder:				
Till fonder	176,298 94	177,144 15	845 21	—
Div. kreditorer	1,628 77	3,369 65	1,740 88	—
Kr.	177,927 71	180,513 80	2,586 09	—
Tillgångar över skulder	435,035 61	424,218 45	—	10,817 16
Kr.	612,963 32	604,732 25	2,586 09	10,817 16

Inkomster:

Uttaxerade medel	131,537: 50
Statsbidrag	3,450: 15
Hjonens arbeten	6,637: 72
Dispensärstyrelsen	11,046: —
Andra kommuner	6,005: 77
Försåld kvarlåtenskap	1,205: 39
Räntor	174: 17
	<hr/>
	160,056: 70
Utgifter över inkomster	10,817: 16

Kr. 170,873: 86

Utgifter:

Avlöningar	16,121: 75
Pension	400: —
Ordinarie understöd	32,195 85
Tillfälliga understöd	8,912: 75
Barnuppfostringsbidrag	1,384: —
Bortackorderade barn	20,498 38
Mathållning	42,079: 28
Beklädnad	3,401: 55
Sjukvård	16,871: 03
Belysning	2,126: 72
Uppvärmning	13,649: 49
Underhåll	2,041: 34
Andra kommuner	1,187: 28
Avskrivningar	2,636: 38
Div. utgifter	7,368: 06

Kr. 170,873: 86

Fattigvårdens fonder.

	Vid årets början	Inkomst	Utgift	Vid årets slut
Sundbergska fonden	44,791 55	1,275 69	940 60	45,126 64
Austriska »	739 34	40 66	30 —	750 —
Clarholmska »	8,173 17	449 52	299 68	8,323 01
Bergmanska »	1,500 —	82 50	82 50	1,500 —
Gratifikations- »	10,372 50	570 49	600 —	10,342 99
Kjellmanska »	2,125 —	116 87	116 87	2,125 —
Lindqvistska »	550 —	30 25	30 25	550 —
Maria Larsdotters »	2,000 —	110 —	110 —	2,000 —
Lisa »	3,500 —	183 75	175 —	3,508 75
Sundströmska »	3,000 —	165 —	165 —	3,000 —
Tinglöfska »	3,400 —	187 —	187 —	3,400 —
Wetterstenska »	1,200 —	66 —	66 —	1,200 —
Vibeliska »	1,666 67	91 67	91 67	1,666 67
Zanderska »	1,500 —	82 50	82 50	1,500 —
Sjöstedska »	1,500 —	82 50	82 50	1,500 —
Nödhjälps- »	923 42	135 78	— —	1,059 20
Poignantska »	48 33	2 66	— —	50 99
Fahlgrenska »	2,900 —	159 50	159 50	2,900 —
Johanna Olssons »	97 34	5 35	— —	102 69
D. V. Göhles »	1,050 —	57 75	57 75	1,050 —
Rennerfeldtska »	100 —	5 50	5 50	100 —
Grundströmska »	6,000 —	330 —	330 —	6,000 —
Lauhrénska »	500 —	27 50	27 50	500 —
Sandelinska »	74,000 —	4,070 —	4,070 —	74,000 —
Mellqvistska »	1,250 —	68 75	68 75	1,250 —
S. O. Petterssonska fonden	2,000 —	110 —	110 —	2,000 —
Göthlinska »	300 —	16 50	16 50	300 —
Hellqvists barn »	— —	449 88	— —	449 88
	175,187 32	8,973 57	7,905 07	176,255 82
Balanserade fondräntor	1,111 62			888 33
Kr.	176,298 94			177,144 15

Hamnen.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Hamnanläggningen	1,001,813 79	1,021,226 88	19,413 09	
Fastigheter	60,776 54	60,776 54	—	
Muddringsmateriel	45,905 52	40,401 21	—	5,504 31
Lyftkranar	41,009 23	41,009 23	—	
Inventarier	19,881 17	20,086 16	204 99	
Materialier	250 —	—	—	250 —
Reparationsfonden	72,509 46	72,509 46	—	
Div. debitorer	1,050 02	1,621 42	571 40	
Kassa	47 21	122 03	74 82	
	Kr. 1,243,242 94	1,257,752 93	20,264 30	5,754 31
Skulder:				
Till fonder	95,738 90	95,738 90	—	
Obligationslån	856,350 83	872,724 21	16,373 38	
Drätselverket	—	30,195 91	30,195 91	
Div. kreditorer	1,982 75	3 75	—	1,979 —
	954 072 48	998,662 77	46,569 29	1,979 —
Tillgångar över skulder	289,170 46	259,090 16	—	30,080 30
	Kr. 1,243,242 94	1,257,752 93	46,569 29	32,059 30

Inkomster:

Hamnuppbörd	62,001: 95
Arrenden	2,667: —
Lushyror	1,725: —
Latschyror	3,455: 38
Lånhyror	3,312: 30
Lipavgifter	3,272: 90
Div. inkomster	352: —
	76,786: 53
Utgifter över inkomster	30,080: 30
	Kr. 106,866: 83

Utgifter:

Stadsandel	12,257: 83
Räntor	39,946: 22
Underhåll	23,616: —
Avskrivningar	5,504: 31
Löner	16,622: 40
Kontorsomkostnader	2,069: 53
Skatter och brandförsäkringar	1,020: 92
Driftkostnader	4,649: 15
Div. utgifter	1,180: 47
	Kr. 106,866: 83

Gasverket.

	Vid årets		Ökning	Minskning		
	början	slut				
Tillgångar:						
Fastigheter	163,539	79 165,331	68 1,791	89		
Driftapparater	66,615	05 68,515	60 1,900	55		
Ledningar	147,704	36 154,924	44 7,220	08		
Gatulyktor	37,062	34 38,622	38 1,560	04		
Gasmätare	43,976	75 47,489	38 3,512	63		
Inventarier	7,899	69 8,532	49 632	80		
Materialier	12,186	76 12,841	96 658	20		
Div. debitorer	31,006	75 31,096	75 90	—		
Kassa	191	06 86	88 —	104		
Foks	7,897	36 10,376	80 2,479	44		
Tjära	506	63 1,993	— 1,486	37		
Gaskol	10,723	43 51,780	— 41,056	57		
Kr. 529,309	97	591,594	36	62,388	57	
Skulder:						
Obligationslån	233,632	33 231,213	29 —	—	2,619	
Div. kreditorer	409	90 15,055	17 14,645	27	04	
Drätselverket	—	— 25,347	98 25,347	98	—	
Kr. 234,242	23	271,616	41	39,993	25	
Tillgångar över skulder	295,067	74	319,977	92	24,910	18
Kr. 529,309	97	591,594	36	64,903	43	
					2,619	04

Inkomster:	
Gasförbrukningen	30,485: 28
Enskilda arbeten	630: 02
Gatu- och hambelysning	10,071: 28
Kr. 41,186:	58

Utgifter:	
Räntor	11,360: 2
Skatter och brandförsäkringar	1,844: 2
Pension	400: —
Avskrivningar	2,671: 9
Inkomster över utgifter	16,276: 4
Kr. 41,186:	5

Vattenverket.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Fastigheter	316,191	23 316,191	23 —	—
Driftapparater	233,559	53 234,223	81 664	28
Vattenledningsnätet	493,061	46 500,882	76 7,821	30
Avloppsledningen	390,346	55 392,778	25 2,431	70
Servisledningar	34,070	40 40,697	75 6,627	35
Inventarier	9,668	32 10,471	51 803	19
Materialier	4,118	20 2,799	32 —	1,318
Div. debitorer	7,624	72 8,533	75 909	03
Kassa	122	42 330	16 207	74
	Kr. 1,488,762	83 1,506,908	54 19,464	59 1,318
Skulder:				
Vattenledningsfonden	219,629	80 219,629	80 —	—
Amorteringslån	956,846	24 941,374	94 —	15,471
Drätselverket	15,578	08 30,992	34 15,414	26
Inventarier i Tyggårdsviken	2,328	05 2,328	05 —	—
Div. kreditorer	1,169	21 1,620	81 451	60
	1,195,551	38 1,195,945	94 15,865	86 15,471
Tillgångar över skulder	293,211	45 310,962	60 17,751	15*)
	Kr. 1,488,762	83 1,506,908	54 33,617	01 15,471

Inkomster:

Uttaxerade medel	32,403:	43
Anslag av gatubyggnadslånet	450:	—
Enskilda arbeten	150:	24
Hyror	625:	—
Vattenförbrukningen	39,588:	75

Kr. 73,217: 42

Utgifter:

Räntor	45,685:	84
Avloppsverkets drift	6,016:	79
Rabatter	961:	59
Skatter	1,603:	95
Inventariers underhåll	363:	32
Olycksfalls- och sjukersättning	156:	70
Avskrivningar	678:	08

55,456: 27

Inkomster över utgifter *)17,751: 15

Kr. 73,217: 42

*) Motsvarande belopp är hos drätselverket felaktigt upptaget till kr. 16,531: 94.

Elektricitetsverket.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Fastigheter	91,534 29	91,534 29	—	—
Driftapparater	139,104 51	152,705 85	13,601 34	—
Kabelnätet	229,015 94	247,009 46	17,993 52	—
Servisledningar	30,797 59	31,029 72	3,232 13	—
Gatulampor	3,056 —	7,121 95	4,065 95	—
Mätare	73,282 —	79,724 44	6,442 44	—
Inventarier	9,240 03	10,898 30	1,658 27	—
Materialier	9 510 86	12,952 23	3,441 37	—
Reservstationen	73,773 60	128,000 —	54,226 40	—
Div. debitorer	57 777 65	44,302 19	—	13,475 46
Kassa	578 52	304 24	—	274 28
	Kr. 717,670 99	808,582 67	104,661 42	13,749 74
Skulder:				
Amorteringslån	400,762 86	396,195 46	—	4,567 40
Drätselverket	39,425 51	43,387 99	3,962 48	—
Div. kreditorer	—	507 88	507 83	—
	440,188 37	440,091 33	4,470 36	4,567 40
Tillgångar över skulder	277,482 62	368,491 34	91,008 72	—
	Kr. 717,670 99	808,582 67	95,479 08	4,567 40

Inkomster:	
Strömförbrukningen	111,900: 37
Gatubelysningen	5,186: 56
Enskilda arbeten	631: 32
	<hr/>
	Kr. 117,718: 25

Utgifter:	
Skatter och försäkringsavgifter	2,214: 37
Räntor	20,295: 40
Installationsbidrag	3,465: 23
Avskrivningar	734: 48
	<hr/>
	26,709: 55
Inkomster över utgifter	91,008: 72
	<hr/>
	Kr. 117,718: 25

Hälsovårdsnämnden.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Inventarier	14,630 54	16,918 45	2,287 91	
Kassa	391 02	—	—	391 02
Skulder inga.	Kr. 15,021 56	16,918 45	2,287 91	391 02

Inkomster:

Uttaxerade medel	32,384: 66
Legosängsavgifter	1,994: 06
Skjuksköterskebiträde	358: —
Ersättning från dispensärstyrelsen	358: —

Kr. 35,094: 72

Utgifter:

Allmänna hälsovården:

Löner, arvoden och pensioner	10,560: —	
Renhållning	8 987: 50	
Hyror	700: —	
Smittorening m. m.	752: 31	
Mjölksprov	100: —	
Annonser och tryck m. m.	602: 87	
Oförutsedda utgifter	75: 90	21,778: 58

Epidemisjukhuset:

Löner, arvoden och pensioner	2,262: 01	
Kosthållning	3,505: 10	
Medicin, förbandsartiklar m.m.	883: 28	
Bränsle, lyse och vatten	2,911: 81	
Inventariers underhåll	510: 90	
Underhåll av hus, vägar m.m.	192: —	
Tvätt och skurhjälp	587: 44	
Diverse utgifter	566: 71	11,419: 25

Inkomster över utgifter 1,896: 89

Kr. 35,094: 72

Dispensärstyrelsen.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Inventarier	—	703 96	703 96	—
Skulder:				
Till kassaförvaltaren	129 81	38 13	—	91 68

Inkomster:		Utgifter:	
Uttaxerade medel	17,642: 50	Löner	2,617: 16
Hyror	117: 10	Kosthåll	298: —
		Medicin och förbandsartiklar	304: 21
		Sjukhuskostnad	10,901: 15
		Matvaror och bränsle	2,103: 58
		Bad	396: —
		Utrustningspersedlar	22: 25
		Div. utgifter	321: 61
			16,963: 96
		Inkomster över utgifter	795: 64
	Kr. 17,759: 60		Kr. 17,759: 60

Folkskolestyrelsen.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Kassa och bankräkning	3,134 58	671 85	—	2,462 73
Fastigheter	480,000 —	502,600 —	22,600 —	—
Inventarier	41,159 17	42,135 85	976 68	—
Undervisningsmateriel	18,624 97	19,071 58	446 61	—
Fordran av drätselverket	— —	6,500 —	6,500 —	—
	Kr. 542,918 72	570,979 28	30,523 29	2,462 73
Skulder:				
Premiefonderna	175 12	137 12	—	38 —
Hyra	125 —	— —	—	125 —
	300 12	137 12	—	163 —
Tillgångar över skulder	542,618 60	570,842 16	28,223 56	— —
	Kr. 542,918 72	570,979 28	28,223 56	163 —

Inkomster:		Utgifter:	
Uttaxerade medel	155,575: 64	Löner	129,308: 99
Statsanslag	44,182: 27	Pensioner	1,450: —
		Vaktmästare, eldning och städning	7,221: 26
		Bränsle	8,618: 33
		Lyse	1,772: 83
		Vatten	288: 28
		Hyror	36: 65
		Skatter och brandförsäkringar	1,401: 12
		Annonser, tryck och skrivmaterial	1,288: 05
		Telefon och porto	352: 07
	Transport 199,757: 91		Transport 151,687: 58

Transport 199,757: 91		Transport 151,687: 58
	Pensionsavgifter	4,335: 75
	Kallelser och ärenden	150: —
	Skolkök	1,910: —
	Skolån	1,197: 58
	Slöjdmateriel	1,409: 60
	Skolbad	668: 45
	Skolbibliotek	627: 03
	Fria böcker till skolbarn	1,573: 45
	Ferieresor	200: —
	Läkare och medicin	1,043: 90
	Underhåll	3,981: 98
	Diverse och oförutsedda	523: —
	Avskrivningar	2,226: 03
		<hr/>
		171,534: 35
	Inkomster över utgifter	28,223: 56
		<hr/>
Kr. 199,757: 91		Kr. 199,757: 91

Under folkskolestyrelsens förvaltning stående fonder.

	Vid årets början		Inkomst		Utgift		Vid årets slut	
Otto Geijers fond	1,001	65	45	39	40	50	1,006	54
A. F. Grundströms fond	10,860	28	552	97	450	—	10,963	25
Fahlgrenska fonden	6,068	69	273	51	268	69	6,073	54
Nilssonska fonden	6,721	86	302	39	268	48	6,755	77
Kr.	24,652	48	1,174	29	1,027	67	24,799	10

Brandkåren.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Kassa	1,775	10	—	1,775
Inventarier	32,897	87	35,236	02
Beklädnadspersedlar	1,100	—	1,161	90
Fordran av drätselverket	—	—	128	17
Kr.	35,772	97	36,526	09
Skulder inga.			2,528	22
				1,775

Inkomster:		Utgifter:	
Uttaxerade medel	28,190: —	Löner	21,171: 64
Extra anslag för hästinköp	2,000: —	Pensioner	2,000: —
Ersättning för körslor	4,000: —	Stallet	3,332: 39
		Bränsle	2,705: 75
		Lyse	254: 85
		Brandpremier	116: 29
		Telefonavgifter	66: 18
		Olycksfallspremier	265: 50
		Sjukvård	99: 79
		Vattenavgift	126: —
		Eldsvådor	334: 42
		Underhåll	1,093: 57
		Avskrivningar	645: 10
		Diverse utgifter	1,225: 40
			<u>33,436: 88</u>
		Inkomster över utgifter	*753: 12
	<u>Kr. 34,190: —</u>		<u>Kr. 34,190: —</u>

*) Motsvarande belopp hos drätselverket bokfört med kr. 881: 29.

Trädgårdsstyrelsen.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Fastighet	54,653 41	54,653 41	—	—
Baukräkning och kassa	1,296 55	769 81	—	526 74
Inventarier	4,810 25	4,738 75	—	71 50
	Kr. 60,760 21	60,161 97		598 24
Skulder:				
Till drätselverket	30,000 —	30,000 —	—	—
Till redogöraren	389 18	—	—	389 18
	30,389 18	30,000 —		389 18
Tillgångar över skulder	30,371 03	30,161 97		209 06
	Kr. 60,760 21	60,161 97		598 24

Inkomster:		Utgifter:	
Uttaxerade medel	3,240: —	Planteringsars och parkers underhåll	4,976: 30
Hundskatt	2,400: —	Omläggning av vattenledning	600: —
Hyor och arrenden	2,004 30	Grus	267: 49
Ersättning från hamnstyrelsen	100. —	Vatten	512: 40
Ränta	7: 44	Skatter	343: 70
	<hr/>	Brandförsäkringar	61: 24
	7,751: 74	Underhåll	775: 77
Utgifter över inkomster	209: 06	Avskrivningar	240: —
	<hr/>	Diverse	183: 90
	Kr. 7,960: 80		<hr/>
			Kr. 7,960: 80

Flickskolan.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Inventarier	6,603 20	7,565 92	962 72	—
Kassa och bankräkning	92 83	262 24	169 41	—
Bränsle	357 50	—	—	357 50
Kr.	7,053 53	7,828 16	1,132 13	357 50

Inkomster:		Utgifter:	
Uttaxerade medel	1,750: —	Löner och vikariatsarvoden	33,269: 62
Stadsanslag	7,650: —	Hyor	9,227: —
Statsanslag	9 207: 90	Skolkök	337: 43
Terminsavgifter	27,317: 50	Bränsle och lyse	2,600: 61
Skolköksavgifter	197: —	Omkostnader	437: 26
Räntor	36: 12	Oförutsedda utgifter	1,194: 52
Brist	907. 92		
	<hr/>		<hr/>
Kr.	47,066: 44		Kr. 47,066: 44

Barnavårdsnämnden.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Kassa	—	136 51	136 51	—
Skulder:				
Till redogöraren	393 46	—	—	393 46

Inkomster:		Utgifter:	
Uttaxerade medel	8,128: —	För utackorderade barn	10,122: 84
Extra anslag	710: 50	Kläder, resor, arvoden m. m.	979: 88
Statsbidrag	779: 19	Återburet statsbidrag	710: 50
Fattigvårdens bidrag	7,725: 50		
			<u>11,813: 22</u>
		Inkomster över utgifter	529: 97
	<u>Kr. 12,843: 19</u>		<u>Kr. 12,843: 19</u>

Varmbadhuset.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Inventarier	7,980 33	8,078 44	98 11	—
Kassa	640 43	1,609 88	969 45	—
	Kr. 8,620 76	9,688 32	1,067 56	—
Skulder:				
Drätselverket	4,681 19	5,781 19	1,100 —	—
Div. kreditorer	2,876 46	2,174 59	—	701 87
	7,557 65	7,955 78*)	1,100 —	701 87
Tillgångar över skulder	1,061 11	1,732 54	671 43	—
	Kr. 8,618 76	9,688 32	1,771 43	701 87

*) Motsvarande post är hos drätselverket upptagen till kr. 3,907: 13.

Inkomster:		Utgifter:	
Bad	21,531: 50	Löner	8,297: 50
Vägavgifter	469: 10	Bränsle	6,930: 13
Hyror	200: —	Vatten	3,625: 16
Uttaxerade medel	2,500: —	Belysning	585: 60
		Skatter och brandförsäkring	1,109: —
		Underhåll	987: 36
		Förbrukningsartiklar	2,122: 28
		Kontorsomkostnader	350: 14
		Div. omkostnader	22: —
			<u>24,029: 17</u>
		Inkomster över utgifter	671: 43
	<u>Kr. 24,700: 60</u>		<u>Kr. 24,700: 60</u>

Tekniska Söndags- och Aftonskolan.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Inventarier	2,141	2,235	93	
Bankräkning	9,203	9,436	233	
Kassa	245	314	69	
Kr.	11,347	11,674	327	
Skulder:				
Fahlgrens donationsfond	8,472	8,702	229	
Tillgångar över skulder	2,874	2,972	97	
Kr.	11,347	11,674	327	

Inkomster:

Utgifter:

Uttaxerade medel	3,500: —
Statsanslag	2,000: —
Terminsavgifter	339: —
Räntor	50: 93
Kr.	5,939: 93

Löner	3,654: —
Undervisningsmateriel	484: 59
Hyra	1,000: —
Värme, lyse och städning	497: 60
Annonser och tryck	107: 62
Div. omkostnader	62: 10
Underhåll	10: 50
Oförutsedda	25: 55
	5,841: 96
Inkomster över utgifter	97: 97
Kr.	5,939: 93

Mariebergsskogen.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Kassa och bankräkning	534	564	29	
Byggnader	4 500	4,500	—	
Inventarier	90	80	—	10
Kr.	5,124	5,144	29	10

Inkomster:

Utgifter:

Räntor	11: 43
Virkesförsäljning	54: —
Kr.	65: 43

Skatt	16: 50
Brandpremie	8: —
Underhåll	11: —
Avskrivning	10: —
	45: 50
Inkomster över utgifter	19: 93
Kr.	65: 43

Arbetsstugan.

	Vid årets		Ökning	Minskning
	början	slut		
Tillgångar:				
Kassa	0 63	158 46	157 83	
Bankräkning	2,600 61	2,732 58	131 97	
Kr.	2,601 24	2,891 04	289 80	

Inkomster:		Utgifter:	
Uttaxerade medel.	1,500: —	Löner.	1,349: —
Försäljningar	673: 43	Materialier	381: 36
Gåvor	17: —	Hushållet	218: 31
Årsavgifter	54: —	Hyra för lokal	100: —
Räntor	132: 58	Annonser	16: 50
		Diverse	22: 04
		Inkomster över utgifter	2,087: 21
			289: 80
Kr.	2,377: 01	Kr.	2,377: 01

Anmärkningar och hemställanden.

Drätselverket.

Bland tillgångarna finnas sedan i november 1906 upptagna syllar och räls, bokförda under rubrik »stjertspåret», kr. 7,063: —. Kontots benämning tyder på att ifrågavarande materiel finnes utlagd på marken, varför det torde utrönas, huruvida dess nuvarande värde motsvaras av det bokförda.

Genom under året verkställda inredningsarbeten å vinden på Herrhagsskolan har dess värde ökats med kr. 22,100. Detta belopp är uppfört såväl bland drätselverkets som folkskolans tillgångar, vilket är oriktigt.

Tillgången »gamla lasarettet» kr. 182,398:45, bör minskas med värdet av tomt och byggnad för nya flickskolan och påföras »flickskolebyggnadens konto».

Bland tillgångarna ingå 3,101 aktier i Karlstad—Munkfors järnväg efter 250 kr. st. kr. 775,250. Utav aktiepartiet har staden för 101 aktier emellertid icke betalt mer än 50 kr. stycket. En uppskrivning med 200 kr. sty. för sistnämnda aktier synes oss tämligen omotiverad, varför vi föreslå att dessa papper åtminstone icke bokföras till högre belopp än anskaffningsvärdet, kr. 755,050.

Hela kostnaden för ändringsarbeten å rådhuset, kr. 52,130, har påförts fastigheters konto. Det kan dock ifrågasättas, om icke en del härav bort betraktas som underhåll.

Ett för framdragande av ledningar till N:o 44, kvarteret Kanonen i Klara beviljat anslag av kr. 450 har avförts på oförutsedda utgifter, då det enligt beslutet § 160 1913 skall bestridas av gatubyggnadslånet.

Den under året för en kostnad av kr. 4,226:99 anlagda gångbron över pråmkanalen har uppförts på oförutsedda utgifter och avskrivits. Det synes oss att denna anläggning bör redovisas bland tillgångarna.

En den 3 oktober 1914 till pris av 2,500 kr. inköpt fastighet, Ö:a Berget N:o 20, har via oförutsedda utgifters konto avskrivits. Fastigheten är dock befinnlig och bebodd, ehuru någon hyra icke ännu — den 1 Juli — betalats. På oförutsedda utgifters konto hava dessutom förts en del andra poster, som synes oss hava bort redovisas bland tillgångarna t. ex. fyllnadsarbeten för skolhus på Hagaborg kr. 5,248:25 och ordnande av gårdsplanen vid flickskolan kr. 4,275: —.

Under året hava försålts tomter och gatumark för tillsammans kr. 21,479:24, vilket belopp bort hava krediterats det konto, där det försålda varit bokfört. Så har emellertid ej skett, utan hava utav beloppet kr. 20,000, efter att hava passerat »gatoregleringsfonden», avskrivits och återstoden tillförts fonden för framtida jordförvärv jämlikt stadsfullmäktiges därom fattade beslut § 243 1913. Då vid bokföring av tomtförsäljningar sedan flere år tillbaka förfarits på sätt som här relaterats, så torde det vara nödigt att, för att få utrönt, vad staden i verkligheten har kvar för reglering av förstäderna inköpta fastigheter, föranstalta om en utredning och värdering, vilket lämpligen torde kunna ske i samband med verkställandet av stadsfullmäktiges den 21 nov. 1912 beslutade omvärdering av stadens fastigheter. En sådan utredning torde komma att något reducera det belopp, kr. 479,838:97, vartill de för reglering av förstäderna inköpta fastigheterna voro bokförda den 31 dec. 1914. I detta sammanhang få vi uttala önskvärdheten av att, så snart sådant låter sig göra, stadens fastigheter, tomter och jordar måtte efter användning och ändamål grupperas under lämpliga rubriker, och tillåta vi oss föreslå följande:

egendom för allmänt behov

- » » utarrendering.
- » » gatu- och tomtreglering.

och » » försäljning

samt att specifika förteckningar över dessa skilda egendomslag upprättas.

I det år 1913 upptagna fasta lånet å kr. 2,692,500 ingick kr. 700,000, avsedda till användning för utförande av gatubyggnader och ledningar under de närmaste 15 åren. I vad mån detta lån hittills tagits i anspråk framgår ej av räkenskapen, vilket synes oss önskvärt. Fullmäktige hava emellertid intill den 1 Januari 1915 anvisat följande belopp att utgå ur gatubyggnadsfonden:

§ 186 1912.	För 1913 års gatuarbeten	Kr.	49,182: —
§ 116 1913.	» ledningar i Kvarnbergsgatan..	»	6,905: —
§ 159 1913.	» planering av verkstadsgatan	»	1,650: —
§ 160 1913.	» ledningar till n:o 44 i Klara	»	450: —
§ 204 1913.	» 1914 års gatuarbeten	»	59,217: —
§ 204 1914.	» 1915 års gatuarbeten	»	66,455: —
		Summa Kr.	183,859: —

Huru mycket som i verkligheten använts kan emellertid ej utan en ingående granskning exakt uppgivas.

Den jämförande tablån mellan verkliga och beräknade inkomster och utgifter är felaktig och ofullständig. Sålunda står uttaxeringen enligt fastställd stat upptagen till kr. 656,420: 82 men synes oss böra vara $(9,748,620 \times \frac{613}{100} = 597,590: 41 - (7 \text{ o/}o) 41,831: 33 = 555,759: 08 + 99,601: 74)$ kr. 655,360: 82. Vidare finnas endast en del utav de utom stat beviljade extra anslagen upptagna i tablån, och de som upptagits angiva icke beviljade utan använda belopp, i följd varav man icke kan se, om eller i vad mån besparing eller brist uppstått på dessa anslag. Beträffande förefintliga felaktigheter i fråga om tablåns uppgifter, om delegationerna, så framgå dessa genom jämförelse med de uppgifter, som här nedan lämnas för varje delegation.

Kassabelåningen ^{31.12} kr. 9,498: 88 synes oss obehövt stor.

Drätselkammaren.

Kammarens stat hade en brist av kr. 272,614: 82, till täckande varav anvisats kr. 165,110: 23 av förut upptagna lån och 107,504: 59 av uttaxerade medel. Därjämte har utom stat för 1914 för nedan angivna ändamål anvisats medel att täckas genom:

	Lån.	Tillgängliga medel eller uttaxering	Annat sätt
§ 167 1913. Grusning av Svinbäcksvägen		300: —	
§ 207 1913. Dike från regementsområdet		1,776: 64	
§ 211 1913. Nykterhetssaken förutom i stat upptagna kr. 4,900: —		257: —	
§ 212 1913. Till barnhemmet		500: —	
§ 23 1914. Gångbro över prämkanelen		4,250: —	
§ 24 1914. Hyresbidrag till scoutkåren.		240: —	
§ 47 1914. Till skridskobana		300: —	
§ 61 1914. Ändring av polisstationen..	38,000: —		
§ 69 1914. Plantering vid saluhallen ..		1,950: —	
§ 87 1914. Väg till Örsholmsbron		1,350: —	
§ 102 1914. Betongolv i tullhuset av to- lagsmedel			2,050: —
§ 113 1914. Inköp av S. O. Petterssons fastigheter	10,000: —		
§ 120 1914. Pensionsnämnderna		2,000: —	
§ 121 1914. Livsmedelskommissionen ..		25,000: —	
§ 124 1914. Planering av Herrhagsgatan		7,000: —	
» Makadamslagning		3,000: —	

§ 138 1914. Kommittén för landsförsamlingens införlivande	193: —
§ 153 1914. Sotning på Västerstrand ..	240: —
§ 159 1914. Väggar i rådhusalen	70: —
§ 174 1914. Arbetslöshetskommittén ...	2,000: —
§ 175 1914. Nygrens historia av Eneströms fond	2,000: —
§ 191 1914. Förstärkning av Ö:a bron m. m.	76,000: —
§ 179 1914. Pensionsnämndernas ordförande	1,200: —

Sammandrag.

Tolagsmedel	2,050: —
Fondmedel ...	2,000: —
Av förut upplånta medel	165,110: 23
Lånemedel	124,000: —
Uttaxering	119,004: 59
Tillgängliga medel eller uttaxering ..	40,126: 64
Summa anvisade medel	452,291: 46

Euligt räkenskapen har kammaren bekommit från drätselverket av lånemedel kr. 59,217: — och av uttaxerade medel kr. 148,776: 63 tillsammans kr. 207,993: 63. På vilka anslagsposter oanvända medel finnas kvar framgår endast delvis av statablån, som är ofullständig.

Till följe saknaden av fullständiga förteckningar över stadens fastigheter, tomter och jordar liksom av anteckningar över vad som därav är uthyrt eller utarrenderat hava vi icke varit i tillfälle att i detalj förvissa oss om, huruvida alla fastigheter äro brandförsäkrade, huruvida kontrakter upprättats angående alla upplåtelse, huruvida hyror och andra avgifter på behöriga tider influtit eller om åtgärder vidtagits för deras indrivning.

Fattigvården.

Då i räkenskapen icke finnas konti, som fullt motsvara statposterna, så har kontrollen av statablåns riktighet varit besvärlig.

Hamnstyrelsen

hade en statbrist av.....	64,547: 42
vartill kom ett extra anslag för slipanläggningen § 137 1914	1,100: —
	<hr/>
Summa anvisade lånemedel Kr.	65,647: 42
Från drätselverket har bekommit	56,700: 21
	<hr/>
Besparing Kr.	8,947: 21

Stattablån är riktig och berättelsen ger ej anledning till anmärkning.
De föreslagna avskrivningarna tillstyrkas.

Gasverket

skulle enligt staten till stadskassan inleverera.. .. .	15,012: 58
vilket belopp skulle <i>minska</i> s med följande utom stat anvisade belopp att utgå av tillgängliga medel:	
§ 99 1914. Lyshållningsförslaget	1,560: —
§ 103 1914. Ledningar till kvarteret Udden	1,000: —
§ 157 1914. Ny skorsten.. .. .	1,500: —
§ 158 1914. Ledningar till egnahemstomter	250: —
§ 161 1913. Ledning till Sandbäcken.....	342: —
	<hr/>
	Kr. 4,652: —
	10,360: 58

samt *ökas* på grund av följande beslut angående medels anskaffning för nedanstående i staten upptagna poster:

§ 233 1913. Upplåning för ledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna	3,500: —
§ 234 1913. Upplåning för ny exhauster.. .. .	2,500: —
§ 235 1913. Uttaxering för en monoapparat.....	750: —
	<hr/>
	6,750: —

Belopp, som bort inlevereras	17,110: 58
Verket har icke levererat något utan i stället bekommit	25,347: 98
	<hr/>
alltså en differens av Kr.	42,458: 56

i statberäkningen för drätselverkets vidkommande.

Anledningen härtill är huvudsakligast att söka i inköp av ett större parti gaskol och att kolen betingat ett högst avsevärt högre pris, än som i staten beräknats.

Verket har med egna medel bestritt anskaffningen av monoapparaten i st. för med uttaxerade, som beslutats. Stattablån är riktig och berättelsen föranleder ej anmärkning.

Elektricitetsverket

skulle enligt statförslag inleverera		36,057: 52
vilket belopp skulle <i>minskas</i> med följande utom stat anvisade belopp att utgå av tillgängliga medel:		
§ 94 1914. Lyshållningsförslaget	3,610: —	
§ 100 1914. Belysningsledning till Romstad	1,880: —	5,490: —
		Kr. 30,567: 52

samt *ökas* på grund av följande beslut angående medels anskaffning för nedanstående i staten upptagna poster:

§ 237 1913. Lån för inköp av en regulator :	4,800: —	
» Lån för inköp av metaller och strömbrytare	900: —	
» Av tillgängliga medel eller uttaxering för anskaffning av maximalmätare med planimeter	1,000: —	
§ 238 1913. Lån för oljeströmbrytare	5,500: —	
» » » transformator	700: —	
§ 243 1913. » » utvidgning av ledningsnätet ...	7,000: —	19,900: —

Belopp, som skolat levereras 50,467: 52

Verket har intet levererat utan i stället hos drätselverket lyftat. 3,962: 48

alltså en differens i statberäkningen för drätselverket av 54,430: —

Närmaste anledningen härtill är att reservkraftstationen antogs bli slutlikviderad under år 1913, varför medel för anläggningens fullbordande icke beräknades i 1914 års stat.

Utbetalningen för maximalmätare har bestritts av egna medel i st. för av uttaxerade.

Stattablån är riktig med undantag av att det för leverans beräknade överskottet, enligt den justerade staten, upptagits till kr. 51,057: 62 i st. för 50,467: 52.

Berättelsen föranleder ej erinran.

Vattenverkets

statbrist beräknades till	70,583: 43
varav utav lånemedel kr. 38,180: — och av uttaxerade medel kr. 32,403: 43. Denna brist skulle ökas med för följande ändamål utom stat anslagna medel:	

§ 160 1913. Av gatubyggnadslånet till ledningar i Klaragatan	450: —	
§ 161 1913. Av tillgängliga medel eller uttaxering: Ledningar i Sandbäcksgatan	650: —	
§ 71 1914. Vattenkastare vid Sandbäcken	225: —	
§ 103 1914. Av uttaxerade medel eller räntemedel för ledningar till kvarteret Udden	3,700: —	
§ 122 1914. Uttaxering för ledningar i Kanalgatan .	1,800: —	6,825: —
	<u>Summa brist</u>	<u>77,408: 43</u>
Utav anvisade lånemedel har verket icke ännu begagnat	32,000: —	
och av uttaxerade medel bekommit	32,403: 43	
samt från drätselverket bekommit	15,414: 26	79,817: 69
alltså brist utöver beräknad		<u>2,409: 26</u>

Kostnaden för ledningar till kvarteret Udden och i Kanalgatan hava icke bestritts med uttaxerade medel.

Bland verkets skulder finnes upptagen skuld till »vattenledningsfonden» kr. 219,629: 80 och motsvarande belopp ingår bland drätselverkets tillgångar, som fordran av vattenverket. Då valutan för fonden ligger i verkets anläggningar och fonden torde vara att betrakta som en gåva till verket, så synes oss att beloppet borde föras inom linjen.

Verket står sedan år 1893 i skuld till drätselverket för »inventarier i Tyggårdsviken» kr. 2,328: 05. Då verket sedan några år tillbaka icke har bruk för dessa lånta inventarier, så föreslå vi att dessa inventarier återföras till drätselverket.

Stattablån är riktig och berättelsen föranleder ej anmärkning.

Hälsovårdsnämndens

statbrist var		34,431: —
som skulle ökas med utom stat (§ 176 1913) anslagna medel för utredning om slakthus att täckas av tillgängliga medel eller uttaxering		1,000: —
	<u>Kr.</u>	<u>35,431: —</u>
Av uttaxerade medel har nämnden bekommit		32,384: 66
	<u>alltså besparing Kr.</u>	<u>3,046: 34</u>

Stattablån är riktig.

Dispensärstyrelsen

hade en statbrist att täckas genom uttaxering av	17,642: 50
Till slumsystrarnas sommarkoloni har beviljats ett extra anslag (§ 105 1914) att täckas av tillgängliga medel eller uttaxering av ...	300: —
	<u>Summa anslag</u> 17,942: 50
Av uttaxerade medel har bekommit	<u>17,642: 50</u>
	Besparing Kr. 300: —

Någon statablå har icke upprättats.

Folkskolestyrelsens statbrist

utgjorde	130,275: 64
Utom stat har (§ 45 1914) för ritning och kostnadsförslag till skolhuset på Norr Strand anvisats att utgå av tillgängliga medel....	1,000: —
samt för inredning av Herrhagsskolans vind kr. 24,300, varav.....	4,000: —
skola täckas genom uttaxering och genom upplåning	<u>20,300: —</u>
	Summa anvisade Kr. 155,575: 64
Av drätselverket har styrelsen bekommit.....	<u>149,075: 64</u>
	Besparing Kr. 6,500: --

Statablå är riktig.

Brandstyrelsen.

Statbristen beräknades under förutsättning av bifall till framställning om löneförhöjning till brandmanskapet till kr. 29,750: —, men då lönefrågan icke blev avgjord vid statens fastställande, så skulle bristen utgöra	28,190: —
Härförutom har extra anslag beviljats till:	
§ 70 1914. Inköp av hästar	2,000: —
§ 135 1914. Maskinistens änka	<u>100: —</u> 2,100: —
	Summa anslag Kr. 30,290: —
Styrelsen har från drätselverket bekommit	<u>Kr. 29,621: 83</u>
	Besparing Kr. 668: 17

vilket belopp i såväl styrelsens som drätselverkets räkenskap är upptaget till endast kr. 128: 17.

Statablåns riktighet har vållat svårighet att kontrollera, enär likartade utgifter påförts än den ena och än den andra anslagsposten och tablåns siffror stämma ej med räkenskapsens. Tablå är ofullständig.

Trädgårdsstyrelsens tablå är riktig.**Flickskolan.**

Ett extra anslag (§ 210 1914) å kr. 400: — för undervisning i huslig ekonomi har skolan ej bekommit. En inventariepost har påförts drätselverket och en annan omkostnadskontot i st. för inventariekontot. Räkenskapen felaktigt avslutad. Tablån felaktig.

Barnavårdsnämndens statablå är riktig.**Varmbadhuset**

har utöver statbristen från drätselverket bekommit kr. 1,100: —. Statablåen är riktig.

Tekniska söndags- och aftonskolans

statablå är riktig.

Allmänna anmärkningar.

Vid genomgåendet av verifikationerna hava vi funnit, att en del delegationer under årets första månader betalt räkningar från näst föregående år, vilka icke varit i räkenskapen balanserade. Härav följer, att 1914 års ingående balansräkning varit missvisande hos dessa delegationer och för staden i sin helhet.

I fråga om svårigheten för att icke, beträffande några delegationer, säga omöjligheten av att kontrollera riktigheten av statablåerna, så få vi till avhjäljande av denna olägenhet hemställa, att stadsfullmäktige ville föreskriva,

att för varje i staten befintlig huvudpost bör finnas, för såväl inbetalningar som utbetalningar, motsvarande konto i räkenskapen, och, där under huvudpost finnas underavdelningar, för varje avdelning en särskild kolumn på kontot.

att statablåen förses med kolumn för pagina, angivande, varest motsvarande post återfinnes i räkenskapen,

att, då förklaring till underskott på beräknad inbetalning eller utbetalning ofta kan ligga i fordran eller skuld vid årets slut, kolumn härför iutages i tablån,

att en kolumn för extra anslag införes samt att, där väsentlig skillnad uppstått mellan verkliga och beräknade inbetalningar och utbetalningar, närmare förklaring över anledningen bör lämnas.

Rubrikerna i statablåerna skulle efter detta förslag bliva följande:

Inbetalningar	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Pag.	Verkliga	Inbetalningar		Fordringar
						under	över	
						beräknade		

Utbetalningar	Enligt stat	Extra anslag	Summa	Pag.	Verkliga	Utbetalningar		Skulder
						under	över	
						beräknade		

De av sifferrevisorerna gjorda talrika anmärkningarna över felräkningar på betalda räkningar och avlöningslistor ge vid handen att nödig kontroll före utbetalningen ej eger rum, varför det synes oss behöfligt att fästa uppmärksamheten på att vederbörande kassör, eller, där attest skall äga rum, vederbörande attestator bör vara ansvarig för den attesterade handlingens riktighet till alla delar.

På oförutsedda utgifters konto kan, varpå exempel är förut anfört, i följd av bristande eller överskridna anslag inkomma inventarier, fastigheter eller andra tillgångar och om så kontot, såsom i allmänhet sker, avslutas på vinst- och förlustkontot, så blir därigenom en ny inköpt tillgång avskriven. Vi få därför föreslå att ifrågavarande konto vid årets slut i största möjliga utsträckning fördelas och påföras vederbörliga konti.

Till underlättande av kontrollen över att en verifikation hamnat på rätt konto bör varje sådan förses med anteckning om vilken eller vilka anslagsposter, som av densamma beröras, därest sådant icke direkt framgår av innehållet.

Till underlättande av kontrollen över att förut gjorda anmärkningar blivit rättade bör, där anmärkning, som avser medel, förekommit, uppläggas ett revisionsanmärkningskonto.

Vid jämförelse mellan utgifterna hos gas-, vatten- och elektricitetsverken och övriga delegationer finner man att posten löner icke blir synlig bland utgifterna hos nämnda verk, beroende därpå att fördelning och överföring skett till andra konti. Då det synes oss synnerligen önskvärt, att kommunens räkenskaper så vitt möjligt föras efter enhetliga grunder, så torde en förändring i förberörda avseende böra vidtagas. I detta sammanhang tillåta vi oss åberopa ett av statistiska centralbyrån nyligen upprättat förslag till ny blankett för avgivande av statistiska uppgifter från kommunerna, vari bland annat finnes följande anvisning för blankettens ifyllande:

»Inkomster och utgifter skola redovisas *brutto* på vinst- och förlust konto. Med viss inkomst förenade utgifter eller med viss utgift förenade inkomster må därför ej frånräknas».

Med tillämpning av denna bestämmelse på ifrågavarande verk skulle med nuvarande bokföringssystem behöriga statistiska uppgifter ej kunna lämnas utan bokslutets omarbetning. Enahanda är förhållandet med fattigvårdens räkenskaper.

Vi föreslå därför att samtliga delegationer i allmänhet böra redovisa inkomster och utgifter brutto, dock att t. ex. rabatter, restitutioner och dylika rena avdrag må göras.

Endast en del delegationer hava till sina för revision framlagda räkenskaper fogat inventarieförteckningar.

Slutligen få vi hemställa att till statablåerna fogas sådana av oss här förut uppgjorda uppgifter över inkomster och utgifter samt tillgångar och skulder. Härigenom skulle en avsevärd tidsvinst erhållas vid revisionsarbetet, då sifferrevisorerna i så fall endast hava att kontrollera sifferuppgifternas riktighet, och det är nödigt att revisionen verkställs snabbare och tidigare än som hittills skett, enär de reviderade räkenskaperna skola ligga till grund för de statistiska uppgifter, som skola vara avgivna före den 15 Juni årligen.

Vi bifoga de till räkenskaperna fogade statablåerna med undantag av de för hamnen samt gas-, vatten- och elektricitetsverken, vilka finnas intagna i stadsfullmäktiges protokoll för 18 mars och 20 maj innevarande år.

Delegationernas värde- och säkerhetshandlingar samt kassor hava av oss inventerats och befunnits i god ordning.

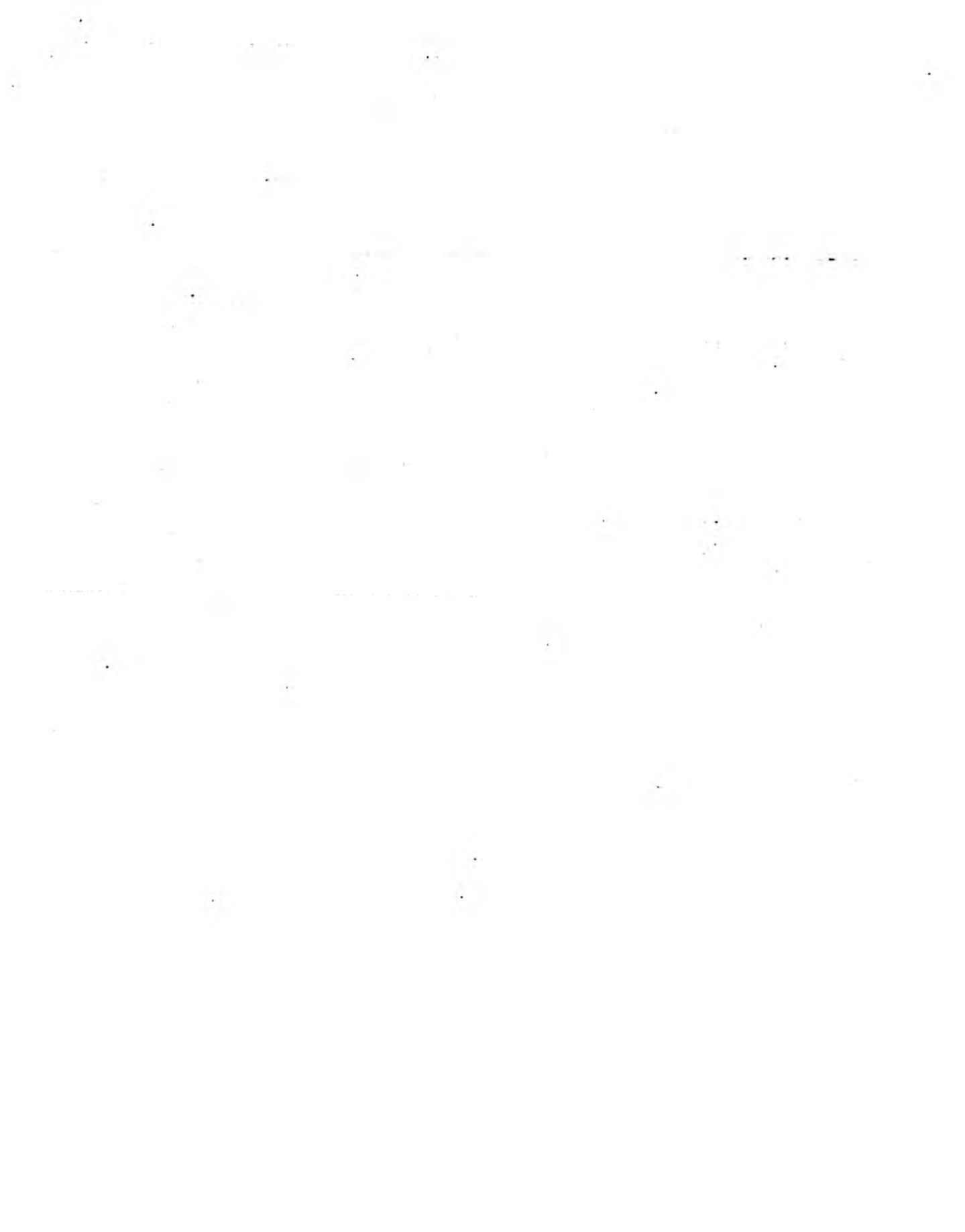
Då räkenskaperna utom i anmärkta avseenden i allmänhet befunnits väl förda och verifierade få vi tillstyrka ansvarsfrihet för samtliga delegationer.

Karlstad den 15 Juli 1915.

IWAR OLSSON.

OLOF VIRIDÉN.

ROB. BANDELIN.

Specifikation av Drätselverkets tillgodo-

	V i d å r e t s b ö r j a n .							
	Fonderade lån		Tillfälliga lån		Tillgångar över skulder		Summa	
Drätselkammaren	—	—	—	—	86,252	70	86,252	70
Fattigvården	—	—	—	—	435,035	61	435,035	61
Hamnen	856,350	83	95,738	90	289,170	46	1,241,260	19
Gasverket	233,832	33	—	—	295,067	74	528,900	07
Elektricitetsverket	400,762	86	39,425	51	277,482	62	717,670	99
Vattenverket	1,176,476	04	17,906	13	294,380	66	1,488,762	83
Hälsovårdsnämnden.....	—	—	—	—	15,021	56	15,021	56
Brandväsendet	—	—	—	—	35,772	97	35,772	97
Trädgårdsstyrelsen	—	—	30,000	—	30,371	03	60,371	03
Folkskolan....	—	—	—	—	542,618	60	542,618	60
Flickskolan	—	—	—	—	7,053	53	7,053	53
Varmbadhuset	—	—	—	—	4,681	19	4,681	19
Styrelsen för Mariebergsskogen...	—	—	—	—	5,124	57	5,124	57
Dispensärstyrelsen	—	—	—	—	—	—	—	—
	2,667,422	06	183,070	54	2,317,887	86	5,168,525	84

havanden av delegationerna.

Vid årets slut								Ökning		Minskning	
Fonderade lån		Tillfälliga lån		Tillgångar över skulder		Summa					
—	—	—	—	94,272	17	94,272	17	8,019	47	—	—
—	—	—	—	424,218	45	424,218	45	—	—	10,817	16
872,724	21	125,934	81	259,090	16	1,257,749	18	16,488	99	—	—
256,561	27	—	—	319,977	92	576,539	19	47,639	12	—	—
396,195	46	43,387	99	368,491	34	808,074	79	90,403	80	—	—
1,161,004	74	33,320	39	310,962	60	1,505,287	73	16,524	90	—	—
—	—	—	—	16,918	45	16,918	45	1,896	89	—	—
—	—	—	—	36,526	09	36,526	09	753	12	—	—
—	—	30,000	—	30,161	97	60,161	97	—	—	209	06
—	—	—	—	570,842	16	570,342	16	28,223	56	—	—
—	—	—	—	7,828	16	7,828	16	774	63	—	—
—	—	—	—	5,781	19	5,781	19	1,100	—	—	—
—	—	—	—	5,144	50	5,144	50	19	93	—	—
—	—	—	—	665	83	665	83	665	83	—	—
2,686,485	68	232,643	19	2,450,880	99	5,370,009	86	212,510	24	11,026	22

Specifikation över fonder, som av drätselverket förvaltas.

	Vid årets början	Inkomst	Utgift	Vid årets slut	Ökning	Minskning
Flitpremiefonden	2,414 53	144 87	—	2,559 40	144 87	—
Fahlgrens stipendiefond	6,005 81	217 13	196 —	6,026 94	21 13	—
Amicitiafonden	1,316 86	61 74	—	1,378 60	61 74	—
Mellqvistska studiefonden	10,450 02	466 66	450 —	10,466 68	16 66	—
» slöjdfonden	11,485 84	482 92	415 01	11,553 75	67 91	—
Setterbergiska fonden	10,000 —	466 67	466 67	10,000 —	—	—
Fahlgrens donationsfond	26,375 —	1,230 83	—	27,605 83	1,230 83	—
Lagerlöfs »	104,399 42	4,871 98	2,000 —	107,271 40	2,871 98	—
Eneströms »	174,065 23	8,123 —	12,800 —	169,388 23	—	4,677 —
Göthbergs »	30,000 —	1,500 —	1,500 —	30,000 —	—	—
Clarholms »	10,000 —	466 67	466 67	10,000 —	—	—
Palmgrens »	21,056 14	933 33	1,056 14	20,933 33	—	122 81
Venströms »	18,710 61	890 —	1,029 —	18,571 61	—	139 —
Bergers »	3,135 —	140 —	135 —	3,140 —	5 —	—
Lagerlöfs fond för sjukhjälp	3,217 50	1,140 —	217 50	4,140 —	922 50	—
Mæchels gåva	2,000 —	93 33	93 33	2,000 —	—	—
Donationfonden	—	9,550 12	—	9,550 12	9,550 12	—
Kr.	434 631 96	30,779 25	20,825 32	444,585 89	14,892 74	4,938 81

Specifikation av fonder, som av staden disponeras.

	Vid årets början	Inkomst	Utgift	Vid årets slut	Ökning	Minskning
Karlstads Telefonförening	196 23	9 15	—	205 38	9 15	—
Flickskolans nybyggnads- o. reparationsfond	7,027 20	—	7,027 20	—	—	7,027 20
Hämnens reparationsfond	72,509 46	—	—	72,509 46	—	—
» förskottsmedel	23,229 44	—	—	23,229 44	—	—
Brandkårens kassa	1,944 80	750 72	660 —	2,035 52	90 72	—
Pastorsboställets tiondelada	313 37	14 —	13 37	314 —	— 63	—
Konstutställningsfonden	1,436 58	67 02	—	1,503 60	67 02	—
Fonden för östra bron	2,938 33	127 77	200 —	2,866 10	—	72 23
Kr.	109,595 41	968 66	7,900 57	102,663 50	167 52	7,099 43

För särskilda ändamål disponerade medel.

	Vid årets början	Inkomst	Utgift	Vid årets slut	Ökning	Minskning
Byggnadsnämndens anslag	1,513 22	—	—	1,513 22	—	—
Spärvägskommittén	200 —	—	—	200 —	—	—
Avsatta medel för jordförvärv	5,210 97	1,479 24	—	6,690 21	1,479 24	—
Kr.	6,924 19	1,479 24	—	8,403 43	1,479 24	—

Karlstads Drätselverks inkomster och utgifter för år 1914

(kassa)

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Enligt stat		Värkliga		Inkomster					
					öfver		under			
					stat					
Kassabehållning den 1/1			9,367	70	9,367	70				
Tolagsmedel	36,200	—	34,011	66			2,188	34		
Bidrag af vatten- och belysnings- verken samt hamnen till annui- teter och räntor	155,785	25	146,905	29			8,879	93		
Gasverket	25,762	58					25,762	58		
Elektricitetsverket	62,057	52	22,037	52			40,020	—		
Saluhallens öfverskott].	4,450	—	4,896	52	446	52				
Tillfälligt lån	61,727	42					61,727	42		
Uttaxering	656,420	82	648,711	11			7,709	71		
Räntor	27,744	—	31,581	51	3,837	51				
Af 1913 års fonderade lån	230,110	23					230,110	23		
Annuiteter å egnahemslån			1,616	31	1,616	31				
Restantier			11,445	49	11,445	49				
Underst. åt värnpliktige i krigstjänst			76	80	76	80				
Donationsjordsfonden			9,511	68	9,511	68				
Afsatta medel för jordförvärf			1,479	24	1,479	24				
Influten fordran i bankräkningar			480,000	—	480,000	—				
Extra anslag:										
Epidemisjukhuset	1,167	86					1,167	86		
Inventarier i flickskolan	16,275	86					16,275	86		
Staket m. m.	652	58					652	58		
Ändringsarbeten i rådhuset	2 355	09					2 355	09		
Fonden för östra bron	200	—					200	—		
Inredning i folkskolan på Herrhagen	22,100	—					22,100	—		
Kronor	1,303,009	21	1,401,640	83	517,781	25	419,149	63		

Fr. Drätselkammaren.

Utgifter.	Enligt stat		Värkliga		Utgifter				
					över		under		
					stat				
ist från 1913	27,300	71					27,300	71	Inbet. lån Stadshypoteket.
anniteter å stadens fonderade lån	408,483	81	409,349	86	865	55			
ntor å tillfälliga lån	8,584	74					8,584	74	
ättselkammaren, uttaxering	107,504	59	148,776	63	41,272	04			
» upplåning	165,110	23	176,696	47	11,586	24			
amnstyrelsen	64,547	42	56,700	21			7,847	21	
ttigvårdsstyrelsen, uttaxering	131,537	50	131,537	50					
andstyrelsen »	29,750	—	29,621	83			128	17	
attenverket	38,583	43	44,317	69	5,734	26			
» af upplånta medel	32,000	—					32,000	—	
asverket	10,750	—	25,347	98	14,597	98			
ektricitetsverket	26,000	—	26,000	—					
ilsovårdsnämnden, uttaxering	34,431	—	32,384	66			2,046	34	
spensärstyrelsen, »	17,642	50	17,642	50					
ädgårdsstyrelsen, »	3,240	—	3,240	—					
ekn. afton- o. söndagsskol. »	3,500	—	3,500	—					
armbadhuset	2,500	—	3,600	—	1,100	—			
olkskolestyrelsen	130,275	64	123,775	64			6,500	—	
arnavårdsnämnden	3,128	—	3,128	—					
agistraten för oförutsedda utgifter									
i polisärenden	300	—	1,683	68	1,383	68			
örutsedda utgifter	13,333	25	40,126	40	26,788	15			
ickskolan	1,750	—	3,432	55	1,682	55			
Extra anslag:									Outtaget anslag.
pidemisjukhuset	1,167	86	1,167	86					
ventarier i flickskolan	16,275	86	16,275	86					
aket m. m. vid flickskolan	652	58	652	58					
adringsarbeten i rådhuset	2,355	09	2,355	09					
onden för östra bron	200	—	200	—					
redning i folkskolan på Herrhagen	22,100	—	22,100	—					
Utom stat och anslag:									
köpta fastigheter			12,805	85	12,805	85			
lemnade egnahemslån			12,800	—	12,800	—			
estaflöning			1,491	41	1,491	41			
stalda skulder			1,305	38	1,305	38			
assabehållning och i bankräkningar			49,625	70	49,625	70			
Kronor	1,303,009	21	1,401,640	83	183,038	79	84,407	17	

Karlstads Drätselkammars inkomster och utgifter för år 19

Inkomster.	Enligt stat		Värkliga		Inkomster			
					öfver	under		
					stat			
Stadsandelen	12,000	—	12,257	83	257	83		
Tullfrihetsersättning	132	66	132	66				
Hundskatt	2,000	—	2,650	—	650	—	Motsv. trädplanteringar 25	
Vexelprotester	2,000	—	1,839	—			kr. innestå.	
Statsbidrag för event. polishand- räkning	2,500	—	2,500	—				
Ersättning af hamnen för polisbe- vakning	720	—	720	—				
Brännvinsförsäljningsafgifter	98,597	30	82,616	89		15,980	41	
Hyror och arrenden	61,225	93	61,592	75	366	82		
Bötesandelar	100	—	181	50	81	50		
Platshyror	150	—	165	24	15	24		
Kallbadhuset	150	—	161	58	11	58		
Kabinettet	200	—	450	85	250	85		
Resterande kommunalutskylder	25,000	—		—		25,000	—	
Tomtförsäljningen	20,000	—	20,000	—			I Drätselverkets räkensk.	
Artistskatt	1,000	—		—		1,000	—	
Fordran af drätselverket		—		—			—	
> för gatuarbeten	59,217	—	59,217	—				
> > flickskolebyggnaden	105,813	25		—		105,813	25	
> > jordlösen m. m.	79	98		—		79	98	
Uttaxering	107,504	59	148,776	63	41,272	04		
Materialier för gatuarbeten		—	13,752	08	13,752	08		
Pensionsfonden		—	17,796	—	17,796	—	Balans.	
Extra anslag:								
Östra brons ombyggnad	11,564	69		—		11,564	69	
Förändringsarbeten i poliskontoret	6,562	35		—		6,562	35	
Kronor	516,517	75	424,810	01	74,453	94	166,161	68

assa) jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter.	Enligt stat		Värkliga		Utgifter				
					öfrer		under		
					stat				
flöningar	76,555	—	77,717	54	1,162	54			Ersättn. för sotning Norrstr.
ensioner	8 441	—	8,074	33			366	67	
oliskåren	72,240	42	71,448	53			791	89	
ingars vård och underhåll	250	—	271	74	21	74			
krifmateriel m. m.	4 500	—	4,328	52			171	48	
ryckning	5,000	—	4,042	65			957	35	
ränsle och lyse	4,000	—	3,430	43			569	57	
tskylder och onera	11,909	66	12,037	75	128	09			
iverse omkostnader	5,158	70	5,230	04	71	34			
enhållning och avstjäpningsplatserna	5,820	—	7,432	10	1,612	10			
llmänna trädplanteringar	2,000	—	2,400	—	400	—			Motsvarar hundskatten.
lyshållningen	30,965	—	29,965	—			1,000	—	
iverse anslag	21,250	—	20,750	—			500	—	
randsyner	350	—	547	50	197	50			
drag till sjukkassor	1,100	—	985	—			115	—	
allet	1,420	—	1,507	17	87	17			
raktkostnader för tobak	3,500	—	4,796	64	1,296	64			
abinettet	600	—	600	—					
allbadhuset	250	—		—			250	—	
lapphuset	1,060	—	1,060	—					
drag till länshållning i Tyggårdsviken	200	—	200	—					
lycksfallsersättningar	300	—		—			300	—	
atshyor till hamnstyrelsen	298	70	298	70					
rsättning för vatten till vattenkastare m. m.	7,750	—	7,750	—					
ykterhetsakens främjande	4,900	—	4,052	07			847	93	
örvägskommittén	200	—		—			200	—	
lickskolebyggnaden	105,813	25		—			105,813	25	I Drätselverkets räkenskap.
ordlösen m. m.	79	98		—			79	98	
ntuarbeten	87,399	—	83,375	91			4,523	09	Kr. 3,000 öfverförda till 1915.
äg- och brounderhåll	8,565	—	8,324	45			240	55	
ygnaders underhåll	16,015	—	15,981	86			33	14	
förutsedda utgifter	10,000	—	9,166	19			833	81	
iftsmedelskommission		—	20,908	85	20,908	85			Balans.
stra brons ombyggnad	11,564	69	11,564	69					
örändringsarbeten i poliskontoret	6,562	35	6,562	35					
Kronor	516,517	75	424,810	01	25,885	97	117,593	71	

Fattigvårdsstyrelsens inkomster och utgifter

	I n k o m s t e r	
	I staten beräknade	Verkliga
Kassabehållning från 1913	3,000 —	933 69
Inkomst af inrättningshjonens arbeten	5,000 —	6,795 17
Influtet från andra kommuner och för fattiga intagne å Klaraborg	} 8,400 —	5,904 76
» för fattighjons kvarlåtenskap		1,205 39
» från kungliga statsverket		3,450 15
» af fonderna		150 —
» för en utlottad obligation och uttag från bankinrättningar		8,000 —
Dispensärstyrelsen inbetalt för sjukas vård å Klaraborg	10,642 50	10,642 50
Årets anslag af staden ..	131,537 50	131,537 50
	Kronor 158,730 —	178,993 04

för år 1914 enligt kassaräkningen.

	U t g i f t e r							
	I staten beräknade		Verkliga		Under anslaget		Öfver anslaget	
Aflöningar	16,330	—	17,121	75			791	75
Understöd och vedutdelning	41,500	—	39,355	77	2,144	23		
Barnuppfostringsbidrag	2,000	—	1,404	—	596	—		
Bortackorderade barn	18,500	—	21,265	05			2,765	05
Mathållningen	38,000	—	42,279	28			4,279	28
Beklädnaden	4,000	—	4,129	17			129	17
Sjukvården	12,500	—	14,223	33			1,723	33
Belysningen	2,500	—	2,147	48	352	52		
Uppvärmning och kokning	11,500	—	13,313	29			1,813	29
Reparationer	2,500	—	2,071	34	428	66		
Arbetsprodukter			145	30			145	30
Diverse inventarier	2,000	—	2,419	11			419	11
Åtskilliga utgifter	7,000	—	7,337	56			337	56
Pensioner	400	—	400	—				
Hospitalafgifter för 1915			1,520	40			1,520	40
Lars Nilsons Sterbhus			34	18			34	18
Fondräntor			9,112	09			9,112	09
Kassabehållning till 1915			713	94				
Kronor	158,730	—	178,993	04				

Karlstad i Februari 1915.

A. W. ADDE.

Trädgårdsstyrelsens inkomster och utgifter för år

	I n k o m s t e r							
	I staten beräknade		Verkliga		För högt beräknade		För lågt beräknade	
Behållning från 1913 inestående å giro	500	—	1,296	55			796	55
Hyror och arrenden	1,710	--	1,872	50			162	50
Af hamnstyrelsen för skötsel af plante- ringar och parker	100	—	100	—				
Giroränta			7	44			7	44
Trädgårdsdirektörens andel i skatter och vattenavgifter			131	80			131	80
Hundskatt	2,400	—	2,400	—				
Anslag af staden	3,240	—	3,240	—				
Kronor	7,950	—	9,048	29			1,098	29

1914, jämförda med de i staten beräknade.

	U t g i f t e r							
	I staten beräknade		Verkliga		För högt beräknade		För lågt beräknade	
Kassaförvaltarens fordran från föregående år			389	18			389	18
Skötsel af planteringar och parker	5,400	—	4,976	30	423	70		
Inköp af grus	300	—	267	49	32	51		
Reparationer och målning	900	—	775	77	124	23		
Vatten till fontän	400	—	400	—				
Skatter, vatten och brandstod	550	—	517	34	32	66		
Inventarier	200	—	168	50	31	50		
Diverse utgifter	200	—	183	90	16	10		
Omläggning af vattenledningen			600	—			600	—
Behållning till 1915: innest. å giroräkning kontanter ..			303	99				
			465	82				
Kronor	7,950	—	9,048	29	660	70	989	18

Karlstad 1 Mars 1915.

A. W. ADDE.

Hälsovårdsnämndens inkomster och utgifter för år 1914

Inkomster.	Enligt stat		Värkliga inkomster		I n k o m s t e r			
					öfver		under	
	stat							
För stadssjuksköterskornas användning ..	500	—	358	—			142	—
» smittorening	10	—	60	—	50	—		
Legosängsavgifter för epidemisjukhuset af betalande patienter och vårdare	500		2,292	06	1,792	06		
Beräknad behållning från 1913	200	—	391	02	191	02		
Anslag af staden	34,431	—	32,384	66			2,046	34
Summa Kronor	35,641	—	35,485	74	2,033	08	2,188	34

jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter.	Enligt stat		Värkligt utgifter		U t g i f t e r				
					öfver		under		
					stat				
Löner, arvoden och pensioner	10,620	—	10,560	—				60	—
Renhållning	9,125	—	8,987	50				137	50
Hyror	700	—	700	—					
Smittorening m. m.	700	—	752	31	52	31			
Mjölprof m. m.	65	—	100	—	35	—			
Annonser, tryck, telefon m. m.	556	—	602	87	46	87			
Oförutsedda utgifter	700	—	75	90				624	10
Aflöningar och arvoden vid Epidemisjuk- huset	2,200	—	2,262	01	62	01			
Kosthållning för personal och patienter..	4,460	—	3,505	10				954	90
Medicin och förbandsartiklar m. m.	520	—	883	28	363	28			
Bränsle, lyse och vatten	2,985	—	2,911	81				73	19
Inventarier och dess underhåll	1,800	—	2,798	81	998	81			
Underhåll af hus, vägar m. m.	300	—	192	—				108	—
Tvätt och skurhjälp m. m.	600	—	587	44				12	56
Diverse utgifter	310	—	566	71	256	71			
Summa Kronor	35,641	—	35,485	74	1,814	99		1,970	25

1914 jemförda med de i staten för samma år beräknade.

Utgifter.	Skolans stat		Verkliga utgifter		Öfver stat		Under stat	
Aflöningar	124,670	—	127,908	99	3,238	99		
Hyror	500	—	161	65			338	35
Byggnaders och skolplaners underhåll ..	2,500	—	3,671	33	1,171	33		
Inventariers inköp och underhåll	1,500	—	1,924	58	424	58		
Undervisningsmateriel	2,400	—	926	16			1,473	84
Pensionsavgifter	4,309	75	4,335	75	26	—		
Pensioner	1,450	—	1,450	—				
Skolvaktmästare, eldning och städning ..	6,900	—	7,221	26	321	26		
Vatten	350	—	288	28			61	72
Bränsle	9,500	—	8,618	33			881	67
Lyse	2,000	—	1,772	83			227	17
Skatter och brandpremier	1,400	—	1,401	12	1	12		
Slöjdmateriel	1,600	—	1,409	60			190	40
Skolkök	2,300	—	1,910	—			390	—
Läkarevård och medicin	1,150	—	1,043	90			106	10
Skolbad	760	—	668	45			91	55
Skolån	1,200	—	1,197	58			2	42
Bibliotek	600	—	627	03		27 03		
Böcker till fattiga skolbarn	700	—	1,573	45	873	45		
Kassaförvaltaren	800	—	800	—				
Skrifbiträde å expeditionen	600	—	600	—				
Tryck, annonser och skrifmateriel	1,500	—	1,238	05			261	95
Porto och telefon	400	—	352	07			47	93
Skolbarnsferieresor	150	—	200	—	50	—		
Diverse och oförutsedda utgifter	2,800	—	673	—			2,127	—
Premiefonderna			3,187	67	3,187	67		
Inredning af Herrhagsskolans vind	24,300	—	23,209	23			1,090	77
Nytt småskolehus å Hagaborg	1,000	—	500	—			500	—
Kassabehållning			539	73	539	73		
Kronor	197,339	75	199,410	04	9,861	16	7,790	87

Tablå öfver Brandkårens inkomster och utgifter år 1914.

	Beviljad anslag		Verkliga utgifter		Öfverskrider anslaget med		Underatiger anslaget med	
Aföningar och pension.....	21,803	50	23,171	64	1,368	14		
Beklädnaden	1,000	—	561	90			438	10
Sjukvården.....	186	51	99	79			86	72
Vattenafgifter.....	126	—	126	—				
Belysningen	550	—	254	85			295	15
Inventarier.....	2,800	—	2,483	25			316	75
Reparationer	700	—	1,093	57	393	57		
Eldsvådor.....	600	—	334	42			265	58
Brandstodspremier.....	125	49	116	29			9	20
Olycksfallspremier.....	238	50	265	50	27	—		
Telefonafgifter ..	160	—	66	18			93	82
Bränsle.....	3,200	—	2,705	75			494	25
Stallet.....	2,400	—	3,332	39	932	39		
Brandtelegrafan ..	300	—	1,225	40	425	40		
Diverse utgifter.....	500	—						
	34,690	—			3,146	50	1,999	57
Tillkommer ökad beräknad behållning	1,275	10						
	35,965	10	35,836	93			*)128	17

*) Överskott & anslag.

ALBERT NELSON.
v. Brandchef,
räkenskapsförare.

Karlstads Barnavårdsnämnds inkomster och utgifter år 1914

jemförda med de i staten för samma år beräknade.

Inkomster.	Barnavårds- nämndens stat.	Verkliga inkomster.	Öfver stat.	Under stat.
Statsbidrag	828	779 19		48 81
Karlstads Fattigvård ..	8,460	7,725 50		734 50
Uttaxering	3,128	—		
Genom Stadsfullmäktiges senare beslut till täckande af för högt erhållet stats-	—	3,838 50		
bidrag för år 1910	710 50	—		
Kronor	13,126 50	12,343 19		783 31

Utgifter.	Barnavårds- nämndens stat.		Verkliga utgifter		Öfver stat.		Under stat.	
Afgifter för utackorderade barn	10,966	—	10,122	84	—	—	843	16
Resor, kläder och diverse	1,000	—	529	88	—	—	470	12
Arvoden	450	—	450	—	—	—	—	—
Till täckande af för högt erhållet stats- bidrag år 1910	710	50	710	50	—	—	—	—
Brist i 1913 års stat	—	—	393	46	393	46	—	—
Kassabehållning till 1915	—	—	136	51	136	51	—	—
Kronor	13,126	50	12,343	19	529	97	1,313	28

Karlstads Varmbadhus inbetalningar och utbetalningar (kassa)

Inbetalningar.	Enligt stat		Verkliga		Under	Över
					stat	
Hyra för gymnastiklokalen	200	—	200	—	—	—
Badavgifter m. m.	22,000	—	22,000	60	—	60
Brist (uttaxering).....	2,500	—	3,600	—	—	1,100
Kassabehållning 1 januari.....	—	—	640	43	—	640 43
Kronor	24,700	—	26,441	03		1,741 03

för 1914 jämförda med de i staten för samma år beräknade.

Utbetalningar.	Enligt stat		Verkliga		Under		Över	
					stat			
Löner.. .. .	8,192	—	8,297	50	—	—	105	50
Vattenavgifter	3,840	—	2,818	91	1,021	09	—	—
Förbrukningsartiklar	1,800	—	1,864	72	—	—	64	72
Bränsle	6,960	—	6,404	30	555	70	—	—
Belysning	750	—	302	70	447	30	—	—
Kontorsomkostnader	300	—	280	55	19	45	—	—
Skatter och brandförsäkringar	1,250	—	1,109	—	141	—	—	—
Underhåll	800	—	861	01	—	—	61	01
Div. omkostnader	210	—	14	—	196	—	—	—
Div. utgifter	598	—	—	—	—	—	—	—
Diverse kreditorer	—	—	2,878	46	—	—	2,280	46
Kassabehållning den 31 december	—	—	1,609	88	—	—	1,609	88
Kronor	24,700	—	26,441	03	2,380	54	4,121	57

På Badhusstyrelsens vägnar:

ALBIN FORSELL.

Kassakontrollant.

Tekniska Afton och Söndagsskolans inkomster och utgifter

	Enligt stat		Värkliga		Inkomster	
					över	under
					stat.	
Stadsanslag	3,500	—	3,500	—	—	—
Statsanslag	2,000	—	2,000	—	—	—
Terminsafgifter	350	—	389	—	39	—
Domkapitlet (stipendier)	120	—	135	—	15	—
Räntor	245	—	273	99	28	99
Sparkasseräkning	—	—	50	—	50	—
Kassabehållning fr. 1913	—	—	2	45	2	45
Kronor	6,215	—	6,350	44	135	44

för år 1914 jemförda med de i staten för samma år beräknade.

	Enligt stat	Värkliga	Utgifter		
			öfver	under	
			stat.		
Löner till föreståndare och lärare	3,700 —	3,654 —	—	—	46 —
Hyror	1,000 —	1,000 —	—	—	—
Gas, ved och kol	260 —	321 60	61 60	—	—
Städning	175 —	176 —	1 —	—	—
Brandförsäkring	15 —	12 60	—	—	2 40
Materialier (förbrukning)	500 —	484 59	—	—	15 41
Annonser och tryck	115 —	107 62	—	—	7 38
Nya inventarier	75 —	93 85	18 85	—	—
Inventariers underhåll	45 —	10 50	—	—	34 50
Premier och stipendier	270 —	285 —	15 —	—	—
Diverse omkostnader	40 —	49 50	9 50	—	—
Oförutsedda utgifter	20 —	25 55	5 55	—	—
Karlstads Sparbank	—	126 49	126 49	—	—
Kassabehållning till 1915	—	3 14	3 14	—	—
Kronor	6,215 —	6,350 44	241 13	—	105 69

Karlstad den 20 Februari 1915.

KARL AD. FALK.

Karlstads högre elementarläroverks för flickor inkomster och utgifter

	Enligt stat		Värkliga inkomster		Inkomster			
					öfver		under	
					stat			
Kassabehållning den 1 januari.....	—	—	71	57	71	57	—	—
Anslag af staten	5,200	—	5,200	—	—	—	—	—
Anslag af staten till löne- o. ålderstillägg	3,966	66	4,007	90	41	24	—	—
Anslag af staten till huslig ekonomi ..	400	—	—	—	—	—	400	—
Anslag af staden	7,650	—	7,650	—	—	—	—	—
Anslag af staden, andel i lönetillägg ...	1,750	—	1,750	—	—	—	—	—
Terminsafrgifter.....	28,783	34	27,317	50	—	—	1,465	84
Influten fordran.....	—	—	21	26	21	26	—	—
Drätselverket.....	—	—	1,682	55	1,682	55	—	—
Summa	47,750	—	47,700	78	1,816	62	1,865	84

år 1914 (kassa) jämförda med de i staten för samma år beräknade.

	Enligt stat		Värkliga utgifter		Utgifter			
					öfver		under	
					stat			
Aflöningar m. m.	33,503	16	33,269	62	—	—	233	54
Hyror	9,537	50	9,227	—	—	—	310	50
Bränsle, lyse och vatten	2,600	—	2,243	11	—	—	356	89
Diverse omkostnader	573	—	437	26	—	—	135	74
Skolköket	300	—	140	43	—	—	159	57
Inventarier och böcker	800	—	962	72	162	72	—	—
Oförutsedda utgifter	436	34	1,194	52	758	18	—	—
Kassabehållning den ³¹ / ₁₂ o. i bankräkning	—	—	226	12	226	12	—	—
Summa	47,750	—	47,700	78	1,147	02	1,196	24

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 Oktober 1915.

§ 2.

Magistraten hade, med överlämnande av vederbörande revisorers berättelse över verkställd granskning av Karlstads stads räkenskaper och förvaltning för år 1914, anhållit om drätselkammarens förklaring över däri framställda anmärkningar, i vad de berörde drätselkammaren; och beslöt nu kammaren avgiva följande förklaring.

Beträffande först den i tablån över vattenverkets tillgångar och skulder anmärkta skillnaden mellan vattenverkets och drätselverkets uppgift om kapitalökning, får kammaren meddela, att skillnadsbeloppet, 1,169 kr. 21 öre, utgör en rabatt, som bort avräknas i 1913 års räkenskaper. (Se revisorernas berättelse för 1914, stadsfullmäktiges handlingar Ser. A. n:o 15 sid. 6).

Angående den i tablån över brandkårens tillgångar och skulder anmärkta skillnaden mellan brandkårens och drätselverkets uppgift om kårens inkomster över utgifter, eller kr. 128: 17, vill det synas, som om någon ändring skulle hava skett i kårens räkenskaper, sedan dessa företetts för stadskamreraren. Skiljaktigheten skall emellertid på vederbörligt ställe rättas.

Den i tablån över varmbadhusets tillgångar och skulder anmärkta skillnaden mellan varmbadhusets och drätselverkets uppgift om badhusets skulder har länge utgjort föremål för skiljaktiga meningar och torde för närvarande icke föranleda till annan förklaring än att anmärkningen bör få bero, tills nya bokföringsmetoden kommer att tillämpas.

Med anledning av revisorernas anmärkningar och hemställanden får drätselkammaren anföra följande:

Kammaren har för avsikt att låta anställa värdering av »stjertspåret» i samband med den beslutade omvärderingen av stadens egendom.

Det anmärkta förhållandet, att värdeökningen å Herrhagsskolan 22,100 kronor, uppförts såväl bland drätselverkets som folkskolans tillgångar, beror på förbiseende hos stadskamreraren och skall rättas i 1916 års räkenskaper.

Anmärkningen, att tillgången »gamla lasarettet» kr. 182,398: 45 bör minskas med värdet av tomt och byggnad för nya flickskolan och påföras »Flickskolebyggnadens konto», är principiellt riktig, men ändring i det uppgivna beloppet har ej skett, enär ombyggnaden under år 1914 ej var färdig. Ändring skall ske i 1916

års räkenskaper, då rubriken »gamla lasarettet» ej kan bibehållas, utan området i fråga jämte byggnader måste innefattas under följande olika rubriker: 1) brandstationen, 2) flickskolan, 3) f. d. läkarebostaden, 4) verkstadshuset (f. d. likboden) och 5) planteringen.

Då stadens ursprungligen tecknade aktier i Karlstad—Munkfors järnväg upptagits till det nominella beloppet, har drätselkammaren för likformighetens skull ansett de senast inköpta aktierna bära upptagas till nominellt värde. Om en nedskrivning skulle äga rum, en åtgärd, som drätselkammaren för närvarande anser ej bör ske, borde nedskrivningen omfatta samtliga aktier i företaget.

Då den verkställda omvärderingen av stadens fastigheter i fråga om rådhuset visar ett nuvarande värde av 310,000 kronor mot förutvarande 236,700 kronor, anser sig drätselkammaren ha fog för uppförande av hela den för ändringsarbetena anslagna summan på fastighetskontot. Beloppet inrymmes för övrigt i 1913 års amorteringslån och ingår redan därför i fastighetsvärdet, enär lån för underhåll av byggnader ej kan fås.

Det anmärkta felet, att ett för framdragande av ledningar till n:o 44 i kvarteret Kanonen i Klara beviljat anslag av 450 kronor har avförts på oförutsedda utgifter, då det enligt stadsfullmäktiges beslut skall bestridas av gatubyggnadslänet, kommer att rättas i årets räkenskaper.

Då broar äro av samma natur som gator, vägar och torg, hava de hittills ej upptagits som tillgång och således ej heller bron öfver prämkanalen. Frågan om ändring i detta hänseende torde komma att behandlas av bokföringskommittén.

Fastigheten Östra Berget n:o 20 utgöres endast av ett boningshus, som delvis ligger i blivande gata och skall bortföras vid gatans utläggande, då dess värde till huvudsaklig del försvinner. Huset bör visserligen uppföras såsom en stadens tillgång, dock icke till ett så högt belopp som 2,500 kronor. Förfallen hyra har numera influtit. Drätselkammaren anser, att huset bör upptagas till virkesvärdet, omkring 100 kronor. Fyllnadsarbetena för skolhus på Hagaborg och ordnandet av gårdsplanen vid flickskolan torde vid pågående omvärdering av dessa byggnader komma i tillbörligt beaktande.

Förfarandet rörande bokföring av försålda tomter och gatumark är det sedan gammalt brukliga. Vad revisorerna föreslagit rörande redovisning av stadens fastigheter, tomter och jordar, sammanfaller i huvudsak med vad stadsfullmäktige den 17 sistlidne juni bestämt, vadan några vidare åtgärder i anledning av revisorernas förevarande förslag icke torde bära vidtagas.

Av de för gatubyggnader och ledningar avsatta 700,000 kronor hava använts

de av stadsfullmäktige anslagna belopp, tillhoppa 183,859 kronor. Vad som därutöver erfordrats har ingått i och erhållits genom beslutad uttaxering.

Till svar å revisorernas anmärkning rörande den jämförande tablån mellan verkliga och beräknade inkomster och utgifter har vederbörande drätseljämnsteman anfört följande: »Då man, med iakttagande av de utav stadsfullmäktige beslutade ändringar, vidtager erforderlig rättelse och tillägg i generalförslaget, måste man utgå från det av magistraten föreslagna beloppet av uttaxerade medel; ty eljest slutar icke inkomst- och utgiftssidan på samma belopp, och någon ändring i utgiftssidan kan icke göras, då den enda rörliga posten där, den för oförutsedda utgifter, av fullmäktige fastslagits till bestämt belopp. Extra anslagen hava upptagits till det belopp, som använts, av det skäl att, om det anvisade beloppet icke åtgått, finns ju i verkligheten ingen besparing, som kan användas följande år, ty pengar ha måst anskaffas under löpande året, då anslaget är anvisat *utom* staten. I följande års stat måste anslaget, helt eller delvis förbrukat, upptagas till ersättning åt drätselverket. Att kassabehållningen vid årsskiftet är stor kommer sig därav, att några delegationer icke äro färdiga med sin kassaredogörelse förrän det är för sent att på gamla året å bankräkning insätta leveranser från dem. Anmärkningarna torde böra förfalla».

Hos stadsarkitekten finnes en fullständig förteckning över stadens alla tomter och övriga jordar, och sedan många år tillbaka har kammarens sekreterare fört särskild liggare över utarrenderade och uthyrda fastigheter liksom han har till åliggande att upprätta vederbörliga arrende- och hyreskontrakt, varjämte stads-kamreraren brukat föra anteckningar om hithörande förhållanden. Ett mera fullständigt system för dessa angelägenheter handhavande har kammaren redan för ett par år tillbaka ämnat införa och för sådant ändamål låtit genom delegerade inhämta kännedom om det sätt, som i detta hänseende tillämpas i andra städer. Frågan torde nu ha blivit på ett tillfredsställande sätt ordnad genom bokföringskommitténs av stadsfullmäktige den 17 sistlidne juni fastställda förslag om redovisning av stadens fastigheter i särskilda specialböcker. Alla fastigheter äro vederbörligen brandförsäkrade, varom drätselkammaren förvissar sig vid den årligen företagna inventeringen av kammarens handlingar.

Revisorernas förslag om »vattenledningsfondens» bortförande kan ej av kammaren biträdas, bland annat av det skäl, att vattenverkets ekonomiska ställning kan få sken av att vara bättre än den i verkligheten är.

Mot revisorernas förslag om återinförande till drätselverket av »inventarier i Tyggårdsviken» har drätselkammaren intet att anmärka, under förutsättning att de upptagas till sitt nuvarande värde.

Vad slutligen angår revisorernas allmänna anmärkningar, vill drätselkammaren hemställa, att desamma överlämnas till bokföringskommittén att av densamma tagas i omprövning vid avgivande av förslag till omläggning av stadens bokföringssystem.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 3 dec. 1915.

§ 128.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över vederbörande revisorers berättelser över verkställd granskning av drätselkammarens, fattigvårdestyrelsens, hamnstyrelsens, vattenlednings- och belysningsstyrelsens, hälsovårdsnämndens, dispensärstyrelsens, folkskolestyrelsens, brandstyrelsens, trädgårdstyrelsens, flickskolestyrelsens, barnavårdsnämndens, badhusstyrelsens, styrelsens för tekniska afton- och söndagsskolan, styrelsens för Mariebergsskogen samt styrelsens för arbetsstugan räkenkaper och förvaltning för år 1914; och beslöt utskottet, efter tagen del av revisorernas berättelse ävensom av drätselkammarens i anledning därav avgivna förklaring, att i enlighet med vad revisorerna föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja ovannämnda delegationer och styrelser ansvarsfrihet för den tid revisionen omfattar.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

109. Herr O. W. Karlssons med fleres motion angående upplåtande av lämpligt område inom staden till egna hemstomter.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

Då Stadsfullmäktige år 1908 efter framställning från egna-hemskommittén beslutade att med tomträtt upplåta 11 (elva) stycken tomter i kvarteret Kilen att bebyggas till egna hem, var det första steget taget att skaffa arbetare och därmed jämställde ett eget hem.

Så småningom har nu dessa tomter blivit bebyggda i enlighet med de bestämmelser stadsfullmäktige fastställt. Det synes oss att staden bör fortsätta att på samma grunder som uppställts i kv. Kilen, stadsfullmäktige fortfarande måtte upplåta tomter å lämplig plats.

Vi taga oss därför friheten föreslå att stadsfullmäktige måtte besluta att uppdraga åt drätselkammaren att upplåta lämpligt område till bebyggande av egna hem i likhet med de som äro uppförda i kv. Kilen.

Karlstad den 13 okt. 1914.

O. W. KARLSSON.

J. A. HÅKANSSON.

EMIL ANKERS.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Egnahemskommittén får härmed afgifva inforordadt yttrande öfver herrar O. W. Karlssons, J. A. Håkansson's och Emil Ankers' motion angående uppdrag åt drätselkammaren att upplåta lämpligt område till bebyggande af egna hem i likhet med dem, som äro uppförda i kvarteret Kilen.

Kommittén erinrar därom, att stadsfullmäktiges beslut om upplåtelse till egna hem af tomter i kvarteret Kilen fattades den 17 november 1910, att stadsfullmäktige den 25 januari 1912 för sin del antagit förslag till utvidgad stadsplan för Herrhagen, att i denna plan kvarteren utefter Klarälven, Fåret, Lammet, Baggen, Tjuren, Oxen, Kalfven, Kaplanen och Åsnan betecknades såsom egnahems-kvarter, att staden inom dessa kvarter äger obebyggd mark till en areal af omkring 35,000 kvadratmeter, att kommittén därför alltid tänkt sig närmaste utsträckningen af egnahemsbyggandet till de af stadsfullmäktige för sådant ändamål angifna kvarteren och för den skull så väl den 4 januari 1913 som den 24 januari 1914 i föreskrifna redogörelser till stadsfullmäktige för sin verksamhet anmält sig afvakta Kungl. Maj:ts fastställelse af ifrågavarande stadsplan för att därefter inkomma med förslag om egnahemstomters fortsatta upplåtande.

Beklagligtvis har berörda stadsplan ännu icke vunnit stadsfästelse och senaste underrättelser ge vid handen, att utsikten att ernå sådan är ringa, då Öfverintendentsämbetet lär ha lämnat afstyrkande utlåtanden.

Under sådana förhållanden äro de till egna hem afsedda kvarteren ännu icke tillgängliga för upplåtelse. Det möter ock synnerliga svårigheter att åt detta håll af staden finna andra lämpliga platser för upplåtelse till egnahemsbyggande. De, som kunde ifrågasättas, antingen ingå icke i stadsplanen och kunna för närvarande icke tänkas bli däri upptagna eller möta andra hinder, såsom att staden icke disponerar tillräckliga områden i ett sammanhang.

Visserligen finnas områden, som torde i alla afseenden vara de för ändamålet mest skickade, nämligen kvarteren Borret och Kornet i den föreslagna nya stadsplanen för Herrhagen. Staden äger dem helt, deras indelning till egnahems-
tomter är synnerligen lätt att verkställa, de äro belägna intill bebyggda delar af staden, närmast egna hemmen i kvarteret Kilen, närmast framdragna ledningar och gator. Stadsfullmäktige hafva emellertid beslutat, att de skola vara fabriks-
tomter, och de ingå i den stadsplan för Herrhagen, som är beroende på Kungl. Maj:ts pröfning. De kunna sålunda icke för närvarande påräknas, äfven om stads-
fullmäktige skulle i afseende på dem frångå sitt beslut om deras upplåtande till fabriks-
tomter.

I själfva verket skulle nog ett sådant frångående kunna motiveras därmed, att till fabriker i allt fall kvarstå fyra söderut belägna kvarter af samma stads-
plan och att af kvarteren vid Djäknefältet, som afsetts för egna hem, blott de
längst bort belägna, sålunda de för staden dyrbaraste att nu upplåta till bebyg-
gande, äro i sin helhet tillhöriga staden.

Därtill kommer, att beträffande de närmare belägna kvarteren vid Djäkne-
fältet frågan om omfånget af stadens äganderätt ännu är sväfvande såsom delvis
beroende af ett ännu ej fastställt aftal med läroverkskollegiet.

Vid utsträckande af egnahemsbyggandet åt delta håll af staden synes det af
dessa skäl kommittén lämpligast, därest kvarteren Borret och Kornet kunna som
fabriks-
tomter afvaras, att i första hand låta dem komma till användning för upp-
låtelse till egna hem.

Åt andra hållet af staden, dit kommittén från början tänkt sig en senare
utsträckning af egnahemsbyggandet, tror sig kommittén kunna föreslå ett lämpligt
område, nämligen Rosenborg, där staden äger tillsammans närmare åtta hektar
mark och sålunda kan vara i tillfälle att ordna dylikt byggande för en rätt lång
tid framåt. Där kunna tomterna också göras större än på Herrhagen, hvarest
jorden har högre värde.

Kommittén anser sig icke behöfva ånyo betona den sociala betydelsen af ett
egent hem. Det torde icke råda olika meningar därom, att staden bör fortsätta
att verka för främjandet af egnahemstanken, och tiden är utan tvifvel inne att
därmed fortgå, då tillgängliga tomter redan tagits i anspråk.

För närvarande kunna dock endast förberedande åtgärder vidtagas.

Första förutsättningen för en upplåtelse är nämligen, ett stadsplan är fast-
ställd för det område, hvarom fråga är, den andra, att tomtindelning är verkställd.

Kommittén föreslår därför i anledning af motionen som förberedande åtgärder:

beträffande Rosenborg:

att stadsfullmäktige ville uppdraga åt byggnadsnämnden *dels* att i samråd med egnahemskommittén och med biträde för frågans fortskyndande af arkitekt med kännedom om öfverintendentsämbetets åsikter utarbета och stadsfullmäktiges pröfning underställa stadsplan för staden tillhöriga delen af landeriet Rosenborg med syfte att använda till egnahemstomter, *dels* att efter vunnen nådig stadfästelse därå, i samråd med egnahemskommittén gå i författning om tomtindelning inom några till omedelbart bebyggande lämpliga kvarter däraf och därå söka Konungens Befallningshafvandes fastställelse;

beträffande den utvidgade stadsplanen för Herrhagen:

därest Kungl. Maj:ts stadfästelse därå nu erhålles, att stadsfullmäktige ville uppdraga åt byggnadsnämnden att i samråd med egnahemskommittén indela kvarteren Borret och Kornet till egnahemstomter och därå söka Konungens Befallningshafvandes fastställelse; men

därest Kungl. Maj:t avslår den nu sökta fastställelsen, att stadsfullmäktige ville uppdraga åt byggnadsnämnden att med biträde af tillkallad arkitekt med kännedom om öfverintendentsämbetets åsikter vidtaga för fastställelse nödiga ändringar och tillägg i stadsplanen och underställa desamma stadsfullmäktiges pröfning samt att efter vunnen nådig fastställelse i samråd med egnahemskommittén indela kvarteren Borret och Kornet till egnahemstomter och därå söka Konungens Befallningshafvandes stadfästelse.

Hvad angår de villkor, under hvilka sedermera upplåtelseerna skulle ske, har kommittén ingen anledning att frångå de af stadsfullmäktige för upplåtelseerna i kvarteret Kilen beslutade tomträttsbestämmelserna. Afgälden för jorden i Rosenborg synes dock böra sättas lägre än å Herrhagen, hvarom förslag lämpligast torde böra komma från drätselkammaren.

Kommittén föreslår därför:

att stadsfullmäktige ville uppdraga åt drätselkammaren att, sedan tomtindelning behörigen fastställts, med tomträtt upplåta tomter å nu omförmälda områden till egna hem på samma villkor och bestämmelser, som den 17 november 1910 beslutats för upplåtelsen i kvarteret Kilen, dock att dessförinnan förslag till tomträttsavgifter af drätselkammaren underställas stadsfullmäktiges pröfning och beslut.

Karlstad den 30 november 1914.

K. J. LINDHOLM.

J. A. HÅKANSSON.

ALBERT AURELL.

ALBIN FORSSELL.

OSCAR KULLGREN.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 9 december 1914.

§ 127.

För yttrandes afgifvande hade från Stadsfullmäktige till Byggnadsnämnden remitterats Herr O. W. Karlssons m. fl:s motion angående upplåtande af lämpligt område inom staden till egnahemstomter.

I detta ärende hade den af Fullmäktige tillsatta egnahemskommittén afgifvit yttrande och däruti föreslagit åtgärder i och för tomtupplåtelser af ifrågavarande slag dels å staden tillhöriga delar af landeriet Rosenberg, dels inom kvarteren Borret och Kornet å Herrhagen.

Byggnadsnämnden, som för sin del ansåg jämväl vissa ägor å Mariebergsområdet kunna komma ifråga såsom lämpliga egnahemstomter, beslöt uppdraga åt stadsarkitekten att verkställa afvägning af såväl sistnämnda ägor som de områden af Rosenberg, som af egnahemskommittén angifvits, och skulle Nämnden därefter afgifva sitt yttrande i ärendet.

Som ofvan.

In fidem:
GUSTAF E. BERG.

Utdrag af protokoll, hållet hos Byggnadsnämnden i Karlstad den 14 april 1915.

§ 26.

I det under § 127 i protokollet för den 9 december 1914 sist antecknade ärendet, angående infordradt yttrande öfver Herr O. W. Karlssons m. fl:s motion rörande upplåtande af lämpligt område inom staden till egnahemstomter, anmälde stadsarkitekten, att han numera fullgjort det honom af Byggnadsnämnden lämnade uppdraget att verkställa afvägning af vissa ägor af Rosenberg och Marieberg.

Egnahemskommittén hade i anledning af motionen föreslagit som förberedande åtgärder:

“beträffande Rosenberg:

att stadsfullmäktige ville uppdraga åt Byggnadsnämnden *dels* att i samråd med egnahemskommittén och med biträde för frågans fortskyndande af arkitekt med kännedom om öfverintendentsämbetets åsikter ~~ut~~utarbete och stadsfullmäktiges pröfning underställa stadsplan för staden tillhöriga delen af landeriet Rosenberg med syfte att använda till egnahemstomter, *dels* att efter vunnen nådig stadfästelse därå i samråd med egnahemskommittén gå i författning om tomtindelning

inom några till omedelbart bebyggande lämpliga kvarter därav och därå söka Konungens Befallningshafvandes fastställelse;

beträffande den utvidgade stadsplanen för Herrhagen:

därest Kungl. Maj:ts stadfästelse därå nu erhålles, att stadsfullmäktige ville uppdraga åt Byggnadsnämnden att i samråd med egnahemskommittén indela kvarteren Borret och Kornet till egnahemstomter och därå söka Konungens Befallningshafvandes fastställelse; men

därest Kungl. Maj:t afslår den nu sökta fastställelsen, att stadsfullmäktige ville uppdraga åt Byggnadsnämnden att med biträde af tillkallad arkitekt med kännedom om öfverintendentsämbetets åsikter vidtaga för fastställelse nödiga ändringar och tillägg i stadsplanen och underställa densamma stadsfullmäktiges prövning samt att efter vunnen fastställelse i samråd med egnahemskommittén indela kvarteren Borret och Kornet till egnahemstomter och därå söka Konungens Befallningshafvandes stadfästelse."

Kommittén hade i öfrigt föreslagit:

"att stadsfullmäktige ville uppdraga åt drätselkammaren att, sedan tomtindelning behörigen fastställt, med tomträtt upplåta tomter å nu omförmälda områden till egna hem på samma villkor och bestämmelser, som den 17 november 1910 beslutats för upplåtelser i kvarteret Kilen, dock att dessförinnan förslag till omträttsafgifter af drätselkammaren underställdes stadsfullmäktiges prövning och oeslut."

Det anleknades, att Kungl. Maj:t numera afslagit den i egnahemskommitténs yttrande afsedda ansökningen om fastställelse å utvidgad stadsplan för Herrhagen.

Då Byggnadsnämnden nu tog ärendet i öfvervägande, anmärktes att kvarteren Borret och Kornet på Herrhagen med hänsyn till sitt läge utmed järnvägen vore alldeles särskildt lämpliga till fabriksstomter, hvartill de ju ock varit afsedda, hvadan deras användning för annat ändamål enligt Nämndens förmenande ej gärna borde komma i fråga.

Hvad Rosenborgsområdet beträffade syntes Nämnden detta ligga väl så aflägsset från stadens reglerade område. för att lämpligen böra för närvarande tagas i anspråk. Utdragandet af gator och ledningar kommer på grund af det stora afståndet allt medföra högst betydande kostnader, och då dessutom ledningarne måste genomlöpa vidsträckt område, där desamma ej, vare sig nu eller inom den närmaste framtiden, kunde utnyttjas, komme kostnaderna i förhållande till de inkomster, som kunde påräknas, att ställa sig högre än vanligt.

Ett område däremot, som Nämnden för sin del funne ur flera synpunkter lämpligt för ifrågavarande ändamål och därför ville lifligt förorda, vore det söder om Höökigatan belägna, af Mariebergsviken och den föreslagna seminarieanläggningen begränsade området af Mariebergsägorna. Dels utgjorde detta område en

direkt fortsättning på den redan fastställda stadsplanen, och dels vore vatten- och afloppsledningar redan utdragna till omedelbar närhet af området. Kvarnbergsgatan sträckte sig redan nu fram emot området i fråga och komme detsamma ännu närmare, då gatan jämlikt stadens åtagande framdrages till seminarieområdet. Grundförhållandena voro goda för ändamålet och platsen naturskön, hvarjämte närheten till Mariebergsskogen ytterligare ökade trefnaden. Då härtill kommer, att markvärdet å detta område torde få anses lägre åtminstone än på det föreslagna området på Herrhagen, syntes det Nämnden, som om Mariebergsområdet vore att föredraga såväl ur kostnads- som trefnadssynpunkt.

Vid öfvervägande hvad sålunda förekommit ansåg sig Byggnadsnämnden icke kunna biträda egnahemskommitténs förslag till åtgärder för egnahemsupplåtelser å Rosenborg samt i kvarteren Borret och Kornet, utan ville Nämnden, därest Stadsfullmäktige ansåge sig böra fortsätta på den inslagna vägen i fråga om egnahemsupplåtelser, med tillstyrkande af bifall till kommitténs förslag i öfrigt, föreslå: att stadsfullmäktige ville uppdraga åt Byggnadsnämnden *dels* att i samråd med egnahemskommittén och med biträde för frågans fortskyndande af arkitekt med kännedom om öfverintendentensämbetets åsikter utarbete och stadsfullmäktiges pröfning underställa förslag till stadsplan för den söder om Hööksgatan belägna, af Mariebergsviken och det till seminarieanläggning föreslagna området begränsade delen af landeriet Marieberg med syfte att använda till egnahemstomter, *dels* att efter vunnen nådig stadfästelse därå, i samråd med egnahemskommittén gå i förfallning om tomtindelning inom några till omedelbart bebyggande lämpliga kvarter därå och därå söka Konungens Befallningshafvandes fastställelse.

Som ofvan.

In fidem;
GUSTAF E. BERG.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 4 oktober 1915.

§ 28.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr O. W. Karlssons med fleres motion angående upplåtande af lämpligt område inom staden till egnahemstomter, uti vilket ärende egnahemskommittén och byggnadsnämnden avgivit yttranden.

I samband härmed beslöt drätselkammaren till behandling upptaga en till kammaren inkommen framställning från J. G. Bodlund med flere om upplåtelse av tomtplatser till egna hem åt i stadens och statens tjänst anställda tjänstemän

i mellangrad och lägre grad och med dem i ekonomiskt avseende likställda samhällsmedlemmar.

Drätselkammaren, som låtit t. f. stadskamreraren yttra sig i ärendet, vilket yttrande skulle bifogas de övriga handlingarna till stadsfullmäktige, beslöt nu anföra följande.

Kammaren ansåg sig ej kunna tillstyrka stadsfullmäktige att vidare upplåta tomter under tomträtt på sätt, som skett i kvarteret Kilen, då det visat sig, att bostäderna därstädes blivit för dyrbara för den klass af samhällsmedlemmar, stadsfullmäktige avsett, och i regel kommit endast förmän och med dem likställda till godo. Då ett maximum av stadens lånebidrag ej kommit att bestämmas, hade detta förhållande inbjudit till nedläggande av större kostnader å byggnaderna än stadsfullmäktige torde hava avsett. Och då kostnaderna för dessa lånebidrag även bleve avsevärda för staden genom den ränteskillnad staden finge betala, ansåg sig drätselkammaren ej heller kunna tillstyrka, att staden såsom hittills lämnade lån till enskilda bebyggare. Kammaren hade i stället tänkt sig dels i varje fall att tomter inom ett visst område borde ställas till kammarens förfogande till försäljning för billigt pris, och dels att eventuellt, om en lämplig byggnadsförening kunde bildas, staden inginge som intressent däri. Kammaren vore övertygad om, att, därest ett sådant företag bildades, även större arbetsgivare skulle ingå däri som intressenter. Då emellertid kammaren hade sig bekant, att slädernas bostadsfrågor lösts på en hel del olika sätt i olika städer, såsom t. ex. i Borås, Eskilstuna, Upsala m. fl, vadan en större erfarenhet numera vore vunnen än den, som förelåg, då egnahemskommittén tidigare haft frågan under övervägande, ville drätselkammaren hemställa, att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt egnahemskommittén att ytterligare utreda bostadsfrågan och inkomma med förslag till dess lösning på annat sätt, än det som hittills tillämpats här i staden. Och då en sådan utredning möjligen komme att medföra kostnader genom besök å olika platser och anlitande av särskildt biträde, ville drätselkammaren föreslå, att ett förslagsanslag av 1,000 kronor ställdes till kommitténs förfogande.

Med avseende å lämpliga platser för blivande byggnads- och egnahemstomter ansåg sig drätselkammaren i likhet med byggnadsnämnden icke kunna tillstyrka stadsfullmäktige att besluta någon ändring i fråga om användningen av kvarteren Borret och Kornet, då drätselkammaren ansåg, att dessa kvarter icke kunde avvaras för industrin. Beträffande Rosenborgsområdet delade drätselkammaren byggnadsnämndens mening och ansåg det för närvarande för dyrbart att där upplåta tomter för omedelbart bebyggande. Däremot ansåg drätselkammaren det föreslagna området å Marieberg synnerligen lämpligt och ville föreslå stadsfullmäktige att redan nu reservera detta område till egnahemstomter. Genom en tomtreglering inom vissa kvarter inom stadsdelen Klara skulle även lämpliga bygg-

nadstomter genast stå till buds, vilka kunde bliva lämpliga att försälja till tjänstemän.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt egnahemskommittén att efter ytterligare utredning inkomma med förslag till lösning av bostadsfrågan på annat sätt, än det som hittills tillämpats här i staden, icke blott beträffande egentliga kroppsarbetare utan även löntagare i stadens och statens tjänst i mellangrad eller lägre grad,

att stadsfullmäktiga för med utredningen förenade kostnader ville ställa ett förslagsanslag av ettusen kronor till egnahemskommitténs förfogande,

att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att den söder om Höökgratan belägna, av Mariebergsviken och det till seminarieanläggning föreslagna området begränsade delen av landeriet Marieberg skall reserveras till egnahemstomter, samt

att stadsfullmäktige måtte afslå egnahemskommitténs framställning om upplåtelse av kvarteren Borret och Kornet till egnahemstomter.

Mot förestående beslut, i vad det avsåge avstyrkande av upplåtande av kvarteren Borret och Kornet till egnahemstomter, reserverade sig herr Zachrisson under anförande, att han helst velat lämna frågan om dessa tomters användning öppen, till dess egnahemskommittén inkommit med sin utredning, men att, då frågan på grund av fastställelse av stadsplan nu måste avgöras, han ansåge sig böra tillstyrka egnahemskommitténs förslag om dessa tomters upplåtande till egnahemstomter.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren, Karlstad.

Då det kommit till undertecknades kännedom, att ny utredning pågår angående egna hems ordnande för arbetare inom Karlstads stad, få vi värdsamt hemställa, att Drätselkammaren även ville taga under omprövning, huruvida ej en dylik förmån kunde komma i stadens och statens tjänst anställda tjänstemän i mellangrad och lägre grad och med dem i ekonomiskt avseende likställda samhällsmedlemmar till godo. En dylik åtgärd skulle nog för många av dessa vara synnerligen glädjande, ty helt visst finnes det en stor del av dem, som i ekonomiskt avseende ej ha det bättre än kroppsarbetaren. Vårt önskemål är att på

förmånliga villkor dels få oss tomtplatser upplåtna och dels erhålla lån, varigenom tillfälle kan beredas oss att komma i åtnjutande av egna hem.

Karlstad den 22 sept. 1915.

Vördsamt

Johan G. Bodlund,
Musiklärare.

Helmfrid Sjövall,
Läroverksadjunkt.

Aug. Stålfors,
Polisöfverkonstapel.

Wilh. Sjöström,
Poliskonstapel.

Gustaf Adolf Sköld,
Poliskommissarie.

A. Y. Nilsson,
Poliskonstapel.

Gustav Karlström,
Folkskollärare.

Robert Wide,
Poliskonstapel.

Valdemar Lydén,
Förste postexpeditör.

Åxel B. Andersson,
Brefbärare.

L. G. Friberg,
Postvaktmästare.

C. G. Steiner,
Förste postvaktmästare.

D. Wahlström,
Postvaktmästare.

R. Friberg,
Postvaktmästare.

G. E. Jarsson.
Kontorist.

Adolf W. Forssell.

J. Alfr. Westerlind,
Läroverksadjunkt.

Aug. Söderkvist,
Detektivkonstapel.

J. Stenbäck,
Folkskollärare.

Åxel L. Rask,
Poliskonstapel.

O. V. Hedman,
Poliskonstapel.

David Karlström,
Folkskollärare.

G. A. Gustafson,
Folkskollärare.

A. G. Lingren,
Folkskollärare.

J. Thalén,
Ingenjör.

A. Ström,
Postvaktmästare.

Gust. Edwall,
Förste postvaktmästare.

Olof Roth,
Postexpeditör.

E. G. Norling,
Postvaktmästare.

Åxel Dahlgren,
Postvaktmästare.

K. G. Edström.
Bokhållare.

Gust. Johansson,
Bokhållare.

J. Harald Meurling,
Teckningslärare.

K. G. A. Franzén,
Läroverksadjunkt.

Gustav Starck,
Folkskollärare.

C. V. Vidner,
Polisöfverkonstapel.

Karl Hj. Wadell,
Poliskonstapel.

Olof W. Nilsson,
Målare.

Anna Ljungkvist,
Folkskollärarinna.

J. O. Nordström,
Poliskonstapel.

Thure Byttner,
Kamrer.

C. Dahlman,
Postvaktmästare.

E. Zettergren,
Postexpeditör.

Joh. Gunnar Celdén,
Postvaktmästare.

O. Sjögren,
Postexpeditör.

H. F. Gilbert,
Postvaktmästare.

Carl Bråberg,
Kapten.

Magnus Bengzon,
Bokhållare.

Aug. Bergh,
Läroverksadjunkt.

Till Drätselkammaren, Karlstad.

I och för utredning af frågan huruvida Drätselkammaren bör tillstyrka att staden skall göra ytterligare uppoffringar för beredande af egna hem åt en särskild klass af samhällsmedlemmar eller icke, får jag härmed aflämna en redogörelse för de belopp, som staden redan nu har utlånt för sådant ändamål, samt för de räntesalser, med hvilka dessa lån löpa.

Att kasta sig i parlistrider genom att tillstyrka att en del samhällsklasser skola uteslutas från rättigheten att begagna sig af den tilltänkta förmånen, kan väl icke gerna falla Drätselkammaren in. Förmånen bör gälla mindre bemedlade inom *alla* samhällsklasser.

Fråga är emellertid om det är klokt att betunga staden med ytterligare utgifter för egnahemsfrågan, i den form man hitintills tänkt sig den. Kostnaderna blifva afsevärda genom den ränteskillnad, som staden får betala, utan att de gynnade medlemmarna ändå blifva tillfredsställda. Bostaden blir för dyr, efter deras förhållanden.

Jag vill icke inlåta mig på frågan huruvida de redan nu befintliga egnahems-lägenheterna äro för storartadt tilltagna för innehafvarnes förhållanden eller icke, och hvilka ökade behof, som följa med att vara väl behodd, samt hur detta verkar i familjer, som icke vilja lefva efter sina inkomster utan efter sina konstlade behof, men jag tillåter mig att vördsamt uttala, att min åsikt är den, att Drätselkammaren *icke bör tillstyrka* den gjorda framställningen. Staden bör icke inlåtas i affärer, som redan vid starten kunna bevisas blifva förlustbringande allt framgent.

Bostadsfrågan är emellertid ständigt aktuell inom städer och samhällen, som stå under utveckling. Antagligen löses den ekonomiskt bäst genom kasernsystemet, hvilket mycket väl äfven bör kunna fullt ut tillgodose den rimliga komfort, som hyresgästerna eljest skulle kunnat bereda sig i privata lägenheter, till afsevärdt högre pris. Allt hänger på kostnadsfrågan. Denna bör kunna nedbringas betydligt genom fullt införande af centraluppvärmnings- och kokgasanordnings-systemet, vattenklosetter och elektrisk belysning. Man inbesparar kostnader för kakelugnar, kokspisar och en del dyrbara rökgångar och skorstenspipor, för att icke tala om uthusbyggnader till vedbodas och hemlighus. Källarvåningen kan helt användas till gemensam tvättstuga och till särskilda matkällareafdelningar för hvarje hostad.

Erkännas bör, att Drätselkammarens erfarenheter såsom hyresvärd icke ge anledning till ökad utsträckning af denna verksamhet, men förhållandena komma helt säkert att ställa sig betydligt gynnsammare vid uthyrningen af sådana bostäder, som dem jag tänkt mig i "kasernsystemet", än hvad de visat sig vara i en del af stadens nu ägande hus.

Bostäderna böra uthyras med fri värme och fritt ljus och all kokgas levereras genom automat. Hyrorna skola erläggas månadsvis och i förskott.

Skulle det icke därför vara välbetänkt att kammaren afstyrkte vidare uppoffring från stadens sida för "egna hem" i nuvarande form, men yltrade sina sympatier för en *utredning af lämpligaste sättet att bereda billiga bostäder åt mindre bemedlade samhällsmedlemmar?*

Karlstad den 4 Augusti 1915.

RUSTAN LINDERSTAM,
t. f. sladskamrer.

Uppgift å de Egnahemslån, som staden till dato har utlämnat.

Läntagare	Stående lån		Amorteringslån		Nu resterar å amorteringslänet		Summa rest den 4 Aug. 1915	
W. L. Gevert	3,900	—	2,600	—	2,541	66	6,441	66
E. G. Dahlinan	3,000	—	3,000	—	2,788	81	5,788	81
J. Freding	4,900	—	3,266	67	3,116	77	8,016	77
C. Monsen	4,100	—	2,700	—	2,700	—	6,800	—
J. W. Fagerström	3,600	—	2,400	—	2,400	—	6,000	—
Karl Gustafsson	4,800	—	3,200	—	3,128	19	7,928	19
Ivan Hagberg	4,400	—	2,900	—	2,834	92	7,234	92
Carl Nordström	4,400	—	2,900	—	2,834	92	7,234	92
K. W. Johansson	3,000	—	3,000	—	2,788	81	5,788	81
K. F. Rabe	4,650	—	3,100	—	2,957	75	7,607	75
K. A. Zetterfeldt	3,900	—	2,600	—	2,480	69	6,380	69
Summa	44,650	—	31,666	67	30,572	52	75,222	52

Således är ursprungligen utlånt:

I stående lån	Kr. 44,650: —
I amorteringslån	» 31,666: 67
Härå är till dato inbetalt	» 1,094: 15
så att nu återstår:	
Å stående lånen	Kr. 44,650: —
Å amorteringslånen	» 30,572: 52
	» 75,222: 52

Samtliga dessa lån löpa med en ränta af 4,5 %.

Som bekant har staden äfven upplåtit tomt till hvarje egnahemsbygge, mot en årlig afgäld, som ställts mycket låg. Jag har icke tillgång till kontrakten, så att jag känner icke arealen, för att kunna uppgifva värdet å tomterna med tillhörande gatumark, och jämföra räntan å detta med den utgående afgälden, men jag har mig bekant och har i enstaka fall öfvertygat mig om, att affären icke är för stadens ekonomi gynnsam.

Karlstad den 4 Augusti 1915.

RUSTAN LINDERSTAM,
t. f. stadskamrer.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 129.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av Herr O. W. Karlssons med fleres motion angående upplåtande av lämpligt område inom staden till egnahemstomter, över vilken motion infordrade utlåtanden avgivits av egnahemskommittén och byggnadsnämnden ävensom av drätselkammaren, vilken därvid jämväl upptagit till behandling en till kammaren ingiven framställning från J. G. Bodlund med flere om upplåtelse av tomtplatser till egna hem åt i stadens och statens tjänst anställda tjänstemän i mellangrad och lägre grad och med dem i ekonomiskt hänseende likställda samhällsmedlemmar.

I de sålunda avgivna yttrandena hade, på anförda grunder, föreslagits, bland annat:

av egnahemskommittén att — därest Kungl. Maj:t avslope sökt fastställelse å av stadsfullmäktige den 25 januari 1912 antaget förslag till utvidgad stadsplan för Herrhagen, däri ingående jämväl kvarteren Borret och Kornet, angående vilka kvarter stadsfullmäktige emellertid beslutit att de skulle vara fabriksomter — stadsfullmäktige måtte uppdraga åt byggnadsnämnden att med biträde av tillkallad arkitekt med kännedom om överintendentsämbetets åsikter vidtaga för fastställelse nödiga ändringar och tillägg i stadsplanen för berörda utvidgade område av Herrhagen och underställa detsamma stadsfullmäktiges prövning samt att, efter vunnit nådig fastställelse, i samråd med egnahemskommittén indela kvarteren Borret och Kornet till egnahemstomter och därå söka Konungens Befallningshavandes stadfästelse;

av byggnadsnämnden, som antecknat att Kungl. Maj:t dåmera avslagit den i egnahemskommitténs yttrande avsedda ansökningen om fastställelse å utvidgad stads-

plan för Herrhagen och som i fråga om ovanberörda kvarters upplåtande till egnahemstomter icke ansett sig kunna biträda kommitténs därom avgivna förslag, att fullmäktige måtte uppdraga åt byggnadsnämnden, dels att i samråd med egnahemskommittén och med biträde för frågans fortskyndande av arkitekt med kännedom om överintendentsämbetets åsikter utarbета och fullmäktiges prövning underställa förslag till stadsplan för den söder om Höökigatan belägna, av Mariebergsviken och det till seminarieanläggning föreslagna området begränsade delen av landeriet Marieberg med syfte att använda till egnahemstomter, dels att efter vunnen nådig stadfästelse därå, i samråd med egnahemskommittén gå i författning om tomtindelning inom några till omedelbart bebyggande lämpliga kvarter därav och därå söka Konungens Befallningshavandes fastställelse;

samt av *drätselkammaren*, som biträtt byggnadsnämndens uttalande såväl i fråga om användandet av Kvarteren Borret och Kornet som ock beträffande upplåtande av det föreslagna området av landeriet Marieberg till egnahemstomter och som därjämte på anförda skäl förklarar sig icke kunna tillstyrka stadsfullmäktige att vidare upplåta tomter under tomträtt på sätt som skett i kvarteret Kilen, att fullmäktige måtte uppdraga åt egnahemskommittén att efter ytterligare utredning inkomma med förslag till lösning av bostadsfrågan på annat sätt än det, som hittills tillämpats här i staden, icke blott beträffande egentlige kroppsarbetare utan även löntagare i stadens och statens tjänst i mellangrad eller lägre grad, samt att stadsfullmäktige för med utredningen förenade kostnader ville ställa till egnahemskommitténs förfogande ett förslagsanslag av 1,000 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Efter tagen del av handlingarna och sedan utskottet avslagit ett av Herr Lindh framställt yrkande, att utskottet måtte föreslå ärendets återremittering till egnahemskommittén för vidare utredning, beslöt utskottet att i ärendet göra följande uttalande:

Vid behandlingen inom utskottet av ovan omförmälda ärende angående utvidgad stadsplan för Herrhagen hade utskottet visserligen uttalat sig för, att ifrågakomna kvarter Borret och Kornet skulle reserveras till industritomter, men hade utskottet numera, efter besök å platsen och inhämtande av upplysningar i saken, särskilt angående den planerade uppnuddringen och utfyllningen av Lambergstjärnet, kommit till den övertygelsen, att de områden, som vore avsedda att vinnas genom tjärnets utfyllning vid västra stranden, vore avsevärt lämpligare till fabrikstomter än de nu till egnahemstomter ifrågasatta kvarteren Borret och Kornet, i synnerhet med hänsyn därtill, att de sistnämnda icke skulle kunna erhålla förbindelse med hamn och lastkaj annat än genom anordnande av särskild sådan förbindelse över det befintliga järnvägsspåret till yttre hamnen. Då härtill komme, att samma kvarter vore synnerligen lämpliga såsom egnahemstomter och staden i

denna stadsdel i övrigt disponerade stora områden, som med fördel kunde upplåtas till industritomter, ville utskottet, som icke fann anledning till annan erinran mot vad, på sätt ovan angivits, av byggnadsnämnden och drätselkammaren föreslagits om upplåtande till egnahemsstomter av viss del av landeriet Marieberg och lämnade i uppdrag åt egnahemskommittén att verkställa utredning av egnahemsfrågan, än att den för utredningen erforderliga kostnaden lämpligen borde bestridas med tillgängliga räntemedel ur Lagerlöfska fonden, och som för övrigt ville framhålla, att ordnandet av stadsplan för de till egnahemsstomter nu ifrågasatta områdena borde verkställas samtidigt med den av drätselkammaren föreslagna utredningen angående omläggning av stadens egnahemsrörelse, såsom infordrat yttrande i ärendet hemställa,

att stadsfullmäktige ville uppdraga åt byggnadsnämnden att med biträde av tillkallad arkitekt med kännedom om öfverintendentsämbetets åsikter vidtaga för fastställelse nödiga ändringar och tillägg i stadsplanen och underställa desamma stadsfullmäktiges prövning samt att efter vunnit nådig fastställelse i samråd med egnahemskommittén indela kvarteren Borret och Kornet till egnahemsstomter och därå söka Konungens Befallningshavandes stadfästelse;

att stadsfullmäktige ville uppdraga åt Byggnadsnämnden dels att i samråd med egnahemskommittén och med biträde för frågans fortskynande av arkitekt med kännedom om öfverintendentsämbetets åsikter utarbeta och stadsfullmäktiges prövning underställa förslag till stadsplan för den söder om Hööksgatan belägna, av Mariebergsviken och det till seminarieanläggning föreslagna området begränsade delen af landeriet Marieberg med syfte att använda till egnahemsstomter, dels att efter vunnit nådig stadfästelse därå, i samråd med egnahemskommittén gå i författning om tomtindelning inom några till omedelbart bebyggande lämpliga kvarter därav och därå söka Konungens Befallningshavandes fastställelse;

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt egnahemskommittén att efter ytterligare utredning inkomma med förslag till lösning av bostadsfrågan på annat sätt, än det som hittills tillämpats här i staden, icke blott beträffande egentliga kroppsarbetare utan även löntagare i stadens och statens tjänst i mellangrad eller lägre grad;

att stadsfullmäktige för med utredningen förenade kostnader ville ställa ett förslagsanslag av ettusen kronor till egnahemskommitténs förfogande;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda belopp skall utgå av tillgängliga räntemedel ur Lagerlöfska fonden.

Mot detta utskottets beslut i vad det avsåg upplåtande av kvarteren Borret och Kornet till eignahemstomter anmälde Herrar Lindh och Osterman sin reservaton.

In fidem

ELIAS STENIUS.

110. Kaptenen C. E. Nygrens av Herr Vendel som motion upptagna framställning om understöd för utgivande av Karlstads stads historia under åren 1865—1915.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Hos herrar stadsfullmäktige anhåller jag härmed vördsamt *om understöd* i och för utgifvande af en andra del af stadens historia, omfattande åren 1865—1915.

Då femtioårsminnet af branden i år inföll, hade jag för afsikt att utgifva ett mindre arbete om själfva branden, dess omedelbara följder, samt huru man sedan grep sig an med uppbyggandet af det nya samhället. Jag blev under arbetets gång allt mera satt i tillfälle att bemärka snart sagdt i alla hänseenden de jättesteg, hvarmed Karlstads stad gått framåt, och ju mera denna insikt blef mig klar, framstod ock orimligheten i min tilltänkta uppgift på grund däraf, att jag utstakat allt för snäfvå gränser för densamma. Den enda skildring, som hade fog för sig, var den, som sökte omfatta hela det gångna halfseklet, ungefärligen sammanfallande med stadsfullmäktiges 50-års historia, hvilken många städer, liksom äfven vår stad (genom rektor Dahlmäns förtjänstfulla skildring af denna myndighets verksamhet 1863—1913) skyndat sig få bevarad. Men Karlstads historia är för dessa år af så mycket större betydelse än dessa andra samhällens, enär vår stad måste byggas på nytt ifrån grunden.

Det är denna historia jag har under slutlig bearbetning och delvis under tryckning med hopp om att få den utgifven de första dagarne i december. Arbetet är naturligtvis långt ifrån fullständigt, därtill är ramen (350 sidor) för trång och ämnet för vidlyftigt. Men jag har, så godt min förmåga räckt till, sökt sammanföra allt, som varit af intresse *uti ett enda arbete*: kyrkliga förhållanden, lokaler och ämbetsmän, offentliga och kommunala institutioner, verk, inrättningar och byggnader, läroverk, folkskolor, småskolor, seminarier, tekniska skolor och bokhålleriskolor, föreningar och samfund, banker, välgörenhetsinrättningar, fattigvård, sjukhus och hem, teaterförhållanden, hotell och spiskvarter. Stadens gårdar äro skildrade, ägarne likaså — utan att trampa nutiden på tårna —, därjämte fabriker-nas, affärernas, verkstädernas historia, i det att de följts från början och sedan

uppåt i deras utveckling. I och med denna kortfattade redogörelse har också påpekats, att denna del af mitt arbete har samma uppställning som den föregående. Om en sådan disposition af ämnet är riktig, vet jag ej, enär den vare sig har föregångare eller efterföljare, men jag är lifligt öfvertygad, att hvarje verksamhet och därmed i samband stående personer skola skildras just på den plats, hvarpå de arbetat och hvarifrån de kanske mången gång sträfvat sig fram till det bättre.

Att antalet illustrationer i betydande grad öfverstiger den föregående delens, säger sig själft, då lättheten att anskaffa materiel varit betydligt större.

Jag närsluter en afskrift af mina räkenskaper för förra delen (före branden 1865) samt ett kostnadsförslag för tryckning af mitt nuvarande arbete.

Liljeholmen den 19 okt. 1915.

C. E. NYGREN.

Upptages som motion av

VALDEMAR VENDEL.

Carlstads historia 1815—65.

Tablå öfver inkomster och utgifter (afskrift af kassaboken).

Inkomster:

1914.	Febr. 28.	Anslag af Werml. ønsk. bank	500: —	
	Dec. 10.	Försålt kontant böcker för	11: —	
	15.	Lyftat stadsfullmäktiges anslag	2,000: —	
	17.	Försålt kontant	11: —	
	19.	» »	467: 50	
	20.	Lyftat på postanvisningar	287: —	
	21.	Försålt dels kontant dels på p. a.	451: 20	
	22.	» » » » » »	294: 95	
	23.	» » » » » »	449: 55	
	24.	» » » » » »	144: —	
	25.	» » » » » »	104: 50	
	26.	Lyftat på postanvisning	44: —	
	27.	» » »	11: —	
		Försålt kontant	5: 50	
	28.	Lyftat på postanvisning	27: 50	
		Försålt kontant	16: 50	
	29.	Lyftat på postanvisning	49: 50	
		Kronor	4,874: 70	
1915.	Jan. 1.	Behållning från 1914		4,130: 65
	2—16.	Försålt kontant och lyft på postauv.	329: 54	
	Febr. 6—27.	» » » » » »	121: 82	
	April 1.	Mottagit bokhandlares redovisning	222: 25	673: 61
				Säger 4,804: 26

Utgifter:

1913.	Nov.	27.	En karta öfver gamla staden	4: —	
			Porto	5: —	
	Dec.	3-7.	Vist. i Stockholm för afskrifter i K. Bibl. (5 dagar)	50: —	
			Annonser	25: —	84: --
1914.	Jan.	2.	Papper och kuvert	—: 50	
		16.	3 st. s. k. block	2: 75	
		19.	Annonser i N. W. T. och K. T.	12: —	
		24.	Papper och kuvert	—: 80	
	Febr.	8.	1 fl. bläck	2: 25	
		11.	Frimärken och brefkort	10: —	
		21.	Papper och kuvert	5: 60	
		23.	Renskrifning	7: —	
		26.	Brefkort	—: 50	
	Mars	2.	Brefkort	1: —	
			Papper	2: 20	
		5.	Porto	2: 50	
		13.	Skrifmateriel	1: —	
		16.	Block och papper	2: 50	
			Syndetikon	—: 50	
		22.	Frimärken	2: —	
		24.	Ritningar (kartor)	15: —	
		26.	500 st. kuvert	3: 40	
			1 block skrifpapper	1: 25	
		28.	Frimärken och brefkort, papper	4: 50	
		31.	Hj. Pettersson enl. räkning	6: 40	
	April	2.	Större kuvert	3: —	
			Porto	2: 30	
		7.	’	2: —	
			Gustaf Löfgren för kartritning	10: —	
		8.	Kuvert och papper	2: 50	
		15.	Afskrifter i K. Bibl.	40: —	
	Maj	1.	En ask stålpenor	2: 25	
		2-7.	Porto	3: 54	
		8.	Persson & Lindholm, klistring af fotogr.	1: 50	
		10.	Frimärken 10: —, brefkort 5: —	15: —	
		12.	Papper	1: 50	
		14.	Renskrifning	4: 75	
		24.	Porträttering af oljefärgstaflor	6: 75	
		25.	Telegram- och telefonräkning	9: 75	
		27.	Papper	—: 20	
	Juni	2.	Renskrifning	12: 85	

		Renskrifning.....	7: 75
	12.	Postförskott & fotografier.....	10: —
	26.	Renskrifning.....	8: —
		Arvode för hjälp i kyrkarkivet.....	15: —
		Ritningar.....	10: —
Juli	9.	Frimärken.....	3: —
Aug.	9.	»	3: —
Sept.	16.	Postförskott & »Östra bron»	4: 18
Okt.	3.	Renskrifning	5: 11
	7.	Porto (rek. af manuskript).....	—: 60
	8.	»	—: 25
	30.	Frimärken 5: —, brevkort 2: —	7: —
Nov.	10.	Frimärken.....	2: 50
		Ass. till Göteborg	—: 80
		» » »	—: 58
		Annonsering i Stockholmstidn.....	47: 25
		» » Göteborgstidn.	35: 83
	16.	Frimärken.....	1: —
	17.	Ass. till W. Z.....	—: 87
	18.	Stora omslagskuvert	—: 95
		Ass. till W. Z.....	1: 40
	22.	» » »	—: 88
	24.	Papper och kuvert	1: 95
		Frimärken	2: 30
	25.	Porto till W. Z.....	—: 65
Dec.	1.	700 st. dubbla brevkort	70: —
		Frimärken.....	1: 25
	4.	600 st. dubbla brevkort	60: —
	8.	Annons i N. W. T. och K. T.....	9: 80
		Räkningsblanketter	—: 85
	10.	Annons i N. W. T. och K. T.....	4: —
		Telegram- och telefonkostn.....	11: 41
		Frimärken	1: —
	12.	Telegram W. Z.....	1: 40
		Annons i Sv. Dagbladet.....	16: 80
		Omslagspapper, 3 buntar	9: —
	17.	Frakt af 240 ex. Carlstads historia	11: 40
		2 buntar snören.....	1: —
		Fraktporto	6: —
	19.	Frakt af böcker från W. Z., Göteborg ..	16: 85
	20.	» » » (tidningsex.).....	2: 70
		Porto	1: 50
		Stadsbud	2: 50
		Porto	—: 10

21.	Returfrakt å oinlösta ex.	4: —	
	Frakt från W. Z.	9: 60	
	» » » af böcker (Carlst. hist.)	2: 80	
	» » » » » » »	11: 80	
	Returfrakt af outlösta böcker	4: --	
	Annonser i Sv. Dagbl. och Göteb. H.-T.	11: 20	
23.	» i Göteb.-Tidn. och Göteb. M.-P.	8: 30	
	Returfrakt af oinlösta böcker	5: 60	
	Frimärken	2: 80	660: 05
	Behållning till 1915		4,130: 65
			<hr/>
		Kronor	4,874: 70
1915. Jan.	1. Returporto	1: 40	
	»	1: 05	
	Annonser i Werml. läns tidn.	6: —	
	8. Återfrakt af tomlådor till W. Z.	3: 90	
	Stadsbud till d:o	1: 25	
	13. Returporto	3: 10	
	Telegram- och telefonräkning	3: 90	
	21. Returporto	2: 25	22: 85
	25. Inlöst W. Zachrissons vaxel pr ²³ / ₁₀ i härvarande		
	Riksbanks afd.-kontor		635: 54
Mars 19.	Inlöst W. Z:s vaxel pr ¹⁷ / ₁₂ i Riksb.		3,580: 25
	Tillkommer räkningar till fotografen, som ännu ej		
	likviderats men som förslagsvis beräknas till		200: —
			<hr/>
		Säger	4,438: 64

Skillnaden mellan dessa båda summor är den förtjänst jag hittills haft å boken, eller Kronor 365: 62.

Liljeholmen den 19 okt. 1915.

C. E. NYGREN,
Kapten.

Att ofvanstående siffror äro öfverensstämmande med uppgifterna uti kapten C. E. Nygrens »Räkenskaper för Carlstadshistorien» intygar:

REINHOLD DANOW,
Landtbrukare, Visby.

J. AUG. ANDERSSON,
Sysloman, Kristinehamn.

Kostnadsförslag

i enlighet med de pris, som boktryckerfirman W. Zachrisson & C:o, Göteborg, meddelat i medföljande bref af ⁶/₁₀ 1915, jämfördt med nota af den 16 dennes.

Tryckning af 23 ark à 92: — pr ark.....	2,116: —
Tillkommer: 15 sidor petittryck à 1: 25 pr sida	18: 75
13 » personalregister à 1: 25 pr sida	32: 50
Korrektionsändringar.....	50: —
Planschblad å konsttryckpapper (20 blad beräknade efter en kostnad af 168 kr. pr 8 blad).....	370: —
Klichéer (med beräkning af 125 kr. ökning förutom den i nota af ¹⁶ / ₁₀ upptagna, se denna!).....	925: —
Omslag med i färg utförd vignett samt häftning ..	440: —
	Kronor 3,952: 25

Dessförutom tillkommer naturligtvis en del löpande utgifter, såsom torde framgå af det detaljerade utdrag af förra delens, som vidfogats. Hit höra sådana utlägg som kartritning, renskrifning, portokostnader, telefon- och telegramafgifter samt fotografier, men erhöill jag i juli innevarande år af Weml. ensk. bank ett anslag å 500 kr., som täcker dessa utgifter.

Liljeholmen den 19 okt. 1915.

C. E. NYGREN,
Kapten.

Göteborg den 6 oktober 1915.

Herr Kapten C. E. Nygren, Liljeholmen.

Vi återkomma härmed till Edert ärade av 30 pto angående kostnaden för bokarbetet om Carlstads historia, del II, samt bedja härmed få delgifva följande priser med vars hjälp Ni torde kunna beräkna totalkostnaderna.

Bokens inlaga betingar pr 16 sidor text och klichéer å samma papper som använts till del I, »Excelsior», exkl. klicheer, omslag och bokbinderiarbete, för

1,500 ex. Kr. 92,—

2,000 » » 106,50

För petitnoterna tillkommer Kr. 1.25 för sammanlagd sida petit samt för personregistrets sättning i enlighet med del I kr. 2,50 pr sida. För korrekturändringar mot manuskript debiteras 5 öre pr rad i enlighet med förut och hava hittills 225 rader ändrats enligt de uppgifter vi lämnat med korrektursändningarne.

Planschblad å »Grycksbo Konsttryckpapper» med tryck å en sida av pappret betinga inkl. inklistring i boken pr 8 blad i

1,500 ex. Kr. 168,— samt

2,000 » » 204,—

Omslag och häftning, omslaget beräknat utfört i onlighet med bifogade förslag, alltså med tryck i två färger, häftningen beräknad för 23 arks inlaga, betingade för

	1,500 ex.	2,000 ex.
å Katalogomslag	Kr. 440,—	520,—
å Linneomslag eller Linnekartong »	473,—	564,—

vari ingå kostnader för omslagets klicheer. Förslaget är uppgjort å ett helt tunnt papper, men vi anse detta vara för tunnt för ett bokarbete av ifrågavarande omfattning och bedja att sedan, då utstyrseln blivit godkänd och klicheerna tillverkade, få utföra provtryck å andra tjockare papper.

Vad klicheerna för inlagan beträffa belöper sig kostnaden för hittills redan utförda klicheer till c:a Kr. 650,— förutom de av Eder omnämnda ytterligare c:a Kr. 200,—. Se närslutna nota av 16 okt.

Som synes hava vi nödgats beräkna något högre priser än för första delen, beroende på, att materialkostnaderna och pappersprisen stegrats afsevärt sedan offertern härå lämnades.

Med anledning av Eder v. förfrågan rörande klicheer som använts i arbetet »Sveriges Handel och Industri» få vi meddela, att vi icke inneha några härtill hörande klicheer och efter vad vi vid förfrågan erfarit ha dessa klicheer kommit bort.

Alltid gärna till Eder tjänst rekommendera vi oss och teckna

Högaktningfullt
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A.-B.
Wald. Zachrisson.

Göteborg den 16 okt. 1915.

Herr Kapten C. E. Nygren, Liljeholmen.

I anledning Edert v. brevkort av 13 dennes hava vi härmed nöjet meddela att de av Eder hittills beställda klicheerna betingade

enl. faktura	25/2	Kr. 100,32,
»	19/3	» 32,76,
»	18/5	» 368,37,
»	19/6	» 23,96,
»	30/9	» 122,10,

samt ännu ej fakturerade och under arbete

varande klicheer*) » 151,55,

alltså sammanlagt Kr. 799,06.

*) 23 st. skola ytterligare sändas, därav 15 porträtt, 6 mindre och 2 större vyer.

Vi rekommendera oss och teckna

Högaktningsfullt
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A.-B.
Wald. Zachrisson.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 1 november 1915.*

§ 3.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över kaptenen C. E. Nygrens av herr V. Vendel som motion upptagna framställning om understöd för utgivande av en andra del av Karlstads stads historia, omfattande åren 1865—1915; och beslöt kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja kaptenen C. E. Nygren ett understöd av 2,000 kronor för utgivande av en andra del av Karlstads stads historia med skyldighet för författaren att ställa tio friexemplar av arbetet till drätselkammarens förfogande för att efter dess beprövande utdelas till bibliotek och arkiv;

samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda understödsbelopp skall utgå av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 130.

Hos stadsfullmäktige hade kaptenen C. E. Nygren gjort framställning om understöd för utgivande av en andra del av Karlstads historia, omfattande åren 1865—1915, vilken framställning upptagits som motion av Herr Vendel.

Beredningsutskottet, som uppå remiss från stadsfullmäktige nu hade att däröver avgiva yttrande, beslöt att med instämmande i vad drätselkammaren i infordrat utlåtande i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja kaptenen C. E. Nygren ett understöd av 2,000 kronor för utgivande av en andra del av Karlstads histo-

ria, med skyldighet för författaren att ställa tio friexemplar av arbetet till drätselkammarens förfogande för att efter dess beprövande utdelas till bibliotek och arkiv;

samt att fullmäktige tillika måtte bestämma, att berörda belopp skall utgå av tillgängliga räntemedel ur Eneströmska fonden.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

111. Herr R. Ternqvists motion angående utredning om inrättande av en tandklinik för Karlstads folk- och småskolor.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Det är för oss alla väl bekant det faktum, att tandsjukdomen allt mer griper omkring sig, icke blott hos äldre personer utan kanske i ännu högre grad hos barn redan vid 6 à 7 års ålder. Mycket har ju visserligen gjorts för att stävja sjukdomen, men i flesta fall tillåta nog icke tillgångarne de kostnader som äro nödvändiga för rationell tandvård. Läkarna framhålla, som vi veta, att det enda effektiva medel mot tandsjukdomen är, att redan från barndomen på ett hygieniskt sätt vårda tänderna, samt att fortast möjligt låta laga redan angripna sådana. För att dessa medel bli iakttagna fordras råd och anvisningar, och då, beträffande lagning av angripna tänder detta hos oss endast utföres av tandläkare i deras privata praktik, bli kostnaderna allt för stora för mindre välsituerade föräldrar att till gängse pris låta laga sina barns tänder.

Då det enligt vetenskapligt gjorda iakttagelser är konstaterat, att dålig hygienisk tandvård alstrar en mängd sjukdomsbakterier såsom tuberkulos, lunginflammations- och balsflussbakterier förutom de plågor och hinder för barnens skolgång det åstadkommer. synes det vara samhällets plikt, att i de fall ej egna tillgångar räcka till, träda emellan för bekämpande av det onda.

Att i fråga om barnens tandvård skolan har en bestämd uppgift att fylla synes hava stått klart för skolmyndigheterna i flera av vårt lands större skoldistrikt, där åtgärder vidtagits. Sålunda har Stockholm, Göteborg, Malmö, Gävle, Sundsvall, Köping, Engelholm, Sala, Hedemora och Arvika för detta ändamål inrättat skoltandkliniker, där obligatorisk tandvård utövas i små- och folkskolan, och det även visat sig vara till stor nytta.

Kostnaden för en sådan inrättning synes ej heller vara så avskräckande. I Örebro, där skoltandkliniken varit i verksamhet sedan 1908 års början och lämnat

kostnadsfri vård åt samtliga små- och folkskolans barn, har kostnaden ställt sig sålunda: Första året uppgick kostnaden till 1,000 kr., som huvudsakligast användes till uppsättnings- och förbrukningsartiklar. Läkarna tjänstgjorde det året gratis. Under de följande åren har kostnaden för förbrukningsartiklar varierat mellan 100 och 500 kronor, samt läkarearvode 1,000 kronor årligen.

Övertygad som jag är om behovet av tandvård för våra skolbarn, och att fullmäktigeledamöterna äro besjälade av samma övertygelse, tillåter jag mig framställa följande förslag, nämligen

att Stadsfullmäktige beslöte uppdraga åt folkskolestyrelsen att snarast ske kan verkställa utredning dels om möjligheten för inrättande av en tandklinik för Karlstads folk- och småskolor med kostnadsfri tandvård för samtliga barn i dessa skolor, och dels förslag om kostnadsfri tandvård endast för dem som äro i saknad av tillgångar för detta ändamål, och de övriga ersättningskyldiga efter fastställd låg taxa för tandlagning jämte fullständigt kostnadsförslag i båda alternativen.

Karlstad den 18 december 1913.

REINH. TERNQVIST.

Utdrag af protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 27 maj 1914.

§ 57.

Uti en hos Stadsfullmäktige väckt motion hade Herr Reinh. Ternqvist föreslagit, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen, att snarast ske kan verkställa utredning om möjligheten och kostnaderna för *dels* en tandklinik med kostnadsfri tandvård för samtliga barn i stadens folk- och småskolor, *dels ock* en dylik institution, där endast barn av sådana föräldrar, som vore i saknad af tillgångar för ändamålet, erhöle kostnadsfri tandvård, under det att öfriga vore skyldiga betala ersättning för tandlagning efter en fastställd låg taxa.

Hälsovårdsnämnden, som fått ärendet till sig remitteradt och var lifligt öfvertygad om nyttan och nödvändigheten af en rationell tandvård redan från barnens sex eller sju års ålder, beslöt instämma i motionens syfte men samtidigt uttala, *dels* att fullständigt kostnadsfri tandvård endast borde åtnjutas af medellösa, *dels ock* att den af motionären föreslagna utredningen borde göras af en komité, hvare skolläkaren, en tandläkare samt en representant från vardera af Hälsovårdsnämnden och folkskolestyrelsen bereddes plats.

Som ofvan.

In fidem:
OTTO ÅGREN.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde hos Karlstads folkskolestyrelse den 11 maj 1915.

§ 7.

Till styrelsen hade för avgivande av yttrande remitterats en av herr Reinh. Ternqvist inom stadsfullmäktige väckt motion, vari föreslagits, att fullmäktige måtte uppdraga åt folkskolestyrelsen att verkställa utredning dels om möjligheten för inrättande av en tandklinik för Karlstads folk- och småskolor med kostnadsfri tandvård för samtliga skolans barn, dels ock förslag om kostnadsfri tandvård endast för barn, som äro i saknad av tillgångar för ändamålet, och med ersättningskyldighet efter fastställd låg taxa för tandlagning för övriga.

Folkskolestyrelsen, som haft förslaget under övervägande, beslöt att instämna i det av hälsovårdsnämnden gjorda uttalandet, att den av motionären föreslagna utredningen måtte uppdragas åt en särskild kommitté, vari skolläkaren, en tandläkare samt en representant för vardera av folkskolestyrelsen och hälsovårdsnämnden beredes plats.

In fidem:

BROR A. LARSON.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 11 oktober 1915.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr Reinh. Ternqvists motion angående utredning om inrättande av en tandklinik för Karlstads folk- och småskolor, uti vilket ärende hälsovårdsnämnden och folkskolestyrelsen avgivit yttranden; och beslöt drätselkammaren tillstyrka, att stadsfullmäktige måtte besluta att tillsätta en särskild kommitté, bestående av skolläkaren, en tandläkare samt en representant för vardera av folkskolestyrelsen och hälsovårdsnämnden, med uppdrag att verkställa den föreslagna utredningen och till stadsfullmäktige inkomma med utlåtande i frågan.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 3 dec. 1915.

§ 131.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över Herr R. Ternqvists motion angående utredning om inrättande av en tandklinik för stadens folk- och småskolor; och beslöt utskottet, som biträdde vad hälsovårdsnämnden och drätselkammaren i infordrade utlåtanden i ärendet anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte uppdraga åt en särskild kommitté, bestående av skolläkaren, en tandläkare, utsedd av fullmäktige, samt en representant för vardera av folkskolestyrelsen och hälsovårdsnämnden, utsedda av respektive delegationer, att verkställa den föreslagna utredningen och till stadsfullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Tillika beslöt utskottet föreslå, att stadsfullmäktige måtte, under förutsättning av bifall till utskottets nu gjorda hemställan, till ledamot i berörda kommitté utse tandläkaren H. Hultman i Karlstad.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

112. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning angående reglering av stadsingenjörens och belysningsingenjörens löneförmåner, med mera.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 20 okt. 1915.

§ 4.

Sedan därtill utsedde kommitterade verkställt utredning och framkommit med förslag till reglering af löneförmåner och tantiem för driftsingenjörerna vid de olika verken (Bil.) tog styrelsen nu detta förslag under ompröfning och fann sig därvid icke böra föreslå annan ändring i detsamma, än att de åt stadsingenjören afsedda ålderstilläggen borde utgå med 40 % från gasverket, 40 % från vattenledningsverket och 20 % från hamnen.

Styrelsen beslöt alltså att hos Stadsfullmäktige hemställa, det löneförmåner och tantiem för stadsingenjören och elektricitetsverksingenjören från och med 1916

må bestämmas på sätt de af styrelsen utsedde kommitterade föreslagit, samt att de föreslagna ålderstilläggen åt stadsingeniören skola fördelas efter ofvan angifna grunder.

Dessutom får Styrelsen i enlighet med kommitterades förslag anhålla om bemyndigande att i Reglementet för Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen vidtaga de förändringar som betingas af ofvanstående, äfvensom att benämningen »belysningsingeniör» måtte få utbytas mot »elektricitetsverksingeniör».

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Vid styrelsens sammanträde den 16 innevarande månad fingo undertecknade i uppdrag att förbereda frågan om reglering af stads- och belysningsingeniörernas från belysningsverken utgående löner och tantiem, sedan af stadsfullmäktige fastställt treårsperiod nu vore till ända. Efter fullgjordt uppdrag få vi anföra följande:

Såsom af närslutna Bil. 1 framgår, har

Stadsingeniören

från under Styrelsen sorterande verk åtnjutit en fast lön af 3,800 kr. och ett tantiem från gasverket, som för innevarande år beräknas till 400 kronor. Emellertid har sedan en tid tillbaka, och såsom i belysningsingeniörens till Styrelsen den 17 mars 1914 ingifna skrifvelse framhålles, elektricitetsverket, sedan förra löneregleringen gjordes, fått en så ökad omsättning, att dess skötsel numera kräfver föreståndarens hela arbetstid. Denne har sålunda icke varit i tillfälle att vidare handhafva sin befattning såsom biträdande ingeniör vid gasverket utan har måst öfverlämna med denna syssla förenadt arbete åt stadsingeniören, som i ersättning uppburit biträdande ingeniörens tantiem och halfva aflöningen eller för innevarande år omkring 650 kronor.

Härförutom har stadsingeniören uppburit från *hamnen* 1,200 kr. och från *drätselkammaren* 1,000 kr. Hans inkomster från staden beräknas alltså för 1915 till 7,050 kronor.

Det redan omnämnda förhållandet, att biträdande gasverksingeniören måst frånträda denna sin befattning framtvingar naturligt nog en omläggning af denna tjänst. Men då anställandet af en ny ingenjörkraft ännu icke kan ifrågasättas, torde ej finnas annan utväg än att lägga äfven detta arbete på verkets försteingeniör, som då rimligtvis bör uppbara på ifrågavarande befattnings innehafvare kommande tantiem.

Emellertid tillkommer ytterligare en omständighet att i detta sammanhang beakta.

Då stadsingenjörens aflöning år 1910 fastställdes, var man tydligen ej fullt på det klara med dennas uppdelning på olika verk och delegationer. Det har sålunda visat sig, att stadens gatuarbeten, för hvilkas ledning och planläggning stadsingenjören af drätselkammaren uppbar 1,000 kronor om året, kräfva lika mycken arbetstid som kanske både vattenlednings- och gasverken tillsammans. Det synes då vara en orimlighet, att gatuarbetena skola betalas med endast omkring 19 % af för dessa tre utgående sammanlagda aflöning. En *fördubbling* af i drätselkammarens stat upptagna andel i stadsingenjörens aflöning skulle helt visst vara fullt berättigad. Men då en sådan torde möta svårigheter, är nedanstående förslag uppgjort under förutsättning, att drätselkammaren beviljar endast 50 % förhöjning af nuvarande lön som därefter skulle bli 1,500 kronor. I stället föreslå vi någon minskning från vattenledningsverket eller från nuvarande 2,300 till 2,100 kronor.

Då stadsingenjören sedan våren 1910 varit i stadens tjänst och sålunda innehaft sina uppdrag i öfver 5 år och skött dem på ett synnerligen förtjänstfullt sätt, vilja vi även föreslå, att Styrelsen hos Stadsfullmäktige hemställer om två ålders-tillägg åt honom, hvardera å 500 kr., att utgå det ena från den 1 januari 1916 och det andra efter ytterligare fem år och att fördelas med 40 % på gasverket och 60 % på vattenledningsverket.

Stadsingenjörens inkomster, sådana de kunna beräknas för nästa år, om vårt förslag vinner godkännande, framgå af nedanstående tablå. Därvid bör dock framhållas, att genom kriget framkallade höga kolanskaffningskostnader göra vinst å gasverksdriften under år 1916 föga sannolik, något som med hänsyn till de föreskrifna femårsberäkningarna skulle komma att minska tantiemet med c:a 20 %, hvarför detta i uppställningen också beräknats 160 kr. lägre än innevarande år.

Stadsingenjörens beräknade inkomster år 1916.

<i>Gasverket:</i> Lön	1,500: —	
Ålderstillägg	200: —	
Beräknadt tantiem	640: —	2,340: —
<i>Vattenledningsverket:</i> Lön	2,100: —	
Ålderstillägg	300: —	2,400: —
<i>Drätselkammaren</i>		1,500: —
<i>Hamnen</i>		1,200: —
		<u>Summa 7,440: —</u>

Belysningsingenjören

har under innevarande år såsom fast lön uppburit från elektricitetsverket 3,100 kr. och från gasverket 500 kr., af hvilket sistnämnda belopp dock hälften tillfallit

stadsingeniören, såsom redan uppgifvits. Tantiem från elektricitetsverket beräknas för året uppgå till 1,800 kronor och belysningsingeniörens sammanlagda inkomst sålunda 5,150 kr. (Bil. 3).

Med den raska ökning af elektricitetsverkets omsättning och affärsvinst, som inträdde med den nuvarande föreståndarens öfvertagande af verkets ledning vid början af år 1910, hvilken ökning framgår af åtföljande Bil. 4, synes det vara påtagligt, att en del af nu utgående tantiem bör öfverföras till den fasta lönen för att undvika allt för stora variationer. Vi föreslå därför, att hälften af för år 1915 beräknadt tantiem må från den 1 januari 1916 tillföras den fasta lönen, som alltså skulle komma att utgöra 4,000 kr., och att tantiem hädanefter må enligt af stadsfullmäktige i öfrigt bestämda grunder utgå med 1 %.

Då belysningsingeniören utmärkt väl ledt elektricitetsverket sedan januari 1910, anse vi oss böra äfven för honom föreslå samma ålderstillägg som för stadsingeniören, af hvilka det första sålunda borde utgå från den 1 januari 1916.

Belysningsingeniörens inkomster under år 1916 skulle då blifva:

Lön	4,000: —
Ålderstillägg	500: —
Tantiem (förslagsvis)	900: —
	<hr/>
Summa	5,400: —

Vidare föreslå vi, att Styrelsen hos stadsfullmäktige anhåller om bemyndigande att vidtaga de förändringar i »Reglemente för vattenlednings- och belysningsstyrelsen» och »Instruktion för belysningsingeniören», hvilka genom ett event. godkännande af ofvan gjorda förslag kunna blifva en följd. Då den hittillsvarande belysningsingeniören hädanefter alls icke skulle ha någon befattning med det ena af »belysningsverken», och då hufvudsakliga delen af gatubelysningen står under stadsingeniörens ledning, torde i samband med ändring af nyssnämnda instruktion äfven titeln »belysningsingeniör», såsom numera olämplig och missvisande, böra förändras till »elektricitetsverksingeniör».

. Karlstad den 20 oktober 1915.

S. GULLSTRÖM.

KARL AD. FALK.

CARL WILH. NYSTRÖM.

Uppgift

Bil. 1.

å stadsingenjörens löneinkomster från gas- och vattenverken från och med den 1 juli 1912 till och med utgången af innevarande år.

		Gasverket				Vattenverket		Summa	
		lön		tantiem		lön			
1912	Sista halfåret	750	—	115	77	1,150	—	2,015	77
1913	Hela året	1,500	—	294	01	2,300	—	4,094	01
1914	» »	1,500	—	321	30	2,300	—	4.121	30
1915	» »	1,500	—	c:a 400	—	2,300	—	c:a 4,200	—

Utöfver ofvanstående uppbär stadsingenjören enligt gällande stat af hamnen 1,200 och af stadskassan 1,000 kronor årligen, hvadan hans hela löneinkomster för de angifna åren utgjort:

1912, sista halfåret, kr. 3,115: 77

1913 » 6,294: 01

1914 » 6,321: 30

1915 cirka » 6,400: —

Karlstad den 15 okt. 1915.

THURE BYTTNER.

Uppgift

Bil. 3.

å belysningsingenjörens löneinkomster från elektricitets- och gasverken från och med den 1 juli 1912 till och med utgången af innevarande år:

		Elektricitetsverket				Gasverket				Summa	
		lön		tantiem		lön		tantiem			
1912	Sista halfåret ...	1,550	—	412	10	250	—	115	77	2,327	85
1913	Hela året	3,100	—	1,152	44	500	—	294	01	5,046	45
1914	» »	3,100	—	1,484	13	500	—	321	30	5,405	43
1915	» »	3,100	—	c:a 1,800	—	500	—	c:a 400	—	c:a 5,800	—

Karlstad den 15 okt. 1915.

THURE BYTTNER.

Tablå

Bil. 4.

öfver Gasverkets affärsvinster åren 1910—1914.

År	Brutto- inkomst		Räntor		Underhåll		Afskrifningar		Netto affärsvinst		Anslag (uttaxering)	
1910.....	27,747	86	12,027	41	5,463	76	3,110	05	7,146	64		
1911.....	41,530	83	12,382	38	12,811	30	1,647	06	14,690	09		
1912.....	52,448	05	12,924	68	8,002	22	4,985	34	26,535	81		
1913.....	53,684	13	12,146	09	8,567	60	1,667	86	31,302	58		
1914.....	46,079	06	11,360	22	7,136	70	2,671	96	24,910	18		

Tablå

öfver Elektricitetsverkets affärsvinster åren 1906—1914.

År	Brutto- inkomst		Räntor		Underhåll		Afskrifningar		Netto affärsvinst		Anslag (uttaxering)	
1906.....	402	89	183	59	75	86	34	25	109	49	4,799	83
1907.....	16,714	25	15,833	53	859	92	20	80	--	--	7,740	28
1908.....	34,124	93	15,978	03	1,146	52	160	11	16,848	78		
1909.....	34,044	67	17,073	69	1,268	60	52	65	15,648	73		
1910.....	48,967	73	17,603	47	5,962	53	362	33	27,039	40		
1911.....	72,724	59	17,640	02	11,542	16	276	75	43,265	66		
1912.....	100,723	41	18,247	66	6,372	06	681	59	75,422	10		
1913.....	118,388	52	17,870	61	8,770	70	331	53	91,415	68		
1914.....	120,166	12	20,295	46	8,127	46	734	48	91,008	72		

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 26 Oktober 1915.*

§ 105.

På remiss från stadsfullmäktige hade hamnstyrelsen att yttra sig över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjord framställning därom, att stadsingenjören måtte från den 1 nästa januari tillerkännas ett ålderstillägg av 500 kronor, varav en femtedel skulle bestridas av hamnmedel; och beslöt styrelsen tillstyrka framställningen.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 1 november 1915.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om reglering av löneförmåner och tantiem för stadsingenjören och belysningsingenjören m. m.; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 132.

Beredningsutskottet hade, på remiss från stadsfullmäktige, att avgiva yttrande över en av vattenlednings- och belysningsstyrelsen hos fullmäktige gjord framställning angående löne reglering för stadsingenjören och belysningsingenjören i enlighet med ett av nämnda styrelse den 20 oktober 1915 antaget förslag, vilken framställning blivit av hamnstyrelsen och drätselkammaren i avgivna utlåtanden tillstyrkt; och beslöt utskottet att med förordande av vad vattenlednings- och belysningsstyrelsen i ärendet föreslagit, hemställa, att stadsfullmäktige måtte,

dels bestämma, att benämningen »belysningsingenjör» skall utbytas mot »elektricitetsverksingenjör»;

dels besluta, att löneförmåner och tantième för stadsingenjören och elektricitetsverksingenjören skola från och med år 1916 utgå i enlighet med vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag av den 20 oktober 1915, samt att ålderstilläggen åt stadsingenjören skola fördelas efter i samma förslag angivna grunder;

dels ock bemyndiga vattenlednings- och belysningsstyrelsen att i det för styrelsen gällande reglemente vidtagna de förändringar, som af ovanstående betingas.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

113. Vattenlednings- och belysningsstyrelsens förslag till värdering av under styrelsens förvaltning stående anläggningar jämte därtill avpassad amorteringsplan.

Utdrag av protokollet, hållet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 16 okt. 1915.

§ 1.

Från den af Styrelsen tillsatta kommittén för värdering av Vatten-, Gas- och Elektricitetsverkens anläggningar hade nu inkommit förslag till värdesättning och amorteringsplan för samtliga verken.

Öfver detta förslag hade stadens bokföringskommitté inkommit med ett så lydande utlåtande:

Bil.

Efter föredragning häraf och sedan ärendet blifvit föremål för diskussion i hvilken äfven de vid sammanträdet närvarande värderingsmannen Herr Svabom samt ordförande i bokföringskommittén Herr Osterman deltog, beslöt Styrelsen enhälligt att i anslutning till kommitterades yttrande hos Stadsfullmäktige till antagande förorda ifrågavarande förslag till värdering av de under Styrelsens förvaltning stående anläggningar jämte därtill afpassad amorteringsplan äfvensom tillstyrka såväl det af räkenskapskommittén föreslagna sättet för ränteberäkning och amorteringarnas fondering som ock särskild bokföring för afloppsverket.

Ur protokollet
JOHN RUNDGREN.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Sedan undertecknade av Styrelsen orhållit i uppdrag att uppgöra plan för afskrifningar å stadens vattenlednings-, aflopps-, gas- och elektricitetsverk få vi härmed öfverlämna bilagda detaljerade förslag till afskrifningsplaner och meddela däröfver följande

Sammandrag.

Gas-, vatten-, aflopps- och elektricitetsverken äro 31 dec. 1914 bokförda till följande värden:

Vattenledningsverket .	Kr. 1,022,069: 48
Afloppsverket	» 462,704: 32
Gasverket	» 473,776: 82
Elektricitetsverket . .	» 740,125: 76

Summa Kronor 2,698,676: 38

Dessa värden sammanfalla ungefär med respektive anläggningskostnader. Enligt bilagda afskrifningsplaner föreslås att dessa värden nedskrifvas till följande på grund af de värdeminskningar, som under årens lopp måste anses hafva ägt rum.

Vattenledningsverket	Kr.	814,447: 32
Aflopsverket	»	361,458: 35
Gasverket	»	364,312: 60
Elektricitetsverket	»	620,348: 07
Summa Kronor		2,160,566: 34

Dessa värden ökas fr. o. m. 1 jan. 1915 för hvarje år med värdet af respektive utvidgningar samt *minskas* med respektive afskrifningar, beräknade för hvarje särskild anläggningsdetalj efter den afskrifningsprocent, som af planen framgår.

Karlstad den 10 oktober 1915.

KARL AD. FALK.

ERIK BJÖRKMAN.

CARL WILH. NYSTRÖM.

J. THALÉN.

Till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen.

Efter att hafva blifvit satt i tillfälle taga del af ett till Vattenlednings- och Belysningsstyrelsen aflämnadt förslag till värdering af under Styrelsens förvaltning stående anläggningar jämte därtill afpassad amorteringsplan tillåter sig Kommittén för omläggning af stadens räkenskaper för sin del tillstyrka antagandet af förslaget i fråga samt särskildt förorda att anläggningarna för aflopp föras öfver från vattenledningsverket till särskild stat under namn af »Aflopsverket» i afvaktan på lösningen af frågan om bokföringen af stadens gator och öppna platser.

Sedan Stadsfullmäktige den 17 sistl. juni beslutat, att på de s. k. affärsverken (Vatten-, Gas- och elektricitetsverken) hvilande fasta lån skola öfverföras på Drätselverket, föreslås, att i stället för hittills utgående annuiteter dessa verk erlagga ränta å hela det den 31 december nästföregående år bokförda värdet (sedan afskrifningar enligt ofvannämnda amorteringsplan skett) efter en räntesats af tillsväradare $4\frac{1}{2}$ 0/0.

Denna räntesats motsvarar i verkligheten mycket nära 5 0/0 på de medel stadskassan för vatten-, gas- och elektricitetsverken anskaffat på grund af, att verken under årens lopp tillsammans utfört anläggningar af egna vinstmedel i stor utsträckning. Dessutom må anmärkas att en afsevärd del af det till verken lämnade kapitalet härflyter af lån löpande efter en lägre räntefot.

Vid ränteberäkningen för vattenledningsverket bör naturligtvis den s. k. vattenledningsfonden (som uppstått genom gåfvomedel till inrättande af vattenverk i staden) afdragas från det bokförda värdet.

De årliga amorteringar på värden, som intagits i förslaget, böra, enligt kommitténs förmenande, inlevereras till Drätselverket, att af detta särskildt förvaltas (och tillsvidare göras räntebärande) för verkens räkning under benämningen väffärsverkens förnyelsefond.

Till belysande af nödvändigheten af afsättning af dessa medel tillåta vi oss påpeka,

att sammanlagda amorteringarne å Gas-, Vatten- och Elektricitetsverken för 1914 i verkligheten varit Kr. 22,657:74 under det att de enligt den föreslagna amorteringsplanen, som uppgjorts på basis af lifslängden å de olika i verken ingående anläggningarne, borde varit Kr. 66,594:81.

Såsom exempel på användningen af en dylik fonds medel kan nämnas att medel till den nyligen verkställda omläggningen af vattenledningen i kvarteren kring kyrkan skulle hafva tagits ur densamma, äfvenledes medel att täcka kostnaderna för den elektromotorpump, som nu skall anskaffas till utbyte af en äldre icke driftsäker, samt det länge ifrågasatta modernare reservmaskineri till utbyte mot de gamla skrotfärdiga ångpumparne.

Karlstad den 15 oktober 1915.

IWAR OLSSON.

ERIK BJÖRKMAN.

T. OSTERMAN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 1 november 1915.

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över vattenlednings- och belysningsstyrelsens framställning om godkännande av uppgjort förslag till värdering av de under styrelsens förvaltning stående anläggningar jämte därtill avpassad amorteringsplan m. m.; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.

§ 133.

Beredningsutskottet hade, på remiss från stadsfullmäktige, att avgiva yttrande över från vattenlednings- och belysningsstyrelsen inkommet förslag till värdering av de under styrelsens förvaltning stående anläggningar jämte därtill avpassad amorteringsplan ävensom till ränteberäkning och amorteringarnas fondering samt särskild bokföring för avloppsverket, allt i enlighet med styrelsens protokoll av den 16 oktober 1915; och beslöt utskottet att, med instämmande i av drätselkammaren avgivet tillstyrkande utlåtande, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte godkänna ifrågavarande av vattenlednings- och belysningsstyrelsen jämlikt dess protokoll den 16 oktober 1915 förordade förslag till värdering av de under styrelsens förvaltning stående anläggningar jämte därtill avpassad amorteringsplan ävensom till ränteberäkning och fondering av amorteringarna samt till särskild bokföring för avloppsverket.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

115. Folkskolestyrelsens framställning angående upplåtande av plats för skolträdgård för folkskolan.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde hos Karlstads folkskolestyrelse den 11 maj 1915.

§ 4.

Frågan om anordnande för folkskolan av en skolträdgård, där nödig åskådningsmaterieU för biologiundervisningen kunde erhållas samt möjligen också någon enkel undervisning i trädgårdsskötsel kunde anordnas, har vid upprepade tillfällen varit föremål för överläggning såväl inom folkskolans lärarekår som inom folkskolestyrelsen.

Vid sammanträde hos folkskolestyrelsen den 17 oktober 1911 väcktes av herr Ankers förslag om att till plats härför söka erhålla tomterna N:o 317—319 i kvar-

teret Tigern å Herrhagen. Nämnda område har också på grund av sin omedelbara angräusning till Herrhagsskolans skolgård ansetts för ändamålet lämpligt, sedan det blivit plöjt och uppgrävt, vilket arbete ej kan verkställas av skolbarnen. Vid behandlingen av frågan har framhållits önskvärdheten av att även i de övriga skolornas närhet kunna erhålla någon lämplig plats för skolträdgård. Då likväl ännu intet sådant område kunnat föreslås med utsikt att bliva av stadsfullmäktige upplåtet, hade folkskolestyrelsens byggnads- och ekonominämnd nu föreslagit styrelsen att ingå till stadsfullmäktige med begäran av det omnämnda området invid Herrhagsskolan till anläggande av en skolträdgård.

I anledning härav beslöt styrelsen att hos stadsfullmäktige göra hemställa om att fullmäktige måtte besluta att till plats för en blivande skolträdgård för folkskolan upplåta och iordningställa tomterna N:o 317—319 i kvarteret Tigern å Herrhagen, vilka tomter då borde införlivas med skolgården, eller, om hinder skulle möta att för närvarande upplåta den del av nämnda tomter, å vilken mejeribyggnaden befinner sig, tomterna N:o 317 och 318 samt så stor del av N:o 319, som nu kan erhållas.

— — — — —
In fidem:
BROR A. LARSON.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 1 november 1915.*

§ 13.

Hos stadsfullmäktige hade folkskolestyrelsen hemställt, att fullmäktige måtte besluta att till plats för en blivande skolträdgård för folkskolan upplåta och iordningställa tomterna n:ris 317—319 i kvarteret Tigern å Herrhagen vilka tomter då borde införlivas med skolgården, eller, om hinder skulle möta att för närvarande upplåta den del av nämnda tomter, å vilken mejeribyggnaden befunde sig, tomterna n:ris 317 och 318 samt så stor del av n:o 319, som nu kunde erhållas.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, ansåg, att tomten n:o 319 ej borde ifrågakomma, då dels en byggnad funnes på tomten och dels berget på vissa ställen låge i dagen, så att tomten fördeuskull vore olämplig som skolträdgård. Däremot hade kammaren intet att erinra emot, att tomterna n:ris 317 och 318 upplåtes för ändamålet mot en årlig arrendeavgift av 25 kronor. Kammaren beslöt sålunda hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att tomterna n:ris 317 och 318 i kvarteret Tigern å Herrhagen må från och med den 14 mars 1916

tillsvidare utarrenderas åt folkskolestyrelsen till skolträdgård för folkskolan mot en årlig arrendeavgift av 25 kronor.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 134.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av folkskolestyrelsen gjord framställning angående upplåtande av plats för skolträdgård för folkskolan; och beslöt utskottet att med instämmande i vad drätselkammaren i däröver avgivet yttrande anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte medgiva, att tomterna N:ris 317 och 318 i kvarteret Tigern å Herrhugen må från och med den 14 mars 1916 tillsvidare utarrenderas åt folkskolestyrelsen till skolträdgård för folkskolan mot en årlig arrendeavgift av 25 kronor.

In fidem;

ELIAS STENIUS.

116. Brandstyrelsens framställning angående upphävande av bestämmelsen om insättning i sparbank av viss del av brandmanskapets avlöning.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed äran öfverlämna utdrag af sitt protokoll för den 20 april 1915, § 29, innefattande av brandmanskapet gjord framställning om upphävande af bestämmelsen att viss andel av deras avlöning skall insättas i sparbank.

Karlstad den 19 maj 1915.

På Brandstyrelsens vägnar:

C. LIDBERG.

*Utdrag af protokollet, hållet hos Brandstyrelsen i
Karlstad den 20 april 1915.*

§ 29.

Föredrogs följande från brandmanskapet till styrelsen inkomna framställning:

»Till Brandstyrelsen i Karlstad.

Brandmanskabet vid härvarande fasta brandkår får härmed till Brandstyrelsen göra en vördsam anhållan om: att vi målte få utbekomma de medel vi i Karlstads Sparbank ha insatta; samt att den paragraf i våra kontrakt, som föreskrifver om insättning af pengar i bank måtte upphöra och vi hädanefter må komma i åtnjutande af hela vår lön.

Som skäl för denna vår vördsamma framställning få vi framhålla, att under nu rådande dyrtid lifsmedelspriserna ökats en del med 100 procent, som haft till följd för oss alla ekonomiskt obestånd, särskildt för dem som äro i lägsta lönegraden och med stor familj och som inga andra af stadens delegationers arbetare och betjante behöfver af sin lön göra någon insättning i bank som säkerhet för fullgörandet af sina tjänsteåligganden, våga vi hoppas att Brandstyrelsen ej kan finna denna vår framställning obefogad.

Karlstad den 20 april 1915.

För brandmanskabet vid Karlstads fasta brandkår

Enligt uppdrag:

S. U. GUSTAFSSON.

AUG. STRÖMVALL.

A. S. BLOMKVIST.»

Styrelsen, som inhämtade, att bestämmelsen i brandmanskabets kontrakt, att fem kronor af lönen för hvarje månad skulle insättas i sparbank, härledde sig från stadsfullmäktiges beslut den 17 mars 1891 angående inrättande af fast brandkår här i staden, där det stadgades, att minst en fjärdedel af kontanta aflöningen skulle genom befällets försorg insättas i sparbank och att behållningen eller någon del däraf icke utan att Magistraten för något särskildt fall pröfvade sådant lämpligen kunna tillåtas, lyftas, så länge karlen i kåren kvarstode, fann sig icke behörig upptaga framställningen till pröfning.

Styrelsen beslöt emellertid, att framställningen skulle till stadsfullmäktige för dess åtgärd öfverlämnas; och ville styrelsen därvid förorda bifall till densamma.

Som ofvan.

In fidem:

C. LIDBERG.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i
Karlstad den 11 oktober 1915.*

§ 6.

Brandstyrelsen hade till stadsfullmäktige öfverlämnat och till bifall förordat

en av brandmanskapet gjord framställning om upphävande av bestämmelsen om insättning i sparbank av viss andel av deras avlöning.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 135.

Beredningsutskottet hade, på remiss från stadsfullmäktige, att avgiva yttrande över en av brandstyrelsen till fullmäktige överlämnad framställning från brandmanskapet angående upphävande av bestämmelsen om insättning i sparbank av viss del av manskapets avlöning; och beslöt utskottet att, med instämmande i vad drätselkammaren i häröver avgivet utlåtande föreslagit, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte berättiga brandmanskapet vid stadens fasta brandkår att utbekomma dem tillhöriga avlöningsmedel, som för närvarande äro i sparbank insatta, ävensom besluta, att nu gällande bestämmelse om insättande i sparbank av viss del av manskapets avlöning skall upphöra att gälla.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

116. Drätselkammarens framställning angående inköp av ägofigurerna N:ris 24, 25 och 26 i Sundstad å Karlstads stads område.

*Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 8 november 1915.*

§ 19.

Drätselkammaren, som fått ett erbjudande att för 7,000 kronor inköpa ägofigurerna n:ris 24, 25 och 26 i Sundstad, vilka nu ägdes av postexpeditör Valdemar Lydén, hade funnit vägande skäl tala för ett inköp för stadens räkning av ifrågavarande områden. Främst hade drätselkammaren fäst sig vid, att den upp-

grundning vid inloppet av östra älvgrenen, som på senare tider inträffat, till största delen måste anses bero på älvens utskärningar å berörda områden. Enligt den av C. M. Carlqvist åren 1867.—1868 upprättade karta jämte beskrivning över till staden Karlstad hörande donationsjord innehölle ägofigurerna n:ris 24, 25 och 26 en areal av tillhoppa 351,000 kvadratfot, men enligt en av stadsarkitekten Carl Crispin den 10 mars 1914 verkställd uppmätning av samma ägofigurer utgjorde arealen endast 253,277 kvadratfot. En fortsättning av det arbete, som påbörjats för strandens befästade på denna sida av älven, måste därför anses nödvändig. Då emellertid markägaren ej ansett sig kunna själv påkosta eller ens deltaga i ett dylikt arbete och staden givetvis ej borde nedlägga kostnader för skyddande av annans mark, syntes ingen annan möjlighet föreligga, än att staden inköpte området. Marken måste även för övrigt anses värdefull för staden, som redan förut i närheten ägde stora områden. Då kammaren även lyckats erhålla ett antagligt anbud, ville kammaren hos stadsfullmäktige hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att för ett pris av 7,000 kronor av postexpeditören Valdemar Lydén inköpa ägofigurerna n:ris 24, 25 och 26 i Sundstad å Karlstads stads område ävensom bestämma, att de för inköpet erforderliga medlen skola anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.

§ 136.

Såsom infortrat yttrande över av drätselkammaren hos fullmäktige gjord framställning angående inköp av ägofigurerna N:ris 24, 25 och 26 i Sundstad å stadens område, beslöt utskottet, med tillstyrkande av den gjorda framställningen, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta att för ett pris av 7,000 kronor av postexpeditören Valdemar Lydén i Karlstad inköpa ägofigurerna N:ris 24, 25 och 26 i Sundstad å Karlstads stads område ävensom bestämma, att de för inköpet erforderliga medlen skola anskaffas genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

117. Drätselkammarens framställning angående anslag till reparationsarbeten å stadens under kammarens vård stående byggnader.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 8 november 1915.

§ 5.

Sedan tvenne av drätselkammarens ledamöter med biträde av stadsarkitekten uppgjort förslag till de reparationer å stadens under kammarens vård stående byggnader m. m., som under nästa år behövde komma till utförande, så blev nu detta förslag till kammaren överlämnat; och som kammaren vid granskning av förslaget ej fann anledning till anmärkning mot detsamma, så beslöt nu kammaren ingå till stadsfullmäktige med framställning, att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 17,905 kronor för reparationsarbeten å stadens under drätselkammarens vård stående byggnader i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag samt att stadsfullmäktige tillika måtte bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag

till underhåll af stadens under drätselkammarens vård stående byggnader m. m.

Rådhuset:

Lagning af puts samt målning med engelsk stenfärg af gårdsfasaderna till stora huset, södra och norra flyglarne samt uthuset jämte oljemålning af alla fönster och dörrar, inklusive ställningar.....	4,250: —	
Nya listbeslag på stora huset mot gården samt på uthuset.	800: —	
Omsättning af hela gårdsplanet.....	1,050: —	
Linoleummattor i bottenvåningen till polisstationen.....	720: —	6,820: —

Tingvalla n:o 60 (komministergården):

Diverse underhåll.....	300: —	
------------------------	--------	--

Tingvalla n:o 11 (gamla flickskolan):

Diverse underhåll.....	300: —	
Nya golf i båda våningarnes korridorer.....	300: —	
Inläggandet af järnbalkar n:o 20 i hvalfvet emellan korridoren och förstugan i öfra våningen.....	122: —	722: —

<i>Tullhuset:</i>	
Diverse underhåll.....	300: —
<i>Nederlagsmagasinet:</i>	
Diverse underhåll.....	150: —
<i>Expositionshuset:</i>	
Diverse underhåll.....	200: —
<i>Kallbadhuset:</i>	
Upptagning och sänkning af länsarna och bassängerna samt underhåll	450: —
<i>Spruthusen:</i>	
Diverse underhåll.....	100: —
<i>Hamnmagasinen:</i>	
Diverse underhåll.....	150: —
<i>Gamla lazarettshusen (bostadshusen):</i>	
Diverse underhåll.....	300: —
<i>Wåxnäs:</i>	
Diverse underhåll.....	400: —
<i>Tallåsen:</i>	
Diverse underhåll.....	300: —
<i>Marieberg:</i>	
Diverse underhåll.....	300: —
<i>Engholmska villan:</i>	
Diverse yttre underhåll.....	100: —
<i>Östra Herrhagen n:o 2, 6 och 15 a:</i>	
Diverse underhåll.....	300: —
<i>Kullen n:o 1:</i>	
Diverse underhåll.....	50: —
<i>Herrhagsbarackerna:</i>	
Diverse underhåll.....	300: —
<i>Hemmet för tuberkelsjuka:</i>	
Diverse underhåll.....	100: —
<i>Tormestad n:o 12:</i>	
Halfva kostnaden för ett staket i tomtgränsen	25: —

<i>Annelund:</i>		
Diverse underhåll.....		400: —
<i>Östbro:</i>		
Diverse underhåll.....		100: —
<i>Järnvågen:</i>		
Lagning och rödfärgning af ytterfasaden		360: —
<i>Viken n:o 29:</i>		
Diverse underhåll.....		100: —
<i>Lamberget, Högberg:</i>		
Diverse underhåll... ..		300: —
<i>Eriksdal:</i>		
Diverse underhåll.....:		150: —
<i>Östra Haga n:o 9:</i>		
Diverse underhåll... ..		300: —
<i>V. Berget n:o 22 c:</i>		
Diverse underhåll.....		200: —
<i>Magasinen vid fängelset:</i>		
Lagning af ytterpanelen och rödfärgning		200: —
<i>Klapphuset:</i>		
Diverse underhåll.....		200: —
<i>Ö. Viken n:o 24:</i>		
Diverse underhåll	200: —	
Nytt staket i gatugränserna	<u>528: —</u>	728: —
<i>Klappbryggorna:</i>		
Diverse underhåll.....		100: —
<i>Stängsel och staket:</i>		
Underhåll		200: —
<i>Soffor och bänkar:</i>		
Underhåll, in- och uttagning.....		300: —
<i>Lifräddningsredskapen:</i>		
Diverse underhåll.....:		100: —

<i>Renhållning af urinoirer</i>	
och gårdsbrunnar, kalkning af afträden m. m. samt renhållning af gård och gata till n:o 11	1,000: —
<i>Körning af slask och sopor</i>	
från stadens egendomar	1,600: —
Skötsel af ångpanna till nya polisstationen	200: —
	S:ma Kronor 17,905: —

Karlstad i stadsarkitektkontoret den 25 Oktober 1915.

CARL CRISPIN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 137.

Till reparationsarbeten å stadens under drätselkammarens vård stående byggnader i enlighet med däröver upprättadt särskilt förslag hade drätselkammaren hos fullmäktige anhållit om ett anslag å tillhopa 17,905 kronor, över vilken framställning utskottet, på remiss från fullmäktige, nu hade att avgiva yttrande; och beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot förslaget, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för verkställande av reparationsarbeten å stadens under drätselkammarens vård stående byggnader i enlighet med det av drätselkammaren ingivna förslaget, bevilja ett anslag för år 1916 av 17,905 kronor att, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

**118. Drätselkammarens framställning angående anslag till underhålls-
arbeten å stadens landsvägar för år 1916.**

*Utdrag ur protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 8 november 1915.*

§ 6.

Stadsingenjören ingav av honom uppgjort förslag å de underhållsarbeten å stadens landsvägar, som nästkommande år erfordrades, slutande på ett belopp av 9,665 kronor.

Efter föredragning och granskning härav beslöt drütselkammaren, som för sin del godkände förslaget, ingå till stadsfullmäktige med framställning, att stadsfullmäktige måtte bevilja ett anslag av 9,665 kronor för underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1916 i enlighet med det vid denna framställning fogade förslag ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Förslag

till underhåll af stadens landsvägar år 1916:

Vestra landsvägen:

Makadam	800: —	
Grus	300: —	
Körlöner	500: —	
Arbetslöner	500: —	
Underhåll af stängsel och broar	50: —	2,150: —

Hammarövägen:

Makadam	400: —	
Grus	400: —	
Körlöner	300: —	
Arbetslöner	350: —	
Strandskoiningar	600: —	
Underhåll af stängsel och broar	50: —	2,100: —

Östra landsvägen:

Makadam	350: —	
Grus	600: —	
Körlöner	400: —	
Arbetslöner	300: —	
Underhåll af stängsel, broar och trummor	50: —	
» » trävandringen å Östra bron	50: —	
» » vägen till Sjöstad från stora landsvägen fram till vägporten vid S. J.	275: —	2,025: —

Rudsvägen:

Makadam	400: —
Grus	250: —

Körlöner	300: —	
Arbetslöner	200: —	
Underhåll af trävandringarne	50: —	1,200: —
<i>Sandbäcksvägen:</i>		
Makadam	200: —	
Grus	200: —	
Körlöner	150: —	
Arbetslöner	150: —	700: —
<i>Vinterunderhållet:</i>		
Vestra landsvägen	400: —	
Östra landsvägen	225: —	
Rudsvägen	190: —	
Hammarövägen	450: —	
Sandbäcksvägen	175: —	
Bidrag till Hammarö vinterväg	50: —	1,490: —
		S:ma Kronor 9,665: —

Karlstad den 2 oktober 1915.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 138.

Hos stadsfullmäktige hade drätselkammaren gjort framställning om ett anslag för år 1916 av 9,665 kronor att i enlighet med upprättat förslag användas till underhållsarbeten å stadens landsvägar.

Beredningsutskottet, som på remiss hade att häröver yttra sig och som efter tagen del av förslaget icke fann anledning till erinran mot detsamma, beslöt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för underhållsarbeten å stadens landsvägar under år 1916 i enlighet med av drätselkammaren ingivet förslag bevilja ett anslag av 9,665 kronor ävensom bestämma, att berörda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

119. C. F. Anderssons med fleres av Herr Norsell som motion upptagna framställning angående iståndsättande av den så kallade Sjöstadsvägen.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

En av vägarna inom stadens område som icke åtnjutit någon tillsyn är den s. k. Sjöstadsvägen.

Den befinner sig sedan länge i ett sådant skick att det är förenat med vissa svårigheter att färdas fram där. Särskilt höst och vår är den, på grund av det dåliga underhållet, nästan ofarbar.

Så vitt vi ha oss bekant har reparation av densamma icke förekommit under de senaste åren.

Plogning och snöskottning efter starkare snöfall har håller icke ifrågakommit under vintrarne, utan ha de vägfarande fått taga sig fram bäst de kunnat.

Undertecknade, som äro boende utmed denna väg och skattdragande till staden, göra naturligtvis icke anspråk på att några större summor skola offras på dess iordningställande, men våga dock anhålla om en behöflig reparation genom påförande av makadam och landsvägsgrus.

Vi tillåta oss samtidigt framhålla att lämpligaste tiden för detta arbetes utförande torde vara tidigt på våren eller sent på hösten.

På grund av det anförda få vi vördsamt hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta ställa nödiga medel till drätselkammarens förfogande för den s. k. Sjöstadsvägens reparation.

Karlstad den 15 Mars 1915.

C. Fr. Andersson,
F. d. Lokförare.

Gustaf Larsson,
Snickare.

C. J. Olsson,
Hemmansegare.

B. Johansson,
Plåtslagare.

A. Wähl,
Smed.

E. O. Nilsson,
Lokförare.

M. Holmqvist,
F. d. Banvakt.

C. J. Johansson,
Banmästare.

A. Axén,
Handl.

J. F. Widing,
Filare.

C. A. Carlsson,
F. d. Konduktör.

Erik Ståhlbom,
Gårdsägare.

J. Pettersson,
Cementarbetare.

P. A. Nyrén,
Trädgårdsmästare.

Knut Rudstrand,
Trädgårdsmäst.

Upptages som motion

A. NORSELL.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 8 november 1915.*

§ 7.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över C. F. Anderssons med fleres av herr A. Norsell som motion upptagna framställning om anslag till reparation av den s. k. Sjöstadsvägen.

Då den del av Sjöstadsvägen, som voro belägen mellan stora landsvägen och vägporten vid statens järnvägar, ginge utmed stadens mark, hade drätselkammaren ansett, att staden borde underhålla denna del av vägen, och för detta ändamål i sitt förslag till underhåll av stadens landsvägar under år 1916 upptagit ett belopp av 275 kronor. Någon vidare underhållsskyldighet ansåg kammaren ej, att staden kunde åtaga sig, och beslöt nu hemställa, att framställningen icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 139.

På remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att yttra sig över en av C. F. Andersson i Karlstad med flere hos stadsfullmäktige gjord, av Herr Norsell som motion upptagen framställning angående iståndsättande av den så kallade Sjöstadsvägen; och beslöt utskottet, med instämmande i vad drätselkammaren i ärendet anfört och då av kammaren i annat sammanhang föreslaget anslagsbelopp till reparation å ifrågavarande väg, blivit av utskottet genom beslut förut denna dag tillstyrkt, att såsom infortrat utlåtande hemställa,

att ifrågavarande framställning icke måtte till någon stadsfullmäktiges vidare åtgärd föranleda.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

120. Magistratens framställning angående anslag för avlönande av biträde å kronouppbördskontoret under år 1916.

Till stadsfullmäktige i Karlstad.

Behovvet af biträde å kronouppbördskontoret kvarstår fortfarande, och får af sådan anledning Magistraten äran hemställa, att till aflöning af dylikt biträde måtte

för 1916 anvisas enahanda arvode som förut eller 1,200 kronor utöfver det belopp, som särskildt utgår för upprättande af mantalslängden och röstlängden för riksdagsmannaval.

Karlstads rådhus den 2 november 1915.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 22 november 1915.*

§ 2.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig över magistratens hos stadsfullmäktige gjorda framställning om ett anslag för år 1916 av 1,200 kronor till avlönande av biträde å kronouppbördskontoret härstädes, beslöt tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, skall anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 140.

Såsom infortrat yttrande över av magistraten hos stadsfullmäktige gjord framställning om anslag för avlönande av biträde å kronouppbördskontoret under år 1916 beslöt utskottet, med instämmande i vad drätselkammaren i avgivet utlåtande över framställningen anfört, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte för år 1916 bevilja ett belopp av 1,200 kronor till avlönande av biträde å kronouppbördeskontoret härstädes ävensom bestämma, att berörda belopp skall, där tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

121. Kommitténs för omläggande av stadens räkenskapsväsende framställning i fråga om årsavslutning av stadens styrelser och delegationers kassor, med mera.

Till Karlstads Stadsfullmäktige.

För att underlätta fastställandet af stadens ekonomiska ställning vid årsskiftena och samtidigt i ändamål att fullständiga de föreskrifter i hänseende till kassakontrollen, stadsfullmäktige redan beslutat, tillåter sig kommittén för omläggande af stadens räkenskapsväsende föreslå, att Stadsfullmäktige måtte besluta, att samtliga stadens styrelser och öfriga delegationers kassor, med undantag af Drätselkammarens, skola avslutas senast kl. 1 e. m. sista helgfria dag i december månad, samt att kassabehållningen jemte eventuellt tillgodohavande i bank samma dag å tid, som af Drätselkammaren kan komma att bestämmas, dit inlevereras.

Karlstad den 18 nov. 1915.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON.

ERIK BJÖRKMAN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1915.

§ 3.

Kommittén för omläggande av stadens räkenskapsväsende hade hos stadsfullmäktige hemställt, att stadsfullmäktige måtte besluta, att samtliga stadens styrelser och övriga delegationers kassor, med undantag av drätselkammarens, skola avslutas senast kl. 1 e. m. sista helgfria dag i december månad, samt att kassabehållningen jämte eventuellt tillgodohavande i bank samma dag å tid, som av drätselkammaren kan komma att bestämmas, dit inlevereras.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 141.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av kommittén för omläggande av stadens räkenskapsväsende hos fullmäktige gjord framställning i fråga om årsavslutning av stadens styrelser och delegationers kassor, med mera, över vilken framställning drätselkammaren avgivit tillstyrkande utlåtande, att med instämmande däri och med bifall till ett av Herr Osterman framställt tilläggsförslag, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta, att samtliga stadens styrelser och övriga delegationers kassor, med undantag av drätselkammarens, skola avslutas senast kl. 1 e. m. sista helgfria dag i december månad samt att kassabehållningen jämte eventuellt tillgodohavande i bank, som icke utgör täckning för donerade medel, samma dag å tid, som av drätselkammaren kan komma att bestämmas, skall dit inlevereras.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

122. Herr A. Norsells motion angående ersättning åt samtliga ledamöter i stadens pensionsnämnder.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Enligt stadsfullmäktiges beslut av den 19 Nov. 1914 skola de av pensionsnämndernas ledamöter här i staden, som äro »timlönsarbetare» åtnjuta i ersättning 2 kronor »för varje bevisat sammanträde». Med detta beslut ansågs tydligen att arbetarerepresentanterna skulle för deltagande i ifrågavarande nämnders arbete erhålla en om än ringa, ersättning för mistad arbetsförtjänst.

Nu förhåller det sig emellertid så att ingen av dessa är vad man kallar »timlönsarbetare», varför de, om beslutet skall tolkas efter sin ordalydelse, icke kunna göra anspråk på ersättning enligt nu gällande grunder.

Då det är otänkbart att personer i lönearbetsställning med små begränsade inkomster skola kunna utan skada för sin ekonomi offra hela och halva arbetsdagar för fullgörande av ett offentligt uppdrag, och då det vidare torde vara av vikt för nämndernas arbete att framför allt denna medborgarekategori är represen-

terad inom desamma, är det tydligen av behovet påkallat att rimlig ersättning lämnas.

Beträffande övriga ledamöter i dessa nämnder så torde det kunna ifrågasättas om icke även de böra åtnjuta ersättning för sitt arbete. Det är nog icke så utan menliga följder även för deras verksamhet då det under detta år inträffat, att sammanträde börjar tidigt på förmiddagen och slutar först sent på kvällen.

Kommer så härtill det undersökningsarbete som samtliga ledamöter få utföra före varje sammanträde och som kräver icke så litet av vederbörandes tid.

Nu har, enligt Sv. Stadsförbundets tidskrift årg. 7 häfte I, ett stort antal stadssamhällen i vårt land, under förra året, beslutat lämna ersättning i en eller annan form till *samtliga* ledamöter i respektive pensionsnämnder.

Tjugo av dessa samhällen, därav 14 jämförliga med Karlstad, ha bestämt ersättningen till 4 kronor för varje sammanträde, fyra ha fastställt den till 3 kronor, varjämte två anslagit respektive 100 och 150 kronor till fördelning mellan ledamöterna. I ett fall har beslutats 75 öre pr timma, dock högst 3 kronor för varje sammanträde.

Den sistnämnda formen för ersättning synes mig vara den ur alla synpunkter lämpligaste, varemot timlönen efter våra förhållanden kanske kan anses något hög och maximisumman pr sammanträde — då ett sådant kan i enstaka fall sträcka sig över 8—10 timmar — för låg. På grund av vad sålunda anförts vågar jag härmed hemställa,

att stadsfullmäktige måtte besluta tillerkänna samtliga ledamöter i stadens pensionsnämnder ersättning med 50 öre pr timma, dock högst 4 kronor för varje sammanträde;

samt att stadsfullmäktige tillika ville besluta att ersättning enligt ovannämnda grunder skall utgå även för 1915.

Karlstad den 21 Okt 1915.

A. NORSELL.

*Utdrag av protokoll hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 8 november 1915.*

§ 14.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över herr A. Norsells motion om ersättning åt samtliga ledamöter i stadens pensionsnämnder.

Sedan drätselkammaren infordrat yttrande i ärendet från ordförandena i pensionsnämnderna ävensom tagit del av den tabell rörande förhållandet i andra sven-

ska städer, som finnes införd i häftet 1 av Svenska stadsförbundets tidskrift för innevarande år, beslöt nu kammaren hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tillerkänna samtliga ledamöter i stadens pensionsnämnder ersättning från och med innevarande år med 4 kronor för varje bevistat sammanträde;

samt att stadsfullmäktige måtte bestämma, att berörda ersättningsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång anskaffas medelst uttaxering.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

Till Drätselkammaren i Karlstad.

Sedan Drätselkammaren genom remiss infortrat ordförandenas i pensionsnämnderna yttrande över herr A. Norsells motion om ersättning åt samtliga ledamöter i stadens pensionsnämnder, få vi jämte framhållande av de synpunkter, som Kongl. Pensionsstyrelsen ansett böra vara vägledande för prövning av dylika framställningar, anföra följande.

Kungliga Styrelsen antager som sannolikt, vatt flera personer, som nu äro ledamöter i pensionsnämnder, komma att anhålla om entledigande från denna befattning under hänvisning till det förhållandet, att de icke åtnjuta någon ersättning för inställelse vid pensionsnämndssammanträdena, och att, då de genom deltagande i nämnda sammanträden i regel ofta gå miste om arbetsförtjänst, deras bibehållande av ifrågavarande befattning skulle för dem innebära en ekonomisk förlust.

Det ligger nära till hands att antaga, att dylika avsägelser företrädesvis komma att ske från personer, vilka tillhöra arbetarklassen. Då det emellertid måste anses önskligt, att representanter för alla samhällsklasser inväljas i pensionsnämnderna, och det torde vara påtagligt, att särskilt representanter för arbetarklassen därstädes hava en viktig uppgift att fylla, synas de hinder av ekonomiska skäl, som kunna uppstå sig för erhållande av lämpliga representanter för arbetarklassen i pensionsnämnderna, så vitt möjligt böra avlägsnas.»

Helt säkert hava dylika skäl varit vägledande vid bestämmande om ersättning åt ledamöterna i taxeringsnämnderna härstädes, med vilka pensionsnämnderna, med hänsyn till arbetets art, kunna jämföras. Genom undanrödjande av samma hinder för ledamöterna i pensionsnämnderna skulle dessa senare ej blott bliva jämnställda med de förra utan ordförandena skulle med större skäl kunna fordra en kraftig hjälp i det myckna arbete, som kräves *vid sidan av sammanträdena*. Då antalet sammanträden — sedan ansökningarna för de personer, vilka på grund av över-

gångsbestämmelserna äga rätt till pension eller understöd, hunnit slutbehandlas — i allmänhet icke torde komma att uppgå till mer än högst 4 om året, blir den utgift, som skulle komma att drabba staden i form av ersättning till ledamöterna i pensionsnämnderna, icke av någon nämnvärd storlek.

Däremot synes olämpligt föreslå, att arvodet skulle utgå pr timme, liksom det huvudsakliga arbetet skulle utgöras av själva sammanträdet i stället för sammanträdet och det med detsamma förberedande arbetet.

Till upplysning kan nämnas att inom de flesta pensionsdistrikt, som ligga inom Karlstads pensionsområde, utgår en ersättning till nämndernas ledamöter med 4 kr. för varje sammanträde.

Det synes således vara att förorda, att ledamöterna i pensionsnämnderna inom stadens pensionsdistrikt beviljas skälig ersättning för sitt deltagande i pensionsarbetet.

På grund av vad sålunda anförts våga vi hemställa:

att Drätselkammaren ville uttala sig för bifall till framställningen i fråga, men med den ändring, att ersättningen ej utgår pr timme utan med 4 kr. för varje sammanträde.

Remisshandlingen återgår.

Karlstad den 5 november 1915.

FRANS R. M. SVENSSON,
ordf. i K:ds I p. d.

N. FR. LINDH,
ordf. i K:ds II p. d.

SVEN STAFNER,
ordf. i K:ds III p. d.

Stockholm 3 nov. 1915.

Drätselkammarens Sekreterare Herr Gustaf Braunerhjelm, Karlstad.

Angående ersättning åt ledamöterna i städernas pensionsnämnder.

Kommunala centralbyrån har i förevarande hänseende äran hänvisa till den tablä, som finnes införd i häftet 1 av Svenska Stadsförbundets tidskrift för innevarande år (sid. 47—48). Några väsentliga förändringar med avseende å där lämnade uppgifter hava icke, enligt vad tillgängligt kommunaltryck ger vid handen, sedermera förekommit.

KOMMUNALA CENTRALBYRÅN.

Yngve Larsson.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad beredningsutskott den 3 dec. 1915.

§ 142.

Beredningsutskottet hade, på remiss från stadsfullmäktige, att yttra sig över Herr A. Norsells motion angående ersättning åt samtliga ledamöter i stadens pensionsnämnder, däröver drätseikammaren avgivit infortrat utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte tillerkänna samtliga ledamöter i stadens pensionsnämnder ersättning, från och med innevarande år, med fyra kronor för varje bevistat sammanträde ävensom bestämma, att berörda ersättningsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

128. Hamnstyrelsens begäran om tilläggsanslag för fullbordande av beslutade muddringsarbeten i stadens hamn.

Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i Karlstad den 26 oktober 1915.

§ 108.

Till utförande av de muddringsarbeten, som påkallades av stadens åtagande att bereda möjlighet för fartyg med 4 meters djupgående att ingå till och angöra hamnen, beviljade stadsfullmäktige den 21 november 1912 ett anslag av 66,000 kr. Emellertid hade, på grund av att kostnaden för kol blivit avsevärt större, än som ursprungligen beräknats, detta arbete icke kunnat med de anvisade medlen fullbordas, utan erfordrades, enligt av stadsingenjören verkställda beräkningar, ytterligare 2,000 kr.

Hamnstyrelsen beslöt i anledning härav att i 1916 års extra stat upptaga och hos stadsfullmäktige hemställa om ett tilläggsanslag för ändamålet av 2,000 kr.

In fidem:
IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 22 november 1915.*

§ 4.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över hamnstyrelsens framställning om ett tilläggsanslag av 2,000 kronor för utförande av de muddringsarbeten, som påkallades av stadens åtagande att bereda möjlighet för fartyg med fyra meters djupgående att ingå till och angöra Karlstads hamn; och beslöt kammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå ur hamnens medel och anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 143.

I likhet med vad drätselkammaren i infortrat utlåtande anfört, beslöt beredningsutskottet, som nu hade att avgiva yttrande över en av hamnstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning om tilläggsanslag för fullbordande av muddringsarbeten i stadens hamn jämlikt fullmäktiges beslut den 21 november 1912, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hamnstyrelsen ett tilläggsanslag av 2,000 kronor för fullbordande av de av stadsfullmäktige den 21 november 1912 beslutade muddringsarbetena ävensom bestämma, att berörda belopp skall utgå av hamnens medel och anskaffas genom upplåning.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

124. Hamnstyrelsens framställning om anslag till utförande av lastbryggor vid Tyggårdsviken.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen i
Karlstad den 26 oktober 1915.*

§ 109.

Sedan i enlighet med stadsfullmäktiges beslut den 17 juni innevarande år med Kungl. Järnvägsstyrelsen träffats överenskommelse om utläggande av järnvägs-

spår på Tyggårdsviken, så hade hamnstyrelsen, efter det området indelats till upplagsplatser, uthyrt större delen därav med tillträde under nästa år. Då emellertid utnyttjandet av en del av dessa platser förutsatte, att vid desamma funnes lastbryggor, som möjliggjorde direkt lossning till de blivande upplagen, så beslöt styrelsen att i 1916 års extra stat uppföra och hos stadsfullmäktige hemställa om ett till 6,000 kronor beräknat anslag till utförande av 2:ne lastbryggor vid Tyggårdsviken.

In fidem;
IWAR OLSSON.

*Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren
i Karlstad den 22 november 1915.*

§ 5.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att yttra sig över hamnstyrelsens framställning om ett anslag av 6,000 kronor till utförande av tvenne lastbryggor vid Tyggårdsviken; och beslöt kammaren tillstyrka stadsfullmäktige att bevilja det begärda anslaget ävensom bestämma, att sålunda beviljat belopp skall utgå ur hamnens medel och anskaffas genom upplåning.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 144.

Såsom infortrat yttrande över av hamnstyrelsen hos stadsfullmäktige gjord framställning om anslag för uppförande av lastbryggor vid Tyggårdsviken beslöt beredningsutskottet, med instämmande i vad drätselkammaren i däröver avgivet utlåtande anfört, att hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja hamnstyrelsen ett anslag av 6,000 kronor till uppförande av två lastbryggor i Tyggårdsviken ävensom bestämma, att berörda belopp skall utgå av hamnens medel och anskaffas genom upplåning.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

.125 Styrelsens för Karlstads elementarläroverk för flickor framställning angående ökning av skolläkarens arvode.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Under hänvisning till bifogade tvenne protokollsutdrag får styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor vördsamt anhålla, att stadsfullmäktige ville bevilja en ökning i skolläkarens arvode från 60 till 300 kronor årligen att utgå från och med början av år 1916, då en ny ordinarie skall tillsättas i stället för den förutvarande, som av sagt sig sin befattning vid skolan.

Karlstad den 1 november 1915.

Å styrelsens vägnar:

EMMA DYRSSEN,
v. ordförande.

Nils Bure.

*Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde
med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk
för flickor den 17 sept. 1915.*

Närvarande: Herrar Tisell och Bure, fruarna Helleberg och Gullström samt fröken Danielsson.

§ 3.

Då Med. D:r Elis Örn av sagt sig uppdraget att vara skolans läkare, upptogs frågan om anställande av annan till behandling. Det framhölls, att man naturligtvis hädanefter ej kunde få någon att åtaga sig uppdraget att vara skolans läkare för det arvode av 60 kronor, som hittills betalats, i all synnerhet som den nye läkaren komme att få mycket mer att göra, komme att mycket oftare syssla med hälsovårdsfrågor inom skolan. En utredning borde därför göras och en instruktion utarbetas, innan den nu ledig vordna platsen besattes med ordinarie innehavare. Efter hållen överläggning beslöts,

att ändringar i skolläkarens åliggande skulle göras;

att upplysningar i frågan skulle inhämtas från andra flickläroverk i och för utredning och utarbetande av instruktion, och åtog sig fröken Danielsson att inhämta dylika upplysningar; samt

att läkare för innevarande termin skulle tillsättas blott på förordnande, till dess instruktion för en ordinarie blivit utarbetad och medel till lämpligt arvode utverkats hos stadsfullmäktige.

På styrelsens anhållan åtog sig fröken Danielsson att anmoda d:r H. Severin att för innevarande termin vara skolans läkare och att, i händelse av jakande svar, överenskomma med honom om skäligt arvode, vilket ansågs för denna tid kunna tagas ur skolans medel för oförutsedda utgifter.

In fidem:
NILS BURE.

Justeras:
MAURITZ TISELL.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

*Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde
med styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk
för flickor den 28 okt. 1915.*

Närvarande: Fru E. Dyrssen såsom ordförande, herrar Osterman och Bure fruarna Helleberg och Gullström samt fröken Danielsson.

§ 2,

Upptogs läkarefrågan till behandling, och upplyste föreståndarinnan, att D:r Hugo Severin åtagit sig att på förordnande för innevarande hösttermin vara skolans läkare mot ett arvode av 100 kronor, samt att hon efter överläggning med denne t. f. skolläkare och efter inhämtade upplysningar från andra håll angående skolläkares skyldigheter och arvode (prot. 17 sept. 1915 § 3) kommit till den uppfattningen, att 300 kronor pr år skulle vara ett skäligt arvode åt den blivande skolläkaren vid härvarande flickläroverk. Efter hållens överläggning uttalade sig styrelsen för samma åsikt och beslöt att ingå till Stadsfullmäktige med en värdsam anhållan, att de ville bevilja ett belopp av 300 kronor årligen att från och med 1916 utgå såsom arvode åt den blivande skolläkaren.

I sammanhang härmed beslöts på förslag av föreståndarinnan att med någon utökning af de i stadgarnas § 25 omnämnda skyldigheterna antaga följande bestämmelser att gälla tillsvidare:

Skolläkaré skall vara skyldig att

- 1) undersöka samtliga elever i elementarskolan före gymnastikens början på höstterminen;
- 2) göra nödiga efterundersökningar under pågående termin;

3) vid vårterminens början undersöka de elever, angående vilka förut gjorts någon anteckning om hälsa, kroppsställning o. d., som ger anledning till närmare kontroll, samt de förut befriade och dem, om vilka särskild anmälan göres;

4) vid anmodan från skolan kostnadsfritt lämna råd och hjälp åt de elever, angående vilka det finns skälig anledning att antaga, det de svårligen på annat sätt kunna erhålla nödig läkarevård;

5) lämna de uppgifter angående skolan, vilka av myndigheterna begäras från skolläkaren.

In fidem:
NILS BURE.

Justerat d. 31 okt. 1915
EMMA DYRSSEN.

Rätt utdraget betygar:
NILS BURE.

Utdrag ur protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 22 november 1915.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade drätselkammaren att avgiva yttrande över styrelsens för Karlstads elementarläroverk för flickor framställning om ökning av skolläkarens arvode från 60 till 300 kronor årligen från och med år 1916; och beslöt kammaren tillstyrka bifall till framställningen.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.

§ 145.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande över av styrelsen för Karlstads högre elementarläroverk för flickor hos fullmäktige gjord framställning om ökning av skolläkarens arvode.

Över denna framställning hade tillstyrkande utlåtande avgivits av drätselkammaren; och beslöt utskottet att med instämmande däri hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bevilja en ökning av arvodet till skol-läkaren vid elementarläroverket för flickor från 60 till 300 kronor årligen att utgå från och med år 1916, ävensom bestämma, att nämnda belopp skall, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem;.
ELIAS STENIUS.

126. Drätselkammarens förslag angående dyrtidstillägg till hamnens fast anställda arbetare ävensom i stadens arbeten anställda, under drätselkammaren, vattenlednings- och belysningsstyrelsen och hamnstyrelsen lydande så kallade säsongarbetare.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 23 november 1915.

§ 8.

Vid behandling den 18 innevarande november av drätselkammarens och styrelsens för vattenlednings- och belysningsverken framställning om dyrtidstillägg åt i stadens tjänst fast anställda, under kammaren och styrelsen lydande arbetare hade stadsfullmäktige uppdragit åt drätselkammaren att till stadsfullmäktiges nästa sammanträde avgiva förslag till dyrtidstillägg jämväl åt s. k. säsongarbetare.

I samband härmed beslöt drätselkammaren till behandling upptaga en från hamnstyrelsen till kammaren inkommen framställning angående dyrtidstillägg åt hamnens arbetare.

Drätselkammaren beslöt nu hemställa, att stadsfullmäktige måtte besluta,

att hamnens fast anställda arbetare ävensom i stadens arbeten anställda under drätselkammaren, vattenlednings- och belysningsstyrelsen eller hamnstyrelsen lydande s. k. säsongarbetare, som varit i stadens tjänst minst 6 månader och fortfarande äro det, skola under tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1915 åtnjuta dyrtidstillägg under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som av stadsfullmäktige den 18 innevarande november bestämts i fråga om dyrtidstillägg åt övriga i stadens tjänst fast anställda arbetare,

att för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa för hamnens fast anställda arbetare 534 kronor samt för s. k.

säsongarbetare, lydande under drätselkammaren, vattenlednings- och belysningsstyrelsen och hamnstyrelsen tillhopa 846 kronor,
samt att sålunda beviljade anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:
 GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen
 i Karlstad den 22 november 1915.*

§ 112.

Föredrogs en utav de hamnens arbetare, som varit i tjänst de 3 senaste åren, undertecknad skrivelse, vari gjordes framställning om erhållande av dyrtidstillägg tillika med en av stadsingenjören verkställd kostnadsberäkning, som, med iakttagande av stadsfullmäktiges beslut att tillägget för dem, som härom förut gjort framställning, skulle omfatta tiden 1 juli 1915—1 jan. 1916, slutade på en summa av 534 kronor.

Efter överläggning beslöt styrelsen överlämna ärendet till drätselkammaren, som på remiss från stadsfullmäktige hade under utredning övriga delegationers dyrtidstillägsframställningar, för att i samband med dessa behandlas.

In fidem:
 IWAR OLSSON.

Till Hamnstyrelsen, Karlstad.

Underleknade arbetare i hamnens tjänst får härmed värdsamt anhålla få komma i åtnjutande af dyrtidstillägg för 1915 lika med övriga stadens arbetare.
 Karlstad 10 nov. 1915.

<i>E. Svanström.</i>	<i>Aug. Johansson.</i>	<i>Alfred Emanuelsson.</i>
<i>Karl Emanuelsson.</i>	<i>Folke Emanuelsson.</i>	<i>Svante Karlson.</i>
<i>G. Grundström.</i>	<i>J. Johansson.</i>	<i>Anders Johansson.</i>
<i>F. Magnusson.</i>		<i>J. Olsson.</i>

Dyrtidstillägg för hamnens arbetare 1 juli 1915—1 jan. 1916.

E. Svanström	6 × 11 = 66: —
And. Johansson	6 × 5 = 30: —

Aug. Johansson	6×5 = 30: —
Alfr. Emanuelsson	6×7 = 42: —
K. Emanuelsson	6×7 = 42: —
Sv. Karlsson	6+11 = 66: —
G. Grundström	6×5 = 30: —
F. Emanuelsson	6×9 = 54: —
J. Jonsson	6×13 = 78: —
Slussvakten	6×9 = 54: —
Hamnservis Olsson	6×7 = 42: —
Aug. Olsson	6×11 = 66: —
A. Olsson	6×11 = 66: —
Alfr. Johansson	6×11 = 66: —
	Kronor 732: —

Karlstad 20 november 1915.

ERIK BJÖRKMAN.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 146.

Sedan stadsfullmäktige jämlikt sitt beslut den 18 sistlidne november, lämnat drätselkammaren i uppdrag att till fullmäktige inkomma med förslag till dyrtidstillägg åt i stadens tjänst varande så kallade säsongarbetare, hade kammaren till fullmäktige avgivit utlåtande och förslag i ärendet, omfattande jämväl förslag till dyrtidstillägg åt hamnens arbetare, däröver från hamnstyrelsen gjorts framställning; och hade nu beredningsutskottet, uppå remiss, att häröver avgiva yttrande.

Efter tagen del av handlingarna beslöt utskottet, som icke fann anledning till erinran mot det av kammaren framställda förslaget, att med förordande av samma förslag hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels besluta att hamnens fast anställda arbetare ävensom i stadens arbeten anställda, under drätselkammaren, vattenlednings- och belysningsstyrelsen eller hamnstyrelsen lydande, så kallade säsongarbetare, som varit i stadens tjänst minst sex månader och fortfarande äro det, skola under tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1915 åtnjuta dyrtidstillägg under samma förutsättningar och enligt samma grunder, som av fullmäktige den 18 sistlidne november bestämts i fråga om dyrtidstillägg åt övriga i stadens tjänst fast anställda arbetare;

dels för bestridande av kostnaderna för dyrtidstillägget förslagsvis anvisa för hamnens fast anställda arbetare 534 kronor samt för så kal-

lade säsongarbetare, lydande under drätselkammaren, vattenlednings- och belysningsstyrelsen och hamnstyrelsen tillhopa 846 kronor;

dels ock bestämma att berörda anslagsbelopp skola, i den mån tillgängliga medel ej därtill lämna tillgång, anskaffas medelst uttaxering.

In fidem:

ELIAS STENIUS.

127. Saluhallsstyrelsens framställning angående förbättrade löneförmåner för saluhallens hallmästare.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Härmed öfverlämnas en af saluhallens hallmästare till stadsfullmäktige ställd framställning om förbättrade löneförhållanden. Och får saluhallsstyrelsen tillstyrka de däri begärda ålderstilläggen.

Karlstad den 15 November 1915.

För Karlstads Saluhallsstyrelse:

HUGO BERG.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Karlstad.

Undertecknad, hallmästare i härvarande saluhall, får härmed till stadsfullmäktige göra en ödmjuk hemställan om något förbättrade löneförmåner och som stöd härför vördsamt anföra följande:

Min tjänstgöring, som utgör cirka fjorton timmar pr dygn, och jämfört med andra af stadens befattningsinnehafvare, betydligt öfverstiger deras tjänstgöringstid. Äfvensom är såväl dagen som långt in på natten upptagna af tjänsten, på grund af, att rengöringen af hallen ej kan verkställas förr än den besökande allmänheten lämnat densamma, hvarför det gifvetvis blir längre tjänstgöring synnerligast de dagar då hallen hålles öppen till kl. åtta eftermiddagen.

Äfvensom äro de med mig jämnställda löntagare, af fullmäktige beviljade, vissa ålderstillägg, semester m. m., hvilka förmåner för mig saknas. Dessutom stiga ju lefnadsomkostnaderna och skatter oupphörligt, hvarför det under dessa tider är hart när omöjligt att nödtorftigt kunna framdraga min familj på min nuvarande aflöning utan skuldsättning och därmed åtföljande obestånd.

Då min aflöning för närvarande utgör 1,500 kronor pr år, får jag vördsamt anhålla om tre ålderstillägg å 150 kr. hvardera efter respektive 3, 6 och 9 års oförvitlig tjänst och att dessa måtte räknas från mitt antagande till nuvarande befattning den 1 okt. 1909, och att jag, i likhet med öfriga stadens fast anställda löntagare, får åtnjuta fri läkare och medicin för mig själf samt fri läkarvård för familjen, 15 dagars semester årligen, hvilken är synnerligen behöflig för den förutnämnda långa tjänstgöringstiden.

Och att denna min anhållan måtte träda i kraft från och med den 1 instundande oktober.

Karlstad den 14 sept. 1915.

AUG. EDM. ASK.

Hallmäst.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 23 november 1915.

§ 9.

Saluhallsstyrelsen hade till stadsfullmäktige överlämnat en av saluhallens hallmästare gjord framställning om förhållrade löneförmåner, och hade styrelsen tillstyrkt de däri begärda ålderstilläggen.

Drätselkammaren, som uppå remiss hade att yttra sig i ärendet, beslöt anföra följande:

Hittills hade hallmästarens avlöning icke varit uppdelad i lön och tjänstgöringspenningar, vilket nu borde rättas så att av begynnelselönen två tredjedelar komme att utgöra lön och en tredjedel tjänstgöringspenningar. Vidare ville drätselkammaren tillstyrka tre ålderstillägg å lönen, vardera å 150 kronor, efter 3, 6 och 9 års tjänstgöring samt 8 dagars semester årligen. Däremot ansåg sig drätselkammaren ej kunna tillstyrka hallmästarens begäran om fri läkarvård och medicin för honom själf och fri läkarevård för familjen.

Drätselkammaren beslöt sålunda hemställa att stadsfullmäktige måtte,

dels bestämma hallmästarens avlöning att utgå med 1,500 kronor om året, varav 1,000 kronor i lön och 500 kronor i tjänstgöringspenningar, jämte tre ålderstillägg å lönen, vardera å 150 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års väl vitsordad tjänstgöring samt rätt för hallmästaren att åtnjuta 8 dagars semester årligen.

och dels förklara nuvarande hallmästare A. E. Ask berättigad till två ålderstillägg från och med den 1 januari 1916.

Denna § förklarades genast justerad.

Som ovan.

In fidem:

GUSTAF BRAUNERHJELM.

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 3 dec. 1915.*

§ 147.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade beredningsutskottet att avgiva yttrande i anledning av en av saluhallsstyrelsen till fullmäktige med tillstyrkan överlämnad framställning från saluhallens hallmästare om förbättrade löneförmåner.

I ärendet hade drätselkammaren avgivit infordrat utlåtande; och beslöt utskottet att med instämmande i vad kammaren däri anfört och föreslagit, hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels bestämma hallmästarens avlöning att utgå med 1,500 kronor om året, varav 1,000 kronor i lön och 500 kronor i tjänstgöringspenningar jämte tre ålderstillägg å lönen, vart och ett å 150 kronor, efter respektive 3, 6 och 9 års väl vitsordad tjänstgöring, samt med rätt för hallmästaren att åtnjuta 8 dagars semester årligen;

dels ock förklara nuvarande hallmästaren A. E. Ask berättigad till två ålderstillägg från och med den 1 januari 1916.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

Stadsfullmäktiges i Karlstad Handlingar.

1915.

Den 30 Dec.

N:o 12.

128. Magistratens generalförslag till utgifter och inkomster för staden år 1916.

Till Stadsfullmäktige i Karlstad.

Magistraten får härmed öfverlämna de af drätselkammaren och öfriga delegationer upprättade statförslag för nästa år jämte det generalförslag öfver stadens inkomster och utgifter 1916, som med ledning däraf upprättats af kommitterade för omläggning af stadens räkenskapsväsende.

De särskilda statförslagen hafva denna gång i följd af kommitterades erinringar och förslag fått en i viss mån ändrad uppställning. Särskildt är därvid att observera indelningen i ordinarie och extra stat samt den debitering af hyror, som skett för delegationernas byggnader och hvilken återfinnes som inkomst i drätselkammarens stat.

Kommitterade hafva yttrat sig öfver specialstaterna i en särskild skrifvelse till Magistraten, som ber att få instämma i hvad kommitterade därutinnan föreslagit.

I förslaget till generalstat hafva kommitterade i motsats mot hvad hitintills ägt rum, men i anslutning till finansplanekommitténs resonemang i ämnet upptagit hela bristen i hamnens ordinarie stat Kr. 37,858: — till uttaxering. Då hamnens finansiella ställning är sådan, att en förräntning af större lån för hamnen, än som redan nu äro upptagna, knappast kan antagas möjlig medelst hamnens egna inkomster, synes åtgärden väl grundad. Magistraten föreslår dock, att beloppet debiteras hamnen.

Tolagsmedlen har drätselkammaren upptagit som inkomst i sin stat. Då ett formligt beslut angående deras användning till visst ändamål erfordras, hemställer Magistraten, att stadsfullmäktige ville besluta, att tolagsersättningsmedlen, så långt de förslå, användas till betalning å stadens fonderade skuld.

Förslaget till generalstat för 1916 upptager hvarken behållning eller brist från föregående år. Förslaget till stat för 1915 upptog däremot som brist från 1914 den brist, som enligt beräkning förefanns vid 1913 års stat med kr. 40,572: 24. En efter samma grunder gjord här bifogad beräkning angående ställningen vid 1914 års slut utvisar då en brist af kr. 103,629: 15. Denna vore sålunda följdriktigt att uppföra som ingående brist för 1916.

Det har emellertid påpekats, att frågan om behållning eller brist i drätselkammarens stat vid ett års slut är väsentligt beroende af, huru mycket som då finnes nedlagdt i drätselkammaren och affärsverkens lagertillgångar af förbrukningsartiklar likasom af storleken å deras utestående affärsfordringar och skulder. Dessa faktorer bestämma storleken af de belopp, som under året kunnat tillföras drätselverket, och hafva för den skull afgörande betydelse i fråga om drätselverkets penningställning vid årsskiftet. Men därför att såsom händelsen är vid 1914 års slut, ett större kapital än vanligt bundits i rörelsen, vill det icke förefalla nödigt att uttaxera däraf föranledd tillfällig penningbrist, i synnerhet som förhållandena härutinnan kunna tänkas väsentligt variera och i alla fall bristen motsvarande tillgångar förefinnas, som både äro realiserbara och enligt sin natur skola realiseras.

Den så kallade bristen blir då att anse som ett för tillfället upplånadt och i rörelsen nedlagdt kapital.

Till förebyggande af den oro, som kunde föranledas af bristens ökning med kr. 63,056: 91 under år 1914 har det blifvit påpekadt, att denna ökning är föranledd just af här ofvan angifna omständigheter, nämligen ökning av lagerbehållningar och ökad inbetalning under år 1914 af löpande affärsskulder.

En vidfogad beräkning af drätselverkets inkomster och utgifter för 1915 utvisar också, att någon ökad brist för det året icke är att befara annat än i den mån enahanda förhållanden kunna därtill föranleda.

Under sådana omständigheter anser sig Magistraten kunna biträda kommitterades förslag till inkomst- och utgiftsstat för 1916, sådant det föreligger, och hemställer sålunda om bifall till detsamma.

Förslaget upptar en uttaxering för kommunens behof af 6,43 % af bevillnings-taxerad inkomst.

Debiteringen af utskylderna för kyrkliga ändamål, utgörande 0,38 % af inkomsten, torde böra ske på vanligt sätt gemensamt med kommunens, och uppbörden fördelas på tre uppbördsstämmor.

Sammanlagda uttaxeringen skulle sålunda blifva 6,81 % mot 6,60 föregående år. Karlstads rådhus den 10 december 1915.

På Magistratens vägnar:

K. J. LINDHOLM.

Till Magistraten.

Undertecknade, ledamöter av kommittén för omläggande av stadens räkenskapsväsande, som på uppdrag uppgjort drätselkammarens statförslag för nästa år och för den skull haft delegationernas specialförslag till sitt förfogande, hava funnit lämpligt att även upprätta ett förslag till generalförslag (drätselverkets stat), som här bifogas.

Kommitten har vid detta förslags uppgörande funnit sig böra göra vissa ändringar på de i specialförslagen beräknade bristerna och överskotten, beträffande en del delegationer, och får till förklaring över dessa åtgärder anföra följande:

<i>Gasverket</i> beräknar på ordinarie stat ett driftöverskott av	29,857: 67
Utav detta belopp har i drätselkammarens stat disponerats	
dels ränta å verkets värde den ³¹ / ₁₂ 1915 med	16,500: —
och dels amortering enligt den härför uppgjorda planen	
med	<u>12,765: —</u>
vadan i generalförslaget uppförts den återstående behållningen Kronor	592: 10

Till bestridande av utbetalningarna för i extra staten upptagna ändamål föreslås, att kostnaden för mätare och andra inventariersedlar kr. 4,500: — täckes genom uttaxering, och att servisledningarna och redan beviljade, men ännu ej använda medel till installationsbidrag, bestridas med tillfällig upplåning.

<i>Vattenverket</i> beräknar på ordinarie stat ett driftöverskott av	56,336: 67
Utav detta har i drätselkammarens stat disponerats dels	
ränta å verkets värde med	36,000: —
och dels amortering enligt planen med	<u>20,066: 79</u>
vadan i generalförslaget uppförts behållning med Kronor	269: 88

Till täckande av utbetalningarna enligt extra staten finnas för förut beslutad pålarmsanläggning	5,000: —
av 1913 års fonderade lån, och beträffande återstoden så föreslås att kr.	1,000: —
till servisledningarna täckas genom upplåning, att anskaffningen av mätare och andra inventariersedlar kr.	1,000: —
stängsel vid vattentornet kr.	425: —
liksom kostnad för redan beslutad kemisk rening av älvvattnet och grundvattensundersökningar kr.	<u>2,950: —</u>
	4,375: —

bestridas med uttaxerade medel Summa kronor 10,375: —

Elektricitetsverket beräknar på ordinarie stat ett driftöverskott av kr. .. 137,119: 67
 Härav har, såsom för de förenämnda affärsverken disponerats dels ränta med kr. 29,000: —
 och dels amortering med kr. 24,613: — 53,613: —

och har i generalförslaget uppförts överskott kr. 83,506: 67

Folkskolestyrelsen beräknar en brist att uttaxera av kr. 125,059: 56
 Denna bör emellertid ökas med, dels hyra kr. 34,400: —
 och dels beräknad behållning från innevarande år kr. 2,880: 94
 vilken behållning, därest fullmäktige bifalla en därom gjord framställning, skall sista söckendagen på året inlevereras till drätselverket.

Brist att uttaxera skulle då bli kr. 162,340: 50

Brandstyrelsen beräknar på ordinarie stat en brist av kr. 46,970: —
 Denna brist bör ökas med dels till vattenverket utgående ersättning för skötsel av brandposter, som förut stått i drätselkammarens stat kr.. 1,000: —
 och dels med det belopp kr. 3,700: —
 till vilket styrelsen såsom inkomst upptagit statens fastigheters andel i kostnaden för eldsläckningsväsendet, vilka skattemedel torde, såsom andra dylika, böra tillföras drätselverket.

Brandstyrelsens brist att uttaxera blir då Kronor 51,670: —

Trädgårdsstyrelsens brist bör ökas med den till 900 kr. beräknade behållningen vid innevarande års slut, vilken, såsom förut nämnts, torde komma att inlevereras till stadskassan. Enahanda är förhållandet med *Styrelsen för Mariebergsskogen*, som beräknar en ingående behållning av 520: — oeh en utgående av 40: — kr. vadan styrelsens brist bör uppföras till 480 kr. Beträffande slutligen *Avloppsverket* så har kommittén, då beslut om avsättning till förnyelsefond ej ännu fattats, minskat den beräknade bristen på ordinarie stat med det härför avsedda beloppet kr. 25,546: 61, då uttaxeringsbehovet blir kr. 7,220: —. Verkets behov på extra stat för servisledningar föreslås till uttaxering.

Karlstad den 1 december 1915.

T. OSTERMAN.

IWAR OLSSON.

ERIK BJÖRKMAN.

**Förslag till Generalförslag
för år 1916.**

Utgifter.

Att täckas genom	Redan upptaget lån.	Nya tillfälliga lån.	Uttaxering	Summa.
Ordinarie stators brister:				
Drätselkammaren	—	—	198,365 14	198,365 14
IV. Hamnen	—	—	37,858 —	37,858 —
VIII. Fattigvården	—	—	208,759 83	208,759 83
IX. Hälsovården	—	—	46,376 —	46,376 —
X. Dispensären	—	—	24,380 —	24,380 —
XI. Folkskoleväsendet	—	—	162,340 50	162,340 50
XII. Barnvården	—	—	3,086 —	3,086 —
XIII. Flickskolan	—	—	27,869 99	27,869 99
XIV. Tekniska skolan	—	—	4,400 —	4,400 —
XV. Brandväsendet	—	—	51,670 —	51,670 —
XVI. Trädgårdsstyrelsen	—	—	6,220 —	6,220 —
XVII. Badhusstyrelsen	—	—	12,330 —	12,330 —
XVIII. Saluhallen	—	—	4,760 —	4,760 —
XIX. Styrelsen för Mariebergsskogen	—	—	480 —	480 —
XXI. Avloppsverket	—	—	7,220 —	7,220 —
Extra stators brister:				
Drätselkammaren	50,800	94,000	10,900 —	155,700 —
IV. Hamnen	—	58,800	300 —	59,100 —
V. Gasverket	—	4,000	4,500 —	8,500 —
VI. Elektricitetsverket	—	7,000	19,500 —	26,500 —
VII. Vattenverket	*)5,000	1,000	4,375 —	10,375 —
XV. Brandväsendet	—	—	3,450 —	3,450 —
XXI. Avloppsverket	—	—	1,000 —	1,000 —
	55,800	164,800	840,140 46	1,060,740 46
Stadsfullmäktiges förslagsanslag till oförutsedda utgifter				9,787 47
			Kronor	1,070,527 03

*) Ingår i ett sedan flere år balanserat anslag på 32,000 kr.

Inkomster.

Ordinarie staters överskott:									
V. Gasverket	—	—	—	—	592	10			
VI. Elektricitetsverket	—	—	—	—	83,506	67			
II. Vattenverket	—	—	—	—	269	88	84,368	65	
Extra stat:									
II. Drätselkammaren	—	—	—	—	—	—	32,000	—	
							Summa inkomster	116,368	65
Brist								954,159	28
							Kronor	1,070,527	93

Förestående brist föreslås att täckas sålunda:

av 1913 års fonderade lån	55,800: —
Genom tillfällig upplåning	164,800: —
Tilltaxering enligt gällande överenskommelse angående kommunalutskyl-	
ders utgörande:	
) Avgift för mantalsskrivna personer, som innevarande	
år debiterats med	20,441: 75
) Grundskatt av bevillningsfri fast egendom, ej tillhörig	
staten, och med undantag av lasarettfastigheten med	
ett taxeringsvärde av 2,854,200: — å 2 kr. pr 1,000	
kr. taxeringsvärde	5,708: 40

c) Grundskatt av bevillningspliktig jordbruksfastighet med taxeringsvärde av kr. 984,800: — à 4: 50 pr 1,000 kr. taxeringsvärde	4,431: 60	
d) Grundskatt av annan bevillningspliktig fastighet med taxeringsvärde av kr, 35,504,200: — à 2: 25 pr 1,000 kr. taxeringsvärde	79,884: 45	
e) Statens fastigheter (med undantag av järnvägsfastigheten) med taxeringsvärde av kr. 2,844,700: — andel i kostnaden för eldsläckningsväsendet kr. 67,920: — fördelat å all fastighet utom jord med taxeringsvärde av kr. 41,687,000: —	4,634: 83	
	Kronor	115,101: 03
som efter avdrag av 7 % avkortning	8,057: 07	
beräknas giva		107,043: 96
Uttaxering på den bevillningstaxerade inkomsten efter årets taxeringslängder beräknad till kr. 10,477,020 à 6. ⁴⁸	673,672: 39	
varifrån avgår 7 % avkortningar	47,157: 07	626,515: 32
		Kronor 954,159: 28

Utgifterna för kyrkliga ändamål utgöra för år 1915 kr. 36,854: 88 och kräva *sålunda en uttaxering av 0,38 %* av taxerad inkomst, beräknad såsom för den borgerliga kommunen. Sammanlagda uttaxeringen skulle då bli 6,81 % mot 6,60 % föregående år.

Beräkning över statbristen den 31 dec. 1914.

Fonderna uppgingo den 31 december 1914 till	555,652: 82	
varifrån avdrages hamnens reparationsfond och förskotts- medel tillsammans	95,738: 90	459,913: 92
Häriifrån avgår och redovisas		
i obligationer	36,000: —	
i egnahems- och andra lån	85,821: 86	121,821: 86
	Kronor	338,092: 06
Av 1913 års fasta lån för gatuarbeten	700,000: —	
hava följande belopp utgått:		
för 1913 års gatuarbeten (§ 186—1912)...	49,182: —	
för ledningar i Viken- och Kvarnbergsga- torna (§ 116—1913)	6,905: —	
för planering av Verkstadsgatan (§ 159—1913)	1,650: —	
för ledningar till kvarteret Kanonen i Klara (§ 160—1913)	450: —	
för 1914 års gatuarbeten (§ 204—1913)...	59,217: —	117,404: —
Återstår oanvänt	582,596: —	
Utav lånet i övrigt återstod:		
för muddringsarbeten	4,038: 40	
för vattenverkets utvidgning	32,000: —	618,634: 40
	Kronor	956,726: 46
Dessa fonder och lånemedel redovisas sålunda:		
Innestående i bank och kassa		550,217: 35
Fordringar, förskotter och tolagsmedel.....	44,470: 54	
Avgå diverse skulder	7,576: 80	36,893: 74
Efter upptagandet av 1913 års fasta lån hava anvisats kr. 376,132: 34 att täckas genom tillfällig upplåning.		
Utav detta belopp har intill 1 januari 1915 förbrukats		265,986: 22
I sistnämnda summa ingå dock överskridna anslag med kr. 11,656: 67, som väl kunna anses hava avsetts till upplåning, men varom form- liga beslut dock icke äro fattade.		
	Kronor	853,097: 31
Vid 1914 års slut skulle sålunda hava förefunnits en brist av		103,629: 15
	Kronor	956,726: 46

Bristen är sålunda ökad från kr. 40,572: 24 vid 1913 års slut till 103,629: 15 kr. vid 1914 års slut. Ökningen är förenledd huvudsakligen dels av större lagerbehållningar hos drätselkammaren och affärsverken med en sammanlagd ökning av kr. 41,947: 03 och dels därav att verkens löpande skulder under året väsentligt minskats.

Bristen vid 1914 års slut i drätselverkets stat anse vi emellertid icke böra upptagas såsom ingående brist i 1916 års stat, enär densamma motsvaras av lagerbehållningar och förbrukningsartiklar hos drätselkammaren och affärsverken till belopp av kr. 114,233: 82 och det belopp, som i dessa lagerbehållningar nedlagts, sålunda snarare bör anses som ett för stunden upplånat rörelsekapital för dessa verk, än som en befintlig brist.

Karlstad den 9 december 1915.

IWAR OLSSON.

T. OSTERMAN.

ERIK BJÖRKMAN.

Förteckning över medel, som, efter fattande av beslut om upptagande av 1913 års fasta lån, anvisats att täckas med tillfällig upplåning.

År	§	Ä n d a m å l.	Belopp:	Använt till 1/1 1915.	Kvarstår oanvänt.	Över- skridet.				
1912	207	Brist i hamnens stat för år 1913 utom 34,000 kr. av 1913 års lån för muddringsarbeten samt slipens förlängning	22,084	92	13,757	15	8,327	77	—	—
	207	Inköp av gasmätare	4,000	—	4,000	—	—	—	—	—
	207	Inköp av elektricitetsmätare	7,000	—	7,000	—	—	—	—	—
	207	El. ledningsnätets utvidgning	5,000	—	5,000	—	—	—	—	—
1913	143	Reservkraftstationen	115,000	—	121,826	30	—	—	6,826	30
	231	Omläggning av vattenledningar i gatorna omkring kvarteren öster om kyrkan	5,580	—	7,241	57	—	—	1,661	57
	232	Elektromotorpump för klapphuset	600	—	664	23	—	—	64	28
	233	Gasledningar i Viken- och Kvarnbergsgatorna	3,500	—	2,055	27	1,444	73	—	—
	234	Ny exhauster	2,500	—	1,106	66	1,393	34	—	—
	237	Regulator för batteriet	4,800	—	5,746	35	—	—	946	35
	238	Ny oljeströmbrytare	5,500	—	5,857	67	—	—	357	67
	238	Transformator i reservkraftstationen	700	—	611	66	88	34	—	—
	243	Brist i hamnens stat för år 1914 utom 33,000 kr. av 1913 års fasta lån för muddringsarbeten	31,547: 42	—	—	—	—	—	—	—
1914	137	Extra anslag till slipen	1,100: —	—	—	—	—	—	—	—
	137	Extra anslag till slipen	32,647	42	30,195	91	2,451	51	—	—
1913	243	Elektriska ledningsnätets utvidgning	7,000	—	7,000	—	—	—	—	—
1914	45	Herrhagsskolan, inredning i	20,300	—	22,100	—	—	—	1,800	—
	48	Flickskolan, inredning i	10,000	—	4,275	86	5,724	14	—	—
	61	Polisstationens ombyggnad	38,000	—	6,562	35	31,437	65	—	—
	106	Flickskolan, uthus till	420	—	420	—	—	—	—	—
	112	Skolhus N. Strand, planering	3,000	—	3,000	—	—	—	—	—
	113	Inköp av Sven O. Petterssons fastigheter	10,000	—	3,500	—	6,500	—	—	—
	171	Skolhus N. Strand, planering	2,500	—	2,500	—	—	—	—	—
	191	Ö:a älvgrenens reglering	76,000	—	11,564	69	64,435	31	—	—
Kronor			376,132	34	265,986	22	121,802	79	11,656	67

Till utrönande av i vad mån lånemedel under år 1915 tagits i anspråk i förhållande till i budgeten upptagna och därutöver anvisade sådana medel, har med stöd av »statavräkning» och »sammanställning över anslag och medelsförbrukning» uppgjorts följande beräkning.

Sammandrag av inbetalningar.

Uttaxerade medel, inklusive kyrkan.....	718,808: 72	
Egna inkomster	436,272: 30	1,155,081: 02
Lånemedel, uttag å bankräkning	429,174: 66	
avgår: insättning... ..	76,706: 74	
kapitalplacering i obligationer	20,000: —	
	96,706: 74	332,467: 92
		<u>Summa inbetalningar</u> 1,487,548: 94

Sammandrag av utbetalningar.

Anvisade uttaxerade och tillgängliga medel.....		757,867: 36
Anvisade andra medel.....		313,691: 71
Utom stat gjorda utbetalningar....	256,024: 85	
varifrån skall avdragas:		
insättning i bank	76,706: 74	
kapitalplacering i obligationer.....	20,000: —	
inköp av Viken 24, vartill medel skola upplånas	20,100: —	
	116,806: 74	139,218: 11
		<u>Kronor</u> 1,210,777: 18
Av anvisade medel återstå oanvända ..	207,514: 83	
varav lånemedel ..	147,826: 74	59,688: 09
		<u>Summa förbrukning, utom lånemedel</u> 1,151,089: 09

<i>Anvisade lånemedel:</i>		
av 1913 års fonderade lån.....	122,523: 05	
tillfällig upplåning..	341,663: 54	
	<u>Summa anvisade lånemedel</u> 464,186: 59	
härav oanvända	147,826: 74	
	<u>Kronor</u> 316,359: 85	
Tillkommer för Viken 24.....	20,100: —	
		<u>Summa förbrukade lånemedel</u> 336,459: 85
		<u>Kronor</u> 1,487,548: 94

Härav framgår att utav anvisade lånemedel, kr. 336,459: 85, kr. 3,991: 93 icke behövt tagas i anspråk, vadan alltså ställningen i budgetshänseende kan beräknas bliva med detta belopp förbättrad.

IWAR OLSSON.

Utdrag av protokoll, hållet hos drätselkammaren i Karlstad den 28 november 1915.

§ 1.

Genomgicks och granskades af bokföringskommittén uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat för drätselkammaren för nästa år och blev detsamma av drätselkammaren godkänt; och skulle förslaget till magistraten överlämnas tillika med följande handlingar, vilka låge till grund för detsamma, nämligen:

statavräkning för drätselverket,

d:o » drätselkammaren,

specifikation över extra anslag samt

sammaställning av anslag och medelsförbrukning.

Till förklaring över de statposter, som vid jämförelse med innevarande års stat utvisade några väsentligare skiljaktigheter, beslöt kammaren anföra följande:

Till en början må då erinras, att statposterna, i följd av antagandet av en littereringstabell, fått en annan gruppering och blivit mera detaljerade än förut samt att staten, enligt därom tidigare fattat beslut, uppdelats i tvenne avdelningar, ordinarie stat och extra stat, av vilka den förstnämnda endast upptager sådana poster, som beröra uttaxering. Vidare hava annuiteter, räntor, tolagsmedel och magistratens förslagsanslag till oförutsedda utgifter i polisärenden, vilka poster förut intagits i generalförslaget, nu uppförts i drätselkammarens stat, vadan generalförslaget numera kommer att upptaga endast delegationernas brister och överskott, stadsfullmäktiges anslag till oförutsedda utgifter samt lån och uttaxering.

Utgifter.	1915	1916	
Räntor och kapitalavbetalningar . . .	415,981: 85	411,225: 60	Skilnaden ligger huvudsakligast i beräknade mindre räntor på tillfälliga lån.
Semester och vikariatsarvoden . . .	1,700: —	2,310: —	Ökningen beror på att enligt räkenskapen har för magistraten och drätselkammaren utgått dylika med resp. 250 och 360, som icke varit i stat upptagna.
Pensioner	6,900: —	10,900: —	Ökningen: G. Enanders pension.
Polisväsendet	73,675: 23	63,722: 71	Minskningen endast skenbar. Beklädnadskostnad, sjuk- och olycksfallsering samt semester och vikariatsarvoden hava förts på skilda littera, vadan det uppförda beloppet utgör endast löner.

Bränsle och lyse	4,000:—	5,000:—	Den verkliga kostnaden påkallar ökningen.
Renhållning av torg och allmänna platser	4,470:—	6,500:—	D:o d:o.
Fastighetsförvaltningen		700:—	Särskild rubrik har förut sagnats, ehuru medel härför utgått för ändamålet.
Rese- och representationskostn.		1,000:—	De förra hava utgått, de senare hava såsom bokföringskommittén funnit, förkommit i en del andra städer.
Lagsökning, delgivning, protokollslösen, stämpel o. d.		400:—	De verkliga kostnaderna hava bestämt beloppet. Rubrik förut sagnats.
Folkpensioneringen	10,750:—	35,200:—	Härvid har gjorts den förändringen i uppställningen, att bland inkomsterna uppförts det belopp, som anses inflyta, kr. 22,500:—. Stadens förlust på denna sak torde kunna beräknas till närmare 13,000 kr., därest ej för indrivningen fordras flera exekutionsvaktmästare.
Ersättning till vattenverket för skötsel av gatubrunnar, brandposter och vaktstare.	8,250:—	7,250:—	Minskningen beroende på att 1,000 kr. för brandposter överförts till brandväsendets stat.
Stallet.	1,600:—		Ingår under litt. renhållning.

Inkomster.

Avsättningar		5,013: 81	Statpost har ej funnits men har nu uppförts dels från föregående år avsatta bränvinsmedel för nykterhetens befrämjande och dels likaledes avsatta $\frac{1}{10}$ -delar av räntan på donationsjordsfonden.
Räntor och kapitalavbetalningar	155,359: 97	196,236: 36	Ökningen beroende på, att, sedan af färsverkens lån överförts till drätselverket, dessa verk betala annuitet (hyra) på deras nuvarande anläggningsvärde (förut <i>endast</i> å andelar i <i>stadens</i> lån).
Arrenden och hushyror	73,587:—	163,626: 25	Ökningen beroende på att delegationerna påförts hyra för till dem upplåtna fastigheter och lokaler. I delegationernas stater finnas motsvarande utgiftsposter.
Andel i hamnavgifter	12,000:—	11,000:—	Minskningen beroende på beräknad mindre hamnuppörd nästa år.
Tolagsmedel	37,600:—	80,000:—	Medlen beräknas för innevarande år uppgå till brutto kr. 52,722: 51. Ökningen föranledes av att ett över det normala inkommet parti tobak beräknas lämna c:a 30,000 kr.

Resterande kommunalutskylder . . .	25,000: —	18,000: —	Inbetalningarna torde i verkligheten ej komma att uppgå till mer än det angivna beloppet.
Inkomst av tomtförsäljningar	20,000: —	32,000: —	Ökningen föranledes av påräknad inkomst av expropriationsmedel från Karlstad—Vidö järnväg.
Från livsmedelskommissionen har beräknats inflyta		33,018: 84	utgörande drätselverkets fordran av kommissionen. Emellertid torde härå uppstå förlust, som för närvarande icke kan angivas.

Som ovan.

In fidem:
GUSTAF BRAUNERHJELM.

Drätselkammarens statförslag för år 1916.

Drätselkammaren. Ordinarie stat för år 1916.

Utgifter:

401.	Räntor	280,338:	97
402.	Kapitalavbetalningar	130,886:	63
403.	Personalkostnader	154,167:	71
404.	Underhåll	56,820:	—
406.	Speciella driftkostnader	1,660:	—
107.	Allmänna utgifter	45,298:	70
Q.	Avsättningar	11,215:	—
106.	Arbeten mot ersättning	2,000:	—
421.	Allmänna lyshållningen	32,615:	—
424.	Folkpensioneringen	35,200:	—
425.	Omkostnader för tobaksnederlag ..	4,500:	—
426.	Fångars vård och underhåll	250:	—
428.	Stadens skogar	500:	—
446.	Anslag för sociala ändamål	18,832:	49
449.	Anslag till kommittéer, nämnder o. d.	14,743:	90
450.	Diverse	10,619:	66
420.	Oförutsedda utgifter till täckande bland annat av eventuellt uppkommande förlust på låneförsträckningar åt till krigstjänstgöring inkallade värnpliktige familjeförsörjare, för vilket ändamål beviljats anslag, varå vid årsskiftet beräknas återstå kr. 1,690:—	10,000:	—
Summa utgifter kr.		809,648:	06

Inkomster:

Q.	Avsatta medel	5,013:	81
101.	Räntor	127,665:	01
102.	Anslag, stats- för polishandräckning	2,500:	—
103.	Arrenden	13,496:	25
104.	Hushyror	150,130:	—
105.	Plats- och tomthyror	875:	—
106.	Arbeten mot ersättning (härin ingår fordran av statens järnvägar för stensättning vid järnvägsstationen kr. 1.518:—) .	4,000:	—

108.	Kapitalinbetalningar	68,571: 35
122.	Skatterestantier	18,000: —
123.	Utdelning av skatter i konkurser	200: —
124.	Tolagsmedel	80,000: —
125.	Tullfrihetsersättning	132: 66
126.	Bränvinsförsäljningsmedel	64,090: —
127.	Hundskatt	2,370: —
128.	Artistskatt	1,500: —
129.	Vexelpotester	2,000: —
130.	Bötesandelar	100: —
132.	Kallbadhus	100: —
133.	Bekvämlighetsinrättningar	600: —
154.	Stadens skogar	2,000: —
135.	Folkpensioneringen	22,500: —
449.	Livsmedelskommissionen	33,018: 84
150.	Öfriga	12,420: —
	Summa inkomster kr.	611,282: 92
	Brist att täckas genom uttaxering	198,365: 14
	Kronor	809,648: 06

Drätselkammaren, Extra stat för år 1916.

Utbetalningar.	Redan beslutade.		Nya äskanden.	Summa	
	Lån	Uttaxering			
F. Fastigheter för allmänt behov.					
Folkskolebyggnad på Norr Strand	67,500	—	—	—	67,500
F. Fastigheter för annat ändamål.					
Inköp av fastigheten V:a Haga 12	8,000	—	—	8,000	—
Inköp av Lydéns ägor i Sundstad	—	—	7,000	7,000	15,000
H. Inventariersedlar.					
Stadskamrerarens längd (härav 575 kr. till en skrivmaskin hos polisen)	—	—	700	700	—
Stadsingenjörens längd	—	—	2,000	2,000	—
Stadsarkitektens längd	—	—	100	100	2,800
J. Anläggningar.					
1. Torg, gator och planer	—	—	45,900	45,900	—
(Av 1916 års äskande till gatuarbeten kr. 65,800:— äro enligt stadsfges beslut ^{21/10} 1915 § 156 kr. 15,000 medgivna att användas år 1915).					
2. Undersökning och utredning för ny bro över v:a Klarälvsgrenen	—	—	1,200	1,200	—
5. c. Avloppsledning i Ö:a Torggatan (se gatuförslaget)	—	—	4,900	4,900	—
9. Beräknad återstod av anslaget till ö:a älvgrenkins reglering	7,000	—	—	7,000	—
14. Strandskoning vid Sundstad	—	—	3,900	3,900	—
20. Materialgårdsanläggningen	4,500	3,000	—	7,500	70,400
Överskott	87,000	3,000	65,700		155,700
					32,000
					Kronor 187,700

Drätselkammaren, Extra stat för år 1916.

Inbetalningar.

F. Fastigheter.	
Inkomst av tomtförsäljningar	32,000: --
Q. Avsatta medel.	
Gatubyggnadslånet	50,800: —
Summa inbetalningar	82,800: ---

Brist, som föreslås att täckas sålunda:

Redan beslutad upplåning	87,000: —	
Ny upplåning för inköp av ägora i Sundstad..	7,000: —	
Uttaxering för bland utgifterna upptagna följande ändan- damål:		
Inventariepersedlar	2,800: —	
Undersökning och utredning för ny bro	1,200: —	
Strandskoning vid Sundstad	3,900: —	
Materialgårdsanläggningen	3,000: —	
	<u>10,900: —</u>	<u>104,900: —</u>
		Kronor 187,700: —

Karlstad den 1 december 1915.

På Drätselkammarens vägnar:

VALDEMAR VENDEL.

Specifikationer.

401. Räntor:

a) Å lån:		
1. Fonderade lån:		
1888 års obligationslån	2,816: 25	
1896 » reverslån	6,453: 69	
1902 » »	19,594: 22	
1907 » obligationslån	108,765: —	
1913 » »	131,750: —	269,379: 16
2. Tillfälliga lån		10,000: —
3. Övertagna lån:		
Sparbanken	800: —	
Sveriges Stadshypotekskassa	159: 81	959: 81
	<u>Kronor</u>	<u>280,338: 97</u>

402. Kapitalavbetalningar:

a) Fonderade lån:		
1888 års	3,500: —	
1896 »	26,262: 52	
1902 »	40,685: 93	
1907 »	35,000: —	
1913 »	24,000: —	129,449: 45
b) Övertagna lån:		
Sparbanken	1,250: —	
Stadshypoteket	187: 18	1,437: 18
	<u>Kronor</u>	<u>130,886: 63</u>

403. Personalkostnader:

a) Löner:	Lön.	Tjänstgöringsprgr.	Ålderst.		
1. Magistraten.					
Borgmästaren	7,000: —	2,000: —		9,000: —	
1:e Rådmannen	3,000: —	1,200: —		4,200: —	
2:e d:o			1,000: —	1,000: —	
3:e d:o	3,800: —	1,200: —		5,000: —	
Kronokassören	3,000: —			3,000: —	
Kronobokhållaren	1,200: —			1,200: —	
Stadsfogden	1,500: —	1,000: —		2,500: —	
1 exekutionsvaktm.	1,350: —		150: —	1,500: —	
1 d:o	1,200: —		150: —	1,350: —	
Stadsfiskalen	1,500: —	1,000: —		2,500: —	
Arvode för upprättande av mantals- och röstlängd vid riksdagsmannaval				1,200: —	32,450: —
2. Stadsfullmäktiges och beredningsutskottets sekreterare					2,000: —
3. Drätselkammaren.					
Sekreteraren	1,400: —			1,400: —	
Stadskamreraren	2,700: —	1,300: —		4,000: —	
Stadskassören	1,600: —	800: —	600: —	3,000: —	
Skrivbiträde	1,500: —			1,500: —	
Stadsarkitekten	3,000: —	2,000: —		5,000: —	
Stadsingenjören	1,500: —			1,500: —	
1 arbetsförman	2,100: —			2,100: —	
1 d:o	1,680: —			1,680: —	
1 d:o	1,500: —			1,500: —	
Skorstensfjäjaren	11,800: —	1,000: —		12,800: —	
Vaktmästaren	900: —			900: —	
Arvode för uppgörande av uppbördsbok				400: —	35,780: —
4. Polisväsendet.					
Poliskommissarien	2,100: —	700: —	250: —	3,050: —	
4 överkonstaplar	5,700: —	1,900: —	1,600: —	9,200: —	
1 detektivkonstapel	1,200: —	400: —	400: —	2,000: —	
1 rådhusvaktmäst.	1,125: —	375: —	400: —	1,900: —	
2 konstaplar	2,250: —	750: —	800: —	3,800: —	
11 konstaplar	12,375: —	4,125: —	2,750: —	19,250: —	
1 konstapel	1,125: —	375: —	218: 70	1,718: 70	
1 konstapel	1,125: —	375: —	208: 28	1,708: 28	
1 konstapel	1,125: —	375: —	197: 86	1,697: 86	
4 konstaplar	4 500: —	1,500: —	500: —	6,500: —	
1 konstapel	1,125: —	375: —	31: 23	1,531: 23	
3 konstaplar	3,375: —	1,125: —		4,500: —	
4 extra d:o		4,000: —	400: —	4,400: —	
1 d:o		1,000: —	66: 64	1,066: 64	
2 distriktkonstaplar		1,400: —		1,400: —	
	37,125: —	18,775: —	7,822: 71	63,722: 71	63,722: 71
5. Diverse arvoden.					
Byggnadsnämudens sekreterare				400: —	
Ombud vid mantalsskrivning				100: —	
Biträde vid uppgörandet av statistiskt räkenskapssammandrag				200: —	700: —

d) Pensioner.

f. stadsläkare N. Lundberg	3,000: —	
f. stadsbyggmästaren C. F. Andersson	2,000: —	
f. stadsarbetaren A. Norberg	300: —	
f. d:o L. Nilsson	300: —	
f. d:o And. Olsson	400: —	
f. magistratssekreterare Falks änka	500: —	
f. exekutionsvaktmästaren Höglind	400: —	
f. stadskamreraren G. Enander	4,000: —	10,900: —

b) Semester- och vikariatsarvoden.

1. Magistraten	250: —	
2. Drätselkammaren	360: —	
3. Polisväsendet:		
Semesterarvoden	1,200: —	
Vikariatsarvoden	500: —	1,700: —
		2,310: —

f) Försäkringspremier:

Polisväsendet, olycksfallsförsäkringspremier	325: —
--	--------

h) Beklädnad:

Polisväsendet	5,630: —
-------------------------	----------

i) Läkare och medicin:

Polisväsendet, läkare och sjukvård, ej medicin, för personalen med familjer	350: —
---	--------

Kronor 154,167: 71

404. Underhåll:

a) Fastigheter för allmänt behov	9,802: —	
b) d:o » annat ändamål	4,703: —	14,505: —
d) Inventariepersedlar:		
1. Stadskamrerarens längd	300: —	
2. Stadsingenjörens »	2,000: —	
3. Stadsarkitektens »	600: —	2,900: —
e) Anläggningar:		
1. Gator, torg och planer	29,550: —	
2. Landsvägar	9,065: —	
9. Pålarmar	60: —	
12. Stängsel	200: —	39,415: —
		56,820: —

406. Speciella driftkostnader:

t) Klapphus:		
Avlöning för renhållning	300: —	
Ersättning till vattenverket för pumpens drift inklusive annuitet	760: —	1,060: —
v) Bekvämlighetsinrättningar		400: —
x) Kallbadhus		200: —
		Kronor 1,660: —

407. Allmänna utgifter:

a) Utskylder	9,900: —
b) Försäkringspremier, brand:	
Allmänna fastigheter och inventarier, andra	1,800: —
e) Plats- och tomthyror, till hamnen	298: 70
f) Uppvärmning och materiel härför	3,000: —
g) Belysning och materiel härför	2,000: —

h)	Renhållning, skurning, tvätt, städning och materiel härför.		
	Rådhuset, stadsfogdekontoret och polisstationen	1,500: —	
	Torg och allmänna platser	6,500: —	
	Avstjälpningsplatsers skötsel	1,500 —	
	Rensning av gårdsbrunnar, kalkning, slaskkörning samt renhållning av gård och gata vid gamla flickskolan	2,600: —	12,100: —
i)	Fastighetsförvaltningen		700: —
j)	Kontorsutensilier:		
	Drätselkammaren	2,000: —	
	Polisväsendet	500: —	
	Stadsarkitekten	200: —	2,700: —
k)	Annonser och tryck		7,500: —
q)	Förrätskostnader		200: —
			<u>40,198: 70</u>
ö)	Övriga:		
	1. Telefon, telegram och porto	1,600: —	
	2. Tidningar och tidskrifter	125: —	
	3. Vattenavgifter:		
	Byggnader för allmänt behov, andra	600: —	
	4. Rese- och representationskostnader	1,000: —	
	5. Sjuk- och olycksfallsersättning	400: —	
	6. Föreningsavgifter, Sy. Statsförbundet	375: —	
	7. Tillfälligt skrivbiträde	600: —	
	9. Lagsökning, delgivning, protokollslösen, stämpel o. d.	400: —	5,100: —
			<u>Kronor 45,298: 70</u>
Q)	Aveättningar:		
	För nykterhetens befrämjande		3,402: 50
	Till donationsjordsfonden (§ 55—1914) under 1915 influtna medel för tomten no 1 A kv. Udden		7,812: 50
			<u>Kronor 11,215: —</u>
	106. Arbeten mot ersättning	Kronor	2,000: —
	421. Allmänna lyshållningen:		
	Med gas		20,870: —
	Med elektricitet		11,745: —
		Kronor	<u>32,615: —</u>
	424. Folkpensioneringen:		
	1. Påförda grundavgifter		32,500: —
	2. Arvoden till pensionsnämndsledamöter		1,300: —
	3. Annonser och tryck m. m.		400: —
	4. Indrivningskostnader		1,000: —
		Kronor	<u>35,200: —</u>
	448. Anslag för sociala ändamål:		
a)	Barnhem		500: —
b)	Bibliotek		3,600: —
c)	Föreläsninganstalt		800: —
d)	Läsestugor och folkkök (nykterhetsanslaget)		2 218: —
e)	Nykterhetsföreningar d:o		300: —
f)	Slumverksamheten d:o		507: 25

g) Vita bandet (nykterhetsanslaget)	300: --
k) Skollovskolonier	500: —
i) Arbetsstugan	1,500: --
m) Diakonissorna (nykterhetsanslaget)	507: 24
n) Barnkrubborna	3,300: —
o) Bidrag till registrerade sjukkassor	1,100: —
p) Arbetsförmedlingen	3,000: —
q) Nykterhetskaféer (nykterhetsanslaget)	150: —
r) Utdelning av varm mjölk d:o	250: —
s) Slummens sommarkoloni	300: —
	Kronor 18,832: 49

449. Anslag till kommittéer, nämnder o. d.

a) Stadsrevisionen	1,450: —
b) Taxeringsnämnder	800: —
c) Pensioneringskommittén	300: —
g) Arbetslöshets- och hjälpkommittén	2,773: 90
i) Bokföringskommittén	650: —
j) Trädgårdsstyrelsen (hundskatten)	2,370: —
k) Hyresersättning till rektor vid elementarskolan	1,400: —
l) Magistratens oförutsedda utgifter i polisärenden	3,000: —
m) Undersökning för vattenvägar	2,000: —
	Kronor 14,745: 90

450. Diverse.

b) Andel i amorteringen av lånet på tingshuset		19: 48
c) Ersättningar:		
1. Till landsförsamlingen för minskad inkomst	2,590: 18	
2. Till exekutionsvaktmästarna för velocipeder	100: —	
3. Till vattenverket för skötsel av vattenkastare	6,750: —	
4. För skötsel av stadens ur	210: —	
5. Till hamnen för Tyggårdsvikens länshållning	200: —	
6. Till avloppsverket för skötsel av gatubrunnar	500: —	10,350: 18
d) Annonskiosker, lysbållning i		250: —
		Kronor 10,619: 66

Inkomster:

Q. Avsatta medel:

3. Från fonden för nykterhetens brfrämjande	4,232: 49
4. Fonder, ⁹ / ₁₀ -delar av räntan på donationsjordsfonden	781: 32
	Kronor 5,013: 81

101. Räntor:

b) På utlånta medel:		
Hamnen		45,165: 01
Affärsverken på deras anläggningskostnad:		
Gasverket	16,500: —	
Vattenverket	36,000: —	
Elektricitetsverket	29,000: —	81,500: —
		126,665: 01
f) Andra räntor:		
På i bank inestående medel		1,000: —
		Kronor 127,665: 01

103. Arrenden:

a) Markarrenden	12,420: —
b) Fiskarrenden	738: —
c) Bergbrott	303: 25
d) Vass- och grässkörd	35: —
	<hr/>
	Kronor 13,496: 25

104. Hushyror:

1. Från stadens delegationer:

Hamnen	1,175: —	
Gasverket	725: —	
Elektricitetsverket	900: —	
Vattenverket	725: —	
Fattigvården	21,900: —	
Häsovården	9,000: —	
Dispensären	1,750: —	
Folkskolorna, inkl. folkskoleexpeditionen	34,900: —	
Flickskolan (föreslaget 15,000: —)	20,000: —	
Tekniska söndags- och aftonskolan	1,500: —	
Brandväsendet	10,200: —	
Trädgårdsstyrelsen	2,400: —	
Badhusstyrelsen	3,000: —	
Saluhallsstyrelsen	9,000: —	
Styrelsen för Mariebergsskogen	360: —	
Stadsbiblioteket	600: —	
Rektor vid h. allm. läroverket	1,475: —	119,610: —

2. Från uthyrda lägenheter efter beräkning med stöd av 1914 års räkenskap 30,520: —

Kronor 150,130: —

103. Kapitalinbetalningar:

Hamnen	11,125: 99
Affärsverken å anläggning:	
Gasverket	12,765: 57
Elektricitetsverket	24,613: —
Vattenverket	20,066: 79
	<hr/>
	Kronor 57,445: 36
	<hr/>
	Kronor 68,571: 35

150. Övriga:

a) Annonskiosker	500: —
b) Andel i hamnavgifter	11,000: —
c) Andel i hamnens platshyror	200: —
d) Ersättning från hamnen för polisbevakning	720: —
	<hr/>
	Kronor 12,420: —

III. Drättsverket. Statavräkning 1915.

(Beräkning över inbetalningar och utbetalningar, jämförda med de i den fastställda staten beräknade.)

III. Drätselverket.

Inbetalningar	Enligt stat		Inbetalt intill 1 oktober	
Kassabehållning 1 Januari			9,498	88
Tolagsmedel		37,600	41,648	75
Bidrag till annuiteter från:				
Hamnen	53,162	24		
Gasverket	13,584	29		
Elektricitetsverket	26,679	51		
Vattenverket	61,933	93	155,359	97
Ränta å i bank inestående medel efter avdrag av fondräntor			20,000	—
Gasverkets överskott			22,862	38
Elektricitetsverkets överskott			72,482	15
Saluhallens överskott			3,390	—
Av 1913 års fonderade lån till:				
Drätselkammaren, gatuarbeten	66,455	—	66,455	—
Vattenverket, utvidgning	32,000	—		
Hamnen, muddring	5,868	05	104,323	05
Tillfällig upplåning för:				
Drätselkammaren, polisstation	32,000	—		
Hamnen, statbrist	37,530	24		
Gasverket, exhauster	2,000	—		
Elektricitetsverket, utvidgning	5,000	—	76,530	24
Uttaxering			694,907	80
<i>Utom stat.</i>				
Kyrkorådet			22,000	—
Skatterestantier			14,894	05
Vattenverket			19,300	—
Nermans donationsfond			1,250	—
Ränta på obligationer			1,599	—
> > egnahemslån			1,322	91
> > utlånta medel			500	—
Arbeten mot ersättning, gatuarbeten			847	65
Försålda fästskrifter			9	60
Influtna förskott, prästlöner			7,000	—
Flickskolan, förskott				
Bankräkning				
Till bestridande av 4:e kvartalets utgifter erfordras yt- terligare				
Kronor			1,187,455	59
			1,062,262	04

Statavräkning. 1915.

Beräknade för 4:e kvart.	Summa	Inbetalningar		Anteckningar	
		över	under		
		beräknade			
11,073 76	9,498 88 52,722 51	9,498 88 15,122 51		Omkostnaderna äro bokförda i drätselkammarens räkenskaper.	
52,874 48 13,655 45 22,294 32 61,718 69			4,817 03		
17,572 46	20,081 44	81 44			
4,499 80 432 30	47,900 — 93,499 80 3,390 —	25,037 62 21,017 65			Verket beräknar att under 4:e kvartalet återbära kr. 35,841: 24.
	66,455 — 4,038 40		32,000 — 1,829 65		
8,310 17	78,566 02	2,035 78			
22,384 45	681,659 72		13,248 05		
15,149 — 1,333 99	37,149 — 16,228 04 19,300 —	37,149 — 16,228 04 19,300 —			Verket beräknar att under 4:e kvartalet behöva kr. 53,757: 47.
500 — 3,250 74	1,250 — 2,099 — 4,573 65 500 — 847 65 9 60	1,250 — 2,099 — 4,573 65 500 — 847 65 9 60			
6,828 79 76,706 74	7,000 — 6,828 79 76,706 74	7,000 — 6,828 79 76,706 74			
1) 203,408 50	203,408 50	203,408 50			
521,998 64	1,584,255 68	148,694 35	51,894 76	Kr. 4,300: 64	

III. Drätselverket.

Utbetalningar	Enligt stat		Extra anslag		Summa	
Brist enligt 1913 års räkenskaper	40,572	24			40,572	24
Annuiteter å fonderade lån	401,981	85			401,981	85
Räntor på tillfälliga lån	14,000	—			14,000	—
Stadsfullmäktige till oförutsedda	3,192	32			3,192	32
	459,746	41			459,746	41
<i>Anslag till delegationer:</i>						
Drätselkammaren	245,805	63	271,124	87	516,930	50
Hamnen	43,398	29			43,398	29
D:o			12,000	—	12,000	—
Gasverket	2,000	—	200	—	2,200	—
Elektricitetsverket	5,000	—			5,000	—
Vattenverket	62,922	26			62,922	26
D:o			10,450	—	10,450	—
Fattigvården	142,378	50	25,000	—	167,378	50
Häsovården	34,711	—			34,711	—
Dispensärstyrelsen	19,580	—	2,000	—	21,580	—
Folkskolestyrelsen	117,956	33	400	—	118,356	33
Barnavårdsnämnden	3,530	50			3,530	50
Flickskolan	6,306	67			6,306	67
Tekniska skolan	3,500	—			3,500	—
Brandväsendet	32,180	—	1,960	—	34,140	—
Trädgårdsstyrelsen	2,940	—			2,940	—
Badhusstyrelsen	2,500	—	4,000	—	6,500	—
Magistraten	3,000	—			3,000	—
	727,709	18	327,134	87	1,054,844	05
	459,746	41			459,746	41
	Staten					
	1,187,455	59	327,134	87	1,514,590	46
<i>Extra anslag:</i>						
§ 70 1912. Flickskolebygget	175,800:	—				
till 1/1 1915 enl. räkenskapen använt	173,616:	15				
§ 48 1914. Flickskolan, inredning i	22,000:	—	2,183	85	2,183	85
till 1/1 1915 enl. räkenskapen använt	16,275:	86				
§ 113 1914. För inköp av Sven O. Petterssons fastigheter	10,000:	—	5,724	14	5,724	14
varav använts	3,500:	—				
§ 69 1914. Planering vid saluhallen			6,500	—	6,500	—
§ 33 1915. Bokföringskommittén			1,150	—	1,150	—
§ 34 1915. Nermans donationsfond			1,000	—	1,000	—
§ 50 1915. Pensioneringskommittén			1,530	55	1,530	55
§ 103 1915. Undersökning för vattenvägar			600	—	600	—
§ 121 1915. Mellqvistska stipendiet för studier			2,000	—	2,000	—
			466	66	466	66
	Trpt		1,187,455	59	348,290	07
					1,535,745	66

Statavräkning 1915.

Utbetalt intill 1 oktober		Beräknade för 4:e kvart.		Summa		Utbetalningar				Anteckningar
						över		under		
						beräknade				
267,791	65	134,150	20	401,981	85			40,572	24	
		14,447	37	14,447	37	447	37			
								3,192	32	
267,791	65	148,637	57	416,429	22	447	37	43,764	56	
323,138	83	96,238	68	419,377	51			97,552	99	
1,900	—	43,534	07	45,434	07	2,035	78			
		1,200	—	1,200	—			10,800	—	Verket har före 1 oktober utöver beräknat överskott levererat kr. 25,037: 62. *) Verket har från 1 oktober inlevererat kr. 19,300: —.
		35,841	24	35,841	24	33,641	24			
		5,000	—	5,000	—					
		46,257	47	46,257	47	*) 15,335	21	32,000	—	
		7,500	—	7,500	—			2,950	—	
135,000	—	32,378	50	167,378	50					
25,689	75	9,021	25	34,711	—					
7,150	—	12,730	—	19,880	—			*) 1,700	—	
72,440	18	45,916	15	118,356	33					
2,000	—	1,530	50	3,530	50					
13,135	46			13,135	46	*) 6,828	79			
3,500	—			3,500	—					
29,577	74	4,562	26	34,140	—					
3,000	—	2,410	—	5,410	—	*) 2,470	—			
2,110	—	4,390	—	6,500	—					
1,199	47	600	53	1,800	—			1,200	—	
619,841	43	349,110	65	968,952	08	60,311	02	146,202	99	
267,791	65	148,637	57	416,429	22	447	37	43,764	56	
887,633	08	497,748	22	1,385,381	30	60,758	39	189,967	55	
3,573	69			3,573	69	1,389	84			
1,243	61	2,000	—	3,243	61			2,480	53	
6,500	—			6,500	—					
1,195	—			1,195	—	45	—			
322	05	27	95	350	—			650	—	250 kr. utbetalda av drät- selkammaren.
1,280	55	250	—	1,530	55					
466	66			466	66			600	—	300 kr. utbetalda av drät- selkammaren.
								2,000	—	
902,214	64	500,026	17	1,402,240	81	62,193	23	195,698	08	

III. Drätselverket.

Utbetalningar	Enligt stat		Extra anslag		Summa	
Trpt	1,187,455	59	348,290	07	1,535,745	66
<i>Utom stat och anslag:</i>						
106 1914. Flickskolan, gårdsplan, stängsel och uthusbyggnad	10,470: —					
varav enligt räkenskapen till 1/1 1915 använts	652: 58					
vadan skulle återstå	9,817; 42					
I drätselkammarens stat har emellertid uppförts endast kr. 3,650: — och har i drätselverkets räkenskap för ändamålet utbetalts kr.						
Inköpt fastighet, Viken 24	—					
» 2:ne obligationer	—					
Kyrkorådet	—					
Förskott, prästlöner	—					
Mek. Verkstaden, markupplåtelse	—					
Sv. stadsförbundets tidskrift	—					
Resekostnad	—					
Flickskolans arsenikaffär	—					
Understöd åt värnpliktige	—					
Ränta på obligationer	—					
Eneströmska fonden	—					
Clarholmska »	—					
Venströmska »	—					
Bergerska »	—					
Fahlgrenska » (stipendier)	—					
Setterbergska »	—					
Göthbergska »	—					
Palmgrenska »	—					
Mæchelska »	—					
Mellqvistska » (slöjd)	—					
Pastorsämbetets tiondelada	—					
Anslag till barnhemmet	—					
Telefonföreningen (Carl IX)	—					
Kassabehållning 30 Sept.	—					
Bankräkning	—					
Kronor	1,187,455	59	348,290	—	1,535,745	66

Statavräkning 1915.

Utbetalt intill 1 oktober		Beräknade för 4:e kvart.		Summa		Utbetalningar				Anteckningar
						över		under		
						beräknade				
902,214	64	500,026	17	1,402,240	81	62,193	23	195,698	08	
2,500	—	—	—	2,500	—	2,500	—	—	—	
20,100	—	—	—	20,100	—	20,100	—	—	—	
20,000	—	—	—	20,000	—	20,000	—	—	—	
22,000	—	15,149	—	37,149	—	37,149	—	—	—	
5,477	87	1,522	13	7,000	—	7,000	—	—	—	
8,300	—	—	—	8,300	—	8,300	—	—	—	
150	75	—	—	150	75	150	75	—	—	
130	20	—	—	130	20	130	20	—	—	
622	—	—	—	622	—	622	—	—	—	
65	75	—	—	65	75	65	75	—	—	
466	67	—	—	466	67	466	67	—	—	
1,150	—	1,150	—	2,300	—	2,300	—	—	—	
100	—	350	—	450	—	450	—	—	—	
118	65	452	96	571	61	571	61	—	—	
140	—	—	—	140	—	140	—	—	—	
—	—	198	—	198	—	198	—	—	—	
—	—	450	—	450	—	450	—	—	—	
—	—	1,500	—	1,500	—	1,500	—	—	—	
—	—	900	—	900	—	900	—	—	—	
—	—	90	—	90	—	90	—	—	—	
659	99	—	—	659	99	659	99	—	—	
14	—	—	—	14	—	14	—	—	—	
500	—	—	—	500	—	500	—	—	—	
—	—	205	38	205	38	205	38	—	—	
844	78	—	—	844	78	844	78	—	—	
76,706	74	—	—	76,706	74	76,706	74	—	—	
1,062,262	04	521,993	64	1,584,255	68	244,208	10	195,698	08	I drätselkammarens stat.

gar utom stat och anslag ävensom överskridna
anslag, som skolat täckas genom

Ligäng- liga edel er ut- tering	Annat sätt	Utom stat	Summa			Anteckningar	
45	—	—	1,434	84			
	—	182,014	87	182,014	87	183,449	71
698	71	—	—	8,698	71	—	
	—	3,565	41	3,565	41	12,264	12
	—	—	—	—	—	2,035	78
641	24	—	—	—	—	1,33,641	24
335	21	—	—	—	—	15,335	21
	—	—	—	—	—	—	—
828	79	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Före 1 okt. äro inlevererade kr. 47,900: —.

²⁾ Före 1 okt. äro inlevererade kr. 19,300: —.

³⁾ Utbetalt av drätselverket.

Drätselkammaren. Statavräkning 1915.

(Beräkning över inbetalningar och utbetalningar för år 1915, jämförda med de i den fastställda staten för samma år beräknade.)

Drättselkammaren. Beräkning

Inbetalningar	Enligt stat		Inbetalt intill 1 oktober	
Stadens andel av hamnavgifter	12,000	—	—	—
Tullfrihetsersättning	132	66	—	—
Hundskatt	2,000	—	2,470	—
Vexelprotester	2,000	—	1,062	—
Statsanslag för polishandräkning	2,500	—	—	—
Ersättning av hamnen för polisbevakning	720	—	720	—
Bränvinsförsäljningsavgifter	67,860	—	68,994	69
Arrende för åtskilliga stadens lägenheter	14,995	—	40,137	33
> > magasin- och andra platser	102	—		
> > laxfiske	700	—		
> > lakfiske	45	—		
Hyror för åtskilliga staden tillhöriga hus	37,745	—	—	—
Hyra för flickskolan	20,000	—	—	—
Bötesandelar	100	—	36	75
Andel i hamnens platshyror	155	—	—	—
Inkomst av kallbadhus	150	—	95	75
> > kabinettet	200	—	451	—
Rästerande kommunalutskylder	25,000	—	1,673	54
Inkomst av tomtförsäljningar	20,000	—	9,340	19
Artistskatt	1,000	—	1,144	77
Livsmedelskommissionen	16,200: —	—	45,177	95
>	8,743: —	—		
Från gatufonden för gatuarbeten	66,455	—	245,805	63
Lånemedel för ändring i polisstation	32,000	—		
Uttaxering	147,350	63		
<i>Oförutsedda inkomster:</i>				
Försålda materialier från byggnader	—	—	959	18
Pensionsväsendet	—	—	5,211	—
Stadens skogar	—	—	5,155	68
Ersättning för väg- och brounderhåll	—	—	25	—
Försålda gatumaterialier	—	—	31	25
Arbeten mot ersättning	—	—	1,155	—
Feldebitering	—	—	10	—
Bekomet från Drättselverket utom stat	—	—	77,333	20
Kronor	478,153	29	506,992	91

över inbetalningar år 1915.

Beräknade för 4:e kvartalet	Summa		Inbetalningar				Anteckningar
			över		under		
			beräknade				
10,400	—	10,400	—	—	1,600	—	
132	66	132	66	—	—	—	
—	—	2,470	—	470	—	—	
338	—	1,400	—	—	600	—	
2,500	—	2,500	—	—	—	—	
—	—	720	—	—	—	—	
—	—	68,994	69	1,134	69	—	
13,016	32	53,153	65	—	—	453	35
20,000	—	20,000	—	—	—	—	
63	25	100	—	—	—	—	
155	—	155	—	—	—	—	
—	—	95	75	—	—	54	25
149	—	600	—	400	—	—	
—	—	1,673	54	—	—	23,326	46
7,812	50	17,152	69	—	—	2,847	31
600	—	1,744	77	744	77	—	
—	—	45,177	95	20,234	95	—	
—	—	245,805	63	—	—	—	
—	—	959	18	959	18	—	
20,650	—	25,861	—	25,861	—	—	
100	—	5,255	68	5,255	68	—	
—	—	25	—	25	—	—	
—	—	34	25	34	25	—	
—	—	1,155	—	1,155	—	—	
—	—	10	—	10	—	—	
96,238	68	173,571	88	173,571	88	—	
172,155	41	679,148	32	229,856	40	28,881	37

Hos drätselverket influtna kr. 16,228: 04.

Drättselkammaren. Beräkning

Utbetalningar	Enligt stat och extra anslag	Utbetalt intill 1 oktober	
Löner	77,780	58,823	21
Pensionär	6,900	5,791	57
Polisväsendet	78,675	57,248	89
Fångars vård och underhåll	250	92	59
Skrivmaterial, bokbinderi och annonser	4,500	3,819	09
Tryckning av stadsfullmäktiges handlingar	5,000	3,699	35
Bränsle och lyse	4,000	3,843	86
Utskylder	9,300	9,194	98
Ersättning till landsförsamlingen för minskad inkomst	3,590	2,590	18
Andel i amorteringen av skulder på tingshuset	19	19	48
Brandförsäkringsavgifter	1,700	330	67
Ersättning för skötsel av stadens ur	210	—	—
Tidningsprenumeration	86	—	20
Vattenförbrukning	552	486	75
Telefonavgifter	1,239	952	47
Ersättning till exekutionsvaktmästaren för velocipeder	100	—	—
Städning i rådhuset samt stadsfogdekontoret och polisstation	1,260	840	—
Tidskrift för Sveriges städer	81	—	50
Avgift till Sv. Stadsförbundet	375	372	—
Renhållning av torg och allmänna platser	4,470	1,270	—
Skötsel av avstjälningsplatser	1,350	1,450	92
Allmänna trädplanteringen	2,000	—	—
» gasbelysningen	20,500	15,375	—
» elektriska belysningen	11,465	8,598	75
Anslag till: Barnkrubborna	3,300	3,300	—
Föreläsningar	800	800	—
Flickskolan	20,000	—	—
Stadsbiblioteket	3,600	3,000	—
Fornminnesföreningen	500	—	—
Arbetsstugorna	1,500	1,500	—
Skollofskolonier	500	500	—
Arbetsförmedlingen	3,000	—	—
Hyresersättning till rektor vid allm. läroverket	1,400	—	—
Brandsyner	500	470	50
Bidrag till sjukkassor	1,100	786	50
Stallet	1,600	721	41
Fraktkostnader m. m. för tobak	4,500	3,736	90
Omkostnader för kabinettet	600	299	97
» kallbadhus	250	164	90
» klapphuset	1,060	960	—
» Tyggårdsvikens länshållning	200	200	—
Olycksfallsersättning	300	256	—
Ersättning till Vattenverket för: gatubrunnar	500: —	—	—
vattenkastare	6,750: —	—	—
brandposter	1,000: —	—	—
	8,250	8,250	—
Transport	283,263	199,745	34

över utbetalningar år 1915.

Beräknade för 4:e kvart.		Summa		Utbetalningar				Anteckningar
				över		under		
				beräknade				
18,956	79	77,780	—	—	—	—	—	
1,108	43	6,900	—	—	—	—	—	
16,426	34	73,675	23	—	—	—	—	
157	41	250	—	—	—	—	—	
680	91	4,500	—	—	—	—	—	
1,300	65	5,000	—	—	—	—	—	
1,656	14	5,500	—	1,500	—	—	—	
673	41	9,868	39	568	39	—	—	
—	—	2,590	18	—	—	1,000	—	
—	—	19	48	—	—	—	—	
1,370	—	1,700	67	—	67	—	—	
210	—	210	—	—	—	—	—	
36	20	36	20	—	—	—	—	
113	25	600	—	49	—	—	—	
286	53	1,239	—	—	—	—	—	
100	—	100	—	—	—	—	—	
420	—	1,260	—	—	—	—	—	
31	50	31	50	—	—	—	—	
—	—	372	—	—	—	3	—	
5,230	—	6,500	—	2,030	—	—	—	
250	—	1,700	92	350	92	—	—	
2,000	—	2,000	—	—	—	—	—	
5,125	—	20,500	—	—	—	—	—	
2,866	25	11,465	—	—	—	—	—	
—	—	3,300	—	—	—	—	—	
—	—	800	—	—	—	—	—	
20,000	—	20,000	—	—	—	—	—	
600	—	3,600	—	—	—	500	—	
—	—	1,500	—	—	—	—	—	
—	—	500	—	—	—	—	—	
3,000	—	3,000	—	—	—	—	—	
1,400	—	1,400	—	—	—	—	—	
33	—	503	50	3	50	—	—	
313	50	1,100	—	—	—	—	—	
878	59	1,600	—	—	—	—	—	
3,000	—	6,736	90	2,236	90	—	—	
100	03	400	—	—	—	200	—	
—	—	164	30	—	—	85	70	
100	—	1,060	—	—	—	—	—	
—	—	200	—	—	—	—	—	
41	—	300	—	—	—	—	—	
—	—	8,250	—	—	—	—	—	
88,467	93	288,213	27	6,738	38	1,788	70	

Drättselkammaren. Beräkning

Utbetalningar		Enligt stat och extra anslag	
	Transport	—	283,263 59
Nykterhetens befrämjande		—	3,393 —
Platshyra till hamnen		—	298 70
Spärvägskommittén		—	200 —
Ändringsarbeten i polisstationen		—	32,000 —
Gatuarbeten		—	97,187 —
Väg- och brounderhåll		—	1,590 —
Byggnaders underhåll		—	14,988 —
Inköp och underhåll av inventarier för gatuarbeten		—	2,000 —
Folkpensioneringen		—	8,250 —
» arvoden		—	1,200 —
» annonser, tryck m. m.		—	1,000 —
» Indrivningskostnad		—	300 —
Livsmedelskommissionen		—	8,743 —
Understöd åt värnpliktige		—	1,690 —
Staket m. m. vid flickskolan		—	3,650 —
Barnhemmet :		—	500 —
Oförutsedda utgifter		—	10,000 —
	Den justerade statens slutsumma	—	478,253 29
<i>Extra anslag:</i>			
§ 191 1914. Reglering av östra älvgrenen		76,000	
varav under 1914 användes		11,564 69	64,435 31
§ 28 1915. Inrättande av en överkonstapelsbefattning		—	500 —
§ 45 1915. Annonskiosker		—	1,950 —
§ 63 1915. Indrivning av pensionsavgifter		—	1,177 —
§ 66 1915. Ändringsarbeten i gamla flickskolan		—	1,110 —
§ 80 1915. Reparation av gångbron till Lamberget		—	600 —
§ 119 1915. Stensättning vid järnvägsstationen		—	4,718 —
§ 120 1915. Småskolan på Norr Strand		—	67,500 —
§ 131 1915. Materialgård		—	13,940 —
§ 135 1915. Möbler till polisstation		—	1,419 —
§ 52 1915. Scoutkåren		—	240 —
§ 174 1914. Arbetslöshets- och hjälpkommittén	2,000: —	—	—
varav under 1914 använts	26: 10	1,973 90	2,973 90
§ 64 1915. Arbetslöshets- och hjälpkommittén		1,000	75 —
§ 43 1915. Finansplanekommittén		—	1,666 66
§ 106 1915. Pension till Kamrer Enander		—	—
§ 22 1915. Livsmedelskommissionen		70,000	85,000 —
		15,000	820 —
§ 79 1915. Flickskolans skolträdgårdsstaket		—	15,000 —
§ 56 1915. Av 1916 års anslag till gatuarbeten		—	8,000 —
§ 157 1915. Inköp av fastigheten N:o 12 V:a Haga		—	—
	Transport	—	749,378 16

över utbetalningar år 1915.

Utbetalt intill 1 oktober	Beräknade för 4:e kvart.	Summa	Utbetalningar				Anteckningar			
			över		under					
			beräknade							
199,745	34	88,467	93	288,213	27	6,738	38	1,788	70	
3,500	—	—	—	3,500	—	107	—	—	—	
298	70	—	—	298	70	—	—	—	—	
—	—	200	—	200	—	—	—	—	—	
21,402	41	10,597	59	32,000	—	—	—	—	—	
81,787	49	16,247	16	98,034	65	847	65	—	—	
7,304	4	2,310	86	9,615	—	25	—	—	—	
13,722	37	3,865	13	17,588	—	2,600	—	—	—	
796	58	1,203	42	2,000	—	—	—	—	—	
32,849	22	17,350	—	50,199	22	41,949	22	—	—	
450	—	750	—	1,200	—	—	—	—	—	
176	—	324	—	500	—	—	—	500	—	
511	80	—	—	511	80	211	80	—	—	
8,743	—	—	—	8,743	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	1,690	—	Drätselv. utbet. kr. 67:75.
—	—	1,150	—	1,150	—	—	—	2,500	—	> > > 2,500:—.
—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	> > > 500:—.
501	51	—	—	501	51	—	—	9,498	49	
371,789	06	142,466	09	514,255	15	52,479	05	16,477	19	
55,363	65	2,071	66	57,435	31	—	—	7,000	—	
375	—	125	—	500	—	—	—	—	—	
1,108	—	192	—	1,300	—	—	—	650	—	
—	—	330	—	330	—	—	—	847	—	
—	—	1,110	—	1,110	—	—	—	—	—	
600	—	—	—	600	—	—	—	—	—	
4,718	—	—	—	4,718	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	67,500	—	
—	—	6,440	—	6,440	—	—	—	7,500	—	
—	—	1,419	—	1,419	—	—	—	—	—	
240	—	—	—	240	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
200	—	—	—	200	—	—	—	2,773	90	
75	—	—	—	75	—	—	—	—	—	
—	—	1,666	66	1,666	66	—	—	—	—	
69,453	79	—	—	69,453	79	—	—	15,546	21	
—	—	820	—	820	—	—	—	—	—	
—	—	15,000	—	15,000	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	8,000	—	
503,922	50	171,640	41	675,562	91	52,479	05	126,294	30	

Drättselkammaren. Beräkning

Utbetalningar		Enligt stat och extra anslag			
	Transport	—	—	749,378	16
<i>Utom stat och anslag:</i>					
Stadens skogar		—	—	—	—
Plantering vid Saluhallen		—	—	—	—
Inventarier		—	—	—	—
Resekostnader		—	—	—	—
Tillfälligt skrivbiträde		—	—	—	—
Tvätt och renhållning		—	—	—	—
Vice värdskap		—	—	—	—
Postporto		—	—	—	—
Inventariers underhåll		—	—	—	—
	Kronor	—	—	749,378	16

Över utbetalningar år 1915.

Utbetalt intill 1 oktober		Beräknade för 4:e kvart.		Summa		Utbetalningar				Anteckningar
						över		under		
						beräknade				
503,922	50	171,640	41	675,562	91	52,479	05	126,294	30	
1,450	—	100	—	1,550	—	1,550	—	—	—	
250	—	—	—	250	—	250	—	—	—	
161	85	—	—	161	85	161	85	—	—	
242	60	70	—	312	60	312	60	—	—	
281	90	100	—	381	90	381	90	—	—	
84	20	—	—	84	20	84	20	—	—	
477	—	135	—	612	—	612	—	—	—	
91	36	90	—	181	36	181	36	—	—	
31	50	—	—	31	50	31	50	—	—	
506,992	91	172,135	41	679,128	32	56,044	46	126,294	30	

Till Magistraten i Karlstad.

Härmed får jag vördsamt öfverlämna uppgift å polispersonalens lönestat för år 1916.

Karlstad den 10 november 1915.

e. f.

GUSTAF ADOLF SKÖLD.

Uppgift å polispersonalens i Karlstad stat för år 1916.

Poliskommissarien:

Lön	2,100: —	
Tjänstgöringspenningar	700: —	
Beklädnadsersättning	200: —	
Ålderstillägg	250: —	3,250: —

4 öfverkonstaplar:

Lön	5,700: —	
Tjänstgöringspenningar	1,900: —	
Beklädnadsersättning	600: —	
Ålderstillägg	1,600: —	9,800: —

1 detektivkonstapel:

Lön	1,200: —	
Tjänstgöringspenningar	400: —	
Beklädnadsersättning	150: —	
Ålderstillägg	400: —	2,150: —

1 rådhusvaktmästare:

Lön	1,125: —	
Tjänstgöringspenningar	375: —	
Beklädnad beräknad till	150: —	
Ålderstillägg	400: —	2,050: —

2 konstaplar:

Lön	2,250: —	
Tjänstgöringspenningar	750: —	
Beklädnad beräknad till	300: —	
Ålderstillägg	800: —	4,100: —

11 konstaplar:

Lön	12,375: —	
Tjänstgöringspenningar	4.125: —	
Beklädnad beräknad till	1.650: —	
Ålderstillägg	2,750: —	20,900: —

1 konstapel:

Lön	1,125: —	
Tjänstgöringspenningar	375: —	
Beklädnad beräknad till	150: —	
Ålderstillägg	218: 70	1,868: 70

1 konstapel:

Lön	1,125: —	
Tjänstgöringspenningar	375: —	
Beklädnad beräknad till	150: —	
Ålderstillägg	208: 28	1,858: 28

1 konstapel:

Lön	1,125: —	
Tjänstgöringspenningar	375: —	
Beklädnad beräknad till	150: —	
Ålderstillägg	197: 86	1,847: 86

4 konstaplar:

Lön	4,500: —	
Tjänstgöringspenningar	1,500: —	
Beklädnad beräknad till	600: —	
Ålderstillägg	500: —	7,100: —

1 konstapel:

Lön	1,125: —	
Tjänstgöringspenningar	375: —	
Beklädnad beräknad till	150: —	
Ålderstillägg	31: 23	1,681: 23

3 konstaplar:

Lön	3,375: —	
Tjänstgöringspenningar	1,125: —	
Beklädnad beräknad till	450: —	4,950: —

4 extra konstuplar:

Arvode:	4,000: —	
Beklädnad beräknad till	600: —	
Ålderstillägg	400: —	5,000: —

1 extra konstapel:

Arvode.....	1,000: —	
Beklädnad beräknad till	150: —	
Ålderstillägg	66: 64	1,216: 64

2 distriktskonstuplar:

Arvode.....	1,400: —	
Beklädnad beräknad till	180: —	1,580: —
Sjukvård åt personalen och deras familjer, förslagsvis		350: —
Semesterarvode, förslagsvis.. ..		1,200: —
Vikariering och extra tjänstgöring som förut, förslagsvis		500: —
	<u>Summa Kronor</u>	<u>71,402: 71</u>

*Utdrag av protokoll, hållet hos hamnstyrelsen
i Karlstad den 26 Oktober 1915.*

§ 106.

Till ledning vid uppgörandet av nästa års statförslag hade hamnkassören uppgjort en beräkning över inbetalningar och utbetalningar för innevarande år jämte därpå grundad beräkning av hamnens ställning till drätselverket vid årets slut samt, efter samråd med stadsingenjören, förslag till stat för nästa år, och sedan dessa handlingar cirkulerat bland styrelsens ledamöter, så företogs nu statförslaget till behandling; Och beslöt styrelsen härefter för sin del antaga och, med bifogande av förenämnda redogörelser, till magistraten översända det förslag till stat, som är detta protokoll bilagt.

Till belysande av en del poster och äskanden, som i någon större grad skiljde sig från motsvarande i föregående års förslag och som ansågs böra för-
anleda särskilda framställningar till stadsfullmäktige, ville styrelsen anföra följande.

Ordinarie stat.

Inkomster.

Hamnavgifterna, som för innevarande år beräknas uppgå till endast 52,000 kr. emot i staten beräknade 60,000, hava därför icke ansetts kunna upptagas till mer än 55,000 kr. Däremot har ökning ansetts kunna beräknas för n:ris 152, 153 och 154 med resp. 200: —, 1,015: — och 500: — kr.

Utgifter.

Under n:o 403 har såsom ökning uppförts, dels den på hamnen kommande andel av stadsingenjörens ålderstillägg, kr. 100: —, varom vattenlednings- och belysningsstyrelsen gjort framställning till stadsfullmäktige, och dels 200 kr. till vardera hamnbokhallaren, hamnservisen i inre hamn och hamnservisen i yttre hamn såsom ålderstillägg, varav de gjort sig väl förtjänta.

Under n:o 404 märkes 6,000 kr. till muddring i Ö:a älvgrenen från pråmkanalen till älvens förgrening vid Sandgrund. Arbetet påkallas därav, att särskilt under innevarande sommar uppstått betydande svårigheter för älvtrafiken, varför något måste åtgöras i denna sak.

Angående de i »extra stat» förekommande anslagsäskandena, så komma särskilda framställningar att härom göras till stadsfullmäktige.

In fidem:
IWAR OLSSON.

Till Hamnstyrelsen.

Härmed får jag överlämna en approximativ beräkning över

Hamnens inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1915

jämförda med de i staten för samma år beräknade tillika med därpå grundad uträkning över hamnens ställning till drätselverket vid årets slut, vilka uppgifter skola ligga till grund för nästa års statförslag.

Inkomster:

	Beräknade enligt stat.	Influtna intill 1 Oktober.	Beräknas inflyta under 4:e kvart.	Inkomster			
				över		under	
				stat			
Kassabehållning 1 Januari	—	122 03	—	—	122 03	—	—
Fordringar fr. föregående år	500	1,181 96	—	—	681 96	—	—
Hamnuppborren	60,000	31,857 48	20,142 52	—	—	8,000	—
Arrenden	2,682	675 78	2,305 90	299 68	—	—	—
Hushyror	1,600	610	931 25	—	—	58 75	—
Varuskjulshyror	125	125	—	—	—	—	—
Upplagsplatshyror, fasta	3,085	391 23	3,221 62	527 85	—	—	—
d:o tillfälliga	100	491 60	—	391 60	—	—	—
Fasta kranar	400	233 20	166 80	—	—	—	—
Rörliga kranar	1,200	1,205 50	294 50	300	—	—	—
Drätselverkets och vattenverkets andel i kostnaden för Tyggårdsvikens länshållning	400	400	—	—	—	—	—
Båtplatsavgifter	330	350	—	20	—	—	—
Slipavgifter	2,000	2,264 89	235 11	500	—	—	—
Hyra för muddermaterialen	—	4,400	975	5,375	—	—	—
Ersättning för kranskada	—	4,000	—	4,000	—	—	—
Kölhalning och sjösättning	—	75	—	75	—	—	—
Diverse inkomster	—	117 26	23 05	140 31	—	—	—
Brist enligt stat	43,398 29	974 02	44,460 05	2,085 78	—	—	—
Statens slutsumma	115,820 29	—	—	—	—	—	—
Extra anslag till:							
Terrasseringsarbeten för hamnspår till Tyggårdsviken	12,000	925 98	274 02	—	—	10,800	—
Ersättning för fyllningsarbeten för materialgårdstomten	1,440	—	1,440	—	—	—	—
Summa Kronor	129,260 29	50,400 93	74,469 82	14,469 21	18,858 75	—	—

Utgifter:

	Enligt stat.		Utbetalningar till 1 Okt.		Beräknade utgifter för 4:e kvart.		Utgifter			
							över		under	
							stat.			
Räntor	1,974	91	—	—	1,716	04	—	—	258	87
a) Räntor, läne-	40,469	49	—	—	40,454	70	—	—	14	79
b) Amortering	10,717	84	—	—	10,703	74	—	—	14	10
Stadsandelen	12,000	—	—	—	10,400	—	—	—	1,600	—
Fastigheters underhåll	400	—	478	39	—	—	78	39	—	—
Inventariers underhåll:										
b) Kranar	900	—	203	48	696	52	—	—	—	—
c) Fyror och lysapparater	200	—	—	—	75	—	—	—	125	—
d) Andra inventarier	200	—	173	50	126	50	—	—	—	—
Hamnens underhåll:										
a) Kajer, doceringar, bryggor, pällare	1,600	—	1,507	67	92	33	—	—	—	—
b) Torg, vägar, vägövergångar	1,050	—	760	12	289	88	—	—	—	—
c) Kanalbron och slussen	1,100	—	999	43	100	57	—	—	—	—
d) Upprensningsarbeten	350	—	215	99	34	01	—	—	100	—
e) Pålarmar och dammar	200	—	434	48	—	—	234	48	—	—
f) Duc d'alber och sjömärken	300	—	488	04	—	—	188	04	—	—
g) Godsunderlag	100	—	66	56	—	—	—	—	33	44
h) Annat hamnens underhåll	550	—	18	—	232	—	—	—	300	—
Nya inventarier	300	—	182	05	—	—	—	—	117	95
Tyggårdsvikens länshållning	500	—	253	83	246	17	—	—	—	—
Drätselkammarens andel i platshyror	155	—	—	—	155	—	—	—	—	—
Hamnbelysningen	1,550	—	1,499	23	100	—	49	25	—	—
Fyrbelysningen	300	—	89	74	175	—	—	—	35	26
Löner	16,680	—	11,617	33	5,062	62	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	2,075	—	1,861	23	213	72	—	—	—	—
Skatter och brandförsäkringar	1,000	—	628	67	425	26	53	93	—	—
Lyftkranars drift	1,160	—	1,006	23	280	—	126	23	—	—
Slipens drift	400	—	285	98	114	02	—	—	—	—
Polisbevakning	720	—	720	—	—	—	—	—	—	—
Styckegodsutbördan	300	—	110	—	75	—	—	—	115	—
Pension	300	—	225	—	75	—	—	—	—	—
Div. kreditorer	500	—	3	75	—	—	—	—	496	25
Elevatorns reparation	8,000	—	8,035	40	—	—	35	40	—	—
Sidoförhållning vid slipen	1,900	—	1,240	16	659	84	—	—	—	—
Elektrisk belysning vid d:o	400	—	400	—	—	—	—	—	—	—
Beräknad återstod av anslaget till müddrings- arbeten (i verkligheten 4,038:40)	5,868	05	9,839	28	1,192	88	5,164	11	—	—
Diverse utgifter	500	—	673	16	—	—	173	16	—	—
Oförutsedda utgifter	1,000	—	1,545	27	—	—	545	27	—	—
Statens slutsumma	115,820	29	—	—	—	—	—	—	—	—
Extra anslag till:										
Terrasseringsarbeten	12,000	—	925	98	274	02	—	—	10,800	—
Utom stat anslag:										
Reparation av en skadad kran	—	—	3,500	—	500	—	4,000	—	—	—
Diverse utgifter	—	—	78	67	—	—	78	67	—	—
Kassabehållning 30 September	—	—	334	19	—	—	334	19	—	—
S:ma kronor	127,820	29	50,400	93	74,469	82	11,061	12	14,010	66

Hamnens räkning med drätselverket skulle då för året ställa sig sålunda:

Utg. Balans.		Ing. Balans.	
Till den 1 oktober levererade	16,600: —	Reparationsfonden	72,509: 46
Reparationsfonden	72,509: 46	Förskottsmedlen	23,229: 44
Förskottsmedlen	23,229: 44	1907 års lån	638,302: 38
1907 års lån	638,302: 38	1913 " "	234,421: 83
varå amorterats 8,773: 16	629,529: 22	Tillfälligt lån	30,195: 91
1913 års lån	234,421: 83	Till $\frac{1}{10}$ lyftade medel	18,500: —
varå amorterats 1,930: 58		Beräknas ytterligare erfordras	44,734: 07
återstår 232,491: 25			
Tillkommer återstod av muddringsanslaget	4,638: 40		
	236,529: 65		
Tillfälligt lån	30,195: 91		
som ökats med 53,299: 41	83,495: 32		
	1,045,293: 09		
	Kronor 1,061,893: 09		Kronor 1,061,893: 09

I 1916 års stat skola alltså uppföras följande drätselverket vidkommande poster:

Bland utbetalningarna:

Annuitet å 1907 års obligationslån å nom. kr. 690,000: — å 5,131315 %/o kr. 37,496: 77, varav $4\frac{1}{2}$ %/o ränta på återstående kapitalskulden kr. 629,529: 22 = 28,328: 81 och återstoden kr. 9,167: 96 amortering. Annuitet å 1913 års obligationslån å nom. kr. 236,529: 65 å 5,827816 %/o kr. 13,784: 51, var 5 %/o ränta på återstående kapitalskulden kr. 236,529: 65 = 11,826: 48 och återstoden kr. 1,958: 03 amortering. Ett års ränta på tillfälliga lånet kr. 83,495: 32 å 6 %/o kr. 5,009: 72. Ersättning för polisbevakning kr. 720: —. Andel av platshyror kr. 200: —. Hyra för kontorslokal med städning, lyse och uppvärmning.

Bland inbetalningarna:

Platsarrenden kr. 298: 70. Andel i kostnaden för Tyggårdsvikens läns hållning kr. 200: —.

Karlstads Hamnkassörskontor den 18 Oktober 1915.

IWAR OLSSON.

IV. Karlstads Hamn. Ordinarie stat för år 1916.

Inkomster:

103.	Arrenden	600: —	
104.	Hushyror	1,725: —	
105.	Plats- och tomthyror	2,055: —	
151.	Hamnavgifter	55,000: —	
152.	Kranhyror:		
	a) Fasta kranar	300: —	
	b) Flyttbara kranar	1,500: —	
		<u>1,800: —</u>	
153.	Upplagsplatshyror:		
	a) Fasta upplag	4,000: —	
	b) Tillfälliga upplag	200: —	
		<u>4,200: —</u>	
154.	Slipavgifter	2,500: —	
155.	Kölhalning och sjösättning	50: —	
156.	Båtplatsavgifter	350: —	
157.	Varuskjulsavgifter	50: —	
170.	Ersättning för Tyggårdsvikens länshållning	400: —	68,730: --
	Brist, som föreslås att täckas medelst uttaxering		<u>37,858: —</u>
		Kronor	106,588: —

Utgifter:

401.	Räntor	45,165: 01
402.	Kapitalavbetalningar	11,125: 99
403.	Personalkostnader	17,890: —
404.	Underhåll	11,650: —
406.	Driftskostnader	2,050: —
407.	Allmänna utgifter	3,577: —
452.	Lyshållningen	1,750: —
470.	Diverse	12,380: —
420.	Oförutsedda utgifter	1,000: —
		<u>Kronor 106,588: —</u>

IV. Karlstads Hamn. Extra stat för år 1916.

Inbetalningar:

J. 11.	Beräknad återstod av ett den 17 juni 1915 § 109 beviljat låneanslag till utförande av terrasseringsarbeten på Tyggårdsviken	10,800: —
	Erforderligt anslag, som föreslås att täckas genom upplåning	<u>48,300: —</u>
		Kronor 59.100: —

Utbetalningar:

G.	Driftapparater:		
	En ny lyftkran (portal) förslagsvis	40,000:	—
H.	Inventarierepersedlar	300:	—
J.	Anläggningar.		
6.	Hamnbassänger och inseglingrännor.		
	Muddring i yttre hamnen	2,000:	—
8.	Kajer, bryggor och slänter.		
	Två nya lastbryggor vid de nya upp- lagsplatserna på Tyggårdsviken.....	6,000:	—
11.	Järnvägsspår.		
	Terrasseringsarbeten för spåranläggningen på Tyggårdsviken	10,800:	—
		<u>18 800:</u>	<u>—</u>
		Kronor	59,100: —

Karlstads Hamnkassörskontor den 30 oktober 1915.

C. O. AHLMARK.

Ivar Olsson.

Specifikation av litt. 401, räntor.

1907 års obligationslån, återstående kapital kr. 629,529:22 à 4 $\frac{1}{2}$ %	28,328: 81
1913 års obligationslån, återstående kapital kr. 236,529:32 à 5 %	11,826: 48
Tillfälligt lån kr. 83,495:32 à 6 %	5,009: 72
	<u>Kronor 45,165: 01</u>

Specifikation av litt. 402, kapitalavbetalningar.

Annuitet på 1907 års obligationslån å nominelt kr. 690,000: — à 5,434315 % kr. 37,496: 77, varav 4 $\frac{1}{2}$ % ränta kr. 28,328: 81 och återstoden amortering kr.	9,167: 96
Annuitet på 1913 års obligationslån å nominelt kr. 236,529: 32 à 5,827816 % kr. 13,784: 51, varav 5 % ränta kr. 11,826: 48 och åter- stoden amortering kr.	1,958: 03
	<u>Kronor 11,125: 99</u>

Specifikation av litt. 403, personalkostnader.

a) Löner: Sekreteraren	400: —	
Hamnkassören	4,500: —	
Stadsingenjören	1,300: —	
Hamnkaptenen	3,000: —	
Hamnbokhållaren	1,800: —	
Kontorsbiträdet	900: —	
Hamnförmannen	1,650: —	
Hamnservisen i inre hamn (8 mån.)	1,000: —	
d:o i yttre hamn (8 mån.)	880: —	
Slussvakten	800: —	16,230: —
b) Semester- och vikariatsarvoden		210: —
d) Pension		300: —
k) Hyresersättning:		
Hamnkaptenen	500: —	
Hamnförmannen	150: —	
Slussvakten	200: —	
Hamnservisen i yttre hamn	200: —	1,050: —
l) Elektrisk bostadsbelysning hos hamnkaptenen		100: —
	Kronor	17,890: —

Specifikation av litt. 404, underhåll.

a) Fastigheter för allmänt behov	150: —	
b) Fastigheter för annat ändamål	150: —	300: —
c) Driftapparater:		
1. Lyftkranar	150: —	
2. Slipen	50: —	
4. Elektromotorpump i Tyggårdsviken	50: —	250: —
d) Inventariepersedlar		300: —
e) Anläggningar:		
1. Gator, torg och planer	600: —	
2. Broar	50: —	
3. Planteringar och promenader	200: —	
5. Elektriska ledningar	200: —	
6. Hamnbassänger och inseglingsrännor:		
Muddring i älven	6,000: —	
7. Kanaler och slussar:		
Reparation av en slussport	1,500: —	
8. Kajer, bryggor och slänter	1,500: —	
9. Pålar, dammar och dykdalber	400: —	
10. Fyrar och sjömärken	75: —	

11. Järnvägsspår	200: —	
12. Stängsel.....	25: —	
13. Bekvämlighetsinrättningar	50: —	10,800: —
		<hr/>
	Kronor	11,650: —

Specifikation av litt. 406, driftkostnader.

q) Lyftkranar		1,200: —
r) Slipen.....		400: —
s) Elektromotorpumpen i Tyggårdsviken		450: —
		<hr/>
	Kronor	2,050: —

Specifikation av litt. 407, allmänna utgifter.

a) Utskylder		300: —
b) Försäkringsavgifter		740: —
d) Kontorshyra.....		1,000: —
f) Uppvärmning		125: —
h) Renhållning, städning, skurning, tvätt och material härför.....		75: —
g) Belysning.....		100: —
j) Kontorsutensilier, skriv- och ritmaterialier		200: —
h) Annonser och tryck		250: —
ö) Övriga:		
1. Telefon-, telegram och portoavgifter	375: —	
2. Tidningar och tidskrifter.....	25: —	
3. Vattenavgifter	12: —	
4. Resekostnader	75: —	
5. Sjuk- och olycksfallsersättning	200: —	
6. Föreningsavgifter: Sv. Hamnförbundet	100: —	787: —
		<hr/>
	Kronor	3.577: —

Specifikation av litt. 452, lyshållningen.

a) Hamnbelysningen.....		1,600: —
b) Fyrbelysningen		150: —
		<hr/>
	Kronor	1,750: —

Specifikation av litt. 470, diverse.

a) Stadens andel i hamnavgifter		11,000: —
b) Stadens andel av platshyror		200: —
c) Ersättning till staden för polisbevakning vid hamnen		720: —
d) Pejlingar.....		100: —
e) Prickhållning		100: —
f) Upprensning.....		100: —
g) Godsbevakning		160: —
		<hr/>
	Kronor	12,380: —

Utdrag af protokoll, hållet hos Fattigvårdsstyrelsen i Karlstad den 27 Oktober 1915.

§ 68.

Föredrogs och godkändes upprättadt inkomst- och utgiftsförslag för år 1916, utvisande en brist af 208,749 kronor 83 öre att genom anslag fyllas.

Som ofvan.

In fidem:

GUSTAF E. BERG.

Fattigvårdsstyrelsens inkomst- och utgiftsförslag för år 1916.

Inkomster:

Inrättningshjonens arbeten		5,000: —	
Ränta & fonder		174: 17	
Ersättningar från andra kommuner... ..	5,500: —		
» » kungliga statsverket	3,000: —		
» för fattighjons kvarlåtenskap... ..	500: —	9,000: —	
Dispensärstyrelsen		12,000: —	
» ränta och amortering & byggnader		4,200: —	
Erforderligt anslag	191,049: 83		
» » ränta och amortering å summan ..	17,700: —	208,759: 83	
		<u>208,759: 83</u>	
		Kronor	239,134: —

Utgifter:

Aflöningar: Predikanten	400: —
Sekreteraren	800: —
Sysslomannen	3,250: —
Tillsyningsmännen	3,450: —
Vaktmästare	1,200: —
Maskinisten	1,200: —
Förestånderskan	750: —
2:ne sjuksköterskor	1,000: —
Barnafdelningssköterskan	480: —
Kokerskan	420: —
6 sjukhusbiträden	1,680: —
3 barnafdelningsbiträden	756: —

3 köksbiträden	660: —	
Extra d:o	48: —	
Tvättförestånderskan.....	300: —	
Sömmerskan	240: —	
Portvakten.....	240: —	
Vikarier under semester.....	500: —	17,374: —
Pensioner till f. d. sjuksköterskan Mellin.....	400: —	
D:o » tillsyningsman Höglinde.....	400: —	800: —
Ordinarie och tillfälliga understöd	42,000: —	
Ersättningar till andra kommuner för förskotterad fattigvård.....	5,000: —	
Inköp af ved till stadens fattiga	3,000: —	
Barnuppfostringsbidrag	1,500: —	51,500: —
Bortackorderade barn	15,500: —	
D:o genom barnavårdsnämnden.....	8,360: —	23,860: —
Mathållningen		57,000: —
Beklädnaden.....		5,000: —
Sjukvården: för å sjukvårdsanstalten vårdade	13,000: —	
andra anstalter »	2,000: —	
annan sjukvård, medicin, förbandsartiklar m. m.....	4,000: —	19,000: —
Belysningen		2,300: —
Uppvärmning och kokning: 1,800 hl. stenkol à 4: 50.	8,100: —	
6,500 » koks à 2: 60.	16,900: —	
300 kub.-mtr ved à 8: —.	2,400: —	
körning, oljor, trassel m.m.	500: —	27,900: —
Reparationer		2,500: —
Diverse inventarier		2,500: —
Åtskilliga utgifter: Tvätt	2,200: —	
Begravningskostnader	800: —	
Vatten, brandstod, utlagor, telefoner, sänghalm m. m.	4,500: —	7,500: —
Ränta och amortering å byggnader.....		21,900: —
		<u>Kronor 239,134: —</u>

Karstad 29 Okt. 1915.

För Karlstads Fattigvårdsstyrelse:

JOS. LÖFBERG.

A. W. Adde.

Till Magistraten i Karlstad.

Brandstyrelsen får härmed överlämna af styrelsen å sammanträde den 29 dennes antaget förslag till utgifts- och inkomststat för eldsläckningsväsendet i Karlstad för år 1916.

Karlstad den 31 oktober 1915.

Å Brandstyrelsens vägnar:

C. LIDBERG.

Förslag till utgifts- och inkomststat för eldsläckningsväsendet i Karlstad för år 1916.

Utgifter:

Personalkostnader.

Löner: brandchefen	1,500: —	
brandmästaren (här af beklädnadspengar 150)	2,150: —	
korpralen	1,020: —	
2 ålderstillägg	240: —	1,260: —
v. korpralen	960: —	
2 ålderstillägg	240: —	1,200: —
kusken (stallkorpralen) ...	900: —	
2 ålderstillägg	240: —	1,140: —
maskinisten	100: —	
1 brandman	900: —	
2 ålderstillägg	240: —	1,140: —
6 brandmän å 1,140		6,840: —
1 brandman	900: —	
1 ålderstillägg	120: —	1,020: —
1 d:o		1,020: —
1 brandman	900: —	
2 d:o		1,800: —
ålderstillägg åt 1 brandman, som under året därtill blir berättigad		80: —

skötare af värmeledningen	200: —	
Reservkåren: 1 förman	100: —	
1 d:o.....	25: —	
maskinisten.....	193: 75	
30 brandmän å 18 ...	540: —	858: 75
		<u>21,208: 75</u>
Semesterarvoden		
under 7 dagar åt 16 man å 3: 50 pr dag		392: —
Pensioner och understöd:		
pension åt förre brandchefen		2,000: —
Beklädnad af 17 man å 70.....		1,190: —
Läkarevård och medicin:		
läkarearvode	75: —	
medicin	25: —	100: —
Sjuk- och olycksfallsförsäkringspremier:		
olycksfallsförsäkringspremier		220: 50
Värme och ljus:		
kockgas.....		750: —
<i>Underhåll:</i>		
Brandstationsbyggnaden 1,060: —		
Inventariepersedlar (kaserninventarier).....		50: —
Brandredskapen		1,500: —
Brandtelegrafan		200: —
<i>Hästar:</i>		
8 st. hästar (furagering, skoning, läkarearvode, medicin och försäkring å 600: —		4,800: —
<i>Allmänna utgifter:</i>		
Försäkringsavgifter:		
brandförsäkring af brandredskapen	47: 60	
Hyra: brandstationsbyggnaden med reparationsverkstad	10,200: —	
Uppvärmning och material härför	3,350: —	
Lyshållning och material härför ..	550: —	
Renhållning, städning, skurning och tvätt	100: —	
Kontorsutensilier, skrif- och ritmaterial	25: —	
Annonser och tryck.....	50: —	
Öfriga: telefon, telegram- och postavgifter	240: —	
tidningar och tidskrifter	35: —	
vattenavgifter	136: —	411: —
Brandsyner		500: —
<i>Arbeten mot ersättning:</i>		
Ersättning för arbete vid eldsvådor		200: —

Oförutsedda utgifter.....	455: 15	
Eldsläckningsväsendets afgift till vattenledningsverket motsvarande ränta och amortering på den del af vattenledningsanläggningen, som hufvudsakligen tillkommit för eldsläckningsändamål $6\frac{1}{2}$ 0,0 å 138,000 kr. (drättselkammarens skrifvelse den $\frac{25}{10}$ 1915).....	8,970: —	57,270: —

Inkomster:*Arbeten mot ersättning:*

Inkomst af körarbete för stadens räkning, 4 man med 4 hästar å 5,50 pr dag 300 dagsverken å 22 kr.	6,600: —	
Statens fastigheters andel i kostnaden för eldsläckningsväsendet	3,700: —	10,300: —

Anslag:

Brist i ordinarie staten, som föreslås att täckas genom uttaxering.....	46,970: —	57,270: —
---	-----------	-----------

Till ofvanstående belopp kommer extra stat.

Inköp af 2 hästar jämte omkostnader för läkareundersökning, för eventuell transport m. m. .	2,000: —	
Förändring af allarmanordningarna till reservkå- kåren och inom brandstationen	1,450: —	3,450: —

Karlstad den 29 Oktober 1915.

Å Brandstyrelsens vägnar:

C. LIDBERG.

Per Ågren.

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000 1000

Utdrag ur protokollet hos Karlstads Vattenlednings- och Belysningsstyrelse den 1 november 1915.

S. d. § 1. De vid föregående sammanträde granskade inkomst- och utgiftsstaterna för Gasverket, Vattenlednings- och Avloppsverken samt Elektricitetsverket under år 1916 blevo nu efter förnyad föredragning justerade och skulle jämte tillhörande Promemorier överlämnas till Magistraten.

Ur protokollet:
JOHN RUNDGREN.

Till Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk.

Härmed får jag överlämna en approximativ beräkning öfver

Karlstads Vattenledningsverks inkomster och utgifter
(Kassa)
för år 1915

jämförda med de i staten för samma år beräknade, tillika med därpå grundad uträkning öfver verkets ställning till stadskassan vid årets slut, hvilka uppgifter skola ligga till grund för nästa års statförslag.

Inkomster.

	Beräknade enligt stat.		Influtna intill 1 Okt.		Beräknade inflyta under 4:e kvart.		Inkomster			
							öfver		under	
							stat.			
Kassabelållning d. 1 Jan. 1915	—	—	330	16	—	—	330	16	—	—
Utestående fordringar fr. 1914	500	—	91	61	—	—	—	—	408	39
Vattenförbrukning:										
under 4:e kv. 14 6,000: —										
under 1—3 kv. 15 60,000: —	66,000	—	53,470	81	18,000	—	5,470	82	—	—
Ersättning från stadskassan:										
för 27 st. vattenkastare 6,750 —										
» tillsyn o. rensning af gatubrunnar 500: —										
» skötsel o. underhåll af brand- poster 1,000: —										
» klapphuspumpens drift 760: —	9,010	—	9,010	—	—	—	—	—	—	—
Afgifter från fastighetsäg å Norrströnd	750	—	635	54	70	56	—	—	43	90
Vattenavgifter för tegelmurning	400	—	391	20	108	80	100	—	—	—
D:o från lasarettet utöfver kontrakterade 10,000 kubikmeter	2,500	—	—	—	2,500	—	—	—	—	—
Hyra för nya vattentornet	700	—	400	—	300	—	—	—	—	—
Enskilda arbeten	2,500	—	1,169	01	1,330	99	—	—	—	—
Vattenverkets utvidgn. å Sandgrund	32,000	—	—	—	—	—	—	—	32,000	—
Uttaxering	30,922	26	—	—	30,922	26	—	—	—	—
Statens slutsumma	145,282	26	—	—	—	—	—	—	—	—
Under 1915 beviljade anslag:										
Till försök att kemiskt rena Klarellsvattnet (15. 4 §: 78)	2,500	—	—	—	50	—	—	—	2,450	—
Till undersökning efter grundvatten (s. d. §: 78)	1,000	—	—	—	500	—	—	—	500	—
Till nytt elektr.-pumpaggregat (17. 6. §: 114)	6,000	—	—	—	6,000	—	—	—	—	—
Till Vattenledn. till Soldathemmet	950	—	—	—	950	—	—	—	—	—
Inkomster utom stat och anslag:										
Försälda inventarier	—	—	11	30	—	—	11	30	—	—
Kontant utlag från stadskassan	—	—	—	—	15,335	21	15,335	21	—	—
Summa inkomster	155,732	26	65,509	64	76,067	82	21,247	49	35,402	29

Utgifter.

	Beräknade enligt stat.		Utbetalt intill 1 Okt.		Beräknas utbetalas under 4:e kvart.		Utgifter			
							öfver		under	
							stat.			
Räntor och amorteringar	61,933	93	—	—	61,718	69	—	—	215	24
Vattenverkets utvidgning	32,000	—	—	—	—	—	—	—	32,000	—
Aflöningar	4,233	33	3,247	79	985	54	—	—	—	—
Skatter och brandförsäkringar	1,700	—	1,535	14	164	86	—	—	—	—
Tillsyn och reparationer	500	—	500	—	—	—	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	1,375	—	1,607	03	192	97	425	—	—	—
Förman och maskinister	5,220	—	3,940	—	1,280	—	—	—	—	—
Elektriska kraftafgifter	10,800	—	8,101	50	2,700	—	1	50	—	—
Bränsle 300: —	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vattentornens uppvärmning 500: —	800	—	1,109	24	390	76	700	—	—	—
Olja och lyse	600	—	441	76	158	24	—	—	—	—
Fyrkol o. elektr. kraft för klapphuset	600	—	1,320	—	—	—	720	—	—	—
Filtrens underhåll	4,000	—	4,259	81	200	—	459	81	—	—
Bassängers underhåll	450	—	92	55	207	45	—	—	150	—
Vattenundersökningar	700	—	98	65	601	35	—	—	—	—
Vinterväghållning	50	—	—	—	50	—	—	—	—	—
Maskinskötsel för afloppet	720	—	540	—	180	—	—	—	—	—
Kraftafgifter för afloppet	2,500	—	1,799	86	700	14	—	—	—	—
Schaktets underhåll	400	—	303	46	96	54	—	—	—	—
Putsmedel, lyse och uppvärmning	200	—	178	40	21	60	—	—	—	—
Tyggårdsvikens länshållning	200	—	200	—	—	—	—	—	—	—
Rabatter till större förbrukare	1,500	—	1,620	81	—	—	120	81	—	—
Byggnaders underhåll	1,000	—	684	44	315	56	—	—	—	—
Vattenledningens underhåll	1,700	—	1,855	67	144	33	300	—	—	—
Vattenkastares underhåll	1,000	—	842	78	157	22	—	—	—	—
Aflopsledningars underhåll	1,500	—	838	06	261	94	—	—	400	—
Driftapparaters underhåll	800	—	839	90	—	—	39	90	—	—
Inventariers underhåll	500	—	504	37	—	—	4	37	—	—
Inköp af inventarier	1,200	—	584	92	115	08	—	—	500	—
Inköp af materialier	500	—	769	40	—	—	269	40	—	—
Enskilda arbeten	2,000	—	907	75	392	25	—	—	700	—
Servisledningar	2,000	—	1,474	63	225	37	—	—	300	—
Olycksfalls- och sjukersättn.	100	—	40	—	60	—	—	—	—	—
Diverse och oförutsedda utgifter	2,500	—	2,377	51	122	49	—	—	—	—
Statens slutsumma	145,282	26	—	—	—	—	—	—	—	—
Under 1915 beviljade anslag:										
Till kemisk rening af elfvattnet	2,500	—	4	15	45	35	—	—	2,450	—
» grundvattens undersökning	1,000	—	271	50	228	50	—	—	500	—
» understöd åt L. G. Anderson 300:	—	—	300	—	—	—	300	—	—	—
» ny elektromotorpump	6,000	—	1,706	67	4,293	33	—	—	—	—
» vattenledn. till soldathemmet	950	—	892	26	57	74	—	—	—	—
Utgifter utom stat och anslag:										
Levererat till stads-kassan	—	—	19,300	—	—	—	19,300	—	—	—
Behållning den 30 sept. 1915	—	—	419	63	—	—	419	63	—	—
Summa utgifter	155,732	26	65,509	64	76,067	82	23,060	42	37,215	24

VII. Karlstads Vattenledningsverk. Ordinarie stat för år 1916.

Inkomster.

201.	Vattenförbrukningen	81,750: —
202.	Ersättning för skötsel af brandposter m. m.	1,760: —
203.	Afgift från brandväsendet.	8,970: —
104.	Hushyror	1,000: —
106.	Arbete mot ersättning.	2,500: —
220.	Öfriga	700: —
	<u>Kronor</u>	<u>96,680: —</u>

Utgifter.

403.	Personalkostnader	8,503: 33
404.	Underhåll	4,400: —
405.	Driftmateriel och förbrukningsartiklar	12,250: —
406.	Speciella drifts- och tillverkningskostnader	4,700: —
407.	Allmänna utgifter	5,300: —
409.	Rabatter ..	1,500: —
106.	Arbete mot ersättning	2,000: —
491.	Vattenundersökningar	700: —
420.	Oförutsedda	1,000: —
	Öfverskott.	56,326: 67
	<u>Kronor</u>	<u>96.680: —</u>

VII. Karlstads Vattenledningsverk. Extra stat för år 1916.

Inbetalningar.

1.	Af anslaget till Vattenverkets utvidgning å 32,000: — kronor enl. Stadsfullmäktiges beslut d. 17/11 1910	5,000: —
2.	Rest å anslag den 15 april 1915 till undersökningar efter grundvatten (Kr. 1,000: —)	500: —
3.	Rest å anslag samma dag till försök att kemiskt rena Klarälfsvattnet (Kr. 2,500: —)	2,450: —
	Därutöfver erforderligt anslag	2,425: —
	<u>Kronor</u>	<u>10,375: —</u>

Utbetalningar.

G.	Driftapparater (mätare)	500: —
H.	Inventariersedlar	500: —
J.	Anläggningar	6,425: —
404.	c 85. Öfriga	2,950: —
		<hr/>
		Kronor 10,375: —

Karlstad den 30 Okt. 1915.

S. GULLSTRÖM.

ERIK BJÖRKMAN.

THURE BYTTNER.

Specifikationer till Vattenverkets stat.

Inkomster.

Litt. 201. Vattenförbrukningen.

a) Allmänna förbrukningen:			
1. Vattenkastarne, 27 st.	6,750:	—	
2. Gatubevattningen	1,500:	—	
3. Badhuset	3,300:	—	
4. Lasarettet	4,500:	—	
5. Regementet	6,000:	—	
20. Annan allmän förbrukning	2.700:	—	24,750: —
b) Enskilda förbrukningen:			
1. För hushållsändamål ..	33,000:	—	
2. » industriändamål	22,500:	—	
3. » tegelmurningar	500:	—	
6. » mätarehyror	1,000:	—	57,000: —
			Kronor 81,750: —

Litt. 202. Ersättning för skötsel.

b) af brandposter	1,000:	—
d) af klapphuspumpen	760:	—
		Kronor 1,760: —

Litt. 104. Hushyror.

För nya vattentornets bostadsvån.	700:	—
För maskinistbostäder å Sandgrund	300:	—
		Kronor 1,000: —

Litt. 220. Öfriga.

a) Afgifter från Norrstrands fastighetsägare	Kronor 700: —
--	---------------

~~85,216:—~~
85,216

Specifikationer till Vattenverkets stat.

Utgifter.

Litt. 403. Personalkostnader.

a) Löner: andel i Sekreterarens lön.....		133: 33
» i Stadsingenjörens lön	1,400: —	
» i Stadsingenjörens ålderstillägg	300: —	1,700: —
» i Kamrerarens lön.....	950: —	
» i Kamrerarens ersättning för ökat arbete	100: —	1,050: —
» i 1:ste Bokhållarens lön.....		500: —
» i 2:dre Bokhållarens lön		400: —
» i Kontorspojks lön		120: —
» i Rörnätsförmannens lön		1,600: —
1:ste Maskinisten vid Pumpstationen 120 pr m.....		1,440: —
2:dre Maskinisten vid Pumpstationen 105 pr m.		1,260: —
k) Hyresersättning:		
1:ste Maskinisten.....	225: —	
2:dre Maskinisten.....	75: —	300: —
		<hr/>
	Kronor	8,503: 33

Litt. 404. Underhåll.

a) Fastigheter		700: —
c) 66—72. Driftapparater	500: —	
97 c. Mätare	300: —	800: —
d) Inventariepersedlar		200: —
e) Anläggningar:		
b) Vattenledningsnätets	1,500: —	
e) Servisledningars	200: —	
f) Vattenkastarnes	1,000: —	2,700: —
		<hr/>
	Kronor	4,400: —

Litt. 405. Driftsmateriel och förbrukningsartiklar.

b) Fyrkol.....		1,200: —
g) Elektrisk ström.		
1. För kraft.....		10,800: —
k) Smörjoljor		150: —
l) Trassel och putsmedel		100: —
		<hr/>
	Kronor	12,250: —

Litt. 406. Speciella drifts- och tillverkningskostnader.

i) Vattenfiltreringen	4,000: —	
Extra maskinskötsel	700: —	
		Kronor 4,700: —

Litt. 407. Allmänna utgifter.

a) Utskylder:		
1. Krono-	110: —	
2. Kyrko-	12: —	
2. Kommunal-	1,300: —	1,422: —
b) Försäkringsafgifter:		
1. Brand-	150: —	
3. Ansvars-	53: —	
4. Maskin-	80: —	283: —
c) Hushyror:		
Andel i kontorshyra (inkl. städning, värme och lyse)		725: —
f) Uppvärmning och material härför.		
1. Koks		900: —
g) Lyshållning		300: —
h) Renhållning:		
1. Af gård och gata	200: —	
2. Af bassänger och reservoaren	450: —	650: —
j) Kontorsutensilier		200: —
h) Annonser och tryck		225: —
q) Förråds-kostnader		100: —
o) Öfriga:		
1. Telefon, porto, telegram	300: —	
2. Tidningar och tidskrifter	20: —	
4. Resekostnader	75: —	
5. Sjuk- och olycksfallsersättning	100: —	495: —
		Kronor 5,300: —
J. Anläggningar: g) Pålarmar m. m.		
Strandskoning utanför filterna		5,000: —
Stängsel vid vattentornet		425: —
Servisledning		1,000: —
		Kronor 6,425: —
404. c 85. Öfriga:		
Försök till kemisk rening af Klarelfsvattnet		2,450: —
Grundvattensundersökningar		500: —
		Kronor 2,950: —

Promemoria

rörande Karlstads Vattenledningsverks stalförslag för 1916.

I. Ordinarie stat.

Beträffande inkomsterna.

Genom ökad installation af inomhusledningar, särskildt å "Norr Strand" och i stadsdelarne Viken och Berget jämte fortlgående ökning i förbrukningen för industriändamål samt till Vermlands regemente har med ledning af resultatet för innevarande år kunnat beräknas en afsevärd större inkomst än i staten för 1915. Med afdrag af den afgift, som stadskassan erlägger till verket för de offentliga vattenkastarne (Kr. 6,750: —), har alltså å vattenförbrukningen beräknats en inkomst af Kr. 75,000: — mot 66,400: — kr. i 1915 års stat.

Bland hushyror har upptagits hyror för maskinistbostäderna å Sandgrund — motsvarande å utgiftssidan upptagna hyresbidrag till resp. maskinister.

Såsom ny inkomst har upptagits afgift från Brandväsendet Kr. 8,970: —, motsvarande beräknad ränta och amortering å den del af vattenledningsanläggningen, som anses hafva tillkommit hufvudsakligen för eldsläckningsändamål.

Beträffande utgifterna.

Bland personalkostnader har i enlighet med den af Stadsfullmäktige nyligen antagna littereringstabellen upptagits aflöningar för all vid verket fast anställd personal. Andel i Stadsingenjörens lön har reglerats i öfverensstämmelse med den särskilda framställning, som Styrelsen ²⁰/₁₀ d. å. aflämnat till Stadsfullmäktige. Förutvarande extra skrifbitrådet (gemensamt för Gas-, vatten- och elektricitetsverken) har föreslagits uppförd å ordinarie stat med en något ökad lön enligt särskild framställning till Stadsfullmäktige. För maskinisterna å Sandgrund har förutvarande naturaförmåner af fri vedbrand och lyse utbytts mot kontant ersättning, hvilket föranledt ökning i kontanta månadslönen för 1:ste maskinisten från 105 till 120 kr. och för 2:dre maskinisten från 100 till 105 kronor, hvarjämte fria bostadsförmåner för dem utbytts mot hyresbidrag.

På grund af att för afloppsverket för 1916 uppgjorts särskild stat har till densamma af Stadsingenjörens och Rörnätsförmannens löner öfverförts resp. 700 och 900 kronor.

Samtliga öfriga utgifter äro beräknade med ledning af innevarande års resultat — hvarvid alla afloppsverket berörande utgiftsposter öfverförts till detta verks speciella stat.

Öfverskottet.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut af 17 juni 1915 skola alla lån hädanefter helt öfvertagas af Drätselverket, hvarför bland utgifterna för 1916 icke upptagits någon annuitet å de andelar af stadens lån, som belöpa å verket. För vatten- och afloppsverken tillsammans äro dessa annuiter för år 1915 beräknade till Kr. 60,647: 48, hvaraf ungefär $\frac{3}{5}$ utgöra vattenverkets andel samt $\frac{2}{5}$ afloppsverkets.

I stället för dessa annuiter har Styrelsen i särskild framställning till Stadsfullmäktige föreslagit att verket skall till Drätselverket årligen erlägga 4.5 % ränta å verkets hela värde 31 dec. året förut samt dessutom amortering beräknad efter lifslängden å de i verket ingående anläggningarne, enligt speciellt härför föreslagna plan. Sedan Styrelsen nu upprättat särskilda stater för vatten- och afloppsverken, skulle för vattenverket år 1916 ofvannämnda ränta å värdet $\frac{31}{12}$ 1915 beräknas blifva Kr. 36,000:— samt amorteringen Kr. 20,066: 79. Då hela driftöverskottet å ordinarie staten beräknas blifva 56,336: 67 skulle alltså å vattenverkets drift uppkomma ett nettoöfverskott af Kr. 269: 88.

2. *Extra staten.*

Å extra stat har styrelsen uppfört följande:

till inköp af mätare	Kr.	500: —
till inköp af inventariepersedlar	"	500: —
till nya servisledningar	"	1,000: —
till en ny strandskoning utanför vattenverkets område	"	5,000: —
till fortsättning af de af Stadsfullmäktige beslutade undersökningarne för kemisk rening af Klarelfsvattnet (2,450:—) samt		
till förberedande grundvattenundersökning (500:—)	"	2,950: —

Den föreslagna strandskoningen ingick i det förslag till vattenverkets utvidgning hvartill Stadsfullmäktige 17 nov. 1910 beviljade Kr. 300,000:—, men har inte ansetts nödigt hittills utföra densamma. Med anledning af de arbeten för östra Klarelfsloppets reglering, som Drätselkammaren påtänkt 1916, har Styrelsen emellertid ansett sig i samråd med Drätselkammaren böra under nästa år utföra berörda strandskoning, som då jämväl komme att ingå såsom ett led i förenämnda regleringsåtgärder.

Å det nämnda 17 nov. beviljade anslaget återstår dessutom ytterligare kr. 27,000:—, som varit balanserade till 1915 års stat och ännu icke blifvit använda. Dessa medel äro *dels* inbesparingar å anslaget, *dels* afsedda för utvidgning af verkets aflagringsbassäng å Sandgrund, hvilket arbete Styrelsen tillsvicare

uppskjutit i afvaktan på sedan år 1911 igångsatt, men ännu icke slutförd utredning ang. annan reningsmetod. Sedan nu äfven genom Stadsfullmäktiges beslut af 15/4 1915 undersökningar påbörjats angående möjligheten att ersätta det nuvarande vattnet med grundvatten — anser styrelsen att en vidare utvidgning av nuvarande vattenverket *tillvidare* icke bör ifrågakomma och anser därför icke vidare behöfva balansera berörda anslagsrest å 27,000: — kronor.

Till Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk.

Härmed får jag öfverlämna en approximativ beräkning öfver

Karlstads Gasverks inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1915

jämförda med de i staten för samma år beräknade, tillika med därpå grundad uträkning öfver verkets ställning till stadskassan vid årets slut, hvilka uppgifter skola ligga till grund för nästa års statförslag.

Inkomster.

	Beräknade enligt stat	Influtna intill 1 Okt.	Beräknas inflyta under 4:e kvartalet	Inkomster			
				öfver		under	
				stat			
Kassabehållning den 1 Jan. 1915	—	86 88	—	86 88	—	—	—
Utestående fordringar från 1914	2,000	6,420 56	—	4,420 56	—	—	—
Rest å anslag till ny exhauster	2,000	—	2,000	—	—	—	—
Gasförbrukn. und. 4:e kv. 1914 26,000: —							
d:o » Jan.—Sept. 1915 52,000: —	78,000	59,814 82	25,000	6,814 82	—	—	—
Allmänna lyshållningar	20,500	15,375	5,125	—	—	—	—
Hamnbelysningen	1,250	1,250	—	—	—	—	—
Koks	45,000	31,918 67	23,000	9,918 67	—	—	—
Tjära	3,500	3,572 70	1,500	1,572 70	—	—	—
Enskilda arbeten	8,000	4,568 60	3,431 40	—	—	—	—
Statens slutsumma	160,250						
Under 1915 beviljad anslag:							
Till gasledn. till soldathemmet (d. ¹⁷ / _n § 116)	200	—	200	—	—	—	—
Genom försäljning af Westfalisk koks beräknas inflyta	—	—	6,000	6,000	—	—	—
Inkomster utom stat och anslag:							
Diverse smärre inkomster	—	111 22	—	111 22	—	—	—
Kontant uttag från Stadskassan	—	—	35,841 24	35,841 24	—	—	—
Summa inkomster	160,450	123,118 45	102,097 64	64,766 09			

Utgifter.

	Beräknade enligt stat	Utbetalt till 1 Okt.	Beräknade utgifter under 4:e kvart.	Utgifter			
				öfver		under	
				stat			
Räntor och amorteringar	13,584 29	—	13,655 45	71	16	—	—
Aflöningar till ingenjörer och kontorspersonal	3,933 33	2,916 12	1,017 21	—	—	—	—
Tantien	600 —	642 60	—	42	60	—	—
Afläsning, uppsättning o. justering af mätare	1,600 —	1,123 94	476 06	—	—	—	—
Tillsyn och reparationer	1,200 —	1,091 89	108 11	—	—	—	—
Skatter och försäkringar	2,500 —	1,894 73	605 27	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	1,925 —	1,777 27	147 73	—	—	—	—
Gasmästare, eldare och maskinister	10,440 —	7,975 25	2,464 75	—	—	—	—
Extra eldning och maskinskötsel	300 —	220 51	79 49	—	—	—	—
Koks	2,180 —	3,089 27	450 —	1,359	27	—	—
Tjära	1,000 —	887 87	112 13	—	—	—	—
Gaskol (däraf balans fr. 1914 14,638: 45)	66,700 —	26,240 77	60,459 23	20,000	—	—	—
Myrmalm	400 —	—	400 —	—	—	—	—
Vattenafgifter	100 —	120 36	30 —	50	36	—	—
Gasens rening	1,600 —	1,288 75	311 25	—	—	—	—
Olja, trassel och putsmedel	400 —	302 21	47 79	—	—	—	50
Elektrisk kraft för belysning och exhauster samt pumpmotor och uppvärmning	1,875 —	1,313 20	286 80	—	—	—	275
Renhållning	300 —	367 70	82 30	150	—	—	—
Lyktskötare	2,250 —	1,271 42	500 —	—	—	—	478 50
Fjärrtändares underhåll	500 —	321 70	78 30	—	—	—	100
Belysningsmateriel	1,000 —	162 45	337 55	—	—	—	500
Gatulyktors underhåll	1,000 —	589 47	60 53	—	—	—	350
Byggnaders >	900 —	1,234 68	660 —	994	68	—	—
Driftapparaters >	1,000 —	1,228 65	—	228	65	—	—
Retortugnars >	800 —	948 10	—	148	10	—	—
Rörsnätets >	1,000 —	2,128 90	—	1,128	90	—	—
Inventariers >	500 —	321 65	78 35	—	—	—	100
Inköp af gasmätare	4,000 —	2,154 95	845 05	—	—	—	1,000
» » inventarier	700 —	284 50	215 50	—	—	—	200
» » materialier	5,500 —	5,221 70	278 30	—	—	—	—
Servisledningar	1,000 —	385 06	414 94	—	—	—	200
Apparatutställning	600 —	455 03	144 97	—	—	—	—
Enskilda arbeten	1,000 —	1,957 58	942 42	1,900	—	—	—
Olycksfalls- och sjukersättning	100 —	142 14	—	42	14	—	—
Pension	400 —	100 —	—	—	—	—	300
Rabatter	500 —	356 72	—	—	—	—	143 20
Rest å anslag till exhauster	2,000 —	1,656 09	43 91	—	—	—	300
Diverse och oförutsedda utgifter	2,000 —	1,560 75	439 25	—	—	—	—
Öfverskott	22,862 38	47,900 —	—	—	—	25,037 62	—
Statens slutsumma	160,250 —	—	—	—	—	—	—
Under 1915 beviljade anslag:							
Till pension åt A. G. Nyqvist kr. 500: —	—	250 —	125 —	375	—	—	—
» gasledning till soldathemmet	200 —	—	200 —	—	—	—	—
» anskaffning af Westfalisk koks 20,000: —	—	—	16,000 —	16,000	—	—	—
Utgifter utom stat och anslag:							
Diverse debitorer	—	645 —	—	645	—	—	—
Antracit m. m.	—	44 65	—	44 65	—	—	—
Behållning den 30 sept. 1915	—	544 82	—	544 82	—	—	—
Summa utgifter	160,450 —	123,118 45	102,097 64	68,762 95	—	3,996 80	—

<i>Utgifterna</i> under 4:e kvartalet beräknas till	Kronor 102,097: 64
<i>Inkomsterna</i> för samma tid beräknas till	» 66,256: 40
hvadan under sista kvartalet från stadskassan skulle behöfva ut- tagas	Kronor 35,841: 24

Verkets räkning med Stadskassan skulle då för året ställa sig sålunda:

Levererade medel	99,900: —		
<i>Utgående balans:</i>		<i>Ingående balans:</i>	
1907 års am. lån	141,415: 92	1907 års am. lån	143,386: 71
1913 » » »	87,056: 81	1913 » » »	87,826: 58
Af Drätselverket förskjutna medel	16,029: 78	Af Drätselverket förskjutna medel	25,347: 98
	244,502: 51	Under året bekomna medel	52,000: —
	Kronor 344,402: 51	Därutöfver erforderligt . .	35,841: 24
			87,841: 24
			Kronor 344,402: 51

Karlstad den 19 Okt. 1915.

THURE BYTTNER.

V. Karlstads Gasverk. Ordinarie stat för år 1916

Inkomster.

171.	Gasförbrukningen.....	118,620: —
172.	Koks.....	75,000: —
173.	Tjära.....	5,000: —
106.	Arbete mot ersättning.....	8,000: —
		Kronor 206,620: —

Utgifter.

403.	Personalkostnader.....	25,873: 33
404.	Underhåll.....	8,600: —
405.	Driftsmateriel och förbrukningsartiklar.....	122,960: —
406.	Speciella drifts- och tillverkningskostnader.....	3,780: —
407.	Allmänna utgifter.....	7,349: —
472.	Apparatutställning och propaganda.....	700: —
106.	Arbete mot ersättning.....	6,000: —
420.	Oförutsedda utgifter.....	1,500: —
	Öfverskott.....	29,857: 67
		Kronor 206,620: —

V. Karlstads Gasverk. Extra stat för år 1916.

Inbetalningar.

Af Stadsfullmäktige den 20 maj 1915 beviljad anslag till förskott- rande af kostnader för indragning af kokgasledningar.....	3,000: —
Därutöfver erforderligt anslag.....	5,500: —
	Kronor 8,500: —

Utbetalningar.

G. Driftsapparater (mätare).....	4,000: —
H. Inventariepersedlar.....	500: —
J. Anläggningar (Servisledningar).....	1,000: —
473. Installationsbidrag, hvartill Stadsf. ²⁰ / ₅ 1915 beviljat rörelse- kapital.....	3,000: —
	Kronor 8,500: —

Karlstad den 30 Okt. 1915.

ERIK BJÖRKMAN.

S. GULLSTRÖM.

THURE BYTTNER.

Specifikationer till Gasverkets ordinarie stat.

Inkomster.

Litt. 171. Gasverkets förbrukning.

a.	Allmänna förbrukningen:		
	1. Gatubelysning	20,870: —	
	2. Hamnbelysning	1,250: —	
		22,120: —	
b.	Enskilda förbrukningen:		
	1. För belysningsändamål.....	18,000: —	
	2. » värmeändamål	73,000: —	
	3. » kraftändamål	1,000: —	
	4. » mätarehyror	4,500: —	
		96,500: —	
		Kronor	118,620: —

Utgifter.

Litt. 403. Personalkostnader.

a.	Löner:		
	andel i sekreterarens arvode	133: 33	
	andel i stadsingenjörens lön.....	1,500: —	
	ålderstillägg dito	200: —	
		1,700: —	
	andel i kamrerarens lön	950: —	
	ersättning för ökad arbete.....	100: —	
		1,050: —	
	andel i 1:ste bokhållarens lön	500: —	
	andel i 2:dre bokhållarens lön.....	450: —	
	andel i kontorspojken lön.....	120: —	
	gasmästarens lön	2,000: —	
	Retorteldare:		
	3 st. à 110 pr m.		
	3 st. à 105 pr m.....	7,740: —	
	Lyktskötare, 3 st. à 90 under 10 m.....	2,700: —	
	maskinskötare, 1 à 100 pr m.....	1,200: —	
	förrådsvakt och koksutlämnare	1,140: —	
	montörer, 3 st. à 110 pr m.		
	1 st. à 90 pr m.	5,040: —	
c.	Tantiem för år 1915: Stadsingenjören	400: —	
	Belysningsingenjören	400: —	
	Gasmästaren.....	400: —	
		1,200: —	
d.	Pension: f. retorteldare Nyqvist	500: —	
k.	Hyresersättning: Gasmästaren	400: —	
		23,773: 33	
		Kronor	25,873: 33

Litt. 404. Underhåll.

a.	Fastigheters underhåll		700: —
c.	Driftapparaters underhåll:		
	21 Retortugnar	5,000: —	
	22—50. Andra driftapparaters	500: —	
	97. Mätare	500: —	6,000: —
d.	Inventariersedlars underhåll		400: —
e.	Anläggningars underhåll:		
	5 a. Gasledningar (hufvudledn.)	800: —	
	e. Servisledningar	200: —	
	f. Gatulyktor	500: —	1,500: —
		<u>Kronor</u>	<u>8,600: —</u>

Litt. 405. Driftmateriel och förbrukningsartiklar.

a.	Gaskol, 2,400 ton à 50: —		120,000: —
g.	Elektrisk ström:		
	1. För exhauster	400: —	
	2. » pumpmotor	400: —	800: —
h.	Vatten		160: —
k.	Smörjoljor		50: —
l.	Trassel och putsmedel		150: —
m.	Myrmalm		400: —
n.	Brännare, glas och glödnät		1,000: —
o.	Sprit		200: —
ö.	Öfriga		200: —
		<u>Kronor</u>	<u>122,960: —</u>

Litt. 406. Speciella drifts- och tillverkningskostnader.

a.	Allmänna lyshållningen:		
	fjärrtändningens skötsel		300: —
b.	Gasberedningen:		
	extra eldning och maskinskötsel	200: —	
	reningskistornas skötsel	900: —	1,100: —
c.	Koksen:		
	kol och koksdragare, 4 m. à 95	380: —	
	krossning och lämpning	1,000: —	1,380: —
d.	Tjäran:		
	tomfat	750: —	
	tappning och transport	250: —	1,000: —
		<u>Kronor</u>	<u>3,780: —</u>

Litt. 407. Allmänna utgifter.

a.	Utskylder:		
	1. krono.....	100: —	
	2. kyrko.....	10: —	
	3. kommunal	1,200: —	1,310: —
b.	Försäkringsavgifter:		
	1. brand	700: —	
	2. ansvars	54: —	754: —
d.	Hyror:		
	1. andel i kontorshyra inkl. städning, värme och belysning.....	725: —	
	2. förrådslokal i Rådhuset	30: —	755: —
f.	Uppvärmning	750: —	
g.	Lyshållning, elektrisk	150: —	900: —
h.	Renhållning.....		300: —
j.	Rabatter		350: —
l.	Kontorsutensilier		400: —
m.	Annonser och tryck.....		500: —
s.	Mätareuppsättning		600: —
q.	Förrådskostnader		400: —
ö.	Öfriga:		
	1. Telefon, telegram, porto.....	600: —	
	2. Tidningar och tidskrifter.....	20: —	
	4. Resekostnader	100: —	
	6. Sjuk- och olycksfallsersättning	100: —	
	6 d. Sv. Gasverks fören.	60: —	
	7. Tillfälligt skrifbiträde	200: —	1,080: —
		<u>Kronor</u>	<u>7,349: —</u>

Promemoria

rörande Karlstads Gasverks inkomst- och utgiftsstat för år 1916.

I. Ordinarie staten.

Beträffande inkomsterna.

Inkomsterna å gasförbrukningen, inbegripet den ersättning verket erhåller från Drätselverket för gatubelysningen, har på grund af den tillfälliga höjning i gaspriset, som 1 juli 1915 trädde i kraft, beräknats blifva sammanlagt Kronor 118,620: — under det att den i staten för 1915 endast beräknades till Kronor 99,750: —.

Inkomsterna å försäljning af verkets biprodukter — koks och tjära — har på grund af det rådande höga marknadspriset å dessa varor kunnat beräknas blifva Kr. 80,000: -- mot Kr. 48,500: — i 1915 års statförslag.

Beträffande utgifterna.

Aflöningsförmånerna för verkets fast anställda personal hafva i enlighet med de principer, som äro närmare omnämnda i promemorian för vattenledningsverkets statförslag, sammanförts under rubriken personalkostnader, hvarvid Stadsingenjörens och Belysningsingenjörens löner reglerats samt en 2:dre bokhållare uppförts å ordinarie stat enligt de närmare grunder, som i nämnda P. M. för vattenledningsverket anförts. En del af den fasta personalens löner har i föregående års statförslag redovisats under respektive drift- och underhållskonti, hvarför dessa konti i 1916 års statförslag blifva relativt mindre, då berörda lönekostnader frändragits dem.

Gasverkets kolkonto för 1916 har Styrelsen ansett sig icke kunna beräkna lägre än Kr. 120,000: — eller mer än dubbelt mot under vanliga förhållanden.

I öfrigt äro utgifterna beräknade med ledning af innevarande års verkliga utgifter.

Öfverskottet.

Enligt de principer, som närmare omnämnts i promemorian för vattenledningsverket beräknas för gasverket ett driftöfverskott af Kronor 29,857: 67 att inlevereras till Drätselverket och motsvarande *dels* ränta å verkets värde 31 december 1915 Kr. 16,500, *dels* amortering enligt särskilda planen härför Kronor

12,765:57 — hvadan nettoöfverskottet alltså beräknas blifva Kr. 592:10. Såsom upplysning kan meddelas att den annuitet, som för 1915 beräknats å verkets andel i stadens lån varit Kr. 13,584:29.

2. *Extra staten.*

Å extra stat har äskats följande anslag:

Till inköp af mätare för nya abonnenter.....	Kr. 4,000: —	
» » » inventaripersedlar	» 500: —	
» utförande af nya servisledningar	» <u>1,000: —</u>	5,500: —

Härtill kommer redan beviljat men ännu icke användt rörelsekapital för installationer af privata inomhusledningar enligt Stadsfullmäktiges beslut af ²⁰/₅ 1915..... 3,000: —

Kronor 8,500: —

Till Styrelsen för Karlstads Vattenlednings- och Belysningsverk.

Härmed får jag öfverlämna en approximativ beräkning öfver

Karlstads Elektricitetsverks inkomster och utgifter

(Kassa)

för år 1915

jämförda med de i staten för samma år beräknade, tillika med därpå grundad uträkning öfver verkets ställning till stadskassan vid årets slut, hvilka uppgifter skola ligga till grund för nästa års statförslag.

Inkomster:

	Beräknade enligt stat.	Influtna intill 1 Oktober.	Beräknas inflyta under 4:e kvart.	Inkomster	
				öfver	under
				stat	
Kassabehållning d. 1 Jan. 1915	—	304 24	—	304 24	—
Utestående fordringar fr. 1914	3,000	4,057 76	—	1,057 76	—
Strömförbrukning:					
under 4:e kvart. 1914 40,000: —					
» 1:a—3:e 1915 96,700: —	136,700	120,450 40	32,000	15,750 40	—
Norrmalms Elektr. Aktiebolag	5,500	4,600	1,245 50	345 50	—
Karlstads Mek. Verkstad	30,000	23,500	10,000	3,500	—
Karlstads Stadshotell	5,000	3,810	1,250	60	—
Grand Hotell	3,000	2,323 60	750	73 60	—
Karlstads Glasbruk	4,000	3,725	1,000	725	—
Lindgrens Läderfabr. A.-B.	5,000	4,501 50	1,250	751 50	—
Karlstads Spinn. & Väfveri A.-B.	6,000	7,931 16	2,400	4,331 16	—
Vermlands Regemente	4,000	3,000	1,000	—	—
Kristina Skogström	800	500 33	299 67	—	—
Mjölhare Aug. Larsson	800	880	200	280	—
Enskilda arbeten	3,000	3,163 85	1,412 23	1,576 13	—
Gatubelysningen	11,465	8,598 75	2,866 25	—	—
Utvidgningar af ledningsnätet	5,000	—	5,000	—	—
Statens slutsumma	223,265				
Inkomster utom stat och anslag:					
Försäld koppar	—	2,106 30	—	2,106 30	—
Maskinskadeersättningar	—	432 56	—	432 56	—
Brandskadeersättningar	—	80	—	80	—
Aterburet installationsbidrag	—	21	—	21	—
Försälda kablar	—	921 40	—	921 40	—
C. J. Wennbergs Mek. Verkst. Kraftafgifter	—	450	150	600	—
Summa inkomster	223,265	195,357 85	60,823 70	32,916 55	

Utgifter:

	Beräknade enligt stat.		Utbetalt intill 1 Okt.		Beräknade utgifter under 4:e kvart.		Utgifter			
							öfver		under	
							stat.			
Räntor och amorteringar	26,679	51	—	—	22,294	32	—	—	4,385	19
Aflöningar	5,733	34	3,807	50	1,925	84	—	—	—	—
Tantiem	1,000	—	1,484	13	—	—	484	13	—	—
Skatter och försäkringar	2,300	—	1,841	—	459	—	—	—	—	—
Kontorsomkostnader	3,300	—	2,581	50	718	50	—	—	—	—
Maskinister och montörer	8,520	—	6,390	—	2,130	—	—	—	—	—
Dejefors Kraft- & Fabr. A.-Bol.	70,000	—	52,500	—	17,500	—	—	—	—	—
Kraft från egen central	2,500	—	1,025	35	3,474	65	2,000	—	—	—
Renhållning	200	—	219	34	80	66	100	—	—	—
Gatubelysningen (underhåll oeh nya lampor)	1,000	—	413	31	586	69	—	—	—	—
Byggnaders underhåll	700	—	1,056	01	—	—	356	01	—	—
Driftapparaters underhåll	1,000	—	1,350	—	100	—	450	—	—	—
Kabelnätets underhåll	300	—	436	63	63	37	200	—	—	—
Inventariers underhåll	200	—	442	26	—	—	242	26	—	—
Mätarens underhåll	2,500	—	1,650	28	849	72	—	—	—	—
Batteriets underhåll	1,500	—	2,011	52	—	—	511	52	—	—
Olycksfalls- och sjukersättn.	150	—	102	98	47	02	—	—	—	—
Inköp af inventarier	200	—	1,951	23	—	—	1,751	23	—	—
Inköp af mätare	5,000	—	4,198	21	801	79	—	—	—	—
Servisledningar	2,500	—	1,173	59	826	41	—	—	500	—
Utvidgningar	5,000	—	2,947	86	1,052	14	—	—	1,000	—
Materialier	500	—	8,658	52	—	—	8,158	52	—	—
Enskilda arbeten	2,000	—	1,084	40	915	60	—	—	—	—
Installationsbidrag	2,500	—	1,987	46	512	54	—	—	—	—
Div. och oföruts. utgifter	1,000	—	1,427	69	272	31	700	—	—	—
Ny transformator å 15 k. v. a.	1,500	—	1,227	—	—	—	—	—	273	—
Luftfilter för ångcentralen	3,000	—	1,699	07	—	—	—	—	1,300	93
Öfverskott	72,482	15	89,000	—	4,499	80	21,017	65	—	—
Statens slutsumma	223,265	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Under 1915 beviljade anslag:										
Till transformator för Domkyrkan . 2,570: —	—	—	856	66	1,713	34	2,570	—	—	—
Utgifter utom stat och anslag:										
Driftapparater (inköp af)	—	—	708	—	—	—	708	—	—	—
Kablar (inköp af)	—	—	490	16	—	—	490	16	—	—
Div. smärre utgifter	—	—	154	59	—	—	154	59	—	—
Behållning den 30 sept. 1915	—	—	481	60	—	—	481	60	—	—
Summa utgifter	223,265	—	195,357	85	60,823	70	40,375	67	7,459	12

VI. Karlstads Elektricitetsverk. Ordinarie stat för år 1916.

Inkomster.

191. Strömförbrukningen:		
a) Allmänna förbrukningen	11,745:	—
b) Enskilda förbrukningen	245,100:	—
	<hr/>	
	Kronor	256,845: —

Utgifter.

403. Personalkostnader	18,872:	33
404. Underhåll	8,700:	—
405. Driftmateriel och förbrukningsartiklar	78,600:	—
406. Speciella drifts- och tillverkningskostnader	1,700:	—
407. Allmänna utgifter	6,853:	—
481. Installationsbidrag	3,000:	—
420. Oförutsedda utgifter	2,000:	—
Öfverskott	137,119:	67
	<hr/>	
	Kronor	256,845: —

VI. Karlstads Elektricitetsverk. Extra stat för år 1916.

Inbetalningar.

Erforderligt anslag	Kronor	26,500: —
---------------------------	--------	-----------

Utbetalningar.

F. Fastigheter	1,200:	—
G. Driftapparater	9,800:	—
H. Inventariepersedlar	1,000:	—
I. Materialier	10,000:	—
J. Anläggningar ..	4,500:	—
	<hr/>	
	Kronor	26,500: —

Karlstad den 30 Okt. 1915.

S. GULLSTRÖM.

J. THALÉN.

THURE BYTTNER.

Specifikation till Elektricitetsverkets stater.

Inkomster.

Litt. 191. Strömförbrukningen.

a) Allmänna förbrukningen:			
1. Gatubelysningen	Kronor		11,745: --
b) Enskilda förbrukningen:			
Enligt taxa A. I		36,000: —	
» » A. 2		63,000: —	
» särskild uppgörelse:			
Stadshotellet		5,000: —	
Grand Hotell		3,000: —	
Verm. Reg:te		5,000: —	
		<u>13,000: —</u>	112,000: --
2. För kraftändamål:			
Enligt tax. B. & D.		47,000: —	
Enl. särskild uppgörelse:			
Norrmalms El. A.-B.		5,500: —	
Karlstads Mek. Verkstad		35,000: —	
Karlstads Glasbruk		4,000: —	
Lindgrens Läderfabr.		6,000: —	
Karlstads Spinn. och Väfveri A.-B.		10,000: —	
Kvarndrift		1,600: —	
Vattenverket		10,800: —	
		<u>72,900: —</u>	119,900: —
3. För värmeändamål:			
Enligt taxa C.		5,000: —	
Enligt mätare		1,200: —	
		<u>6,200: —</u>	6,200: —
4. Mätarehyror			7,000: —
			<u>7,000: —</u>
	Kronor		245,100: —

Utgifter.

Litt. 403. Personalkostnader.

a) Löner: Sekreteraren			133: 33
Ingenjören, lön		4,000: —	
» ålderstillägg		500: —	
		<u>4,500: —</u>	4,500: —
Kamreraren, andel i lön		1,100: —	
» ersättning för ökad arbete		100: —	
		<u>1,200: —</u>	1,200: —
1:ste Bokhållaren, andel i lön		800: —	
extra ersättning för friströmsabonnenter ...		300: —	
		<u>1,100: —</u>	1,100: —

2:dre Bokhållaren, andel i lön	650: —	
Kontorspojken	120: —	
Förste maskinisten, 170 kr. pr mån.	2,040: —	
Andre » 150 » » »	1,800: —	
Tredje » 110 » » »	1,320: —	
Öfvermontören 200 » » »	2,400: —	
Mätaremontören 125 » » »	1,500: —	
c) Tantiem för år 1915: Ingeniören	1,800: —	
k) Hyresersättning: till tredje maskinisten	309: —	
		Kronor 18,872: 33

Litt. 404. Underhåll.

a) Fastigheter		700: —
c) Driftapparater:		
53. Accumulatorbatteri	2,500: —	
51 - 65. Div. driftapparater	2,000: —	
97. b) Mätare	2,000: —	6,500: —
d) Inventariepersedlar		700: —
e) Anläggningar:		
5. Ledningar:		
d) Kabelnätet 500: —, luftledn.-nätet 200: —		700: —
e) Servisledningar		100: —
		Kronor 8,700: —

Litt. 405. Driftmateriel och förbrukningsartiklar.

g) Elektrisk ström:		
1. Från Dejefors	78,500: —	
2. Från ångcentralen	5,000: —	78,500: —
k) Smörjoljor		50: —
l) Trassel och putsmedel		50: —
		Kronor 78 600: —

Litt. 406. Speciella drifts- och tillverkningskostnader.

a) Allmänna lyshållningen:		
3. Elektriska belysningen		1,200: —
z) Strömbredningen		500: —
		Kronor 1,700: —

Litt. 407. Allmänna utgifter.

a) Utskylder:		
1. Krono-	100: —	
2. Kyrko-	10: —	
3. Kommunal-	930: —	1,040: —

b) Försäkringspremier:			
1. Brand-	500: —		
2. Ansvars-	86: —		
3. Maskin	800: —		1,386: —
d) Kontorshyra, inkl. städning, ljus och värme			900: —
b) Renhållning			300: —
j) Kontorsutensilier, skrif- och ritmaterial			400: —
k) Annonser och tryck			400: —
s) Mätareaf läsning			1,000: —
ö) Öfriga:			
1. Telefon, telegram och porton	700: —		
2. Tidningar och tidskrifter	50: —		
3. Vattenafgifter	12: —		
4. Reseomkostnader	200: —		
5. Sjuk- olycksfallsersättning	150: —		
6. Föreningsafgifter:			
e) Sv. elektricitetsverks-föreningen....	65: —		
f) Sv. Ångpanneföreningen	50: —	115: —	
7. Tillfälligt skrifbitr. (maskinskrifning m. m.)	200: —		1,427: —
		<u>Kronor</u>	<u>6,853: —</u>

Litt. F. Fastigheter.

Transformatorbiosk & Glasbrukets tomt	1,200: —
---	----------

Litt. G. Driftapparater.

51. Transformator å 100 k.v.a. för Glasbruket.....	2,500: —	
Instrumentering och förbindelseledningar	1,000: —	3,500: —
54. Ångmätare för reservcentralen		1,300: —
97. Mätare:		
b) För elektricitet		5,000: —
		<u>Kronor</u>
		9,800: —

Litt. H. Inventariepersedlar.

Diverse inventarier	1,000: —
---------------------------	----------

Litt. I. Materialier.

Diverse anläggningsmaterial	5,000: —	
Kablar och kabelgarnityrdelar	5,000: —	10,000: —
		<u>Kronor</u>
		10,000: —

Litt. J. Anläggningar.

5. Ledningar:			
d) Elektriska leddingsnätet	3,000: —		
e) Servisledningar	1,500: —	4,500: —	
		<hr/>	
		Kronor	4,500: —

Promemoria

rörande Karlstads Elektricitetsverks inkomst- och utgiftsstat år 1916.

1. Ordinarie stat.

Beträffande inkomsterna.

Med ledning af de verkliga inkomsterna under år 1915 hafva inkomsterna beräknats blifva Kronor 256,845: —.

Beträffande utgifterna.

Personalkostnaderna visa följande förändringar mot föregående stat:

- 1:o) Ingenjörens lön har reglerats i enlighet med den särskilda framställning, som Styrelsen den 20 oktober 1915 aflämnat till Stadsfullmäktige. Till följd af att den fasta lönen ökats och tantiemet minskats och på grund af tantiemets utbetalande året efter det, som tantiemet gäller kommer år 1916 att belastas med ett större belopp än som svarar mot den verkliga årsinkomsten.
- 2:o) Förutvarande extra skrifbiträde har föreslagits blifva upptagen å ordinarie stat under namn af 2:dre bokhållare.
- 3:o) Öfvermontörens lön har ändrats enligt Styrelsens beslut den 1 september 1915.
- 4:o) 1:ste och 2:dre maskinisternas löner hafva reglerats enligt gällande aftal. Underhållskostnaderna hafva ökats med 2,350: — kronor beroende på ledningsnätets utsträckning och ökade materialpriser.

Driftsmateriel och tillverkningskostnader omfattande elektr. ström från Dejefors och ångcentralen hafva ökats med 6,100 — kronor med anledning af ökad omsättning och ökade kolpriser.

Speciella drifts- och tillverkningskostnader såsom allmän lyshållning och strömberedning hafva ökats med 700: — kronor till följd af större omfattning.

Allmänna utgifter beräknas med ledning af 1915 års räkenskaper till 6,853: — kronor.

Öfverskottet.

Enligt de principer, som närmare omnämnts i promemorian för vattenledningsverket, beräknas Elektricitetsverket för år 1916 till Drätselverket inleverera ett drifts-öfverskott å ordinarie staten = Kr. 137,119: 67, motsvarande *dels* ränta å verkets värde ^{31, 12} 1915 = Kronor 29,000: —, *dels* amortering enligt gällande särskilda planen härför = Kr. 24,613: —, hvadan ett nettoöfverskott å driften skulle uppkomma lika med Kronor 83,506: 67.

Såsom upplysning kan meddelas, att den annuitet som för 1915 beräknats å verkets andel i stadens län varit Kr. 26,679: 51.

2. Extra stat.

För en ny transformatorstation å glasbrukets tomt begäres ett anslag af 4,700: — kronor. Till följd af ökad strömförbrukning å glasbruket har ledningsförlusterna stigit till sådant belopp, att en speciell transformator för denna anläggning är nödvändig ur såväl säkerhets- som ekonomisk synpunkt.

För en ångmätare till uppmätning af ångförbrukningen begäres ett anslag af 1,300: — kronor.

Till de årligen förekommande utvidgningarne begäres för

Mätare	Kr,	5,000: —
Inventarier	»	1,000: —
Materialier	»	10,000: —
Anläggningsarbeten	»	4,500: —
		Kronor 20,500: —

Karlstads Afloppsverk. Ordinarie stat för år 1916.

Inkomster:

202.	Ersättning för skötsel af gatubrunnar.....	500: —
	Brist, som föreslås att täckas genom uttaxering	32,766: 61
		Kronor 33,266: 61

Utgifter:

403.	Personalkostnader.....	1,500: —
404.	Underhåll	1,800: —
405.	Driftsmateriel och förbrukningsartiklar	2,650: —
406.	Speciella driftskostnader.....	1,320: —
407.	Allmänna utgifter	450: —
	Afgift till Drätselverket motsvarande amortering och ränta å verkets värde den 31 Dec. 1915.....	25,546: 61
		Kronor 33,266: 61

Karlstads afloppsverk. Extra stat för år 1916.

Inkomster:

Erforderligt anslag.....	Kronor 1,000: —
--------------------------	-----------------

Utgifter:

J. 5 c. Servisledningar	Kronor 1,000: —
Karlstad den 30 Okt. 1915.	

S. GULLSTRÖM.

ERIK BJÖRKMAN.

THURE BYTTNER.

Specifikation till Afloppsverkets stat.

Utgifter:

Litt. 403. Personalkostnader.

a.	Löner: Andel i Stadsingenjörens lön	700: —
	» » Rörnätsförmännens lön.....	800: —
		Kronor 1,500: —

Litt. 404. Underhåll.

a.	Fastigheter.....	100: —
c.	Driftapparater:	
	86—87 Elektromotorpump och gasmotorer.....	100: —
e.	Anläggningar:	
	5 c. Afloppsledningsnätet	1,500: —
	5 e. 2 Servisledningar.....	100: —
		Kronor 1,800: --

Litt. 405. Driftsmateriel och förbrukningsartiklar.

f.	Gas, reservkraft.....	200: —
g.	Elektrisk ström för kraft	2,300: —
k.	Smörjoljor.....	75: —
l.	Trassel och putsmedel.....	75: —
		Kronor 2,650: —

Litt. 406. Speciella driftskostnader.

m.	1. Afloppets maskinskötsel.....	720: —
	2. " rensning.....	400: —
	5. Tyggårdspumpen (ersättning till hamnen).....	200: —
		Kronor 1,320: —

Litt. 407. Allmänna utgifter.

a.	Utskylder.....	200: —
b.	Försäkringspremier.....	100: —
f.	Uppvärmning:	
	3. Koks.....	100: —
g.	Lysbållning:	
	1. Gas.....	25: —
	3. Elektr.....	25: —
		Kronor 450: —

Promemoria

rörande Karlstads afloppsverks inkomst- och utgiftsstat för år 1816.

1. Ordinarie staten.

Beträffande inkomsterna.

Af inkomster för afloppsverket finnes endast ersättning från Drätselkammaren för skötsel af gatubrunnar.

Beträffande utgifterna.

Personalkostnaderna utgöras endast af andelar i Stadsingenjörens och Rörnätsförmannens löner.

Öfriga driftsutgifter äro beräknade enligt verkliga utgifterna för år 1915.

Bland utgifterna under beteckning »avgift till Stadskassan» är uppfördt Kr. 25,546: 61 motsvarande $4\frac{1}{2}$ % ränta å verkets beräknade värde 31 Dec. 1915 jämte amortering enligt den af Styrelsen till Stadsfullmäktige separat öfverlämnade planen härför.

2. Extra staten.

Å extra stat äskas endast anslag till nya aflopps-servisledningar med Kronor 1,000: —.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Hälsovårdsnämnden i Karlstad den 20 oktober 1915.

§ 90.

Beslöt Hälsovårdsnämnden för sin del antaga och till Magistraten öfverlämna följande med ledning af komiténs för omläggning af stadens räkenskapsväsende förslag till littereringstabell för stadens kommunalförvaltning uppgjorda

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för hälso- och sjukvården i Karlstad år 1916.

Inkomster:

241	Legosängsavgifter å epidemiska sjukhuset af betalande patienter och vårdare	2,000: --
242	Avgifter för stadssjuksköterskornas användning	400: —
	Brist i staten att täckas genom uttaxering	46,376: —
		Kronor 48,776: —

Utgifter:

Allmänna hälsovården.

<i>Personalkostnader.</i>		
403a	Löner till: sekreteraren.....	500: —
	stadsveterinären	750: —
	förste sundhetstillsyningsmannen (1,800: — + 3 ålderstillägg à 150: —).....	2,250: —
	andre sundhetstillsyningsmannen (1,500: — + 3 ålderstill. à 150: —)	1,950: —
	stadssjuksköterskorna (2 à 800: —)	1,600: —
	stadsbarnmorskan W. Adamsson (550: — + 2 ålderstill. à 100: —)	750: —
	stadsbarnmorskan M. Olsson (550: — + 2 ålderstillägg à 100: —)....	750: —
	extrastadssjuksköterskan Gerda Flach	300: —
403b	Semesterpengar för stadsbarnmorskorna	60: —
403d	Pensioner till: förra sjuksköterskan Emma Andersson. 300: —	

	förra stadsbarnmor-			
	skan M. K. Gun-			
	narsson	300: —		
403e	Pensionsavgifter för stadsbarnmor-			
	skan Adamsson	45: —		
	D:o för stadsbarnmorskan Olsson . . .	15: --		
403h	Beklädnadsersättning åt sundhetstill-			
	ningsmännen (2 à 150: —)	300: —	9,870: --	
	Allmänna utgifter.			
407e	Hyresbidrag till sundhetstillsynings-			
	männens expeditiionslokaler (2 à			
	250: —)	500: —		
407j	Kontorsutensilier och skrifmaterialier	65: —		
407k	Annonser och tryck	400: —		
407ö	Telefon, telegram och postporto	25: —		
407ö	Sundhetstillsyningsmännens telefoner	126: —		
420	Oförutsedda utgifter	200: —	1,326: —	
521	Bostadstillsyn		600: —	
522	Yrkesinspektion		300: —	
523	Desinfektion		700: —	
524	Vaccination		100: --	
525	Lifsmedelundersökning:			
525a	Hyresbidrag för köttbesiktningsslokal.	200: —		
525b	Mjölksprof, oskadliggörande af födo-			
	ämnen m. m.	100: —	300: —	
526	Renhållning		10,400: —	23,576: —
	<i>Epidemisjukhuset.</i>			
	Personalkostnader:			
403a	Löner åt: sköterskan	550: —		
	sköterskebiträde	240: —		
	tillfällig hjälpsköterska	400: —		
	kokerskan	360: —		
	tillfälligt köksbiträde	100: —		
	gårdskar (portvakt)	1,000: —		
403g	Kosthåll åt sjukhuspersonalen à 1: 25			
	pr dag	1,845: —	4,495: —	
404b	Underhåll af: byggnader	200: —		
404d	inventarier	600: —		
304e	planteringar o. promenader	150: —	950: —	
	Allmänna utgifter:			
407b1	brandförsäkring	15: —		
307d	hushyra	9,000: —		

407f1	ved	500: —		
407f2	ångkol (20 hl. à 4: —)	80: —		
407f3	koks (1,500 hl. à 2: 50)	3,750: —		
407f4	kogas	150: —		
407g3	elektrisk belysning	400: —		
407h	renhållning, städning, skurning, såpa	600: —		
407m	kosthållning för patienter à 1: 25 pr dag	3,750: —		
407p	medicin, serumrör, kemikalier, is ...	500: —		
407ö1	telefoner	250: —		
407ö3	vattenavgift	250: —		
420	oförutsedda utgifter	500: —		
			19,745: —	25,190: —
			Kronor	48,776: —

Denna § justerades genast.

Som ofvan.

In fidem:

OTTO ÅGREN.

Utdrag ur protokoll, hållet hos Dispensärstyrelsen i Karlstad fredagen den 29 oktober 1915.

§ 3.

Staten för 1916 uppgjordes enl. nedanstående tablå:

Inkomster:

Inkomster från andra kommuner.....		900: —
Öfriga (hyresersättning för sköterska).....		120: —
Andra anslag:		
Brist i dispensärstyrelsens stat, debiterade hyresvärde.	5,950: —	
I öfrigt	18,430: —	24,380: —
	<hr/>	<hr/>
	Kronor	25,400: —

Utgifter:

Personalkostnader:

Löner: Läkaren	1,000: —	
2 sköterskor à 600: —.....	1,200: —	
2 biträden à 250: —	500: —	
extra arvoden i form af julgåfvor .	60: —	2,760: —
Kosthåll för 1 sköterska och 2 biträden å		
Klaraborg 1,098 dagar à 1: 50	1,647: —	
Kosthåll för 1 sköterska 366 dagar à 1: 25	457: 50	2,104: 50
Beklädnad till 1 sköterska		20: —
Hyresersättning och hyresbidrag: en lägenhet om 1		
rum och kök till en sköterska		120: —
Värme och lyse för en sköterska.....	65: —	5,069: 50

Allmänna utgifter:

Försäkringsavgifter: brandförsäkring.....		5: —
Hushyror: för tuberkulohemmet å Herrhagen	1,750: —	
» till fattigvårdsstyrelsen å Klara-		
borg	4,200: —	5,950: —
Lyshållning: Elektrisk ström		15: —
Renhållning, städning, skurning, tvätt		25: —
Kontorsutensilier, skrif- och ritmaterial		20: —
Annonser och tryck		50: —
Medecin och sjukvårdsutensilier ...		600: —
Öfriga: Telefon, telegram och porto.....	75: —	
Tidningar och tidskrifter	20: —	
Vattenavgifter	51: —	146: —
	<hr/>	<hr/>
		6,811: —

Oförutsedda utgifter		224: —
Sjukvårdsafgifter: Debiterade af Fattigvårdsstyrelsen..	12,000: —	
hvarifrån afgår kosthållet för sköter-		
ska och biträden.....	<u>2,104: 50</u>	9,885: 50
Bad		400: —
Understöd: Sanatorievård	500: —	
naturapersedlar	300: —	
naturaförmåner	<u>2,200: —</u>	3,000: --
	Kronor	<u>25,400: --</u>

Denna § justerades genast.

Karlstad som ofvan.

A. O. ALSTERMARK.

*Utdrag ur protokoll, fört i sammanträde med
Karlstads Trädgårdsstyrelsen den 29 oktober 1915.*

Närvarande hrr Adde, Forssell och Lindh.

§ 1.

Uppgjordes inkomst- och utgiftsstat för år 1916, utvisande en brist på kronor 5,320: — att fylla.

Ur protokollet:
N. FR. LINDH.

Trädgårdsstyrelsens inkomst- och utgiftsförslag för år 1916.

Inkomster:

Behållning från 1915		900: —
Platshyra för restauranten och läskedryckspaviljongen i stadsträdgården	1,060: —	
Arrende för öppna jorden i stadsträdgården	650: —	
Af hamnstyrelsen, andel i skötsel af planteringarne på Kanikenäset	100: —	
Hundskatten för året	2,370: —	4,180: —
Erforderligt anslag	2,920: —	
D:o till ränta och amortering å byggnader ..	2,400: —	5,320: —
		<u>Kronor 10,400: —</u>

Utgifter:

För vård och skötsel af planteringar och parker	5,000: —	
D:o d:o af planteringen vid saluhallen	100: —	
Omläggning af gräsplaner	400: —	
Reparation och målning af byggnader, stängsel och inventarier	1,000: —	
Vatten till fontän i stadsträdgården	400: —	
Skatter, brandstod och vatten ..	550: —	
Inköp af grus och matjord	300: —	
Diverse utgifter	250: —	8,000: —
Ränta och amortering å byggnader		<u>2,400: —</u>
		<u>Kronor 10,400: —</u>

Karlstad d. 29 Oktober 1915.

A. W. ADDE.

Förslag till 1916 års stat för Elementarläroverket för flickor i Karlstad.

Utgifter:

Personalkostnader:

Löner (fasta):

föreståndarinnan.....	2,300: --	
3 lärarinnor à 2,000 kr.....	6,000: --	
3 d:o » 1,800 »	3,600: —	
3 d:o » 1,700 »	5,100: —	
5 d:o » 1,400 »	7,000: —	
1 d:o » 1,250 » (ny tjänst)	1,250: —	
1 småskolelärarinna à 1,100 kr.	1,100: —	
1 d:o » 1,100 » (höst- terminen)	488: 88	
1 öfningslärarinna	2,000: —	
1 d:o	1,320: —	
1 d:o	1,080: —	
1 d:o	1,200: —	
1 d:o	630: —	33,068: 88
tillfälliga.....		1,211: 12
läkare.....	300: —	
studierektor.....	500: —	
skrifbiträde	200: —	1,000: —
vaktmästare.....	1,000: —	
städerskor	1,325: —	2,325: — 37,605: —
Semester- och vikariatavvoden:		
Vikariatkassan		472: —
Pensioner och understöd:		
H. Rehnberg.....	541: —	
H. Tengberg.....	322: 50	863: 50
Pensionsavgifter:		
pensionskassan af stadens medel ..	1,104: —	
d:o » skolans » ..	390: —	1,494: —
Hyresersättning och hyresbidrag:		
föreståndarinnan och städerskan		1,116: —
Värme och lyse:		
föreståndarinnan och städerskan	407: —	41,957: 50

Underhåll:

Inventariepersedlar	100: —
---------------------------	--------

Allmänna utgifter:

Försäkringsavgifter:

brandförsäkring å lösöre	19: —
--------------------------------	-------

Arrende:

skolparken	25: —
------------------	-------

Hushyror:

skolbyggnaden	20,000: —
---------------------	-----------

Uppvärmning och material härför:

ved	100: —
-----------	--------

koks (2,700 hl. å 2: 50)	6,750: —
--------------------------------	----------

gas	150: —	7,000: —
-----------	--------	----------

Lyshållning och material härför:

elektrisk ström	300: —
-----------------------	--------

Renhållning, tvätt och material härför	550: —
--	--------

Kontorsutensilier, skriv- och ritmaterial	120: —
---	--------

Annonser och tryck	550: —
--------------------------	--------

Öfriga:

telefon, telegram och porto	150: —
-----------------------------------	--------

tidningar och tidskrifter	20: —
---------------------------------	-------

Vattenavgifter	300: —
----------------------	--------

resekostnader (stipendium)	50: —	520: —	29,084: —
----------------------------------	-------	--------	-----------

Skolköket	300: —
-----------------	--------

Undervisningsmaterial och böcker	800: —
--	--------

Skolträdgård:

Planering af skolområdet	450: —
--------------------------------	--------

Plantor, frö m. m., arbetshjälp	75: —
---------------------------------------	-------

Utbyte af flaggstång	75: —	600: —
----------------------------	-------	--------

Oförutsedda utgifter	108: 50
----------------------------	---------

Kronor 72,950: —

Inkomster:

Terminsavgifter	37,440: —
-----------------------	-----------

härifrån afgår nedsättningar och fri-	
---------------------------------------	--

platser	3,515: —
---------------	----------

33,925: —

Öfriga inkomster	15: 02
------------------------	--------

Anslag:

Statsanslag:

allmänna anslaget	5,200: —
-------------------------	----------

huslig ekonomi	800: —
----------------------	--------

lönetillägg.....	1,800: —	
ålderstillägg	3,339: 99	11,139: 99
Stadens anslag:		
allmänna anslaget	20,000: —	
huslig ekonomi	800: —	
ålderstillägg	1,669: 99	
<i>Brist</i> i Elementarskolans för flickor stat.....	5,400: —	27,869: 99
		<u>39,009: 98</u>
		Kronor 72,950: —

Karlstad den 28 oktober 1915.

Å styrelsens vägnar:

EMMA DYRSSEN,
v. Ordförande.

P. M.

Med överlämnande av förslag till stat för Karlstads högre elementarläroverk för flickor får styrelsen i enlighet med bilagda tablå över beräknade utgifter för år 1915 fästa uppmärksamheten på att av det av staden beviljade anslaget å 5,520 kronor till täckande av bristen i skolans stat för nämnda år endast 4,070 anses komma att uttagas, varigenom ett överskott i beräknade utgifter för 1915 å 1,450 kronor skulle uppstå, vilket förhållande anmälts för Drätselkammaren.

Vad förslaget till 1916 års stat beträffar, har styrelsen, oaktat höjningen av den beräknade inkomsten i terminsavgifter, ej kunnat sätta bristen lägre än 5,400 kronor, beroende bl. a., dels på nödvändigheten att inrätta en ny lärarinnetjänst, dels och huvudsakligen därpå, att den ansett sig böra räkna med nuvarande kolpriser.

Bilaga till förslaget till 1916 års stat för Elementarläroverket för flickor i Karlstad.

Utgifter.	Enligt stat.	Utbeteln. till		Beräknade utgifter till		Utgifter					
		år 1915		årets slut		öfver		under			
						stat.					
Aflöningar:											
fasta	31,520	20,764	52	10,755	48	—	—	—	—	—	—
tillfälliga	970	485	28	250	75	—	—	—	—	283	97
läkare	60	60	—	100	—	100	—	—	—	—	—
studierektor	500	277	78	222	22	—	—	—	—	—	—
skrifbiträde	200	131	11	68	89	—	—	—	—	—	—
vaktmästare	1,000	581	—	419	—	—	—	—	—	—	—
städerskor	1,300	770	—	530	—	—	—	—	—	—	—
Pensioner och pensionsavgifter:											
pensionskassan	1,200	1,077	20	1,747	68	1,624	88	—	—	—	—
vikariatkassa	450	214	24	427	56	191	80	—	—	—	—
H. Renborg	541	405	75	135	25	—	—	—	—	—	—
H. Tengberg	322	241	86	80	64	—	—	—	—	—	—
Hyror:											
skolhuset	20,000	—	—	20,000	—	—	—	—	—	—	—
föreståndarinnan och städerskan	1,040	872	—	279	—	111	—	—	—	—	—
Bränsle, lyse och vatten:											
skolhuset	5,800	3,439	51	3,063	—	702	51	—	—	—	—
föreståndarinnan och städerskan	300	163	—	250	—	113	—	—	—	—	—
Skolköket:											
speciella utgifter	300	68	15	231	85	—	—	—	—	—	—
Undervisningsmateriel:											
böcker, utgifter för underv. i handarbete, ritning m. m.	800	544	42	428	22	172	64	—	—	—	—
Diverse omkostnader:											
brandförsäkring	19	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
trycksaker	461	378	44	383	64	301	08	—	—	—	—
skrifmaterialier	100	8	45	108	15	16	60	—	—	—	—
trädgården	50	5	65	71	94	27	59	—	—	—	—
telefonavgift	120	87	63	88	23	55	86	—	—	—	—
Oförutsedda utgifter:											
skurning m. m.		269	92	174	40						
frakter och porto		136	26	6	05						
tvätt och materiel härtill		91	64	18	72						
diverse arbeten	676	66	56	38	44	366	45	—	—	—	—
annonser		91	46	42	50						
stipendieresor		50	—	—	—						
diverse (inkl. parkhyra 8:33)		7	—	50	—						
	67,730	31,257	83	39,971	61	3,783	41	283	97		

Inkomster.	Enligt stat	Influtet till 1/10 1914		Beräknade inkomster till årets slut		Inkomster				
						öfver		under		
						stat.				
Statens anslag:										
allmänna anslaget	5,000	—	2,600	—	2,600	—	—	—	—	
huslig ekonomi	800	—	800	—	400	—	—	400	—	
lönetillägg	1,800	—	900	—	900	—	—	—	—	
ålderstillägg	2,873	33	1,703	67	1 837	33	—	667	67	
Stadens anslag:										
årsanslag	20,000	—								
huslig ekonomi	800	—								
ålderstillägg	1,436	67	13,601	89	12,704	78	*)1,450	—	—	
extra anslag enl. skolans staförslag	5,520	—								
Terminsafigter	29,300	—	23,119	25	8,634	25	—	*)2,453	50	
Pensionsafgifter	—	—	540	04	820	70	—	1,360	74	
Räntor	—	—	—	—	40	—	—	40	—	
Bläckpengar inbet. af elever	—	—	14	20	—	—	—	14	20	
Telefonafgifter	—	—	13	33	—	—	—	13	33	
	67,730	—	43,292	33	27,937	06	1,450	—	4,949	44

*) Enligt stadsfullmäktiges beslut skulle bristen i skolans stat, kr. 5,520: —, sänkas till ett belopp av kr. 1,450: — genom ökade terminsafigter, vilket ock enligt denna tabell sålunda kunnat äga rum.

Förslag till inkomst- och utgiftsstat för Tekniska Afton- och Söndags- skolan i Karlstad för år 1916.

Inkomster:

Terminsavgifter	350: —	
Domkapitlet (stipendier).....	150: —	
Karlstads Fabriks- och Hantverksförening d:o.....	30: —	
Räntor.....	215: —	745: —
Beviljat anslag av Stadsfullmäktige		4,400: —
Åskat d:o av Kungl. Maj:t		2,000: —
	S:ma Kronor	7,145: —

Utgifter:

Avlöning till Föreståndaren.....	200: —	
» » Huvudläraren (N. Cæsar).....	2,000: —	
För undervisning i Byggnadsritning	180: —	
» i Maskinritning	300: —	
» i Bokföring.....	180: —	
» i Räkning	300: —	
» i Svenska språket	210: —	
» i Möbel- och mönsterritning	300: —	
» i Dekorationsmålning	200: —	3.870: —
Hyra för lokalen.....		1,500: —
Gas, ved och kol		350: —
Städning		175: —
Brandförsäkring.....		15: —
Materialier (förbrukning)		500: —
Annonser och tryck		125: —
Nya inventarier.....		175: —
Inventariers underhåll		40: —
Premier och stipendier		330: —
Diverse omkostnader		50: —
Oförutsedda utgifter		15: —
	S:ma Kronor	7,145: —

Karlstad den 28 oktober 1915.

BROR A. LARSON.

Till Magistraten i Karlstad.

Badhusstyrelsen får härmed vördsamt öfverlämna utdrag af dess protokoll för den 8 November 1915, innefattande förslag till inkomst- och utgiftsstat för Karlstads Varmbadhus för år 1916.

Karlstad den 11 November 1915.

På Badhusstyrelsens vägnar:

AXEL DAHLMAN.

Erik Lundblad.

Utdrag af protokollet, hållet i Badhusstyrelsen i Karlstad den 8 november 1915.

§ 4.

Antogs följande statförslag:

Badhusstyrelsens ordinarie stat för år 1916.

Inkomster:

104. Hushyror: Gymnastiklokalen	200: —
301. Badavgifter	22,550: —
302. Vågavgifter	450: —
	<hr/>
	Kronor 23,200: —
Brist, som föreslås att täckas genom uttaxering.....	12,330: —
	<hr/>
	Kronor 35,530: —

Utgifter:

403. Personalkostnader.....	8,450: —
404. Underhåll	600: —
405. Driftsmateriel	19,925: —
407. Allmänna utgifter	4,355: —
591. Badutensilier ..	1,500: —
420. Oförutsedda utgifter	700: —
	<hr/>
	Kronor 35,530: —

Specifikation av litt. 403, personalkostnader.

a) Löner	8,200: —	
b) Semester- och vikariatsarvoden	50: —	
l) Värme och lyse	200: —	8,450: —

Specifikation av litt. 404, underhåll.

c) 96. Ledningar	100: —	
98. Ångmaskiner och ångpannor	200: —	
d) Inventariepersedlar	300: —	600: —

Specifikation av litt. 405, driftsmateriel.

b) Fyrkol	16,000: —	
h) Vatten	3,700: —	
k) Smörjoljor	100: —	
l) Trassel, putsmedel och packningar	125: —	19,925: —

Specifikation av litt. 407, allmänna utgifter.

b) Försäkringsavgifter	10: —	
d) Hushyra	3,000: —	
g) Lyshållning	800: —	
h) Renhållning, städning, skurning, tvätt o. materiel härför	200: —	
j) Kontorsutensilier	25: —	
k) Annonser och tryck	200: —	
ö) Övriga:		
1. Telefon-, telegram- och portoavgifter	120: —	4,355: —

Specifikation av litt. 591, badutensilier.

a) Tvål	775: —	
b) Massagesåpa	300: —	
d) Salt	180: —	
e) Soda	85: —	
f) Tallbarrsolja m. m.	100: —	
g) Borstar	50: —	
h) Kli	10: —	1,500: —

I anledning däraf att detta statförslag vid jämförelse med innevarande års stat företedde en högst betydlig ökning af den brist, som skulle täckas genom uttaxering, — 12,330 kronor mot i staten för 1915 upptagna 2,500 kronor — beslöt styrelsen erinra därom, att denna ökning i hufvudsak vore att hänföra till den i följd af kriget enorma ökningen af inköpspriset för så godt som alla för

badhusets drift nödvändiga förbrukningsartiklar. Exempelvis måste posten fyrkol upptagas till 16,000 kronor mot 6,948 kronor i 1915 års stat. Till bristens ökning bidroge jämväl, att styrelsen påförts hyra för badhuset med 3,000 kronor, under det årets stat icke upptog någon post för sådan hyra, ehuru väl för fastighetens skatter och försäkring 1,250 kronor, nu uteslutna.

I detta sammanhang beslöt styrelsen äfven påpeka, att badhusets stat skulle te sig väsentligt bättre, därest stadsfullmäktige tillmötesgått styrelsens förut gjorda framställning, att badhuset på grund af dess särställning såsom en samhällsinrättning af hygienisk art icke borde debiteras samma pris för vatten som privata större förbrukare utan att vattenpriset borde bestämmas till ett pris, som närmade sig vattenverkets själfkostnadspris, under det badhuset nu betalade 16 öre per kubikmeter.

Som ovan.

In fidem:
ERIK LUNDBLAD.

*Utdrag av protokoll vid sammanträde hos
Karlstads folkskolestyrelse den 19 oktober 1915.*

§ 4.

Till ledning för uppgörande av staten för år 1916 förelåg följande av kassa-förvaltaren uppgjorda beräkning över skolkassans antagliga ställning vid innevarande års slut.

Beräkning öfver Karlstads Folkskolestyrelsens inkomster och utgifter år 1915.

Behållning från år 1914.

Kassa	539: 73	
Fordran af Drätselverket	6,500: —	7,039: 73

Inkomster.

Uttaxering	117,956: 33	
Statsbidrag: influtit	52,994: 35	
att inflyta	7,239: 81	
Hyra för gymnastiklokal	275: 40	178,465: 89

Kronor 185,505: 62

Utgifter.

Aflöningar		134,000: —
Hyra		500: —
Byggnaders underhåll		4,921: 78
Inventarier		772: 56
Undervisningsmateriel		1,693: 68
Pensionsavgifter		4,358: 25
Pensioner		1,150: —
Vaktmästare och renhållning		7,500: —
Vatten		310: 78
Bränsle		10,500: —
Skatter och brandpremier		1,397: 63
Lyse		1,700: —
Slöjd		1,600: —
Skolkök		2,330: —
Läkarevård och medicin		1,070: —
Bad		700: —
Skolån		1,420: —

Bibliotek	600: —
Böcker till fattiga barn	1,350: —
Kassaförvaltaren	800: —
Skrifbiträde & expedition	600: —
Renskrifning	250: —
Tryck, annonser och skrifmateriel	1,250: —
Kallelser och ärenden	50: —
Porto och telefon	400: —
Skolresor	150: —
Nytt småskolehus	650: —
Diverse	600: —
Behållning till år 1916	2,880: 94
	Kronor 185,505: 62

Därest resterande statsbidrag, beräknadt till Kr. 7,239: 81, ej skulle inflyta under år 1915, torde bemyndigande för Drätselverket att förskottera detta belopp bära utverkas.

Karlstad 16 oktober 1915.

J. MÆCHEL.

I enlighet med kassaförvaltarens förslag beslöt folkskolestyrelsen hos stadsfullmäktige hemställa om bemyndigande för drätselverket att förskottera den del av det beräknade statsbidraget, som eventuellt ej inflyter förrän i början av år 1916.

§ 5.

Härefter beslöt folkskolestyrelsen för sin del antaga och avgiva följande förslag till utgifts- och inkomststat för år 1916.

Förslag till Folkskolestyrelsens utgifts- och inkomststat för år 1916.

Utgifter:

I. Löner.

Folkskoleinspektören	4,500: —
10 ord. lärare (E. V. Gelin, Carlstedt, Lindgren, Lindh, Lingren, Gren, D. Karlström, Strandman, Stenbäck, Brander) à 2,700: —	27,000: —
3 ord. lärare (A. R. Gustafsson, G. A. Gustafsson, G. Karlström) à 2,300: —	6,900: —
2 ord. lärare (D. Gelin, Henrikz) à 2,000: —	4,000: —
1 ord. lärare (G. Starck) à 1,800: —	1,800: —
3 e. o. lärare (A. V. Gustafsson, Olsson, S. Gustafsson) à 1,400: —	4,200: —
7 o. lärarinnor (Borgman, Tubbin, Karlström, Setterblad, Bore, Ljungkvist, Lindberg) à 1,900: —	13,300: —
1 o. lärarinna (Svensson) à 1,750: —	1,750: —
6 o. lärarinnor (Nyman, Virén, Söderqvist, Westberg, Dyhlén, Jahrl) à 1,600: —	9,600: —
4 o. lärarinnor (Starck, Andersson, Almström, Hellström) à 1,500: —	6,000: —
2 e. o. lärarinnor (Himell, Carlstedt) à 1,200: —	2,400: —
11 småskollärarynnor (K. Nilsson, Johansson, Olsson, Hallgren, Pettersson, Daahlmé, Th. Freding, E. Ödqvist, I. Ödqvist, Strandman, I. Freding) à 1,400: —	15,400: —
8 småskollärarynnor (Nyrén, H. Eklund, A. Eklund, Bergström, Roth, S. Svensson, Skeppstedt, Danielsson) à 1,250: —	10,000: —
4 småskollärarynnor (A. Svensson, Forsman, M. Svensson, H. Nilsson) à 1,100: —	4,400: —
4 småskollärarynnor (Mide, Andersson jämte två nytilträdande) à 1,000: —	4,000: —
Vikariatavvoden vid sjukdomsfall	1,500: —
Under året tillkommande nya lärare	1,200: —
Extra ersättning för undervisning i särklass	100: —

VI. Skolvaktmästare, eldning och renhållning.

Vaktmästaren vid Herrhagsskolan	3,875: —	
D:o » Tjäderskolan	1,650: —	
Städerskan vid Gamla skolan	1,200: —	
Skurning, städning och eldning vid Gamla flickskolan	250: —	
D:o d:o vid Folkskoleexpeditionen	150: —	
Renhållning av gård och gata vid Gamla skolan	200: —	
D:o d:o vid Herrhagsskolan	300: —	
Extra städning	125: —	7,750: —

VII. Vatten, bränsle och lyse.

Vatten	350: —	
Ved, kol, koks, vedhuggning och körning	13,000: —	
Lyse	2,000: —	15,350: —

VIII. Skatter och brandpremier. 1,500: — 1,500: —

IX. Slöjdmaterialier.

Träslöjden	700: —	
Metallslöjden	175: —	
Flickslöjden	850: —	1,725: —

X. Skolköket.

Köksutensilier	150: —	
Matvaror	2,500: —	2,650: —

XI. Läkarevård.

Skolläkarens lön	1,000: —	
Medicin	100: —	1,100: —

XII. Skolbad.

Baderskans lön	600: —	
Badutensilier	100: —	700: —

XIII. Skolånerörelsen.

Inköp och lagning av skor	1,500: —	1,500: —
---------------------------------	----------	----------

XIV. Skolbiblioteket.

Bibliotekets underhåll och skötsel ...	600: —	600: —
--	--------	--------

XV. Böcker till fattiga skolbarn 1,500: — 1,500: —

XVI. Diverse.

Kassaförvaltaren	800: —	
Skrivbiträde å folkskoleexpeditionen	600: —	
Folkskoleinspektörens renskrivningshjälp	250: —	
Skolstyrelsekallelser.....	100: —	
Skoltryck och materiel för skolbokföringen	1,000: —	
Annonser.....	300: —	
Körslor och frakter.....	300: —	
Porto och telefonavgifter	400: —	
Skolresor.....	150: —	
Oförutsedda utgifter	750: —	4,650: —
		<hr/>
	Summa utgifter Kronor	190,236: —

Inkomster.

I. Statsbidrag.

10 ordinarie lärare å 1,260: —	12,600: —	
3 » » å 1,110: —	3,330: —	
2 » » å 960: —	1,920: —	
1 » » å 810: —	810: —	
4 e. o. » å 810: —	3,240: —	
7 ordinarie lärarinnor å 1,110: —.....	7,770: —	
1 » » å 1,010: —.....	1,010: —	
6 » » å 910: —.....	5,460: —	
4 » » å 810: —.....	3,240: —	
2 e. » » å 810: —.....	1,620: —	
11 småskollärarynnor å 630: —	6,930: —	
8 » » å 570: —	4,560: —	
4 » » å 510: —	2,040: —	
4 » » å 450: —	1,800: —	
5 fortsättningsskolor å 75: —... ..	375: —	
30 manliga slöjdgrupper å 81: —	2,430: —	
41 kvinnliga » å 40: 50	1,660: 50	
15 skolköksgrupper å 100: —	1,500: —	62,295: 50
	<hr/>	
II. Behållning från år 1915	2,880: 94	2,880: 94
III. Uttaxering för år 1916	125,059: 56	125,059: 56
	<hr/>	
	Summa inkomster Kronor	190,236: —

In fidem:
BROR A. LARSON.

*Utdrag av protokoll vid sammanträde hos
Karlstads folkskolestyrelse den 19 oktober 1915.*

§ 7.

Folkskolestyrelsen beslöt antaga och avgiva följande förslag till utgifts- och inkomststat för barnavårdsnämnden för år 1916:

Förslag till utgifts- och inkomststat för Barnavårdsnämnden år 1916.

Utgifter.

Utackorderingsarvode för 13 gossar å Älfåsen å 150 kr. . .	1,950: —	
» » 2 gossar å Hall å 150 kr.	300: —	
» » 4 barn å barnhem å 150 kr. . .	600: —	
» » 3 barn i ensk. hem å 180 kr. . .	540: —	
» » 1 barn i ensk. hem å 160 kr. . .	160: —	
» » 2 barn i ensk. hem å 150 kr. . .	300: —	
» » 5 barn i ensk. hem å 144 kr. . .	720: —	
» » 1 barn i ensk. hem å 132 kr. . .	132: —	
» » 14 barn i ensk. hem å 125 kr. . .	1,750: —	
» » 19 barn i ensk. hem å 120 kr. . .	2,280: —	
» » 1 barn i ensk. hem å 110 kr. . .	110: —	
» » 7 barn i ensk. hem å 100 kr. . .	700: —	
» » 1 barn i ensk. hem å 60 kr. . .	60: —	9,602: —
D:o för barn, som under året tillkomma	1,500: —	
Resekostnader och kläder m. m.	700: —	
Arvoden till kassaförvaltare och sekreteraren.	450: —	2,650: —
		<u>Kronor 12,252: —</u>

Inkomster.

Statsbidrag för 4 barn à 40: — kr.....	160: —	
» » 6 » à 25: — »	150: —	
» » 5 » à 22: — »	110: —	
» » 1 » à 16: — »	16: —	
» » 14 » à 12: 50 »	175: —	
» » 19 » à 10: — »	190: —	
» » 1 « à 5: — »	5: —	806: —
Bidrag från Fattigvården	7,360: —	
D:o för barn, som under året tillkomma	1,000: —	8,360: —
Att uttaxeras.....		3,086: —
		<u>Kronor 12,252: —</u>

In fidem:

BROR A. LARSON.

Utdrag af protokoll, hållet vid Kurlstads Saluhallsstyrelses sammanträde den 28 Oktober 1915.

Närvarande Hrr Adde, Löfberg och Berg.

§ 11. . . .

Förslag till inkomster och utgifter för år 1916 uppgjordes sålunda:

Inkomster:

Hyror	10,100: —
Vågafgifter ..	150: —
Brist	4,760: —
	<hr/>
	Kronor 15,010: —

Utgifter:

Hallmästarens lön	1,500: —
D:o ålderstillägg (i händelse det af Stadsfullmäktige beviljas).....	300: —
Skatter och brandförsäkring	1,100: —
Hyra för Saluhallsbyggnaden	9,000: —
Elektrisk uppvärmning.....	700: —
Elektrisk belysning	800: —
Vattenafgift	400: —
Renhållning	650: —
Telefon	60: —
Reparationer och oförutsedda utgifter.....	500: —
	<hr/>
	Kronor 15,010: —

In fidem:
HUGO BERG.

Uppgift på mantalsspenningar och grundskatt.

a) Avgift för mantalsskrivna personer, vilka innevarande år debiterats med	20,441: 75
b) Grundskatt av bevillningsfri fast egendom, ej tillhörig staten och med undantag av lasaretsfastigheten, med ett taxeringsvärde av kr. 2,854,200 à 2 kr. per 1,000 kr. taxeringsvärde	5,708: 40
c) Grundskatt av bevillningspliktig jordbruksfastighet med taxeringsvärde av kr. 984,800: — à 4: 50 pr 1,000 kr. taxeringsvärde .	4,431: 60
d) Grundskatt för annan bevillningspliktig fastighet med taxeringsvärde av kr. 35,504,200 à 2: 25 pr 1,000 kr. taxeringsvärde ..	79,884: 45
	<hr/>
	Kronor 110,466: 20

Kostnad för eldsläckningsväsendet.

Brist i brandstyrelsens stater	55,120: —
Skorsteusfjäjaren	12,800: —
	<hr/>
	Kronor 67,920: —

Sammandrag av taxeringslängderna i Karlstad för år 1915.

Av taxeringsnämnden uppskattade värden å fast egendom, för vilken bevillning erlägges:

Jordbruksfastighet.....	984,800: —	
Annan fastighet	<u>35,504,200: —</u>	36,489,000: —
för vilken bevillning icke erlägges:		
såsom tillhörig staten:		
Jordbruksfastighet.....	307,000: —	
Annan fastighet	<u>2,581,500: —</u>	2,888,500: —
såsom tillhörig kommuner, menigheter m. fl.....	<u>3,703,000: —</u>	<u>6,591,500: —</u>
Summa värde å all fast egendom Kr. 43,080,500: —		

Av taxeringsnämnden taxerad inkomst:

Av kapital.....	293,212: —	
Av arbetsanställning, tjänst eller pension	6,273,644: —	
Av rörelse, yrke eller eljest.....	<u>3,824,837: —</u>	10,391,693: —
Medgivet avdrag enligt 12 §		<u>1,734,500: —</u>
Beskattningsbar inkomst Kr. 8,657,193: —		

Uträknad bevillning:

För jordbruksfastighet.....		59: 03
• annan fastighet		1,773: 54
• inkomst av kapital och arbete		<u>8,644: 45</u>
Summa Kr.		10,477: 02

Enligt förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt:

Av taxeringsnämnden taxerat belopp	Kr. 11,604,200: —
Uträknad inkomst- och förmögenhetsskatt	Kr. 282,256: 85

Uppgift på bevillning i Karlstad för nedanstående år.

1900	4: 75
1901	5: —
1902	5: —
1903	5: —
1904	5: —
1905	5: —
1906	5: 80
1907	5: 75
1908	7: —
1909	7: 20
1910	7: 50
1911	6: 85
1912	6: 50
1913	6: 50
1914	6: 60
1915	

*Utdrag av protokoll, hållet hos Stadsfullmäktiges
i Karlstad Beredningsutskott den 26 dec. 1915.*

§ 150.

Sedan kommitterade för omläggning av stadens räkenskapsväsende med ledning av de av drätselkammaren och övriga delegationer uppgjorda stalförslag för nästa år upprättat och till magistraten inkommit med generalförslag över stadens inkomster och utgifter för år 1916, hade magistraten till stadsfullmäktige överlämnat berörda stalförslag och generalförslag, därvid magistraten, som ansett sig kunna biträda generalförslaget sådant det föreläge, hemställt om bifall till detsamma.

Härjämte hade magistraten i särskilda hänseenden föreslagit, att i generalförslaget upptagen uttexering å 37,858 kronor för täckande av bristen i hamnens ordinarie stat, skulle debiteras hamnen, samt att tolagsmedlen skulle, så långt de försloge, användas till betalning å stadens fonderade skuld.

Uppå remiss från stadsfullmäktige hade nu beredningsutskottet att häröver avgiva yttrande; och ville utskottet, efter tagen del av handlingarna, därvid till n början påpeka, att flera av de i delegationernas specialförslag upptagna och å grund därav i generalförslaget beräknade utgiftsposterna icke grundade sig på av stadsfullmäktige fattade beslut, så t. ex. i hamnstyrelsens stat upptagna ålders-tillägg å 200 kronor till var och en av hamnbokhållaren samt hamnserviserna i inre och yttre hamnen, i brandstyrelsens förslag upptaget belopp av 2,000 kronor till inköp av två hästar, i gas-, vatten- och elektricitetsverkens förslag å ordinare stat upptagna belopp för avlöning av en andre bokhållare, av sistnämnda verk å extra stat uppfört anslag av 4,700 kronor för en ny transformatorstation å glasbrukets tomt, i flickskolans stat beräknat belopp för uppehållande av en ny lärarinnetjänst, med flere anslagsbelopp.

Då ett dylikt förfaringssätt icke kunde anses riktigt, ville utskottet framhålla önskvärdheten av att, såvitt möjligt, de olika delegationerna inkomme till stadsfullmäktige med sina framställningar för det kommande året i så god tid, att dessa kunde av stadsfullmäktige prövas och avgöras innan förslaget till generalstat bleve uppgjort.

Utskottet, som i övrigt icke funnit anledning till erinran i anledning av i generalförslaget ingående statbelopp eller däri gjorda förslag i fråga om upptagande av tillfälliga lån och uttaxering för nästkommande år samt heller icke beträffande magistratens ovan omförmälda framställningar angående uttaxeringen för hamnens behov och tolagsmedlens användande, beslöt att såsom infortrat yttrande i ärendet hemställa, att stadsfullmäktige måtte

dels godkänna det ingivna generalförslaget till utgifter och inkomster för staden för år 1916 under förutsättning, att sådana i de olika delegationernas stater ingående anslagsbelopp, som äro av beskaffenhet att bära av fullmäktige prövas och beviljas, men ännu icke varit fullmäktiges prövning underställda, bliva, efter särskilda framställningar, av fullmäktige beviljade, ävensom, i enlighet med generalförslaget bestämma uttaxeringen till 6,81 procent av den bevillningstaxerade inkomsten, därav 6,43 procent för kommunala och 0,38 procent för kyrkliga behov, att debiteras och uppbäras på sätt magistraten föreslagit;

dels bestämma, att i generalförslaget upptagen uttaxering för täckande av bristen i hamnens ordinarie stat skall debiteras hamnen;

dels besluta, att tolagsersätfningsmedlen skola, så långt de förslå, användas till betalning å stadens fonderade skuld;

dels ock uttala önskvärdheten av att de olika delegationerna, såvitt möjligt, hädanefter inkomma till stadsfullmäktige med sina framställningar för det kommande året i så god tid, att dessa kunna av fullmäktige prövas och avgöras, innan förslaget till generalstat fattas.

Tillika beslöt utskottet, i anledning av en av folkskolestyrelsen därom gjord anhållan, hemställa,

att stadsfullmäktige måtte bemyndiga drättselverket att av tillgängliga medel förskottera den del av det beräknade statsbidraget till skolorna, som eventuellt ej komme att inflyta förrän i början av år 1916.

In fidem:
ELIAS STENIUS.

The first thing I noticed when I stepped out of the train was
 the fresh air and the beautiful view of the city. I had heard
 so much about the beauty of the place and now I was here. The
 streets were clean and the people were friendly. I had never
 before. The food was delicious and the prices were reasonable.
 I had heard that the food was bad but here it was perfect.
 The people were so nice and I felt like I had found a new home.
 I had heard that the people were rude but here they were so
 kind. I had heard that the weather was terrible but here it was
 just what I needed. I had heard that the city was boring but
 here it was so interesting. I had heard that the people were
 lazy but here they were so hard working. I had heard that the
 city was dirty but here it was so clean. I had heard that the
 people were stupid but here they were so smart. I had heard that
 the city was dangerous but here it was so safe. I had heard that
 the people were ugly but here they were so beautiful. I had heard
 that the city was noisy but here it was so quiet. I had heard that
 the people were poor but here they were so rich. I had heard that
 the city was ugly but here it was so beautiful. I had heard that
 the people were stupid but here they were so smart. I had heard
 that the city was dangerous but here it was so safe. I had heard
 that the people were ugly but here they were so beautiful. I had
 heard that the city was noisy but here it was so quiet. I had
 heard that the people were poor but here they were so rich. I
 had heard that the city was ugly but here it was so beautiful.

I had heard that the city was noisy but here it was so quiet. I
 had heard that the people were poor but here they were so rich. I
 had heard that the city was ugly but here it was so beautiful. I
 had heard that the people were stupid but here they were so smart.

Jämförelse mellan staterna för år 1916 och år 1915.

1916 års stat	1915 års stat	ökning	minskning	Anteckningar
Titel	Titel			
Löner ¹⁾ 21,208: 75	Aflöning 21,135: —	73	75	¹⁾ 1916 års stat: Lön till 2 nytillkomna brandmän . . . 1,800 — 2 ålderstillägg å 240 åt brandmän, som intjänat dem 480 — reservkåren (ej upptagen å titel "Aflöning" i 1915 års stat) 858 75 skötare af värmeledningen (upptagen i 1915 års stat under titel "bränsle och eldning") 200 — ålderstillägg, nytillkommet 80 —
Semesterarvoden ²⁾ 392: —	Semesterarvoden 318: 50	73	50	Kronor 3,418 75
Pensioner och understöd . . . 2,000: —	Pension åt f. brandchefen . . . 2,000: —	—	—	1915 års stat: Afgår aflöning till v. brandchef (föreslagen att indragas) — — 500 — " aflöning till 6 nattvaktmanskap (föreslaget att indragas) — — 1,095 — " ökning af grundlönen åt 13 man (brandstyrelsens förslag ej bifallet) — — 1,560 — " ålderstillägg redan upptagna i 1916 års stat — — 190 —
Beklädnad ³⁾ 1,190: —	Beklädnad af manskapet 1,000: —	190	—	Kronor 3,418 75
Läkarvård och medicin ⁴⁾ . . . 100: —	Upptagen under annan titel . . . 100: —	—	—	1915 års stat: Afgår aflöning till v. brandchef (föreslagen att indragas) — — 500 — " aflöning till 6 nattvaktmanskap (föreslaget att indragas) — — 1,095 — " ökning af grundlönen åt 13 man (brandstyrelsens förslag ej bifallet) — — 1,560 — " ålderstillägg redan upptagna i 1916 års stat — — 190 —
Sjuk- och olycksf.-premier ⁵⁾ . 220: 50	Olycksfallsf.-premier 238: 50	—	18	Kronor 3,418 75
Värme och ljus ⁶⁾ 750: —	Kokgas 600: —	150	—	kr. 3,418: 75—3,345 = kr. 73: 75
Underhåll: inventarierepcedlar 50: —	Kaserninv. underhåll 50: —	—	—	²⁾ å 2 nytillkomna brandmän . . . 49: — " maskinisten 24: 50
brandstationsbyggn. ⁷⁾ 1,500: —	Byggnaders underhåll 650: —	—	650	³⁾ höjda priser å beklädnadsartiklar
brandtelegrafan ⁸⁾ 200: —	Brandredskapens underh. och nyanskaffning 800: —	700	—	⁴⁾ återfinnes i 1915 års stat under annan titel
Hästarne ⁹⁾ 4,800: —	Furagering, skoning m. m. åt 6 hästar 3,840: —	960	—	⁵⁾ premier för v. brandchefens försäkring
Försäkringsavgifter ¹¹⁾ 47: 60	Brandf.-premier 125: 49	—	77 39	⁶⁾ höjda pris å gas
Hyra 10,200: —	Ej upptagen i 1915 års stat ^{12b)}	10,200	—	⁷⁾ drätselkammaren skall öfvertaga och förvalta fastigheten enl. stadsf. beslut
Uppvärmning etc. ^{12c)} 3,350: —	Bränsle och eldning 2,750: —	600	—	⁸⁾ ändring af oidsenlig redskap och stegrade priser på förbrukningsartiklar och effekter
Lyshållning 550: —	Belysning 550: —	—	—	⁹⁾ 1915 års anslag onödigt stort
Renhållning m. m. 100: —	Upptagna under titel Skrifmaterialier, tryck etc. samt diverse oförutsedda utgifter 240: —	—	—	¹⁰⁾ ökning af hästantalet från 6 till 8 st.
Kontorsutensilier m. m. 25: —	Rikstelefon 210: —	10	—	¹¹⁾ drätselk. öfvertagit förs. af fastigheten
Annonsor och tryck 50: —	Vattenavgifter 126: —	500	—	^{12a)} höjning af kokspriset; ^{12b)} aflöning till skötare af värmeledningen har varit upptagen här
Telegram och postavgifter . . . 90: —	Ej upptagen i 1915 års stat	—	—	¹³⁾ afgift för en vattenklosett
Tidningar och tidskrifter . . . 35: —	Skrifmaterialier, tryck samt div. oförutsedda utgifter 346: 51	108	64	¹⁴⁾ enligt stadsf. beslut upptagen å eldsläckningsväsendets stat
Telefon 210: —	tillsammans kr. 686: 51 ¹³⁾	8,970	—	¹⁵⁾ denna utgiftspost återfinnes i 1915 års stat under titel "Aflöning till reservkåren och ersättning för arbete vid eldsvådor" — 800 kr. — hvilket belopp redan är upptaget i 1916 års stat för aflöning till reservkåren
Vattenavgifter ¹³⁾ 136: —	Kronor 36,180: —	22,735	89 ¹⁷⁾ 1,645 89	¹⁶⁾ Af kr. 686: 51 äro i 1916 års stat för en del utgiftsposter, som i 1915 års stat ingått i dennasumma 686: 51, kr. 340 upptagna i kolumnen 407 h) j) k) ö) 1—2 och 408. Skillnaden kr. 346: 51 kommer alltså på "oförutsedda utgifter"
Brandsyner ¹⁴⁾ 500: —	Kronor 36,180: —	21,090	—	¹⁷⁾ ökning af 1916 års stat kr. 21,090.
Ersättning för arbete vid eldsvådor ¹⁵⁾ 200: —	Kronor 36,180: —	21,090	—	¹⁸⁾ tillkommer ytterligare en häst till körarbete för stadens räkning jämte ökning af dagsersättningen från 5 kr. till 5: 50 kr.
Oförutsedda utgifter 455: 15	Kronor 36,180: —	21,090	—	¹⁹⁾ brandstyrelsen anser det vara lämpligt och riktigt, att eldsläckningsväsendet godtgöres kommunalförvaltningens inkomster af detsamma.
Afgift till vattenledningsverket enl. drätselkamm. förslag 8,970: —	Kronor 36,180: —	21,090	—	²⁰⁾ ökningen, som hufvudsakligen uppkommit därigenom att eldsläckningsväsendet i 1916 års stat belastats med följande utgiftsposter: hyra 10 200: — avgift till vattenverket . . . 8,970: — brandsyner 500: —
Kronor 57,270: —	Kronor 36,180: —	22,735	89 ¹⁷⁾ 1,645 89	19,670
Arbeten mot ersättning: Inkomst af körarbete för stadens räkning ¹⁸⁾ 6,600: —	Inkomster: Inkomst af körarbete för stadens räkning 4,000: —	2,600	—	19,670
Statens fastigheters andel i kostnaden för eldsläckningsväsendet ¹⁹⁾ 3,700: —	Ej upptagna i 1915 års stat	3,700	—	19,670
Brist i ordinarie staten som föreslås att täckas genom uttaxering ²⁰⁾ 46,970: —	Erforderliga medel för år 1915 32,180: —	14,790	—	19,670
Kronor 57,270: —	Kronor 36,180: —	21,090	—	19,670

Karlstad den 1 november 1915.

Per Ägren,
Brandchef.

är sålunda delvis endast af formell natur. Den reella ökningen blir alltså endast kr. 1,420.
Om man för jämförelses skull minskar bristen i 1916 års stat med den formella ökningen kr. 19,670, blir resultatet, att erforderlig uttaxering för 1916 med kr. 4,880 understiger samma uttaxering för 1915. Begärda medel å extra stat kr. 3,460 då icke medräknade.